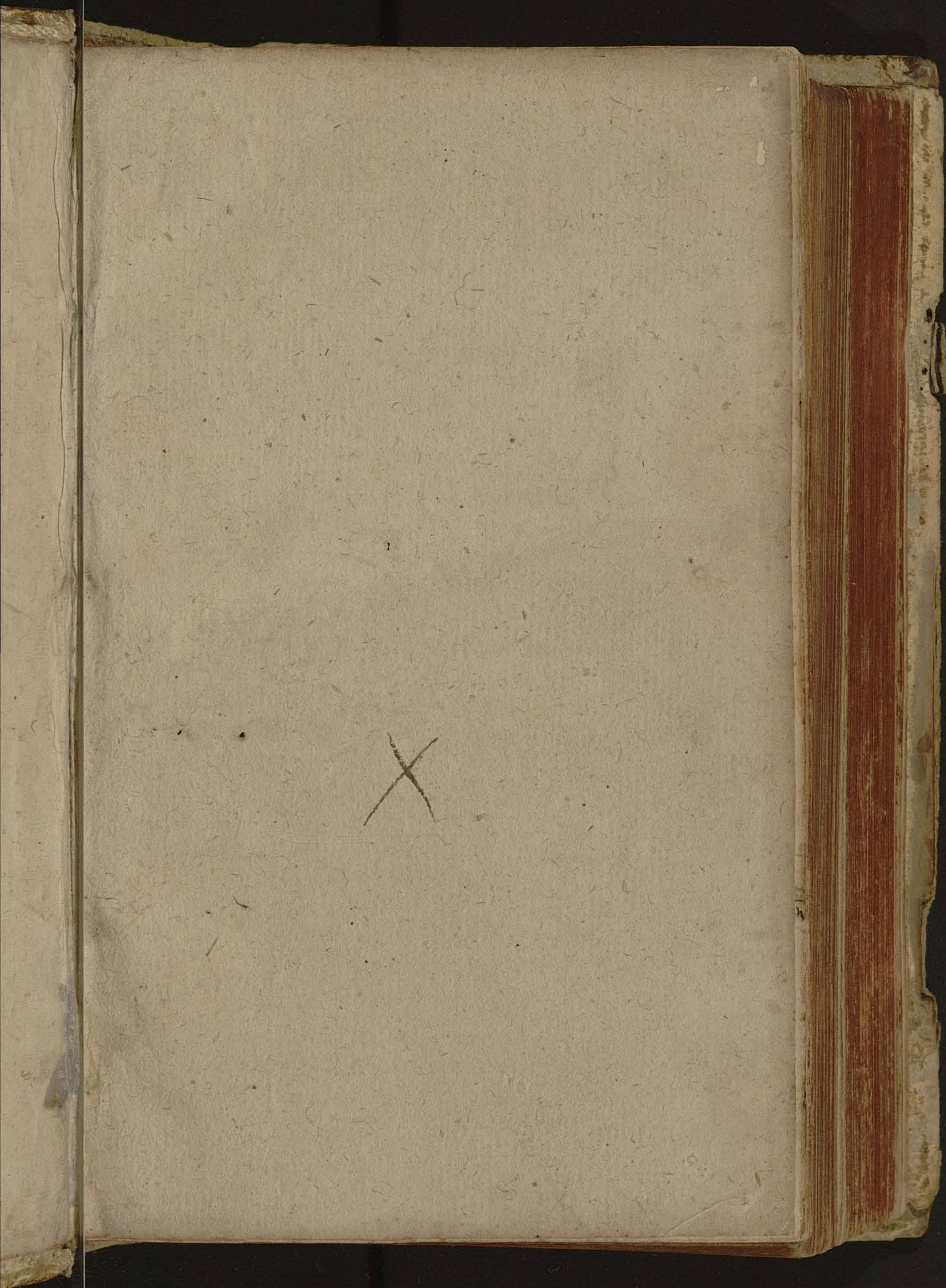
CANONES·COCILII·TRIDENTINI

TR
C
DEC
CAR
I
Quibus i
quæd
Sumptibu

SACROS. CONCILII

TRIDENTINI CANONES ET DECRETA:

Item

DECLARATIONES

CARDINALIVM CONCILII INTERPRETVM; EX VLTIMA recognitione Ioan. Gallemart.

Quibus iam primùm accesserunt, non editæ etiam quædam hactenus, aut indigestæ; nunc ad sedes suas reductæ;

CVM

CITATIONIBVS

[redacted]ti:

necnon

REMISSIONIBVS

[redacted] *uti latiùs in Præfatione ad Lectorem videre licet.*

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Sumptibus ANTONII HIERATI, sub signo Gryphi.
ANNO M. DC. XXI.

P.P. Eremitarum Camaldulensium Eremi Insulae Nygren emptus a Conventu Cracoviensi P. Patrum Praedicatorum Ao 1587 e Cathalogo inscriptus hujus Eremi Ao 1638.

TYPOGRAPHVS LECTORI S.

VONIAM Pius IV. interdixerat, ne cui, prout liberet, sacra OEcumenici Tridentini Concilij decreta liceret exponere, priuataque auctoritate interpretari: sed si cui dubiũ aliquid appareret, Sedem Apostolicã accederet: quæ per Illustrissimos Cardinales, in eam rem delegatos, id resolueret atque enodaret: Declarationes eiusmodi Cardinalium, difficultatum Concilij Interpretum rogari, obseruari, atque in veneratione haberi cœperunt. Manuscriptæ, vt rara chimelia paucorum manibus ferebantur, donec in Germania, Gallijs, Hispanijs, ac demum in Belgica typis vulgatæ, atque ex eruditorum virorum censura, Regum etiam Principumque priuilegijs donatæ, publici Iuris factæ, in oculos manusque passim omnium deuenerunt. Putauerunt Typographi benè se atque ex publica rẽ facturos, si lucernam accensam ponerent non sub modio, sed super candelabro, vt luceat omnibus, qui in domo sunt, omnibus, inquam, qui in Ecclesia Christi versantur, quibus Concilij latæ leges sunt, si qua parte obscurius aliquid dictum fuerit, illustratæ appareant: quæque ad vnius fortè postulationem elucidata sunt, omnibus, quos eædẽ spinæ difficultatum tribuliq; dubitationum pungerent, plana fierent. Sic Philosophi asserunt bonũ omne natura sui esse diffusiuũ. Porro nullibi hactenus emendatius, quã Duaci declarationes impressæ sunt, ob operã & industriã Ioã. Gallemart, S.T. Doct. & in Academia Duacena Professoris, qui priores editiones recensuit, limauit, summaq; fide exemplorũ varietatẽ recognouit. Cæterũ, nescio qua occasione, fugit illius diligentiam pars melior declarationum illa, quæ cum die & consule, ad finem aliorum exemplarium impressorum, manuscriptorũque, à 21. Mart. 1591. posita erat. Itaque eam partẽ huic operi ad finẽ intexui, sic tamen, vt in ordinem Concilij redacta sit, singulæque declarationes ad sua capita reuocatæ. Quibus aliæ

(nimirum in quibus tempus, & dies in margine additi non ſunt) acceſſerunt nonnullæ, ex fidelibus exemplaribus manuſcriptis, vno præſertim à viro quodam probè erudito in ipſa vrbe deſcripto, ſuppeditatæ. Textum ipſum Concilij adiunxi, quo facilius Lector eum, declarationeſque ad eum relatiuas, ſimul capere poſſit. Acceſſerunt denique Remiſſiones [redacted], nullum etiam interpretationis priuatæ genus continentes; ſed nudas tantùm Doctorum citationes, qui incidenter varia Concilij loca tractauerunt, de quibus audi ipſum [redacted], eiuſve prologum Apologeticum: [de Conſilio, *inquit*, doctiſſimorum virorum, qui diuini & humani iuris peritiſſimi extitêre, Bullæ Pij IV. prohibitionem ſolùm procedere in illis difficultatibus & interpretationibus, quæ peculiari ipſiuſmet conſtituentis declaratione egent, non tamen, quę ex iuris regulis, & Doctorum reſolutionibus deciſæ manent, attenta prædictæ Bullæ diſpoſitione, probabilius iudicatum eſt, quia aliter neceſſariò pro deciſione cuiuſque dubij ſuper aliquo Concilij decreto excitati, & in ipſomet non deciſi, reiecta iuris diſpoſitione, ad Sedem Apoſtol. recurrendum eſſe diceremus, contra mentem, & aperta verba ipſius Bullæ: *Si cui verò in eis aliquid obſcurius dictum & ſtatutum fuiſſe, eamq; ob cauſſam interpretatione aut deciſione aliqua egere viſum fuerit, aſcendat ad locum, quem Dominus elegit, ad Sedem videlicet Apoſt.* Prædictam deinde Bullæ prohibitionem procedere ſolùm in interpretatione, quæ fit ex capite, & prout vnicuique libet, non tamen in interpretatione iuris, eiuſdem Bullæ prooemialis ratio ſequentibus verbis apertè demonſtrat: *Ad vitandum præterea peruerſionem & confuſionem, quæ oriri poſſet, ſi vnicuique liceret, prout ei liberet, in decreta Concilij Commentarios & interpretationes ſuas edere.* Omnis enim iuris interpretatio non eſt prohibita, ſed illa tantùm, quæ fit prout vnicuiq; libet, id eſt, ex capite, reſoluunt Caſſan. ad Conſuetudines Burgund. Rub. 2. §. 2. in princ. num. 13. Latè Perez in proœmio ad Leges Ord. q. 2. De iure ergo communi non licet interpretari leges niſi Imperatori l. fin. Cod. de Legibus, & tamen

men licet eas declarare ſecundùm verum ſenſum, & iuri conſonum ex Bart.in l.Omnes populi. q. 6. verſ. Tertio loco.num.65.ff.de iuſtit. Valaſc.conſult.41.num.7.Sic etiam Leges Regiæ Luſitanorum non poſſunt interpretari ex Ordin. lib.1.tit. 5. §. 5. quam tamen intelligendam eſſe de interpretatione hominis capitoſa, non verò de interpretatione iuris, reſoluit Valaſc. d. conſult. 41. num.7. Quamobrem ſic eſſe accipiendam prædictam Pij IV. Bullam ex præcipitatis iuribus non eſt, qui dubitet, præcipuè cùm illius verba clarè inſinuent illo tantùm caſu locum habere, quo aliquid obſcurius dictum, & ſtatutum ſit, peculiarique declaratione egeat, quia tunc nullum poſſe, prout ei liberet, in Decreta Concilij Commentarios & interpretationes ſuas edere libenter fatemur, ad alios verò euentus vltra prædictum magni dubij, & peculiaris interpretationis caſum huiuſmodi diſpoſitionem, cùm ſit pœnalis, iuxta vulgares iuris regulas, non eſſe trahendam apertè colligitur, ſicut nec trahi ad interpretationes, quæ incidenter à Doctoribus ſuis in tractatibus, vel in ſcholis docendo fiunt, reſoluit P. Valer. Regin. in Praxi fori pœnit. lib. 20. num. 53. in fine. Non veniunt igitur reprehendendæ hæ non noſtræ, ſed Doctorum Remiſſiones, quas ex illorum libris collectas ſingulis ipſiuſmet Concilij Decretis, & locis fideliter diſtribuendas curauimus, ſicut nec reprehenduntur [redacted] ad marginem ſacri Concilij annotationes & concordantiæ, quia ſicut illæ nudam continent locorum ſacræ Scripturæ, & Sanctorum Patrum oſtenſionem, ita hæ nudas habent Doctorum allegationes, in quibus nec vllum quidem verbum ex noſtro capite adducimus, nullam eorum opinionem approbatione admittimus, vel reprobatione confutamus, imò indicis officio fungentes Doctorum loca oſtendimus, vbi varia Concilij Trident. Decreta incidenter tractantur. Illuſtriſſimorum etiam Cardinalium inter has Remiſſiones aliquas inſeruimus deciſiones, quas, reiectis alijs quampluribus, à Doctoribus de illarum tenore atteſtantibus receptiores iudicauimus, id-

eoque nullam adducimus, quæ suum non habeat auctorem, vt hic transcriptæ illam habeant vim & auctoritatẽ, quam merentur Doctores, quos, formalia eorum verba transcribentes, ad ipsarum pedes citamus. Pro quarum Decisionum vi & auctoritate Lector adeat Fr. Emman. Quæst. Regul. tom. 1. quæst. 11. art. 2. P. Martin. Delrio Disquisit. Magic. lib. 6. cap. 1. sect. 3. in fine. Zerol. in Praxi Episcop. p. 1. verbo Auctoritas, in fine, & p. 2. verbo Absolutio in fine.] hactenus ille, qui deinde protestatur, se libellum submittere correctioni sanctæ Matris Ecclesiæ Romanæ: si quid minus conueniens dictum fuerit, paratum mutare, pro non dicto haberi velle. Signis alphabeticis vsi sumus; Latinis, ad designandas cõcordantias textus Concilij cum Scripturis sacris, & Iure Canonico, ab ipso Ioan. Soteallo olim citatas; numerabilibus, ad Declarationes Sacræ Congregationis; Græcis, ad Remissiones Barbosæ. Vale Lector & faue.

Approbatio Hunnæi notar. ad marginem.

ANnotationes ad marginem, quæ huic Tridentini Concilij editioni accesserunt, nudam & fidelem continere ostensionem locorum, vnde singula dogmata sunt desumpta, nihilque quod vel ad Canonum istius Concilij interpretationem pertineret, vel hæresim saperet, inesse, attestor ego Augustinus Hunnæus, 8. Maij 1570.

Approbationes Declarationum & Remissionum, &c. habentur in fine huius operis.

DESCRI-

DESCRIPTIO TRIDENTINÆ CIVITATIS

TRidenti Ciuitas in finibus Venetiæ prouinciæ inter montes, in planitie posita est: muris vallata lapideis, quam ex Septentrione abluit Athesis fluuius, ambitus miliaris Itali In ea vias latas & lapidibus structas, domus verò ita honorificas cernas, vt nouam, non veterem Ciuitatem præ se ferat. Templa satis pulchra conspicias, sed in omnibus ijs parum structuræ. Arcem habet conspicuam, vt domum auream dicas potius, & quam possint & Imperatores & Reges percommodè inhabitare, à Bernardo Clesio Tridentino Præside auctam, & illustratam non multos antehac annos. Influit placidè in vrbem per muros ab Oriente aquæ riuus, super quo ædificia sericea, & molæ frumentariæ multæ sunt, vnde item plurimi riuuli deducuntur per medias vias, in visum & publicam commoditatem. Super Athesim, ad portam, quæ dicitur S Laurentij, pontem habet magnificum, sed ligneum: centum & quadraginta passuum longitudinis. Montes circum se habet niuibus continuè obsitos, scopulosos, inaccessos, præcipites, & ita præaltos, vt dicas, cœlum summa montium cacumina contingere. Fauces habet duas, quarum altera vergit ad Septentrionem, altera verò ducit Veronam, Planitiem admodum paruam, sed ridentem, & arboribus, & vitibus mirum in modum consitam, quam Athesis circuit, & lambit vndequaque. Promiscua habitantibus lingua, scilicet Teutonica & Itala, sed Itali omnes etiam, cùm placet, Teutonicè loquuntur. Tridentum Germanorum sentina, Italorum verò refugium est, cùm quid infortunij illis occurrit. Parum frumenti, sed plurimum vini persuaue habent album & subrubeum. Per æstatem cœlum temperatum est; diebus autem Canicularibus Sol apprimè feruens. Hiberno verò tempore propter niuium & glacierum ingentes horrores vix huiusmodi regio habitari potest: neque satis sunt hominibus hypocausta ad depellenda frigora, quæ eo tempore

tam magna sunt, vt non sinant aquas descendere in terram, sed statim venientes conuertant in niues. Et quod datur miraculo, vt putei ipsius Ciuitatis per id tempus aquis omnino careant. Boues & vaccas pro mulis, asellis, & equis onerarijs habent, cum eorum plaustris tam ad res conuehendas facilibus, vt ad montium cacumina sic properent, ac si essent in planitie, à viarumque publicarum curatoribus ita iuga aptata sunt, vt vsque ad culmen accessibile quorumcunque montium ab eisdem iri possit. Nunc demum Ciuitas ista & opulenta, & clara effecta est propter Concilium, quod in ea fuit per plurimos annos & nunc viget maximè. Nam hic conuenere quinque primùm Cardinales Præsidentes, & Legati Concilij pro sanctissimo D.N. Pio IV. Pont. Opt. Max. Duo similiter Cardinales, Lotharingus & Madrutius, Patriarchæ tres, Archiepiscopi XXXIII. Episcop. CCXXXV. Abbates VII. Ordinum Generales VII. cum Theologis CXLVI. & vltrà sæcularibus & regularibus Ferdinandique Cæsaris, Regis Galliæ, Hispaniarum, Portugalliæ, Hungariæ, Boëmiæ, Poloniæ, Venetiarum, Septem Cantorum, Heluetiorum, Bauarię, Sabaudiæ, Florentiæ, & aliorum Principum Ecclesiasticorum Oratores.

BVLLA

BVLLA INDICTIONIS
SACRI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,
SVB PAVLO III. PONT. MAX.
PAVLVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

NITIO nostri huius Pontificatus, quem non ob merita nostra, sed propter suam magnā bonitatem, Dei omnipotentis prouidentia nobis commisit, cernentes iam tum in quas perturbationes temporum, quotque incommoda rerum ferè omniū nostra Pastoralis solicitudo & vigilia esset vocata, cupiebamus quidem mederi Christianæ Reipublicæ malis, quibus illa iamdudum vexata, & propemodum oppressa est: sed ipsi etiam vt homines circumdati infir- *Heb.5.* mitate, ad tantum onus tollendum impares vires nostras esse sentiebamus, nam cum pace opus esse intelligeremus ad liberandam & cōseruandam à plurimis impendentibus periculis Rempublicam, omnia inuenimus odijs & dissensionibus plena, dissentientibus præsertim Principibus ijs inter se, quibus summa rerum penè omnis à Deo *Ioan.10.* permissa est. Cùm vnum ouile, & vnum Pastorē Dominici esse gregis, ad integritatem Christianę religionis, & ad cœlestium bonorum spem in nobis confirmandam, necessarium duceremus, schismatis, dissidijs, hæresibus erat Christiani nominis diuulsa iam penè & lacerata vnitas. Cùm tutam atque munitam ab infidelium armis atque insidijs Remp. optaremus, nostris erratis, nostraque cunctorum culpa, Dei videlicet ira peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa, Hungaria vexata, conceptum & meditatum contra Italiam, contraque Austriam & Illyricum terra marique bellum: cùm impius & immitis hostis noster Turca nullo tempore requiesceret, nostrorumque inter se odia & dissensiones suam benegerendæ rei occasionem duceret, igitur, vt dicebamus, in tanta hæresum dissensione, bellorumque tempestate, tantisque excitatis fluctibus, cùm essemus ad moderandam & gubernandam Petri nauiculam vocati, nec viribus ipsi nostra satis fideremus, primùm coniecimus in Domino cogitatus nostros, vt ipse nos nutriret animumque nostrum firmitate & ro- *Psal.34.* bore, mentem consilio, sapientiaque instrueret: deinde animo repetentes maiores nostros, sapientia admirabili & sanctitate præditos, sæpe in summis Christianæ Reip. periculis remedium optimū atque

opportunissimum œcumenica Concilia, & Episcoporum generales conuentus adhibuisse, ipsi quoque animum ad generale habendum Concilium adiecimus, exquisitisque Principum sententijs, quorum nobis videbatur vtilis in primis & opportuna ad hanc rem esse consensio, cùm eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere inuenissemus, Oecumenicum Concilium, & generalem eorum Episcoporum, aliorumque Patrum, ad quos pertineret, conuentũ in ciuitate Mantuæ indiximus, anno incarnationis Domini, sicut litteris & monumentis nostris testatum est, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus nostri tertio, ad x. Kalend. Iun. inchoandum, spem propè certam habentes fore, vt, cùm illic in nomine Domini *Matth.18.* essemus congregati, ipse, sicut promisit, Dominus in medio nostrum affuturus, & bonitate ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniaque pericula spiritu oris sui facilè depulsurus esset. Sed, vt semper insidiatur pijs actionibus humani generis hostis, primùm contra omnem spem & expectationem nostram denegata fuit nobis Mantuana ciuitas, nisi aliquas conditiones subiremus ab institutis maiorum nostrorum, & conditione temporum, nostraque ac huius sanctæ Sedis, ac nominis Ecclesiastici dignitate libertateque prorsus alienas, quas in alijs nostris litteris expressimus. Quapropter alium inuenire locum, aliamque deligere ciuitatem necesse habuimus, quæ cum non statim nobis occurreret idonea & apta, ad sequentes Kalend. Nouembr. prorogare Concilij celebrationem fuimus coacti. Interim sæuus & perpetuus hostis noster Turca, ingenti classe Italiam adortus, aliquod oppida in litoribus Apuliæ cepit, vastauit, diripuit, prædas hominum abegit, nos in maximo timore, & periculo omnium, muniendis litoribus nostris, finitimisque auxilio iuuandis fuimus occupati: nec tamen interea destitimus consulere & hortari Christianos Principes, vt, de idoneo ad habendum Concilium loco quid sentirent, nobis exponerent: quorum cùm essent incertæ, variæque sententiæ, tempusque diutius, quàm erat opus, videretur extrahi; nos optimo animo, atque, vt arbitramur, etiam consilio, Vincentiam elegimus, vrbem copiosam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, virtute, auctoritate, potentia cùm aditum patentem, tum stationem omnibus liberam, atque tutam in primis in se habentẽ, sed, cùm iam tempus longius progressum esset, nouæque vrbis electionem omnibus significari conueniret; iamque Kalendæ Nouemb. appetentes facultatem huius diuulgationis excluderent: hyemsque esset propinqua, rursus altera prorogatione tempus Concilij differre in proximum sequens ver, Maijque futuras Kalendas, compulsi fuimus. Quare firmiter constituta atque decreta, cùm & nosipsos, & cætera omnia ad eum benè agendum, Deo iuuante, celebrandumque conuentum pararemus, plurimum reputantes interesse, cùm celebratio-

nis

nis Concilij, tum vniuersæ Christianæ Reipublicæ Christianos Principes pace inter se, & concordia consentire; carissimos in Christo filios nostros, Carolum Romanorum Imperatorem semper Augustum, & Christianissimum Regem Franciscum, duo præcipua Christiani nominis firmamenta atque subsidia, orare atque obsecrare instituimus, vt ad colloquium inter se & nobiscum vnà conuenirent, quorum quidem apud vtrumque litteris, nuntijs, & à latere nostro missis, ex venerabilium fratrum nostrorum numero, Legatis, sæpissimè egeramus, vt ex simultate & dissidijs ambo in vnum fœdus, & piam amicitiam vellent conuenire, labentibusque succurrere Christianis rebus: quarum seruandarum cum esset illis potestas ab Deo præcipuè tributa, si id non agerent & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris & seuera ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus nostris annuentes, Nicæam se contulere, quo nos quoque longum iter, & senili ætati nostræ vehementer contrarium, Dei & pacis conciliandæ causa suscepimus: neque prætermisimus interea, cùm tempus Concilij præstitutum, Kalendæ videlicet Maiæ, appropinquarent, tres Legatos summæ virtutis ac auctoritatis, à latere nostro, de numero eorundem fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium, Vincentiam mittere, qui initium Concilij facerent, Prælatosque vndique venientes exciperent, & ea, quæ iudicarent esse opus, agerent & tractarent, quoad nos, ab itinere & negotio pacis reuersi, omnia accuratiùs dirigere possemus. Interim verò in illud sanctum opus, maximeque necessarium, tractationem videlicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate, ac diligentia. Testis est nobis Deus, cuius freti clementia, nosmetipsos itineris & vitæ periculo exposuimus. Nostra testis conscientia, quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat aut prætermissæ, aut non quæsitæ ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testes, quos tam sæpè, tamque vehementer nuntijs, litteris, Legatis, monitis, hortatu, precibusque omnibus obsecraueramus, vt simultates deponerent, vt societatem coirent, vt Christianæ Reipublicę in maximum & propinquum iam adductę discrimen, communibus studijs & subsidijs opitularentur. Iam verò testes illæ vigiliæ atque curæ, illi diurni nocturnique animi nostri labores, grauesque sollicitudines, quas ob hanc rem & causam plurimas iam suscepimus: nec tamen ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. Ita enim visum Domino Deo est: quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benignius respecturum, ipsi quidem, quantum in nobis fuit, nihil, quod esset nostro Pastorali officio debitum, in hac re omisimus. Quòd si qui sunt, qui actiones pacis nostras in aliam interpretentur partem: dolemus quidem, sed tamen in dolore nostro

gratias

Act 5. Ephes. 2. gratias Omnipotenti agimus, qui ad exemplum & doctrinam patientiæ nostræ suos voluit Apostolos h beri dignos, qui pro nomine IESV, qui pax nostra est, contumeliam paterentur. Verùm in illo congressu colloquioque nostro, quod Nicææ habitum est, etsi, peccatis nostris impedientibus, inter duos Principes vera & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen decennales factæ sunt: quarum opportunitate nos sperantes & sacrum Concilium commodius celebratum iri, & deinde ex Concilij auctoritate perfici posse pacem, apud Principes institimus, vt & ipsi venirent ad Concilium, & Prælatos suos præsentes ducerent, absentesque accerserent. Qui cùm de vtroque se excusassent, quòd & ipsis redire in regna sua tum necesse esset, & Prælatos, quos secum habuissent, itinere atque impendijs fessos atque exhaustos, recreari & refici oporteret, nós hortati sunt, vt aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilij decerneremus. Qua in re concedenda cum essemus aliquantum difficiles, litteras interim à Legatis nostris, qui Vincentiæ erant, accepimus, transacto iam, & longius præterito Concilij ineundi die, vnum vix, aut alterum ex externis nationibus Prælatum Vincentiam se contulisse. Quo nuncio accepto, cum videremus eo tempore nulla iam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concessimus, vt differretur tempus agendi Concilij vsque ad sanctum Pascha, diemque festum futuræ Dominicæ resurrectionis. Cuius nostri præcepti, expectationisque decretæ litteræ Genuæ anno incarnationis Domini M. D. XXXVIII. IV. Kalend. Iul. factæ publicatæque sunt, atque hanc dilationem eo propensius fecimus, quod pollicitus est nobis vterque Princeps Legatos suos Romam ad nos se missurum, vt ea, quæ ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Nicææ ob breuitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coram nobis agerentur & tractarentur, & ob hanc rationem etiam à nobis ambo petierunt, vt hæc pacificationis procuratio Concilij celebrationi præponeretur, cùm ipsum Concilium, pace facta, multò deinde vtilius & salutarius Christianæ Reipublicæ futurum esset, semper enim hæc pacis spes nobis iniecta Principum nos voluntatibus assentiri hortata est: quam spem vehementer auxit post discessum à Nicæa nostrum ipsorum duorum Principum inter se beneuola amicaque congressio: quæ maxima nostra cum lætitia à nobis intellecta, confirmauit nos in bona spe, vt tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & vota pacis accepta esse crederemus. Hanc igitur pacis conclusionem cum & expeteremus, & vrgeremus; nec solum duobus antedictis Principibus, verum etiam charissimo in CHRISTO filio nostro, Ferdinando Regi Romanorum, videretur, actionem Concilij, nisi pace facta, suscipi non oportere, cunctique à nobis per litteras, suosque Oratores contenderent, vt alias rursus temporis prorogationes faceremus, præcipuè autem insta-

instaret Serenissimus Cæsar, promisisse se demonstrans ijs, qui à Catholica vnitate dissentiunt, se operam suam apud nos interpositurum, vt aliqua concordiæ ratio iniretur; quod ante suam in Germaniam profectionem aptè non posset fieri: Nos, eadem semper spe pacis, & tantorum Principum voluntate adducti, cum præsertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Prælatos Vincentiam conuenisse, prorogationis nomen iam fugientes, quod tam sæpè frustrà fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilij ad nostrum, & Sedis Apostolicę beneplacitum suspendere maluimus: itaque fecimus, & de suspensione huiusmodi litteras ad singulos supradictorum Principum decima die Iun. M. D. XXXIX. dedimus; sicut ex illis perspicuè potest intelligi. Ea itaque suspensione necessariò per nos facta, dum tempus illud magis idoneum à nobis, pacisque aliqua conclusio expectatur, quæ & dignitatem postea, frequentiamque Concilio, & Christianæ Reip. præsentiorem salutem erat allatura; Christianæ interea res in deterius quotidie prolapsæ sunt, Hungaris, Rege ipsorum mortuo, Turcam vocantibus; Ferdinando Rege bellum in eos mouente, Belgis ad defectionem à Cæsare ex parte quadam incitatis: cuius defectionis comprimendæ causa per Galliam amicissimè, & cum Rege Christianissimo concordissimè, magno beneuolæ inter eos voluntatis indicio transiens in Belgas Serenissimus Cęsar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conuentus Germaniæ Principum & ciuitatum, tractandæ eius, quam dixerat, concordiæ causa habere cœpit. Sed cùm spe pacis iam deficiente, ille quoque modus curandæ in conuentibus, tractandæque concordiæ ad maiores potius discordias concitandas aptus esse videretur: inducti fuimus ad pristinum Concilij generalis remedium reuerti, idque per Legatos nostros S. R. E. Cardinales ipsi Cæsari obtulimus, quod etiam postremò, & præcipuè in Ratisponensi conuentu egimus, cùm illic dilectus filius noster, Gaspar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contarenus, & summa doctrina, & integritate, Legatum nostrum ageret: nam cum id, quod ne accideret, antea veriti eramus, ex eius conuentus sententia peteretur à nobis, vt ab Ecclesia dissentientium quosdam articulos tolerandos declararemus, quoad per OEcumenicum Concilium illi excuterentur & deciderentur, idque nobis vt concederemus, neque Christiana & Catholica veritas, neque nostra, & Sedis Apostolicæ dignitas permitteret, palam potiùs Concilium, vt quamprimum fieret, proponi mandauimus. Neque verò in alia vnquam sententia & voluntate fuimus, quam vt primo quoque tempore Concilium OEcumenicum, & generale congregaretur: sperabamus enim ex eo & pacem populo Christiano, & Christianæ religionis integritatem posse recuperari: veruntamen id cum bona gratia & voluntate Christianorum Principum habere volebamus. Quam voluntatem dum expectamus, dum obseruamus tempus absconditum, tempus beneplaciti *Psal.* 68.
tui,

tui, ô Deus: aliquando tandem decernere compulsi sumus, omne esse tempus beneplacitum Deo, cum de rebus sanctis, & ad Christianam pietatem pertinentibus consilia ineuntur. Quapropter videntes maximo quidem animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in peius ruere, Hungaria à Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, cæteris omnibus metu mœroreque afflictis, nullius iam Principis consensum expectare, sed tantum Dei omnipotentis voluntatem, & Christianæ Reip. vtilitatem attendere constituimus. Itaque cùm Vincentiam amplius non haberemus, cuperemusque cùm vniuersæ Christianorum saluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos nouo Concilij habendi loco consulere: aliquotque locis propositis ipsam Tridentinam ciuitatem ab ipsis desiderari videremus: nos etsi in citeriore Italia commodius omnia tractari posse iudicabamus, ad eorum tamen postulationes nostram voluntatem paterna charitate deflex imus, itaque Tridentum ciuitatem elegimus, qua in ciuitate OEcumenicum Concilium ad proximè venturas Kal. Nou. haberetur, idoneum locum illum statuentes, quò ex Germania quidem, alijsque Germaniæ finitimis nationibus facillime, ex Gallia, Hispania, cæterisque prouincijs remotioribus non difficiliter Episcopi & Prælati conuenire possent. Dies autem Concilij ea nobis spectata est quæ spatium in se haberet & publicandi per Christianas nationes nostri huius Decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad veniendum tribuendæ. Quo minus autem annuum tempus præfiniremus mutando Concilij loco, sicut quibusdam constitutionibus alias præscriptum est, ea res fuit in causa, quod longius extrahi spem sanandæ aliqua in parte Christianæ Reip. quæ tot detrimentis & calamitatibus affecta est, noluimus: & tamen videmus tempora, agnoscimus difficultates: quid sperari posset ex consilijs nostris, incertum esse intelligimus, sed quia scriptum est, Reuela Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet: magis Dei clementiæ & misericordiæ confidere, quàm nostræ imbecillitati diffidere constituimus. Sæpè enim fit in bonis operibus incipiendis, vt, quod humana consilia non valent, diuina virtus efficiat. Huius igitur ipsius Dei Omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ac beatorum eius Apostolorum Petri & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti atque subnixi, de venerabilium item fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium consilio & assensu sublata, amotaque suspensione, de qua supra commemoratum est, quam per præsentes tollimus & amouemus, sacrum OEcumenicum, & generale Concilium in ciuitate Tridentina, loco commodo & libero, omnibusque nationibus opportuno, ad Kal. proximas Nouemb. anni præsentis ab incarnatione Domini M. D. XLII. incipiendum, prosequendum & eodem Domino adiuuante ad ipsius gloriam atque laudem, & Christiani totius populi salutem absoluendum perficiendumque indicimus, annunciamus, conuocamus, statuimus, at-

que

quę decernimus; omnes omnibus ex locis tam venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos; & dilectos filios Abbates, quàm alios quoſcumque, quibus iure aut priuilegio in Concilijs generalibus reſidendi, & ſententias in eis dicendi permiſſa poteſtas eſt, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis vi iuriſiurandi, quod nobis & huic ſanctæ Sedi præſtiterunt, ac ſanctæ virtute obedientiæ, alijsque ſub pœnis iure aut conſuetudine in celebrationibus Conciliorum aduerſus non accedentes ferri & proponi ſolitis, mandantes, arcteque præcipientes, vt ipſimet, niſi forrè iuſto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certè per ſuos legitimos procuratores & nuncios, ſacro huic Concilio omnino adeſſe & intereſſe debeant. Suprà autem dictos, Imperatorem, Regemque Chriſtianiſſimum, nec non cæteros Reges, Duces, Principes; quorum præſentia, ſi alias vnquam, hoc quidem tempore maximè ſanctiſſimę CHRISTI fidei, & Chriſtianorum omnium futura eſt ſalutaris, rogantes atque obſecrantes per viſcera miſericordiæ Dei, & Domini noſtri IESV CHRISTI, cuius fidei veritas & religio, & intus, & extra grauiter iam oppugnatur, vt, ſi ſaluam volunt Chriſtianam eſſe Rempub. ſi ſe Domino obſtrictos & obligatos pro maximis illius erga ſe beneficijs intelligunt, ne deſerant ipſius Dei cauſam & negotium, ipſimet ad ſacri Concilij celebrationem veniant, in quo ipſorum pietas atque virtus communi vtilitati, ſalutique ſuæ, ac cæterorum & temporali, & æternæ plurimum eſt profutura. Sin autem id, quod nollemus, accedere ipſi non poterunt, at graues ſaltem viros Legatos cum auctoritate mittant, qui perſonam Principis ſui quiſque & cum prudentia, & cum dignitate poſſint in Concilio referre. In primis verò vt id curent, quod ipſis facillimum eſt, vt ex ſuis cuiuſque regnis ac prouincijs Epiſcopi & Prælati ſine tergiuerſatione & mora ad Concilium proficiſcantur; quod maximè quidem à Prælatis, Principibusque Germaniæ Deum ipſum, atque nos impetrare æquum eſt, vt cùm eorum præcipuè cauſa, ipſisque cupientibus Concilium indictum ſit, & in ea ciuitate indictum, quæ ab eis eſt deſiderata, non grauentur ipſi ſua cunctorum præſentia id celebrare & ornare; quò melius atque commodius, quæ ad integritatem & veritatem Chriſtianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem, emendationemque malorum, quæ ad Chriſtianorum inter ſe tam Principum, quàm populorum pacem, vnitatem, concordiamque pertineant, & quæ ad repellendos impetus Barbarorum & infidelium, quibus illi vniuerſam Chriſtianitatem obruere moliuntur, ſint neceſſaria, Deo noſtris conſultationibus præeunte, & lumen ſapientiæ ſuæ, ac veritatis mentibus noſtris præferente, agi in dicto ſacro OEcumenico Concilio, & conſpirante omnium charitate conſuli, tractari, confici, ad optatosque exitus deduci quamprimum, & quàm optimè poſſint. Atque vt noſtræ hæ litteræ, & quæ

in

in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perueniant, neve quis illorum ignorantiæ excusationem prætendat, cùm præsertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ essent intimandę, tutus forsitan pateat accessus, volumus & mandamus, vt in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi, cum ibi multitudo populi ad audiendam rem diuinam congregari solita est, palàm clara voce per Curiæ nostræ cursores, aut Notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valuis dictarum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi Floræ solito loco affigantur, vbi ad lectionem & notitiam cunctorum aliquamdiu expositæ pendeant: cumque inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionemque huiusmodi, omnes & quoscunque, quos antedictæ nostræ litteræ comprehendunt, post spatium duorum mensium à die litterarum publicationis & affixionis, ita volumus obligatos esse atque astrictos, ac si ipsismet illæ coram lectæ & intimatæ essent, transumptis quidem earum, quæ manu publici Notarij scripta aut subscripta, & sigillo personæ alicuius Ecclesiasticæ, in dignitate constitutæ, munita fuerint, vt fides certa & indubitata habeatur, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, annuntiationis, conuocationis, statuti decreti, mandati præcepti, & obsecrationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. D. XLII. XI. Kal. Iun. anno VIII.

Blosius.

Hier. Dand.

SESSIO PRIMA

SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SVB PAVLO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XIII. MENSIS DEC. ANNO DOM. M. D. XLV.

Decretum α β γ δ ε ζ de inchoando Concilio.

PLACET ne vobis, ad laudem & gloriam sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus S. ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Christianæ, ad extirpationem hæresum, ad pacem & vnionem Ecclesiæ, ad reformationem Cleri & populi Christiani, ad depressionem & extinctionem hostium Christiani nominis, decernere & declarare, sacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum esse? *Responderunt*, PLACET.

Indictio futuræ Sessionis.

Et cùm proxima sit celebritas Natiuitatis Domini nostri IESV CHRISTI; & subsequantur aliæ festiuitates labentis & incipientis anni; placet ne vobis primam futuram Sessionem habendam esse die Iouis post Epiphaniam; quæ erit septima mensis Ian. An. Dom. M. D. XLVI? *Responderunt*, PLACET.

REMISSIONES.

α AN Concilium generale absque auctoritate summi Pontificis celebrari possit? Negat Bobadil. in sua Politica lib. 2. cap. 18. nu. 194. vbi etiam resoluit, quod licèt principes sæculares non possint illud conuocare, possunt tamen per suos iudices ad illius agere obseruantiam.

β An summus Pontifex possit dispensare super Concilium? Affirmant, si de eo faciant expressam mentionem, & non sufficere clausulam derogatoriam generalem, Cott. in memorab. verbo clausula non obstante, Rebuff. in Auth. habita, verbo examinatione pag. 580. cum seq. Cod. ne filius pro patre, & in praxi benefic. tit. de dispensat super defectum natal. num. 24. Guttier. pract. lib. 3. qu. 17. nu. 231. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1367. propè finem. P. Henriq. in sum. li. 13. cap. 57. §. 1. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo absolutio, vers. dico. 5. ibi, sed ad hoc respondetur pag. 5. Flores Vari. li. 1. qu. 10. num. 50. Steph. Gratia. discept. forens. cap. 397. à num. 35. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 8. art. 10. & tom. 3. q. 36. ar. 2. & q. 39. art. 4. P. Azori. instit. moral. p. 2. li. 5. cap. 14. col. 574. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnit. l. 5. n. 2. & quod constitutio Conciliaris tacitè continet clausulam derogatoriam, & propterea ei non derogetur per clausulas generales, resoluunt Caputaq. p. 1. decis. 268. Veral. decis. 176. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. coll. 849.

γ An Episcopus contra Concilium dispenset expressè, vel tacitè? Negant gloss. in cap. cùm dilectus, verbo in ætate, de elect. Rebuff. in tract. Nominat. q. 5. nu. 30. Gutier. de Iuram. confirm. p. 1. cap. 51. n. 24. & Canon. lib. 1. cap. 5. n. 10. P. Henriq. d. c. 57. §. 1. lit. C Stepha. Gratian. d. c. 397. n. 33. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 31. c. 27. nu. 202. in princip.

δ An possit dispensare ex magna causa necessitatis, vel vtilitatis? Affirmant Tiraquell. de pœnis tempor. in præfat. nu. 31. Lambert. de iure patronat. p. 1. lib. 2. art. 19. q. 7. princip. nu. 2. Cott. in memorab. verbo Episcopus. Rebuff. in praxi tit. de dispensat. ad plura benef. à nu. 30. Spin. in speculo testament. gloss. 15. princip. à num. 8. Humad. in l. 5. gloss. 12. in fine vers. limitatur tit. 5. par. 1. P. Sanch. de Matrim. lib. 2. disp. 40. à num. 2. Cened. Pract. & Canon. qu. li. 1. q. 30. à n. 5. Mich. Graff. tom. 1. commun. opin. li. 1. ti. 2. nu. 67. vbi resoluunt, Episcopum posse dispensare super Concilium ex magna causa necessitatis, vel vtilitatis, quando Concilium vel permittit dispensare, vel loquitur impersonaliter, nec vetando, nec permittendo, nec imponendo aliquam pœnam.

ε An omnia decreta Concilij contineant decretum irritans? Affirmat Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 15. n. 37.

ζ An

ζ *An literæ & constitutiones contra Trid. reducendæ sint ad ius commune? Affirmatiuè proprio motu definiuit Gregor 13. pro vt testatur P.* Henriq. p. 1. sum. lib. 6. §. 6. in gl. lit. R.

SESSIO SECVNDA,

CELEBRATA DIE VII. MENSIS IANVARII, M. D. XLVI.

Decretum de modo viuendi, & aliis in Concilio, seruandis.

SACROSANCTA Tridentina Synodus, *α in Spiritu sancto β legitimè congregata*, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, agnoscens cum B. Iacob. Apostolo, quòd *a* omne datum optimum, & omne donum perfectum de sursum est, descendens à patre luminum: qui iis, qui postulant à se sapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis; & simul sciens, quòd *b* initium sapientiæ est timor Domini: statuit & decreuit γ, *omnes & singulos Christi fideles, in ciuitate Tridentina congregatos*, exhortandos esse, prout exhortatur, vt se à malis & peccatis hactenus commissis emendare, ac de cætero *c* in timore Domini ambulare, & desideria carnis non perficere, orationibus instare, sæpius confiteri, Eucharistiæ Sacramentum sumere, Ecclesias frequentare, præcepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Principum Christianorum, & vnitate Ecclesiæ priuatim orare velint: Episcopos verò, & quoscumque alios, in Ordine sacerdotali constitutos; œcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrantes, vt assiduè in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missæ quolibet saltem in Dominico, in quo Deus lucem condidit, & à mortuis resurrexit, ac *d* Spiritum sanctum in discipulos infudit peragere satagant, facientes, sicut idem

a Iac. 1. *b Prou. 1.* *Psal. 110.* *c Prou. 1. & 9* *d Act. 2.*

Spiritus sanctus per *a* Apostolum præcipit obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro Sanctissimo Domino nostro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & ceteris, qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus: vt quietam & tranquillam vitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum videamus. Præterea hortatur vt ieiunent saltem singulis sextis Ferijs in memoriam passionis Domini, & eleemosynas pauperibus erogent: in ecclesia autem cathedrali singulis quintis Ferijs celebretur Missa de Spiritu sancto, cùm litanijs, & alijs orationibus ad hoc institutis: in alijs verò ecclesijs eadem die dicantur ad minus litaniæ, & orationes *b*: tempore autem, quo sacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant; sed ore & animo, celebranti assistatur. Et quoniam *c* oportet Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suæ benè propositos; hortatur etiam, vt ante omnia quilibet in mensa *d* seruet sobrietatem, moderationemque ciborum; deinde cùm in eo loco sæpè otiosi sermones oriri soleant, vt *e* in ipsorum Episcoporum mensis diuinarum Scripturarum lectio admisceatur: familiares verò suos vnusquisque instruat, & erudiat, ne sint rixosi, vinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & voluptatum amatores; vitia demum fugiant, & virtutes amplectantur; & in vestitu, & cultu, & omnibus actibus honestatem præseferant, sicut decet ministros ministrorum Dei. Ad hæc, cùm huius sacrosancti Concilij præcipua cura, solicitudo, & intentio sit, vt, propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ veritatis lux, Iesv Christo, *f* qui vera lux est, annuente, candor puritasque refulgeat; & ea, quæ reformatione egent, reformentur: ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hîc congregatos, congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, vt sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum vijs, & modis ipsius Synodi intentio dirigi, optatum effectum sortiri possit; quo maturius & consultius damnari damnanda, & probanda probari queant: vt per

a 1. Tim. 2.

b Infr. in sess. 22. in decreto de obseruãdis in celebr. miss.

c 1. Tim. 3.

d Tit. 1. 1. Tim. 3. c. fi. 3. q. 7. cum sim. conc. Tolet. 3. c. 7. conc. Rhemen. c. 17. Euseb. in 4. decret. & infr. Sess. 25. c. 1. de refor.

e Euseb. 1. epist. 3.

f Ioan. 1. c. cum ex.

Iniunctio de hæret.

vt per totum orbem omnes vno ore, & eadem fidei confessione glorificent Deum, & Patrem Domini nostri IESV Christi.

In sententijs verò dicendis, iuxta *a* Toletani Concilij statutum, in loco benedictionis considentibus Domini sacerdotibus, nullus debeat aut immodestis vocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falsis vanisve, aut obstinatis disceptationibus contendere: sed quidquid dicatur, sic mitissima verborum prolatione temperetur, vt nec audientes offendantur, nec recti iudicij acies perturbato animo inflectatur.

a Conc. Tolet. 11. cap. 1. Conc. Constan. sess. 1. in prin. c. in loco 5 q. 4. Vide & 4. Tolet. c. 3.

δ *Insuper ipsa sacra Synodus* statuit, ac decreuit, quòd, si fortè contigerit aliquos debito in loco *b* non sedere, & sententiam, etiam sub verbo, Placet, proferre, Congregationibus interesse, & alios quoscumq; actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudicium generetur, nullique nouum ius acquiratur.

b Idem in conclus. repetitur. Episcopis forma præscripta est. 1. Bracc. c. 24

Deinde indicta fuit futura Seßio ad diem Iouis, quartam mensis Febr. proximè venturi.

REMISSIONES.

α IN *Spiritu sancto legitimè congregata.*] *Quod Spiritus S. Concil. generali legitimo immediatè assistat*, resoluunt Iacobatius de Concil. lib. 10. art. 1. nu. 205. Arag. in 2. 2. D. Thomæ. q. 1. art. 10. pag. 88.

β Vtrùm *generalia Concilia legitimè congregata in fidei, & in morum definitione errare poßint?* Negant Campec. de Concil. cap. 35. Canus in locis Theolog. lib. 5. cap. 4. conclus. 9. Albertin. de agnos. asser. q. 5. num. 7. & qu. 21. num. 16. & qu. 30. nu. 24. Iacob. lib. 6. de concil. art. 2. nu. 155. & lib. 5. art. 11. nu. 14. Cordub. in quæst. lib. 4. q. 1. concl. 9. Castr. aduersus hæreses lib. 1. c. 6. & de iusta hæret. punitione lib. 1. c. 5. Arag. in 2. 2. D. Thomæ quęst. 1. art. 10. pag. 82. col. 2. vers. Sed est dubium, & vers. 2. conclusio. Veg. lib. 9. in Concil. Trid. c. 39. P. Azor. instit. mor. p. 2. lib. 5. ca. 4. col. 539. vbi resoluit, Papam in his quæ sunt fidei errare non posse.

γ *Omnes & singulos Christi fideles in ciuitate Tridentina congregatos*] *An omnes fideles interesse debeant Concilio generali?* Vide Iacob. de Concil. libr. 1. artic. 2. Turrec. libr. 3. sum. capit. 12. cum seqq. Guerr. in thesauro Christianæ Religionis capit. 52. §. 7. *qui resoluunt ad vocem decisiuam solùm Episcopos aliosque superiores Prælatos conuocari, cæteros*

tamen ecclesiasticos & sæculares interesse posse absq; decisiuo suffragio: generale enim concilium dici Synodum Episcoporum probat cap. Romana Ecclesia 15. dist. c. satis euidenter 96. dist.

δ *Insuper ipsa sacra Synodus, &c.*] *Quis ordo in sedendo & subscribendo, & in aliis actibus generalis Concilij seruandus sit?* Vide caput final. 17. dist. cap. placuit el. 1. distinct. 18. cap. Episcoporum 74. dist. Petr. à Monte de potest. Pontif. tit. ordo assistentium in Concil. à nu. 1. & in Monarch. Concil. q. 5. Iaboc. de Concil. li. 1. art. 2. pag. 20. cum seqq. Roch de Iure patron. verbo honorificum, qu. 42. Cassan. in Catalogo glorię mundi p. 4. consid. 23. Guerr. d. c. 52. §. 6.

SESSIO TERTIA,

CELEBRATA DIE IV. MENSIS FEBRVARII, M. D. XLVI.

Decretum de Symbolo fidei

N *o nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis*, Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

Hæc sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum considerans, præsertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis Hæresibus, & moribus reformandis, continentur, quorum causa præcipuè est congregata; agnoscens autem cum *a* Apostolo, *β non esse sibi colluctationem* aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus spirituales nequitias in cœlestibus, cum eodem omnes, & singulos in primis hortatur, vt confortentur in Domino, & in potentia virtutis eius, in omnibus sumentes *b* scutum fidei, in quo possint omnia tela nequissimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis accipiant, cum gladio spiritus, quod est verbum Dei. Itaque, vt hæc pia eius solicitudo principium, & progressum suum per Dei gratiam habeat, ante omnia statuit, & decernit, præmittendam esse confessionem fidei; *c γ Pa-*

a Ephes. 6.

b c. qui resistit 11. q. 3.

c Conc. Nicen Conc.

trum

trum exempla in hoc secuta, qui sacratioribus Concilijs hoc scutum contra omnes hæreses in principio suarum actionum apponere consueuere: quo solo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnarunt, & fideles confirmarunt. ꝺ *Quare Symbolum fidei*, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, tanquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, necessariò cõueniunt, ac fundamentum firmum & vnicum, contra quod *a* portæ Inferi nunquam prçualebunt, totidem verbis, quibus in omnibus ecclesijs legitur, exprimendum esse censuit, quod quidem eiusmodi est:

Rom. sub Iul. 2 Conc. Hippon. in prin. Conc. Constant. 6. act. 17. cum sim. c. 1 dist. 15. c. baptizandos. cum seq. de cons. dist. 4. c. 1. de sum. tri.

a Matt. 16. c. in nouo 21. dist. c. saluator. 1. q. 3.

e Credo in vnum Deum patrem, omnipotentem, factorem cœli & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula: Deum de Deo, lumen de lumine; Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt; Qui propter nos homines, & propter nostrã salutem descendit de cœlis, & incarnatus est de Spiritu sancto natus ex Maria virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est; & resurrexit tertia die, secundùm Scripturas: & ascendit in cœlum, sedet ad dextram patris; & iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem; qui ex Patre Filioque procedit; qui cũ Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur; qui locutus est per Prophetas. Et vnam sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam: Confiteor vnum baptisma in remissionem peccatorum: & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen.

Indictio futuræ Seßionis.

Eadem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, in ea præsi-

prçsidentibus eisdem tribus Apostolicç Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diuersis partibus accinctos esse itineri, nonnullos etiam in via esse, quò huc veniant, cogitansque omnia ab ipsa sacra Synodo decernenda, eò maioris apud omnes existimationis, & honoris videri posse, quò maiori fuerint, & pleniori Patrum consilio, & præsentia sancita, & corroborata; statuit, & decreuit, futuram Sessionem post præsentem celebrãdam esse die Iouis, quæ subsequetur Dominicam Lætare, proximè futuram: interim tamen non differri discussionem, & examinationem eorum quæ ipsi Synodo discutienda, & examinanda videbuntur.

REMISSIONES.

α *IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis*] *Concord. Apostolus ad Coloss. ibi*, Quodcunque facitis in verbo, & opere, in nomine Domini Iesu Christi facere, *Vide* Lusitanum Ioannem Vallensem, Peixotium in addit. ad repet. Siguaroli. de Homedæ. ad Rub. Cod. Qui admitti, n. 1. cum seqq. Mozzi. de contractib. tit. quomodo contractus deficiat, à n. 27. nouissimè Fr. Paulin. Berti Lucens. in praxi crim. Regul. tit. 4. in princip. n. 6. Cald. Pereira de empt. c. 1. nu. 1. & 14. latè Stephan. Gratian. decis. 1. per totam.

β *Non esse sibi colluctationem*] concordat Apost. ad Ephes. cap. 6. & cap. qui resistit 11. q. 1.

γ *Patrum exempla, &c.*] Concordant Concil. Nicænum, Concil. Roman. sub Iulio 1. Concil. Constant. 6. act. 17. cap. 1. 19. dist. c. baptizandos de consecrat. dist. 4. c. 1. de summa Trinit.

δ *Quare symbolum fidei*] Symbolum dicitur à syn, quod est simul, & bolus, quod est morsellus, quia vnusquisque Apostolorum suum morsellum, id est, partem suam apposuit, gl. in Rub. de summa Trinit. *Vel dicitur secundum Dionysium à syn, quod est con, & bolyn, quod est sententia, vel conuenientia, quia de omnium Apostolorum conuenientia stabilitum fuit*, Gregor. Lop. l. 1. verbo bocados, tit. 3. p. 1.

ε De fidei symbolo vide D. Aug. serm. 115. & 119. D. Ambr. serm. 38. de Ieiunijs Quadrag. D. Hieron. epist. 61. ad Pammachium, Turrecrem. lib. 1. suæ sum. cap. 19. Bannes in 2. 2. D. Thom. q. 1. ar. 9. Reper. Inquis. verbo Ecclesia, Ruffi. de symbolo fidei. P. Azori. instit. moral. p. 1. lib. 8. c. 5. P. Ledes. in sum. p. 1. tract. de doct. Christ. in princ.

SESSIO

SESSIO QVARTA, CELEBRATA DIE VIIJ. MENSIS APRILIS, M. D. XLVI.

Decretum de Canonicis scripturis.

Acrosancta OEcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, hoc sibi perpetuò ante oculos proponens, vt sublatis erroribus, puritas ipsa Euangelij in Ecclesia conseruetur: quod promissum antè per Prophetas in Scripturis sanctis, Dominus noster Iesus Christus, Dei filius, proprio ore primùm promulgauit; deinde per suos Apostolos tamquam fontem omnis, & salutaris veritatis, & morum disciplinæ, *a* α *omni creaturæ prædicari iußit*: perspiciensque hanc veritatem, & disciplinam contineri *β in libris scriptis, & sine scripto traditionibus*, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditæ, ad nos vsque peruenerunt, orthodoxorum Patrum exempla secuta, omnes libros tam veteris, quàm noui Testamenti, cùm vtriusque vnus Deus sit auctor, necnon traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tamquam vel oretenus à Christo, vel à Spiritu sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholica conseruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia suscipit, & veneratur. Sacrorum verò librorum *b* Indicem huic decreto adscribendum censuit; ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. Sunt verò infrascripti, γ *Testamenti veteris*, quinque Moysi, id est, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Iosue, Iudicum, Ruth, quatuor Regum, duo Paralipomenon, Esdræ primus & secundus, qui dicitur Nehemias, To-

a *Mar. vlt.*

b *In can. Apost. c. 84. Innocen. 1. Epist. 3. c. 7. Gelasius in Conc. 70. Epis. Conc. Laodic. cap. 59. Conc. Carth. 3. cap. 47. c. sancta Romana dist. 15. & fine Epist. Eugen. in conc. Florent. ad Armenos.*

bias, Iudith, Hester, Iob, Psalterium Dauidicum centum quinquaginta Psalmorum, Parabolæ, Ecclesiastes, Canticum canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, id est, Osea, Ioël, Amos, Abdias, Ionas, Michæas, Nahum, Abacuc, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, & *duo Machabæorum*, primus & secundus. Testamenti noui, quattuor Euangelia, secundùm Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem: Actus Apostolorum à Luca Euangelista conscripti: quatuordecim Epistolæ Pauli Apostoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatos, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, duæ ad Thessalonicenses, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos: Petri Apostoli duæ, Ioannis Apostoli tres, Iacobi Apostoli vna, Iudæ Apostoli vna, & Apocalypsis Ioannis Apostoli. *Si* e *quis autem libros ipsos integros* 1 *cum omnibus suis partibus*, prout in Ecclesia Catholica legi consueuerunt, & in veteri vulgata Latina editione habentur, pro sacris, & canonicis non susceperit; & traditiones prædictas sciens & prudens contempserit; anathema sit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, & via ipsa Synodus, post iactum fidei confessionis fundamentum, sit progressura, & quibus potissimum testimoniis, ac præsidiis in confirmandis dogmatibus, & instaurandis in Ecclesia moribus, sit vsura.

DECLARATIONES.

1. *Cum omnibus suis partibus.*] Etiam dicendum est, quod ne vel periodus, vel vna clausula, vel dictio aut syllaba, iotáue vnum, repugnet in veteri vulgatæ linguæ Latinæ Editione. Quo ad oppositiones autem contextus Græci aut Hebraici cum Latina vulgata editione, Cong. remisit ad tertiam regulam Indicis sub Pio Quarto editam.

℟. Carthusiani obligati sunt vti veteri ac vulgatâ Editione sacræ Scripturæ secundum vsum S. R. E.

Decre-

Decretum de editione & vsu sacrorum librorum.

INsuper eadem sacrosancta Synodus considerans non parum vtilitatis accedere posse Ecclesiæ Dei, ζ *si ex omnibus Latinis editionibus, quæ circumferuntur*, sacrorum librorum, quænam pro authentica habenda sit, innotescat; statuit, & declarat, vt hæc ipsa vetus, & vulgata editio, quæ longo tot sæculorum vsu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, & expositionibus pro authentica habeatur; & vt nemo illam reiicere quouis prætextu audeat, vel præsumat.

Præterea, η *id a coërcenda petulantia ingenia*, decernit, vt nemo, suæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum, ad ædificationem doctrinæ Christianæ pertinentium, sacram Scripturam ad suos sensus contorquens, θ *contra eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia*, cuius est iudicare de vero sensu & interpretatione Scripturarum sanctarum, aut etiam *b* contra vnanimem consensum Patrum, ipsam Scripturam sacram interpretari audeat; etiam si huiusmodi interpretationes nullo vmquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contrauenerint, per Ordinarios declarentur, & pœnis à iure statutis puniantur.

a *cap. hæresis, & c. Adam, in fin. 24. q. 3. & infrà, Sess. 13. cap. 1.*

b *Sic Synodus in Trull. c. 19 quam putant Constant. & c. exiit. circa fi. de verb. sign. in 6. lib. 5.*

ι *Sed & Impressoribus* modum in hac parte, vt par est, imponere volens, qui iam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidquid libet, sine licentia superiorum Ecclesiasticorum, ipsos sacræ Scripturæ libros, & super illis annotationes, & expositiones quorumlibet indifferenter, sæpè tacito, sæpè etiam ementito prælo, & quod grauius est, κ *sine nomine auctoris* imprimunt, alibi etiam impressos libros huiusmodi temerè venales habent; decernit, & statuit, vt posthac sacra Scriptura, potissimùm verò hæc ipsa vetus & vulgata editio quàm emendatissimè imprimatur; nullique liceat imprimere, vel imprimi facere quosuis libros de rebus sacris sine nomine auctoris, neq;

illos

illos in futurum vendere, aut etiam apud se retinere, nisi primùm examinati probatique fuerint ab Ordinario, sub pœna anathematis & pecuniæ, *a* in canone Concilij nouissimi Lateranẽsis apposita.* λ μ *Et, si regulares* fuerint, vltra examinationem & probationem huiusmodi, licentiam quoq; à suis superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos communicant, vel euulgant, nisi anteà examinati probatique fuerint, eisdem pœnis subiaceant quibus Impressores. Et qui eos habuerint vel legerint, nisi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipsa verò huiusmodi librorum probatio in scriptis detur, atque ideò in fronte libri, vel scripti, vel impressi, authenticè appareat: idque totum, hoc est, & probatio & examen gratis fiat: vt probanda probentur, & reprobentur improbanda. *Post* ν *hæc temeritatem* illam reprimere volens, qua ad profana quæque conuertuntur, & torquentur verba & sententiæ sacræ Scripturæ, ad scurrilia scilicet, fabulosa, vana, adulationes, detractiones, superstitiones, impias & diabolicas incantationes, diuinationes, sortes, libellos etiam famosos; mandat & præcipit, ad tollendam huiusmodi irreuerentiam & contemptum, ne de cetero quisquam quomodolibet verba Scripturæ sacræ ad hæc & similia audeat vsurpare; vt omnes huius generis homines, temeratores & violatores verbi Dei, iuris & arbitrij pœnis per Episcopos coërceantur.

a *Sess. 10. de impressione librorum sub Leone X.* * vide post finem libri.

Indictio futuræ Sessionis.

ITEM hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse Feria quinta, post sacratissimum festum proximum Pentecostes.

REMISSIONES.

α O*Mni creaturæ prædicari iussit*] Concil. illud Matth. vlt. Euntes ergo docete omnes gentes, *& illud* Marci 16. Euntes in mundum vniuersum prædicare omni creaturæ.

β In

β *In libris scriptis, & sine scripto traditionibus*] Vide Patrem Ioannem Azor. instit. moral. p.1. lib.8. cap.4. q.1. *vbi q.2. vocat traditionem diuinam illam, quæ in Scripturis non continetur expressè, sed adhibito communi Patrum, vel Ecclesiæ sensu certa & necessaria consequutione ex sacris literis colligitur.* Et q. 3. *quærit quænam sint traditionum genera.*

γ *Testamenti veteris, &c.*] Vide Patrem Ioannem Azori. instit. moral. p.1. lib. 8. c.1. q.4.

δ *Duo Machabæorum*] Vide Arnald. Pontacum in annotat. ad Eusebium Cæsar. colum. mihi 446.

ε *Si quis autem libros, &c.*] Vide P. Ioannem Azori. institutionum moral. p. 2. lib.5. cap.8. col. 556.

ζ *Si ex omnibus Latinis editionibus, quæ circumferuntur, &c*] Vide P. Ioannem Azori. institutionum moralium p. 1. lib.8. cap.3. q.2. *vbi q.3. resoluit quòd approbatione vulgatæ & Latinæ editionis non damnantur exemplaria Hebraica vel Græca, ex quibus tanquam ex fontibus Latina editio fluxit, quæ quidem retinent suam fidem & auctoritatem, vbi incorrupta, & integra fuerint.*

η *Ad coërcenda petulantia ingenia*] *Concordat* textus in cap. hæresis & in cap. Adam in fine 24. q.3.

θ *Contra eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta Mater Ecclesia*] In Concilio Mileuitano capite 2. *decreuerunt Patres non aliter intelligenda esse verba sacræ Scripturæ, nisi quemadmodum Ecclesia Catholica semper intellexit.* Vide Sebast. Medices in summa omnium hæresum p. 1. q. 2. Martin. de Ayl. de tradit. Ecclesiast. assert. 5. Mechl. Can. de locis Theolog. lib. 12. cap.7. Cordub. lib.4. quæst. theolog. q. 1. præposit. 6. vers. tertium signum veræ fidei. Cened. ad Decretal. collect. 8. n. 5. cum seqq. P. Azori. instit. moral. p. 1. lib.8. cap.2. q.2. vers. respondeo. *vbi q. 3. an interpretari liceat Scripturam sacram, non quidem contra vnanimem consensum Patrum, sed præter illum duntaxat.* & q. 5. *quærit, quot sensus possit habere vnus Scripturæ locus, & respondet posse habere duos, vnum literalem, alterum mysticum.*

ι *Sed & impressoribus, &c.*] In Concilio nouissimo Lateranensi sessione decima de impressione librorum, *constitutum est, quòd nulli liceat imprimere, vel imprimi facere quosuis libros de rebus sacris sine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud se retinere, nisi primùm examinati probatique fuerint ab Ordinario, sub pœna anathematis & pecuniæ.* Vide P. Valeri Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 9. cap.13. sect. 4. num. 256. Castr. lib.1. de potest. legis pœnal. cap.8. vers. est etiam quædam lex. Cou. lib.4. vari. cap.17. nu.1. *vers. at hisce calamitosis temporibus.* Fusc. de Visitat. lib. 2. cap. 31. n. 9. Felician. de censur. tit. de excommunicat. cap. 24. vers. qui librum, pag. 95. Andreæ Gambar. de officio & potest. de legati de latere, lib.2. n.430. Cened. ad Decretal. collect. 8. n.7. P. Azori. instit. moral. p.1. lib.8. cap.17. q.1. *vbi q. 2. idem resoluit de quacunque scriptura.*

κ Sine

κ *Sine nomine auctoris*] An ſufficiat, ſi nomen certi Collegij, conuentus, vel vniuerſitatis apponatur? Affirmat Pater Ioannes Azori. inſtit. moral. part. lib. 8. cap. 17. q. 3.

λ *Etſi regulares*] Vide Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 8. art. 6.

μ *Niſi ante examinati, &c.*] An comprehendat priuatas orationes, conciones, annotationes, & obſeruationes de rebus ſacris? Vide P. Azori. d. c. 17. q. 4.

ν *Poſt hæc temeritatem, &c.*] An nefas ſit Scripturarum ſacrarum verba ad profanam & vanam interpretationem conuertere? Affirmat Pater Ioannes Azori. dict. lib. 8. c. 2. q. 4.

SESSIO QVINTA,

CELEBRATA DIE XVII. MENSIS IVNII, M. D. XLVI.

Decretum α de peccato originali.

a Heb. 11. b. VT fides noſtra Catholica, *a* ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, purgatis erroribus, in ſua ſinceritate integra & illibata permaneat, b Epheſ. 4. c Gen. 3. & ne populus Chriſtianus *b* omni vento doctrinæ circumferatur; cum *c* Serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hoſtis, inter plurima mala, quibus Eccleſia Dei his noſtris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiuſq; remedio non ſolum noua, ſed vetera etiam diſſidia excitauerit: Infra 117. & 134. ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere volens, ſacrarum Scripturarum, & ſanctorum Patrum, ac probatiſſimorum Conciliorum teſtimonia, & ipſius Eccleſię iudicium, & conſenſum ſecuta, hæc de ipſo peccato originali ſtatuit, fatetur, ac declarat.

d Celeſtin. 1. Epiſt. 1. c. 4. 1 *Si d β quis non confitetur*, primum hominem Adam, cùm mandatum Dei in paradiſo fuiſſet tranſgreſſus, ſtatim ſanctitatem, & iuſtitiam, in qua conſtitutus fuerat, ami-

amisisse, incurrisseque per offensam præuaricationis huiusmodi iram, & indignationem Dei, atque ideò mortem, quam antea illi comminatus *a* fuerat Deus, & cum morte captiuitatem sub eius potestate, *b* qui mortis deinde habuit imperium, hoc est, diaboli, totumque Adam, per illam præuaricationis offensam, secundùm corpus, & animam in deterius commutatum fuisse; anathema sit.

a *Gen. 5.*
b *Heb. 2.* *Conc. Arausicanũ 2. c. 1.*

2 Si quis Adæ præuaricationem sibi soli, & *c* non eius propagini, asserit nocuisse; & acceptam à Deo sanctitatem, & iustitiam, quam perdidit, sibi soli, & non nobis etiam eum perdidisse; aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem & pœnas corporis tantùm in omne genus humanum transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est animæ; anathema sit: cùm contradicat Apostolo dicenti: Per *d* vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertransijt, in quo omnes peccauerunt.

c *Rom. 5.* *1. Corinth. 15.* *Conc. Arausicanũ 2. c. 2.*
d *Rom. 5.* *c. placuit, c. regenerante, & c. quæris in fin. de cõs. dist. 4.*

3 *Si quis y hoc Adæ peccatum*, quod origine vnum est, & propagatione, non imitatione transfusum omnibus, inest vnicuique proprium, vel per humanæ naturæ vires, vel per aliud remedium asserit tolli, quàm per meritum vnius mediatoris Domini nostri Iesu Christi, *e* qui nos Deo reconciliauit in sanguine suo, factus nobis *f* iustitia, sanctificatio, & redemptio; aut negat ipsum Christi Iesu meritum per Baptismi sacramentum in forma Ecclesiæ ritè collatum, tam adultis, quàm paruulis applicari; anathema sit: quia non *g* est aliud nomen sub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. vnde illa *h* vox: Ecce agnus Dei: Ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: *i* Quicunque baptizati estis, Christum induistis.

e *1. Tim. 2.* *Coloss. 1.* *c. multipl. de pœnit. dist. 1.*
f *1. Cor. 1.*
g *Act. 4.*
h *Ioan. 1.* *c. nemo. de cons. dist. 4.*
i *Gal. 3.*

4 *Si ∂ quis paruulos recentes* ab vteris matrum baptizandos negat, etiam ε ζ si fuerint à baptizatis parentibus orti; aut dicit *k* in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod rege-

k *Conc. Mileuitanum cap. 2. Conc. Afric. c. 77. & c. placuit de consec. dist. 4.*

regenerationis lauacro neceſſe ſit expiari ad vitam æternam conſequendam; vnde fit conſequens, vt in eis forma Baptiſmatis, in remiſſionem peccatorum, non vera, ſed falſa intelligatur; anathema ſit: quoniam non aliter intelligendum eſt id quod dixit Apoſtolus: *a* Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatũ mors; & ita in omnes homines mors pertranſiit, in quo omnes peccauerunt: niſi quemadmodum Eccleſia Catholica vbique diffuſa ſemper intellexit; propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apoſtolorum etiam paruuli, qui nihil peccatorum in ſemetipſis adhuc committere potuerunt, ideo in remiſſionem peccatorum veraciter baptizantur, vt in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. *b* Niſi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.

a Rom. 5. c. placuit c. Quaris inf. & c. regenerante. de conſ. diſt. 4.

b Ioan. 3. c. filius, &c. non dubito. de conſ. diſt. 4. c. debitum cum ſeq. de bapt.

5 *Si n quis per Ieſu Chriſti* Domini noſtri gratiam, quæ in Baptiſmate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; *aut 6 etiam aſſerit non tolli* totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet; ſed illud *c* dicit tantum radi, aut non imputari: anathema ſit. in renatis enim nihil odit Deus: quia *d* nihil eſt damnationis ijs, qui verè *e* conſepulti ſunt cum Chriſto per Baptiſma in mortem: qui *f* non ſecundùm carnem ambulant, ſed, *g* veterem hominem exuentes, & *h* nouum, qui ſecundùm Deum creatus eſt, induentes; innocentes, immaculati, puri, innoxij, ac Deo dilecti effecti ſunt, *i* hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti, ita vt nihil prorſus eos ab ingreſſu cæli remoretur. *Manere i autem in baptizatis* concupiſcentiam, vel fomitem, hæc ſancta Synodus fatetur, & ſentit: quæ cum ad *k* agonem relicta ſit, nocere non conſentientibus, ſed vtiliter per Chriſti Ieſu gratiam repugnantibus non valet: quinimò, qui *l* legitimè certauerit, coronabitur. Hanc concupiſcentiam, quam aliquando *m* Apoſtolus peccatum appellat, ſancta Synodus declarat Eccleſiam Catholicam nunquam intellexiſſe peccatum appellari, quòd verè, & propriè in renatis pecca-

c Ex c. 13. lib. 1. contra 2. Epiſt. Pelag.
d Rom. 8.
e Rom. 6. & c. propriè, de conſ. diſt. 4.
f Rom. 8. a.
g Coloſſ. 3.
h Epheſ. 4. c. quo modo renouari. de pænitent. diſt. 2.
i Rom. 8. Gal. 3.
k Ex cap. vlt. lib. 1. de pec. mer. & rem.
l Tim. 1.
m Rom. 6. 7. & 8. Coloſſ. 3.

tum sit, *a* sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit; anathema sit. 1 *Declarat* x *tamen hæc ipsa sancta Synodus*, non esse suæ intentionis. comprehendere in hoc decreto, vbi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam virginem Mariam, Dei genitricem; sed obseruandas esse *b* constitutiones felicis recordationis Xysti Papæ IV. sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas 2 *innouat.*

a *Respicit c. 23. lib. 1. contra 2. Epist. Pelag. & alios locos eiusdem.*

b *In extrau. comm. lib. 3. de relig. & vener. sanct. cap. 2. Graue nimis.* vide post finem huius libri.

DECLARATIONES.

1. *Declarat tamen hæc, &c.*]Nemo, cuiuscumq; ordinis, gradus vel dignitatis existat, in popularibus Concionibus, vel vbicunq; promiscua virorum & mulierũ multitudo conuenire solet, de controuersia Conceptionis immaculatæ Dominæ nostrę ex alterutra parte disputare rationibus, vel doctorum auctoritate, alteram sententiam asserendo, & cõtrariam refellendo, aut impugnando, vel de hac ipsa quęstione cuiusuis pietatis aut necessitatis pretextu vulgari sermone scribere vel dictare presumat. Qui contra fecerit, suspensionis pœnam à diuinis absque noua declaratione ipso facto incurrat, si modò fuit in sacris constitutus, &, quocunq; præterea gradu siue dignitate fungatur, illis omnibus sit ipso iure priuatus; & ad ea vel similia munera obtinenda, vel obeunda, perpetuæ inhabilitatis, censuræ, ipso etiam facto sit obnoxius: super quibus nisi à Romano Pontifice pro tempore existente dispensari, siue absolui non possit, & nihilominus alijs pœnis, si opus fuerit, à proprio Prælato pro delicti mensura infligendis subijciatur. Ita Pius V. extrauagant. incipiente *Super.* Quam diu tamen per Apostolicam Sedem altera pars diffinita non fuerit, oppositaq; sententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academię disputationibus, siue generalium, siue prouincialium Capitulorum (vbi alias intersunt qui rẽ capere possint, nec scandali vlla subest occasio) de illa quæstione disserere, & argumentis vtramlibet partem, vel asserere, vel impugnare: dummodo tamen neutra velut erronea præiudicetur, seruenturque illa omnia, quæ à Sixto IV. prædecessore nostro monstrata sunt.

Idem Pius pœnas à Sixto IV. contra aliter facientes statutas, ibidẽ innouat. Constitutio Sixti exstat in extrauagant. cõmunibus de Rel. & ven. Sanct. c. *Graue nimis,* in qua condemnantes alteram partem, ipso facto excommunicationem incurrunt, cuius absolutio, (solo mortis articulo excepto) ipsi Pontifici Romano est reseruata.

2 *Innouat, &c*] Et super huius opinionis altercatione nullæ sunt literæ Apostolicæ promulgandæ, cum sufficiant illæ Sixti IV.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in manu. prælud. 8. à princip. P. Azori. instit. moral. p. 1. lib. 3. cap. 31. & 32. de Iustitia originali, & lib. 4. cap. 25. de peccato originali.

β *Si quis confitetur*] Vide P. Ioannem Azori. dict. lib. 4. cap. 25. quæst. 1.

γ *Si quis hoc Adæ peccatum, &c.*] Vide P. Azori. d. lib. 4. c. 26. *propè finem*, pag. 328. P. Vasq. in to. 2. disp. 151. num. 18. & 19.

δ *Si quis paruulos recentes, &c.*] Concilium Mileuitanum *dicit anathema ijs, qui recentes natos paruulos baptizandos negant.* Vide Clem. Rom. lib. constit. cap. 15. in fine. P. Ægid. de Conink de sacram. & censur. tom. 1. q. 68. n. 55. P. Valent. disp. 4. q. 3. punc. 3. essent. 3. Patrē Valerium Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 27. num. 66.

ε An *possint baptizari infantes infideliū inuitis parentibus?*] Vide Gab. Vasquez in 3. p. D. Thomæ to. 2. dis. 155. P. Ægid. d. to. 1. disput. 68. art. 10. P. Soar. disp. 25. sect. 3. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 27. num. 68. Afflict. decis. 151.

ζ An *Dominus teneatur sua mancipia curare baptizari?* Vide Patrem Soares tomo 3. disp. 25. sect. 6. P. Vasq. d. disp. 155. c. 7. P. Ægid. dicta disput. 68. num. 87.

η *Si quis per Iesu Christi, &c.*] Vide Cou. in cap. alma p. 1. §. 10. n. 11. P. Ægid. d. tom. 1. q. 69. art. 6. n. 1. P. Valeri Reginald. d. lib. 27. num. 61.

θ *Aut etiam asserit non tolli*] Vide Card. Bell. lib. 1. de baptism. cap. 13. P. Ægid. d. tom. 1. q. 69. art. 1. à num. 1.

ι *Manere autem in baptizatis concupiscentiam, &c*] Vide P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 2. cap. 16. §. 2. & §. 7. P. Ægid. d. q. 69. art. 3. num. 6.

κ *Declarat tamen hæc ipsa sancta Synodus, &c*] Quòd Beata Virgo fuerit immunis à peccato originali, affirmant P. Henriq. in sum. lib. 3. cap. 11. §. prope finem. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 57. Spin. in speculo testam. glos. 3. princip. n. 17. Ceuall. communium contra cōm. q. 346. P. Martin. Delri. disquisit. magic. lib. 4. cap. 1. q. 3. sect. 9. pag. 266 cum seqq. P. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 6. q. 40. P. Azori. inst. moral. p. 1. lib. 4. cap. 34. col. 352. & p. 2. lib. 1. cap. 21. col. 93. P. Soar. de Religione, tom. 1. lib. 2. cap. 8. nu. 2. P. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thomæ. tF. 2. disp. 116. & nouissimè D. F. Ægid. de præsentatione *de immaculata Virginis conceptione librum composuit. Et nouissimè in generali congregatione S. Romanæ Ecclesiæ, & vniuersalis Inquisitionis, coram S. D. N. Paulo V. constitutum est, vt in posterum nullus audeat in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & alijs actibus publicis asserere, quòd B. Virgo fuerit concepta in peccato originali, donec articulus ille à Sede Apost. fuerit definitus, sequenti Breui.*

FERIA

FERIA QVINTA DIE XXXI. AVGVSTI, ANNO A NATIVITATE DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI 1617. IN generali congregatione S. Romanæ Ecclesiæ, & vniuersalis Inquisitionis habita in palatio Apost. in monte Quirinali, coram S.D.N.D. Paulo diuina prouidentia Pap. V.

ANCTISS. Dominus noster post longam & maturam discussionem, auditis votis Illustrissimorum, & Reuerendissimorum DD. Cardinalium contra hæreticam prauitatem generalium Inquisitorum, re accuratè ac diligenter perpensa prouidè considerans, quòd quamuis in constitutione fœlicis record. Sixti IV. super Conceptione Beatissimæ Virginis Mariæ, pro submouendis inter Christi fideles scandalis, rixis & contentionibus edita, à S. Trid. synodo innouata, & deinde in alia constitutionis sanctiss. Pij V. super eadem re, quas similiter sanctitas sua innouauit, cum quibusdam prouisionibus, & adiectionibus pœnarum pro efficaciori earum obseruatione, relinquatur vnicuique libera facultas tenendi, & etiam asserendi vtramque partem, quòd scilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, dum tamen neutrà veluti erronea, aut hæretica damnetur. Nihilominus ex occasione assertionis affirmatiuæ in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & actibus publicis, quod eadem Beatissima Virgo fuerit cum peccato originali concepta, oriuntur in populo Christiano cum magna Dei offensa scandala, iurgia, & dissensiones: Propterea volens huiusmodi scandala ex debito sui muneris prouidere, decreuit, & præcepit, ac præsentis decreti virtute mandat ac præcipit omnibus & singulis cuiusuis Ordinis, & instituti Regularibus, & alijs quibuscumque, tam Ecclesiasticis, quàm sæcularibus personis cuiusuis conditionis, status, gradus, Ordinis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticæ, quam sæcularis, etiam si specialis, & specifica, indiuidua earum esset necessario mentio facienda, vt in posterum, donec articulus huiusmodi à S. sede Apostolica fuerit definitus, vel per sanctitatem suam & sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, non audeat in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & alijs quibuscumque actibus publicis asserere, quod eadem B. Virgo fuerit concepta cum peccato originali. Contrafacientes autem eadem sanctitas sua voluit, & declarauit, subiacere deberi, & subijci censuris, & pœnis contentis in supradictis constitutionibus suorum prædecessorum, & sua ipso facto incurrendis. Per huiusmodi tamen prouisionem Sanctitas sua non

intendit reprobare alteram opinionem, nec ei vllum prorsus præiudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu & terminis, in quibus de præsenti reperitur, præterquam quoad suprà disposita. Vlterius sub eisdem censuris, & pœnis mandans, quòd negatiuam opinionem, videlicet quòd non fuerit concepta in peccato originali; in prædictis publicis actionibus asserentes, aliam opinionem non impugnent; nec de ea aliquo modo agant, seu tractent. Insuper voluit, & expresse mandauit, vt extra hos casus expressos publicorum actuum; in reliquis omnibus suprà dictæ constitutiones firmæ & illæsæ remaneant, & exactè obseruentur, perinde ac si præsens decretum non emanasset. Et ita decreuit, & mandauit vbicumque inuiolabiliter obseruari; non obstantibus in hac parte supradictis constitutionibus, & alijs omnibus in contrarium facientibus. Volens & decernens pro obseruatione, & executione præsentis decreti, & omnium in eo contentorum; quòd contra huiusmodi transgressores etiam Regulares cuiusuis Ordinis; & instituti, etiam quomodolibet exemptos; & alias quascumque Ecclesiasticas, & sæculares personas, cuiuscumque status, conditionis, gradus, Ordinis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticæ, quàm sæcularis, tam Episcopi, & Prælati superiores, alijque Ordinarij locorum, quàm hæreticæ prauitatis vbique locorum deputati Inquisitores procedant, & in eos seuerè animaduertant, tribuens eis, & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritatem contra eosdem transgressores procedendi, ac pœnas coercendi, ac puniendi. Voluit demum, ne præmissorum ignorantia à quoquam prætendi possit, quod præsens decretum, seu illius exemplar ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa omnes ita arctent, & afficiant, perinde ac si vnicuique personaliter intimata fuissent. Quodque præsentium transumptis etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Andreas de Pittinis Sanctæ Rom. & vniuersalis Inquisitionis Notarius.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi 1617. indict. XV. die verò 12. mensis Septembris, Pontificatus autem sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ V. anno 3. præsens Decretum affixum, & publicatum fuit ad valuas Principis Apostolorum, & in acie Campi Floræ, per me Franciscum de Clericis sanctiss. D. N. Papæ Cursorem.

Siluerius Pontirolus Mag. Curs.

Romæ, Ex Typographia Reu. Cameræ Apost. 1617.

Decre-

Decretum de reformatione.

CAPVT I.

Habentes stipendium pro lectione sacræ Scripturæ, debent cogi per Ordinarios ad munus exequendum per se vel per alios, & qua via procurandum stipendium, si hucusq; non fuerit constitutum.

EAdem sacrosancta Synodus, pijs summorum Pontificum, & probatorum *a* Conciliorum constitutionibus inhærens, easque amplectens, & illis adijciens; ne cœlestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat; statuit, & decreuit, quòd 1 *ß in illis Ecclesijs*, in quibus præbendæ, aut præstimonium, seu aliud quouis nomine nuncupatum stipendiũ *γ pro lectoribus sacræ* Theologiæ deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij eos, qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ad ipsius sacræ Scripturæ expositionem & interpretationem 2 *per se ipsos*, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, 3 *& aliis* locorum Ordinarijs 4 *δ eligendum*, etiam per subtractionem fructuum, 5 *cogant, & compellant.* 6 *De cætero verò* præbenda, præstimonium, aut stipendium huiusmodi non nisi personis idoneis, & quæ per se ipsos id munus explicare possint, 7 *conferantur:* 8 *& aliter facta prouisio nulla sit*, & inualida. 9 *ε In Ecclesiis autem Metropolitanis, vel cathedralibus*, si ciuitas insignis, vel populosa, ac etiam in collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido, etiam nullius diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, 10 *vbi nulla præbẽda*, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, 11 *præbenda quomodocumque*, præterquam ex causa resignationis, 12 *primò vacatura*, cui aliud onus incompatibile iniunctum non sit, ad eum vsum ipso facto perpetuò 13 *constituta* & deputata intelligatur. Et quatenus in ipsis Ecclesiis nulla, vel non sufficiens præbenda

a Vid. Cõcil. Lat. sub Innoc. 3. c. 18.

c. quia, & q. fide mag. & infr. Seß. 23. de refor. c. 18.

B 3 foret,

Inf. Sess. 24. c. 15. de refor.

foret, Metropolitanus, vel Episcopus ipse per assignationē fructuum 14 *alicuius simplicis beneficij*, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per cōtributionem beneficiatorū suæ ciuitatis, & diœcesis, vel aliàs, provt cōmodiùs fieri poterit, 15 *de Capituli cōsilio* ita prouideat, vt ipsa 16 *sacræ Scripturæ* lectio habeatur; ita tamē, vt quæcunq; aliæ lectiones, vel consuetudine, vel quavis alia ratione institutę, propter id minimè prætermittantur. ¶ *Ecclesiæ verò, quarū annui prouentus* tenues fuerint, & vbi tam exigua est Cleri, & populi multitudo, vt Theologiæ lectio in eis cōmodè haberi non possit, 17 *saltem a* magistrū habeant, ab Episcopo cū cōsilio Capituli eligēdum, qui Clericos, aliosq; scholares pauperes 18 *grammaticam* gratis doceat; vt deinceps ad ipsa sacræ Scripturæ studia, annuente Deo, trāsire possint. 19 *Ideoq; illi magistro grāmatices* vel alicuius simplicis beneficij fructus, quos tādiu percipiat, quamdiu in docendo perstiterit, assignentur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio: vel ex Capitulari, vel Episcopali mēsa cōdigna aliqua merces persoluatur: vel aliàs Episcop⁹ ipse aliquam rationē ineat suæ Ecclesiæ, & diœcesi accommodā; ne pia hæc, vtilis, atq; fructuosa prouisio quouis quæsito colore negligatur. In monasterijs quoque monachorū, vbi commodè fieri queat, etiam lectio sacræ Scripturæ habeatur. qua in re si Abbates negligētes fuerint, Episcopi locorū, in hoc vt sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remedijs 20 *cōpellant*. In cōuentib. verò aliorū Regulariū, in quibus studia cōmodè vigere possunt, sacræ Scripturæ lectio similiter habeatur: quæ lectio à Capitulis generalib⁹, vel prouincialib. assignetur 21 *digniorib.* magistris. In Gymnasijs etiā publicis, vbi tam honorifica, & cęterorū omnium maximè necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorū Principum, ac Rerum publicarum pietate & charitate ad Catholicæ fidei defensionē, & incremētū, sanæq; doctrinæ cōseruationē, & propagationē instituatur: &, vbi instituta foret, & negligeretur, restituatur. Et, 22 *ne sub specie* pietatis impietas disseminetur; statuit eadem S. Synodus, neminē ad huiusmodi lectionis officiū tam

a Concil. Constantinop. 6. c. 5. cū alleg. à me in trac. de priu. schol. priu. 88. c. 1. & c. quia de mag. Concil. Lat. sub Alex. 3. c. 18. & sub Innoc. 3. c. 11. & inf. Sess. 13. c. 18. de refor. Clem. ne in agro de sta. mon. c. 2. de mag.

tam publicè, quàm priuatim admittẽdũ esse, qui priùs ab Episcopo loci de vita, moribus, & sciẽtia 23 *examinatus & approbatus* non fuerit: quod tamẽ de lectoribus in claustris monachorũ nõ intelligatur. 24. η θ *Docentes verò ipsam sacrã Scripturã*, 25 *dũ publicè in scholis* ι *docuerint* †, *&* 26 κ *scholares*, a qui in ipsis scholis student, 27 λ μ *priuilegiis* omnib. de perceptione fructuũ, præbẽdarũ, ν *& beneficiorũ suorũ*, in absentia à iure cõmuni cõcessis, plenè gaudeãt, & 28 *fruãtur*. a c. fi. de mag. alleg in meo tract. de priu. sch. priu. 95.

DECLARATIONES.

1 *In illis Ecclesiis &c.*]Vbi nõ est cõstituta prębenda Theologalis, & viget cõsuetudo, quod detur à Capitulo stipendiũ perpetuũ Theologo, qui docendi ibi officio fungatur, ea seruanda est: quod si illud etiã poterit Theologũ reddere diligentiorem in sui muneris functione, triennium eius cõductioni Ordinarius vnà cũ Capitulo præfinire debet.

2 *Per seipsos &c.*]Si Theologus huiusmodi habens præbendam, legitimè obtineret parochialẽ, teneretur in ea residere, amissis distributionibus quotidianis, & aliis emolumentis, quæ tantum deseruientibus dari solent: in officio autem arbitrio Ordinarij, alium deputare debet, assignato ei competenti salario.

Quãdo Clericus secularis idoneus nõ reperitur pro dicta præbenda, statuerunt Pius V. & Gregorius XIII. collationẽ huius Canonicatus suspendendã esse, donec inueniatur idoneus Theologus secularis si fieri possit: interim verò nullum esse ab Episcopo fructuũ ipsius Canonicatus custodẽ aut curatorẽ deputandũ, sed eos oẽs superiori alicuius Monasterij tradendos, qui curet, vt aliquis idoneus Theologus ex suis Regularibus publicè sacram Scripturã in Cathedrali doceat prout hic mandatur, eique in primis necessaria subministret ex dictis fructibus: quod si quid reliquum erit, in Monasterii vsum cõuertatur, *Doct in cap.* Maioribus, *de præbendis*, *& magis in terminis gloss. in cap.* Quod nullus, *de Magist. in verb.* præbendæ.

3 *Et aliis locorum Ordinarius eligendum &c*] Et si Ordinarius inferior fuerit negligẽs, putà Prior, Abbas, Præpositus, & cæteri similes alicuius Ecclesiæ collegiatæ, poterit Episcopus, in cuius Diœcesi sunt, supplere, id est; cogere.

4 *Eligendũ &c.*]Electio hęc soli Episcopo cõpetit, quia à Cõcilio in hoc Decreto, (cũ de substituto eligendo agitur,) soli Episcopo datur electio, & adiuuat exẽplũ Pœnitentiarii, licet conceptũ aliis verbis.

5 *Cogãt & cõpellãt &c.*]Si lectores isti collatorib. inferiorib. sũt subiecti, vt muneri suo satisfaciãt, per Episcopũ sunt cõpellendi. Etenim Episcopus potest supplere negligentiã superiorũ nõ cõpellentiũ, ad eligẽdum eos qui stipendiũ pro huiusmodi lectione obtineãt, licet Ecclesia esset exempta: qui quidẽ Episcopus id exequi volens, moneat, terminũ præfigat, & eo elapso, suppleat cogendo vel eligendo.

6 *De cætero &c. quæ per seipsos &c*] Canonicatũ & magistralem præbendã obtinens cum parochiali, si in ea (vt tenetur) resideat, fructus Canonicatus & præbendæ percipere potest: ita tamen, vt quotidianas distributiones amittat, atque alia præterea, quæ absentes iusta de caussa percipere non possunt. In præbenda autẽ Magistrali idoneum virum sibi substituat, qui ex veteri instituto annexum suæ prębendæ munus obeat sacræ Scripturæ interpretandæ. *Idem suprà §. Per seipsos, & Seß. 23. c. 1. de Ref. §. Eum qui.*

7 *Conferantur &c.*] A quo autem hęc collatio fieri debeat, Conciliũ non expressit. Quare pertinebit ad eum, ad quem antea de iure spectabat. *Idem infra §. Constituta.*

8 *Et aliter prouisio facta, nulla sit & inualida.*] Eandẽ facultatẽ habebũt Ordinarii in Ecclesiis collegiatis, in eisdẽ terminis Cõcilii, quãdo inferiores Ordinarij illarũ Ecclesiarũ fuerint negligẽtes, præsertim cũ in discursu Scholasticę, necesse sit explicare locos S. Script.

Nõ est satisfactũ huic Decreto, si stipendiũ iã cõstitutũ pro lectore Sacræ paginę nõ sufficiẽs, augeatur, vel per accessionẽ alicuius beneficii simplicis, vel per cõtributionẽ, &c. quãdo in illa Ecclesia adesset præbẽda, quę pro hac lectione, iuxta formã dicti decreti, vniri possit.

Præbenda quæ vacat potest optari, nec illa potest erigi in Theologalem, quia Concilium loquitur de præbenda vacatura, cum ista non vacauerit: quia præuenta est à iure optandi, & ideo illa sola dabitur Theologo quæ remanebit post optionem.

9 *In Ecclesiis autem Metropolitanis vel Cathedralibus.*] Per decretum visitationis Apostolicæ de constituenda præbenda vacatura non fiat præiudicium legitimo collatori, cum vacauerit.

10 *Vbi nulla præbenda*] Vbi nullæ sunt præbendæ, eo quod Canonicatus tantum distributiones quotidianas habeant, idem statuendum est, quod de præbendis, cum illarum loco succedant.

11 *Præbenda quomodocunq;*] Intelligitur etiam præbenda, cuius fructus omnes consistunt in distributionibus quotidianis, sicut reliquę.

12 *Primò vacatura*] Non tamẽ in mense Apostolico: quia nõ cõprehendũtur sub hoc Decreto prębendæ vacantes in mensib. reseruatis, & idẽ ius in præbẽda pœnitẽtiali, *seß. 24. c. 8. de reformatione.* S. D. N. sentiens hoc decretũ Cõcilii esse cõditionatũ, & requiri prius declarationẽ & actualẽ deputationẽ Episcopi, vt sc. illa pbenda sit Theologalis; respondit valere collationẽ pbendæ (quæ primum post Conciliũ vacauit) factã personæ minus idoneæ ad Sacrã Scripturã per seipsum interpretandã, si nondũ illa præbenda, actu fuerit deputata in Theologalẽ. Nec est in optione Episcopi primã præbendã vacantẽ assignare ꝓ Pœnitẽtiario, licet ratione curę animarũ videatur magis necessarius, sed debet ꝓ Theologo, propter verba huius Decreti *ipso facto.* Verũ si magis expediens in aliquo loco particulari fuerit iudicatũ, vt prius de Pœnitẽtiario prouideatur, habẽda est cõfirmatio in specie à sanctissima Sede Apostolica, ad omnẽ difficultatẽ tollendã.

Non

Non debentur quidem lectori distributiones quotidianę pro illis horis quibus legit, ex dispositione Iuris & doct. per gloss. vlt. *in cap. Quia nonnulli. de Magist.* quos dixit Sanctitas sua non loqui respectu illius lectoris qui in Ecclesia sua legit, vt facit iste de quo in hoc textu: tamen sanctissimus Dominus noster Gregor. XIII. audita relatione Congregationis, ex gratia illas esse ei tribuendas, non modo pro illis horis, vt si mane legit pro horis matutinis, & missa solemni; sed etiam pro tota die, consultus respondit.

13 *Constituta & deputata intelligatur.*] Huius beneficij collationem Concilium reliquit illis, ad quos de iure ante Concilium spectabat. Nec talis deputatio & institutio habet locū in Canonicatibus & prębendis Sedi Apostolicæ reseruatis & affectis. Itē si in præteritis mensibus Cardinalis haberet indultum à Sede Apostolica, deputationem tamē huiusmodi præbendæ Cōcilium reliquit illis, ad quos verè ante Conciliū spectabat, quoniam ex hoc Decreto hoc solum habetur quod in Theologalem erigatur. Electio verò soli Episcopo cōpetit, quia à Concilio in hoc decreto, cū de substituto eligendo agitur, soli Episcopo datur electio, & adiuuat exemplū Pœnitentiarij, licet sit conceptum alijs verbis. Nec successori prędiudicium factum est, si aliter per prædecessorem fuit seruatum. Et id intelligendū est de ijs canonicatibus Theologicis, qui erecti non sunt ante Concil. Tridentinum. Secus si ante essent erecti: tunc enim seruandum est quod ante Concilium seruabatur. Ita Congregatio in vna Astoricensi censuit cum consilio Capituli, si tamen ante Concilium in collatione requirebatur. *Idem supr. §. Eligendum.*

Hoc decretum habet locum etiam in Ecclesijs collegiatis, quarū præbendæ sunt de iure patrio Laicorū, vt deputetur præbenda primò vacatura, concurrētibus omnibus requisitis, pro vt hic: & persona non erit nominanda ante vacationē, sed electio personæ spectabit ad Episcopū, collatio verò, ad quem legitimè spectabat ante deputationem præteritam. Non potest optari præbenda, quæ fuit erecta & deputata in Theologalē pro Theologo, à sequenti Canonico.

In Ecclesia verò Cathedrali aut collegiata insigni, quæ nō est numerata, vel Regularis, vel quę nullas habet distinctas præbēdas, Ordinarius, vt habeatur omnino lectio Sacræ scripturę, (cum non possit in huiusmodi Ecclesijs deputari præbenda primo vacatura,) prouideat alia ratione, iuxta hoc Decretū. Ideoque erit procedendum, sicut si Ecclesia esset exemta, quo ordine poterit hoc facere in negligentiam superioris.

In præbenda primò vacatura post Concilium, locum optio non habebit. Si autem de ea, quæ primò vacauit, prouisum non fuit de Theologo, relictum est ordinariæ decisioni Iudicum.

14 *Alicuius simplicis beneficij.*] Vbi sunt præbendæ & Canonicatus, non potest assignari aliud beneficium pro isto Theologo vel Pœnitentiario.

15 *De Capituli consilio.*] Hæc verba tantum ad proxima sunt referenda, cum agatur de assignatione & contributione.

In nonnullis casibus, veluti in materia correctionis morum, vbi Conciliũ expresse sustulit appellationẽ, ea sublata intelligitur quoad effectum dumtaxat suspensiuum, non autem deuolutiuũ: quare auctoritas delegata, quę Episcopis à Concilio tribuitur, non aufert ius illorum, ad quos legitimè interposita appellatione aliàs caussa deuolueretur.

Si in electione Theologi, vacante præbenda, inter Episcopum & Capitulum sit controuersia, ad Metropolitanum erit recurrendum, & eius iudicium sequendum.

16 *Sacræ Scripturæ lectio*] Satisfit Concil. etiam Scholasticam Theologiam legendo.

De tempore, hora, & materia Sacrę scripturę vel Theologiæ, quę in Sacra scriptura continetur, super qua legẽdum sit, relinquitur arbitrio Ordinarij: potest tamen ipse lector vacare à lectione tribus mensibus, scil. Iul. Augusti, & Septembris.

17 *Saltem magistrum.*] Congregatio cẽsuit, casu quo deficit magister Grammaticæ in vrbe, fieri non posse vt Curatus ruralis ibi habitet relicto idoneo Vicario & approbato ab Ordinario, cũ congrua mercede in parochiali, etiamsi talis Curatus solemnibus saltem festis officium in parochia exercere vellet.

18 *Grammaticam gratis doceat.*] Vbi est Laicus, qui Clericos Grammaticam doceat, si presbyter ad Parochialẽ Ecclesiam à ciuitate duo miliaria non distantem, deputetur, qui tamen suæ parochiali diebus festis inseruit à residentia non excusatur.

19 *Illi Magistri Grammatices.*] In collatione Cathedræ legatur Grãmatica, & præsupposito quod dictæ Cathedræ sint annexa duo præstimonia, quorum fructus sint pro sustentatione lectoris dictæ Cathedræ, pertineat simul ad Episcopum & Capitulum admittere Vicarium habentem potestatem.

20 *Compellant.*] Etiam Carthusiani strictioris Clausuræ comprehenduntur sub hoc Decreto.

21 *Dignioribus Magistris.*] Isti lectores Sacræ scripturæ in conuentibus Regularium nõ sunt examinãdi & approbãdi ab Episcopo loci, de vita, moribus, & scientia, vt infrà: cum Cõcilium videatur id cõmittere Capitulis generalibus vel prouincialibus. Sed si in Ecclesia publicè populo Sacra scriptura legenda esset, tunc seruandum esset, quod in Prædicatore statuitur infr. c. 2. de munere præd.

22 *Ne sub specie pietatis.*] Ordinarius non potest examinare seu approbare de vita moribus & scientia eos, qui Sacrã scripturam interpretaturi sunt in cõuentibus Regulariũ: & multo minus eos, qui tali munere fungi volũnt in claustro Monachorũ, prout iam dictum est.

23 *Examinatus & approbatus,*] Ad hoc examen tenẽtur etiam Ludimagistri, qui priuatim in domibus particularibus prima principia Gram-

Grammaticæ docent vel aliarum similium artium, qui etiam tenentur, vt supradicti, facere professionem fidei, iuxta bullam Pij IV. Kal. Nouemb. emanatam.

24 *Docentes Sacram scripturam*] Congregatio censuit, docentes ius Canonicũ in publica Vniuersitate gaudere priuilegijs de percipiendis in absentia fructibus suarũ præbendarũ, etiamsi præbendæ, quas obtinent sitæ essent in cathedrali eiusdem ciuitatis in qua publici lectoris munere funguntur. Non recipient tamen distributiones illas quotidianas quę solent accrescere solis præsentibus. quod si omnes reditus Capituli huiusmodi distributionibus cõstent, reputabuntur pro præbendis, & tales Doctores Iuris debebunt percipere distributiones, dimissa vna ex tribus partibus quę inseruientibus accrescit.

25 *Dum publicè in scholis docuerunt.*] Idem iudicandum de docentibus in Ecclesijs cathedralibus & collegiatis quoad priuilegia, quando legunt Sacram scripturam.

Theologus legens, quamdiu legit, pro residente habeatur, & recipiat omnes fructus præter distributiones quotidianas, præsupposito quod adsit massa grossa vel præbenda.

26 *Et Scholares.*] Non idem in Scholaribus qui in Ecclesijs audiunt.

Scholares ergo audientes in Ecclesijs Cathedralibus, nõ gaudent ijsdem priuilegijs quibus studentes in publicis Academijs, nec percipiunt distributiones quotidianas.

27 *Priuilegiis omnibus de perceptione fructuum.*] Lectores non excusantur à residẽtia in parochialibus, nec possunt habere beneficia incompatibilia ratione illorum priuilegiorum. Nõ possunt etiam obtinere aliud beneficium incompatibile, nec beneficium curatum vel requirens residentiam, & legendo deseruire per substitutum. Et cõtra contumaciam in non residendo, Episcopus debet procedere iuxta decretum Cõcil. sess. 24. cap. 12. & tempore quo (cessante legitima caussa & iusto impedimento) non resederit, debet alium substituere sumptibus illius, qui lectioni Sacræ scripturæ loco ipsius satisfaciat.

Lector Cathedralis Ecclesiæ non potest obtinere beneficium curatum, vel residentiã requirens, & legendo deseruire per substitutũ, & gaudere fructibus in absentia, nec licet cum Doctorali Canonicatu obtinere aliud incõpatibile, vt seruatur multis in locis. Nec concedenda est eis licentia vacandi à lectione, vt alibi munere prædicationis fungantur. *Supr. §. Priuilegiis.*

28 *Et fruantur.*] Idem censendum est de docentibus in Ecclesijs, sc. quod quãuis à seruitio chori absentes essẽt, possint percipere fructus suorum Canonicatuum, exceptis quotidianis distributionibus: tamen ex gratia diebus quibus legunt, habendi sunt sicut præsentes in choro, & inseruientes: vt declarauit S. D. N. Gregorius, & supra declarauimus: sed non gaudent isti lectores Sacræ scripturę in Ecclesia illis

illis priuilegijs quibus gaudent docentes in Scholis pub. *Idem suprà verb.* Non debentur.

Lectores hi non sunt censendi præsentes matutinis, quæ ex antiqua Ecclesiæ consuetudine dicuntur sero præcedenti pro die sequenti.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in manu. cap. 27. n. 107. Medices in summa peccatorum p. 2. c. 2. tit. 3. q. 74. n. 209. Optimè Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo præbenda Theologalis, pag. mihi 299. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœniten. li. 20. nu. 53.

β *In illis Ecclesiis, &c.*] sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Vbi viget consuetudo, quòd detur à Capitulo stipendium proprio Theologo, ea seruanda est: quòd si illud etiam poterit Theologum reddere diligentiorem in sui muneris functione, triennium eius cōductionis ordinarius vnà cum Capitulo præfinire debet. De hac responsione testatur Zerol. d. verbo præbenda Theologalis, vers. Ad secundum.

γ *Pro lectoribus sacræ scripturæ*] sacra Cardinalium congregatio ita censuit Quando clericus sęcularis idoneus pro Theologali prębenda non reperitur collationem illius suspendendam esse; donec inueniatur idoneus Theologus sæcularis, cui fieri possit, & interim nullum esse deputandum custodem, aut curatorem fructuum ipsius canonicatus, sed eos omnes tradendos superiori alicuius ordinis, qui curet, vt aliquis Theologus ex suis regularibus publicè in cathedrali Ecclesia doceat sacram Scripturam, prout mandatur decreto Concil. cap. 1. Sess. 5. atque in primis necessaria subministret ex dictis fructibus: quod reliquum fuerit, in vsum monasterij conuertat. & in Concil. Prouinciali Beneuentano cap. de præbendis Theolog. idem seruari resoluit Zerol. d. verbo præbenda Theologalis, vers. ad quintum.

δ *Eligendum*] sacra Card. congregatio ita censuit. A quo autem collatio præbendæ Theologalis fieri debeat, Concilium non expressit: quare pertinebit ad eum, ad quem antè de iure spectabat. De hac responsione testatur Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 9. §. 2. n. 83.

ε *In Ecclesiis*] concordat text. in cap. quia, & in cap. finali de magistris.

ζ *Ecclesiæ verò, quarum annui prouentus, &c.*] Zerol. in praxi episcopali p. 1. verbo, præbenda Theologalis, vers. ad 3.

η *Docentes verò ipsam sacram Scripturam*] An idem sit, si doceant ius canonicum? Affirmat Nicol. Garc. de beneficijs p. 3. c. 2. nu. 64.

θ Vtrum docentes in scholis Theologiam, vel ius canonicum, dum publicè in die docuerint, & studentes in eis, excusentur à residentia,

dentia, & fructus ſuorum beneficiorum in abſentia percipiant? Vide ſcribentes in cap. fin. de magiſt. Nau. in man. cap. 25. nu. 120. Rebuff. in praxi tit. de diſpenſat. de non reſid. num. 25. & in tract. de priuileg. ſchol. priuil. 29. & 31. Horat. Luti eod. tract. priuileg. 99. & 100. Ludou. Lopez in inſtructor. conſcientiæ tom. 1. c. 149. verſ. ſed quotuplex. Viual. in candelab. aureo, in appendice c. 9. num. 13. & 14. & verbo reſidentia. nu. 8. Hoied. de incomparabil. benef. cap. 17. num. 28. Fr. Emman. in ſum. tom. 1. cap. 33. num. 2. & tom. 2. c. 36. nu. 2. & in addit. ad bullam Cruciatæ cap. 2. ad 4. clauſulam num. 27. Gonzal. ad reg. 8. cancel. 7. §. 7. procem. nu. 180. Nicol. Garci. d. p. 3. cap. 2. num. 54. cum multis ſeqq. Maynar. deciſ. 8. lib. 1. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſion. collect. 446.

ι *Dum publicè in ſcholis docuerint*] ſacra Cardinalium congregatio ſic cenſuit. Idem cenſendũ eſt de docentibus in Eccleſijs, qui quamuis à ſeruitio chori abſentes eſſent, poſſunt percipere fructus ſuorum canonicatuum, exceptis quotidianis diſtributionibus: ſed ex gratia diebus quibus legunt habendi ſunt ſicut pręſentes in choro, & inſeruientes non modò pro illis horis, vt ſi manè legunt, pro horis matutinis, & Miſſa ſolemni, ſed etiam pro tota die. referũt Gonzal. ad reg. 8. cancel. §. 7. procem. n. 180. Nicol. Garci. d. c. 2. n. 118.

κ *Scholares*] An debeant eſſe in ſtudio generali, ſeu celebri Vniuerſitate? Affirmant Rebuff. d. priuil. 31. nu. 8. Horat. Luti. ad finem dicti tract. de ijs qui gaudent priuil. ſcholaſt. n. 23. ad finem. Perez. l. 1. ti. 10. lib. 1. ordin. Zechi. de Repub. eccleſiaſt. tit. de clericis num. 7. verſ. 28. Flores Vari. lib. 3. qu. 24. num. 19. Zerol. in praxi epiſcop. verbo ſtudium §. 4.

λ Sacra Cardinalium congregatio ita cenſuit: Scholares in Eccleſijs cathedralibus non gaudent eiſdem priuilegijs, ſicut ſtudentes in ſtudijs publicis, vel academijs: interim tamen huiuſmodi ſtudentes in academijs non percipiunt diſtributiones quotidianas. refert Nicol. Garci d. c. 2. 117.

μ An ſcholaſtici otioſi, qui non ſtudent, & ſcholas non frequentant, gaudeant priuilegijs ſcholaſticorum, & abſentes cauſa ſtudij fructus ſuorum beneficiorum percipiant? Negan. Tiraq. in tract. ceſſante cauſſa p. 1. n. 213. Maſcard. de Probat. concl. 1290. n. 9. cum ſeqq. Fr. Emman. qu. Regular. tom. 1. qu. 9. art. 10. Proſper. de Auguſtino in addi. ad Stephan. Quarant. in ſumma bullarij, verbo, reſidentia, verſ. limita, pag. 443.

ν *Et beneficiorum ſuorum*] ſacra Cardinalium congregatio ita cenſuit. Obtinentibus parochiales Eccleſias poſt Concilium Trid. ſtudendi licentia, atque in abſentia ſtudioſum cauſa fructus percipiendi non datur. referunt poſt Gonzal. Proſper de Auguſtino vbi proximè, verſ. item limita, & Nicol. Gar. d. c. 2. n. 81. Farin. deciſ. 29. Aloyſ. Ricc. in collect. deciſ. p. 3. collect. 563. in med. & conſtitutum eſt in Concil. Prouinc. Brachar. 4. act. 3. c. 9.

† *Docuerint*] Quid si sponte, & voluntariè legant sine stipendio, & cathedra? Vide Grac.d.c.2.nu.60. vbi resoluit hoc non sufficere, secus si legant cum licentia vniuersitatis, seu claustri, siue collegij Doctorum.

CAPVT II.

De Verbi Dei concionatoribus, & quæstoribus eleemosynarijs.

a *infr. Sess. 24. c. de ref.*
b *11. Tolet. c. 8.*

QVIA verò α Christianæ Reipublicæ *a* non minùs necessaria est *β prædicatio Euangelij*, quàm lectio; & *b* hoc est *γ præcipuum Episcoporum munus*; statuit, & decreuit eadem sancta Synodus, 1 *omnes Episcopos*, Archiepiscopos, Primates, & omnes alios ecclesiarum Prælatos teneri per seipsos, si legitimè impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Iesu Christi Euangelium. Si verò contigerit Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento; *δ iuxta formam c generalis Concilij 2 viros idoneos assumere 3 teneantur* ad huiusmodi prędicationis officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtæ subiaceat vltioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicumq; Parochiales, vel aliàs curã animarum habentes ecclesias quocunq; modo obtinent, 4 *per se, vel alios idoneos, ε si legitimè impediti fuerint, d* diebus saltē Dominicis, & Festis solemnibus plebes sibi commissas pro sua & earum capacitate pascant salutaribus verbis; docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annunciandoq; eis cum breuitate & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat; vt pœnam æternam euadere, & cœlestem gloriam consequi valeant. Id verò si quis eorum prętare negligat, etiam si ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderet; etiam si ecclesię, quouis modo exemptę dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ, vel vnitæ, modo re ipsa in diœcesi sint, prouida pastoralis Episcoporum solicitudo non desit; ne illud impleatur; *e* Paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaq; vbi ab Episcopo moniti trium men-

c *Conc. Lat. sub Inn. 3. c. 10. c. inter cetera de off. iud. ord. Vide post finem huius lib.*

d *Conc. Constant. 6. c. 8. c. exijt. §. habetur etiam. de ver. sig. Conc. Lat. vlt. Sess. 11.*

e *Hier. thr. 4*

habita ratione consuetudinis etiam immemorabilis, qua competeret Capitulo, vel de consilio Capituli.

3 *Teneantur.*] Dum dubium est quorum sumptibus conducendus sit Concionator pro quadragesima, debet Episcopus eum interim proprio sumptu conducere.

Episcopus debet sumptibus proprijs conducere in Ecclesia Cathedrali aliquem prædicatorem, non obstantibus quibuscumq; consuetudinibus & immunitatibus, vide c. 4. sess. 24. de Reform.

Si communitas alicuius loci solet ex immemorabili consuetudine, de mercede prædicatoris prouidere, ad eam de cætero tribuendam cogenda est.

4 *Per se vel alios idoneos, &c.*] Ordinarius debet ipse eligere Prędicatores, nisi in contrarium sit consuetudo ab immemorabili tempore citra, &, si Curatores animarum per se volunt munus prædicationis obire, non debent impediri.

5 *Etiam in Ecclesiis suorum Ordinum.*] Regulares in ecclesijs suorũ ordinum prædicare volentes, non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantum à suis superioribus, de vita, moribus & scientia examinari & approbari debent, ac ab eis habere licentiam, & cum ea se personaliter coram Episcopo pręsentare, ab eoque petere benedictionem, tametsi eam non obtinuerint.

6 *Antequam prædicare incipiant.*] Si præsentatus fuerit prædicator idoneus Ordinario, iuxta hoc decretum, non est ei deneganda licentia. Nec poterit Ordinarius ad libitum & sine rationabili caussa suspendere à prædicatione.

7 *In Ecclesiis verò.*] Consuetudine præsupposita, Prædicator deputatus ab Ordinario in aliquo populo prædicare in Ecclesijs Regularium (etiam si esset alterius ordinis) potest, & Episcopus potest Regulares compellere, si noluerint admittere exterum in eorum Ecclesia ad prædicandũ, vt seruetur consuetudo: sed si prædicatores eiusdem ordinis haberi possunt, cæteris paribus sunt præferendi.

8 *Concedant.*] Et quando exprimitur (*de licentia sui superioris*) in Ecclesia seculari semper intelligitur Episcopus, nisi esset Ecclesia nullius diœcesis: nec obstat si iste superior esset exemptus.

9 *Procedat.*] Congregatio Concilij censuit, per confirmationem priuilegiorum Regularium, à Sancta sede Apostolica, non derogatum huic Decreto Concilij, nisi in ipsis priuilegijs appareat expressa dispositio, quæ contraria sit dictæ dispositioni Concilij.

REMISSIONES.

α Vide latè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. li. 18. nu. 118. cum seqq. Fr. Ioan. de la Cruz, de statu Reli. lib. 1. c. 7. du. 2.

β *Prædicatio Euangelij.*] Concordat Concil. Toletan. II. cap. 2.

Concil. Carthag.4.c.20.c. Episcopus nullam 88. distinct. Repert Inquis. verbo prædicatio, Quarant. in summa bullarij, verbo prædicator.

γ *Præcipuum Episcoporum munus.*] Declaratum fuisse per Clem. 8. non concedi prædicationem Episcopo extra suam diœcesim, cùm possit prohiberi ab Ordinario, cuius est diœcesis, testantur praxis Archiepis.Neapol.c.58.& Stephan.Gratian.discept.forensium c.393. à num.9.vbi num.11.resoluit, quòd priuilegium Episcoporum, vt per vniuersum mundum possint prædicare, iuxta illud Matth.9.& Marc. vlt. & in cap. in nouo 21. dist. intelligitur nisi in alienis diœcesibus prohibeantur ab Episcopis illius loci, quasi potestas prædicandi sit intelligenda in proprio populo, non in alieno. Fusc.de visitat. li. 2. c. 20. nu. 23. in fin.

δ *Iuxta formam generalis Concilij.*] Scilicet Lateran.c.10.sub Innoc. III. Et refertur in c. inter cætera, de officio iudicis ordinar.

ε *Si legitimè fuerint impediti.*] Concordat Concil. Constant.6.c.8.c. exijt, §. habetur etiam, de verbor.signif. Concil.Lateran.vlt.sess.11. P. Valer.Reginal.d.lib.18.n.119.

ζ *Regulares verò, &c.*] Vide latè Fr. Emman. q. Reg.to.3.q.32.art.1. cum seqq.P.Valer.Reginald.in praxi li.18.nu.123.

η *Etiam in Ecclesiis suorum ordinum*] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Regulares in Ecclesijs suorum ordinum prædicare volentes non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantum à suis superioribus de moribus, & scientia examinari, & approbari debere, ac ab eis habere licentiam, & cum ea se personaliter coram Episcopo præsentare, ab eoque petere benedictionem, tametsi eam minimè obtinuerint. refert Fr. Emman. d.q.32. art.5. resoluit P.Valer. Reginald.d.lib.18.num.123.

θ *In Ecclesiis verò quæ suorum ordinum non sunt, &c.*] Gregor.XIII. concessit Societati Iesu, quòd huius sacræ religionis confessarij, ac prædicatores ab aliquo Ordinario semel approbati, & à suis superioribus ad huiusmodi munera deputati, quandocumque, siue mari, siue terra iter faciunt, possint, non repugnantibus tamen curatis parochialium Ecclesiarum, verbum Dei prædicare; & quorumcunque Christi fidelium confessiones audire, dummodo id nõ faciant in oppidis, aut locis, in quibus Ordinarij existunt, nisi eorum licentia desuper obtenta. refert Fr.Emman.d.q.32.art.6.vbi in fine dicit illo priuilegio frui Prædicatores Ordinum Mendicantium, & alij, qui cum ipsis communicant in priuilegijs concessis, & concedendis.

ι *Si verò*] Vide Fr.Emman.qu.Regul.tom.2.q.32.art.8.

κ *Et tanquam sedis Apost. delegatus procedat.*] Vide Fr. Emman. qu. Reg.tom.1.q.8.art.7.

λ *Caueant præterea Episcopi*] Vide Fr.Emma.q.Reg.to.3.q.32.ar.9.

μ *Quæstores verò eleëmosynarij*] Vide Cened.ad Clem.& Extrauag. collect.9 Fr.Emman.d.q.32.art.11.

ν Con-

y Constitutum est apud Lusitanos per Ordin. regiam lib. 5. tit. 103. ne quęstiones alicuius Sancti nomine petitoria facientes permittantur, nisi regiæ literæ ostendantur: si aliter factum sit, omnes pecunias ab illis quæsitas quæstori redemptionis captiuorum tradendas præcipit, vt per Cardos. in praxi iudicium, & aduocat. verbo eleemosyna, nu. 2. practicatum fuisse refert Cabed. p. 1. decis. 193. Similis apud Hispanos extat l. 1. & 2. tit. 8. li. 1. ord. vbi Perez, nunc l. 1. tit. 9. li. 1. & l. 37. tit. 6. li. 3. nouæ Recopil. vbi Azeued. vide Auend. de exequendis mand. lib. 3. c. 30. & apud Gallos idem regij Senatus decretis dispositum asserit Renat. Chopin. de sacra Politia, li. 3. tit. 5. à nu. 23.

z *Cuiuscunq; conditionis existant.*] An comprehendat Mendicantes religiosos pro suorum conuentuum sustentatione eleemosynas quæstuantes? Negant Nauar. l. 3. consil. ti. de Regularib. cons. 79. n. 3. latissimè Fr. Emman. qu. Reg. tom. 2. q. 57. art. 7.

SESSIO SEXTA,

CELEBRATA DIE XIII. MENSIS IANVARII, M. D. XLVII.

Decretum de iustificatione.

PROOEMIVM.

CVM hoc tempore, non sine multarum animarum iactura, & graui Ecclesiasticæ vnitatis detrimento, erronea quædam disseminata sit de iustificatione doctrina: ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia Pap. III. Reuerendiss. Dominis, Dominis Ioan. Maria Episcopo Prænestino, de Monte, & Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem presbytero, S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, exponere intẽdit omnibus Christi fidelib. veram sanamq; doctrinam ipsius iustificationis, quam Sol iustitiæ Christus Iesus, a fidei nostræ auctor, & consummator, docuit, a Hebr. 12. 2.

Apostoli tradiderunt, & Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuò retinuit; districtius inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quàm præsenti decreto statuitur, ac declaratur.

Capvt I.

De naturæ & legis ad iustificandos homines imbecillitate.

1 PRimum declarat sancta Synodus, ad iustificationis doctrinam probè & sincerè intelligendam, oportere, vt vnusquisque agnoscat, & fateatur, quod *a* cùm omnes homines in præuaricatione *a* *Adæ innocentiam perdidissent*; *b* facti immundi, &, vt Apostolus inquit *c*, natura filij iræ, quemadmodum in decreto de peccato originali exposuit, vsque adeò serui erant peccati, & sub *d* potestate Diaboli ac mortis, vt non modo gentes per vim naturæ, sed ne Iudæi quidem per ipsam etiam litteram legis Moysi, inde liberari, aut surgere posset; tametsi in eis liberum arbitrium minimè extinctum esset, *e* viribus licet attenuatum, & inclinatum.

a Cœlest. 1. ep. 1. c. 4. 1. Corin. 5. Rom. 5. b Isa. 64. c Eph. 2. a. sup. Sess. 5. in princ. d Rom. 6. & 3. Heb. 2. e Concil. 2. Arauf. c. 25.

REMISSIONES.

a *Adæ innocentiam perdidissent*] Concordat Cœlest. Pap. I. epist. 1. cap. 4. & illud ad Rom. 5. vers. 12. *In omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt*, & illud 1. ad Corint. 15. vers. 22. *In Adam omnes moriuntur*, & illud Isa. 64. vers. 6. *Facti sumus, &c.*

Capvt II.

De dispensatione, & mysterio aduentus Christi.

QVo factum est, vt cœlestis Pater, *f* pater misericordiarum, & Deus totius consolationis; Christum Iesum, filium suum, & ante legem, & legis tempore multis *g* sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cùm venit beata illa plenitudo *h* temporis, ad homines miserit; vt &

f 2. Cor. 1. a. g Gen. 49. & in fin. h Gal. 4.

Iudæos,

Iudæos, qui sub lege erant, redimeret, & *a* gentes, quæ non sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent, hunc *b* proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris: non *c* solùm autem pro nostris; sed etiam pro totius mundi.

a *Rom. 9.*
b *Rom. 3. & 5. Coloss. 2. 1. Tim. 2. & 2. Tim. 1.*
c *multiplex, de pœn. dist. 1.*
g *1. Ioan. 1. 2.*

CAPVT III.

Qui per Christum iustificantur.

α VErum, etsi ille pro omnibus mortuus *d* est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed ij dumtaxat, quibus meritum passionis eius communicatur. Nam, sicut reuera homines, *e* nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur iniusti, cùm ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam iniustitiam contrahant: ita, nisi in Christo renascerentur, numquam iustificarentur, cùm ea renascentia per meritum passionis eius, gratia qua iusti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos *f* semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis Sanctorum in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum, transtulitque in regnum filij dilectionis suæ: in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorum.

d *2. Cor. 5.*
e *Allusio ad verba Aug. epist. 89. Omnes qui renascuntur in iustificationẽ, & c. quæ alibi crebrò inculcat inf. can. 1.*
f *Coloss. 1.*

REMISSIONES.

α Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. cap. 2. quæst. 9. artic. 3. vers. Tertiò.

CAPVT IV.

Insinuatur descriptio iustificationis impij, & modus eius in statu gratiæ.

α QVibus verbis iustificationis impij descriptio insinuatur, vt sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur *g* filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam IESVM Christum, saluatorem nostrum, quæ quidem translatio post Euan-

g *Gal. 4. Tit. 3.*

gelium promulgatum, β *sine lauacro* regenerationis, γ *aut eius voto* fieri non potest, sicut scriptum est: a Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu S. non potest introire in regnum Dei.

a *Ioan. 1. c filius, &c. non dubito. de consec. dist. 4.*

REMISSIONES.

α Vide Sayr. de Sacram. in genere li. 2. cap. 2. qu. 9. ar. 3. in fin. P. Ægid. de Conink. de Sacramentis, & censuris tom. 1. q. 68. à nu. 23. Gabr. Vasquez in 3. par. D. Thom. tom. 2. disp. 151. nu. 18. & disp. 158. nu. 27.

β *Sine lauacro.*] Vide Sot. in 4. dist. 5. qu. 1. art. 2. col. 5. D. Thom. p. 3. q. 68. ar. 2. Veg. in Conc. Trid. li. 9. c. 4. fol. 220.

γ *Aut eius voto.*] Vide Pat. Ægid. dict. tom. 1. q. 62. nu. 66.

CAPVT V.

De necessitate præparationis ad iustificationem in adultis, & vnde sit.

α DEclarat prætereà, ipsius iustificationis exordium in adultis à Dei per Christum Iesum præueniente gratia sumẽdum esse: hoc est, ab eius vocatione, qua nullis eorum existentibus meritis vocantur; vt, qui per peccata à Deo auersi erant, per eius excitantem atque adiuuantem gratiam ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidem gratiæ liberè assentiendo & cooperando, disponantur; b ita vt, tangente Deo cor hominis per Spiritus S. illuminationem, neq; homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui c illam & abijcere potest, neque tamen sine gratia Dei mouere se ad iustitiam coram illo libera sua voluntate possit. Vnde in Sacris litteris, cùm dicitur d: β *Conuertimini ad me,* & ego conuertar ad vos: libertatis nostrę admonemur. Cùm respondemus: γ *Conuerte nos Domine ad te,* & conuertemur: Dei nos gratia præueniri confitemur.

b *Infr. can. 3.*

c *Prosp. li. 2. de voca. gentium c. 28. & 29.*

d *Zach. 1. a. Ioel. 2. c. conuertimini, de pœn. dist. 1. Thren. 5. d. Hiere. in fi. orat. & c. 31. c.*

REMISSIONES.

α Vide Sot. in 4. dist. 4. q. 2. art. 5. col. 10. Nau. in man. ca. 2. nu. 39. Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. l. 5. c. 3. vers.

vers. Quæst.2. P. Ægid. de Sacramentis, & censur. to.2. disp.2. dub.4. nu.34.

β *Conuertimini ad me*] Concordat text. in cap. conuertimini, de pœn. dist. . & illud Zach.1. vers.3. *Conuertimini ad me, ait Dominus exercituum, & conuertar ad vos*, & illud Ioel 2. vers.12. *Conuertimini ad me in toto corde vestro.*

γ *Conuerte nos Domine ad te.*] Concordat illud Ierem. 31. vers. 18. *Conuerte me, & conuertar*; & illud eiusdem Ierem. in orat. vers. 21. *Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur.*

Capvt VI.

Modus præparationis.

α DIsponuntur autem ad ipsam iustitiam, dum excitati diuina gratia & adiuti, *a* fidem ex auditu concipientes, liberè mouentur in Deum, credentes vera esse, quæ diuinitus reuelata & promissa sunt; atq; illud in primis, à Deo iustificari impium per gratiã eius, per *b* redemptionem quę est in Christo Iesu; & dum peccatores se esse intelligentes, à diuinæ iustitiæ timore, quo vtiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se conuertendo, in spem eriguntur, fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore; illũmq; tamquam omnis iustitiæ fontem diligere incipiunt: β *ac propterea* mouētur *c* aduersus peccata per odium aliquod & detestationem, hoc est, per eam pœnitẽtiam, quam γ *ante Baptismum* agi oportet: deniq; dum proponunt suscipere Baptismũ, inchoare nouam vitam, & seruare diuina mandata. De hac dispositione scriptum est: *d* Accedentem ad Deum oportet credere quia est, & quòd inquirẽtibus se remunerator sit. Et, *e* Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, *f* Timor Domini expellit peccatum. Et, *g* ε *Pœnitentiam agite*, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Iesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum, & accipietis donum Spiritus sancti. Et, *h* ζ *Euntes ergo docete omnes gentes*, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, docentes eos seruare, quęcumque mandaui vobis. Denique, *i* Præparate corda vestra Domino.

a *Rom.10.*
b *Rom.3.*
c *Infr. c.14. & Sess.14. c.4. de contritione.*
d *Heb.11.*
e *Marc.2. & Matth.9.*
f *Eccl.1.*
g *Act.2. 6. c. agunt, & c. propriè de conf. dist.4.*
h *Matt. vlt. Luc.24 c.1. c. si qua, & c. propriè, de conf. dist.4.*
i 1. *Reg.7. a.*

REMISSIONES.

α Vide Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. l. 5. cap. 3. vers. quæst. Pat. Ægid. de Sacram. & censuris, tom. 2. disp. 2. dub. 6. n. 56.

β *Ac propterea.*] Vide Nau. in manu. c. 1. nu. 38.

γ *Ante baptismum.*] Vide Nau. in c. vlt. de pœn. dist. 7. num. 10. Pat. Henriq. in sum. lib. 1. num. 5. Pat. Soar. disput. 7. sect. 4. §. occurrebat. P. Ægid. q. 62. art. 1. dub. 2. n. 31. cum seqq.

δ *Vnde in ipsa iustificatione, &c.*] Vide Gabr. Vasqu. in 3. p. D. Thomæ tom. 2. q. 19. disp. 158. n. 50.

ε *Et pœnitentiam agite.*] Concordat text. in cap. agunt, & cap. propriè, de consecr. dist. 4. & illud Actor. 2. vers. 38.

ζ *Euntes ergo docete omnes gentes.*] Concordat illud Matth. vltim. vers. 19. & illud Marc. vlt. vers. 15. & c. 1. c. si qua, cap. propriè, de consecrat. dist. 4.

CAPVT VII.

Quid sit iustificatio impij, & quæ eius causæ.

α HAnc dispositionem seu præparationem iustificatio ipsa consequitur; quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio & renouatio interioris hominis per voluntariam susceptioné gratiæ & donorum. vnde homo ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, vt sit *a* hæres secundum spem vitæ æternæ. Huius iustificationis causæ sunt, finalis quidem, gloria Dei & Christi, ac vita æterna: efficiens verò, misericors Deus, qui gratuito *b* abluit & *c* sanctificat, signans & vngens *d* Spiritu promissionis sancto; qui est pignus hæreditatis nostræ: meritoria autem, dilectissimus Vnigenitus suus, Dominus noster Iesus Christus: qui, cùm *e* essemus inimici, propter nimiã caritatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione in ligno crucis nobis *f* iustificationem meruit, & pro nobis Deo Patri satisfecit. instrumentalis item, Sacramentum Baptismi; quod *g* est Sacramentum fidei, sine qua nulli vnquam contigit iustificatio: demum vnica formalis causa est iustitia Dei, non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit, qua videlicet ab eo donati, renouamur spiritu

a *Tit. 3.*
b *1. Cor. 6.*
c *Tit. 3.*
d *Eph. 1.*
e *Eph. 2. a. Rom. 5.*
f *Eph. 2. 2. Rom. 4. d.*
g *c. nihil est, de consec. dist. 4.*

mentis

mentis nostræ; & non modò reputamur, sed verè iusti
nominamur, & sumus iustitiam in nobis recipientes, v-
nusquisque suam secundùm mensuram, quam *a* Spiritus *a 1. Cor. 12.*
Sanctus partitur singulis prout vult, & secundum pro- *Ephes. 4.*
priam cuiusque dispositionem & cooperationem. β
quamquam enim nemo possit esse iustus, nisi cui merita passio-
nis Domini nostri Iesu *b* Christi communicantur: id *b Phil. 3.*
tamen in hac impij iustificatione fit, dum eiusdem san-
ctissimæ passionis merito per Spiritum sanctum caritas
c Dei diffunditur in cordibus eorum qui iustificantur, *c Rom. 3.*
atque ipsis inhæret. γ *vnde in ipsa* iustificatione cum re-
missione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit ho-
mo per Iesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, &
caritatem. *d* nam fides, nisi ad eam spes accedat & cha- *d infr. c. 10.*
ritas, neque vnit perfectè cum Christo, neque corporis
eius viuum membrum efficit. qua ratione verissimè dici-
tur, *e* Fidem sine operibus mortuam & otiosam esse. *e Iac. 2. in fin.*
Et, In *f* Christo Iesu neque circumcisionem aliquid va- *f Gal. 5. &*
lere, neque præputium; sed fidem, quæ per caritatem *6. c. circum-*
operatur. Hanc fidem ante Baptismi Sacramentum ex A- *cisio. de pœnit. dist. 2.*
postolorum traditione Catechumeni ab Ecclesia petunt,
cùm petunt fidem, vitam æternam præstantem; quam
sine spe & caritate fides præstare non potest. vnde & sta-
tim verbum Christi audiunt: *g* Si vis ad vitam ingredi, *g Matth. 19.*
serua mandata. Itaque veram & Christianam iustitiam
accipientes, eam *h* ceu primam stolam, pro illa quam *h Lu. 15. c.*
Adam sua inobedientia sibi & nobis perdidit, per Chri- *quo modo re-*
stum Iesum illis donatam, candidam & immaculatam iu- *nouari. de pœnit. dist. 2.*
bentur statim renati conseruare, vt eam perferant ante
tribunal Domini nostri Iesu Christi, & habeant vitam
æternam.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in man. cap. 11. num. 13. ad finem. P. Ægi. de Co-
nink de Sacramentis, & censuris, tom. 1. q. 62. art. 4. dub. vnic.
num. 128. & q. 69. num. 8. & tom. 2. disp. 2. dub. 2. nu. 17. & dub.

10. num. 84. cum seqq. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. cap. 2. dub. 3. concl. 1. reg. 1.

β *Quanquam enim nemo possit esse iustus, &c.*] Vide Vasquez in 3. p. D. Thomæ tom. 2. disp. 231. num. 37.

γ *Vnde in ipsa, &c.*] Vide Pat. Azori. instit. moral. p. 1. lib. 9. cap. 3. quæst. 3.

CAPVT VIII.

Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratis iustificari.

a Rom. 3. CVM verò Apostolus *a* dicit, iustificari hominem per fidem, & gratis; ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ consensus tenuit, & expressit; vt scilicet per fidem ideò iustificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium, fundamentum, & radix omnis iustificationis: *b* sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum eius consortium peruenire: gratis autem iustificari ideò dicamur; quia nihil eorum quæ iustificationem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur; si *c* enim gratia est, iam non ex operibus: alioquin, vt idem Apostolus inquit, gratia iam non est gratia.

b Hebr. 11. infr. Can. 9.

c Rom. 11. Ephes. 2. Tit. 3.

CAPVT IX.

Contra inanem hæreticorum fiduciam.

Tit 3. QVAMVIS autem necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa vmquam fuisse peccata, nisi gratis diuina misericordia propter Christum: nemini tamen fiduciam *d* & certitudinem remissionis peccatorum suorum iactanti, & in ea sola quiescenti, peccata dimitti vel dimissa esse, dicendum est; cùm apud hæreticos & schismaticos possit esse, imò nostra tempestate sit, & magna contra Ecclesiam Catholicam contentione prædicetur vana hæc & ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui verè iustificati

d infr. Cap. 12. & 13.

ficati sunt, absque vlla omnino dubitatione apud semetipsos statuere, se esse iustificatos, neminemque à peccatis absolui ac iustificari, nisi eum, *a* qui certò credat se absolutum & iustificatum esse; atque hac sola fide absolutionem & iustificationem perfici: quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, deque mortis & resurrectionis Christi efficacia dubitet. Nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deque Sacramentorum virtute & efficacia dubitare debet: sic quilibet, dum seipsum suamque propriam infirmitatem & indispositionem respicit, de sua gratia formidare & timere potest; cùm nullus scire valeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum.

a *infr. Can.* 14.

CAPVT X.

De acceptæ iustificationis incremento.

SIc ergo iustificati, & amici Dei ac domestici facti, *b* euntes de virtute in virtutem, renouantur, vt Apostolus inquit, de die in diem: hoc est, mortificando membra carnis suæ, & *c* exhibendo ea arma iustitiæ in sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, & Ecclesiæ, *α in ipsa iustitia* per Christi gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus, crescunt, atque magis iustificantur, sicut scriptum est: *d* Qui iustus est, iustificetur adhuc. Et iterùm: *e* Ne verearis vsque ad mortem iustificari. Et rursus: *f* Videtis quoniam ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantùm. Hoc verò iustitiæ incrementum petit sancta Ecclesia, cùm orat: Da nobis Domine fidei, spei, & caritatis augmentum.

b *Psal.* 83. *c. infra Can.* 14. 2. *Cor.* 4. *infi. Coloss.* 3.
c *Rom.* 6. *d.*
d *Apoc. vlt.*
e *Ecclef.* 18. *c.*
f *Iac.* 2. *d.*

REMISSIONES.

α In ipsa iustitia.] Vide Sayr. in claui regia, lib. 3. cap. 4. & P. Azor. inst. moral. p. 1. lib. 4. c. 34. col. 352.

CAPVT XI.

De obseruatione mandatorum, deq́; illius necessitate, & possibilitate.

NEMO autem, quantumuis iustificatus, liberũ se esse ab obseruatione mandatorum putare debet: nemo temeraria illa, & à Patribus sub anathemate prohibita voce vti, Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum esse impossibilia. nam *a* Deus *b* impossibilia non *c* iubet, sed *d* iubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis; & adiuuat, vt possis. *e* Cuius mandata grauia non sunt, cuius *f* iugum suaue est, & onus leue. qui enim sunt filij Dei, Christum diligunt: qui *g* autem diligunt eum, vt ipsemet testatur, seruant sermones eius. quod vtique cum diuino auxilio præstare possunt. Licet enim in hac mortali vita quantumuis sancti & iusti in leuia saltem & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur, peccata quandoque cadant, non propterea desinunt esse iusti *h*: nam *i* iustorum illa vox est & humilis, & verax: Dimitte nobis debita nostra. quo fit, vt iusti ipsi eò magis se obligatos ad ambulandum in via iustitiæ sentire debeant, quò liberati iam à peccato, *k* serui autem facti Deo, *l* sobriè, iustè, & piè viuentes proficere possint per Christum Iesum: per quem *m* accessum habuerunt in gratiam istam. *n* Deus namque *o* sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis priùs deseratur. itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se hæredem esse constitutum, hæreditatemque consecuturum, etiam si Christo non *p* compatiatur, vt & conglorificetur. nam & Christus ipse, vt inquit Apostolus, *q* cùm esset filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam; & consummatus, factus est omnibus, obtemperantibus sibi, causa salutis æternæ. Propterea Apostolus ipse monet, iustificatos, dicens: Nescitis, quòd ij, qui *r* in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed vnus accipit brauium? sic currite vt compre-

a *Ex Aug. c. 43. l. De nat. & gratia.*
b *1. Ioan. 5. infr. can. 18.*
c *Arauss. 2. c. 25.*
d *Vide Hieron. in Epist. ad Ctesiphon. 1. Ioan. 5*
e *Matth. 11. Ioan. 11.*
f *Ioan. 14. Conc. Africanum. c. 81. 82. & 83.*
g *Conc. Mileuit. cap. 7. 8. & 9.*
h *Matth. 6. Luc. 11. c. vnum. 25. dist. c. adhuc &c. de quotidianis, de pœn. dist. 3.*
i *Rom. 6.*
k *Tit. 2.*
l *infr. can. 10.*
m *Rom. 5.*
n *Aug. lib. De nat. & gratia. c. 26. & Prof. Sent. 7. ad c. Gallorum, & respon. ad 7. obiect. Vincen.*
o *Rom. 8.*
p *Phil. 2.*
q *Hebr. 5.*
r *1. Cor. 9.*

prehendatis. *a* Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aërem verberans: sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo; ne fortè, cùm alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar. Item princeps Apostolorum Petrus: *b* Satagite, vt per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis. hęc enim facientes, non peccabitis aliquando. *c* Vnde constat, eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduersari, qui dicunt, iustum in omni bono opere saltem venialiter peccare, aut, quod intolerabilius est, pœnas æternas mereri: atque etiam eos, qui statuunt in omnibus operibus iustos peccare, si in illis suam ipsorum socordiam excitando, & sese ad currendum in stadio cohortando, cum hoc, vt in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam: *d* cum scriptum sit: Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem. & de Mose dicat *e* Apostolus, quòd respiciebat in remunerationem.

a 1. Cor. 9.
b 2. Pet. 1.
c infr. Can. 25
d infr. Can. 31. Psal. 118.
e Heb. 11.

CAPVT XII.

Prædestinationis temerariam præsumptionem cauendam esse.

NEMO quoque, quamdiu in hac mortalitate viuitur, de arcano diuinæ prædestinationis mysterio vsque adeò præsumere debet, vt certò statuat se omnino esse in numero prædestinatorum *f*; quasi verum esset, quòd iustificatus aut ampliùs peccare non possit, aut, si peccauerit, certam sibi resipiscentiam promittere debeat. nam, nisi ex speciali reuelatione, sciri non potest, quos Deus sibi elegerit.

Infra Can. 15. & 16. c. corripiantur. in fin. 24. q. 3.
f Ezech. 11. Galat. 3.

CAPVT XIII.

De perseuerantiæ munere.

SIMILITER de perseuerantiæ munere, de quo scriptum est: *g* Qui perseuerauerit vsque in finem, hic sal-

g Matth. 10. & 24. c suggestum. 7. q. 1. & c. non reuertebantur de pœn. dist. 2. infr. Can. 16. & 22. Ezech. 3.

saluus erit: quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est eum, *a* qui stat, statuere vt perseueranter stet, & eum, qui cadit, restituere: nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur: tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut *b* cœpit opus bonum, ita perficiet, operans velle & perficere. Veruntamen qui se *c* existimant stare, videant ne cadant; & cum *d* timore ac tremore salutem suam operentur in laboribus, in vigilijs, in eleëmosynis, in orationibus & oblationibus, in ieiunijs & castitate. Formidare enim debent, scientes *e* quòd in spem gloriæ, & nondum in gloriam renati sunt de pugna, quæ superest cum carne, cum mundo, cum Diabolo: in qua victores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent, dicenti: *f* Debitores sumus non carni, vt secundùm carnem viuamus. si enim secundùm carnem vixeritis; moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis.

a Rom. 14. Phil. 1. 1. Cor. 1.
b Phil. 1. & 2
c 1. Cor. 10.
d Phil. 2.
e 1. Pet. 1. 4.
f Rom. 8.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Conink de Sacram. & censuris tom. 2. disp. 2. num. 154.

Capvt XIV.

De lapsis, & eorum reparatione.

α QVi verò ab accepta *g* iustificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus iustificari poterunt, cùm, excitante Deo per Pœnitentiæ Sacramentum, merito Christi amissam gratiam recuperare procurauerint. Hic enim iustificationis modus est lapsis reparatio: quam secundam post naufragium deperditæ gratiæ tabulam sancti *h* Patres aptè nuncuparunt. Etenim pro ijs, qui post Baptismum in peccata labuntur, Christus Iesus Sacramentum instituit Pœnitentiæ, cùm dixit: *i* Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt. Vnde docendum est,

g Infra Can. 23. & 29.
h Hieron. tomo 1. in Epist. ad Demetr. quæ incipit, Inter omnes forsan ex Tertul. lib. de pœnit. c. secunda post naufragium, de pœn. dist. 1.
i Ioan. 20. Mat. 16. c. vt constituerentur. 50. dist. c. vt euidenter 1. q. 1. cũ sim infr. Sess. 14. de pœn. c. 1. 2. 3. & 4.

est, Christiani hominis pœnitentiam post lapsum multo aliam esse à baptismali; eaque contineri non modò cessationem à peccatis, & eorum detestationem, *a* aut cor contritum & humiliatum; verùm etiam eorumdem sacramentalem Confessionem saltem in voto, & suo tempore faciendam, & sacerdotalem Absolutionem; itemque Satisfactionẽ per ieiunia, eleëmosynas, orationes, & alia pia spiritualis vitæ exercitia; non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento, vel Sacramenti voto vnà cum culpa remittitur; β *sed pro pœna temporali*; quæ, vt Sacræ literæ docent, non tota semper, vt in *b* Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei quam *c* acceperunt, ingrati Spiritum sanctum contristauerunt, & *d* templum *e* Dei violari non sunt veriti. De qua pœnitentia scriptum est: Memor esto vnde excideris: age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum: *f* Quæ secundùm Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur. Et rursum: *g* Pœnitentiam agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ.

a Psal. 50. c. sacrificium. de pœn. dist. 1.
b ita & Florent. Concil. in decretis Eugenij.
c Ephes. 4. & d 1 Cor. 3.
e Apoc. 2. c. quia sanctitas, 50. dist. & c. miror. de pœn. dist. 1.
f 2. Cor. 7.
g Mat. 3. & Luc. 3.

REMISSIONES.

a Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. cap. 2. q. 8. art 3. vers. Quo supposito.

β *Sed pro pœna temporali, &c.*] Vide Fr. Emman. in explic. Bullæ Cruciatæ, fundam. 1. fol. . P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. n. 23.

Capvt XV.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, sed non fidem.

Adversvs etiam hominum quorundam callida ingenia, qui *h* per dulces sermones & benedictiones seducunt corda innocentium, asserendum est, non modò infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur, sed etiam quocumque alio mortali peccato, quamuis non amittatur fides, acceptam iustificationis gratiam amitti; diuinæ legis doctrinã defendendo; *i* quæ à regno Dei non solùm

h infr. Can. 27.
Rom. 16.
i 1. Tim. 6.

solum infideles excludit, sed *a* & fideles quoque forni-
a 1. Cor. 6. carios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, auaros, ebriosos, maledicos, rapaces, cæterosque omnes, qui lethalia committunt peccata; à quibus cum diuinæ gratiæ adiumento abstinere possunt, & pro quibus à Christi gratia separantur.

CAPVT XVI.

De fructu iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deq; ipsius meriti ratione.

a HAc igitur ratione iustificatis hominibus, siue acceptam gratiam perpetuò conseruauerint, siue amissam recuperauerint, proponenda sunt Apostoli verba: *b* Abundate in omni opere bono, scientes quòd labor vester non est inanis in Domino. *c* non enim iniustus est Deus, vt obliuiscatur operis vestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius. Et, Nolite *d* amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem. Atque ideò benè operantibus vsque in finem, & in Deo sperantibus proponenda est vita æterna, & tamquam gratia filijs Dei per Christum Iesum misericorditer promissa, & tamquam merces ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus & meritis fideliter reddenda. Hæc est enim illa corona *e* iustitiæ, quam post suum certamen & cursum repositam sibi esse aiebat Apostolus, à iusto iudice sibi reddendam: non solùm autem sibi, sed & omnibus qui diligunt aduentum eius. Cum enim ille ipse Christus IESVS tanquam caput in membra, & tamquam vitis in palmites, in ipsos iustificatos iugiter virtutem influat, quæ virtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur, & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent; nihil ipsis iustificatis amplius deesse credendum est, quo minùs plenè illis quidem operibus, quæ in Deo sunt facta, diuinæ legi pro huius vitæ statu satisfecisse, & vitam æternam suo etiam tempore, si tamen in gratia decesserint,

b 1. Cor. 15.
c Heb. 6. c. non est tam iniustus, de pœn. dist. 2.
d Heb. 10. in fin. infr. c. 26.
e 1. Tim. 4.

rint, consequendam, verè promeruisse censeantur: cùm Christus Saluator noster dicat: *a* Si quis biberit ex aqua quam ego dabo ei, nō sitiet in æternum, sed fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Ita neq; propria nostra iustitia, tamquam ex nobis propria statuitur: neque ignoratur aut repudiatur iustitia Dei. Quæ enim iustitia nostra dicitur, quia per eam nobis inhærentem iustificamur: illa eadē Dei est, quia à Deo nobis infunditur per Christi meritum. Neq; verò illud omittendum est, quòd licet bonis operibus in Sacris literis vsque adeò tribuatur, vt etiam *b* qui vni ex minimis suis potum aquæ frigidæ dederit, promittat Christus eum non esse sua mercede cariturum: & Apostolus *c* testetur, id quod in præsenti est momentaneum, & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis: absit tamen, vt Christianus homo in se ipso vel confidat, *d* vel glorietur, & non in Domino; cuius tanta est erga omnes homines bonitas, vt *e* eorum velit esse merita, quæ sunt ipsius dona. *f* Et quia in multis offendimus omnes; vnusquisque sicut misericordiam & bonitatem, ita seueritatem & iudicium ante oculos habere debet, neque se ipsum aliquis, *g* etiam si nihil sibi conscius fuerit, iudicare: quoniam omnis hominū vita non humano iudicio examinā-da & iudicanda est, sed Dei: *h* qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium: & tunc laus erit vnicuique à Deo, qui, vt scriptum est, *i* reddet vnicuique secundum opera sua.

a *Ioan.* 4.
b *Matt.* 10. *in fi.* & *Matt.* 9. *circa fi.*
c. 2. *Cor.* 4.
d 1. *Cor.* 1. *in fin.* 2. *Cor.* 10. *in fin.*
Gal. 6.
Hier. 9.
e *Ex Epist. Cælest.* 1. *c.* 12
f *Iac.* 3.
g 1. *Cor.* 4.
h *Ibid.*
i *Matth.* 16. *Rom.* 2.

Post hanc Catholicam de iustificatione doctrinam, quā nisi quisque fideliter firmiterque receperit, iustificari non poterit; placuit sanctæ Synodo hos Canones subiungere, vt omnes sciant, non solùm quid tenere & sequi, sed etiam quid vitare & fugere debeant.

REMISSIONES.

a Vide P. Vasquez in 3. p. D. Thomæ, tom. 2. q. 152. n. 20. P. Ægid. de Sacram. & censuris, tom. 2. disp. 2. dub. 20. nu. 160. 160. cum seqq. & disp. 4. num. 15.

DE IVSTIFICATIONE.

a supr. c. 1. & 3. Rom. 3. 1. Cor. 15.

a Si quis dixerit, *a* hominem suis operibus, quæ vel per humanæ naturæ, vel per legis doctrinam fiant, absq; diuina per Iesum Christum gratia posse iustificari coram Deo; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Sot. in 4. dist. 14. q. 2. art. 5. n. 3. Nau. in man. prælud. 3. num. 10. cum seqq.

CANON II.

b Conc. Milenitanum cap. 5. Conc. Afric. c. 80. & c. vlt. de consec. dist. 4

Si quis dixerit, ad hoc solùm diuinam gratiam per Christum Iesum dari, vt faciliùs homo *b* iustè viuere, ac vitam æternam promereri possit; quasi per liberum arbitrium sine gratia vtrumque, sed ægrè tamen & difficulter possit; anathema sit.

CANON III.

c Conc. Araus. 2. c. 6. supr. c. 5. Rom. 5.

a Si quis dixerit, sine præueniente *c* Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse sicut oportet, vt ei iustificationis gratia conferatur; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Veg. de Iustificat. q. 9. & 11. Castr. aduersus hæreses, verbo gratia, Nau. in man. cap. 27. num. 290. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 2. dub. 4. num. 34.

CANON IV.

Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium à Deo motum & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti atque vocanti, quo ad obtinendam iustificationis gratiam se disponat ac præparet, neque posse dissentire, si velit, sed veluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereque passiuè se habere; anathema sit.

CANON

CANON V.

Si quis liberum hominis *a* arbitrium poſt Adæ peccatum amiſſum & extinctum eſſe dixerit, aut rem eſſe de ſolo titulo, imò titulum ſine re, figmentum deniq; à ſatana inuectum in Eccleſiam; anathema ſit.

a Vide Aug. lib. 1. contra 2. Epiſt. Pelag. c. 2.

CANON VI.

α Si quis dixerit, *b* non eſſe in poteſtate hominis, vias ſuas malas facere, ſed mala opera ita, vt bona, Deum operari, non permiſſiuè ſolùm, ſed etiam propriè & per ſe, adeò vt ſit proprium eius opus non minùs proditio Iudæ, quàm vocatio Pauli; anathema ſit.

b Vide Aug. lib 2. contra 2. Epiſt. Pelag. & Proſp. Sentent. 14. ad cap. Gallorum, & reſpon. ad 10. obiect. Vincent. Ioan. 1. Conc. Arauſicanum 2. circa finem.

REMISSIONES.

α Vide Sot. in 4. diſt. 15. q. 1. art. 1. colum. 3.

CANON VII.

α Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante iuſtificationem fiunt, quacumque ratione facta ſint, verè eſſe peccata, vel odium Dei mereri, aut, quanto vehementiùs quis nititur in ſe diſponere gratiam; tanto eum grauiùs peccare; anathema ſit.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in Comment. de Iubilæo, & indul. fol. 73. P. Azor. Inſt. Moral. p. 1. lib. 8. c. 25. coll. 826.

CANON VIII.

α Si quis dixerit, *c* gehennæ metum, per quem ad miſericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, vel à peccando abſtinemus, peccatum eſſe, aut peccatores peiores facere; anathema ſit.

c Pſal. 17. Luc 12. & Mat. 9. in fi.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. d. c. 25. col. 826.

CANON IX.

α Si quis dixerit, *d* ſola fide impium iuſtificari, ita vt intelligat nihil aliud requiri, quod ad iuſtificationis gratiam conſequendam cooperetur, & nulla ex parte neceſſe eſſe eum ſuæ voluntatis motu præparari atque diſponi; anathema ſit.

d Sup. c. 1. & 2.

REMISSIONES.

a Vide P. Gabr. Vasqu. in 3. D. Thomæ, tom. 2. disp. 134. n. 36.

CANON X.

a Sup. c. 7. Gal. 2. & 5. Eph. 1. & 4.

Si quis dixerit, homines *a* sine Christi iustitia, per quam nobis meruit, iustificari, aut per eam ipsam formaliter iustos esse; anathema sit.

CANON XI.

a Si quis dixerit, homines iustificari vel sola imputatione iustitiæ Christi, vel sola peccatorum remissione, exclusa gratia & charitate, quæ in cordibus *b* eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhæreat; aut etiam gratiam, qua iustificamur, esse tantùm fauorem Dei; anathema sit.

b Rom. 5.

REMISSIONES.

a Vide Sot. in 4. dist. 14. q. 2. art. 5. col. 3. Nauar. in man. prælud. 5. n. 7. Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. c. 2. qu. 9. art. 3. vers. Quoad.

CANON XII.

c Sup. c. 9.

Si quis dixerit, *c* fidem iustificantē nihil aliud esse quàm fiduciam diuinæ misericordiæ, peccata remittentis propter Christum, vel eam fiduciam solam esse, qua iustificamur; anathema sit.

CANON XIII.

a Si quis dixerit, omni homini ad remissionem peccatorum assequendam necessarium esse, vt credat certò, & absque vlla hæsitatione propriæ infirmitatis & indispositionis, peccata sibi esse remissa; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Nau. in tract. de orat. cap. 22. num. 41.

CANON XIV.

d Sup. c. 9.

Si quis dixerit, *d* hominem à peccatis absolui ac iustifica-

ficari ex eo, quòd ſe abſolui ac iuſtificari certò credat; aut neminem verè eſſe iuſtificatum, niſi qui credat ſe eſſe iuſtificatum, & hac ſola fide abſolutionem & iuſtificationem perfici; anathema ſit.

CANON XV.

α Si quis dixerit, *a* hominem renatum, & iuſtificatum teneri ex fide ad credendum, ſe certò eſſe in numero prædeſtinatorum; anathema ſit.

a Aug.c.13. lib.de correp. & gratia. ſupr. c.12.

REMISSIONES.

α *Prædeſtinatorum.*] Vide Nauar. in c. nouit. de Iud. notab. 2. nu. 5.

CANON XVI.

Si *b* quis magnum illud vſq; in finem perſeuerantię donum ſe certò habiturum, abſoluta & infallibili certitudine dixerit, niſi hoc α *ex ſpeciali* reuelatione didicerit; anathema ſit.

b Aug. lib. de bono perſeu. c.13 ſup. c.12. & 13 Gal.3. Ezech.18.

REMISSIONES.

α *Ex ſpeciali.*] Vide Nauar. in man. c.1. n.30. & c.11. n.7. & in tract. de orat. Miſcel. 39. n.150. ad fin.

CANON XVII.

Si quis iuſtificationis gratiam non niſi prædeſtinatis ad vitam contingere dixerit; reliquos verò omnes, qui vocantur, vocari quidem, ſed gratiam non accipere, vt potè *c* diuina poteſtate prædeſtinatos ad malum; anathema ſit.

c Concil. Arauſ. 2. c. 25.

CANON XVIII.

α Si quis dixerit, *d* Dei præcepta homini etiam iuſtificato, & ſub gratia conſtituto, eſſe ad obſeruandum impoſſibilia; anathema ſit.

d Supr. c.11. 1. Ioan. 5.

REMISSIONES.

α Vide Caſtr. aduerſus hæreſes, verbo præceptum, Nauar. in man. cap. 11. ad finem, P. Ægid. de Sacram. & cenſur. tom. 2. diſpu. 2. dub. 19. num. 154.

CANON XIX.

Si quis dixerit, nihil præceptum esse in Euangelio præter fidem, cætera esse indifferentia, neque præcepta, neque prohibita, sed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Christianos; anathema sit.

CANON XX.

a Similis error erat Begardorum à Concil. Viennensi damnatorum, sup. cap. 11.

α Si quis hominem iustificatum, & *a* quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad obseruantiam mandatorum Dei & Ecclesiæ, sed tantùm ad credendum; quasi verò Euangelium sit nuda & absoluta promissio vitæ æternæ, sine conditione obseruationis mandatorum; anathema sit.

REMISSIONES.

α Vide Sayr. in claui regia lib. 3. c. 4. P. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 4. cap. 34. col. 352. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 13. c. 17. n. 167.

CANON XXI.

Si quis dixerit, Christum Iesum à Deo hominibus datum fuisse vt redemptorem cui fidant, non etiam vt legislatorem cui obediant; anathema sit.

CANON XXII.

b Sup. 13.

α Si quis dixerit, *b* iustificatum vel sine speciali auxilio Dei in accepta iustitia perseuerare posse, vel cùm eo non posse; anathema sit.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Sacram. & censuris, tom. 1. q. 62. art. 2. nu. 105. & qu. 73. nu. 47. & 50.

CANON XXIII.

c Sup. c. 14.

α Si quis hominem semel iustificatum dixerit *c* ampliùs peccare non posse, neq; gratiam amittere, atq; ideò eum, qui labitur & peccat, numquam verè fuisse iustificatum; aut contrà, posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex speciali Dei priuilegio, quemadmodum de B. Virg. tenet Ecclesia; anathema sit.

REMIS-

REMISSIONES.

a Vide D. Thom. p. 3. q. 84. art. 16. & in 4. distinct. 4. q. 1. Sayr. in claui regia, lib. 6. cap. 3. num. 9.

CANON XXIV.

Si quis dixerit, *a* iustitiam acceptam non conseruari atque etiam augeri coram Deo per bona opera; sed opera ipsa fructus solummodò & signa esse iustificationis adeptæ, non autem ipsius augendæ causam; anathema sit. *a supra c. 10.*

CANON XXV.

a Si quis in quolibet bono opere iustum *b* saltem venialiter peccare dixerit, aut, quod intolerabilius est, mortaliter, atque ideò pœnas æternas mereri; tantumque ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem; anathema sit. *b supra c. 11. in fin.*

REMISSIONES.

a Vide Nauar. in c. 1. 14. quæst. 1. num. 20.

CANON XXVI.

Si quis dixerit, *c* iustos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare & sperare æternam retributionem à Deo per eius misericordiam, & Iesu Christi meritum, si benè agendo, & diuina mandata custodiendo vsque *d* in finem perseuerauerint; anathema sit. *c supra c. 16.* *d Matth. 24*

CANON XXVII.

a Si quis dixerit, *e* nullum esse mortale peccatum, nisi infidelitatis, aut nullo alio, quantumuis graui & enormi, præterquã infidelitatis peccato semel acceptam gratiam amitti; anathema sit. *e 1. Cor. 6. supra cap. 15.*

REMISSIONES.

a Vide P. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 156. num. 63. in fine.

CANON XXVIII.

Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia, simul & fidem semper amitti; aut fidem, quæ remanet, non esse veram fidem, licet non sit viua; aut eum, qui fidem sine caritate habet, non esse Christianum; anathema sit.

REMISSIONES.

Vide Couar. in cap. alma. p. 1. in initio in princip.

CANON XXIX.

a supra c. 14. Si quis dixerit, *a* eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere; aut posse quidem, sed sola fide amissam iustitiam recuperare sine sacramento Pœnitentiæ, prout sancta Romana & vniuersalis Ecclesia, à Christo Domino & eius Apostolis edocta, hucusque professa est, seruauit & docuit; anathema sit.

CANON XXX.

Si quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, *b* vt nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exoluendæ vel in hoc sæculo, vel in futuro in *c* purgatorio, antequam ad regna cœlorum aditus patere possit; anathema sit.

b Sess. 14. c. 8.

c infrà Sess. 25. in prin.

REMISSIONES.

Vide Repertor. Inquisit. verbo culpa cum addit. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 11. num. 1. & num. 36.

CANON XXXI.

d supra c. 11. in fin. Si quis dixerit, iustificatum peccare, *d* dum intuitu æternæ mercedis benè operatur; anathema sit.

REMISSIONES.

Vide Nauar. in Man. cap. 17. num. 209. Ludou. Beiam responsor. casuum conscient. p. 2. cap. 24. fol. 234. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 35. num. 3.

CANON

CANON XXXII.

* Si quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona Dei, vt non sint etiam bona ipsius iustificati merita; aut, ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius viuum membrum est, fiunt, non verè mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipsius vitæ æternę, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit.

REMISSIONES.

* Vide Sayr. de Sacram. in genere li. 2. c. 2. q. 9. art. 3.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de iustificatione, à sancta Synodo hoc præsenti decreto expressam, aliqua ex parte gloriæ Dei vel meritis Iesu Christi Domini nostri derogari, & non potiùs veritatem fidei nostræ, Dei deniq; ac Christi Iesu gloriam illustrari; anathema sit.

Decretum de reformatione.

CAPVT I.

Prælati non residentes minimè possunt suum ministerium implere: renouantur canones aliquando promulgati contra non residentes: modusq́; datur contra Episcopos absentes à propria diœcesi per sex menses continuos.

* EAdem sacrosancta Synodus, eisdem præsidentibus Apostolicæ Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinã, deprauatosque in Clero & populo Christiano mores emendandos se accingere volens, ab ijs, qui maioribus ecclesijs pręsunt, initium censuit esse sumendum. integritas enim præsidentium, salus est subditorum. Confidens itaque per Domini

ac Dei nostri misericordiam, prouidamque ipsius Dei in terris Vicarij solertiam, omnino futurum, vt ad ecclesiarum regimen, onus quippe Angelicis humeris formidandum, qui maximè digni fuerint, quorumque prior vita, ac omnis ætas, à puerilibus exordijs vsque ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia Ecclesiasticæ laudabiliter acta, testimonium præbeat, secundùm venerabiles beatorum *a* Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus ecclesijs quibuscumque, quouis nomine ac titulo præfectos monet, ac monitos esse vult, vt *b* attendentes sibi, & vniuerso gregi, in quo Spiritus Sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei quam acquisiuit sanguine suo, vigilent, sicut Apostolus præcipit, *c* in omnibus laborent, & ministerium suum impleant. Implere autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant, atque ouium suarum, quorum *d* sanguis de eorum est manibus à supremo iudice requirendus, custodiæ minimè incumbant: cùm certissimum sit, *e* non admitti pastoris excusationem, si lupus oues comedit, & pastor nescit. Ac nihilominus, quia nonnulli, quod vehementer dolendum est, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores, terrenaque cœlestibus, ac diuinis humana præferentes, in diuersis curijs vagantur, aut in negotiorum temporalium solicitudine, ouili derelicto, atque ouium sibi commissarum cura neglecta, se detinent occupatos: placuit sacrosanctæ *f* Synodo *β antiquos canones*, qui temporum atque hominum *iniuria penè in desuetudinem abierunt, aduersus non residentes promulgatos innouare; quemadmodum virtute præsentis decreti innouat, ac vlterius, pro firmiori eorundem residentia, & reformandis in Ecclesia moribus, in hunc, qui sequitur, modum statuere atque sancire. *γ Si quis à Patriarchali*, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali ecclesia sibi quocumque titulo, causa, nomine seu iure commissa, quacumque ille dignitate, gradu, & præ-

a c. in sacerdotibus, &c. Episcop. 61. dist. c. fi. 59. dist. & infr. Sess. 24. de ref. c. 1.

b Act. 20.

c 2. Tim. 4. Ioan. 10. c. sit rector. 43. dist. 43. dist. c. aduersus 1. q. 1. c. nisi, de renunc.

d Ezech. 33. & 34. Act. 20.

e Eph. 43. dist. c. 1. 13. q. 1. & infr. Sess. 24. c. 1. in fi. de ref.

f c. peruenit cura multis seqq. 7. q. 1. de cler. non resid. per totum & c. cùm ex eo, de elect. in 6.

* al. iniuria.

& præeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, seu iustis *a* & rationabilibus *b* causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam diœcesim morando abfuerit: *δ quartæ partis fructuum vnius anni*, fabricæ ecclesiæ, pauperibus loci per superiorem Ecclesiasticum applicandorum, pœnam ipso iure incurrat. *c* Quòd si per alios sex mēses in huiusmodi absentia perseuerauerit; aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente verò contumacia, vt seueriori sacrorum canonum censuræ subijciatur, Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum verò absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens, pęna interdicti ingressus ecclesiæ eo ipso incurrenda infra tres menses per litteras seu nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cuiusq; maior aut minor contumacia exegerit, suæ supremę Sedis auctoritate animaduertere, & Ecclesijs ipsis *d ε de Pastoribus vtilioribus* prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

a *Vide Seß. 23. c. 1. de ref. vbi causæ subindicantur.*
b *c. ex tua, de cler. non resid. c. quoniã §. porrò, vt li. non cōtest.*
c *infr. Seß. 23 de ref. c. 1. & 2.*
d *c. ex part. de cl. non resid.*

REMISSIONES.

α VIde P. Valeri. Reginal. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. num 58.

β *Antiquos canones.*] Videlicet cap. peruenit, cum multis sequentibus 7. q. 1. c. cùm ex eo, de elect. li. 6.

γ *Si quis à Patriarchali, &c.*] Vide P. Azor. Institut. Moral. part. 2. lib. 7. cap. 6. col. 825. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 41. num. 9.

δ *Quartæ partis fructuum vnius anni, &c.*] Vide Fr. Emman. in addit. ad bullam Cruciatæ, par. 2. fol. mihi 215. verso.

ε *De Pastoribus vtilioribus.*] Concordat text. in cap. ex tuæ, de clericis non residentib. cap. quoniam, §. porro, vt lite non contestat.

CAPVT

CAPVT II.

Nulli obtinenti beneficium quod requirit residentiam licet non residere, nisi ob rationabilem causam ab Episcopo approbandam; deputandi nihilominus Vicarij ob curam animarum, &c.

1 α EPiscopis inferiores, quęuis beneficia Ecclesiastica 2 *personalem residentiam* de iure siue cōsuetudine exigentia, 3 *in titulum siue Commendam obtinentes*, ab eorum Ordinarijs, quemadmodum eis pro bono Ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento, 4 *locorum & personarum qualitate pensata*, 5 *expediens videbitur*, opportunis iuris remedijs 6 *residere cogantur*: β *nulliq; priuilegia, seu indulta perpetua de non residendo*, aut de fructibus in absentia percipiendis, *a* suffragentur. Indulgentijs verò & dispensationibus temporalibus, ex veris & 7 γ *rationalibus causis* tantum concessis, & coram Ordinario legitimè probandis, in suo robore permansuris: quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tanquam in hac parte à Sede *b* Apostolica delegatorum, prouidere, vt per deputationem idoneorum vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini, quoad hoc, priuilegio seu exemptione quacumque suffragante.

a *c. fi. de res. in 6.*

b *c. cùm ex eo, de elect. in 6 c. benefic. de reg. eo. lib. & infr. Sess. 7. c. 5. & 7 de res.*

DECLARATIONES.

De residentia Episcoporum amplè agitur Sess. 23. c. 1. de Reform.

1 *Episcopis inferiores*] De residentia Parochorum vide similiter vt suprà: nam circa residentiam attenditur ordinariè dispositio dict. c. 1. Sess. 23. de Refor.

2 *Personalem residentiam.*] Obtinens beneficium, licet adsit titulus alicuius Sancti, dummodo sit simplex, non tenetur in eo residere, nec eum ad residentiam potest cogere Episcopus.

3 *In titulum siue commendam, &c.*] Quando Abbatia cura & conuentu caret, non est Abbas cogendus resıdere. *Vide sess. 23. c. 1. de Ref. §. & alias.*

4 Loco-

4 *Locorum & personarum qualitate pensata.*] Nulli tamen est adijciendum onus extra fundationem beneficij aut consuetudinem.

5 *Expediens videbitur*] Per hoc non datur facultas Ordinarijs dispensandi à residentia ex quauis ratione.

6 *Residere cogantur, &c*] Prouisus ab inferiori collatore de beneficio personalem residentiam requirente, compellendus est per Ordinarium ad residendum.

Habens Archidiaconatum Palentin. in eo tanquam in digniori loco residere debet, & ibi residens, potest percipere omnes fructus Thesauriæ Legionen. prçterquã distributiones quotidianas, in quas si Thesaurarię ipsius ex Decreto Concilij Sess. 21. cap. 3. esset conuersa tertia pars; illam percipere non potest, nisi ibi resideret atque inseruiret.

Episcopus obtinens beneficia simplicia, nõ potest cogi ad aliquod personale seruitium suis beneficijs impendendum; cum ex antiquissima totius Ecclesiæ consuetudine non teneantur, nisi ad officium recitandum.

Episcopus non potest cogere obtinentem Capellaniam, vt ipsemet celebret, licet in eius fundatione disponatur, quòd Rectores celebrent Missam: rectè enim per substitutum satisfit.

7 *Rationabilibus caussis*] Canonic. Capuanus fuit per annum excusatus à residentia ex Congregationis declaratione, dum modo eo tempore in loco viciniori habitaret, & quod inimicitiæ essent sine eius culpa ortæ.

Alius Canonicus Aretinus, qui fide iusserat de recedendo ab vrbe, fuit a residentia fideiussione durante similiter excusatus, & inhibitum Ordinario, ne contra eum procederet.

De Commendatariorum ordinatione Annotationes quædam.

Commendatarij non tenentur promoueri ad sacros Ordines, Primò si vel monasteria carent omni prorsus cura & conuentu. Secundò, si vel habeant tantum Iurisdictionẽ temporalem. Tertiò, si cura animarum sacramentalis conuentui soli incumbit, non autem personæ Commendatarij. Quartò, si vel Iurisdictionem, quam ex concessione Sedis Apostolicæ habent, nõ possint actu exercere, quia de facto prohibentur. Quintò, si eam Iurisdictionem spiritualem actu exerceant, & non curam animarum habere videantur, *c. Dudum & c. Licet. de elect.* vbi Hostien. Ioan. Andr. Bellam. Ancar. Card. Butr. Abb. *c. super eo, de præb. in 6. extrauag. Execrab. in fin. vbi gloss. vers. visitare, de presb. & dignitat. in Extrauag. Ioan. XXII.* tamen quia ex larga significatione esse dicitur, *Innoc. & alij c Cum satis, de offic. Archid. & c. de multa, de præb. Staphl. de stat. & qualit. benef. num. 20.* Idcirco regulariter Commendatarij non erunt cogendi suscipere sacros ordines, sed quandoque, pro locorum & personarum qualitate

expedit eos ad id cogere arbitrio Sanctissimi. Sed an ad sacerdotium, vel sufficiat ad Diaconatum, *vide Card. Clem. 1. q. 10. de off. Vic. Mil. verb. curatum, in fi. Rebuff. in prax. benef. tit. de non promot. n. 32.* & intra quod tempus, & antè, cum Decreto irritante. *Supr. hoc c. §. Commendatarij.*

Si verò cura animarum Sacramentalis, siue Monachorum, siue personarum secularium, incubuerit personis Commendatariorum, tenebuntur sacris ordinibus initiari, An verò exprimendum sit precisè quod promouendus sit ad sacerdotium, & intra annum, & quod alias ipso iure priuati sint, vide *ad cap.* Licet canon. *de elect. in 6. vbi glos. vers.* sacerdotium, *& vers.* commendandos, *& Clem.* Ne in agro. *§. ceterum. de stat. Monach.* sicut & pro eo: An distinguendum sit, si Cõmendam in anno 22. obtinuerit, teneatur promoueri ad sacerdotium intra 25. annum.

Cæterum conuenit vt in Gallijs indistinctè Commendatarij teneantur promoueri ad sacros ordines, ideoque in concessionibus Commendarum Gallicarum apponatur Decretum, & infra annum sacris initientur; alioquin post annũ elapsum, vacent ipso iure commendæ: quarum si quæ existunt de Monasterijs omni prorsus cura & conuentu carentibus, eo casu S. D. N. aliquam Commendatariorum habebit rationem.

De residentia Commendatariorum.

Commendatarij non tenentur residere, Primò si monasteria carent omni prorsus cura & conuentu. Vel si habeant tantum Iurisdictionem temporalem. Tertiò si cura animarum sacramentalis soli conuentui incumbit, nõ autem personæ Commendatarij. Quartò si vel Iurisdictionem spiritualem, quam ex concessione Sedis Apostolicæ commendatarij habent, non possint actu exercere, quia de facto prohibentur. Quintò amplius, licet Iurisdictionem spiritualem exerceant, non ideo tamen tenentur residere ex hoc Concil. Decreto, sess. 23. cap 1. §. *Eadem omnino.* quod licet exprimat de curatis & alijs quibuscumque beneficijs animarum curam habentibus, quæ verba ad solam quoque Iurisdictionem spiritualem referri possent, *c.* Dudum, *& c.* Multæ *& Extrauag.* Execrab. *d. c.* Super eo, tamen intelligendum est, de sola cura animarum sacramentali: & ideo qui solam curam Iurisdictionis spiritualis habent, non comprehenduntur in Decreto, neq; pœnis in eo inflictis subiacent, sed tantũ poterunt cogi residere, prout ante Concilium tenebantur, ad terminos *c.* Dudum 6. *& dicto c.* Super eo, *& d. extrauag.* Execrab. ad quod etiam ius vetus videtur Concilium alibi se retulisse. Si verò cura animarũ sacramentalis seu Monachorum seu personarum secularium, incumbit personis Commendatariorum, tenebuntur residere ex Decreto Concil. *Sess. 23. c. 1. Vide supr. §. In titulum.*

A quo

A quo visitari possint Commendatarij.

DIcebatur Concilium videri subiecisse Commendatarios Ordinarijs in materia residentiæ per præsens Decretum. Idemque cum de incompatibilitate agitur. Sess.7.cap.4.aut de cura animarum sacramentali, quam ipsimet Commendatarij exercent. Sess.25.cap.11. de Regul. Extra istos autem casus Conciliũ nihil in specie decreuisse, à quo Commendatarij possint visitari & corrigi: Considerandum aũt esse, quod ea hodie opinio recepta sit: Commendatarios perpetuos pro veris titularibus haberi, & Iura de Abbatibus & Priorib. loquentia, habere etiam locum in hisce Cõmendatarijs, probatur c. Nemo, *de elect in 6. Chassan. in consuet. Burgund. rubr. 9.§.9. Rebuff. de nominat. q.8. num 29. de pacific. poss num. 96. & 43. Gomes. in form. resign. 4. num. 2. & de idion. q. 5. num. 6.* Consequens ergo videtur, vt, quemadmodum Abbates à suis superioribus regularibus visitari debent, ita etiam ipsi Commendatarij visitari possint. Quod si hoc omnino conuenire aut decere videtur, rursus aduertendum, an nullo expresso Iure, nullaque clara concessione Apostolica ab his visitentur, & quanquam se exemptos probarent, posse tamen ab Ordinarijs iudicari ratione rei, contractus, aut delicti, vt sanxit Constitutio Innoc. IV. *cap. 1. de priuileg. in 6.* quam Concilium innouauit, atq; etiam ampliauit in caussis mercedum & miserabilium personarum, etiamsi certus Iudex à Sede Apostolica in partibus deputatus esset, & generaliter quoque in alijs caussis si certus Delegatus non adesset, vt dicitur Sess. 7. c. 14. Quod materiam tamen visitationis visum est plerisque, non posse Commendatarios nomine Commendæ visitari, neque corrigi, nisi à Delegatis sedis Apostolicæ. sed quia aliqui Ordinarij hanc facultatem sibi competere credunt, & ob id vrgent aliquos Commendatarios, Sanctitas sua iussit, vt audiantur Commendatarij, quibusnam rationibus se ab hac visitatione tueantur. ideo eis auditis, amplius erit deliberandum.

Item dubitatum fuit, An Commendatarij eorum Monasteriorum, quæ habent conuentum, à suis Superioribus regularibus visitatũ ab Ordinarijs locorum visitari & corrigi possint? Ad hoc autẽ respondetur; quod licet Concilium Trident. Sess.24. cap.11. de Commendatarijs nõ meminerit, in illa commemoratione personarum quæ ab Ordinariis visitari debent, non obstantibus quibuscumq; priuilegiis eis concessis; Congregatio censuit, si nullius diœcesis sint, ad Episcopos nullum ius pertinere, sed ad Sedem Apostolicam: si verò in certa diœcesi sunt; quoad residentiam subiacere Episcopo ordinario loci, per cap.2. Sess.6. & eidem, quod incompatibilia. Sess. 7. cap. 14. Et ponderando quod cap. 14. loquitur de commendatis, cap. 5. dat Iurisdictionem Episcopis. Quod verò spectat ad visitationẽ & correctionem, congregatio censuit eos non posse ratione commendæ

visi-

visitari aut corrigi, nisi à summo Pontifice aut eius delegato, licet Asciatus, qui aduersabatur, diceret, *Visitator est Delegatus.* Ratione autẽ delicti rei contractus; ad ius commune se remiserunt, pro vt Concilium se remisit, illudq; ampliauit, vt supr. c. 14. Sess. 7. quod est notandum, cum Concilium per d. innouauerit. *c. 1. de priuil. in 6. quod incipit,* Volentes.

REMISSIONES.

α VIde Mandos. de signatura gratiæ, tit. de dispensat. de non residen. fol. 46. Horat. Luti. de priuileg. scholast. priu. 98. Matth. Soar. in pract. & ordine visitandi, c. 3. n. 5.

ϵ *Nulliq; priuilegia seu indulta perpetua de non residendo, &c*] Vide P. Paul. Comitol. respons. moral. li. 1. q. 60. n. 6. Cened. pract. & Can. qu. lib. 1. qu. 1. nu. 32. vbi resoluit per clausulam illam generalem non fuisse derogatam Eugenianam constitutionem.

γ *Rationalibus causis.*] Quatuor causas legitimæ absentię nominat Concil. Trid. infr. sess. 23. cap. 1. Vide P. Paul. Comitol. d. qu. 60. nu. 5. P. Valer. Reginald. in praxi for. pœniten. lib. 30. tract. 3. n. 54.

CAPVT III.

Excessus secularium clericorum & regularium agentium extra monasteria, ab Ordinario loci, vt deputato à Sede Apostolica, corrigantur.

1 α ECclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudenter ac diligenter intendant: & nemo sæcularis Clericus, * β cuiusuis personalis, vel regularis, 2 extra monasterium degens, γ etiam sui Ordinis priuilegij à prætextu tutus censeatur, quo minùs, si deliquerit, 3 ab Ordinario loci, δ tamquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundùm canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat.

* *fort. legẽdũ* vel cuiusuis ordinis, regularis.
a *infr. Sess. 13 de ref. c. 1. & 4. 2. Sess. 14. c. 4. & 5. de refor.*

DECLARATIONES.

1 *Ecclesiarum Prælati.*] Episcopi in hoc Decreto agere possunt contra omnes professores militiarum Hierosolymitanarũ, exemptis ob prigilegium Pij V. etiamsi dicti milites extra locum suorum ordinũ cum licentia suorum Superiorum, degerent. Idem censuit Congregatio in omnibus alijs Regularibus, qui degunt extra Monasterium,

etiam cum licentia suorum Superiorum, si deliquerint, posse puniri à locorum Ordinarijs, iuxta hoc Decretum.

a *Extra Monasterium degens.*] Intellige de degente sine licentia superioris, *vide c.14.Seß.25.de Regul.* Si deliquerit.

Fuit dubitatum, Vtrum existentes in aliqua domo ad erectionem Monasterij destinata, comprehendantur in hoc Decreto? Et fuit resolutum sub die 24. Maij 1588. quod licet ibi existerent de licētia suorum Superiorum, tamen si non haberent in dicta domo Priorem seu Guardianum, & non viuerent iuxta institutum Regulæ illius Religionis, comprehendantur in dicto Decreto, & ab Ordinario puniri possint: non posse autem, si in ea domo sub Superiore conuentualiter viuant.

ß *Ab ordinario loci.*] Presbyter delinquens in sua Diœcesi, si in altero loco comperiatur, ad suum Ordinarium remitti debet.

REMISSIONES.

α Ecclesiarum Prælati.] Concordat cap. cùm propriè, de vita, & honest. Cleric.

β *Cuiusuis personalis, vel regularis.*] Nau. cons. 21. de Regularibus, quamuis dubius videtur existimare hoc decretum nihil derogare priuilegijs Ordinum militarium in his, quæ pertinent ad sacros milites. Alijs probabilius videtur, eos non esse comprehensos, ait enim Nau. vbi supra: literam veram prædicti decreti clariorem desiderari, quoniam eam, quam habemus, subdifficilis, & subobscura videtur, quod attinet ad illa verba, *cuiuscunque personalis* Cæterum litera huius decreti non videtur obscura Auctoribus statim citandis, & iuxta eos illius sensus est: Nullus Clericus sæcularis cuiusque personalis, videlicet priuilegij prætextu, vel regularis extra monasterium degens, etiam sui ordinis priuilegij prætextu tutus censeatur, quominus si deliquerit, ab Ordinario loci, tanquam super hoc à sede Apostol. delegato secundum canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat. referunt P. Azor. Instit. Moral.1. p. lib.13. c.4.q.3.pag. 1282.Fr.Emman.quæst.Regular.tom.2.q.2.art.7. per totum, & q. 63. art.7.vers. Quintò.

γ *Etiam sui ordinis priuilegij prætextu.*]Decisionem tex.in extrauag. cum Matthæus 3. de heret.inter commun. non corrigi per hunc text. in præsenti, testatur Cened.in Clem. & Extrauag. collect.14. num.3. cum seqq.

δ *Tanquam super hoc à Sede Apost. delegato*] Dum hic tribuitur Prelatis iurisdictio corrigēdi excessus subditorum, concessum esse Prælatis Regularium priuatiuè ad Ordinarium in præsenti, testantur Menoch.de præsumpt.li.2.q.28.n.22. Cened. ad decretal. collect.87. n. 4. vers. Secundò.

 CAPVT

CAPVT IV.

Quarumcunque ecclesiarium minorum Capitula, toties quoties voluerit Episcopus & alij maiores Prælati, &c. visitent, corrigant, emendent, non obstantibus, &c.

a Sess. 25. c. 6. de refor. & c. 4. ref. Sess. 14

b infr. Sess. vlt. de refor. cap. 6.

α *CApitula à Cathedralium* β 1 *& aliarum* 2 *maiorum Ecclesiarum*, 3 *illorumq; personæ*, 4 *nullis exemptionibus*, consuetudinibus, sententijs, & iuramentis, 5 *Concordijs*, quæ tantùm suos obligent auctores, nõ etiam successores, tueri se possint; quo minus 6 *à suis Episcopis* & alijs maioribus Prælatis, 7 *per se ipsos solos*, 8 *vel illis, quibus sibi videbitur, adiunctis*, iuxta b canonicas sanctiones, toties, γ *quoties opus fuerit*, 9 *visitari, corrigi & emendari*, etiam auctoritate Apostolica, 10 *possint & valeant.*

DECLARATIONES.

1 *Capitula Cathedralium.*] Episcopus sua Capitula visitare potest & corrigere si non sunt exempta: si verò exempta essent, seruanda est forma præscripta à Concilio Sess. 25. c. 6. ad Reform.

2 *Et aliarum maiorum Ecclesiarum.*] Neque enim Collegiatarum Capitula visitari possunt per hoc decretum.

3 *Illorumq; personæ.*] Ita est resolutum à Congregatione, non obstantibus priuilegijs ex fundatione. Præsupposito autem quod res & bona Capitulorum sint exempta Iurisdictione Episcopi, an sicut Episcopus visitare potest Capitula, ita etiam possit res & bona rerumque & bonorum administratores visitare? Congregatio die 6. Iunij 1587. censuit Episcopum in visitatione formali posse res rerumq; administratores visitari; alias delusoria esset visitatio, si negligentes & bonorum vsurpatores non castigaret. *Archid. in cap. Romana, de censib. in 6. Fus. in suo tract. de Visitat. lib. 1. c. 15. num. 30. & alibi.*

4 *Nullis exemptionibus.*] Si capitula erunt exempta, tenebuntur seruare decreta illius Concil. Prouincialis, cui interfuit eorum Episcopus.

5 *Concordijs.*] Fuit resolutum à Rota & à Congregatione Concilij ex mente Gregorij XIII. hunc textũ non tollere Concordias confirmatas à Sede Apostolica ex scientia certa: sunt autem sublatæ illæ quæ dantur in forma communi, tùm indistinctè concedantur ab officio contradictarum citra scientiam Pontificis. Itaque ad dubium quod mouebatur: An scilicet per hoc capitulum, & Sess. 25. cap. 6. dero-

derogatum sit Concordijs non confirmatis per sedem Apostolicam? Congregatio respondens censuit derogatum esse Concordijs omnibus, præterquam confirmatis specialiter à Sede Apostol. *Videatur gl. in c. veniens, de transact. Alex. cons. 62 vol. 1.* quibus innotescet quod Concordiæ reliquæ tollantur, quæ suos dumtaxat tenent auctores. *Inf. hoc c. §. in hoc.*

Abulensium quæstio.

EXtat in Ecclesia Abulens. statutum, quo datur forma procedendi in caussis criminalibus, vbi agitur de corrigendis beneficiatis Ecclesiæ, tam in visitatione, quam extra: & in multis casibus soli Episcopo Iurisdictio tribuitur. Istud statutum non est ex certa scientia à Sede Apostolica confirmatum: siquidem nec Papa id exprimit, nec statuti tenor vel illius substantia saltem compendiosè in confirmatione refertur. *Roman. latè cons. 327. num 7. & sequent. & cons. 336. post num 2. Panor. cons. 102. num. 3. lib. 1.* maximè quia licita & honesta tantum confirmantur: quod solum, satis ostendit confirmationem esse in forma communi. *Panorm. in c. extra. nu. 6. de confirm. vtil. vel inutil. Imol. in c. pen. ad fin. eo. tit. Alexand. cons. 1. lib. 5.* Et quod fortius est, neq; etiam in ipsa confirmatione statutum istud aliquo modo designatur, nec quicquam exprimitur; quo Pontifex verisimiliter intelligere potuit, in eo statuto de Iurisdictione agi, at sub nube ac verborum inuolucro, narrata prius substantia aliorum quorundam statutorum aliò pertinentium, quoad materiam Iurisdictionis, omnia statuta Ecclesiæ confirmantur: Vnde indubitatum est, confirmationem istam non esse ex certa scientia, vt in specie de statutis generaliter confirmatis tradit Alexand. *cons. 59 numer. 8. lib. 1. Burs. cons. 108. numer. 25. lib. 1.* His stantibus, credimus confirmationem istam non suffragari, quo minus per Concil. Trid. fuerit sublatum statutum hoc: nam etsi Sacra Congregatio iam resoluerit statuta confirmata non esse à Concilio reuocata, (quod aliter tenuit Rota in illa Palentin. *Iurisdictionis*, de qua per Achil. *decis. 1. de confirmat. vtil. vel inutil.* & passim seruatur) illud tamen non videtur recipiendum, vt quælibet statutorum confirmatio etiam in forma communi, ad præseruanda statuta sufficiat: cum istius generis confirmatio, parum vel nihil operetur. *Card. Cons. 44. nu. 6. Imol. d. c. penult. in fin. de confirm. vtil. vel inutil. Curt. Iun. Cons. 312. num. 6.* multoque minus videtur illud recipiendum, quando (vt in casu nostro) sub inuolucro & generaliter, omnia statuta confirmantur, ex eo quod optimè in proposito scribit Bart. *in l. ex placito, col. 3. num. 12. in fin. Cod. de re permut.* vbi ait quòd statuta non dicantur Papalia, si illa generaliter fuerint confirmata: secus si aliquod Statutum in indiuiduo confirmetur, vt sequitur Aretin. *cons. 8. post numer. 6.* Hoc enim casu, cùm non videatur concurrere duplex

vinculum saltem considerabile, cessat ratio qua mota fuit Congregatio, ex dictis Archil. descripta & gloss. *in Clem Dudum, vers. pacta, de sepult.* ibi; quòd derogatio pactorum non trahitur ad confirmata, nam hoc intelligendum est de confirmatis in indiuiduo, & cum causæ cognitione: quo casu vinculum duplex videtur considerabile, vt gloss. sentit, dum præsupponit sententiam etiam fuisse latam pro validitate pacti: & in illa Palentin. *Iurisdictionis*, totius tenor concordiæ erat insertus in confirmatione, prout etiam in confirmationibus tunc scriptis videre licet. Et cum materia ista: An decreta Concilij sustulerint, necne Concordias confirmatas, fuisset semper dubitabilis, nisi sacra Congregatio omnem controuersiam diluisset, & magna hinc inde argumenta adferri possint, maximeque vrgeant verba Concilij in præsenti Decreto, ibi, *nullis concordijs*, quæ verba per sui generalitatem trahuntur etiam ad Concordias confirmatas secundum Bonif. *in dicta clem. Dudum, §. nos etiam num.* 14. non debet tam facilè declaratio Sacræ Congregationis trahi ad eas concordias, quarum confirmatio non solum non fuit obtenta ex certa scientia, sed nec in indiuiduo. Quare vt omnis disputandi materia tollatur, & clariùs appareat quid Illustrissimi in hoc articulo sentiant, supplicamus in sacra Congregatione proponi: An confirmatio statutorum Ecclesiæ Abulens. sit talis, quæ præseruet statutum eiusdem Ecclesiæ, vt non includatur sub decreto Conc. sess. 6. c. 4. & sess. 25. c. 6. vel potius, An huic statuto per decreta prædicta censeatur derogatum?

Horatius Mandosius respondet.

Præsupposito Decreto Sacræ Congregationis, quo Concordiæ in forma communi conceptæ & à Sede Apostolica generaliter confirmatæ, censentur sublatæ per Concilium præsenti capitulo, die Iouis, 3. Nouemb. 1586. Congregatio auditis vtrinque Aduocatis, eorumque rationibus diligenter perpensis, censuit illas tantum confirmatas intelligi præseruatas in Decretis Concilij, quæ emanarunt ex certa scientia & cum causæ cognitione: ceteras autem penitus esse abrogatas.

6 *A suis Episcopis.*] Non autem à Vicarijs, etiam generalibus. Si enim Episcopus velit visitare ex hoc decreto, debet id personaliter agere: secus si ex alijs Concilij Decretis; cùm per suum Vicarium id agere possit, aut Visitatorem, si modo legitimè impeditus fuerit, vt permissum est infr. sess. 25. c. 6. etiamsi de Visitandis exemptis ageretur, cum dictum capitulum exemptiones tollat, tametsi iuxta cap. 8. sess. 22. de visitandis hospitalibus, Subcollectores & alij Officiales Sedis Apostolicæ minimè comprehenduntur, ne quidem quoad ostensionem titulorum, sub hoc decreto.

7 *Per seipsos solos.*] Quando solus Episcopus possit hæc facere, cum quibus

quibus Notario, & Fiscali, quo in loco, & quæ crimina &c. vide infr. sess. 25. c. 26.
8 *Vel illis, quibus sibi videbitur, adiunctis.*] Episcopus potest in Visitatione personarum sui Capituli assumere aliquos in actu visitationis quos voluerit, etiam extra gremium Capituli.

An Episcopi incumbentes Correctioni & visitationi exemptorum vigore facultatis eis tanquam Sedis Apost. delegatis à Concil. tributæ, procedere valeant contra Conseruatores impedientes, præsertim si illi extra Diæcesim commorentur? Congregatio censuit die 16. Mart. 1589. Episcopum posse procedere.
9 *Visitari corrigi, & emendari.*] An liceat Episcopo visitare volenti suum Capitulum, in edictis publicis præsuppositis & in Concionibus promulgatis, pronunciare prouocando quoscunque, etiam sub pœna excommunicationis denunciare, vt deponere debeant, si aliqua sciant vel habeant contra Capitulares & eorum vitam & mores? Congregatio censuit Episcopo non licere.

An Episcopus visitans possit tanquam suspectus recusari? Congregatio censuit non posse, nisi in visitando modum excesserit.

An Episcopus in speciali visitatione possit exigere Iuramentum? Congregatio censuit posse in speciali.
10 *Possint, & valeant.*] Hæc facultas non est priuatiua ad illos qui ius habent visitandi, & corrigendi: vt sunt Abbates, Decani & similes: quia istis licet visitare & corrigere seorsum ab Episcopis.

In hoc Decreto includuntur Capellę, Canonicatus, & alia beneficia non curata, requirentia residentiam: si tamen alias sunt incompatibilia, & temporis longitudo non obstat quin ab Episcopo compelli possint ad dispensationes exhibendas. Et quia mens Concilij est tollere Concordias quæ tantum suos obligant auctores, ideò dicendum est quod si tantum est confirmatio in forma communi, non obligat successores, *gl. in c. Veniens, de transact. Communis text. est Alex. cons. 62. n. 2. lib. 1.* & quia aliqui dicunt pacta confirmata non tolli per generales derogationes; Interpretes Concil. Trid. intelligunt hoc de confirmationib. ex certa scientia, *Alex. cons. 95. n. 12.* & in statutis eorum vult *Aret. cons. 7.*

Dubitatum adhuc fuit tempore Sixti V. An intelligantur præseruatæ Concordiæ confirmatæ in forma communi, an verò illæ quæ sunt ex certa scientia tantum? Hinc inde multa fuerũt dicta. Tandem resolutum fuit die 13. Nouemb. 1586. à Sacra Congregatione, fuisse præseruatas tantum Concordias confirmatas ex certa scientia; cùm aliæ quæ conceduntur in forma communi, concedantur ab officio contradictarum, & officio pœnitentiæ, citra scientiam Pontificis. *Idem sup. §* Præsupposito.

Vide meliùs de istis materijs *in sess. 25. c. 6. de Reform.*

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. qu. Regul. tom. 2. q. 21. art. 7. P. Azor. Institut. Mor. p. 2. li. 3. c. 40. à princip. & præcipuè q. 4.

β *Capitula cathedralium.*] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Subcollectore, & alij Official. Sed. Apost. minimè comprehenduntur, neque quoad ostensionem titulorum sub hoc decreto, refert Gonza. ad reg. 8. Cancel. gl. 51. n, 81.

γ *Quoties opus fuerit visitari.*] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Hæc facultas non est priuatiua ad illos, qui ius habent visitandi, & corrigendi, vt sunt Abbates, Decani, & similes: quia istis licet visitare, & corrigere seorsum ab Episcopis.

Et iterum. An visitatio, de qua in cap. 4. sess. 6. & cap. 6. sess. 25. de reformat. eatenus competat ex his decretis Episcopis, vt non liceat Decano, & Capitulo Regulares personas ipsi Capitulo subiectas cumulatiuè cum Episcopo, seorsum tamen ab eodem, non excludendo ipsum Episcopum, toties, quoties sua auctoritate vti voluerit, visitare, corrigere, & emendare iuxta consuetudinem hactenus obseruatam? Congregatio Concil. censuit imò totaliter licere Decano, & Capitulo visitare subditos suos. Has decisiones referunt Gonzal. ad reg. 8. cancel. §. 2. proœm. nu. 21. Stephan. Gratian. discep. forens. c. 154. num. 40.

CAPVT α V.

Pontificalia in aliena diœcesi non exerceantur, aut ordinatio fiat sub pœna suspensionis ab exercitijs &c.

Sess. 14. c. 2. Vide 1. Nica. c. 17. & 2. Arelat. c. 13. & Antioch. c. 13. Sard. c. 18. & 19. & 3 Carth. c. 20 & 21. Conc. Aurel. 3. c. 15. c. placuit. cũ sequ. 7. q. 1. & infr. Sess. 14. de ref. c. 3. & 8.

β Nvlli *Episcopo* liceat cuiuslibet priuilegij, prætextu γ 1 *Pontificalia in alterius diœcesi exercere*, δ 2 *nisi de Ordinarij loci* expressa licentia, 3 *& in personas eidem Ordinario subiectas tantum*, si secùs factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, & sic ordinati, ε *ab executione Ordinum sint* ζ *ipso iure suspensi.*

Indictio futuræ Sessionis.

Placet *ne vobis proximam futuram Sessionem celebrari die Iouis Feria 5. post 1. Domin. subsequentis Quadragesimæ, quæ erit dies 3. mensis Martij?* Responderunt, Placet.

DECLA-

DECLARATIONES.

1 *Pontificalia in alterius Diœcesi.*]Cardinales in aliena Diœcesi potestatem non habent consecrandi Ecclesias profanatas, nisi de indulgentia Papæ.

2 *Nisi de Ordinarij loci expressa licentia.*]Non potest Prælatus inferior, etiam exemptus, huiusmodi licentiam concedere, sed Ordinarius loci, qui communiter esse ille intelligitur Episcopus in cuius Diœcesi locus est constitutus.

Patriarcha habens aliquas Ecclesias sibi immediatè subiectas in aliena Diœcesi, non potest dare licentiam exercendi pontificalia in aliena diœcesi sine consensu Episcopi Diœcesis.

Capitulum sede vacante potest concedere licentiam extero Episcopo exercendi Pontificalia in eorum Ecclesia, & ordines cōferendi, tam Clericis illius Diœcesis quam alterius: iuxta tamen formam huius Decreti, quæ exteris habentibus dimissorias suorum Episcoporum facultatem non negat ordines recipiendi ab Ordinario, legitimam ad id potestatem habente. *Confer cum declaratione sess. 7. c. 10. §. Capitulum.*

3 *In personas eidem Ordinario subiectas tantum.*] Episcopus in alterius Diœcesi de licētia Ordinarij loci, nō potest ordinare personas, quæ non sunt subiectę illi Ordinario, nisi habeant dimissorias generales à suis Ordinarijs, nec potest de licentia Ordinarij ministrare Sacramentum chrismatis. Huc spectat c. 1. sess. 7. de Reform. Non excluduntur tamen propterea Clerici aliarum Diœcesium, (si suas literas dimissorias habeant) quo minus possint ab Episcopis extraneis in aliena Diœcesi, de licentia Ordinarij Pontificalia exercentibus, ordinari. Neque Episcopus, qui nullū habet Episcopatum, potest in sua Ecclesia Iurisdictionali, (velut si esset Præpositura) sine expressa licētia Episcopi, intra cuius fines Diœcesis prępositura existit, chrisma conferre, nec alia Pontificalia exercere.

Nec etiam potest Episcopus Pontificalia exercere in loco exempto Iurisdictionis, nō Episcopi, sed inferioris; etiam vocatus ab ipso inferiore, sine licentia Episcopi intra cuius Diœcesis fines esset locus ille, etiam si ille inferior prætenderet ratione exemptionis vocare Episcopū quem maluerit ad ministrandum Sacramentū confirmationis: dummodo locus ipsius exempti sit intra fines Diœcesis alicuius, ita vt nō esset nullius; quia tunc posset, sicuti S.D.N. Greg. XIII. declarauit.

Vicarius generalis non potest concedere hanc licentiam nisi habeat speciale Mandatum, *gl. vers. non extendat, c. cum nullus, de temp. ordin. in 6.*

REMISSIONES.

α CONcordat Concil.1.Nicæn.cap.17. Concil.2. Arelat. cap.13. & Antioch. cap.13. & Concil.3. Aurel. cap.15. & Concil.3. Carthag.cap.20.& 21.cap.placuit cum seq.7.qu.1. & cap.1.13. qu.1.cap.nullum Episcopum, cum tribus seqq.9.qu.2. Vide Nauar. cons.69.de sentent. ex commun. Cened. ad Decretum collect. 52. à princip. P.Henriq. in sum.p.2.lib.11.cap.3.§.2.in fin.lit. S. Salzed. ad Bernard.in pract.cap.26.lit.A.Guttier.Canon.li.1.cap.26. & 26. Flamin.de Resignat.lib.1.q.17. num.17. Zerol. in praxi episcop. p.1. verbo Archiepiscopus nu.2.pag.16.& p.2.verbo Episcopus, pag.45. Petr.Ledesm.in sum.p.1. tract. de Sacram. Ordinis cap. 8. conclus. 4. dub.4.

β *Nulli Episcopo.*] An etiam Archiepiscopo? Affirmant Cou. practic.cap.9.num.2.cum gloss.in cap.1.in 2.notab. de offic.ordin. li. 6. In terminis nostris text.allegãs Zerol.d. verbo Archiepiscopus, ver. Ad secundum, vbi respondet ad tex. in c.1.cum similibus, de Auctoritate, & vsu pallij.

γ *Pontificalia in alterius diœcesi exercere.*] Quod Episcopus, & Vicarius habeant facultatem faciendi actus voluntariæ iurisdictionis extra territorium, resoluit Stephan.Gratian.disceptat. forens. c.127. à princip.& nu.6.dicit quod possunt concedere dimissorias in aliena diœcesi.

Vtrùm Episcopus extra territorium existens possit excommunicare, & absoluere subditum suum? Affirmat Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss.62.num.12.vbi num.11. resoluit, quod potest Episcopus extra suam diœcesim iurisdictionem contentiosam exercere, quando causæ cognitio non vertitur, & effectus confertur in suam diœcesim, de quo etiam Gratian.dict.cap.127.num.8.

δ *Ordinarij loci*] Quod etiam Episcopus in aliena diœcesi, de licentia Ordinarij pontificalia exercens, possit clericis alienarum diœcesium, si suas literas dimissorias habeant, ordines conferre, docet Fr. Emman.in sum.p.2.c.14.n.7.concl.7.

ε *Ab executione ordinum.*] Quod ordinatio proprij Episcopi extra territorium valeat, licet puniri possit, resoluit P. Henriq. in sum. p. 2.lib.11.c.3.§.2.in fin.lit.S.

ζ *Sint ipso iure suspensi.*] Hoc procedere etiamsi inaduertenter faciat benedicendo calices, vel corporalia, resoluit Zerol. in praxi episc.p.2.verbo Episcopi, vers. Secundò.

SESSIO

SESSIO SEPTIMA, CELEBRATA DIE III. MENSIS MARTII, M. D. XLVII.

Decretum de Sacramentis.

PROOEMIVM.

AD consummationem salutaris de iustificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima Sessione vno omnium Patrum consensu promulgata fuit; consentaneum visum est de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis agere, per quæ omnis vera iustitia vel incipit, vel cœpta augetur, vel amissa reparatur: propterea sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in spiritu sancto legitimè congregata, pręsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminãdos, & extirpandas hęreses, quę circa sanctissima ipsa Sacramenta hac nostra tempestate, tum de damnatis olim à Patribus nostris hæresibus suscitatæ, tum etiam de nouo adinuentæ sunt, quæ Catholicæ Ecclesiæ puritati, & animarum saluti magnoperè officiunt, sanctarum Scripturarum doctrinæ, Apostolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum, & Patrum consensui inhærendo, hos præsentes canones statuendos, & decernendos censuit; reliquos, qui supersunt ad cœpti operis perfectionem, deinceps, diuino Spiritu adiuuante, editura.

DE a SACRAMENTIS IN GENERE.

CANON I.

Si quis dixerit, a Sacramenta nouæ legis non fuisse omnia à Iesu Christo, Domino nostro instituta; aut esse

a *Concil Floren. in decreto Eugenii ad Armenos.*

plura, vel pauciora, quàm ſeptem, videlicet, Baptiſmum, Confirmationem, *a* Euchariſtiam, Pœnitentiam, extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; aut etiam aliquod horum ſeptem, non eſſe verè, & propriè Sacramentum; anathema ſit.

a c. ad abolendam de hæreſ.

CANON γ II.

Si quis dixerit, ea ipſa nouæ Legis Sacramenta à Sacramentis antiquæ legis non differre, niſi quia cærimoniæ ſunt aliæ, & alij ritus externi; anathema ſit.

CANON δ III.

Si quis dixerit, *b* hæc ſeptem Sacramenta ita eſſe inter ſe paria, vt nulla ratione aliud ſit alio dignius; anathema ſit.

b c. nihil, de conſe. diſt. 2. cum ſim.

CANON ε IV.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ Legis non eſſe ad ſalutem neceſſaria, ſed ſuperflua; & ſine eis, aut eorum voto per ſolam fidem homines à Deo gratiam *c* iuſtificationis adipiſci; licet omnia ſingulis neceſſaria non ſint; anathema ſit.

c ſuprà Seſſ. 6. de iuſtifi. c. 7. & Can. 5.

CANON ζ V.

Si quis dixerit, hæc Sacramenta propter ſolam fidem nutriendam inſtituta fuiſſe; anathema ſit.

CANON η VI.

Si quis dixerit, *d* Sacramenta nouæ Legis non cōtinere gratiam quam ſignificant, aut gratiam ipſam non ponentibus obicem non conferre, quaſi ſigna tantum externa ſint acceptæ per fidem gratiæ vel iuſtitiæ, & notę quædam Chriſtianæ profeſſionis, quibus apud homines diſcernuntur fideles ab infidelibus; anathema ſit.

d Conc. Flor. ſub Eug. 4. verſ. hoc docet Eccleſ.

CANON θ VII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per huiuſmodi Sacramenta ſemper, & omnibus, quantum eſt ex parte Dei, etiam ſi ritè ea ſuſcipiant, ſed aliquando, & aliquibus; anathema ſit.

CANON ι VIII.

Si quis dixerit, per ipſa nouæ Legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, ſed ſolam fidem diuinæ

uinæ promissionis ad gratiam consequendam sufficere; anathema sit.

CANON ι IX.

Si quis dixerit, *a* in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est, signum quoddam spirituale & indelebile, vnde ea iterari non possunt; anathema sit.

a Sess. 23. Can. 4. ex decretis Eugenij in Conc. Flor.

CANON λ X.

Si quis dixerit, *b* Christianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem; anathema sit.

b Vide Conc. Carth 4 c. 98. & in Cōcil. Constant. art 13. Ioan. VViclef. infrà Sess. 14. de pœn. c. 6.

CANON μ XI.

Si quis dixerit, *c* in ministris, dum Sacramenta conficiunt & conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia; anathema sit.

c Concil. Florent. in decretis Eugenij.

CANON ν XII.

Si quis dixerit, *d* ministrum, in peccato mortali existentem, modò omnia essentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum aut conferendum pertinent, seruauerit, non conficere aut conferre Sacramentum; anathema sit.

d Idem error damnatur in VViclef à Concil. Constan. Sess. 8. c. multa c. remissionem c. Christus, cū plur. seq. 1. q. 1. c. vlt. 15. q. vlt.

CANON ξ XIII.

Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in solemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato à ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque Ecclesiarum Pastorem mutari posse; anathema sit.

REMISSIONES.

α VIde Hugolin. de Sacramētis in genere, Sayr. in speciali. tract. de Sacram. in communi, Viual. in Candelabro aureo in principio de Sacramentis in genere, P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 1. de sanctissimis Ecclesiæ Sacramētis in genere, Card. Bell. to. 2. in lib. de Sacr. P. Soar. to. 3. de Sacr. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thomæ, to. 2. disp. 60. Bald. Iunium super opera cōtrou. Bellar. p. 2. lib. 1. de Sacram. in genere, Petr. Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. nouissimè P. Ægi. de Conink. de Sacr.

β CANON I. Vide Perez l. 1. tit. 1. lib. 1. ordin. Nau. in man. cap. 22. nu. 2. & 5. & in cap. nouit. de iudic. notab. 3. num. 92. P. Henriq. in sum. lib. 1. cap. 3. §. 1. Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. cap. 1.

q. 1.

q. vnic. & latiùs cap. 2. art. 1. & art. 2. respondet ad argumenta contraria. P. Soar. tom. 3. de Sacram. disp. 12. sect. 1. P. Vasquez in 3. p. D. Thomæ tom. 2. disp. 135. num. 1. cum seqq. & disp. 139. num. 1. Balduin. Iunium super opera controuers. Bellar. p. 2. lib. 1. cap. 5. vers. Prima ergo quæstio. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28. nu. 4. P. Ægidi. de Sacramen. tom. 1. quæst. 64. art. 1. dub. 1. & q. 65. art. 1. num. 4. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacramentos en comun. cap. 6. concl. 4.

γ CANON II. Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 5. cap. 7. art. 5. P. Henriq. in sum. lib. 1. cap. 7. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. num. 7.

δ CANON III. Vide Cardin. Bellarm. lib. 2. de Sacram. cap. 18. latè Sayr. de Sacram. in genere lib. 6. cap. 3. q. vnic. Balduin. Iunium d. lib. 1. cap. 8. prope finem. P. Vasquez in 3. p. D. Thomæ tom. 3. q. 74. disp. 177. num. 6. Petr. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Sacram. in commun. cap. 7. concl. 3.

ε CANON IV. Vide Magist. in 4. dist. 1. D. Thom. in 4. dist. 1. q. 1. art. 2. & part. 3. q. 61. art. 1. D. Antonin. p. 3. tit. 14. cap. 11. §. 4. Can. in relect. de Sacram. in genere cap. 24. Hug. Victor. lib. 1. de Sacramen. p. 9. cap. 3. Cardin. Bellarm. lib. 2. de Sacram. in genere cap. 22. Gregor. de Valen. tom. 4. disp. 3. quæst. 2. puncto 1. P. Soar. tom. 3. de Sacr. disp. 3. Sayr. de Sacram. in genere, lib. 3. c. 1. q. vnic.

ζ CANON V. Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 3. cap. 1. q. vnic. art. 2. & 3. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 131. num. 34. & disp. 149. num. 5.

η CANON VI. Vide P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 1. cap. 17. Sayr. de Sacram. in genere lib. 5. cap. 5. quæst. vnic. P. Valeri. Regin. in praxi fori pœn. lib. 26. à num. 43. Petr. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Eucharist. c. 10. concl. 1.

θ CANON VII. Vide Cardin. Bellarm. lib. 1. de Sacr. c. 26. P. Ægid. de Sacram. q. 64. art. 9. à n. 108. P. Valeri. Reginal. d. lib. 26. à num. 43. Petr. Ledes. in sum. part. 1. tract. de Sacramentos en comun, cap. 7. concl. 1.

ι CANON VIII. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 5. cap. 2. in princip. P. Ægid. de Sacram. quæst. 62. art. 1. dub. 1.

κ CANON IX. Vide P. Henriq. in sum. lib. 1. cap. 13. Sayr. de Sacr. in genere lib. 4. ca. 1. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. q. 63. art. 1. à princ. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 146. nu. 5. P. Valeri. Regin. in praxi fori pœn. lib. 26. à n. 48. Petr. Ledes. in sum. 1. p. tract. de Sacram. Confirm. cap. 4. concl. 2.

λ CANON X. Vide P. Paul. Comit. resp. moral. lib. 1. quæst. 46. num. 1. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. quæst. 138. numer. 9.

μ CANON XI. Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. cap. 3. quæst. vnic. art. 3. post princ. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacramentos

mentos en comun.cap.6.concl.13.P.Ægid.de Sacram. quæst. 64. art. 8. dub. 1. num. 62. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 26. à num. 36.

γ CANON XII. Vide cap. Multi, cap. Significati, cap. Dominus, cap. Christus, 1. quæst 1. P. Henriq. in sum. lib. 1. cap. 29. Petr. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Eucharist. cap. 9. concl. 8. Cened, ad Decretum collect. 39. nu. 3. Sayr. de Sacram. in genere lib. 5. cap. 4. pag. 491. P. Vasquez in 3. p. D. Thomæ, tom. 2. disput. 137. nu. 18. P. Ægidi. de Sacram. quæst. 64. art. 5. & q. 82. num. 34. Valeri. Regin. in praxi fori pœn. lib. 26. num. 34.

ξ CANON XIII. Vide P. Ægid. de Sacram. quæst. 66. num. 99. & q. 71. num. 3. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 26. num. 10. & num. 28. cum seq. Petr. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Baptismo, c. 12. concl. vlt. in fine.

DE α BAPTISMO.

CANON β I.

Si quis dixerit, a Baptismum Ioannis habuisse eandem vim cum Baptismo Christi; anathema sit.

CANON γ II.

Si quis dixerit, b aquam veram & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideò verba illa Domini nostri Iesu Christi, Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, ad metaphoram aliquam detorserit; anathema sit.

CANON δ III.

Si quis dixerit, c in Ecclesia Romana, quæ omnium Ecclesiarum mater est & magistra, non esse veram de Baptismi Sacramento doctrinam; anathema sit.

CANON ε IV.

Si quis dixerit, d Baptismum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum; anathema sit.

CANON ζ V.

Si quis dixerit, e Baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem; anathema sit.

a *Aug. Enchiridij, c. 49. aliud. & c. non regenerabantur. de cons. dist. 4.*

b *c. pœn. de Bapt. Ioan. 3. c filius. & c. non dubito. de cons. dist. 4.*

c *c. non decet. 12. dist. c. ad abolendam. de hæret.*

d *Conc. Flor. in decretis Eugenij. c. dictum. §. quod verò. cum. 2. cap. seq. 1. q. 1*

e *Ioan. 3. c. nulla prater. de cõs. dist. 4.*

Canon

CANON η VI.

Si quis dixerit, baptizatum non posse, etiam si velit, gratiam amittere, quantumcunque peccet, nisi nolit credere; anathema sit.

CANON θ VII.

Si quis dixerit, *a* baptizatos per Baptismum ipsum solius tantùm fidei debitores fieri, non autem vniuersæ legis Christi seruandæ anathema sit.

a Sic. ad Galat. 5. dicit Paulus, Testificor omni homini, &c.]

CANON ι VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos esse ab omnibus sanctæ Ecclesiæ præceptis, quæ vel scripta vel tradita sunt, ita vt ea obseruare non teneantur, nisi se sua sponte illis submittere voluerint; anathema sit.

CANON κ IX.

Si quis dixerit, ita reuocandos esse homines ad Baptismi suscepti memoriam, vt vota omnia, quæ post Baptismum fiunt vi promissionis in Baptismo ipso iam factæ, irrita esse intelligant, quasi per ea & fidei, quã professi sunt, detrahatur, & ipsi Baptismo; anathema sit.

CANON λ X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione & fidei suscepti Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri; anathema sit.

CANON μ XI.

Si quis dixerit, verum & ritè collatum Baptismum iterandum esse illi, qui apud infideles fidem Christi negauerit, cùm ad pœnitentiam conuertitur; anathema sit.

CANON ν XII.

Si quis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea ætate, qua Christus baptizatus est, vel in ipso mortis articulo; anathema sit.

CANON ξ XIII.

Si quis dixerit, paruulos, eò quòd actum credendi non habent, suscepto Baptismo *b* inter fideles computandos non esse; ac propterea, cùm ad annos discretionis peruenerint, esse rebaptizandos; aut præstare omitti eorum Baptis-

b Aug. lib. 1. de pec. met. & rem. c. 9. & lib. 3. c. 1.

Baptisma, quàm eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ; anathema sit.

CANON XIV.

Si quis dixerit, huiusmodi paruulos baptizatos, cùm adoleuerint, interrogandos esse, an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt: & vbi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos; nec alia interim pęna ad Christianam vitam cogendos, nisi vt ab Eucharistiæ aliorumq; Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant; anathema sit.

DECLARATIONES.

Can.3.ibi *Veram de Baptismi.*] Ceremonię supplendæ sunt in baptizatis à Caluinistis, etiam in adultis, præuia abiuratione hæresis & reconciliatione.

Can.4.ibi, *Ab hæreticis.*] S.D.N. Pius V. probauit sententiam Congregationis Concilij dicentis Caluinistarum Baptismum, verum esse, & ideo baptizati ab eis, non sunt iterum baptizandi: nō enim Caluinistæ discesserunt ab Ecclesia circa baptismum, proinde adhuc seruant formam Ecclesiæ, sed non reliqua solemnia.

REMISSIONES.

α Vide Magist. & Theol. in 4. dist. 3. Pet. Sot. de instit. Sacerd. lect. 1. de Baptismo, Ledes. 1. 4. p. 7. Toled. de instr. Sacerd. lib. 2. cap. 18. Card. Bellarm. tom. 2. lib. vnic. de Bap. P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 2. P. Soar. to. 3. de Sacram. à q. 66. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disput. 140. cum seqq. Bald. Iun. super opera controuer. Bellar. p. 2. lib. 2. cap. 1. Petr. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Baptismo, Viual. in Candelabro Aureo de Sacram. tit. de Baptismo. P. Valeri. Reginald. in praxi fori. pœn. lib. 27. princ. P. Ægi. de Sacram. & censur. q. 66. plures Doctores refert Carilh. in tabulis tit. de Sacram. Baptis.

β CANON I. Concordat D. August. in Enchirid. c. 49. cap. aliud, c. non regenerabantur, de consecrat. dist. 4. V. Bald. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 2. cap. 3. prope finem.

γ CANON II. Vide c. pen. de Baptismo, c. filius, & cap. non dubito. de consecr. dist. 4. Nau. in man. c. 22. nu. 5. & 6. Bellar. lib. vnic. de Baptismo c. 4. Henri. in sum. lib. 2. c. 6. P. Soar. tom. 3. q. 66. art. 4. disp. 20. lect. 1. Bald. Iunium super opera controuers. Bellar. lib. 2. c. 1. vers. De materia Baptismi p. 2. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 27. num. 10. P. Ægid. de Sacram. q. 66. num. 20.

δ CANON

δ CANON III. Ibi (*quæ omnium Ecclesiarum mater est.*) Concordat text. in cap.1. dist.12. cap. rogamus 24.quæst.1.cap.fin. de Extrema vnct. & inter alias primatum obtinet, cap. quamuis 21. dist. cap. omnes, cap. Sacrosancta 22.dist.Cou.lib.4.Vari.cap.14.num.11. Bannes in 2. 2. D.Thomæ quæst.1.art.10.concl.5. D. Mart.de Iurisd. p.1. cap. 13. à num.19. Cardin. Thuſ. tom.7. lit.R. concl.363. Cardin. Mantic. de coniectur.vltim.volunt.lib.8.tit.6. num.4. in princip. Iacob.de Graffiis tom.2.consil.lib.3.tit.de clericis non resid.consf.1.numer. 4. Pat. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 1. num. 22. Et Paulin. Berti Lucens. in praxi criminali Regular. tit. 2. cap. 14. numer. 4.

ε CANON IV. Vide P. Henriq. in ſum. lib.1. c. 28. à princip. & lib.2.cap.28.§.2.

ζ CANON V. Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 6. c. 4. q. 1. verſ. Est quidem Baptiſmus. P. Ægid. de Sacram.tom.1.q.68.num.6. P. Valeri.Regin.in praxi fori pœn.lib.27.num.7.

η CANON VI. Vide P. Henriq. in ſum. lib. 1. cap.12. §. 6. pag. mihi 44. P.Vaſquez in 3.p. D.Thomæ, tom.2. diſput.156. num.63. in fine Petr.Ledeſm.1.p.de Baptiſmo cap.8.concl.1.

θ CANON VII. Vide Pet. Henriq. d.§.6.lit.T.Cardin.Bellar. lib.vnic.de Baptiſmo, cap.15. P. Vaſquez. d. diſp.156. num.68.

ι CANON VIII. Vide Bellarm.lib.vnic.de Baptiſmo, cap.16 lib.2. de Sacram. cap. 29. P. Henr. d. §.6.lit.V. P.Vaſquez d. diſp.156. num. 69.

κ CANON IX. Vide P. Vaſquez d. diſput.156. num.70.

λ CANON X. Vide Bellarm.lib vnic. de Baptiſmo, cap. 18. & lib.1.de pœn.cap.11.col.antepen. & cap.12.cum duobus ſeqq. P.Henriq.in ſum.lib.4.cap.1.in procœm.§.4.lit.B. P.Vaſquez d. diſp.156. numer.75.

μ CANON XI. Vide Sebaſt Medices in ſumma omnium hæreſum, in ſexta hæreſi pag. 69. Repertor. Inquiſit. verbo Baptiſmus verſ.Sed iteratio, P.Vaſquez in 3.p.D.Thom.tom.2. diſp.146.num.6. plures refert Cened.ad Decretum, collect.63.

ν CANON XII. Vide P. Vaſquez in 3. p. D. Thomæ, tom. 2. diſp.154.num.3.

ξ CANON XIII. Vide P. Henriq. in ſum.lib.1.cap.17.§.5. lit. H, & I, & lib.2.cap.15.§.2.lit.D.Balduin.Iunium ſuper opera controuerſ.Bellarm.p.2.lib.2.cap.2.verſ.De prima quæſt.P.Ægidi.de Sacramento.1. quæſt.68. art.9. num.58. P.Valeri. Regin. in praxi fori pœn lib.27.num.34.

ο CANON XIV. Vide P. Henriq. in ſum.lib.2. cap.15.§.2. lit. E, & c.24.§.1.lit.B, P.Vaſquez in 3.p.D.Thom.tom.2. q.68. diſp.154. num.3. Petr.Ledeſm.p.p.1.de Baptiſ.c.8.conc.9.

DE

DE *a* CONFIRMATIONE.

CANON I.

β Si quis dixerit, *a* Confirmationem baptizatorum otiosam ceremoniam esse,& nō potius verum & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quàm catechesim quamdam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant; anathema sit.

a c. nullus ministrorum de cōs. dist. 4.

CANON II.

γ Si quis dixerit, *b* iniurios esse Spiritui sancto eos, qui sacro Confirmationis chrismati virtutem aliquam tribuunt; anathema sit.

b *Vide finem Epist. Vrbani I. ad omnes, &c. c. 1. cum seq. de cons. dist. 5.*

CANON III.

δ Si quis dixerit, *c* sanctæ Confirmationis ordinarium ministrum 1 *non esse solum Episcopum*, sed quemuis simplicem sacerdotem; anathema sit.

c c. manus, de cons. dist. 5. Conc. Flor. loco citato. Vide Euseb. Pap. 1. Epist. ad Episc. Tusciæ. Melchia. de Hisp. Innocent. I. Epist. 1. c. 3. &c. Sess. 23. c. 4.

DECLARATIONES.

Episcopo chrismatis tantum conferendi caussâ ad loca suę diæcesis accedente, Laici vel Ecclesiarum Rectores ad illius impensas non tenentur.

1 *Non esse solum Episcopum.*] Etiam Abbates ex priuilegio Sedis Apostolicæ, de consensu tamen Ordinariorum, hoc Sacramentum confirmationis conferre possunt.

Omnes Prælati inferiores exempti habentes Iurisdictionem Episcopalem, si intra fines alicuius Diæcesis sunt, tenentur accedere ad Episcopum intra cuius limites existunt, pro sanctis oleis.

S. D. N. consultò respondit non posse Abbates vti facultate conferendi Sacrosanctum Confirmationis chrisma, nisi Ordinarius loci consenserit, & quemadmodum, & quamdiu placuerit ei. Qui verò est nullius Diæcesis, habetq; Iurisdictionem vt supra, potest accersere quem maluerit Catholicum Episcopum pro ministrando chrismatis Sacramento, non obstante capitulo quinto reformationis sessionis sextæ.

REMISSIONES.

a VIde Summistas verbo Cōfirmatio, Castr. li. 4. aduersus hæreses, verbo Cōfirmatio, Petr. Sot. de inst. Sacerd. tit. de Cōfirm in du-

 plici

plici lectione, Couar. lib. 1. Vari. c. 10. Nau. in Man. cap. 22. n. 8. Angles in floribus Theologicis part. 1. de Confirm. Marc. Ant. lib. 9. inst. maiorum tit. 3. de Sacr. Cōfirm. Pet. Gregor. Syntagm. lib. 2. cap. 15. Card. Bellarm. lib. vnic. de Sacr. Confirm. P. Henriq. in sum. lib. 3. Viual. in Candelabro aureo de Sacram. tit. de Confirm. Petr. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Confirm. P. Ægidi. de Conink. de Sacram. & censur. q. 72. P. Valeri. Regin. in praxi fori pœn. lib. 28.

β CANON I. Vide P. Henriq. in sum. lib. 1. c. 3. §. 2. & lib. 3. c. 1. §. 2. Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. q. 3. art. 2. vers. Verior itaq; opinio, P. Valer. Reginald. d. lib. 28. n. 28. Petr. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Confirm. cap. 1. concl. 2.

γ CANON II. Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. q. 3. art. 2. vers. Verior itaq; opinio, & lib. 5. c. 1. q. vnic. art. 2. vers. De Confirm. Pet. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Confir. c. 5. concl. 2.

δ CANON III. Concordat text. in cap. Manus, de con. dist. 5. Vide Cou. lib. 1. Vari. c. 10. n. 6. & 14. P. Henriq. in sum. lib. 3. c. 6. Card. Bellarm. de Confirm. cap. 12. Bald. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 2. cap. 6. prope finem, vers. Catholici omnes, P. Ægid. de Sacram. q. 72. num. 97. & num. 105. Petr. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Conf. c. 9.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

EAdem sacrosancta Synodus, *a* eisdem Præsidentibus & Legatis, inceptum residentiæ & reformationis negotium ad Dei laudem, & Christianæ religionis incrementum prosequi intendens, vt sequitur statuendum censuit, *b* salua semper in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate.

CAPVT I.

Quis capax regiminis Ecclesiarum Cathedralium.

α AD Cathedralium *c* Ecclesiarum regimen nullus, β *nisi ex legitimo matrimonio natus*, γ *& ætate matura*, grauitate morum, δ *litterarumq; scientia*, iuxta constitutionem Alexandri Tertij, quæ incipit, *d* Cùm in cunctis, Concilio Lateranensi promulgatam, præditus assumatur.

a supra Sess. 6. c. 2. & infra Sess. 12. cap. 1.
b infra Sess. vlt. de refor. c. 21.
c Sess. 22. c. 2. plus exigitur
d parte 1. c. 3. constit. eius, sed lib. 1. Decretali. tit. 6. c. 7. c. cum in cunctis, de Elect.
Vide post finem huius libri.
e c. cum in cunctis. §. cū verò, c. sicut. de excess. prælat. Conc. Chalcedo. cap. 10. c. 1. & 2. 21. q. 1. c. sanctorum 70. dist. c. vnio. 10. q. 3. c. quia in tantum c. adhæc & c. de multa. de præb. c. quia nonnulli. de mag. c. cum singula. de præb. in 6. Clem. gratiæ. de reser. c. execrab. §. qui verò in extrauag. com. de præb. & infra Sess. 24. c. 17. de refor.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide Pet. Led. in sum. 2. p. tract. 32. cap. 3. *del estado de los Obispos*, concl. 10.

β *Nisi ex legitimo matrimonio natus*] An procedat in legitimato per subsequens matrimonium? Affirmat Pereg. de fideicom. art. 24. n. 12. P. Soar. tom. 5. de censur. disp. 50. sect. 5. à n. 10. P. Azor. inst. Moral. p. 2. li. 2. c. 14. q. 4. & hanc partem sequutus est doctissimus, & omni æuo memorandus præceptor meus D. Anton. Homen. in Conimbricensi Academia Iuris Pontificij primarius, & in Cathedrali Ecclesia Conimbr. Doctoralis Canonicus, in eleganti & nunquam satis laudato commentario ad tit. Qui filij sint legitimi, in Decret. super c. 1. verbo ante desponsationem, n. 9. vers. Tertiò ex dictis constat.

γ *Et ætate matura*] Vide P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 4. c. 9. in princ. vers. Ad Episcopatum iure requiritur ætas quadraginta annorum, P. Azor. inst. Moral. p. 2. lib. 6. c. 5. in princip. Fr. Ludou. Miranda de ordine iudic. q. 4. art. 2. concl. 3. P. Less. de Iustit lib. 2. c. 34. num. 107. P. Valeri. Regin. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. num. 163. vers. Primò.

δ *Literarumq; scientia.*] Vide P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 14. c. 8. §. 1. vers. Gradus, P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 3. c. 28. q. 9. Pet. Alphons. de Vasconcellos in harm. Rubricarum in Rub. de ætate, & qualit. nu. 4. P. Valer. Regin. d. li. 30. tract. 3. n. 171. vers. Occurrit.

CAPVT II.

Tenentes plures Cathedrales Ecclesias iubentur omnes excepta vna dimittere, certo modo & tempore.

α NEmo, quacumq; etiam dignitate, gradu, aut præeminentia præfulgens, plures Metropolitanas seu Cathedrales Ecclesias in titulum, seu commendam, aut alio quouis nomine, β *contra a sacrorum Canonum instituta*, recipere & simul retinere præsumat: cùm valdè felix ille censendus, *cui* γ *vnam Ecclesiam benè* ac fructuosè; & cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Qui autem plures Ecclesias contra præsentis decreti tenorem nunc detinent, vna, quam maluerint, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberam Sedis

a Sub Innoc. III. 2 Lateran. c. 29. aliquosq; adhuc dispensabatur.

Apostolicæ dispositionem pertineant, alias infra annum dimittere teneantur: alioquin Ecclesiæ ipsæ, vltimò obtenta dumtaxat excepta, eo ipso vacare censeantur.

REMISSIONES.

α Vide latè, & eleganter P. Azor. inst. Mor. p. 2. lib. 6. c. 13. à princ. P. Lessi. de Iustit. lib. 2. c. 34. n. 138.

β *Contra sacrorum Canonum.*] Concordat text. in c. Sanctorum 70. dist.

γ *Cui vnam Ecclesiam bene, &c.*] Vide Nau. de Orat. c. 22. nu. 22.

CAPVT III.

Habilibus tantum personis conferantur beneficia.

α Inferiora beneficia Ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, 1 β *personis dignis & habilibus*, & quæ in loco residere, ac 2 *per se ipsos curam ipsam exercere valeant*, γ *iuxta constitutionem Alexandri III.* in Lateranensi, quæ incipit, *a* Quia nonnulli, & aliam Gregor. X. in generali Lugdunensi Concilio, quæ incipit, *b* Licet Canon, editam conferantur. δ *aliter autem facta collatio siue prouisio omnino irritetur*: & Ordinarius collator pœnas constitutionis Concilij generalis, quæ incipit, * Graue nimis, se nouerit incursurum.

a par. 1. c. 13. c. quia nonnulli, de cler. non resid.
b c. licet Canon, de Elect. in 6. Decret. cap. 14 c. graue nimis de præb.
* Vide post finem huius libri.

DECLARATIONES.

1 *Personis dignis.*] Stante penuria Sacerdotum idoneorum, Episcopus prouideat beneficijs ea ratione, qua potest, meliori.

2 *Per seipsos curam.*] Parochus, si eo morbi genere teneatur, vt ad functionem sui Sacerdotij, aut ad res diuinas per se obeundas minimè idoneus esse videatur, non tenetur durante illo morbi genere, sacris ordinibus se initiari facere.

REMISSIONES.

α Vide Nau. ad cap. Si quando, de Rescrip. except. 17. & Miscel. 34. de orat. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. à num. 174.

β *Personis dignis, & habilibus.*] In hoc Lusitaniæ Regno extant plures Summorum Pontificum constitutiones, quibus statuunt, ac decernūt, ne aliqua collatio seu prouisio de beneficijs Ecclesiasticis dispositioni Apost. reseruatis, vel affectis, in hoc Regno vacantib. præsertim

sertim in Cahedralibus Ecclesijs existentibus personis, ex Hebræorũ genere, seu stirpe descendentibus fiat; & prima constitutio data fuit à Pio V. Summo Pontif. die 20. Ianuarij, an. 1588. Altera à Clem. VIII. die 18. Octob. anno Domini 1600. vbi ampliauit huiusmodi prohibitionem habere locum in canonicatib. præbendis, ac dignitatib. Cathedralium, & in principalibus dignitatibus Collegiatarum Ecclesiarum, in Parochialibus, ac eorum perpetuis, cæterisq; Ecclesiasticis beneficijs curam animarum habentibus. Nouissimè S.D.N. Paulus V. Sum. Pont. die 17. Ianuar. ann. Dom. 1612. per aliam constitutionem supradictas declarauit habere locum tam in sæcularibus, quàm in cuiusuis Ordinis regularibus Ecclesijs, ita vt ex Hebræorum genere, seu stirpe descendentes, sub quouis prætextu curam animarum Vicariæ etiam amouibilis, exercere prohibeantur.

γ *Iuxta constitutionem Alexan. III.*] Hæc constitutio habetur in c. quia nonnulli de Cleri. non resid. Vide P. Val. Regin. in praxi fori pen. lib. 32. tract. 2. n. 62.

δ *Aliter autem facta collatio, siue prouisio omninò irritetur.*] Vide Fr. Emman. qu. Reg. tom. 2. q. 52. art. 5.

CAPVT IV.

Plurium beneficiorum retentor contra Canones, ijs caret, nisi &c.

1 α QVicumq; de cætero 2 β *plura curata*, a aut aliàs 3 *incompatibilia beneficia* Ecclesiastica, 4 γ *siue per viam vnionis* ad vitam, δ *seu commendæ perpetuæ*, aut alio ε *quocumq; nomine*, & titulo, cõtra formam sacrorum canonum, & præsertim constitutionis Innocent. III. quæ incipit, b De multa, recipere ac simul retinere præsumpserit; beneficijs ipsis ζ *iuxta ipsius* constitutionis dispositionem, η *ipso iure, etiam præsentis Canonis vigore, priuatus existat.*

a *Inf. Sess. 24. de refor. c. 17.*

b *Supr. c. 2. c. de multa. de præb. est c. 29 in Concil. Lat. 2.* Vide post finem huius libri.

DECLARATIONES.

1 *Quicunque de cætero.*] Possidentes beneficia circa dispositionem huius c. ex præsumpta dispensatione in qua fundatur Regula de Triennali, se tueri non possunt, quia non habet locum contra hoc Decretum, & Capitulum 17. sess. 24. de Ref. ita vt suam prouisionem tueri valeant.

De Parochialibus Ecclesijs quę residentiam personalẽ requirunt, & inter se incompatibiles sunt, vna tantum potest, per hoc Decretũ, retineri. Quoad alia verò beneficia residentiam requirẽtia, non residentes, distributiones eas percipere non debent quæ propter seruitiũ cul-

cultus diuini assignatæ sunt: non tamen procedendum est ad priuationem dictorum beneficiorum, si ea cum legitimis dispensationibus obtinuerint; quia de his in futurum tantum statuit Concilium, dummodo in vno illorum resideat, vbi magis est necessaria residentia.

2 *Plura curata.*] Congregatio censuit posse obtineri dignitatem Parochialem cum mero curato.

3 *Incompatibilia beneficia.*] Parochiales Ecclesiæ sunt incompatibiles cum beneficijs, in quibus assignatæ sunt distributiones quotidianæ, quas amittere debent ij qui à diuinis sunt absentes. Quod de incompatibilibus beneficijs dicitur, idem intelligendum est de omnibus beneficijs residentiam requirentibus, quæ aliquis post publicationem Concilij receperit, veluti, duos Canonicatus, vel Canonicatum cum parochiali.

An qui obtinent Dignitates in Cathedrali Ecclesia quarum præbendæ sunt admodum tenues, nec ad quotidianas distributiones, personaliter diuinis laudib. cum alijs in Choro (etiamsi inseruiant) admittuntur, possint vacante Parochiali intra ciuitatem, eius curam habere, seruata in reliquis forma Concilij, vid. si digni, & idonei in examine per concursum reperiantur? Congregatio censuit posse; expectandum tamen, donec vacet parochialis aliqua huiusmodi, tuncque Episcopum debere S.D.N. consulere, & veros reditus Dignitatis & Parochialis exprimere.

Scribantur literæ Archiepiscop. Valentinensi, vt Hierony. Bodio obtinenti parochialem in ciuitate, & Canonicatum in Cathedrali (si possit vtrique commodè inseruire) desinat molestiam exhibere.

Hoc incompatibilitatis Decretum procedit etiam in illis, qui post Concil. Tridentin. recipiunt duos Canonicatus, & retinent sine dispensatione Sedis Apostol. secus si ante Concilium, etiamsi ab Ordinario collatio facta sit.

Capellania & Monasterium quorum fructus tenues sunt, sunt incompatibilia beneficia, nec possunt retineri sub eodem tecto sine dispensatione Apostolica. *Supra hoc c. §. Incompatibilia.*

Capellania, quæ habet onus celebrandi certas missas, & coadiuuandi in cura animarum Ecclesię plebanatus, est beneficium incompatibile cum alio beneficio curato, vel aliàs personalem residentiam requirente, & licet eius Rector non subijciatur c. Licet Canon, *de Elect. in sexto.* tamen comprehenditur sub Decret. Concil. Trident. loquendo de beneficiorum, non tamen curatorum, residentia.

Habenti Dignitatem tenuem in Ecclesia Cathedrali, quique distributionibus quotidianis non participet, Ecclesia parochialis inconsulto Romano Pontif. conferri non debet. *Super hoc c. §.* An qui obtinent.

4 *Siue per viam vnionis.*] Decretum hoc obseruandum est in ijs tantum Dignitatibus & Canonicatibus quibus à principio coniuncta fuit

fuit cura animarum, non autem si ab initio illis cura annexa non esset, sed postea, vt aiunt, ex post facto.

An hoc decretum habeat locum in duabus parochiis quarum altera vnita est beneficio simplici, vel dignitati? Congregatio censuit non habere locũ, si parochialis vnita est perpetuò & accessoriè: vnde hoc decreto non obstante dicendum est quod vtraque parochialis talis poterit retineri, si modò vtramque legitimè ante obtinuerat.

Dignitates plures quibus à principio fuit coniuncta cura animarum, sunt incompatibiles: si verò eis ex post facto coniuncta fuit, possunt cum legitima dispensatione ante Concilium Tridentinum obtentâ retineri.

REMISSIONES.

α Vide Nau. consl.34. de præbend. P. Azori. inst. moral. p.2. lib. 6. c. 13. cum sequentib. Nicol. Garci. de benefic. p.11. cap.5. §.2. num. 182. cum seqq. Flamin. de Resignationib. lib.3. q.1. num.121. cum seqq. Prosper. de Augustino in addit. ad summam bullarij, verbo Beneficiorum resignatio, causa 9. Card. Thusc. lit. B. concl. 64. & 66. Achil. de Grass. decis.1. & 2. de Elect. Aloys. Ricci. in collect. decis. p.3. collect. 474.

β *Plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia Ecclesiastica.*] Decisum fuisse procedere in requirentibus residentiam, vt sunt duo Canonicatus cum parochiali, testantur Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 15. num.16. Nicol. Garci. de Benefic. p.11. cap.5. num.79. cum multis seqq.

γ *Siue per viam vnionis.*] Vide Quintanad. lib.1. Ecclesiast. c.4. nu. 12. & cap.7. num.6. & lib.4. temp.8. nu.46. Flamin. de Resignationib. lib.12. q.3. num.46. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss.5. §.7. nu.146. Nicol. de Benefic. p.11. c.5. num.219.

δ *Seu commendæ perpetuæ.*] Vide Hoied. de incompat. benef. p.1. ca. 14. à num.16. Flamin. de Resignat. lib.3. quæst.1. num.110. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss.5. §.8. à princip. & num.20. Prosper. de Augustino in addit. ad Quarant. in summa bullarij, verbo Beneficiorum resignationes, vers.9. Causa ibi, secundò limita, P. Azori. instit. moral. p.2. lib. 6. cap.10. quæst.11. vers. Verum dubiæ, vbi resoluit nec duo beneficia commendata in perpetuum, nec vnum iure tituli, alterum commendatum in perpetuum, posse simul haberi sine iuris relaxatione, quando alioquin sunt beneficia ipso iure incompatibilia, vide eund. Azori. d. lib.6. cap.13. quæst.3. Sayr. decis.32. de præbend. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. p.3. collect. 474. in medio.

ε *Quocunq; nomine.*]Vide Nau. de Oratione c. 22. num. 75.

ζ *Iuxta ipsius constitutionis dispositionem.*] Vide Nicol. Garci. de Benefic. p. 11. cap. 5. à num. 91.

η *Ipso iure etiam præsentis canonis vigore priuatus existat.*]Quatuor tempora ante Conc. Trid. distinguũt Gonzal. ad reg. 8. Cãcel. Gloss. 15. à num. 9. cum seqq. Hoied. de incompatib. benefic. p. 1. cap. 7. num. 7. P. Azori. inst. Moral. p. 2. lib. 6. cap. 13. q. 1. Nicol. Garci. p. 11. cap. 5. à num. 1.

CAPVT V.

Qui plura beneficia obtinent, exhibeant suas dispensationes: Per competentes Vicarios rectè cura animarum agatur: Beneficia suis obsequiis minimè fraudentur.

α ORdinarij locorum quoscumq; plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia Ecclesiastica obtinẽtes, dispensationes suas exhibere districtè compellant; & aliàs procedant iuxta constitutionem Gregorij X. in generali Lugdunensi Concilio editam, quæ incipit, *a* Ordinarij: quam eadem sancta Synodus innouandam censet, & innouat; addens insuper, quòd ipsi Ordinarij etiam per 1 *idoneorum Vicariorum* deputationem, & congruæ portionis fructuum assignationem omnino prouideant, vt animarum cura nullatenus negligatur, & 2 *beneficia ipsa debitis obsequiis minimè defraudentur*: appellationibus, priuilegiis, exemptionibus quibuscumque, etiam cum iudicũ specialium deputatione, * & illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus.

a lib. 6. decret. de offic. Ordinarii. c. 3. infr. c. 17. & supra Sess. 6. de reform. cap. 2. in fin.

* Vide post finem huius libri.

DECLARATIONES.

1 *Idoneorum Vicariorum deputationem.*]Deputatio Vicariorum habet locum in omnibus beneficiis incompatibilibus, nõ autem in curatis casu quo ea obtinentes, eis non inseruire tenentur.

2 *Beneficia ipsa debitis obsequiis minimè defraudentur.*] In hoc Decreto & præcedenti, Capellæ & Canonicatus & alia beneficia non curata, requirentia residentiam, (si tamen aliàs sint incompatibilia) comprehenduntur.

Per hoc decretum non permittitur Ordinarijs visitare Ecclesias Regularium. Nec temporis longitudo obstat huic decreto, quia ab Episcopo compelli possunt, ad dispensationes exhibendas, & illorum titulos ostendendos.

Sub-

Subcollectores, & alij officiales Sedis Apostolicæ minimè comprehenduntur, neque quoad ostensionem titulorum, sub hoc Decreto, nisi beneficia ad Episcopi Iurisdictionem spectarent, veluti si essent membra S. Antonij Viennensis, vel aliorum. Sic è contrario illi qui obtinent duo vel plura beneficia cum dispẽsatione legitima, ante Concil. Tridentinum obtenta, requirentia personalẽ residentiam, tenentur residere in illo in quo magis est necessarium; nec ideo possunt alterutro priuari: amittunt tamen distributiones quotidianas eius beneficij cuius ministerio non inseruiunt.

Congregatio censuit nihil innouãdum in beneficijs simplicibus, (quæ etiam Clericatus nuncupantur,) in Ecclesijs parochialibus vel alibi constitutis, quorum fructibus possessores gaudent, nullum seruitium, nec per seipsos, nec per substitutos illis Ecclesijs præstando, quibus dicti clericatus subsunt, vt possint cogi vel per seipsos vel per alios in habitu Clericali manu-tenere, qui illis Ecclesijs inseruiant. Et licet c. 3. sess. 21. præsupponat, quod omnia beneficia sint ad cultum diuinum atq; ad Ecclesiastica munera obeunda instituta; iuxta *c. vlt. de Rescript. lib. 6.* si tamen tanto tempore possessores talium beneficiorum non sunt coacti ad aliquid istorum, nec apparet quod & ad quid certum sint obligati, satisfacere videbuntur si dicunt horas Canonicas. Vnde si beneficia illa non requirunt residentiam, nõ debent cogi per substitutum deseruire: exemplo illius Canonici, qui caussa studiorum non residet, nec enim tenetur ad substitutum. *Abb. in c. Licet, de præb.*

REMISSIONES.

α Vide Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 3. col. 607.

CAPVT VI.

Beneficiorum vniones validæ censeantur, quæ debeant irritæ declarari post examen factum ab Ordinario.

α VNiones perpetuæ, a 1 β *à quadraginta annis citra factæ*, γ *examinari ab Ordinarijs*, tanquã à Sede Apostolica delegatis, possint: & quę per subreptionem vel obreptionem obtentæ fuerint, 2 *irritæ declarentur*. Illæ verò, quæ à dicto tempore citra concessæ nondum in toto vel in parte sortitæ sunt effectum, & quæ deinceps ad cuius-

a *Vide Sess. 14. c. 9. de refor. infr. Sess. 24. de refor. c. 13. & Sess. 25. de refor. c. 5.*

uis instantiam fient, nisi eas ex legitimis aut aliàs rationabilibus causis, coram loci Ordinario δ *vocatis, quorum interest*, verificandis, factas fuisse constiterit, per subreptionem obtentæ præsumantur: ac propterea, nisi aliter à Sede Apostolica declaratum fuerit, viribus omnino careant.

DECLARATIONES.

1 *A quadraginta annis citra factæ.*] Non datur potestas per Concilium Tridentinum examinandi, & reuidendi vniones, quæ per 40. annos ante confirmationem decretorum eiusdem Cōcilij factæ fuerunt. Quæ vero post quadraginta annos factæ sunt, Episcopo reuidere volenti ostendi omnino debent.

Per hoc decretum non excluduntur Ordinarij, quo minus vniones reuidere possint in casibus, quibus licet de iure communi etiam vltra 40. annos.

2 *Irritæ declarentur.*] Vniones perpetuæ à 40. annis, à publicatione Concil. Tridentini computandæ, debent ab Ordinariis examinari, & irritæ declarari.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo vnio, vers. Ad sextum, & verbo visitatio, vers. Decimum dubium, Flores variar. qu. lib. 3. qu. 23. nu. 50.

β *A quadraginta annis citra factæ.*] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Duæ Parochiæ, quæ per cōsuetudinem, quæ per quadraginta annos viguerit, tanquam vnitæ cùm semper sine collatione collatæ fuerint, earum sic possessor non est molestandus, & tempus quadraginta annorum currit à publicatione Concilij, refert Zerol. d. verbo vnio, vers. Ad sextum.

γ *Examinari ab Ordinariis, &c.*] Quomodo probetur vnio, & ad eam probandam quod tempus requiratur? Vide Rebuff. in sua praxi benefic. lib. 1. tit. de vnionib. benefic. à num. 34. Flores Vari. lib. 1. q. 10. nu. 19. Mascard. de Probat concl. 179. & concl. 586. & concl. 1413. Menoch. de præsump. li. 6. q. 80. latissimè Nicol. Garci. de benefic. p. 12. c. 2. nu. 225. cum seqq.

δ *Vocatus quorum interest.*] Vide Matthæ. Soar. in pract. & ordine visitandi c. 6. nu. 5.

CAPVT

Capvt VII.

Beneficia ecclesiastica vnita visitentur: Per Vicarios etiam perpetuos cura exerceatur: deputatio ipsorum Vicariorum fiat cum portione assignanda etiam super re certa, non obstantibus, &c.

1 α β Beneficia ecclesiastica curata, a quæ Cathedralibus, 2 *Collegiatis*, 3 *seu aliis ecclesiis*, 4 γ *vel monasteriis*, beneficijs, seu collegijs, aut pijs locis quibuscumque perpetuò vnita & annexa reperiuntur, ab Ordinarijs locorum annis singulis visitentur, *b* qui solicitè prouidere procurent, vt 5 δ ε ζ *per idoneos vicarios, etiam perpetuos*, 6 *nisi ipsis Ordinarijs* pro bono ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum aut maiori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, 7 *portione, etiam super* 8 *certa re assignanda*, ibidem deputandos, animarũ cura laudabiliter exerceatur: appellationibus, priuilegijs, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuscumque in præmissis minimè suffragantibus.

a *Infr. sess. 14 de ref. c. 9.*

b *Vide sess. 25 c. 16. de ref.*

DECLARATIONES.

1 *Beneficia ecclesiastica Curata.*] Congregatio Concilij censuit Episcopum posse visitare ecclesias parochiales vnitas monasterio Canonicorum Regularium, si Generalis in eo sedem ordinariam principalem non habeat: Et si Canonici regulares, qui præficiuntur de consensu & mandato suorum Superiorum, ecclesiis vnitis monasteriis suis, delictum commiserint non concernens animarum curam aut Sacramentorum administrationem, à suis tantum superioribus Regularibus punientur.

2 *Collegiatis.*] Ordinarius tam ex auctoritate Concil. Tridentini, quàm ex Bulla Pij Quinti, quæ incipit *Ad exequendum*, publicata Kal. Nouembr. 1567. de Vicarijs perpetuis, habet facultatem creandi

Vica-

Vicarios perpetuos in parochialibus Ecclesijs vnitis collegiatæ Ecclesię: & Vicarij siue perpetui, siue temporanei sint, debent ab eodem ordinario examinari & approbari.

3 *Seu aliis Ecclesiis.*] Episcopus debet constituere Vicarium perpetuum, siue temporalem in Prioratu, cui cura animarum incumbit.

4 *Vel Monasteriis.*] In monasterijs ab ipsorum primæua fundatione curatis non possunt deputari Vicarij isti, sed seruandum est cap. 11. Sess. 25. de Regul. iuxta quod exercentes curam sint ab ipso Ordinario approbati; secus si parochiales essent Monasterijs vnitæ: eo enim casu possunt deputari tales vicarij.

Si Ecclesiæ sint curatę & vnitæ Monasterijs, possunt Episcopi Ordinarij locorum visitare eas, & in eis Vicarios perpetuos siue temporaneos constituere, secundum dispositionem Concil. Tridentini hoc capite. Si autem Ecclesiæ huiusmodi sitæ sint in loco ipsorum Monasteriorum, eisque immineat cura animarũ, posse Episcop. visitare personas exercentes in eis curam ipsarum animarum, iuxta tamen illam formam, quam præscripsit Concilium Tridentinum c. 11. sess. 25. de Reg.

Ergo in parochialibus vnitis Monasterijs deputari possunt Vicarij perpetui, nisi essent in loco in quo ipsa monasteria, quo casu seruandum est præfatum Decretum cap. 11. sessionis vigesimæ quintæ, de Regularium reformatione.

Concessum tamen fuit aliquando ex gratia à Gregor. XIII. vt etiam in parochialibus Monasterio vnitis non deputarētur Vicarij, sed vt aliquis ex Regularibus (ab Episcopo tamen approbatus) curam animarum exercere posset, dummodo secum haberet socium ordinis eiusdem: imò Monachi non possunt prohiberi, quo minus curam exerceant animarum.

5 *Per Vicarios etiam perpetuos.*] Vicarij perpetui non possunt constitui absque erectione tituli Vicariæ, nõ obstante Bulla Pij V. & hoc Decreto. Non tamen prohibetur, quo minus cura animarum exerceri possit per Vicarium amouibilem, vt sess. 21. c. 7. de Reform. dummodò sit certum, cui particulariter incumbat, vt dicitur c. 13. sess. 24.

Cõgregatio censuit nominationem Vicariorum, ad beneficiatos pertinere, nec non ad eos, ad quos beneficia vnita spectant. sic etiam Pius V. dicta Bulla; addens tamen, Ordinarij, vel eius Vicarij præuio examine approbationem necessariam esse.

Ex dicta Bulla Pij V. Kalend. Nouembr. nominatio Vicariorum etiam perpetuorum spectat ad Ecclesias seu loca, quibus dictæ Parochiales sunt vnitæ.

Ad dictam nominationem faciendam poterit Episcopus præfigere terminum decem dierum.

Per dictã Bullam non inhibetur, quo minus Vicarij perpetui possint institui, ex declaratione Congregationis Concilij.

6 *Nisi ipsis Ordinariis.*] Sicut potest dispensari cum senibus, infirmis,

mis, ac decrepitis, ita & eorum Ecclesijs (quæ personalē residentiam requirunt) ab idoneis perpetuisq; Vicarijs inseruiatur. Item cum ijs, qui propter Monialium, vel hospitalium curam, in Ecclesiis, quas in mensibus obtinent, non facilè possunt residere, seruandum est Decretum c.1. de Reform. Sess.23. quo Decreto non amplius id permittitur, quod in isto casu relictum erat sub Paulo III. arbitrio Ordinariorum, sed non imponitur necessitas residendi.

7 *Portione.*] In constituenda mercede pro inseruientibus aliorum beneficijs curatis, obseruari debet Concil. Trid. Decreta. Quæ autem sit ista portio, declarat Bulla Pij V. licet ad terminos Concilij fuerit redacta, in reuocatione priuilegiorum Mendicantibus cōcessorum Bulla superius citata. Etsi hæc Bulla Pij V. fuit reuocata, ex ea aliqua, vt suprà notata.

Licet supra dicta Bulla fuerit reuocata per Bullam Gregor. XIII. Kalend. Martij, ann.1. sub titulo, *Reductio literarum felicissimæ recordationis Pij Pap. V. pro mendicantibus*, postea tamen suo ore idem Gregor. illam Pij V. reualidauit.

Ex fructus Parochiæ vnitæ Monasterio detrahenda est merces Vicarij, qui ei inseruit, & non ex fructibus monasterij. Et quidem si non apparent certi reditus harum Parochialium, censuit Concilij Congregatio, cogendos esse religiosos ad assignandum de suo scuta 50. dictis Vicarijs: nisi ipsi clarè & euidenter probent, dictas Parochiales nullos prorsus habuisse reditus, quando fuerunt Ecclesię suis locis prædictis vnitæ.

8 *Super certa re assignanda.*] Incerta, de quibus in Bulla, Ordinarij taxabunt.

In Ecclesijs curatis, vnitis monasterijs, possunt Episcopi Ordinarij locorum visitationem facere, & ponere in eis Vicarios perpetuos vel temporaneos, iuxta dispositionem huius Decreti, prout eis expedire videbitur. Si verò huiusmodi Ecclesiæ curatæ sunt positæ in loco ipsorum Monasteriorum, eisq; immineat cura animarum, possunt Episcopi visitare personas exercentes in eis curam animarum, iuxta tamen illam formam, quam præscripsit Concilium c. 11. Sess. 25. de Reg. Sup. §. S. *Ecclesiæ*.

In Parochialibus autem militiæ S. Ioannis Hierosolymitani, seruandum est Breue sanctæ memoriæ Pij V. editum 12. Septembr. 1571. Pontificatus sui Anno 6.

Sanctissimus Dominus noster, Gregor. XIII. non habet pro reuocata Bullam Pij V. de Vicariis perpetuis, cū hac limitatione, *in fauorem Monasterij*, vt Episcopus ad nominationem Monachorum deputet vnum ex ipsis præuio examine approbatum, & ad nutum ipsorum amouibilem, & cum Vicario sic deputato debet habitare vnus duntaxat alius Monachus, ne plures extra claustrum maneant. Sed non ita censendum, si vellent deputare Capellanum secularem, ad nutum amouibilem: hoc enim pertinet ad Episcopum.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide Stephan. Quarant. in summa bullarij, verbo, Vicarius perpetuus, Matthæ. Soares in practica, & ordine visitandi. c.3. n.1.

β Ad declarationem portionum assignandarum vicarijs perpetuis parochialium pijs locis perpetuò vnitarum, emanauit constitutio fœlicis record. Pij V. Romæ publicata die 15. Nouemb. 1567. incip. Ad exequendum, quæ constitutio est hodie seruanda, pro vt testatur Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 5. §. 3. nu. 79.

γ *Vel monasterijs.*] Si beneficium, aut parochia vniatur monasterio exempto, etiam alienæ diœcesis, an visitetur ab Episcopo loci? Affirmat P. Henriq. in sum. p. 1. li. 7. c. 15. §. 4. lit. I.

δ *Vt per idoneos Vicarios etiam perpetuos.*] Quòd Vicarius perpetuus non potest cõstitui sine titulo vicariæ, resoluit Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Vicarius, pag. 112.

ε An Episcopo competat institutio Vicarij, & monasterio, cui est vnita parochialis præsentatio? Affirmant, attestantes sacram Cardinalium congregationem censuisse, Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 5. §. 3. num. 50. & num. 60. Flores. Vari. lib. 1. q. 10. num. 26. vbi resoluit nominationem Vicariorum ad nutum amouibilium pertinere ad Prælatum, siue Prælatam monasterij, cui beneficium vnitum est, & Episcopus solũ debet approbare, & admittere, & licentiam administrandi Sacramenta dare: quando beneficium curatum est vnitum monasterio Mendicantium, aut Monachorum Regularium, quòd Prælatus possit ei seruire per Monachum, aut Fratrem ad nutum amouibilem, qui quidem debebit approbari, & examinari ab Episcopo, nisi Abbas, vel Abbatissa habeant iurisdictionem Episcopalem, respondisse sacram Card. Congregationem, asserit Flores. d. q. 10. num. 24. & 26. in fin.

ζ An Vicarius ad nutum amouibilis possit amoueri ante finitum annum seruitij? Negant Reb. in praxi benefic. lib. 2. tit. de dispens. de non resid. nu. 18. & tom. 3. ad leges Galliæ tit. de materijs posses. in benef. art. 9. gl. vnic. in præfa. Flores. Vari. li. 1. q. 10. nu. 34. Guttier. de iuram. confirm. p. 1. c. 58. nu. 19. Steph. Grat. discep. Forensium c. 167. nu. 22. cum seqq.

CAPVT VIII.

Ecclesiæ reparentur: cura animarum sollicitè habeatur; non obstantibus, &c.

a *Infr. Sess. 24. de ref. c. 9 & sess. 21. c. 8.*

α Locorum Ordinarij ecclesias quascunque, a *quomodolibet* 1 *exemptas*, auctoritate Apostolica singulis an-

nis visitare teneantur, & opportunis iuris remedijs prouidere, vt, quæ reparatione indigent, reparentur; & 2 *cura animarum*, si qua illis immineat, alijsque debitis obsequijs minimè defraudentur: appellationibus, 3 *priuilegijs*, *consuetudinibus*, etiam ab immemorabili tempore præscriptis, iudicum deputationibus, *& illorum inhibitionibus* penitus exclusis. Concil. Arel. c. 17.

DECLARATIONES.

1 *Quomodolibet exemptas.*] Episcopus visitat Ecclesias exemptas, etiam inferioribus Prælatis subiectas.

Episcopum visitare Ecclesias, quas Abbas S. Benedicti in eius Diœcesi sitas habet, Congregatio censuit posse ex hoc Decreto, si modò in eis cura animarum exerceatur per sacerdotes seculares.

Episcopus visitare potest Ecclesias Diœcesis, Castri, vbi Moniales prætendunt habere Iurisdictionem spiritualem à tempore immemorabili visitandi per deputatos, etiam eligendo Episcopum extraneum, Confirmationem & Ordines conferendi gratia, ac alia Pontificialia exercendi etiam inuito Episcopo loci: Congregatio enim ita iudicauit, & censuit Episcopum posse visitare eas ecclesias, ex facultate sibi attributa à Concil. hoc capite.

Episcopus potest visitare omnes parochiales suæ diœcesis, in quibus sunt Sacerdotes seculares, licet Ecclesiæ sint Regularibus subiectæ. Etiamsi Monasteria Religionum prætenderent habere Iurisdictionem spiritualem immutabilem, in locis, vbi dictæ Ecclesiæ sunt vnitæ.

Episcopus non habet ius visitandi sacellum, vel altare, quod cura caret animarum, & membrum sit Religionis S. Antonij Viennensis. Congregatio tamen censuit hoc non habere locum in Ecclesijs Regularium, vbi à Regularibus inseruitur, & in terminis ca. 11. sess. 25. de Regul. vbi excipiuntur Abbates generales, & Capita Ordinum. sed limita, nisi per Regulares inseruiant.

Episcopi tanquam Sedis Apostolicæ Delegati, habent potestatem visitandi omnes suæ Diœcesis Ecclesias Collegiatas, eis tamen remanente saluo iure in petitorio.

2 *Cura animarum.*] Etiamsi Ecclesię sunt Regularium, tamen tunc ab Ordinarijs visitari debent, quando cura exercetur per Sacerdotes seculares. Comprehenduntur enim Ecclesiæ seculares, tametsi ad Regulares illæ pertineant, & ab eis dependeant, dummodo per seculares illis deseruiatur. Non autē comprehenduntur Monasteria & Ecclesiæ ipsorum Regularium. hęc procedunt, quando Ecclesię sunt in Diœcesi. *Idem sup.* §. Episcopus potest.

3 *Priuilegijs & consuetudinibus.*] Quod adderetur sententia, & priuilegium, An illis videatur Concilium hic derogare? Congregatio censuit negatiuè; quia cum hoc capite faciat diuersas derogationes, non videtur alijs ab eo expressis derogare, & ita Rota in vna Legionensis Iurisdictionis.

Archidiaconus Mercurij die 13. Nouemb. 1587. coram R.D. Blanchetto firmat dictam Decisionem, videlicet vt hic Concilium non comprehendat casus per sententias determinatos, idemq; confirmauit Rota 2. Decembr. 1585. vt Concilium non tollat sententias & res iudicatas, vt infr. c. 20. vers. *ad hæc* sess. 24.

Vbi Equites Hierosolymitani habent Iurisdictionem spiritualem & temporalem, ibi Ordinarij se non interponant ad visitandum, vide Bullam Pij V. *Pastoralis officij*, die 21. Septembr. 1571. Item Equites Hierosolymitani, quatenus beneficia curata non obtinent, non possunt ab Ordinarijs visitari.

Lucensis Collegiata S. Michaelis Iuris patronatus, exempta à fundatione & dotatione, visitari potest ab Ordinario, sed tanquam Apostolicæ Sedis delegato.

Parochiales Ecclesię vnitæ Monasterijs, etiam ijs quę sunt Capita Ordinum, ab Ordinarijs visitari debent.

Regulares inseruientes de licentia suorum superiorum beneficijs simplicicibus, quę sunt tamen membra Monasteriorum seu Religionis, non poterunt visitari ab Ordinarijs, nec comprehenduntur sub Decreto cap. 14. Sess. 7. de Reform. Idem infr. huius sess. c. 14. §. *Aut Regulares*

Qui pacificè per triennium beneficium aliquod possedit, non tenetur ostendere titulum, vel docere de titulo.

Episcopus visitare volens non potest vti suspectus recusari, nec vlla allegatione suspicionis impediri, quo minus pœna extraordinaria, quæ morum correctionem & emendationem respiciat, visitatos afficere possit.

REMISSIONES.

a Vide Fr. Emman. qu. Reg. tom. 1. qu. 36. art. 3. Zerol. in praxi Episc. verbo Visitatio, p. 341. p... & verbo Exemptus, p. 2. P. Azor. instit. moral. p. 2. li... c. 40. col. 356.

c *Et illorum inhibitionibus penitus exclusis*] Sacra Cardinalium congregatio censuit non posse Episcopum in visitatione recusari tanquam suspectum, dum tamen in ea processum non compilet, & se intra visitationis terminos contineat referunt Thom. Val. tom. 1. allegat. iuris alleg. 70. num. 7. Cur. Philip. p. 1. §. 7. numer. 10.

CAPVT IX.

Breue est, non summatur.

℘ AD maiores Ecclesias promoti *a* munus consecrationis infra tempus à iure statutum suscipiant: & prorogationes vltra sex menses concessæ nulli suffragentur.

a *Sess.13.c.2. c. quoniam quidam, dist.100.*

REMISSIONES.

α VIde Syluest. verbo Consecrat. Prælatorum, Zerol. in prax. Episcop. part. 1. verbo Consecrat. Prælatorum, pag. 89.

CAPVT X.

Sede vacante Capitula nulli dent reuerendas nisi arctato occasione obtinendi aut obtenti beneficij ecclesiastici: pœna varia contra varios contrauenientes.

1 α NOn liceat *Capitulis* ecclesiarum, a 2 *Sede vacante*, infra annum à die vacationis, 3 *ordinandi licentiam*, aut litteras dimissorias, seu reuerendas, vt aliqui vocant, tam ex iuris communis dispositione, quàm etiam cuiusuis priuilegij, aut consuetudinis vigore, alicui, qui beneficij ecclesiastici recepti, siue recipiendi occasione β γ δ *arctatus non fuerit*, concedere: si secus fiat, *b* Capitulum contrauenien s ecclesiastico subiaceat interdicto: ε *& sic ordinati, si in minoribus* 4 ζ ordinibus constituti fuerint, nullo η *priuilegio clericali*, præsertim in criminalibus, θ *gaudeant*: in maioribus verò, ab executione Ordinum, ι *ad beneplacitum* futuri Prælati, sint ipso iure suspensi.

a *Sess.23. c.10 cum nullus, de temp. ord. in 6.*

b *infr. sess.13. de reform.*

DECLARATIONES.

1 *Non liceat Capitulis.*] Capitulo Canonicorum non licet concedere dimiſſorias ex Decreto Concil. Trident. Seſſ. 23. cap. 10. etiamſi territorium habeat diſtinctum & exemptum ob immemorabilem poſſeſſionem, & ſint Iudices Ordinarij. Ita reſponſum fuit Epiſcopo Salmonenſi die 5. Iul. 1575.

Præpoſito Eccleſiæ vel loci multò minus licet concedere literas dimiſſorias. Ita à Cardinalibus Congregationis deciſum fuit contra Cardinalem Medices, Præpoſitum terræ Prati.

Congregatio Concilij cenſuit anno 1586. die Mart. Concil. Prouinciale ſtatuere non poſſe, vt Capitula non dimittant ordinandos ad alios, quàm ad comprouinciales Epiſcopos, niſi id fiat ex rationabili cauſſa, pro correctione videlicet prouinciæ.

Infra annum, Sedis vacantis Capitulum literas dimiſſorias, & facultatem ordinandi in Eccleſia vacante concedere non poteſt. Sic ipſum Concilium Tridentinum.

Fuit dubitatum; An Concilium prouinciale poſſit reſtringere poteſtatem Capitulis hic tributam, ita ſcilicet, vt non concedant poſt annum literas dimiſſorias ordinandis ad titulum patrimonij vel penſionem? Reſponſum fuit in hoc re ſeruandum eſſe c.2. Seſſ.21. de Reform. quod docet, obtinentes patrimonium, vel penſionem, non eſſe promouendos, niſi Epiſcopus pro neceſſitate, vel commoditate ſuarum Eccleſiarum iudicauerit eos aſſumendos eſſe.

2 *Sede vacante.*] Capitulum Sede vacante poteſt concedere licentiam extero Epiſcopo exercendi Pontificalia in eorum Eccleſia, & ordines conferendi, tam Clericis illius Diœceſis, quam exteris habentibus dimiſſorias ſuorum Epiſcoporum, iuxta tamen formam huius Decreti.

3 *Ordinandi licentiam.*] Congregatio cenſuit textum hunc non comprehendere primam tonſuram.

4 *In minoribus ordinibus conſtituti, &c.*] non tamen ſuſpenduntur. *Supr. ad Seſſ. 6. c. §. Capitulum.*

Dubitatum fuit; An Epiſcopo exiſtente heretico, facultas concedendi dimiſſorias iuxta hoc cap. pertineat ad Capitulum Cathedralis Eccleſię? Secundò. An eo caſu, quo Capitulum concedere poteſt dimiſſorias, ſi Canonici propter hæreſes diſperſi ſunt, & nequeunt conuenire ſine difficultate, ſufficiat habere literas dimiſſorias, ab vno aliquo ex Canonicis Cathedralis Eccleſiæ? Tertiò. An omnino ſufficiat, ſine dimiſſorijs adire, pro ſuſcipiendis ordinibus, viciniorē Epiſcopum ſeu Metropolitanum? Ad primum Congregatio cenſuit, & anno 1588. reſpondit, ad Capitulum pertinere, ſi Epiſcopus ſit notoriè hereticus. Ad ſecundum, ſufficere habere dimiſſorias à reſidentibus

tibus Capitularibus, etiamsi vnus dūtaxat resideret. Ad tertium, non adeundum, neq; viciniorem, neq; Metropolitanum, sed adeundam Sedem Apostolicam.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Capitulum, in princ. p. 83. P. Henriq. in sum. p. 2. li. 10. c. 22. §. 3. Sayr. decis. 63. de temporib. ord. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Ord. cap. 8. concl. 3. Quarant. in summa bullarij, verbo Capitulum Sede vacante, vers. Decimoquartò, vbi ampliat dispositionem huius text. etiamsi Capitulum haberet territorium distinctum & exemptum ob immemorialem possessionem, & sint iudices Ordinarij: ampliat etiam procedere in literis dimissorijs ad primam tonsuram, de quo etiam vide Rebuff. in praxi benef. tit. de deuolut. n. 67. Ioan. Aloys. Ricci. in decis. Curiæ Archiepis. Neapol. 23.

β *Arctatus non fuerit.*] An arctatis beneficijs tam habitis, quàm habendis, possit Capitulum Sede vacante per Vicarium ab eo electum, intra annum literas dimissorias concedere? Affirmant Zerol. in praxi Epis. p. 1. verbo Capitulum, in prin. vers. Secundùm, Quarant. d. vers. Decimò quæro, in fin. Ioan. Aloys. d. dec. 30.

γ An literæ dimissoriæ ad ordines concessæ à Capitulo expirent per ingressum moderni Epis. Negant Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 12. in princ. nu. 37. Petr. Ledes. d. tract. de Sacram. Ord. c. 8. concl. 4. Quarant. d. verb. Capitulum Sede vacante, vers. Secundò dubitatur, Gutier. Can. lib. 2. c. 17. nu. 12. vbi consulit ordinatoribus, vt si tempore præsentationis dictarum literarum coram eis sciuerint nouum Prælatum atq; successorem possessionem eiusdem Episcopatus cepisse, vel in Episcopatu adesse, illas non admittant, nisi reualidatæ, vel nouiter à successore concessæ productæ fuerint, vel ab eius Officiali ad id speciale mandatum habente.

δ An dimissoriæ expirent morte Episcopi concedentis? Negant Nau. in c. placuit, n. 163. de pœn. dist. 6. & cons. 49. de temp. ord. in antiq. P. Henriq. in summ. lib. 10. de Sacram. Ord. c. 22. in fi. Quarant. & Gonzal. vbi proximè, Sayr. decis. 52. de temporibus ordinat.

ε *Et sic ordinati, &c.*] Vide P. Henriq. in sum. p. 2. li. 13. c. 38. §. 2. lit. C. Quarant. in summa Bullarij, verbo Ordo, vers. Secundò limita, pag. 377. Thom. Valasc. tom. 1. allegat. iuris allegat. 45. nu. 19. & 20.

ζ *Si in minoribus ordinibus constituti fuerint, &c.*] Quod hic sit suspensus quoad se, & per consequens ei non possit conferri beneficium, resoluunt Nauarr. li. 1. consil. tit. de temporib. ord. in priori edit. cons. 19. in posteriori tamen cons. 28. Flamin. de Resign. l. 4. q. 2. n. 58.

η *Clericali priuilegio.*] Præsertim in criminalibus intelligit Cardin. Tolet. in sum. de Sacerdot. l. 1. c. 49. vers. Secunda, Thom. Valasc. d. alleg. 45. n. 20.

9 *Gaudeant.*] Hoc verbum esse futuri temporis, & per illud non infligi ipso iure pœnam; resoluit nostrum tex. allegans Nau. d. cons. 19. quem refert P. Sanc. de Matrim. lib. 7. disp. 46. nu. 18. Sayr. decis. 21. de temp. ordinat.

10 *Ad beneplacitum futuri Prælati.*] Impedimentum hoc perpetuum non esse, sed temporale, donec scilicet aliud placeat futuro successori, tenet Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 26. verbo sine licentia vers. Has autem dimissorias. P. Soar. tom. 5. de censur. disp. 31. sect. 1. num. 20. Petr. de Ledesm. tract. de Sacram. Ordin. cap. 8. concl. 3. Et quòd potest Episcopus ratificare ordines, quos accepit eius subditus, absque suis literis dimissorijs, contra Rebuff. in praxi Benefic. tit. de formul. lit. dimissor. nu. 9. resoluit Fr. Emman. in sum. p. 2. c. 14. num. 13.

CAPVT XI.

Aliquorum facultates de promouendo continere debent expressam causam ob quam alienum accedere debeant Episcopum.

1 FAcultates de promouendo à quocumque, non suffragentur, nisi habentibus legitimam causam, ob quam à proprijs Episcopis ordinari non possint, in litteris exprimendam; & tunc non ordinentur, nisi ab Episcopo in sua diœcesi residente, aut pro eo Pontificalia exercente, 2 & *diligenti præuio examine.*

DECLARATIONES.

1 *Facultates de promouendo à quocunque.*] An qui facultatem à Sede Apstolica obtinuit, vt possit ordinari ab alio, quam à suo Ordinario, debeat nihilominus probitatem suam & mores Ordinarij sui testimonio probare? Cōgregatio censuit debere: provt & signatoria gratiæ S. D. N. iam dudum solita est in huiusmodi facultatibus ponere clausulam illam, (*de licentia Ordinarij.*)

2 *Et diligenti præuio examine.*] Episcopus qui à sua Diœcesi abest, debet subditos suos non aliter quam probatos & examinatos ad alium Episcopum ordinandos dimittere: sicut & suas literas dimissorias dare & ordinandos subijcere suo examini, si ita sibi videbitur: &, si absentes sint, ad se, vt ipsos examinet, vocare, si commodum erit: alio-

alioquin eorum examen committere poterit Ordinario loci, in quo illi degunt.

REMISSIONES.

α *Et diligenti prævio examine.*] Vide Guttier. Canon. lib. 1. cap. 26. num. 24.

CAPVT XII.

Breue est, non summatur.

1 FAcultates de non promouendo, *a* præterquam in casibus à iure expressis, concessæ, ad annum tantùm suffragentur. *a c. licet canon. & c. cum ex eo, de elec. in 6.*

DECLARATIONES.

1 *Facultates de non promouendo.*] Interim tamen, dum quis necdum est promotus, debet per Capellanum, missarum onera (ad quæ tenetur) subire.

CAPVT XIII.

A quocunque præsentati non instituantur nisi prævio examine Ordinarij & approbatione; exceptis certis.

PRæsentati, seu electi, vel nominati à quibusuis ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicæ Nuncijs, α β *ad quæuis ecclesiastica* beneficia non 1 *instituantur,* *a* nec confirmentur, neque admittantur, etiam prætextu cuiusuis priuilegij, seu consuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præscriptæ, nisi fuerint priùs *à locorum* 2 *Ordinariis examinati;* & idonei reperti. γ δ ε *Et nullus appellationis remedio se tueri possit,* quo minus examen subire *a Infr. sess. 25. c. 9. refor.*

 tenea-

a sess.24.c.12 teneatur. *a Præsentatis (tamen, electis*, seu nominatis ab Vniuersitatibus, seu Collegijs generalium Studiorum exceptis.

DECLARATIONES.

1 *Instituantur nec confirmentur.*] Congregatio censuit hoc non procedere in Ecclesijs electiuis. Sed in beneficijs curatis, siue sint Iuris patronatus, siue liberæ collationis, examen faciendum est ab Episcopis Ordinarijs, secundum dispositionem Concil. Trid. sess.24.c.18. & in quibusuis alijs beneficijs, ad quæ præsentatio seu electio, vel ordinatio facienda sit à quibuscunq; alijs personis Ecclesiasticis, inferioribus Episcopo, prout statutum est à Concil. Trid. hic & sess.25. cap.9.

2 *A Locorum Ordinarijs examinati.*] Obtinentes beneficia curata ab inferioribus collatoribus, debent ab Ordinarijs examinari, secus in beneficijs simplicibus ad prędictos collatores inferiores pertinentibus. Hoc etiam procedit in beneficijs, quæ sunt de Iure patronatus, & simplicibus.

In beneficijs simplicibus quorum collatio libera pertinet ad inferiorem, non requiritur ista approbatio, quæ est facienda ab Episcopo in his beneficijs quorum institutio pertinet ad inferiores, ex c.9. sess.25. & præsenti Decreto, velut etiam in ijs, quorum institutio pertinet ad Monasterium.

Obseruandum est quod ex hoc decreto, & d.c.9. sess.25. de Refor. Episcopus potest possessores beneficiorum curatorum, siue simplicium de Iure patronatus, compellere ad ostendendas eorum Bullas, si tamen beneficia post Concilium collata sunt, & declarare institutionem irritam & inanem esse, si ea absq; examine Episcopi facta sit, ac compellere ad fructuum perceptorum restitutionem, vltra priuationem. Sed si isti vellent examini iterum se subijcere, deberet eos admittere, & eadem etiam beneficia ipsis concedere, quatenus reperiantur idonei. Et si institutio pertinet ad inferiorem, ita vt non dependeant ab aliquo Iure patronatus, quod per Concilium sublatum est cap.9. sess.25. de Reform. præsentatio soli Episcopo facienda est, ad effectum examinis duntaxat, non attenta etiam quacunque consuetudine immemorabili quæ in contrarium inualuisset, vt hic sancitum est.

REMISSIONES.

α *Ad quæuis Ecclesiastica beneficia.*] Quòd in prouisionibus faciendis de beneficijs ex causa permutationis non est necessarium nouum examen, docet Flam. de Resign. l.8.q.9.n.95.

β Sacra

β Sacra Cardin. Congregatio in hunc modum censuit. Si permutatio parochialis cũ beneficio simplici corã Ordinario iure fieri potest, requiritur nouum examen quoad parochialem, sed absque cõcursu: & iterum. In permutationibus, quæ fiũt de beneficio simplici, & curato, licet non sit necessarius concursus, examen tamen necessarium est. refert ijsdem verbis Garci. de Benef. p. 9. c. 2. nu. 162. cum seqq.

γ *A locorum Ordinarijs examinati.*] Quòd parochialis Ecclesia non possit conferri personæ notoriè doctæ, idoneæ, & benemeritæ absq; examine, tenent Flamin. de Resign. li. 8. q. 9. num. 8. & 9. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Doctor. §. 1. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarij verbo Parochialium beneficiorum collat. q. 1. Marc. Anton. Genuens. in prax. Archiepisc. Curiæ Neap. c. 65. nu. 1. ad finem, P. Lessi. de Iustit. lib. 1. c. 34. nu. 82. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 4. à nu. 86.

δ Sacra Cardinalium Congregatio in hunc modum censuit. Doctor, siue Licentiat. in Theologia, siue in iure Canonico, etiã in publica Vniuersitate graduatus, non excusatur ab examine, quando petit sibi prouideri de aliqua Ecclesia parochiali. refert Nicol. Garci. d. p. 9. c. 2. nu. 103.

ε *Et nullus appellationis remedio se tueri possit.*] Vide Azeued. ad l. 1. nu. 4. tit. 19. li. 3. nouæ Recopil. Gonzal. ad reg. 8. cancel. gloss. 9. §. 1. in annot. contra nullitates, nu. 184. vbi nu. 186. resoluit, quòd à mala relatione, & grauamine examinatorum non tollitur appellatio.

ζ *Præsentatis tamen electis.*] Vide Cened. ad Decretum collect. 15. nu. 3. & 9.

CAPVT XIV.

Causæ ciuiles exemptorum, clericorum secularium, & regularium degentium extra monasterium, videantur ab Episcopis vt deputatis à Sede Apostolica.

α IN exemptorum causis constitutio Innocentij IV. quæ incipit, *a* Volentes, in Generali Concilio Lugdunensi edita, seruetur; quam eadem sacrosancta Synod. innouandam censuit, & innouat; addendo insuper, quod in ciuilibus causis mercedum, & miserabilium personarum Clerici sæculares, 1 *aut regulares,* extra monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiam si certum iudicem, à Sede Apostolica deputatum, in partibus habeant;

a Lib. 6. decret. de priuileg. c. 1. Vide post finẽ huius libr. infr. sess. 14. de ref. c. 6. in fin.

in alijs verò, si ipsum iudicem non habuerint, β *coram locorum Ordinariis*, tamquam in hoc ab ipsa Sede delegatis, conueniri, & iure medio ad soluendum debitum cogi, & compelli possint: priuilegio, exemptionibus, Conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersus præmissa nequaquam valituris.

DECLARATIONES.

1 *Aut Regulares extra monaster. degentes.*] Regulares inseruientes de licentia superiorum suorum beneficijs simplicibus, quæ sunt tamen membra Monasteriorum Religionis, non poterunt visitari ab Ordinarijs, nec comprehenduntur hoc Decreto. *Idem sup. sess. 7. c. 8.* §. Regulares.

REMISSIONES.

α Vide Guttier. pract. lib. 3. q. 10. num. 2. Fr. Emman. qu. regul. tom. 1. q. 65. art. 5. & tom. 2. q. 2. art. 8. Nauar. comment. 2. de Regularib. n. 73. Choppin. dec. 361. p. 2. Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 3. collect. 503. vers. Tertius.

β *Coram locorum Ordinariis.*] Vide Fr. Emman. d. tom. 2. quæst. 63. art. 6.

CAPVT XV.

Ordinarij curent, vt hospitalia quæcunque etiam exempta à suis administratoribus fideliter gubernentur.

αβ Cvrent Ordinarij, *a* vt hospitalia quæcumque à suis administratoribus, quocumque illi nomine censeantur, etiam quomodolibet exemptis, 1 *fideliter & diligenter gubernentur*, constitutionis Concilij Viennensis, quæ incipit, *b* Quia contingit, forma seruata. quam quidem constitutionem eadem sancta Synodus innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.

a *Sess. 25. c. 8.*

b *Lib. 3. de Clem. de religiosis domib. c. 2 quia cõtingit. & insr. sess. vlt. de ref. c. 8. Vide post finem huius libri.*

DECLA-

DECLARATIONES.

1 *Fideliter & diligenter gubernentur.*] Quoniam curare debent Episcopi, vt Hospitalia à suis administratoribus, quomodolibet exēptis diligenter ac fideliter gubernentur, dubium nō est quin illorum visitationem instituere debeant, vt per illā cognoscere possint, quæ facere debeant administratores Hospitalium, & Confraternitatum quarumcumque.

REMISSIONES.

α VIde Frat. Emman. quęst. Regul. tom. 2. q. 63. art. 7. vers. Quintò, & q. 84. art. 2. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Hospitale n. 2. pag. 173. P. Azori. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 40. quæst. 10. vers. Et sessione.

β Quòd testator non potest prohibere, ne Episcopus se intromittat circa implementū, & executionem eorum, quæ ad pias causas relinquuntur, habetur in cap. Tua, de testam. & vide Zerol. vbi suprà, Spin. in Speculo Testam. Gloss. 28. principali, nu. 20. Sarmi. lib. 1. Selectat. cap. 11. à num. 13. D. Marta de iurisdict. p. 4. casu 88. à num. 14. Soar. de Paz. in praxi, tom. 2. prælud. 2. num. 44. Bouadil. in sua Politica, lib. 2. cap. 17. num. 102. in fine, Valasc. cons. 105. num. 57.

Indictio futuræ Seßionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decreuit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse die Iouis, feria quinta post sequentem Dominicam in Albis, quæ erit vigesima prima mensis Aprilis, præsentis anni 1547.

BVLLA FACVLTATIS TRANSFERENDI CONCILII.

PAVLVS Episcopus, seruus seruorum Dei, venerabili fratri, Ioanni Mariæ, Episcopo Prænestino, & dilectis filiis, Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, ac Reginaldo S. Mariæ in Cosmedin Diacono, Cardinalibus, no-

ſtris & Apoſtolicæ Sedis Legatis de latere, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Regimini vniuerſalis Eccleſiæ, meritis licet imparibus, diſponente Domino, præſidentes, noſtri officij partes eſſe putamus, vt, ſi quid grauius cauſa Reipublicæ Chriſtianæ conſtituendum ſit, id non modò tempore opportuno, verùm etiam loco commodo & idoneo perficiatur. Cùm itaque nos nuper, poſtquam ſuſpenſionem celebrationis ſacri œcumenici & vniuerſalis Concilij, aliàs per nos in ciuitate Tridentina, ex cauſis tunc expreſſis, de venerabilium fratrum noſtrorum, S. R. E. Cardinalium conſilio & aſſenſu indicti, ex certis aliis etiam tunc expreſſis cauſis, vſque ad aliud opportunius & commodius tempus per nos declarandum, de ſimili conſilio & aſſenſu factam, audita pace inter cariſſimos in Chriſto filios noſtros, Carolum Rom. Imperatorem, ſemper Auguſtum, & Franciſcum Francorum Regem Chriſtianiſſimum, conciliata, pari conſilio & aſſenſu ſuſtuleramus & amoueramus: nequeuntes ipſi, tunc legitimè impediti, ad dictam ciuitatem perſonaliter accedere, & eidem Concilio intereſſe, vos noſtros & Apoſtolicæ Sedis Legatos de latere, in eodem Concilio de ſimili conſilio conſtituerimus & deputauerimus, voſque ad eamdem ciuitatem, tamquam pacis Angelos, deſtinauerimus, prout in diuerſis noſtris deſuper confectis litteris pleniùs continetur: Nos, ne tam ſanctum celebrationis Concilij huiuſmodi opus ex incommoditate loci, aut aliàs quouis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportunè prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, parique conſilio & aſſenſu, vobis inſimul, aut duobus ex vobis, reliquo legitimo impedimento detento, ſeu inde fortè abſente, quandocumque vobis videbitur, Concilium prædictum de eadem ciuitate Tridentina ad quamcumque aliam commodiorem & opportuniorem ſeu tutiorem ciuitatem, de qua vobis etiam videbitur, transferendi & mutandi, ac illud

in ipſa

in ipsa ciuitate Tridentina supprimendi & dissoluendi; necnon Prælatis, & aliis personis Concilij huiusmodi, ne in eo ad vlteriora in dicta ciuitate Tridentina procedant, etiam sub censuris & pœnis Ecclesiasticis inhibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate huiusmodi, ad quam illud transferri & mutari contigerit, continuandi, tenendi & celebrandi, & ad illud Prælatos & alias personas Concilij Tridentini huiusmodi, etiam sub periurij & aliis in litteris indictionis Concilij huiusmodi, expressis pœnis, euocandi, eidemque sic translato & mutato Concilio, nomine & auctoritate prædictis præsidendi, ac in eo procedendi, cæteraque in præmissis, & circa ea necessaria & opportuna, aliàs iuxta priorum vobis directarum litterarum continentiam & tenorem faciendi, statuendi, ordinandi & exequendi, plenam & liberam Apostolica auctoritate, tenore præsentium concedimus potestatem & facultatem; ratum & gratum habituri, quidquid per vos in præmissis factum, statutum, ordinatum, executúmve fuerit, idque facturi, auctore Domino, inuiolabiliter obseruari. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ, M. D. XLIV. VIII. Kal. Mart. Pontificatus nostri anno XI.

Fab. Episcopus Spol.

B. Motta.

SES-

SESSIO OCTAVA,

CELEBRATA DIE XI. MENSIS MARTII, M. D. XLVII.

Decretum de translatione Concilij.

PLACETNE vobis decernere & declarare, de huiusmodi morbo ex præmissis & aliis allegatis ita manifestè & notoriè constare, vt Prælati in hac ciuitate sine vitæ discrimine commorari, & in ea idcircò inuiti minimè retineri possint & debeant? itemque attento recessu multorum Prælatorum post proximè præteritam Sessionem, & attentis protestationibus aliorum complurium Prælatorum, in Congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire volentium, qui iustè detineri non possunt, & ex quorum discessu Concilium vel dissolueretur, vel ex paucitate Prælatorum bonus eius progressus impediretur; & attento etiam imminenti periculo vitæ, & aliis causis per aliquos ex Patribus in ipsis Congregationibus allegatis, vtpote notoriè veris & legitimis. Placétne vobis similiter decernere & declarare, pro conseruatione, & prosecutione ipsius Concilij, securitate vitæ ipsorum Prælatorum, Concilium ipsum ad ciuitatem Bononiæ, veluti ad locum magis paratum, salubrem & idoneum, pro tempore transferendum esse, & ex nunc transferri, & ibidem Sessionem iam indictam, statuta die vigesima prima Aprilis celebrandam esse, & celebrari; & successiuè ad vlteriora procedendum, donec Sanctissimo Domino nostro, & sacro Concilio expedire videbitur, vt ad hunc seu alium locũ, cõmunicato etiam consilio cum Inuictissimo Cæsare, Christianissimo Rege, & aliis Regibus ac Principibus Christianis, ipsum Concilium reduci possit & debeat?

Responderunt, PLACET.

SESSIO

SESSIO NONA.

BONONIÆ CELEBRATA DIE XXI. MENSIS APRILIS, M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Seſſionis.

Æc ſacroſancta œcumenica & generalis Synodus, quæ dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea nomine Sanctiſſimi in Chriſto Patris & Domini noſtri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ III. eiſdem Reuerendiſſimis Dominis D. Io. Maria, Epiſcopo Præneſtino, de Monte, & Marcello, tit. S. Crucis in Hieruſalem Presbytero, S. R. E. Cardinalibus, & Apoſtolicis de latere Legatis, conſiderans quòd die vndecima menſis Martij, præſentis anni, in generali publica Seſſione, in eadem ciuitate Tridenti, & in loco conſueto celebrata, omnibuſque agendis de more peractis, ex cauſis tunc inſtantibus, vrgentibus, & legitimis, interueniente etiam auctoritate ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, eiſdem Reuerendiſſimis præſidentibus etiam ſpecialiter conceſſa, decreuit & ordinauit, Concilium ex eo loco in hanc ciuitatem transferendum eſſe, ſicut tranſtulit; itemque Seſſionem pro præſenti die vigeſima prima Aprilis, illic indictam, vt de Sacramentorum & reformationis materijs, de quibus tractandum propoſuerat, canones ſancirentur & promulgarentur, in hac ipſa ciuitate Bononiæ celebrari debere. Cõſideranſque nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio intereſſe conſueuerunt, his ſuperioribus, maioris hebdomadæ, & ſolemnitatis Paſchalis, diebus, in proprijs Eccleſijs occupatos, aliquos etiam alijs impedimentis detentos, huc nondum acceſſiſſe, quos tamen breui affuturos ſperandum eſt; ac propterea factum eſſe, vt non ea, quam ſancta Synodus deſiderabat, Prælatorum frequentia potue-

tuerint materiæ ipsæ Sacramentorũ & reformationis exa-ctionis examinari & discuti: vt omnia maturo consilio, cũ dignitate & grauitate debita fiant; bonum, opportunum, & expediens censuit, censetq; Sessionem prædictam, quæ hoc ipso die, vt præfertur, celebranda erat, ad diem Iouis, infra Octauam Pentecostes proximè futuram, quo ad ipsas materias expediendas, differendam & prorogandam esse, quemadmodum differt ac prorogat; quam diem & rei gerendæ maximè opportunam, & Patribus præsertim absentibus percommodam iudicauit & iudicat: Hoc tamen adiecto, quòd terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius arbitrio & voluntate, sicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in priuata Congregatione, restringere & imminuere possit & valeat.

SESSIO DECIMA,

BONONIÆ CELEBRATA DIE II. MENSIS IVNII, M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Sessionis.

QVAMVIS hæc sacrosancta œcumenica & generalis Synodus Sessionem, quæ die vigesima prima mensis Aprilis proximè præteriti, super Sacramentorum & reformationis materijs in hac inclyta ciuitate Bononiæ, ex decreto, in vrbe Tridentina, in publica Sessione, die vndecima mensis Martij promulgato, celebranda erat, propter aliquas causas, ac præsertim propter absentiam nonnullorum Patrum, quos breui affuturos sperabat, ad hunc præsentem diem differendam & prorogandam esse decreuerit: volens tamen cum ijs, qui non venerunt, etiam adhuc benignè agere eadem sacrosancta Synodus, in Spi-

in Spiritu Sancto legitimè congregata, præsidentibus in eisdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus & Apostolicæ Sedis Legatis, statuit & decernit, Sessionem ipsam, quam hac die secunda mensis Iunij, præsentis anni millesimi quingentesimi quadragesimi septimi celebrare decreuerat, ad diem Iouis post festum Natiuitatis Beatæ Mariæ Virginis, quæ erit decima quinta mensis Septembris proximè futuri, quo ad prædictas & alias materias expediendas, differendam & prorogandam esse, quemadmodum differt & prorogat; ita tamen, quòd prosecutio discussionis & examinationis eorum, quæ tam ad dogmata quàm ad reformationem pertinent, interim non omittatur; & terminũ ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius libito & voluntate, etiam in priuata Congregatione, abbreuiare & prorogare liberè possit & valeat.

Die XIV. *Septemb.* M. D. XLVII. *in Congregatione generali Bononiæ, prorogata fuit Sessio, quæ futura erat die sequenti, ad beneplacitum sacri Concilij.*

BVLLA RESVMPTIONIS CONCILII TRIDENTINI, SVB IVLIO III. PONT. MAX.

IVLIVS EPISCOPVS, *seruus seruorum* DEI, *ad futuram rei memoriam.*

Cum ad tollenda religionis nostræ dissidia, quæ in Germania longo tempore, non sine totius Christiani orbis perturbatione & scandalo viguerunt; bonum, opportunum & expediens esse videatur, sicuti etiam charissimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum Imperator semper Augustus, nobis per suas litteras & nuncios significari fecit, vt sacrum œcumenicum generale Concilium per fel. rec. Paulum Pa-

pam III. prædecessorem nostrum indictum, & per nos, tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius prędecessoris nomine, vnà cum duobus alijs sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus ipsi Concilio præsidentes, inceptum, ordinatum & continuatum, in quo plures publicæ & solemnes habitæ fuerunt Sessiones, pluraq; tam in causa fidei, quàm reformationis promulgata decreta, multaq́ue etiam ad vtramque causam pertinentia examinata & discussa, ad ciuitatem Tridentinam reducatur: Nos, *a* ad quos, vt summos pro tempore Pontifices, spectat generalia Concilia indicere & dirigere, vt Ecclesiæ pacem & Christianæ fidei atque orthodoxæ religionis incrementum ad omnipotentis Dei laudẽ & gloriam procuremus, &, quantum in nobis est, tranquillitati ipsius Germaniæ, quæ sanè prouincia retroactis temporibus in vera religione, ac sacrorum Conciliorum & sanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaq́ue maximis Pontificibus, Christi Redemptoris nostri in terra Vicarijs, debita obedientia & reuerentia, nulli Christianorum prouinciæ fuit vmquam secunda, paternè consulamus, sperantes per ipsius Dei gratiam & benignitatem futurum, vt Reges omnes ac Principes Christiani iustis piisq́ue nostris in hac re votis annuant, faueant atque assistant: venerabiles fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, omnesq́ue alios & singulos, qui de iure, vel consuetudine, vel priuilegio Conciliis generalibus interesse debent, quosq́ue idem prædecessor noster in suis Indictionis & aliis quibuscumque desuper confectis & publicatis litteris, Concilio interesse voluit, per viscera misericordiæ Domini nostri Iesv Christi hortamur, requirimus & monemus, vt proximis futuris Kalend. Maij, quem diem ad ipsum Concilium in eo, in quo nunc reperitur statu resumendum & prosequendum, præuia matura deliberatione, & ex certa nostra scientia & de Apostolicæ auctoritatis plenitudine, ac venerabilium fratrum nostrorum eiusdem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium

a Teste Marcel. 1. in Epist. 1. ad Episc. prou. Antioch. & Pelag. 2. in Epist. sua decret. in Bonifacio Epist. ad Zachariã Pap. scrib. & Synod. Chalcedo. act. 1. & 2. Nicæna. to. 1. act. 6. & Nicolao 1. in Epist. ad Michael.

lium consilio & assensu, statuimus, decernimus & declaramus, in ipsa ciuitate Tridenti, legitimo cessante impedimento, conuenire & se congregare, ac ipsius Concilij continuatione & prosecutioni, omni mora postposita, incumbere velint. Nos enim operam sedulò daturi sumus, vt eodem tempore, in eadem ciuitate nostri omnino adsint Legati, per quos, si per ætatem nostram valetudinemque, & Sedis Apostolicæ necessitates, personaliter adesse nequiuerimus, Spiritu sancto duce, ipsi Concilio præsidebimus: quacumque ipsius Concilij translatione & suspensione, cæterisque contrarijs non obstantibus quibuscumque ac præsertim illis, quæ idem prædecessor noster in suis litteris prædictis, quas cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis & decretis in suo robore permanere volumus atque decernimus, & quatenus opus sit, innouamus, voluit non obstare: irritum nihilominùs decernentes & inane, si secùs super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum, hortationis, requisitionis, monitionis, statuti, declarationis, innouationis, voluntatis & decretorum infringere, vel ei auso temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, M. D. XLVIII. Kal. Decemb. Pontificatus nostri anno I.

M. Cardinalis Crescen.

Rom. Amasæus.

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SESSIO VNDECIMA,

QVÆ EST PRIMA SVB IVLIO III. PONT. MAXIM. CELEBRATA KAL. MAII, M. D. LI.

Decretum de resumendo Concilio.

PLACETNE vobis, ad laudem & gloriam sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Christianæ, sacrũ œcumenicum & generale Concilium Tridentinum, iuxta formam & tenorem litterarum Sanctissimi Domini nostri, resumi debere, & procedendum esse ad vlteriora? *Responderunt*, PLACET.

Indictio futuræ Sessionis.

PLACETNE vobis, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse in futuris Kalendis Septembris? *Responderunt*, PLACET.

SESSIO DVODECIMA,

QVÆ EST SECVNDA SVB IVLIO III. PONT. MAXIM. CELEBRATA DIE PRIMA SEPTEMB. M. D. LI.

Decretum prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ

postolicæ Legato, & Nuncijs, quæ in proximè præterita Sessione sequentem hanc hodie habendam, & ad vlteriora procedendum esse decreuerat, cùm ob inclytæ Germanicæ nationis, cuius præcipuè causa agitur, absentiam, ac non magnam cæterorum Patrum frequentiam procedere hactenus distulerit, de Venerabilium in Christo fratrum, & filiorum suorum, Moguntini & Treuerensis Archiepiscoporum, ac sacri Romani Imperij Principum Electorũ, & complurium ipsius aliarumque prouinciarum Episcoporum, sub hanc ipsam diem aduentu in Domino exultãs & dignas ipsi omnipotenti Deo agens gratias, firmamque spem concipiens, quàm plurimos alios tam ipsius Germanicæ, quàm aliarum nationum Prælatos & sui officij debito & hoc exemplo commotos, propediem esse venturos, futuram Sessionem ad quadragesimam diem, quæ erit vndecima mensis Octobris proximè sequentis, indicit; & Concilium ipsum in statu, in quo reperitur, prosequendo, cùm in præteritis Sessionibus de septem Sacramentis nouæ Legis in genere, & in specie de Baptismate & Confirmatione definitum fuerit, statuit & decernit de sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento, necnon, quod ad reformationem attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem & commodiorem Prælatorum residentiam pertinent, agi & tractari debere; ac monet & hortatur omnes Patres, vt interim, Domini nostri Iesu Christi exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, ieiunijs & orationibus vacent, vt tandem placatus, qui in sæcula sit benedictus, Deus, corda hominum ad veræ suæ fidei agnitionem, & sanctæ matris Ecclesiæ vnitatem, ac rectè viuendi normam reducere dignetur.

SESSIO DECIMATERTIA,

QVÆ EST TERTIA SVB IVLIO III. PONT. MAX. CELEBRATA DIE XI. OCTOB. M. D. LI.

Decretum α de sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nuncijs, etsi in eum finem, non absque peculiari Spiritus S. ductu & gubernatione conuenerit, vt veram & antiquam de fide & Sacramentis doctrinam exponeret, & vt hæresibus omnibus & alijs grauissimis incommodis, quibus Dei Ecclesia miserè nunc exagitatur, & in multas & varias partes scinditur, remedium afferret; hoc præsertim iam inde à principio in votis habuit, *a* vt stirpitus conuelleret zizania execrabilium errorum, & schismatum, quæ inimicus homo his nostris calamitosis temporibus β *in doctrina fidei, vsu & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ superseminauit*: quam alioqui Saluator noster in Ecclesia sua, tamquam symbolum reliquit eius vnitatis & caritatis, qua Christianos omnes inter se coniunctos & copulatos esse voluit. Itaq; eadem sacrosancta Synodus sanam & sinceram illam de venerabili hoc & diuino Eucharistiæ Sacramento doctrinam tradens, quam semper Catholica Ecclesia, ab ipso Iesu Christo Domino nostro & eius Apostolis erudita, atque à Spiritu sancto, illi *b* omnem veritatem in dies suggerente, edocta, retinuit, & ad finem vsq; sæculi conseruabit; omnibus Christi fidelibus interdicit, ne posthac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quàm vt est hoc præsenti decreto explicatum atq; definitum.

a *Matth. 13.*

b *Luca 22. c. 1. vers. ego pro te 1. dist. & infra Sess. 22. cap. 1. & supra Sess. 5. Ioan. 16.*

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide Alan. de Euchar. Valent. eod. tract. Card. Bellarm. lib. 2. de Euchariſt. P. Henriq. in ſum. li. 8. de S. Euchariſt. P. Gabr. Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. q. 73. diſp. 177. cum ſeqq. nouiſſimè P. Ægid. de Conink. de Sacram. & cenſuris, quęſt. 73. per totam. Petr. Ledeſ. in ſum. p. 1. tract. *Del excellentiſsimo Sacramento del Altar, que ſe llama Euchariſtia.*

β *In doctrina Fidei, vſu, & cultu ſacroſanctæ Euchariſtiæ ſuperſeminauit.*] Vide P. Henriq. in ſum. lib. 8. in procem. §. 6. Sot. de iuſt. in 4. diſt. 1. qu. 6. art. 3.

CAPVT I.

De reali præſentia Domini noſtri Ieſu Chriſti in ſanctiſsimo Euchariſtiæ Sacramento.

α PRincipio docet ſancta Synodus, & apertè ac ſimpliciter profitetur, in almo S. Euchariſtiæ Sacramento, β *poſt panis & vini conſecrationem*, Dominum noſtrum IESVM Chriſtum, *a* verum Deum atque hominem, verè, realiter, ac ſubſtantialiter ſub ſpecie illarum rerum ſenſibilium contineri, nec enim hæc inter ſe pugnant, *b* vt ipſe Saluator noſter ſemper ad dexterã Patris in cœlis aſſideat, iuxta modum exiſtendi naturalem; & vt multis nihilominùs alijs in locis ſacramentaliter præſens ſua ſubſtãtia nobis adſit, ea exiſtendi ratione, quam etſi verbis exprimere vix poſſumus, *c* poſſibilem tamen eſſe Deo, cogitatione per fidem illuſtrata, aſſequi poſſumus, & conſtantiſſimè credere debemus: ita enim maiores noſtri oẽs, quotquot in vera Chriſti Eccleſia fuerunt, qui de ſanctiſſimo hoc Sacramento diſſeruerunt, apertiſſimè profeſſi ſunt, hoc tam admirabile Sacramẽtum in vltima cœna Redemptorem noſtrum inſtituiſſe; cùm poſt panis viniq; benedictionem, ſe ſuum ipſius Corpus illis præbere ac ſuum ſanguinem, diſertis ac perſpicuis verbis teſtatus eſt. *d quæ verba à ſanctis Euangeliſtis commemorata*, *e* & à S. Paulo poſteà repetita, cùm propriam illam & apertiſſimam ſignificationem præ ſe ferant, ſecundùm quam à Patribus intellecta ſunt;

a *Ioan. 1.*
b *c. 1. de ſum. Trin. ſupr. Seſſ. 3. in ſymbolo. Epheſ. 1. Matth. 19. in fin.*
c *Matth. 19. Luc. 18.*
d *Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22.*
e *1. Cor. 11.*

indignissimum sanè flagitium est, ea à quibusdam contentiosis & prauis hominibus ad fictitios & imaginarios tropos, quibus veritas Carnis & Sanguinis Christi negatur, contra vniuersum Ecclesiæ sensum detorqueri: quæ tam-
a 1.Timot.3. quam *a* columna & firmamentum veritatis, hæc ab impijs hominibus excogitata commenta, velut Satanica, detestata est, grato semper & memori animo præstantissimum hoc Christi beneficium agnoscens.

REMISSIONES.

α VIde P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 8. c. 20. à princ. optimè Bald. Iunium super opera controu. Bellarm. p. 2. lib. 3. c. 1. à princip. & c. 2. vers. At sententia communis scholarum, P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. li. 29. nu. 9. P. Ægid. de Sacram. & censuris, tom. 1. qu. 78. n. 14.

β *Post panis, & vini benedictionem.*] Vtrùm benedictio illa Christi super panem fuerit distincta à consecratione? Affirmant P. Soar. de Sacram. disp. 58. sect. 2. P. Ægid. d. disp. 78. n. 14.

γ *Quæ verba à sanctissimis Euangelistis commemorata.*] Horum verborum meminerunt omnes Euangelistæ, ac etiam S. Paulus, videlicet Matth. c. 26. vers. 26. Marc. c. 14. vers. 22. Luc. c. 22. vers. 19. Ioan. c. 6. vers. 25. & 1. ad Corinth. 11. vers. 24.

CAPVT II.

De ratione institutionis sanctißimi huius Sacramenti.

α ERgo Saluator noster, discessurus ex hoc mundo ad Patrem, β γ *Sacramentum hoc instituit*, in quo diuitias
b Psal 110. diuini sui erga homines amoris velut effudit, *b* memoriam
b 1 Cor 11. Luc. 22. 1. Cor. 11. c. iteratur. de consf. dist. 2. faciens mirabilium suorum; *c* & in illius sumptione δ *colere nos sui memoriam præcepit*, suamque annuntiare mortem, donec ipse ad iudicandum mundum veniat. Sumi autem voluit Sacramentum hoc, tamquam spiritualem animarum cibum, quo alantur & confortentur viuentes vitæ il-
d Ioan.6. lius, qui dixit, *d* Qui manducat me, & ipse viuet propter me: & tamquam antidotum, ε *quo liberemur à culpis quotidianis*, & à peccatis mortalibus præseruemur. ζ *Pignus præterea id esse voluit futuræ nostræ gloriæ*, & perpetuæ felicitatis, adeoq;

adeoq; ſymbolum vnius illius corporis, *a* cuius ipſe caput exiſtit, cuique nos, tamquam membra arctiſſima, fidei, ſpei & caritatis connexione aſtrictos eſſe voluit; vtidipſum omnes diceremus, *b* Nec eſſent in nobis ſchiſmata.

a 1. Cor. 11. Epheſ. 5. Rom. 12. 1. Cor. 5.

b 1. Cor. 1.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Conink. de Sacram. q. 78. num. 21. P. Vaſquez in 3. p. D. Thomę, tom. 2. diſp. 169. num. 15. P. Valeri. Regin. in praxi fori pœn. lib. 29. à num. 9.

β *Sacramentum hoc instituit.*] Institutum fuiſſe hoc Sacramentum Matth. 26. quando Chriſtus in Cœna ſuum corpus, & ſanguinem cõſecrauit, docent Ambroſ. lib. 4. de Sacram. cap. 4. & 5. & in libro de initiandis myſter. cap. 9. Damaſcen. lib. 4. c. 14. ad finem, D. Thom. in 4. diſt. 8. q. 1. art. 3. & p. 3. q. 73. ar. 3. Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. q. 3. art. 1. verſ. De Euchariſtiæ Sacramento, P. Henriq. in ſum. lib. 8. c. 2. §. 2. P. Vaſquez d. tom. 3. diſp. 177. à princip. P. Valeri. Reginald. d. lib. 29. num. 9.

γ Vtrùm præcepto diuino teneamur aliquando ad huius. S. Sacramenti ſuſceptionem? Affirmant P. Valent. diſp. 6. q. 8. puncto 4. P. Ægid. de Sacram. diſp. 80. à num. 87. P. Soar. tom. 3. diſp. 69. ſect. 1. P. Valeri. d. lib. 29. à num. 57.

δ *Colere nos ſui memoriam præcepit.*] Concordat text. in cap. iteratur, de conſecr. diſt. 2. & illud Lucæ 22. verſ. 19.

ε *Quo liberemur à culpis quotidianis.*] Vide Petr. Ledeſ. in ſum. p. 1. tract. de Euchariſt. cap. 10. concl 10.

ζ *Pignus præterea id eſſe voluit futuræ noſtræ gloriæ.*] Vide Vaſquez d. diſputat. 169. num. 13. Pet. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Euch. cap. 10. concl. 6.

CAPVT III.

De excellentia ſanctißimæ Euchariſtiæ ſuper reliqua Sacramenta.

α COmmune hoc quidem eſt ſanctiſſimæ *c* Euchariſtiæ cum cæteris Sacramentis, ſymbolum eſſe rei ſacræ, & inuiſibilis gratiæ formam viſibilem: verùm illud in ea excellens & ſingulare reperitur, *d* quòd reliqua Sacramenta tunc primùm ſanctificandi vim habent, cùm quis illis vtitur: at in Euchariſtia ipſe ſanctitatis auctor ante vſum eſt. nondum enim Euchariſtiam

c c. ſacrificium, de cõ. diſt. 2.

d c. multi, 1. q. 1.

a Matth. 26. Marc. 14. *b infrà Can. 1.* *c Rom. 6. c. semel Christus, c. iteratur. c. singuli. &c. qui mãducant, de cons. dist. 2. infra Can. 3.* *d Sess. 21. c. 3. Vide Homil. 5. de pascha. inter eas quæ Eus. Emisseno ascribuntur. & de cons. dist. 2. vbi pars est, &c.*

a de manu Domini Apostoli susceperũt, cùm verè tamen ipse affirmaret Corpus suũ esse quod prębebat. & semper hæc fides in Ecclesia Dei fuit, statim post consecrationem *b* verum Domini nostri Corpus, verumq; eius Sanguinẽ sub panis & vini specie vnà cum ipsius anima & diuinitate existere; sed Corpus quidẽ sub specie panis, & Sanguinem sub vini specie, ex vi verborum; ipsum autem Corpus sub specie vini, & Sanguinem sub specie panis, animamq; sub vtraque, vi naturalis illius connexionis & concomitãtiæ, qua partes Christi Domini, *c* qui iã ex mortuis resurrexit, non ampliùs moriturus, inter se copulantur: Diuinitatem porrò propter admirabilem illam eius cum corpore & anima hypostaticam vnionem. Quapropter verissimum est, *d* tantundem sub alterutra specie, atque sub vtraq; contineri. totus enim & integer Christus, sub panis specie, & sub quauis ipsius speciei parte, totus item sub vini specie & sub eius partibus existit.

REMISSIONES.

a Vide P. Henriq. in sum. lib. 8. cap. 20. §. 3. lit. R. & ca. 26. §. 2. lit. N. & R. Bald. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 3. c. 5. P. Gabri. Vasquez in 3. p. D. Thomæ, tom. 3. disp. 186. nu. 5. P. Ægidi. de Sacram. q. 76. n. 2. cum seqq. & q. 79. n. 35. Cardin. Bellarm. lib. 4. de Eucharist. cap. 29. & 30. P. Soar. tom. 3. disp. 39. sect. 2. P. Valeri. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 4. & 5. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. cap. 7. concl. 1.

CAPVT IV.

De Transsubstantiatione.

e Lucæ 21. Ioan. 6. 2. Cor 11. *f c. panis. de cons. dist. 2. c. cum Marthæ, de celeb. miss. infra Can. 2. in 2. Later. Conc.*

a Quoniam autem Christus redemptor noster, Corpus suum id, *e* quod sub specie panis offerebat, verè esse dixit; ideò persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denuò sancta hęc Synodus declarat, per consecrationem panis & vini conuersionem fieri totius substantiæ *f* panis in substantiam Corporis Christi Domini nostri, & totius substantiæ vini in substantiam Sanguinis eius. quæ conuersio conuenienter & propriè à sancta Catholica Ecclesia Transsubstantiatio est appellata.

REMIS-

REMISSIONES.

a Concordat text. in cap. Panis, de consecrat. distinct. 2. ca. Cùm Marthæ, de celebrat. Missar. Vide P. Henriq. in sum. p. 2. li. 8. c. 22. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. to. 3. q. 75. disp. 181. P. Ægid. de Sacram. q. 75. n. 49. cum seqq. & à nu. 171. tom. 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 29. à nu. 34. P. Valent. tom. 4. disp. 6. qu. 3. 4. & 5. P. Soar. tom. 3. q. 58. Petr. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Eucharist. cap. 6. concl. 1. cum seqq.

CAPVT V.

De cultu & veneratione huic sanctißimo Sacramento exhibenda.

a Nullus itaque dubitandi locus relinquitur, *a* quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto, β *latriæ cultum, qui vero Deo debetur*, huic sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant. neque enim ideò minus est adorandum, quòd fuerit à Christo Domino, vt sumatur, institutum. nam illum eundem Deum præsentem in eo adesse credimus, quem Pater æternus introducẽs in orbem terrarum, dicit: *b* Et adorent eum omnes Angeli Dei. quem Magi procidentes adorauerunt; *c* quem denique in Galilæa ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura testatur. Declarat prætereà sancta Synodus, piè & religiosè admodum in Dei Ecclesiam *d* inductum fuisse hunc morem, vt singulis annis γ *peculiari quodã & festo die* præcelsum hoc & venerabile Sacramẽtum singulari veneratione ac solemnitate celebraretur, *e* I *vtq; in Proceßionibus reuerenter* & honorificè illud per vias & loca publica circumferretur. Æquissimum est enim, sacros aliquos statutos esse dies, cùm Christiani omnes singulari ac rara quadam significatione gratos & memores testentur animos erga communem Dominum *f* & Redemptorem pro tam ineffabili & planè diuino beneficio, quo mortis eius victoria & triumphus repræsentatur. Atque sic quidem oportuit victricem veritatem de

a *infr. can. 6.*
b *Psal. 96. Heb. 1. Matth. 2.*
c *Matt. 28. Luc. 24.*
d *Vrban. Pap. citatus Clementinarum li. 3. de reliq. & ven. sanct.*
e *Infr. can. 6.*
f *1. Cor. 15. Heb. 2.*

mendacio & hæresi triumphum agere; vt eius aduersarij in conspectu tanti splendoris, & in tanta vniuersæ Ecclesiæ lætitia positi, vel debilitati & fracti tabescant, vel pudore affecti & confusi aliquando resipiscant.

DECLARATIONES.

1 *Vtq; in processionibus reuerenter.*] Magis decet, vt solemnitas Venerabilis Sacramenti celebretur in Cathedrali Ecclesia, quam in alia, ex eaq; sumi Sanctissimum Sacramentum, & in processione per vias publicas circumferri, & ad eandem Ecclesiam referri, totiusque rei agendæ auctoritas penes Capitulum sit.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Conink de Sacr. & censuris q. 73. n. 15. & qu. 76. num. 85. P. Soar. tom. 3. disp. 35. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. li. 29. n. 37. in fin.

β *Latriæ cultu, qui vero Deo debetur.*] Vide Repert. Inquisit. verbo Latria, Azeued. ad l. 2. n. 14. tit. 1. li. 1. nouæ Recopil.

γ *Peculiari quodam, & festo die.*] Concordat tex. in Clem. vnic. de Reliquijs, & venerat. Sanctor.

CAPVT VI.

De asseruando sacræ Eucharistiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo.

α β γ CONsuetudo *a* asseruandi in Sacrario sanctam Eucharistiam, adeò antiqua est, vt eam sæculum etiam *b* Nicæni Concilij agnouerit. Porrò deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, & hunc vsum diligenter in Ecclesijs conseruari, præterquam quòd cum summa æquitate & ratione coniunctum est, tum multis in *c* Concilijs præceptum inuenitur, & vetustissimo Catholicæ *d* Ecclesiæ more est obseruatum. Quare sancta hæc Synodus retinendum omnino salutarem hunc & necessarium morem statuit.

a infr. can. 7. c. sane. de celebr. miss. c. 1. de custo. Euchar. c. Presbyter. de cons. dist. 2.
b 1. Nicæni fortè c. 14.
c Conc. Rhemen. c. 2. Conc. Lat. sub Inn. 3. ca. 26. c. praesente 93. dist.
d Ancyr. c. 6 1. Nicæn. c. 12 Carth. 4. c. 77. 78. Agathen. c. 15. &c.

REMIS-

REMISSIONES.

α VIde Pat. Henriq. in sum. li. 8. c. 28. §. 2. lit. H. P. Ægid. de Sacr. & censur. q. 76. nu. 85. cum seqq.

β *Consuetudo asseruandi in Sacrario.*] Concordat tex. in cap. Sanè, de celebrat. Missar. c. Presbyter, de consec. dist. 2. c. 1. de custod. Eucharist.

γ An Episcopus possit concedere licentiam asseruandi sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in Ecclesia non Parochiali pro adoratione populi? Negatiuè decidit c. in tribus, §. tantæ, de consecrat. dist. 1. Resoluunt Rubin. decis. 29. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1216.

CAPVT VII.

De præparatione, quæ adhibenda est, vt dignè quis sacram Eucharistiam percipiat.

α SI non decet ad sacras vllas functiones quempiam accedere, nisi sanctè; certè, quo magis sanctitas & diuinitas cœlestis huius Sacramenti viro Christiano comperta est, eò diligentius cauere ille debet, ne absque magna reuerentia & sanctitate ad id percipiendum accedat; præsertim cùm illa plena formidinis β *verba apud* a Apostolum legamus: Qui manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non dijudicans Corpus Domini. Quare communicare volenti reuocandum est in memoriam eius præceptum: *b Probet* γ *seipsum homo.* Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, vt nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumuis sibi c contritus videatur, *absque* δ *præmissa Sacramentali Confessione* ad sacram Eucharistiam accedere debeat. quod à Christianis omnibus, etiam ab ijs sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuò seruandum esse decreuit, ε *modò non desit* d *illis copia confessoris. quòd si, necessitate vrgente,* sacerdos absque præuia confessione celebrauerit, quàm primum confiteatur.

a 1. Cor. 11. c. quid ergo. c. sancta c. sicut Iudas, & c. timorem. de cõs. dist. 2.
b 1. Cor. 1. c. qui scelerate, de conf. dist. 2 c. quotidiè, & c. panē de conf. dist. 2. c. omnis qui. cũ seq. de pœn. dist. 1.
c & infr. can. 11.
d infr. can. 11.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in man. c. 2. nu. 7. cum seqq. & in tractat. de Orat. Miscel. 39. nu. 155. & in cap. Fratres, de pœn. dist. 3. num. 100. P. Henriq. in sum. li. 8. c. 34. §. 3. lit. P. Sayr. de Sacram. in genere li. 2. c. 47. q. 3. art. 2. P. Ægid. de Sacram. & censur. q. 80. num. 5. cum seqq. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 208. à nu. 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 29. nu. 98.

β *Verba apud Apostolum legamus.*] Conc. 1. ad Corint. c. 10. vers. 27. Relata in cap. Quid ergo, cap. Sancta, cap. Sicut Iudas, ca. Timorem, de consecr. dist. 2.

γ *Probet seipsum homo.*] Concordat text. in cap. Quotidie, cap. Qui scelerate, cap. Panem, de consecr. dist. 2. Vide P. Vasquez d. to. 3. disp. 180. num. 52. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. c. 10. concl. 15. ver. *A esta duda.*

δ *Absq; præmissa Sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat.*] An de iure diuino sacra peccatorum lethalium confessio ante Eucharistiam fieri debeat? Vide P. Azor. inst. Moral. p. 1. li. 10. c. 31. q. 2. Petr. Ledesm. d. tract. de Euchar. c. 11. concl. 8.

ε *Modo non desit illis copia confessoris, quòd si necessitate vrgente, &c.*] Vide P. Azor d. c. 31. qu. 3. plures per Cened. ad Decret. collect. 98. nu. 1. Vasquez tom. 3. disp. 208. à nu. 15.

CAPVT VIII.

De vsu admirabilis huius Sacramenti.

a c. quid est. cum seq. c. duplíciter, &c. in illo, de conf. dist. 2. Augustin. contra Donat. sæpe. Prosper in lib. sentent. *b Gal. 5.* *c infr. can. 8. Matt. 22.* *d c. relatum de conf. dist. 1. infr. can. 10*

α QVoad vsum autem, *a* rectè & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt. quosdam enim docuerunt sacramentaliter duntaxat id sumere, vt peccatores: alios tantùm spiritaliter, illos nimirum, qui voto propositum illum cœlestem panem edentes, fide viua, *b* quæ per dilectionem operatur, fructum eius & vtilitatem sentiunt: tertios porrò sacramentaliter simul & spiritaliter; hi autem sunt, qui ita se prius probant, & instruunt, *c* vt vestem nuptialem induti ad diuinam hanc mensam accedant. β *In sacramentali autem sumptione* semper in Ecclesia Dei mos fuit, vt laici à sacerdotibus Communionem acciperent; *d* sacerdotes autem celebrantes se ipsos communicarent: qui mos,

a tan-

a tanquam ex traditione Apoſtolica deſcendens, iure ac merito retinere debet. Deum autem paterno affectu admonet ſancta Synodus, hortatur, rogat, & obſecrat per viſcera miſericordiæ Dei noſtri, vt omnes & ſinguli, qui Chriſtiano nomine cenſentur, in hoc vnitatis ſigno, in hoc vincula charitatis, in hoc concordię ſymbolo iam tandem aliquando conueniant & concordent, memoreſque tantæ maieſtatis, & tam eximij amoris Ieſu Chriſti Domini noſtri, b qui dilectam animam ſuam in noſtræ ſalutis pretium, & carnem ſuam nobis dedit ad manducandum; hęc ſacra myſteria Corporis & Sanguinis eius fidei conſtantia & firmitate, ea animi deuotione ac pietate & cultu credant & venerentur, vt panem illum ſuperſubſtantialem frequenter ſuſcipere poſſint; & is verè eis ſit animæ vita, & perpetua ſanitas mentis; cuius vigore confortati, ex huius miſerę peregrinationis itinere ad cœleſtem patriam peruenire valeant, eundem c panem Angelorum, quem modò ſub ſacris velaminibus edunt, abſque vllo velamine manducaturi.

a *Heb. 5. & 7.*

b *Ioan. 6. c. prima, de conſ. diſt. 2.*

c *Pſ. 77. c. revera. & c. omnis. de conſ. diſt. 2.*

Quoniam autem non eſt ſatis, veritatem dicere, niſi detegantur & refellantur errores; placuit ſanctæ Synodo hoc Canones ſubiungere, vt omnes iam agnita Catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hæreſes caueri vitarique debeant.

REMISSIONES.

α Vide Mirand. q. 7. de Corpore Chriſti, P. Henriq. in ſum. lib. 8. c. 34. P. Vaſquez ad 3. p. B. Thomæ, tom. 3. diſput. 212. à num. 1. P. Ægid. de Conink. de Sacram. & cenſur. q. 80. art. 1. & q. 82. num. 16.

β *In Sacramentali autem ſumptione, &c.*] Vide Beiam caſuum conſcientiæ p. 4. caſu 14. verſ. præterea.

DE SACROSANCTO *Euchariſtiæ Sacramento.*

CANON I.

Si quis negauerit, d in ſanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramento

d *Sup. cap. 3. Concil. Conſtantienſe.*

mento contineri verè, realiter, & ſubſtantialiter Corpus & Sanguinem vnà cum anima & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac proinde totum Chriſtum; ſed dixerit tantummodò eſſe in eo, vt in ſigno, vel figura, aut virtute; anathema ſit. α

CANON II.

a Conc. idem damnans artic. Ioann. VViclef.

β Si quis dixerit, *a* in ſacroſancto Euchariſtiæ Sacramento remanere ſubſtantiam panis & vini, vnà cum Corpore & Sanguine Domini noſtri IESV CHRISTI; negaueritque mirabilem illam & ſingularem conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in Corpus, & totius ſubſtantiæ vini in Sanguinem, manentibus dumtaxat ſpeciebus panis & vini; quam quidem conuerſionem Catholica Eccleſia aptiſſimè *b* Tranſſubſtantiationem appellat; anathema ſit.

b ſupr. c. 4.

CANON III.

c Conc. Florent. in decr. Eugen. ad Armenos. ſupr. c. 3 & infr. Seſſ. 21. c. 1. de comm.

γ Si quis negauerit, *c* in venerabili Sacramento Euchariſtiæ ſub vnaquaque ſpecie, & ſub ſingulis cuiuſque ſpeciei partibus, ſeparatione facta, totum Chriſtum contineri; anathema ſit.

CANON IV.

δ Si quis dixerit, peracta conſecratione, in admirabili Euchariſtię Sacramento non eſſe Corpus & Sanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſed tantùm in vſu, dum ſumitur, non autem antè vel poſt, *d* & in Hoſtijs ſeu particulis conſecratis, quæ poſt Communionem reſeruantur vel ſuperſunt, non remanere verum Corpus Domini; anathema ſit.

d ſupr. c. 3.

CANON V.

e Vide Conc. Florent ibid. ſupr. c. 2.

ε Si quis dixerit, *e* vel præcipuum fructum ſanctiſſimæ Euchariſtiæ eſſe remiſſionem peccatorum, vel ex ea non alios effectus prouenire; anathema ſit.

CANON VI.

f ſupr. c. 3.

ζ Si quis dixerit, in ſancto Euchariſtię Sacramento Chriſtum vnigenitum Dei filium non eſſe *f* cultu latriæ, etiam

externo, 1 *adorandum*, atque ideò nec festiua peculiari celebritate venerandum, neq; in Processionibus, secundùm laudabilem & vniuersalem Ecclesiæ sanctæ ritum & consuetudinem, solenniter circumgestandum, vel non publicè, vt adoretur, populo proponendum, & eius adoratores esse idolotras; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non licere sacram Eucharistiam *a* in Sacrario reseruari, sed statim post consecrationem astantibus necessariò distribuendam; aut non licere, vt illa ad infirmos honorificè deferatur; anathema sit. a *Supr. c. 6.*

CANON VIII.

Si quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantùm manducari, *b* & non etiam sacramentaliter ac realiter; anathema sit. b *Supr. c. 8.*

CANON IX.

Si quis negauerit, *c* omnes & singulos Christi fideles vtriusque sexus, cùm ad annos discretionis peruenerint, teneri singulis annis, 2 *saltem in Paschate*, ad communicandum, *d* iuxta præceptum sanctæ matris Ecclesiæ; anathema sit.

c *cap. omnis vtriusq. de pœn. & remiss. Concil. Lat. sub Inn. 3. c. 21. & inf. Seß. 14. Can. 8. de pœnit.*

d *Conc. Lat. sub Inn. 3. cap. 21.* Vide post finem huius libri.

CANON X.

Si quis dixerit, *e* non licere sacerdoti celebranti seipsum communicare; anathema sit. e *Supr. c. 8.*

CANON XI.

Si quis dixerit, *f* solam fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum; anathema sit. Et, ne tantum Sacramentum indignè, atque ideò in mortem & condemnationem sumatur; statuit atque declarat ipsa Sancta Synodus, illis quos conscientia peccati mortalis grauat, *g* quantumcunque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessariò præmittendam esse Confessionem sacramentalem. Si quis autem contrarium docere,

f *Supr. c. 17.*

g *Supr. c. 7.*

prædi-

prædicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publicè disputando defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat.

DECLARATIONES.

1 *Adorandum.*] Non licet Sanctam Eucharistiam ad eos ægrotantes deferre, qui morbi grauitate impediti sumere eam non possunt, vt scilicet ipsi infirmi venerationis gratia eam deosculentur: & si fortè aliquo in loco talis est consuetudo, ea prorsus est tollenda. vel sic, Sanctissimum Sacramentum ad infirmos deferendum est, vt illud sumant, non autem vt adorent tantum, sicuti fit in aliquibus locis; quod Pius V. prohibuit.

2 *Saltem in Paschate.*] Quærebatur, stante priuilegio Minoribus & alijs Religiosis concesso, vt omni tempore (præterquam in die Dominicæ Resurrectionis) possit ab illis Eucharistia sumi; an qui ab eis intra Dominicam in Albis Eucharistiam perceperunt, præcepto, de quo in ea. *Omnis, de pœnitentia & remissione* satisfecerint? Congregatio die 23. Ianuar. 1586. censuit negatiuè, quia d.c. *Omnis* sicut vult, quòd quis proprio Parocho confiteatur, ità à proprio etiam Eucharistiam sumat: & quia subdit, *nisi fortè de proprijs sacerdotis consilio. duxerit abstinendum ab Eucharistia*, ab eodem recipi debet Eucharistia; eius enim est destruere, cuius est condere, *l. vlt. Cod. de leg. Alex. ibid. nu. 13.* Eo magis, quod tunc Religiosi non poterant hoc Sacramentum ministrare. Card. *in Clem. 1. n. 2. de priuil.*

Dubitatur rursum, An eis, qui infra dictũ tempus, de manu parochi Eucharistiam acceperunt, & sic præcepto Ecclesię satisfecerunt, vel intentionem habent, priusquam labatur octaua Paschatis, de manu Parochi eam sumere, licitum sit ipso Resurrectionis die ex religiosorum manu communicare? Congregatio die 23. Ianuarij 1586. censuit id non esse licitum, cùm sit expressè prohibitum, Nauar. manualis c. 21. nu. 52. Itaque in Paschate sumenda est Eucharistia in propria Parochia: nec excusatur sumens in hebdomada sancta, vel immediatè post Pascha extra eam.

Famuli quoque seculares in monasterijs Regularium Ord. Cisterciensis habitantes non sunt cogendi accedere ad ecclesiam parochialem, nec ibi Sacramenta accipere, nisi tempore Paschali resurrectionis D. N. Iesu Christi. Ita in vna decisione data Episcopo Tornacensi die 20. Febr. 1576.

REMISSIONES.

CANON I.

a VIde Pat. Henriq. in sum. lib. 8. c. 20. §. 4. in princip. Valent. disp. 6. qu. 3.

qu.3. Pat. Ægid. de Conink. de Sacram. & censur. q. 75. n. 3. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchariſt. c. 1. concl. 5.

β CANON II. Vide P. Henriq. in sum. l. 8. c. 30. §. 2. lit. I. Pat. Vasquez in 3. p. D. Thomæ tom. 3. disp. 180. num. 108. & disp. 194. nu. 4. Pat. Ægid. de Sacram. q. 75. n. 49. & nu. 171. & qu. 77. art. 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 29. n. 36. Pet. Ledesm. d. tract. de Euchar. c. 6. con. 2. & 3.

γ CANON III. Vide P. Henriq. in sum. li. 8. c. 27. §. 4. lit. K, P. Ægid. de Sacram. & censuris q. 74. n. 3. & n. 191. & q. 75. n. 49. & 168. & q. 76. nu. 32. Pat. Vasquez tom. 3. disp. 188. nu. 2. & 15. P. Valer. Regin. d. lib. 29. num. 37.

δ CANON IV. Vide P. Henriq. in sum. li. 8. c. 29. in princip. lit. C, Bald. Iun. super opera controu. Bellarm. p. 2. li. 3. cap. 5. P. Ægid. d. q. 74. num. 26.

ε CANON V. Vide P. Henriq. in sum. lib. 8. c. 26. in principio lit. B, Ægid. de Sacramentis qu. 79. nu. 53. P. Vasquez d. tom. 3. disp. 205. num. 2.

ζ CANON VI. Vide Can. lib. 5. de locis Theolog. cap. 5. col. 144. & lib. 12. cap. 11. colum. 441. Pat. Henriq. in sum. lib. 8. cap. 32. §. 3. lit. D, & cap. 42. §. 2. lit. H, P. Ægid. de Sacrament. tom. 1. qu. 76. nu. 86. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. nu. 37. in fine, P. Soar. tom. 3. disp. 65.

η CANON VII. Vide Bald. Iunium super opera controu. Bellar. p. 2. li. 3. c. 5.

θ CANON VIII. Vide P. Vasquez in 3. p. D. Thom. to. 3. disp. 212. num. 3.

ι CANON IX. Vide P. Ægid. de Coninck. de Sacrament. & censuris qu. 80. n. 102. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 29. nu. 57. in fin.

κ CANON X. Vide Sotum in 4. dist. 2. qu. 5. art. 4. col. 14. Can. de locis Theolog. lib. 3. col. 189. ad fin. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 80. nu. 5. cum seqq. P. Azor. inst. moral. par. 1. li. 10. cap. 31. col. 1040. P. Soar. tom. 3. disp. 66. sect. 3. vers. Sed quæres, P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. li. 20. nu. 53.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

CAPVT I.

Datur forma qua Episcopi debent residere, subditos cum prudentia corrigere, à cuius visitatione nemo appellet, &c.

EAdem sacrosancta Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nun-

α Nuncijs, intendens nõnulla statuere, quę ad iurisdictionem pertinent Episcoporum, vt iuxta proximæ Sessionis decretum, illi in commissis sibi Ecclesijs eò libentiùs resideant, quò facilius & commodius sibi subiectos regere, & in vitæ ac morum honestate continere potuerint; illud primùm eos admonendos censet; *a β vt se pastores, non percussores esse meminerint*, atque ita præesse sibi subditis oportere, vt non in eis dominentur, sed illos tanquam filios & fratres diligant, elaborentque, vt hortando & monendo ab illicitis deterreant, ne vbi deliquerint, debitis eos pœnis coërcere cogantur. Quos tamen, si quid per humanam fragilitatem peccare cõtigerit, *b* illa Apostoli est ab eis seruanda præceptio; vt illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate, & patientia: cùm sæpè plus erga corrigendos agat beneuolentia quàm austeritas, plus exhortatio quàm comminatio, plus caritas quàm potestas. Sin autem ob delicti grauitatem virga opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia iudicium cum lenitate seueritas adhibenda est; vt sine asperitate disciplina populi salutaris ac necessaria conseruetur; & qui correcti fuerint, emendentur; aut si resipiscere noluerint, cæteri, salubri in eos animaduersionis exemplo, à vitijs deterreantur: cũ sit diligẽtis & pij simul pastoris officium, morbis ouium leuia primùm adhibere fomenta; pòst, vbi morbi grauitas ita postulet, *c* ad acriora & grauiora remedia descendere; sin autem ne ea quidem proficiant illis submouendis, ceteras saltem oues à contagionis periculo liberare. *d* Cùm igitur rei criminum plerumq; ad euitandas pœnas & Episcoporum subterfugienda iudicia, querelas & grauamina simulent, & appellationis diffugio iudicis processum impediant, ne remedio, ad innocentiæ præsidium instituto, ad iniquitatis defensionem abutantur, atque vt huiusmodi eorum calliditati & tergiuersationi occurratur, ita statuit & decreuit: *e* 1 γ *In causis visitationis & correctionis*, siue habilitatis & inhabilitatis, necnon criminalibus, ab Episcopo seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitiuam sententiam, δ *ab interlocutoria vel*

a Tit. 1. 1. Tim. 3. 1. Pet. 5. dist. 45. in prin. dist. 94. c. vlt. dist. 95. c. esto subiectus.

b 1. Tim. 4.

c c. resecãda, & c. corripiantur 24. q. 3.

d c. cum speciali §. porro, de elect.

e Infr. Sess. 22. c. 1. & 24. c. 20. de ref.

vel alio quocunq; grauamine, 2 non appelletur: ε ζ η &c. nec Episcopus seu Vicarius appellationi huiusmodi, tanquam friuolæ, deferre teneatur; sed ea ac quacumque inhibitione ab appellationis iudice emanata, necnon omni stylo & consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstante, ad vlteriora valeat procedere: *a 3 nisi grauamen* huiusmodi per definitiuam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiua appellari non possit: quibus casibus sacrorum & antiquorum Canonum statuta illibata persistant.

a c. vt debitus de appell. cum simp.

DECLARATIONES.

1 *In caussis visitationis & correctionis.*] Appellatio à correctione non est admittenda per Metropolitanum ante diffinitiuam sententiam; etiam si Metropolitanus acta solum videre vellet expensis appellantis transportanda.

2 *Non appelletur.*] Appellatio à diffinitiua in caussa correctionis nō suspendit executionem. Itaq; in nonnullis casibus, veluti in materia correctionis morum, vbi Cōcilium expresse sustulit appellationem, sublatam intellige quoad effectum suspensiuum, non autem deuolutiuum.

3 *Nisi grauamen.*] Non est inhibendum Episcopis in aliqua caussa, quæ sit coram eis in prima Instantia, nec deferendum appellationibus, nisi appellatum fuerit à diffinitiua, vel interlocutoria habente vim diffinitiuæ, cuius grauamen per appellationem à diffinitiua non possit reparari.

Post diffinitiuam sententiam in caussis visitationis & correctionis appellari potest, ita tamen, vt appellatio nō suspendat executionem, nisi grauamen sit huiusmodi, vt est infrà.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 2. quæst. 40. art. 1.

β *Vt se pastores, non percussores esse meminerint.*] Episcopi perpendere debent summa diligētia, & pietate text. in præsenti, & infr. sess. 24. c. 3. & sess. 25. c. 1. de Refor. & c. Esto subiectus, & c. Episcop. cum sequentib. 92. dist.

γ *In causis visitationis, &c.*] Vide infr. sess. 24. c. 10. Nauar. in Man. c. 18. & 25. n. 14. cum seq. & in Rub. de iud. notab. 9. n. 83. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 70. n. 4.

δ *Ab interlocutoria, vel ab alio quocumq; grauamine non appelletur.*] Quando grauamen illatum per illam non potest tolli per appellationem a diffinitiua, posse appellari docet Nauarr. cons. 2. de appellat. quòd potest etiam appellari ex rationabili causa, & in appellatione expressa, habetur in c. Vt debitus, de appellat. ca. Cùm appellationi-

bus friuolis, eod. tit. lib. 6. Vide tamen Soar. de Paz in praxi tom. 2. p. 5. c. vnic. n. 3. Quarant. in summa Bullarij, verbo Archiepisc. auctoritas, vers. Primò quæro, pag. 65. vbi resoluit, quòd non potest appellari ab interlocutoria in scriptis, & expressa causa iusta, ex hoc decreto, licèt olim ante Concilium attento iure, liceret.

ε *Nec Episcopus, seu Vicarius appellationi huiusmodi tanquam friuolæ deferre teneatur.*]Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Archiepiscopus non debet se ingerere in prima instantia causarum, quæ agitantur coram eius suffraganeo. Et iterum: Non est inhibendum Episcopis in aliqua causa, quæ sit coram eis in prima instantia, nec deferendum appellationibus, nisi in illis tribus casibus, de quibus suprà adest bulla Greg. XIII. quæ est 24. fol. 1220. in Bullario, & prædictas Cardinalium decisiones refert Zerol. in praxi Episc. verbo Appellatio, vers. Ad decimum.

ζ Sacram Cardinalium Congregationem definisse, Metropolitanum non posse cognoscere, etiam citra præiudicium cursus causæ coram Episcopo, neque ad eum effectum etiam absq; vlla inhibitione posse simpliciter mandare, vt sibi transmittatur copia processus expensis appellantis, extra casus à prædicto Concilio expresè cõcessos appellandi, refert Stephan. Quaran. in sum. Bullar. verbo Archiepisc. auctoritas vers. Primò quæro, p. 65.

η In hac deniq; appellationis materia extat decretum Sacræ Congregationis prolatum die 16. Octob. ann. 1600. Alex. Card. Floren. Hieronym. Agucchius Secret. cuius tenor sequens est.

θ Ad tollendas ambiguitates, & cõtrouersias iurisdictionales, quæ inter appellationum, & prioris instantiæ iudices nõ sine partium dispendio, cursuq; iustitiæ impedimẽto, & sæpè cũ scandalo, oriũtur, sacra Congregatio causis Episcoporũ præposita, facta prius relatione S. D. N. Clem. Papæ, ac de Sãctitatis suę mãdato viuę vocis oraculo desuper habito, in hũc, qui sequitur, modum ab omnibus, ad quos spectat in posterum fieri, ac seruari debere mandauit, & mandat.

ι Metropolitani, Archiepiscopi, Primates, aut Patriarchę suffraganeos, eorumve subditos non iudicent, nisi in casibus à iure expressis.

κ Iidem, nec alij superiores etiam Nuntij, vel Legati de latere specificam facultatem maiorem non habentes, causas in curijs Ordinariorum, vel aliorum inferiorum iudicum pendentes ad se non aduocent: nisi per viam legitimæ appellationis ad ipsorum tribunalia deferantur; tuncq; appellantes ab inferiorum iurisdictionibus, quoad alias causas eximere non possint.

λ Appellationes nunquam recipiantur, nisi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, prius constiterit appellationem à sententia diffinitiua, vel habente vim diffinitiuæ, aut à grauamine, quod per diffinitiuam sententiam reparari non possit, in casibus à iure non prohibitis per legitimam personam, & intra debita tempora fuisse interpositam, ac prosequutam.

11 Nec

λ Nec dum causæ coram inferioribus iudicibus pendent, ante diffinitiuam sententiam, vel vim diffinitiuæ habente, de grauamine illato, superiores cognoscere valeant, licèt citra præiudicium cursus causarum se id facere contestentur. Nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut simpliciter mandare, vt ipsis copia processus transmittatur etiam expensis appellantis.

μ Inhibitiones post appellationem, sicut præmittitur, receptam non concedantur, nisi inscriptione tenoris sententiæ, aut decreti diffinitiui, aut vim diffinitiui habentis, vel damnum per diffinitiuam irreparabile continentis: alias inhibitiones, & processus, & inde sequuta quæcumque sint in ipso iure nulla, eisque impune non parere liceat.

ν Si appellans asserat sententiæ, aut appellationis exemplum culpa iudicis à quo, vel actuarij habere non posse, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio concedenda, sed eis tantùm, ad quos pertinet, iniungi poterit, vt soluta condigna mercede actorum exemplum authenticum appellanti intra breuem aliquem competentem terminum tradatur. Caueat tamen iudex à quo, nisi verè appellatum fuerit in causa appellabili, interim aliquid in præiudicium appellantis attentet: Et si per actum publicum, aut per testium depositiones constiterit acta denegari appellanti, tunc mandato tradendi acta possit iudex appellationis adijcere, ne interim aliquid noui contra appellantem intentetur.

ξ Ab executione decreti S. Concil. Trident. aut visitationis Apost. appellationes à Metropolitanis non recipiantur, nec, si Episcopi virtute eiusdem Sacri Concilij procedant, vt Sedis Apostol. delegati in causis, quæ sub eorum iurisdictione ordinaria non comprehenduntur, salua tamen in hoc casu Legatorum, & Nuntiorum Apostol. auctoritate.

ο In causis verò visitationis Ordinariorum, aut correctionis morum, quoad effectum deuolutiuum tantùm admittantur: nisi de grauamine per diffinitiuam irreparabili agatur, vel cùm visitator citata parte, & adhibita causæ cognitione iudicialiter procedit, tunc enim appellationi locus erit, etiam quoad effectum suspensiuum.

π Cùm à grauamine, quod per diffinitiuam reparari nequit, vt indebitæ carcerationis, vel torturæ, aut excommunicationis etiam comminatæ appellatur, non nisi visis actis, ex quibus euidenter appareat: de grauamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel prouisio aliqua concedatur.

ρ Causa appellationis, dum pendet, appellans in eodem quo reperitur carcere, permanebit, quoad iudex, ad quem appellatum est, visis actis, & causa cognita, aliter decreuerit: & tũc si à iudicis ad quem decreto vim diffinitiuæ habente fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro sui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem superiorem aliud fuerit ordinatum.

* Acta originalia processuum primæ instantiæ ad iudicem appellationis notarius mittere non cogatur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa, & suspicio incidat, quæ iudicialiter obijciatur; & tunc terminata causa, remittenda sunt ad Ordinarium, vt in suo archiuo conseruentur.

* A sententia diffinitiua contra verum contumacem prolata appellatio non recipiatur: nec inhibitio, aut alia quæuis prouisio, quandiu appellans in huiusmodi vera contumacia perstiterit, concedatur.

CAPVT II.

In criminalibus appellationis causa à sententia Episcopi, quando Metropolitano, & quando vni ex vicinioribus sit committenda, eorumve Vicarijs, & non inferioribus.

A Sententia Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarij generalis, in criminalibus appellationis causa, vbi appellationi locus fuerit, si Apostolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, 1 *Metropolitano, seu illius etiam Vicario* in spiritualibus generali; aut, si ille aliqua de causa suspectus foret, vel vltrà duas legales diætas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, 2 *vni ex vicinioribus Episcopis*, seu illorum Vicarijs, non autem inferioribus iudicibus, committatur.

DECLARATIONES.

1 *Metropolitano, seu illius etiam Vicario.*] Fuit dubitatum, An Legati seu Nuncij Apost. possint committere istas caussas suis Auditoribus, vt illas viderent tanquam Iudices delegati? Fuit resolutum die 6. Octobr. 1588. non posse: & fuit allegatum c. 10. sess. 25. de Reform.

2 *Vni ex vicinioribus Episcopis.*] An sit à Decretis & sententijs Ordinarij, qui etiam tanquam Sed. Apostol. delegatus ex Decret. Concilij processit, interponenda appellatio coram Ordinario, vel potius ad Sedem Apostolicam appellandum? Et fuit resolutum, appellãdum esse ad Metropolitanum, quia Concilium videtur coadiuuare, non autem de nouo dare.

Die 24. Maij, 1590. Congregatio censuit, sententias latas ab Auditoribus Nunciorum Sanctissimi in caussis appellationum, in criminali, nullas esse; nec propter vtilitatem publicam, & communem partium errorem sustineri.

CAP.

Caput III.

Acta primæ instantiæ intra triginta dies dentur gratis reo appellanti.

* Reus, ab Episcopo, aut eius Vicario in spiritualibus generali, in criminali causa appellans, coram iudice, ad quem appellauit, 1 *acta primæ instantiæ* omnino producat: & iudex, nisi illis visis, ad eius absolutionem minimè procedat. Is autem, à quo appellatum fuerit, intra xxx. dies acta ipsa postulanti 2 *gratis exhibeat*: alioqui absque illis 3 *causa appellationis* huiusmodi, prout iustitia suaserit, terminetur.

DECLARATIONES.

1 *Acta primæ instantiæ.*] Constito de contumacia Iudicis à quo, recusantis exhibere acta, partes erunt Iudicis, ad quem appellatum est, absoluere partem appellantem à molestationibus, & pronuntiare acta & sententiam Iudicis à quo, si vnquam reperiuntur, cassa esse & vana.

Carcerati sine processu appellatio à Metropolitano cognosci, potest, dummodo non impediat executionem: carceratus tamen non est per iudicem appellationis, nisi causa cognita, relaxandus.

2 *Gratis exhibeat*] Gratis exhibenda sunt acta in caussa criminali, confecta per Cancellarium Episcopi aut ipsummet Episcopũ: secus si per Notarium, cui soluenda est merces, iuxta *c.20. sess.24.*

3 *Causa appellationis.*] Congregatio censuit, Episcopum, ad quem appellatum fuerit, excommunicatum coram se comparentem ad cautelam posse absoluere; visis tamen actis, quibus Iurisdictio sua fundetur, quamuis alias de caussæ meritis non cognoscat diffinitiue: tamen non nisi visis omnibus actis primæ instantiæ posse, iuxta hoc cap. sententiam ferre.

REMISSIONES.

* Vide Soarez de Paz. in praxi tom.2.p.5.c.vnic.nu.14.

Caput IV.

Si à iure requisiti Episcopi certo numero non possunt assistere Episcopo deponenti ac degradanti Clericum, assistant totidem Abbates certi, eiusdem diœcesis: quibus assistere non valentibus, adsistant personæ alioquin in dignitate constitutæ, &c.

* Cum verò tam grauia nonnunquam sint delicta, *a* ab Ecclesiasticis cõmissa personis, vt ob eorũ atro-

a *Carth.11. Vide 3.q.2.c. Suggero & 15.q.7.c.Felix Episcop.*

citatem è sacris Ordinibus deponendæ, & curiæ sint tradendæ sæculari: in quo *a* secundùm sacros Canones certus Episcoporum numerus requiritur: *b* quos si omnes adhibere difficile esset, debita iuris executio differretur: si quando autem interuenire possent, eorum residentia intermitteretur: propterea statuit & decreuit: Episcopo per se, seu illius Vicarium in spiritualibus generalem, contra Clericum, in sacris etiam Presbyteratus Ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, nec non verbalem depositionem, & per seipsum etiam ad actualem atque solennem degradationem ab ipsis Ordinibus & gradibus Ecclesiasticis, in casibus, in quibus aliorum Episcoporum præsentia, in numero à Canonibus definito, requiritur, etiam absque illis procedere liceat: adhibitis tamen & in hoc sibi assistentibus totidem Abbatibus, vsum mitræ & baculi ex priuilegio Apostolico habentibus, si in ciuitate aut diœcesi reperiri & commodè interesse possint; alioquin alijs personis in Ecclesiastica dignitate constitutis, quæ ætate graues, ac iuris scientia commendabiles existant.

a 2. *Hispal. c. 6.*
b *c. si quis, cũ seq. 4. q. 7.*
c *degradat. de pœn. in 6.*

REMISSIONES.

VIde Salzed. in pract. c. 3. n. 7. P. Henriq. in sum. li. 13. c. 55. §. 2. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœn. li. 32. tract. 2. nu. 52.

CAPVT V.

Gratias mendacijs aut taciturnitate extortas pro remißione peccati aut pœnæ, ad quam criminosus fuerat condemnatus, reuocet is qui gratiam fecisse videbatur.

ET quoniam per fictas causas, quæ tamen satis probabiles videntur, interdum accidit, vt nonnulli eiusmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ, illis Episcoporum iusta seueritate inflictę, aut remittuntur omnino, aut minuuntur; cùm non ferendum sit, vt mendacium, quod tanto-

tantopere Deo displicet, non modò ipsum *a* impunitum sit, verum etiam alterius delicti veniam impetret mentienti: idcircò, vt sequitur, statuit & decreuit: Episcopus apud Ecclesiam suam residens, de surreptione & obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipse inquirere cœperat, aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, per seipsum, tamquam Sedis Apostolicę delegatus, *b* etiam summariè cognoscat; ipsamque gratiam, postquam per falsi narrationem, aut veri taciturnitatem obtentam esse legitimè constiterit, non admittat.

a *Exod.23. Leuit.19. Prou.6.8.10.12.& 19. c. si quis dixerit. cum seq. & c. nemo peritorum. 11. q. 3.*

b *c. super litteris. & c. cũ dilecta. de rescr.*

Capvt VI.

Episcopus nequaquam moueatur aut citetur vt personaliter compareat, nisi ob causam ex qua deponendus aut priuandus veniret.

QVoniam verò subditi Episcopo, *c* tametsi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odisse, & tamquam iniuria affecti sint, falsa illi crimina obijcere solent; vt, quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeant; cuius vexationis timor plerumque illum ad inquirenda & punienda eorum delicta segniorem reddit: idcircò, ne is magno suo & Ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione vagari cogatur, ita statuit & decreuit: *d* α *Episcopus, nisi ob causam*, ex qua deponendus siue priuandus veniret, etiam si ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, vel accusationem, siue alio quouis modo procedatur, vt personaliter compareat, nequaquam citetur vel moneatur.

c *c. sunt nonnulli. 2. q. 7.*

d *Vide Sess. 24. c. 5.*

REMISSIONES.

α EPiscopus nisi ob causam.] Vide Iacob. lib. 22. de officio Vicarij lib. 2. quæst. 59. num. 1. & 2. Clar. in §. fin. q. 35. vers. Vlterius quære. Stephan. Grat. discept. for. cap. 169. num. 15.

CAPVT VII.

Qualitates testium contra Episcopum describuntur, iisque carentes puniuntur.

a c. accusatio quoque, c. accusatio Episcoporum, c. testes. 2. q. 7. & c. vlt. 2. q. 5. Conc. Rom. sub Siluest. I. iuxta Anacleti Pap. Epist. 2 & Carthag. 2. c. 6. & Carthag. 4. c. 96. & Sixt. III. Epist. 3. c. 3.

α TEstes *a* in causa criminali ad informationẽ, vel iudicia seu aliàs in causa principali contra Episcopũ, nisi contestes, & bonæ conuersationis, existimationis & famæ fuerint, non recipiantur; & si odio, temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint, grauibus pœnis multentur.

CAPVT VIII.

β CAusæ Episcoporũ, cùm pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Max. referantur, ac per ipsum terminentur.

REMISSIONES.

αβ VIde Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 41. n. 5. vbi resoluit, Conciliũ in præsenti dũ definit, quòd Episcopus nisi ob causam, ob quam deponendus, seu priuandus venerit, vel personaliter compareat, nequaquam citetur, vel moneatur, intelligendum esse de Episcopis nõ residentibus; quia illi possunt citari, seu moneri ad comparendum, ob causam ob quam veniant deponendi, seu priuandi: Episcopi autem residentes, etiamsi sit causa atrocissima, vtpote hæresis, aut læsæ maiestatis, minimè citari possunt ad personaliter comparendum, per quoscunque iudices ordinarios, vel delegatos, etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales; nisi de expressa, ac speciali commissione manu Papæ signata.

Decretum prorogationis definitionis quatuor articulorum de Sacramento Eucharistiæ, & salui conductus, Protestantibus dandi.

EAdem sancta Synodus errores omnes, qui super hoc sanctissimo Sacramento repullularunt, tamquã vepres ex agro Dominico euellere, ac omnium fidelium saluti prospicere cupiens, quotidianis precibus Deo omnipotenti piè oblatis, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes, articulos, diligentissima veritatis Catholicæ inquisitione tractatos, plurimis accuratissimisque pro

rerum

rerum grauitate diſputationibus habitis, cognitis quoque præſtantiſſimorum Theologorum ſententiis, hos etiám tractabat: An neceſſarium ſit ad ſalutem, & diuino iure præceptum, vt ſinguli Chriſti fideles ſub vtraque ſpecie ipſum venerabile Sacramentum accipiant. Et: Num minus ſumat qui ſub altera, quàm qui ſub vtraque communicat. Et: An errauerit ſancta mater Eccleſia, laicos, & non celebrantes ſacerdotes, ſub panis ſpecie dumtaxat communicando. Et: An paruuli etiam communicandi ſint. Sed quoniam ex nobiliſſima Germaniæ prouincia ij, qui ſe Proteſtantes nominant, ſuper his ipſis articulis, antequam definiātur, audiri à ſancta Synodo cupiunt, & eā ob cauſam fidem publicam ab illa poſtularunt, vt ipſis tutò huc venire, & in hac vrbe commorari, ac liberè coram Synodo dicere atque proponere quæ ſenſerint, & poſteà, cùm libuerit, recedere liceat: ſancta ipſa Synodus, licet magno deſiderio eorum aduentum multos anteà menſes exſpectarit, tamen, vt pia mater, quæ ingemiſcit & parturit, ſummopere id deſiderās ac laborās, vt in ijs, qui Chriſtiano nomine cenſentur, nulla ſint ſchiſmata, ſed quemadmodū eumdem omnes Deum & Redemptorem agnoſcūnt, ita idem dicant, idem credant, idem ſapiant; confidens Dei miſericordia, & ſperans fore, vt illi in ſanctiſſimam & ſalutarem vnius fidei, ſpei, caritatiſq; concordiā redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, ſecuritatem & fidem, vt petierunt, publicam, quam ſaluū conductum vocant, quo ad ſe pertinet, eius, qui infrà ſcriptus erit, tenoris, dedit atq; conceſſit: & eorū cauſa definitionem illorum articulorum ad ſecundam Seſſionē diſtulit, quā, vt illi cōmodè intereſſe poſſent, in diem feſtū Conuerſionis D. Pauli, quæ erit vigeſima quinta die menſis Ianuarij, anni ſequentis, indixit. Illudque præterea ſtatuit, vt in eadem Seſſione de Sacrificio Miſſæ agatur, propter magnam vtriuſque rei connexionem: interea Seſſione proxima de Pœnitentiæ & extremæ Vnctionis Sacramentis tractandū. illam autem die feſto D. Catharinæ virginis & martyris, qui erit vigeſima quinta Nouem-

uembris, habendam esse decreuit, simulque vt in vtraque materiam reformationis prosequatur.

SALVVS CONDVCTVS DATVS PROTESTANTIBVS.

SACROSANCTA generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nuncijs, omnibus & singulis, siue Ecclesiasticis siue sæcularibus personis vniuersæ Germaniæ, cuiuscumque gradus, status, conditionis, qualitatis sint, quæ ad œcumenicum hoc & generale Concilium accedere voluerint, vt de ijs rebus, quæ in ipsa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere & tractare, ac ad ipsum œcumenicum Concilium liberè & tutò venire, & in eo manere & commorari, ac articulos, quot illis videbitur, tam scripto quàm verbo, offerre, proponere, & cum Patribus, siue ijs qui ab ipsa sancta Synodo delecti fuerint, conferre, & absque vllis conuiciis & contumeliis disputare, necnon quando illis placuerit, recedere possint, & valeant, publicam fidem & plenam securitatem, quam saluum conductum appellant, cum omnibus & singulis clausulis & decretis necessariis & opportunis, etiam si specialiter & non per verba generalia exprimi deberent, quæ pro expressis haberi voluit, quantum ad ipsam sanctam Synodum spectat, concedit. Placuit præterea sanctæ Synodo, vt, si pro maiori libertate ac securitate eorum, certos tam pro commissis quàm pro committendis per eos delictis iudices eis deputari cupiant, illos sibi beneuolos nominent, etiam si delicta ipsa quantumcumque enormia, ac hæresim sapientia fuerint.

SESSIO

SESSIO DECIMAQVARTA,

QVÆ EST QVARTA SVB IVLIO III. PONT. MAX. CELEBRATA DIE XXV. NOV. M. D. LI.

Doctrina de sanctißimis Pœnitentiæ & extremæ Vnctionis Sacramentis.

Sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nuncijs, quamuis in decreto de *a* Iustificatione multus fuerit de Pœnitentiæ Sacramento, propter locorum cognationem, necessaria quadam ratione sermo interpositus: tanta nihilominus circa illud nostra hac ætate diuersorum errorum est multitudo, vt non parum publicæ vtilitatis retulerit, de eo exactiorem & pleniorem definitionem tradidisse; in qua demonstratis & conuulsis, Spiritus sancti præsidio, vniuersis erroribus, Catholica veritas perspicua & illustris fieret; quam nunc sancta hæc Synodus Christianis omnibus perpetuò seruandam proponit.

a Supra Seß. 6. cap. 14.

REMISSIONES.

DE Pœnitentię Sacramento bene scripserunt Theologi cũ Magistro in 4. dist. 14. D. Thom. p. 3. q. 84. Vbi P. Ægid. de Conink. tract. de Sacram. disp. 1. cum sequentibus doctiss. P. Soar. tom. 4. de Pœnit. Petr. de Ledesm. in summa part. 1. tract. de Pœnitentia, Viuald. in Candelabro Aureo de Sacrament. Pat. Valeri Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. Cardin. Bellarm. de Pœnit Pat. Henriq. in summa lib. 4. Gregor. de Valentia, tom. 4. disput. 7. quæst. 3. cum tribus sequent. P. Luc. Pinell. de Sacrament. Pœnitentiæ.

CAPVT I.

De necessitate & institutione Sacramenti Pœnitentiæ.

SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga DEVM esset, vt iustitiam, in Baptismo ipsius beneficio & gra-

gratia susceptam, constanter tuerentur: non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum. *a* Quoniam autem Deus, diues in misericordia, cognouit figmentum nostrum; illis etiam vitæ remedium contulit, qui sese posteà in peccati seruitutem, & dæmonis potestatem tradidissent, Sacramentum videlicet Pœnitentiæ; quo lapsis post Baptismũ, beneficium mortis Christi applicatur. *b* Fuit quidem Pœnitentia vniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore ad gratiam & iustitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petiuissent, vt, peruersitate abiecta & emendata, tantam Dei offensionem cum peccati odio & pio animi dolore detestarentur; vnde Propheta ait: *c* Conuertimini & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit: *d* Nisi pœnitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Et princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Baptismo initiandis pœnitentiam commendans, dicebat: *e* Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrûm. Porrò nec ante aduentum Christi Pœnitentia erat Sacramentum, nec est post aduentum illius cuiquam ante Baptismum, Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipuè instituit, cùm à mortuis excitatus, insufflauit in discipulos suos, dicens: *f* Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto & verbis tam perspicuis, potestatem remittendi & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles post Baptismum lapsos, Apostolis & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, vniuersorum Patrum consensus semper intellexit. Et Nouatianos, remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia Catholica, tamquam hæreticos explosit atq; condemnauit. Quare verissimum hunc illorum verborum Domini sensum sancta hæc Synodus probans & recipiens, damnat eorum commentitias interpretationes, qui

a infra Can. 1. Psal. 102. Ephes. 2. Sic Innoc. I. Epist. 91. inter Epist. Aug. Nã quamuis redemisset, &c. & Cyprianus ab Aug. c. ratus lib. 2. contra Iulian. c. 8. Quàm benigna, quam necessaria.

b supra Sess. 6. cap. 14. de iustif. Conc. Cabilon. c. 8.

c Ezech. 18.

d Luc. 13.

e Act. 2. c. agunt. & c. Propriè de cons. dist. 4.

f Ioan. 20. Matth. 16. c. vt constituetur. 50 dist. & infra cap. 8. in fin. & Can. 3.

qui verba illa ad potestatem prædicandi verbum Dei, & Christi Euangelium annunciandi, contra huiusmodi Sacramenti institutionem falsò detorquent.

REMISSIONES.

VIde Sayr. de Sacramentis in genere lib. 2. cap. 2. q. 1. art. 1. vers. de Pœnitentiæ Sacramento. P. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thomæ, tom. 2. disp. 135. num. 10. P. Ægid. de Conink. de Sacrament. & censur. tom. 1. q. 66. num. 140. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 28. num. 39. cum seqq.

CAPVT II.

De differentia Sacramenti Pœnitentiæ & Baptismi.

CÆterum hoc Sacramentum *a* multis rationibus à Baptismo differre dignoscitur. nam præterquam quòd materia & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissimè dissidet: constat certè, Baptismi ministrum iudicem esse non oportere; cùm Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non priùs in ipsam per Baptismi ianuam fuerit ingressus. *b* Quid enim mihi, inquit Apostolus, de ijs, qui foris sunt, iudicare? Secùs est de domesticis fidei, quos Christus Dominus *c* lauaro Baptismi sui corporis membra semel effecit: nam hos, si se postea crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptismo ablui, cum id in Ecclesia Catholica nulla ratione liceat, sed ante hoc tribunal, tamquam reos, sisti voluit; vt per sacerdotum sententiam non semel, sed quoties ab admissis peccatis ad ipsum pœnitentes confugerint, possent liberari. Alius præterea est Baptismi, & alius Pœnitentiæ fructus. per Baptismum enim Christum *d* induentes, noua prorsus in illo efficimur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remissionem consequentes: ad quam tamen nouitatem & integritatem per Sacramentum Pœnitentiæ, sine magnis nostris fletibus & laboribus, diuina id exigente iustitia, peruenire nequaquam possumus: *β vt meritò pœnitentia laboriosus* quidam Baptismus à sanctis Patribus dictus fuerit. *Est γ autem*

a *supr. Seß. 6. de iustif. c. 14. & infra Can. 4.*

b *1. Cor. 5. in fi. c. multi. 2. q. 1. c. gaudemus, de diuor.*

c *1. Cor. 12. 6. c. verbum, de pœn. dist. 1.*

d *Galat. 3.*

tem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptismum ad salutē necessarium, vt nondum regeneratis ipse Baptismus.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Conink. de Sacram. & censur. q. 68. art. 3. num. 41. Gregor. de Valentia, tom. 4. disput. 7. q. 1. puncto. 5. P. Soar. tom. 4. disp. 17. sect. 1. §. Secunda veritas Fidei, P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 28. n. 38.

β *Vt meritò Pœnitentia laboriosius, &c.*] Vide Nau in cap. vlt. de pœn. dist. 7. §. Quod quamuis, num. 10. & 11. Sayr. de Sacr. in genere li. 5. c. 1. q. vnic. art. 2. vers. de Pœnit.

γ *Est autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium.*] Vide P. Henriq. in sum. lib. 4. c. 2. §. 2. P. Valeri. Regin. in praxi fori pœn. lib. 6. num. 42.

CAPVT III.

De partibus & fructu huius Sacramenti.

Docet præterea sancta Synodus s α *Sacramenti Pœnitentiæ formam*, in qua præcipuè ipsius vis sita est, in illis ministri verbis positam esse: Ego te absoluo, &c. quibus quidem de Ecclesiæ sanctæ more preces quædam laudabiliter adiunguntur: ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariæ. *Sunt β autem quasi materia huius Sacramenti, ipsius pœnitentis actus*, a nempe Contritio, Cōfessio & Satisfactio. Qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione Pœnitentiæ partes dicuntur. Sanè verò res & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius vim & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in viris pijs & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiæ pax ac serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Hæc de partibus & effectu huius Sacramenti sancta Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui Pœnitentiæ partes, incussos conscientiæ terrores & fidem esse contendunt.

a Supra Sess. 6. de iustif. cap. 14. & infra Can. 4.

REMIS-

REMISSIONES.

α *SAcramenti Pœnitentiæ formam, &c.*] Vide Sayr. de Sacr. in genere lib. 1. c. 3. q. vnic. art. 5. vers. in Pœnitentiæ Sacramento. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. dub. 8. à num. 49.

β *Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius pœnitentis actus.*] Vide Nau. in man. prælud. 10. nu. 3. & in sum. de pœnit. dist. 5. nu. 18. Sayr. d. lib. 1. c. 3. q. vnic. art. 7. vers. Ad primum in med. P. Henriq. in sum. lib. 4. cap. 9. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. à num. 27. & præcipuè, num. 32.

CAPVT IV.

De Contritione.

α CContritio, *a* quæ primum locum inter dictos pœnitentis actus habet, animi dolor β *ac detestatio* est peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero. Fuit autem quouis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic Contritionis motus necessarius; & in homine post Baptismum lapso ita demum præparat ad remissionem peccatorum, si cùm fiducia diuinæ misericordiæ & voto præstandi reliqua coniunctus sit, quæ ad ritè suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus hanc Contritionem, non solùm *b* cessationem à peccato, & vitæ nouæ propositum & inchoationem, sed veteris etiam odium continere, iuxtà illud: *c* Proijcite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus præuaricati estis; & facite vobis cor nouum & spiritũ nouum. Et certè, qui illos Sanctorum clamores considerauerit, *d* Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: *e* Laboraui in gemitu meo; lauabo per singulas noctes lectum meum: *f* Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ; & alios huius generis: facilè intelliget, eos ex vehementi quodam anteactæ vitæ odio & ingenti peccatorum detestatione manasse. Docet præterea, etsi Contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemq; Deo reconciliare, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur; ipsam nihilominùs reconciliationem ipsi Contritioni, sine Sacramenti voto, quod

a supra Sess. 6. de iustif. c. 6. & 14.
b infr. Can. 5.
c Ezech. 18.
d Psal. 50. c. & venit, d. pœn dist. 1. c. totam, de pœn. dist. 3.
e Psal. 6.
f Esa. 38.

in illa includitur, non esse adscribendam. γ *Illam verò Contritionem imperfectam*, quæ Attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ & pœnarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum spe veniæ; declarat, non solùm non facere hominem hypocritam & magis peccatorem, verùm etiam donũ Dei esse & Spiritus Sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantùm mouentis, quo pœnitens adiutus viam sibi ad iustitiam parat. Et quamuis sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat; tamen ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit. Hoc enim timore vtiliter *a* concussi Niniuitæ, ad Ionæ prædicationem, plenam terroribus, pœnitentiam egerunt, & misericordiam à Domino impetrarunt. Quamobrem quidem calumniantur Catholicos scriptores, quasi tradiderint Sacramentum Pœnitentiæ absq; bono motu suscipientium gratiam conferre: quod numquam Ecclesia Dei docuit, nec sensit. sed & falsò docent; Contritionẽ esse extortam & coactam, non liberam & voluntariam.

a Ionæ 3. Matth. 12. Luc. 11. c. quamobrẽ, de pœn. dist. 1.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Henriq. in sum. lib. 4. cap. 17. cum seqq. Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 2. c. 3. Pat. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 68. n. 30. & tom. 2. disp. 1. dub. 2. n. 13. Petr. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Pœnitentia, cap. 4. & 7. P. Luc. Pinell. de Sacram. Pœnit. tract. de Contrit.

β *Ac detestatio.*] Vide P. Paul. Comitol. responsorum moral. lib. 1. q. 32. num. 2. vers. Qui verò.

γ *Illam verò Contritionem imperfectam, &c.*] Vide Pat. Henriq. in sum. lib. 4. cap. 17. §. 4. & c. 26. §. 5.

CAPVT V.

De Confessione.

α EX *b* institutione Sacramenti Pœnitentiæ iam explicata, vniuersa Ecclesia semper intellexit institutam etiam esse à Domino integram peccatorum Confessionẽ, & o-

b Luc. 5. & 17. Iac. 1. 1. Ioan. 1. infra Can. 6.

& omnibus post Baptismum lapsis iure diuino necessariã existere: quia Dominus noster Iesus Christus, *a* è terris ascensurus ad cœlos, sacerdotes sui ipsius vicarios reliquit, tamquam præsides & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint: quo, pro potestate Clauium remissionis aut retentionis peccatorum, sententiam pronuncient. Constat enim, sacerdotes iudicium hoc, incognita causâ, exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potiùs in specie, ac sigillatim, sua ipsi peccata declarassent. *b* Ex his colligitur, oportere à pœnitentibus β *omnia peccata mortalia*, quorum γ *post diligentem sui discussionem* conscientiam habent, in confessione recenseri, etiamsi occultissima illa sint, & tantùm aduersus duo vltima *c* Decalogi præcepta commissa, quæ nonnunquam animum grauiùs sauciant, & periculosiora sunt ijs quæ in manifesto admittuntur; nam venialia, quibus à gratia Dei non excludimur; *d* & in quæ frequentiùs labimur, quamquam rectè & vtiliter, citraque omnem præsumptionem in Confessione dicantur, quod piorum hominum vsus demonstrat; taceri tamen citra culpam, multisque alijs remedijs expiari possunt. Verùm, cùm vniuersa mortalia peccata, etiam cogitationis, *e* homines iræ filios, & Dei inimicos reddant; necessum est, omnium etiam veniam, cum aperta & verecunda Confessione, à Deo quærere. Itaque dum omnia, δ ε *quæ memoriæ occurrunt* peccata, Christi fideles confiteri student, proculdubiò omnia diuinæ misericordiæ agnoscenda exponunt. Qui verò secùs faciunt, & scienter aliqua retinent, nihil diuinæ bonitati per sacerdotem remittendum proponunt: Si enim erubescat ægrotus vulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat. ζ *Colligitur prætereà, etiam eas circumstantias* in Confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant: quòd sine illis peccata ipsa neque à pœnitentibus integrè exponantur, nec iudicibus innotescant; & fieri nequeat, vt de grauitate crimi-

a *Ioan. 20. Matth. 16. c. verbum, de pœn. dist. 1. & c. adhuc. de pœn. dist. 5*

b *infr. Can. 8*

c *Deut. 5.*

d *sup. Seß. 6. Can. 23. c. adhuc, & c. de quotidian. de pœn. dist. 3.*

e *Ephes. 2.*

num rectè censere possint, & pœnam, quam oportet, prò illis pœnitentibus imponere, vnde alienum à ratione est, docere circumstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse; aut vnam tantùm circumstantiam confitendam esse, nempe peccasse in fratrem. Sed & impium est, Confessionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impossibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare. Constat enim, nihil aliud in Ecclesia à pœnitentibus exigi, quàm vt, postquam quisque diligentiùs se excusserit, & conscientiæ suæ sinus omnes & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum & Deum suum mortaliter offendisse meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in vniuersum, eadem Confessione inclusa esse intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: *a* Ab occultis meis munda me Domine. Ipsa verò huiusmodi Confessionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia, grauis quidem videri posset, nisi tot tantisque commodis & consolationibus leuaretur, quæ omnibus, dignè ad hoc Sacramentum accedentibus, per Absolutionem certissimè conferuntur. 1. *Cæterum, quò ad modum confitendi secretò apud solum Sacerdotem*, etsi Christus non vetuerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, & sui humiliationem, cùm ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesiæ offensæ ædificationem, delicta sua publicè confiteri possit: non est tamen hoc diuino præcepto mandatum, nec satis consultè humana aliqua lege præciperetur, vt delicta, præsertim secreta, publica essent Confessione aperienda. Vnde cùm à sanctissimis *b* & antiquissimis Patribus, magno vnanimiq; consensu secreta Confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta vsa est, & modò etiam vtitur, fuerit semper commendata; manifestè refellitur inanis eorum calumnia, qui eam à diuino mandato alienam, & inuentum humanum esse, atque à *c* Patribus in Concilio Lateranensi congregatis initium habuisse docere non verentur. Neq; enim per Lateranense Concilium Ecclesia *d* statuit, vt Christi fideles con-

a Psal. 18.

b Conc. Cabilonen. c. 33.

c infrà Con. 8. & 14.

d Conc. Lateran. sub Innoc. III. cap. 21. c. omnis vtriusque, de pœn. & remiss.

confiterentur, quod iure diuino necessarium & institutum esse intellexerit; η θ ι *sed vt præceptum Confessionis, saltem semel in anno,* ab omnibus & singulis, cùm ad annos discretionis peruenissent, impleretur. Vnde iam in vniuersa Ecclesia, cùm ingenti animarum fidelium fructu, obseruatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo & maximè acceptabili tempore Quadragesimæ; quem morem hæc S. Synodus maximè probat & amplectitur, tamquam pium & meritò retinendum.

DECLARATIONES.

1 *Cæterùm, quò ad modum confitendi secreto apud solum Sacerdotem.*] Die 20. Iun. an. 1602. in generali congregat. S.N. Vniuersalis Inquisitionis habitę in palatio Apostolico in monte Quirinali coram S.D.N. Domino Clemente diuina prouidentia Pap. VIII. proposita quæstione: Vtrum liceat per literas seu per internuntium Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri: & ab eodem absente absolutionem obtinere? SS. auditis votis Patrum Theologorum, & re cum Illustriss. & Reuerendiss. Cardinalib. contra hæreticam prauitatem generalib. inquisitoribus maturè ac diligẽter considerata, hanc propositionem, scil. *licere per literas seu internuntium confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere:* ad minus vti falsam, temerariam & scandalosam damnauit & prohibuit: pręcepitque, ne deinceps ista propositio publicis priuatisque lectionibus, concionibus & congressibus doceatur, neve vmquam tanquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur. Quod si quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiam disputationem tractauerit, ni forsan impugnando, seu ad praxim directè vel indirectè dixerit, præter excommunicationem latæ sententiæ, quam ipso facto incurrat, à qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio quacumque dignitate fulgente, etiam S.R.E. maiori pœnitentiario, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice absolui, alijs etiam pœnis arbitrio infligentis subiaceat.

REMISSIONES.

α VIde Nau. in man. c. 2. nu. 1. ad 5. & c. 21. nu. 30. & 34. & c. 27. n. 269. & in sum. de pœnit. dist. 1. n. 18. P. Henriq. in sum. lib. 5. ca. 1. Petr. Ledesm. in summ. p. 1. tract. de Sacram. Pœnit. c. 8. à principio, P. Luc. Pinell. de Pœnit. Sacr. tract. 2. de Confessione, c. 1. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. & censur. to. 2. disp. 4. à n. 27. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 6. à n. 28.

β *Omnia peccata mortalia.*] Quòd laici, qui tantùm habent venialia, non obligantur per se confiteri, cùm non sint materia necessaria, tenent omnes. Regulares tamen videntur ex statuto, & consuetudine obligari sub veniali , vt aliquod ex his fateantur semel in mense, aut ex alijs à quibus iterum fuerat absolutus ; quia videtur aliquo modo confiteri eo tempore, resoluunt P. Henriq. li. 4. cap. 4. in fine, P. Azor. inst. moral. p. 1. li. 7. c. 28. q. 3. P. Soar. tom. 4. disp. 36. sect. 3. n. 6. P. Valeri. Reginald. d. lib. 6. num. 44. P. Ægid. d. tom. 2. disput. 5. à num. 51. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Conf. cap. 7. dub. 2. & ca. 8. post princip.

γ *Post diligentem sui discussionem.*] Quòd pœnitens præmittere debeat debitam, & diligentem conscientiæ discussionem, post multos, quos refert, docent P. Henriq. li. 5. c. 5. à princip. Petr. Ledesm. d. tract. de Pœnit. c. 16. concl. 6.

δ *Quæ memoriæ occurrunt.*] Vide Nau. in man. c. 21. n. 35. P. Henriq. d. lib. 5. c. 3. §. 4.

ε Vtrùm si quis in confessione facta hoc anno aliqua peccata mortalia omiserit per obliuionem excusabilem , vel aliquam causam rationabilem , teneatur vt præcepti Ecclesiastici statim confiteri eadem peccata ? Negant post Victor. & Nauarr. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 6. num. 40. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Confess. c. 7. dub. 3.

ζ *Colligitur præterea etiam eas circumstantias, &c.*] Vide Nauarr. in Man. cap. 6. num. 3. & in cap. Consideret , de Pœnit. dist. 5. num. 10. cum seqq. Pat. Henriqu. in summ. lib. 5. cap. 6. cum seqq. Sayr. in claui reg. lib. 2. cap. 3. P. Valeri. Reginald. d. lib. 6. num. 110. cum seqq. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 7. num. 8. cum sequentib. Petr. Ledesm. d. tract. de Pœnit. cap. 18. P. Luc. Pinell. de Pœnit. Sacram. tract. 2. de Conf. cap. 3. cum seqq.

η *Sed vt præceptum confessionis saltem semel in anno ab omnibus, &c.*] Concordat cap. Omnis vtriusq; sexus, de Pœnit. & Remiss. Vide P. Henriq. in sum. li. 4. c. 3. §. 2. lit. I. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 5. à num. 45. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Confess. c. 7.

θ An hic annus computetur à Paschate vsque ad Pascha ? Affirmant Pat. Soar. tom. 4. disput. 36. sect. 3. num. 8. P. Azor. institut. moral. p. 1. lib. 7. cap. 28. quæst. 6. P. Valer. Reginald. d. lib. 6. num. 36. P. Ægid. d. disput. 5. num. 56. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Confess. cap. 7. dub. 1.

ι An satisfaciat huic præcepto quocunque anni tempore confitendo? Negant Victor. in sum. num. 137. P. Henriq. lib. 4. cap. 4. num. 7. P. Vasqu. quæst. 90. art. 3. dub. 1. num. 5. & 15. P. Ægid. d. disp. 5. nu. 57. cum seqq.

CAPVT

Capvt VI.

De ministro huius Sacramenti, & Absolutione.

a CIrca ministrum autem huius Sacramenti, declarat sancta Synodus, falsas esse & à veritate Euangelij penitus alienas doctrinas *a* omnes, quæ ad alios quosuis homines præter Episcopos & Sacerdotes, Clauium ministerium perniciosè extendunt; putantes verba illa Domini, *b* Quæcumq; alligaueritis super terram, erunt alligata & in cœlo; & quæcumq; solueritis super terram, erunt soluta & in cœlo; *c* &, Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: ad omnes Christi fideles indifferenter & promiscuè, *d* contra institutionem huius Sacramenti, ita fuisse dicta, vt quiuis potestatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem, si correptus acquieuerit; secreta verò per spontaneam confessionem, cuicumque factam. Docet quoque, etiam sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus sancti in ordinatione collatam, tamquam Christi ministros, functionem remittendi peccata exercere; eosq; prauè sentire, qui in malis sacerdotibus hanc potestatem non esse cõtendunt. *e* Quamuis autem Absolutio sacerdoris alieni beneficij sit dispensatio; tamen non est solùm nudum ministerium, vel annunciandi Euangelium, vel declarandi remissa esse peccata; sed ad instar actus iudicialis, quo ab ipso, velut à iudice sententia pronunciatur. atq; ideò non debet pœnitens adeò sibi de sua ipsius fide blandiri, vt etiam *f* si nulla illi adsit contritio, aut sacerdoti animus seriò agendi & verè absoluendi desit; putet tamen se, propter suam solam fidem, verè & coram Deo esse absolutum. nec enim fides sine Pœnitentia remissionem vllam peccatorum præstaret: nec is esset, nisi salutis suæ negligentissimus, *β qui sacerdotem ioco se absoluentem* cognosceret; & non alium, seriò agentem, sedulò requireret.

a *infr. Can. 10.*
b *Matth. 16. & 18.*
c *Ioan. 20.*
d *suprà Seß. 7. de Sacram. Can. 10.*
e *c. secundũ Ecclesiæ 19. dist. & c. non noces. 1. q. 1.*
f *Infrà Can. 9.*
Vide post finem huius libri.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 1. c. 1. P. Ægid. de Sacr. tom. 2. disp. 8. per totum.

β *Qui Sacerdotem ioco se absoluentem, &c.*] Vide P. Henriq. in sum. lib. 4. c. 11. §. 6. lit. N.

Caput VII.

De casuum reseruatione.

α QVoniam igitur natura & ratio iudicij illud exposcit, vt sententia in subditos dumtaxat feratur; *a* persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti Absolutionẽ eam esse debere, quam sacerdos in eum profert, in quem ordinariam aut subdelegatam non habet iurisdictionem. Magnopere verò ad Christiani populi disciplinam pertinere, sanctissimis Patribus nostris visum est, vt atrociora quædam & grauiora crimina non à quibusuis, 1 *sed à summis dumtaxat sacerdotibus absoluerentur.* *b* vnde meritò Pontifices Max. pro suprema potestate, sibi in Ecclesia vniuersa tradita, causas aliquas criminum grauiores suo potuerunt peculiari iudicio reseruare. Neque dubitandum est, quando omnia, quæ à Deo sunt, ordinata sunt, quin β γ *hoc idem* c *Episcopis omnibus in sua cuiq; diœcesi in ædificationem tamen, non in destructionem*, liceat; pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores sacerdotes auctoritate, præsertim quo ad illa, quibus 2 *excommunicationis censura annexa est.* Hanc autem delictorum reseruationem, consonum est diuinæ auctoritati, non tantùm in externa politia, sed etiam coram Deo vim habere. δ *verumtamen piè admodum*, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, *d* ε ζ vt *nulla sit reseruatio* η *in articulo mortis* : 3 *atque ideò* θ ι *omnes sacerdotes* κ *quoslibet pœnitentes* à quibusuis peccatis & λ *censuris absoluere possunt* : *extra* μ *quem articulum sacerdotes cum* ν ξ *nihil posint in casibus reseruatis*, id vnum pœni-

a c. si Episcopus, de pœnit. in 6.
b c. si quis suadente. 17. q. 4. c. ita quorumdã, de iud. c. conquest. de sent. excõm. c. quicũq;, eo. tit. in 6. & c. 2 eod. tit. in Clement. c. & si dominium, de pœn. in extrauag. comm cum sim. Rom. 13.
c Vide Sess. 24. c. 6. post matrimonium.
d c. felicis, de pœn. in 6. c. pastoralis, de off. ord. c. cupientes, de pœn. in Clem. c. inter cunctas. §. duos, de pœn. in extrau. comm. Cælest. Epist. 2. cap. 2. & 4. Carthag. c. 11. & 76. Toletan. cap. 12.

pœnitentibus persuadere nitantur, vt ad Superiores, & legitimos iudices pro beneficio Absolutionis accedant.

DECLARATIONES.

1 *Sed à summis dumtaxat sacerdotibus absoluerentur.*] Idem etiam possunt Prælati Regulares in Regulares sibi subiectos, & inferiores Episcopis seculares, qui habent iurisdictionem quasi Episcopalē in loco, & nulli Diœcesi, nec ipsi, nec eorum subditi, subsunt.

2 *Excommunicationis censura annexa est.*] Regulares non possunt ex priuilegijs, præsertim ex illo, quod *mare magnum* appellant, eis concessis, absoluere quemquam in casibus quos Episcopus sibi reseruauerit. nec possunt absoluere ad cautelam, tam in exteriori, quā in interiori foro eos, qui incidisse videntur in Bullam Cœnæ Domini. At omnes, qui audiunt confessiones, possunt absoluere à casibus Episcopo reseruatis virtute Bullæ Iubilæi indicti à summo Pōtifice, cum facultate absoluēdi à quibuscunq; enormitatibus reseruatis Sedi Apostolicæ, etiam in Bulla Cœnæ Domini: sed hoc nō contingit ipsis virtute priuilegiorum, & facultatum perpetuo concessarum ipsis Regularibus, & Cōfraternitatibus, vtputà Rosarij, & aliorū piorum locorum: vt in libro literarum fol. 143. comprehenduntur etiam exempti, non autem qui sunt nullius Diœcesis, qui, vt suprà, possunt reseruare sibi casus.

3 *Atq; ideo omnes Sacerdotes.*] Etiamsi isti Sacerdotes essent excommunicati, & denunciati; extra quem articulum, scilicet mortis, cum nihil possint, grauiter etiam peccant, excommunicationemque incurrunt.

Regulares per priuilegium, quod *mare magnum* vocatur, facultatem non habent absoluendi pœnitentes, in casibus Episcopis reseruatis. Quamobrē neque Mendicantes, neq; Iesuitæ, neq; alij vigore magni maris absoluere possunt à casibus reseruatis Episcopo.

Confessores in vim priuilegiorum Rosarij non absoluunt confitentes à casibus reseruatis Episcopo, nisi priuilegia ipsa talē habeant facultatem, vel sint obtenta, vel confirmata post Concil. Trid. Quare, fratres Mendicantes, & cuiuscunq; ordinis Regulares, in vim priuilegiorum, non absoluunt à casibus Episcopo reseruatis. Cōgregatio censuit, Anno 1587. die 30. Ianuar. Episcopum posse aduersus eos, qui temporibus ab Ecclesia statutis confiteri, & Eucharistiam sumere neglexerint, etiam vsque ad excommunicationem procedere: etsi enim *c. Omnis vtriusq; sexus, de pœniten. & remiss.* ab Ecclesia velit arcendos, ea tamen pœna differt ab Excommunicatione, iuxta *Couar. in c. Alma mater, de sentent. Excomm.* Episcopus ergo potest aggrauare pœnas à iure communi statutas, quia cum tales confessionem & communionem negligentes, mortaliter peccent, ab Episcopo excommunicari possunt. Quin etiam eadē Congregatio eadem

die censuit, Episcopum talibus pro satisfactione pœnas pecuniarias pio loco applicandas imponere posse, cùm hæc aliquando magis timeantur. Verùm tamen eadem Congregatio die supradicta censuit non expedire, vt Episcopus sibi reseruet absolutionem eorum, qui temporibus sic constitutis negligunt confiteri, & communicare.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in sum. li. 6. c. 9. §. Pat. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 1. num. 25. P. Ægid. de Coninck. de Sacrament. & censur. tom. 2. disp. 8. à nu. 75.

ν *Cùm nihil possint in casibus reseruatis.*] Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit. Regulares per priuilegium, quod mare magnũ vocatur, facultatem non habent absoluendi pœnitentes à casibus Episcopis reseruatis. refert Fr. Ludou. Beia respons. casuum consc. p. 2. casu 21. in fin. vers. Nunc tamen, & p. 3. casu 5. in fin. vers. Hoc tamẽ, qui etiam resoluit, postea per Gregor. XIII. fuisse specialiter concessum, vt possint absoluere, & hanc concessionem fuisse viuæ vocis oraculo factam Patribus Societat. Iesu, eaque per communicationem gaudere omnes Mendicantes, & multi sapientissimi Doctores indistinctè tenent, Concilium in præsenti non intendere derogare antiquo Regularium priuilegio, quod iuri Communi insertum habet ratione fauoris, sicut & ius commune; & posse Regulares absoluere à reseruatis Episcopo casibus etiam post Concil. Trid. huic opinioni subscripsere P. Henriq. in sum. li. 6. cap. 6. §. 4. P. Mart. Delr. disquisit. magic. l. 6. c. 1. sect. 3. in med. pag. mihi 477. Fr. Emman. qu. Regul. tom. 1. qu. 61. art. 1. & 3. cum seq.

ξ Quòd pœnitens vigore facultatis à Summo Pontifice concessæ Societati cum clausula, vt ingrediens in talem Societatem possit absolui ab omnibus casibus, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, valeat etiam absolui à quiqunque reseruatis Episcopo tam à iure, quàm ab homine, resoluit Fr. Ludou. Beja respons. casuum conscientiæ p. 2. casu 21. per totum.

β *Quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cuique diœcesi, in ædificationem tamen, non in destructionem, &c.*] Posse Episcopum reseruare sibi casus plus, minusve, iuxta maiorem, vel minorem confessariorum, quos in sua diœcesi habet, idoneitatem, capacitatem, & eruditionem resoluit Zerol. in praxi Episcop. par. 1. verbo Casus reseruati, pag. 88.

γ Vtrùm sicut Episcopus per hunc tex. dispensat in omnibus irregularitatibus, & suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus, nisi sint ad forum contentiosum deductæ, & nisi ex homicidio voluntario proueniant, ita etiam possint Abbates habẽtes iurisdictionẽ quasi episcopalem dispensare? Affirmat Flores. vari. li. 3. q. 24. num. 18.

δ *Veruntamen piè admodum, &c.*] Vide Sayr. de Sacram in genere li. 2. c. 8. q. 2. art. 2. vers. Secunda in fine.

ι Vt

ε *Vt nulla sit reseruatio in articulo mortis, &c.*] Vide Nauar.conſ.15. de pœnitent.& remiſſ.P.Azor.inſtit.Moral.p.1.lib.8.cap.19.pag.795. Nauar.in princip.de pœnit.diſt.6.Azeued.ad l.5. num.5.verſ. Eſt tamen verum, ti.1.lib.1.nouæ Recop.Guttier. Canon. li.1. cap.1.nu.58. P.Paul.Comitol.reſponſ.Moral.lib.1.q.21.n.1.& q.22.n.2.& lib.5.q. 14.nu.3.P.Valer.Reginald.in praxi fori pœnit. li.1.à num.58. P.Ægid. de Sacram.tom.2.diſp.8.nu.90. cum ſeqq. P. Sanch. in præcepta Decalogi lib.2.c.13.plures refert Cened.ad decretum collect.24.num.5. Petr.Ledeſ.in ſum.p.1.tract.de Pœnit.c.14.

ζ Quòd omnis Sacerdos quoslibet pœnitentes, à quibuslibet peccatis abſoluere poſſit, & excuſetur ab irregularitate Clericus, qui excommunicatione maiori innodatus, interdictus, aut ſuſpenſus abſoluerit conſtitutum in mortis articulo, tradunt Viuald. in Candelab.Aureo p.1.tit.de Abſolutione num.64. Nauar. in Man.ca.27.nu. 271.verſ. Septimò quod, Salzed. ad Bernard. in pract. cap.33.lit. A, verſ.Excuſabitur, Guttier.Canon.lib.1.c.1.à num. 56. plures per Cened. ad Decretal. collect.25.nu 9.P.Paul.Comitol.reſponſ.Moral.li. 6.q.27.Ludou.Beia reſp.caſuum conſcient. p.4. caſu 6. Pet.Ledeſm. d.tract.de Pœnit.c.14 concl.1.dub.4.

η *In articulo mortis, &c.*]Articulus mortis in hac materia quis dicatur? Vide apud Syluest. verbo Abſolutio 1.num.10. P.Valer. Reginal. d.lib.1.numer.59. Nau.in Man.cap.27.num. 271. Couarr.in cap. Alma, p.1.§.11.num.8. Viuald. in Candelab. cap.de abſolut. num.60.P. Soar.tom.4.diſp.26.ſect.4.qui reſoluunt, non poſſe abſolui à ſimplici Sacerdote omnem transfretare volentem, ſed credentẽ, aut dubitantem probabiliter ſe naufragaturum, aut alias de vita periclitaturum: ſimiliter non quemlibet obſeſſum ab hoſtibus, ſed telis impugnatum; nec quamuis mulierem prægnantem, ſed eam, quæ periclitatur de vita arbitrio prudentis viri.

κ *Quoslibet pœnitentes.*]Quòd in articulo mortis abſolui poterunt hæretici à quocunq; Sacerdote, abſque aliqua bulla, vel priuilegio, tenet P.Azor.inſtit. Moral. p.1.lib.8.c.19. qu.5. & reſoluit poſt Guttier.Roias, Simanc.& alios Cened.ad Decret.collect.103.n.3. verſ.In mortis.

θ *Omnes ſacerdotes.*]Non comprehendi hęreticũ docent B.Thom. 3.p.q.82.artic.7.ad 2.& in 4.diſt.19.qu.1.art.2.ad 7.Nau.in Man.c.26. nu.26.Cou.in cap.Alma, p.1.§.6.nu.8. Poſſe tamen Catholicum Pœnitentiæ Sacramentum percipere ab hæretico in extremo vitæ periculo, tenent Can.in Relect.de pœnit.p.5.P.Valer.d.li.1.nu.60. P.Ægid.d.tom.2.diſp.14.à nu.234. poſt B.Antonin.Angel. Roſel.& alios P.Azor.inſtit.Moral.p.1.lib.8.c.11.q.12.

ι An poſſint, ſi proprius Sacerdos ſit præſens, vel poſſit facilè haberi? Affirmant Nauar.conſ.15. ſub tit. de pœnit. Sayr.deciſ.21.eod.tit. P.Valeri.Reginald.d.lib.1.nu.60. qui dicunt conſultè facturum eſſe,

qui

qui præſente ſuo Parocho, vel ſuperiore, ab eo potius, quàm ab alio ſe abſolui curat.

λ *Et cenſuris abſoluere poſſunt.*] Vide P. Henriq. in ſum. li. 6. c. 9. §. 3.

μ *Extra quem articulum Sacerdotes, &c.*] Vtrum is, qui non habet poteſtatem abſoluendi à reſeruatis, poſſit extra periculum mortis ab alijs peccatis abſoluere eum, qui tales caſus habet? Vide Syluestr. verbo Confeſſio 1. q. 19. P. Henriq. li. 6. c. 15. n. 1. P. Soar. tom. 4. diſput. 31. ſect. 3. nu. 2. P. Ægid. d. tom. 2. diſp. 8. nu. 99. & diſp. 31. ſect. 3. P. Valer. Reginald. d. li. 1. nu. 63.

CAPVT VIII.

De ſatisfactionis neceßitate & fructu.

a de pœn. dist. 3. circa princ.

α DEmum, *a* quo ad Satisfactionem, quæ ex omnibus Pœnitentiæ partibus, quemadmodum à Patribus noſtris Chriſtiano populo fuit perpetuo tempore commendata; ita vna maximè noſtra ætate, ſummo pietatis prætextu impugnatur ab ijs, qui ſpeciem pietatis habent, virtutem autem eius abnegarunt: ſancta Synodus declarat, falſum omnino eſſe, & à verbo Dei alienum, culpam à *b* Domino nunquam remitti, quin vniuerſa etiam pœna condonetur. Perſpicua enim & illuſtria in ſacris litteris exempla reperiuntur, quibus, præter diuinam traditionem, hic error quam manifeſtiſſimè reuincitur. β *Sanè & diuinæ iuſtitiæ ratio* exigere videtur, vt aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptiſmum per ignorantiam deliquerint; aliter verò, qui ſemel à peccati & dæmonis ſeruitute liberati, & accepto Spiritus ſancti dono, ſcienter templum *c* Dei violare, & Spiritum ſanctum contriſtare non formidauerint. Et Diuinam clementiam decet, ne ita nobis abſque vlla Satisfactione peccata dimittantur, vt, occaſione accepta, peccata leuiora putantes, velut iniurij & *d* contumelioſi Spiritui ſancto, in grauiora labamur, theſaurizantes nobis iram in die iræ. Proculdubiò enim magnopere à peccato reuocant, & quaſi freno quodam coërcent hæ ſatisfactoriæ pœnæ, cautioreſque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt; medentur quoque peccatorum reliquijs; & vitioſos habitus, malè viuendo

b infr. can. 12. Gen. 3. 2. Reg. 12. Num. 12. & 20 Seſſ. 6. can. 30. & cap. 14.

c 1 Cor. 3. Eph. 4.

d Heb. 10. Rom. 2.

viuendo comparatos, contrarijs virtutum actionibus tollunt. *a* Neque verò securior vlla via in Ecclesia Dei vmquã existimata fuit ad amouendam imminentem à *b* Domino pœnam, quàm vt hæc pœnitentiæ opera homines cũ verò animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quòd dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Iesu, *c* qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur, certissimam quoq; inde arrham habentes; quòd si compatimur, & conglorificabimur. Neque verò ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exoluimus, vt non sit per Christum Iesum. *γ d nam qui d ex nobis, tanquam ex nobis nihil possumus*; eo cooperante qui nos confortat, omnia possumus. ita non habet homo vnde glorietur: *e* sed omnis gloriatio nostra in Christo est, in quo viuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus, *f* facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent, ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptantur à Patre. Debent ergo sacerdotes Domini, quantum Spiritus & prudentia suggesserit, pro qualitate criminũ, & pœnitentium facultate, salutares *ε & conuenientes satisfactiones iniungere*: ne, si fortè peccatis conniueant, & indulgentius cũ pœnitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, vt Satisfactio, quam imponunt, non sit tantùm ad nouæ vitę custodiam, & infirmitatis medicamentum; sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam & castigationem: *g* nam Claues sacerdotum non ad soluendum dumtaxat, sed & ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres & credunt & docent; nec proptèrea existimarunt, Sacramentum Pœnitentiæ esse forum iræ vel pœnarum, sicut nemo vnquam Catholicus sensit, ex huiusmodi nostris satisfactionibus vim meriti & *h* satisfactionis Domini nostri Iesu Christi vel obscurari, vel aliqua ex parte imminui: quod dum Nouatores intelligere nolunt, ita optimam Pęnitentiam nouam vitam esse docent, vt omnem Satisfactionis vim & vsum tollant.

a *Ezech. 33. Ion. 3. Hier. 3. 18. & 25.*
b *Esa. 30. Eccl. 17. Matt. 3. 4. 11. & 18. cũ sim.*
c *Rom. 5. 1. Ioan. 2. in princ. 2. Cor. 3 Rom. 8.*
d *2. Cor. 3. Philip. 4. 1. Cor. 1. in fi.*
e *1. Cor. 10. in fi. Gal. 6. Act. 17.*
f *Mat. 3. & 4 Luc. 3. 10. 17.*
c. tempora, cũ multis seq. 26. q. 7. c. de pœnitentib. de cõs dist. 4. Cõc. Carthagin. 3. c. 31. & Conc. Carth. 4. c. 74. Cõc. Cabilon. c. 24 & 38. Concil. Afric. c. 9.
g *Matt. 16. & Ioan. 20. sup. ca. 1. in fin. & infr. can. 3. & vlt. de pœn.*
h *infr. can. 13*

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide Bald. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. li. 5. c. 6. per totum. P. Luc. Pinel. de Sacram. Pœnit. tract. 3. P. Ægid. de Coninck. de Sacramentis, & censuris, to. 2. disp. 2. dub. 12. num. 107. & dis. 4. n. 26. in fi. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Pœn. c. 23.

β *Sanè, & diuinæ iustitiæ ratio, &c.*] Vide P. Vasquez in 3. p. B. Thomæ tom. 2. disp. 157. num. 54.

γ *Nam qui ex nobis, tanquam ex nobis nihil possumus.*] Ex parte personæ satisfacientis an requiratur primò vt sit in gratia? Affirmat post B. Thom. & B. Bonau. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 10. nu. 22. cum seqq.

δ An confessor possit inuitum pœnitentem obligare ad pœnitentiam, & si non acceptet, peccet ob id lethaliter contra aliquod præceptum? Negant Nau. in Man. c. 26. num. 20. & in c. contrarium, de pœnit. dist. 5. n. 18. post Caiet. Armil. Med. Syluest & alios. Fr. Ludou. Beia. respons. casuum conscientiæ p. 3. casu 3. vers. ex parte ergo pœnitentis, P. Paul. Comitol. respons. Moral. li. 1. q. 35. Pat. Ioannes Rebello, *na historia dos milagres de nossa Senhora do Rosario* li. 3. dialog. 7. Cened. ad Decretum collect. 40. nu. 2. P. Valer. Regin. d. lib. 7. nu. 15. Affirmant tamen pœnitentem sub peccato mortali teneri acceptare, & implere pœnitentiam à Confessario pro peccato mortal. legitimè iniunctam, si materia grauis sit, & velit absolutionem consequi, Victor. de Sacram. nu. 209. Per Sot. lect. 4. de satisfact. §. impositio pœnitentiæ, P. Soar. tom. 4. disp. 38. sect. 7. num. 2. post Magist. B. Thom. & Palud. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 10. num. 79. P. Luc. Pinell. d. tract. 3. de satisfact. dub. 4.

ε *Et conuenientes satisfactiones iniungere.*] Vide P. Henriq. in summa li. 5. c. 20. §. 5. & c. 21. in princip. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 10. à nu. 60. cum seqq. & à num. 70. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. li. 7. à num. 11. Paul. Comitol. respons. Moral. li. 1. q. 35. nu. 2. Fr. Ludou. Beia casuum conscientiæ p. 3. casu 1. fol. 275. & casu 2. fol. 281. verso.

CAPVT IX.

De operibus Satisfactionis.

α DOcet præterea, tantam esse diuinæ munificentiæ largitatem, vt non solùm pœnis, spontè à nobis pro vindicando peccata susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam, quod maximum amoris *a* argumentum est, temporalibus flagellis à Deo inflictis, & à nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Christum Iesum satisfacere valeamus.

a c. sunt plures; in fi. de pœn. dist. 3.

REMIS-

REMISSIONES.

a VTrum iusti per opera pœnitentię, vel spontè assumpta, vel etiam illis præcepta possint satisfacere pro pœnis ex peccatis remissis restantibus? Affirmant P. Soar. tom. 4. disp. 37. sect. 1. Card. Bellarm. l. 4. de Pœnit. c. 3. cum seqq. P. Valen. disput. 7. qu. 14. puncto 2. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 10. à nu. 14.

Doctrina de Sacramento extremæ Vnctionis.

a VIsum est autem sanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Pœnitentia adiungere ea, quæ sequuntur de Sacramento extremæ Vnctionis: quod non modo Pœnitentiæ, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perpetua Pœnitentia esse debet, consummatiuum existimatum est à Patribus. Primùm itaque circa illius institutionem declarat & docet, *a* quòd clementissimus Redemptor noster, qui seruis suis quouis tempore voluit de salutaribus remedijs *b* aduersus omnia omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis alijs præparauit, quibus Christiani conseruare se integros, dum viuerent, ab omni grauiore spiritus incommodo possint, ita extremæ Vnctionis Sacramento finem vitę, tamquam firmissimo quodam præsidio, muniuit. Nam etsi aduersarius *c* noster occasiones per omnem vitam quærat & captet, vt deuorare animas nostras quoquo modo possit: nullum tamen tempus est, quo vehementiùs ille omnes suę versutię neruos intendat ad perdendos nos penitus, & à fiducia etiam, *d* si possit, diuinæ misericordiæ deturbandos, quàm cum impendere nobis exitum vitæ perspicit.

a *infr. can. 1. de Sacr. extremæ Vnctionis.*

b *Eph. 6.*

c *Pet. 5. c. nulli dubium 3. q. 1.*

d *Gen. 3. & infr. c. 2. in fi.*

REMISSIONES.

a VIde Pat. Henriq. in sum. li. 3. c. 7. cum seqq. Viuald. in Candelabro Aureo de Sacram. tit. de Extrema Vnctione, Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Extrema Vnctio. Fr. Emman. qu. Regular. tom. 3. qu. 79. art. 1. cum duobus seqq. Pat. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 28. nu. 43. cum sequent. nouissimè P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & censuris tom. 2. disp. 19. Greg. de Valentia tom. 4. disp. 8. P. Soar. to. 4. disp. 39. & quinque sequentib. Pet. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Extremæ Vnct.

CAPVT

CAPVT I.

De institutione Sacramenti extremæ Vnctionis.

INstituta est autem sacra hæc Vnctio infirmorum, tanquam verè & propriè α *Sacramentum noui Testamenti*, à β *Christo Domino nostro* a apud Marcum quidem insinuatum, b per Iacobum autem Apostolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatum ac promulgatum: Infirmatur, inquit, quis in vobis; inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, vngentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus; &, si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus verbis, vt ex Apostolica traditione per manus accepta Ecclesia didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti. γ *intellexit enim Ecclesia, materiam esse oleum, ab Episcopo benedictum.* nam Vnctio aptissimè Spiritus S. gratiam, qua inuisibiliter anima ægrotantis inungitur, repræsentat; δ *formã deinde esse illa verba*, Per istam vnctionem, &c.

a *Matth. 6.*
b *Iac. 5. c. presbyt. 95. dist. c. 1. §. 1. de sacra Vnctione. Conc. Cabilan. c. 48 Inn. I. ep. I. cap. 8.*

REMISSIONES.

α *SAcramentum noui Testamenti.*] Vnctionis Extremæ Sacramento, quod est quædam immediata præparatio ad gloriam, & ingressum ad Cœlum; nullum in veteri Lege respondere potuisse Sacramentum, eò quòd pretio nondum soluto aditus in Cœlum patere non potuit, tenet Sayr. de Sacram. in genere li. 3. c. 4. q. vnic. art. 2. vers. Quintum est, prope med.

β *A Christo Domino nostro apud Marcum. &c.*] Vide Sayr. de Sacr. in genere lib. 2. cap. 2. qu. 2. art. 2. & qu. 3. art. 2. vers. de Sacram. Extremæ Vnct. P. Henriq. in sum. li. 3. c. 7. Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. li. 6. c. 1. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 135. nu. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. li. 28. à nu. 45.

γ *Intellexit enim Ecclesia materiam esse oleum ab Episcopo benedictũ.*] Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 1. c. 3. qu. vnic. art. 3. vers. de Sacramentis, ibi, de Extrema Vnctione, Pet. Ledes. p. 1. de Sacram. Extremæ Vnct. c. 2. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Extrema Vnctio, vers. Primo. Pat. Azor. instit. Moral. p. 1. li. 2. c. 9. vers. Quotiescunque, in fine

fin. pag. 107. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28. numer. 50. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 19. à num. 5. & de oleo infirmorum, in quo sunt facta multa miracula. vide P. Martin. Delri. disquisit. magic. lib. 6. c. 2. sect. 3. pag. 512.

♃ *Formam deinde esse illa verba.*] Vide Sayr. de Sacram. in genere l. 1. c. 3. art. 5. vers. In Extrema Vnctione, P. Henriq. in sum. li. 3. c. 8. §. 3. P. Ægid. d. disp. 19. à num. 13. P. Valer. Regin. li. 28. à nu. 54. Pet. Ledesm. d. tract. de Sacram. Extremæ Vnctionis c. 3.

CAPVT II.

De effectu huius Sacramenti.

α RES porrò & effectus huius Sacramenti illis verbis explicatur: Et *a* oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus; &, si in peccatis sit, dimittentur ei. *b* Res etenim hæc gratia est Spiritus sancti; cuius Vnctio delicta, si quæ sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit; & ægroti animam alleuiat & confirmat, magnam in eo diuinæ misericordiæ fiduciam excitando: qua infirmus subleuatus, & morbi incommoda ac labores leuius fert, & tentationibus dæmonis, *c* calcaneo insidiantis, faciliùs resistit; & sanitatem corporis interdum, vbi saluti animæ expedierit, consequitur.

a Iac. 5. Ibid.
b infr. can. 2. de Sacram. extremæ vnct.
c Gen. 3.

REMISSIONES.

α VIde Sayr. de Sacram. in genere li. 5. c. 1. q. vnic. art. 2. vers. De Sacramento Extremæ Vnctionis, P. Henriq. in sum. li. 3. c. 9. latè P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 19. num. 16. cum seqq. Baldu. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. li. 6. c. 2. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Extremæ Vnct. c. 4.

CAPVT III.

De ministro huius Sacramenti, & tempore quo dari debeat.

IAm verò quod attinet ad præscriptionem eorum, qui & suscipere & ministrare hoc Sacramentum debent; haud obscurè fuit illud etiam in verbis prædictis traditū. nam & ostenditur illic, α *proprios huius* Sacramenti ministros esse Ecclesiæ Presbyteros. quo nomine, eo loco, non ętate seniores aut primores in populo intelligēdi veniunt

a c. illud superfluum. 95. dist. & infr. c. can. vlt.
b 1. Tim. 4.

sed *a* aut Episcopi, aut sacerdotes ab ipsis ritè ordinati *b* β *per impositionem* manuum presbytarij. γ *Declaratur etiam*, esse hanc Vnctionem infirmis adhibendam, illis verò præsertim, qui tam periculosè decumbunt, vt in exitu vitæ constituti videantur: vnde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. δ *Quòd si infirmi post* susceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti subsidio iuuari poterunt, cùm in aliud simile vitæ discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam & dilucidam Apostoli *c* Iacobi sententiam docent, hanc Vnctionem vel figmentum esse humanum, vel ritum à Patribus acceptum nec mandatum Dei, nec promissionem gratiæ habentem; & qui illam iam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiua Ecclesia referenda esset: & qui dicunt, ritum & vsum, quem sancta Romana Ecclesia in huius Sacramenti administratione obseruat, *d* Iacobi Apostoli sententiæ repugnare, atque ideo in alium commutandum esse: & denique, qui hanc extremam Vnctionem à fidelibus sine peccato contemni posse affirmant. hæc enim omnia manifestissimè pugnant cũ perspicuis tanti Apostoli verbis. *e* Nec profectò Ecclesia Romana, aliarum omnium mater & magistra, aliud in hac administranda Vnctione, quantum ad ea quæ huius Sacramenti substantiam perficiunt, obseruat, quàm quod B. Iacobus præscripsit. Nec verò tanti Sacramenti contemptus absq; ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti iniuria esse posset.

c Iac. 5.

d infr. can. 3. de Sacram. extr. Vnct.

e c. non lic. 12 dist. c. 2. in fi. de sum. Trin. & c. fi. de fo. compet.

Hæc sunt, quæ de Pœnitentiæ & extremæ Vnctionis Sacramentis hæc sancta œcumenica Synodus profitetur & docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda & tenenda proponit. Sequentes autem Canones inuiolabiliter seruandos esse tradit, & asserentes contrarium perpetuò damnat & anathematizat.

REMISSIONES.

α PRoprios huius Sacramenti ministros esse Ecclesiæ presbyteros.] Vide Pet. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Extremæ Vnct. cap. 5. P. Hen-

P. Henriq. in ſum. li. 3. c. 13. §. 2. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Extrema Vnctio, verſ. Secundo, Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. qu. 3. art. 2. verſ. de Sacram. in med. latè Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 3. qu. 79. art. 1. per totum, P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 28. à nu. 60. Pat. Ægid. de Sacram. tom. 2. diſp. 19. à num. 27. Fr. Emman. d. art. 1. & P. Henriq. d. c. 13. §. 4. reſoluunt, quòd proprius parochus eſt miniſter huius Sacramenti: & ſi ſimplex Sacerdos; vel monachus ſine licentia Epiſcopi, vel parochi hoc Sacramentum conferat, eſt excommunicatus.

β *Per impoſitionem manuum presbyteri.*] Vide P. Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. diſp. 239. n. 38. P. Ægid. de Sacram. & cenſuris tom. 2. diſp. 19. n. 27.

γ *Declaratur etiam eſſe hanc Vnctionem infirmis adhibendam.*] Vide Pet. Ledeſm. d. tract. de Sacram. Extremę Vnct. c. 6. à princ. P. Henriq. in ſum. p. 1. li. 3. c. 11. à princ. Fr. Emman. d. qu. 79. art. 2. Zerol. d. verbo Extrema Vnctio, verſ. Tertiò, vbi reſoluit, quòd non poteſt dari cōdemnatis ad mortem, quia non dicuntur infirmati, & vide P. Ægid. d. diſp. 19. à nu. 22. P. Valer. Reginal. d. li. 28. nu. 68. vbi nu. 69. cum Tabien. verbo Vnctio. §. 6. reſoluit dari poſſe his, qui ex ſolo ſenio verſantur in probabili mortis periculo.

δ *Quòd ſi infirmi poſt ſuſceptam hanc Vnctionem conualuerint; iterum huius Sacramenti ſubſidio iuuari poterunt.*] Vide Victor. in ſum. num. 224. Sylueſt. verbo Vnctio Extrema num. 8. Pet. Ledeſm. d. tract. de Sacram. Extremæ Vnct. c. 8. P. Henriq. d. li. 3. cap. 9. §. 4. Fr. Emman. d. q. 79. art. 4. P. Soar. diſp. 41. in fin. tom. 3. P. Ægid. d. diſp. 19. à num. 26. P. Valer. d. li. 28. n. 49. vbi etiam reſoluit cum P. Soar. diſp. 40. ſect. 4. num. 6. durante eiuſdem morbi neceſſitate hoc Sacramentum non poſſe iterari.

DE SANCTISSIMO POENITENTIÆ Sacramento.

CANON I.

Si quis dixerit, in Catholica Eccleſia *a* Pœnitentiam non eſſe verè & propriè Sacramentum, pro fidelibus, α *quoties poſt Baptiſmum in peccata labuntur*, ipſi Deo reconciliandis, à Christo Domino noſtro inſtitutum; anathema ſit. *a ſupr. c. 1. de pœnit.*

CANON II.

α Si quis Sacramenta confundens, *b* ipſum Baptiſmum, Pœnitentiæ Sacramentum eſſe dixerit, quaſi hæc duo Sacramenta diſtincta non ſint, atque ideò Pœniten- *b ſup. c. 2.*

tiam non rectè β *secundam a post naufragium tabulam* appellari; anathema sit.

a c. 2. post naufrag. de pœn. dist. 1.

CANON III.

ꝏ Si quis dixerit, verba illa Domini *b* Saluatoris: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: non esse intelligenda de potestate remittendi & retinendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit; detorserit autem, contra institutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Euangelium; anathema sit.

b Ioan. 20. Matt. 16. sup. c. 1. & Sess. 6. de iustif. c. 14.

CANON IV.

ꝏ Si quis negauerit, *c* ad integram & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in pœnitente, quasi materiam Sacramenti Pœnitentiæ, videlicet, Contritionem, Confessionem & β *Satisfactionem*, quæ tres Pęnitentiæ partes dicuntur; aut dixerit, duas tantùm esse Pœnitentiæ partes, terrores scilicet incussos conscientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, vel absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata; anathema sit.

c sup. c. 3 de pœnit.

CANON V.

ꝏ Si quis dixerit, *d* eam Contritionem, quæ paratur per discussionẽ, collectionem & detestationem peccatorum, quâ quis *e* recogitat annos suos in amaritudine animæ suę, ponderando peccatorum suorum grauitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem æternæ beatitudinis, & ęternæ damnationis incursum, cum proposito melioris vitæ, non esse verum & vtilem dolorem, nec præparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam & magis peccatorem; demum illam esse dolorem coactum, & non liberum ac voluntarium; anathema sit.

d sup. c. 4. de pœnit.

e Esa. 38.

CANON VI.

ꝏ Si *f* quis negauerit, Confessionem Sacramentalem vel institutam, vel ad salutem necessarium esse iure diuino; aut dixerit, modũ secretè confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia

f supr. c. 5. de pœn. Clem. 1. in ep. 1. ad Iacobum. Concil. Cabilon. c. 8.

Ecclesia Catholica ab initio semper obseruauit & obseruat, alienum esse ab institutione & mandato Christi, & inuentum esse humanum; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, *a* in Sacramento Pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium non esse iure diuino, cõfiteri *α omnia & singula peccata mortalia*, quorum memoria cum debita & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra *b* duo vltima Decalogi præcepta, *β & circumstantias*, quæ peccati speciem mutant; sed eam Confessionem tantùm esse vtilem ad erudiendum & consolandum pœnitentem, & olim obseruatam fuisse tantùm ad satisfactionem Canonicam imponendam; aut dixerit, eos qui omnia peccata confiteri student, nihil relinquere velle diuinæ misericordiæ ignoscendum; aut demum, non licere confiteri peccata venialia; anathema sit.

a supr. c. 5.
b Deut. 5.

CANON VIII.

α Si quis dixerit, Confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia seruat, *c* esse impossibilem, & traditionem humanam, à pijs abolendam; aut ad eam non teneri omnes & singulos vtriusque sexus Christi fideles, iuxta magni Concilij *d* Lateranensis constitutionem, semel in anno, & ob id suadendum esse Christi fidelibus, vt non confiteantur tempore Quadragesimæ; anathema sit.

c sup. c. 5.
d Conc. Lat. sub Inn. 3. c. 21. & c. omnis vtriusq. de pœn. & remiss.

CANON IX.

α Si quis dixerit, *e* Absolutionem sacramentalem sacerdotis non esse actum iudicialem, sed nudum ministerium pronunciandi & declarandi, remissa esse peccata confitenti; modo tantùm credat, se esse absolutum; aut sacerdos non seriò, sed ioco absoluat; aut dixerit, non requiri Confessionem pœnitentis, vt sacerdos eum absoluere possit; anathema sit.

e sup. c. 6. in fin. de iustif.

CANON X.

α Si quis dixerit, sacerdotes, qui in *f* peccato mortali sunt, potestatem ligandi & soluendi non habere; aut non

f supr c. 1. & c. 6. de pœn.

solos sacerdotes esse ministros Absolutionis, sed omnibus & singulis Christi fidelibus *a* esse dictum; Quæcumque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cælo; & quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cœlo; &, *b* Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: quorum verborum virtute quilibet absoluere possit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, si correptus acquieuerit; secreta vero per spontaneam confessionem; anathema sit.

a Matt. 16. & 18.

b Ioan. 20.

Canon XI.

Si quis dixerit, Episcopos non habere ius *c* reseruandi sibi casus, α *nisi quoad externam politiam*, atque ideò casuum reseruationem non prohibere, quo minus sacerdos à reseruatis verè absoluat; anathema sit.

c sup. c. 7. c. si Episc. de pœnit. in 6. c. de monialib. de sent. excom. cum sim.

Canon XII.

α Si quis dixerit, totam pœnam simul cum *d* culpa remitti semper à Deo satisfactionemque pœnitentium non esse aliam quàm fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse: anathema sit,

d supr. c. de pœnit.

Canon XIII.

α Si quis dixerit, pro *e* peccatis, quoad pœnam temporalem, minimè Deo per Christi merita satisfieri pœnis ab eo inflictis & patienter toleratis, vel à sacerdote iniunctis, sed neque sponte susceptis, vt ieiunijs, orationibus, eleemosynis, vel alijs etiam pietatis operibus, atque ideò optimam pœnitentiam esse tantum nouam vitam; anathema sit.

e sup. c. 8. & 9

Canon XIV.

Si quis dixerit, *f* satisfactiones, quibus pœnitentes per Christum Iesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & verum Dei cultum, atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes, anathema sit.

f supr. c. 5.

Canon XV.

α Si quis dixerit, Claues Ecclesiæ esse *g* datas tantùm

g sup. c. 1. & c. 8. in fi. de pœnit.

ad soluendum, non etiam ad ligandum, & propterà sacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere cōtra finem Clauium & contra institutionem Christi, & fictionem esse, quòd virtute Clauium, sublata pœna æterna, pœna temporalis plerumque exoluenda remaneat; anathema sit.

REMISSIONES.

α CANON I. [*Quoties post Baptismū in peccata labuntur.*] Quod Sacramentum Pœnitētiæ necessarium sit solùm his, qui peccauerunt mortaliter, si modo commodè, & tempore debito recipere possint, etiamsi contritione cum voto Sacramenti peccata eluerint, resoluit Sayr. de Sacr. in genere li. 6. c. 4. q. 1. vers. Pœnitētiæ.

α CANON II. Vide Bald. Iunium super opera controuers. Bellar. p. 2. li. 5. c. 1. post princip.

β *Secundam post naufragium tabulam appellari, &c.*] Vide P. Henriq. li. 1. c. 4. §. 1. in medio, Sayr. in Claui Reg. li. 10. c. 4. num. 1.

α CANON III. Vide Sot. in 4. dist. 18. q. 2. art. 1. col. mihi 20. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. dub. 2. nu. 16. P. Vasquez in 3. p. D. Thomæ tom. 2. qu. 135. n. 29.

α CANON IV. [*Quasi materiam.*] Vide Sot. in 4. dist. 1. qu. 1. art. 2. col. 2.

β *Satisfactionem.*] Vide Nauar. in comment. de Iubilæo, & pœnit. notab. 15. n 2.

α CANON V. [*Ponderando.*] Vide Host. in sum. de pœnit. col. 34. Nau. in commen. de Iubilæo, not. 19. ad fin.

α CANON VI. Vide Doctores suprà citatos ad cap. 1.

α CANON VII. [*Omnia & singula peccata.*] Vide Nau. cons. 7. de pœnit. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Pœnitent. c. 17. concl. 1.

β *Et circunstantias, quæ peccati speciem mutant.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Circunstantiæ pag. 97. Guttier. Canon. li. 1. cap. 31. P. Azor. instit. Moral p. 1. lib. 2. c. 4. col. 89.

α CANON VIII. Vide P. Soar. tom. 4. disput. 21. sect. 3. nu. 5. & 6. P. Valen. q. 11. puncto 1. in fine, P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disput. 6. num. 1. cum sequentib. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tractat. de Pœnitent. cap. 8. titul. *de la necessidad del precepto de la Iglesia*, concl. 2.

α CANON IX. Vide Sot. in 4. dist. 14. q. 1. art. 3. Nauar. in Man. c. 4. nu. 7. Vicad. in Sacram. c. 1. q. 2. cum seqq. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. li. 1. nu. 138.

α CANON X. Vide P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 8. à princip. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 1. c. 1.

α CANON XI. *Quoad externam politiam.*] Quoad forum exterius intelligunt P. Henriq. in sum. p. 1. li. 6. c. 14. in princip. P. Paul. Comitol. resp. Moral. li. 1. q. 25. n. 10.

α CANON XII. Vide Bellarm. tom. 2. controuers. lib. 4. de Pœnit. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 7. nu. 2. & n. 95.

α CANON XIII. Vide Sayr. de Sacram. in genere li. 2. c. 2. q. 9. ar. 3. vers. Quo supposito, P. Soar. tom. 4. disp. 37. sect. 1. Valent. disp. 7. q. 14. punct. 2. Bellarm. li. 4. de Pœnit. c. 3. cum sequentibus.

α CANON XV. Vide Nauar. in Manual. c. 26. nu. 20. cum seqq. & in c. contrarium, de Pœnit. dist. 5. num. 18. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 10. nu. 62.

DE SACRAMENTO EXTREMÆ Vnctionis.

CANON I.

α Si quis dixerit, extremam Vnctionem non esse verè & propriè Sacramentum, à *a* Christo Domino nostro institutum, & à *b* B. Iacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantùm acceptum à Patribus, aut figmentum humanum: anathema sit.

a supr. de hoc sacramēto in prin. & c. 1.
b Mar. 6. Iac. 5.

CANON II.

Si quis dixerit, sacram infirmorum *c* Vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos; sed iam cessasse, quasi olim tantùm fuerit gratia curationum; anathema sit.

c supr. c. 2. de hoc Sacr.

CANON III.

Si quis dixerit, *d* extremæ Vnctionis ritum & vsum, quem obseruat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiæ B. *e* Iacobi Apostoli, ideoque eum mutandum, posseque à Christianis absque peccato contemni; anathema sit.

d sup. c. vlt. Concil. Cabilon. c. 48.
e Iac. 5.

CANON IV.

Si quis dixerit, *f* Presbyteros Ecclesiæ, quos B. Iacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, nō esse sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores in quauis communitate; ob idque proprium extremę Vnctionis ministrum non esse solum sacerdotem; anathema sit.

f d. c. vlt. Iac. 5.

REMIS-

REMISSIONES.

CANON I.

a VIde Doctores citatos suprà cap.1. & P. Vasquez in 3.p. D.Thomæ, tom.2. disp.135. num.4.

CANON II. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib.5. cap.1. q. vnic. art.2. vers. De Sacramento Extremę Vnctionis. Petr. Ledesm. in sum. 1.p. tract. de Sacram. Extremæ Vnctionis, cap.1. concl.1.

CANON FIN. Vide P. Valeri. Regin. in praxi fori pœn. lib.28. n. 60. & plures Doctores, quos citaui suprà, cap.3.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

PROOEMIVM.

Irreprehensibiles sint omnes clerici ad curam animarum constituti: qualiter eos commonere debebunt Episcopi, vt sanctè ministerium suum impleant secundum præscriptam hic legem.

CVM propriè Episcoporum munus sit, *a* subditorum omnium vitia redarguere; hoc illis præcipuè cauendum erit, ne Clerici, præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, néve inhonestam vitam, ipsis conniuentibus, ducant. Nam, si eos prauis & corruptis moribus esse permittant, quo pacto laicos de ipsorum *b* vitiis redarguent, qui vno ab eis sermone conuinci possent, quòd Clericos ipsis patiantur esse deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt sacerdotes; *c* cùm tacitè sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse quæ corripiunt? Monebunt propterea Episcopi suos Clericos, in quocumque Ordine *d* fuerint, vt conuersatione, sermone & scientia, commisso sibi Dei populo præeant, memores eius quod scriptum est: *e* Sancti estote, quia & ego sanctus sum. Et iuxta Apostoli vocem: *f* Nemini dent vllam offensionem, vt non vituperetur ministerium eorum; sed in omnibus exhibeant se, sicut ministros Dei;

a *Sic præfatur ferè Conc. 9 Toletanum.*
Suprà Sess. 6 de refor. c.3.
b *1. Cor. 5. c. quid autem, 8. q.1.*
c *c. vlt. 25. dist. c. vnâ tantùm. 26. dist. c. sicuti § necesse, 47. dist. c. in sacerdotibus. 61. dist. Leui. 11. 1. Petr. 1. & c. proposuisti, 81 dist.*
d *Sess. 12. c.1.*
e *Isa 2.*
f *2. Cor. 6. in prin.*

a Ezech. 22. Sophon. 3.

Dei; ne illud Prophetæ dictum impleatur in eis: *a* Sacerdotes Dei contaminant sancta, & reprobant legem. Vt autem ipsi Episcopi id liberiùs exequi, ac quoquam prætextu desuper impediri nequeant; eadem sacrosancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legato & Nunciis, hos, qui sequuntur, Canones statuendos & decernendos duxit.

Capvt I.

Si prohibiti ascendere ad Ordines, ascendant, si suspensi aut interdicti à proprio Prælato, malè se gesserint, puniuntur.

1 C*Vm honestius, ac tutius sit subiecto,* debitam Præpositis obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deseruire, quàm cum Præpositorum scandalo graduum altiorum appetere dignitatem; ei, cui ascensus ad sacros Ordines *à suo* 2 *Prælato,* ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen quomodolibet, etiam extraiudicialiter, fuerit interdictus; aut qui à suis Ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus, 3 *nulla contra ipsius Prælati* voluntatem concessa licentia de se promoueri faciendo, aut ad priores Ordines, gradus, & dignitates, siue honores, restitutio suffragetur.

DECLARATIONES.

1 *Cùm honestius ac tutius sit subiecto.*] Congregatio Concilij censuit, per hoc Decretum correctum esse *c. ex tenore,* &c. *ad aures, de tempor. ordinat.* Ampliatum ita, vt comprehendat quoque Clericos sæculares, dignitates, & beneficia quibus annexus sit Ordo, obtinẽtes, tam quoad facultatem prohibendi ascensum ad ordines, quam suscipiendi, in ipsisque potestatem appellandi ademtam esse: dict ũq; fuit, quod arctatus ad ordines suscipiendos, ex hoc Decreto non incidat in pœnam ca. *licet Can. de Elect. in 6. & c. commissa, de Elect. eodem libr.* etiam si adimat appellationem seu recursum.

Congregatio censuit, hoc caput habere locum in suspensionibus, & prohibitionibus, tam temporaneis, quam perpetuis: & temporalẽ prohibitionem, & suspẽsionem dici eam, vbi ex delicto occulto extra iudicialiter procedit Episcopus, ad suum beneplacitũ, prohibendo, vel

do, vel suspendendo, quæ demum tempus suæ administrationis non excedunt.

2 *A suo Prælato,*] Siue eius Vicario vel Officiali fuerit suspensus, &c. Congregatio censuit, suspensum à Ministerio altaris vel interdictũ ad se promouendum, cõtra voluntatem sui Ordinarij non posse promoueri, neque habilitari.

3 *Nulla contra ipsius Prælati.*] Nec etiamsi concedens fuerit Metropolitanus, qui etiam suspensum aut interdictum ab Ordinario, absoluere non potest.

CAPVT II.

Episcopus ordinans alienum subditum sine Prælati proprij expresso consensu, eumve tonsurare præsumens etiam prætextu familiaritatis continuæ, sit vno anno suspensus: qui autem ordinatus sic fuerit, sit ipso iure suspensus ab executione ordinum sic susceptorum, quamdiu Prælato proprio videbitur.

ET, quoniam nonnulli Episcopi Ecclesiarum, quæ in partibus infidelium consistunt, clero carentes, & populo Christiano, cùm ferè vagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non quæ Iesu Christi, *a* sed alienas oues, inscio proprio Pastore, quærentes, dum per hanc sanctam Synodum se Pontificalia officia in alterius diœcesi, nisi de loci Ordinarij expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantùm, exercere prohibitos vident, in legis fraudem, & contemptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diœcesis sua temeritate eligunt; & quoscumque ad se veniẽtes, etiam si suorum Episcoporum, seu Prælatorum litteras commendaticias non habeant, clericali charactere insignire, & ad sacros etiam presbyteratus Ordines promouere præsumunt: quo plerumque fit, vt minùs idonei, & rudes, ac ignari, & qui à suo Episcopo tamquam inhabiles, & indigni reiecti fuerunt, ordinati, nec diuina officia peragere, nec Ecclesiastica Sacramenta rectè valeant ministrare: *α Nemo Episcoporum qui Titulares vocantur*, etiam si in loco nullius diœcesis, etiam exempto, aut aliquo monaste-

a *Infrà, c. 8. Suprà Sess. 6. c. 5.*

nasterio cuiusuis Ordinis resederint, aut moram traxerint, vigore cuiusuis priuilegij sibi de promouendo quoscumque ad se venientes pro tempore concessit, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis continuæ commensalitatis suæ, absque sui proprij Prælati expresso consensu, aut litteris *a* dimissoriis ad aliquos sacros, aut minores Ordines, vel primam tonsuram promouere, seu ordinare valeat: β *contra faciens ab exercitio Pontificalium per annum*, taliter verò promotus ab executione Ordinum sic susceptorum, donec suo Prælato visum fuerit, ipso iure sint suspensi.

a Sess. 6. c. 5. & sess. 23. c. 8. Conc. Nicæn. c. 17. Conc. Aurelianen. 3. c. 15 Conc. Maguntien c 14 c. 1. cum seq. de temp. ord. in 6. & Sess. 23. de refor. c. 3. 8. & 10.

REMISSIONES.

α Nemo *Episcoporum, qui titulares vocantur, &c.*] Vide Nauar. in Man. cap. 22. nu. 18. §. 3. P. Azori. instit. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 48. quæst. 6. col. 379. P. Henriq. in sum. lib. 14. cap. 17. §. 3. in fine lit. A.

β *Contra faciens, ab exercitio Pontificalium per annum, &c*] Vide Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 26. Gloss. Sine licentia sui præsulis, vers. Tertius casus est, Tolet. in sum. cap. 89. vers. Tertia, P. Henriq. in sum. lib. 13. de Excommunicat. c. 38. vers. Secundò Episcopus, Tho. Val. tom. 2. alleg. 45. num. 18.

Capvt III.

Episcopus suos Clericos ab alio malè promotos non ante admittat ad officia celebranda, quàm eos dignos iudicauerit suo præuio examine.

1 α *Episcopus quoscumque, b* suos clericos, præsertim in sacris constitutos, 2 β *absque suo præcedenti* examine, & commendatitiis litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tanquam habiles ab eo, à quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, seu Ecclesiastica Sacramenta ministranda minùs idoneos, & capaces repererit; à susceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere, & illis, ne in altari, aut aliquo ordine ministrent, interdicere possit.

b Sup 4. proxi. & sess. 23 de refor. cap. 8.

DECLA-

DECLARATIONES.

1 *Episcopus quoscunq; suos Clericos.*]Episcopus non potest examinare promotos à suo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua caussa superuenerit, vt dicitur in *cap. accepimus, de ætat. & qualit. ord.* Quod si idem Episcopus aliquos minus idoneos ordinauerit, eos suspendere debet.

Suspensus ab eo tamquam non idoneus ad celebrationem missarum, postea habens idoneitatem absoluendus est.

2 *Absque suo præcedente examine.*] Congregatio censuit non comprehendi examinatos, & promotos ad Sacros ordines à prædecessoribus Episcopis. nisi post promotionem noua caussa superuenerit: qua vrgente poterit aliàs examinatos denuo examinare, &c.

REMISSIONES.

α Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 4. num. 101. vbi docet, quòd quando agitur de administratione Sacramentorum, vel cura animarum exercenda, tunc presbyter curam animarum exercens, vel Sacramenta ministrans, seu exercere, vel ministrare intēdens, potest examinari ab Episcopo successore, licèt ab antecessore fuerit approbatus: & si minuùs idoneus repertus fuerit, excludi debet, si licèt rector non sit, & perpetuum titulum non habeat, & si titulum habuerit, potest suspendi, & coadiutor benemeritus illius expensis apponi. & idem Gonzal. d. Gloss. 4. nu. 8. circa promotos adducit sequentem à sacra Cardinalium congregatione responsionem. Episcopus non potest examinare promotos à suo antecessore, nisi post promotionē aliqua noua causa superuenerit, vt in cap. accepimus, de ętate, & qualitate.

β *Absque suo præcedenti examine.*] Quid si esset Doctor in aliqua Vniuersitate studij generalis graduatus, an examine indigeat? Vide Gloss. in cap. de Petro, 47. dist. Cened. ad Decretal. collect. 15. num. 3. Saa in Aphorismis, verbo, Examen, P. Henriq. in sum. lib. 10. cap. 18. in princip. Gonzal. d. Gloss. 4. num. 86. optimè decidit præceptor meus D. Antonius Homen, in Conimbricensi Academia iuris Pontificij primarius in Comment. ad cap. Cùm & plantare, §. In Ecclesiis, verbo, Episcopis repręsentent, ℣. Vnde iā colliges, de Priuil. ex quo textu meas de more medio deduxi conclusiones, easq; in magna ipsius Vniuersitatis aula sub tanto patrono publicè defendi.

CAPVT

Caput IV.

Nullus clericus est exemptus à correctione Episcopi residentis, etiam extra visitationem agentis, tanquam sit deputatus à Sede Apostolica, &c.

a Sup. c. 1. & Sess. [illegible], de reform. [illegible] 2. c. irrefragabili, in prin. de off. ordin.

a OMnes *a* Ecclesiarum Prælati, qui ad corrigendum subditorum excessus diligenter intendere debent, & à quibus nullus Clericus per huius sanctæ Synodi statuta, cuiusuis priuilegijs prætextu, tutus censetur, quo minùs iuxta Canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi possit; si in Ecclesijs suis resederint, quoscumq; sæculares Clericos, qualitercumq; exemptos, qui aliàs suæ iurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiā extra visitationē 1. *tanquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati*, corrigendi, & castigandi *b* facultatem habeant: quibuscumq; exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantùm suos obligent auctores, ipsis clericis, ac eorum consanguineis, Capellanis, familiaribus, procuratoribus, & alijs quibuslibet, ipsorum exemptorū contemplatione, & intuitu minimè suffragantibus.

b Sup. Sess. 6 c. 4. de refor.

DECLARATIONES.

1 *Tanquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati.*] Quando Episcopi procedunt ex Concilio, tamquam Apostolicæ Sedis delegati in caussis quæ sub eorum Iurisdictione Ordinaria non comprehenduntur, non potest ab ijs, nisi ad Sedem Apostolicam prouocari, neque ob hoc inferioribus Iudicibus vllum fit præiudicium. At quando Iurisdictio delegata cumulatur cum ordinaria, Episcopus non potest huiusmodi delegationis pretextu declinare Iurisdictionem Metropolitani in casibus illis, in quibus ante Concilij ordinationem, Metropolitanus poterat vti eodem iure, eademque potestate.

Vide de hac materia, Sess. 7. cap. 8. & cap. 2. Sess. 24.

REMISSIONES.

a VIde Cened. ad Clem. & Extrauag. collect. 14. n. 3. cum seqq. vbi dicit decisionem text. in Ext. Cum Matthæus 3. de hæret. inter commun. minimè corrigi per textum in præsenti.

Caput

Capvt V.

Conseruatoriæ non ex inuenta conuentione facienda coram Ordinario in criminalibus & mixtis causis: Conseruatoris & Ordinarij controuersiam super competentia iurisdictionis arbitri electi sedent, & interim in causa non procedatur. Tempus valoris Conseruatoriarum, saluis causis miserabilium personarum, Vniuersitatum, &c.

αβ INsuper, cùm nonnulli qui sub prætextu quod super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersæ eis iniuriæ, ac molestiæ inferantur, *a* certos iudices per litteras Conseruatorias deputari obtinent, qui illos à molestijs, & iniurijs huiusmodi tueantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi, bonorum, rerum, ac iurium suorum manuteneant & conseruent; nec super illis eos molestari permittant; eiusmodi litteras in plerisq; contra cōcedentis mentem in reprobum sensum detorqueant: iccirco nemini omino, cuiuscumque dignitatis, & conditionis sit, etiam si Capitulum fuerit, 1 *Conseruatoriæ litteræ*, cum quibuscumque clausulis, aut decretis, quorumcunque iudicum deputatione, quocumq; etiam alio prætextu, aut colore cōcessæ, suffragentur ad hoc, vt coram suo Episcopo, siue alio Superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi non possit: aut quo minus, si qua iura ei excessione competierint, super illis liberè valeat apud iudicē ordinarium conueniri. γ *In ciuilibus etiam causis*, si ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos Conseruatores iudices in iudicium trahere minime liceat. Quòd si in ijs causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, vt electus ab eo Conseruator ab actore suspectus esse dicatur; aut si qua inter ipsos iudices, Conseruatorem, & Ordinarium, controuersia super competentia iurisdictionis orta fuerit: nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros in forma iuris electos, super suspicione, aut iurisdictionis competentia fuerit iudicatum: Familiaribus verò, qui huiusmodi litteris Conser-

a c. 1. & c. vlt. de off. dele.

uotoris tueri se solent, nihil illæ prosint; præterquã duobus dumtaxat; si tamen illi proprijs eius sumptibus vixerint. Nemo etiam similium litterarum beneficio 2 *δ vltra quinquennium gaudere poßit.* Non liceat quoque Conseruatoribus iudicibus vllum habere tribunal erectum. ε *In caussis verò mercedum*, aut miserabilium personarum, huius sanctæ Synodi super *a* hoc decretum in suo robore permaneat. 3 *Vniuersitates generales*, ac Collegia doctorum, seu scholarium, & regularia loca, necnon hospitalia, actu hospitalitatem seruantia, ac Vniuersitatum, Collegiorum, locorum, & hospitalium huiusmodi personæ in præsenti canone minimè comprehensæ, sed exemptę omnino sint, & esse intelligantur.

a supra Seß. 7. cap. 14.

DECLARATIONES.

1 *Conseruatoriæ literæ.*] Conseruatoriæ Vniuersitatum vel Regularium non sunt in hoc Decreto comprehensæ, neque etiam à Concilio abrogatæ per *cap. 20. Seß. 24. de Reform.* nec per *cap. 6. Seß. 25. de reform.*

2 *Vltra quinquennium.*] Literæ Conseruatoriæ, aliæ à Superioribus, sunt omnino sublatæ, nec eis poterit quisquam se tueri, nisi per quinquennium à die publicationis Concilij computandum.

3 *Vniuersitates autem generales.*] Conseruatoriæ Vniuersitatum, Collegiorum, Regularium, & similium, non sunt à Concilio sublatę, nec ex vlla parte imminutæ, non obstante cap. 20. Sess. 24. de reform. Eo quod caussæ graues sint, & plenariam cognitionem requirant. Et ita non obstat Bulla Pij Quarti reuocatoria facultatum, quæ Concilio repugnant. Vnde Sanctissimo approbante sententiam Congregationis, Anno 1575. mandatum fuit omnibus Prioribus Regularium notatis in schedula, quod intra mensem in singulis ciuitatibus Italiæ eligerent suos Conseruatores, coram quibus cõueniri possint, & eos stabiles haberent, sic vt variare non liceat, eosque Ordinarijs significarent: quod si non fecissent, elapso mense scribendum ad Ordinarios, vt coram ipsis conuenire possint.

Congregatio quoque censuit, eos qui facultatem à Sede Apostolica obtinuerunt eligendi sibi Conseruatores, non esse cogendos ad eligendum aliquem ex ijs, qui in Synodis Prouincialibus aut Diœcesanis, designati fuerunt, ex Decreto Concilij, Sess. 25. cap. 10.

REMISSIONES.

a VIde Azcued. ad tit. 8. lib. 1. nouæ Recopil. pag. 118. Gutier. pract. lib. 3.

lib.5. quæst.9. Fr. Emman. quæst. Regular. tom.1. q.65. concordat cap. 1. & cap. fin. de officio deleg. lib.6. nonnulla practicabilia in materia Conseruatorum adducunt Marcerat. Papiæ decis. 15. & 16. p.1. Aloys. Ricci. in collect. decis. p.4. collect. 899.

β De speciebus Conseruatorum, vide Gloss. verbo Conseruatores in cap.1. de Officio deleg. lib.6. Syluest. verbo Conseruator. num.1. P. Azori. instit. Moral. p.2. lib.5. cap.34. q.3. Fr. Ioan. de la Cruz, de statu Relig. lib.2. cap.10. de Iudice conseruatore.

γ *In ciuilibus etiam causis, &c.*] Vide Fr. Emman. d.q. 65. art.13. Fr. Ioan. de la Cruz, d. cap.10. dub.6. concl.1.

δ *Vltra quinquennium.*] An duret post quinquennium iurisdictio Conseruatoris quoad negotia iam cœpta? Negat Fr. Emman. quęst. Regul. tom.1. q.65. art. num.9.

ε *In causis verò mercedum, &c.*] Vide Salzed. in pract. cap. 3. in addit. lit. A. Fr. Ioan. de la Cruz, cap. 10. dub.17. vers. Si obijcias.

CAPVT VI.

Clericorum ac personarum Ecclesiasticarum quantumcumque exemptarum beneficium aut ordinem sacrum habentium reprehenditur neglectus in gestanda decenti sui ordinis veste. Et nisi moniti pareant Episcopis, priuantur suis reditibus, &c.

QVia α β verò, *a* etsi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos vestes proprio congruentes Ordini semper deferre, vt per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant: tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religionisq; contemptus, vt propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes; *b* vestes etiam deferant publicè laicales, pedes in diuersis ponentes, vnum in diuinis, alterum in carnalibus: propterea omnes Ecclesiasticæ personæ, *c* quantumcumque exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacumque Ecclesiastica obtinuerint, si, postquam ab Episcopo suo, etiam per edictum publicum, moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum Ordini, & dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per suspensionem ab Ordi-

a r. Mantiscenen. c.5.

b c. porrectũ, &c. ex parte, de regul. c vlt 41. dist.

c 21. q.4 per totam. Conc. Mantiscc-nen. 1. cap.5. Conc. Constantien. Sess. 14. de vi. & hon. cler.

 nibus

nibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum, necnon, si semel correpti, denuo in hoc deliquerint, γ *etiam per priuationem officiorum*, & beneficiorum huiusmodi coërceri possint, & debeant: Secundùm constitutionem Clementis Quinti, in Concilio Viennensi editam, a quæ incipit, Quoniam, innouando, & ampliando.

a *lib. 3. Clement. de vita & honest. cler. cap. 2.*

REMISSIONES.

a Vide infra, Sess. 22. c. 1. & Sess. 26. cap. 6. de Reformat. Rot. Lipsiens. decis. 339. p. 2. Rubin. decis. 91. p. 2. Repert. Inquisitor. verbo Habitus, Nau. in commento 4. de Regul. num. 27. P. Henriq. in sum. lib. 13. cap. 39. §. 3. in fine lit. B. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 3. num. 10.

6 De modo tonsuræ, & vestium, quibus Clerici tam in maioribus, quàm in minoribus Ordinibus vti debent, vide Concil. Brachar. 4. p. 2. act. 4. cap. 8. Cou. pract. cap. 31. num. 7. vers. 4. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 75. Farin. in praxi q. 8. num. 69. Viuald. in Candelabro Aureo p. 3. ad finem, Albert. Trot. de perfecto Clerico cap. 38. & 39 Burg. de Paz. Cons. 22. num. 5. Iacob. de Graffis in aureis decis. p. 1. lib. 3. cap. 3. num. 3. Zerol. in praxi Epis. p. 1. verbo Clericus, num. 14. Sigismund. Scacci. lib. 1. de Iudic. causar. cap. 11. num. 74. & 87. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 3. num. 14. & 5. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 46. num. 5. Guid. Pancirol. in thesauro vari. lection. lib. 1. c. 21. nouissimè Fr. Paulin. Bert. Lucens. in praxi criminali Regul. tit. 4. cap. 33. num. 10. cum seqq. Nicol. Gar. de Benefic. p. 7. c. 1. à num. 21. Latè Cened. pract. & Can. quæst. lib. 1. quæst. 4. num. 30.

γ *Etiam per priuationem beneficiorum, &c.*] An hæc pœna incurratur, si ratione paupertatis Clericus habitum proprio Ordini congruentem gestare non valuerit? Negat Aloys. Ricci. Curiæ Archiepiscop. Neapol. decis. 129.

CAPVT VII.

Voluntarius homicida, quantumuis occultus, omni Ordine ac beneficio careat: casualis autem, aut vim vi repellens, ab Ordinario loci, aut Metropolitano ex causa, cognita causa, ac probatis precibus dispensetur.

b *Exod. 21.*

Cum α etiam qui b per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari auelli debeat: 1 qui

1 *qui sua voluntate* homicidium perpetrauerit, *a* etiam si crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros Ordines promoueri possit; nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferri liceat; 2 *β sed omni Ordine ac γ beneficio* & officio Ecclesiastico perpetuò careat. 3 *δ si verò homicidium non ex proposito*; 4 *sed casu*, *ε vel vim vi repellendo*, vt quis se à morte defenderet, fuisse commissum *b* narretur; quàm ob causam etiam ad sacrorum Ordinum, & altaris ministerium, & beneficiã quæcumque ac dignitates, iure quodammodo dispensatio debeatur; committatur *ζ η loci Ordinario*, aut ex causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo; *θ qui non nisi* causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit.

a c. inquisit. de accus. & c. cum non ab homine, de iud.

b c. studeat. 50. dist. & c. significasti, in c. de Hom.

DECLARATIONES.

1 *Qui sua voluntate.*] Mandans homicidium committi in personam vnius, si committatur in personam alterius, an dicatur incurrisse irregularitatem, adeò vt super ea nec dispensari debeat iuxta hoc Decretum, nec Episcopus possit, ex c. 6. Sess. 24. quamuis homicidiũ sit occultum? Congregatio Concilij censuit, non incidisse in irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, ita responsum fuit anno 1587. à Cardinali Caraffa, Hieracensi Episcopo, vide infrà aliam declarationem huius cap.

2 *Sed omni Ordine ac beneficio.*] Hoc Decretum, quod loquitur de incapacitate beneficiorum, in qua sunt homicidæ, non extenditur ad pensiones.

3 *Si verò homicidium non ex proposito.*] Eum qui omni diligentia (prout potuerat) adhibita, dum operam rei licitę daret, solò casu fortuitò homicidium commisit, irregularitatem non incurrisse, adeò vt Ordines suscipere, & beneficia obtinere absq; dispensatione valeat, stante hoc decreto, Congregatio censuit, & habetur expresse *cap. dilectus, cap ex literis, & cap. quidam, decretalium l. 5. tit* 12. Et fuit resolutum sub die 1. Septemb. 1588. quod Concilium loquatur de eo, qui fuisset in aliqua culpa, & ideò indigeret dispensatione.

4 *Sed casu*] Quærebatur, An is qui mandauit aliquem baculo verberati, eo expresso, *ne occideretur*, si Mandatarius armis percusserit, & occiderit, intelligatur incidisse in hoc Decretum Concilij, adeò vt omni Ordine, atque beneficio, & officio Ecclesiastico absque spe dispensationis perpetuò carere debeat? Congregatio censuit

negatiuè, & hanc opinionem confirmat. Nauar. in Nanuali. Can. 27. nu. 240. Concilium enim requirit homicidium per industriam, per insidias, & ex proposito.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in Man. c. 27. nu. 239. & seq. & nu. 250. Rebuff. de dispensat. tit. de corpore vitiatis, ad fin. Fr. Emman. in sum. p. 1. cap. 179. pag. 439. Nauarr. cons. 37. de Temporibus Ordinat. P. Henriqu. in sum. lib. 14. cap. 19. Fr. Ludou. in instruct. consc. p. 2. cap. 93. Salzed. ad Bernard. cap. 94. Nicol. Garci. de Beneficijs p. 7. ca. 11. per totum P. Valer. Reginald. in praxi fori pœniten. li. 30. tract. 3. num. 154.

β *Sed omni Ordine.*] Etiam minori intelligit Cou. in Clem. Si furiosus, p. 2. §. 3. n. 5. in fin. P. Henriq. in sum. li. 14. c. 19. §. 1. lit. D.

γ *Beneficio.*] Quòd Episcopus dispensare non possit in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio voluntatio occulto, aut manifesto, neque ad Ordines minores, nec ad simplex beneficium obtinendum, tenent Nauarr. d. cap. 27. num. 194. vers. Septimò, & num. 240. vers. Quartò, & Cons. 17. de Homicid. num. 2. Gregor. de Valent. tom. 4. disp. 7. p. 19. puncto. 3. §. 5. Petr. de Arag. in 2. 2. q. 64. art. 8. in fine, Tolet. in sum. lib. 1. cap. 31. Sayr. de Censuris lib. 6. c. 7. nu. 14. & 15. P. Henriq. d. c. 19. §. 1. lit. D. & lib. 13. c. 57. §. 1. vbi videtur contrarium sentire.

δ *Si verò homicidium non ex proposito, sed casu, &c.*] Quod in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio casuali publico, id est, voluntario, indirectè possit Episcopus dispensare ad Ordines minores, & beneficium simplex obtinendum, ad sacros verò Ordines dispensat, si homicidium casuale sit occultum, affirmant P. Henriq. in sum. lib. 14. cap. 19. §. 22. lit. X. Nauar. in Man. cap. 27. num. 240. vers. Quando P. Ægid. de Sacram. tom. 2. dispu. 18. num. 111. vers. Potest. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Dispensatio, vers. Tertiò, vbi resoluit, Episcopum posse dispensare, vt presbyter homicida voluntarius, qui antea habebat beneficium curatum, illud possit retinere in futurum; & similiter cum Canonico homicida, vt possit interesse choro, & gaudere fructibus Canonicatus, vide semper Sayr. de Censur. d. c. 9. n. 20. & 21.

ε *Vel vim vi repellendo.*] Vide P. Paul. Comitol. respons. Moral. lib. 6. quæst. 54. num. 3. Sayr. d. cap. 7. num. 22. vbi resoluit, Concilium in præsenti non loqui de illo homicida, qui occidit ob ineuitabilem necessitatem defendendi vitam, quia talis nullatenus est irregularis, ex Clem. Si furiosus, de homicid. iunctis resolutis per Aloys. Ricci. in Collectan. decis. p. 4. Collect. 930. sed de eo, qui eget dispensatione; & per consequens de eo, qui in se defendendo excessit moderamen

ramen inculpatæ tutelæ; talis enim fit irregularis, quamuis non ea irregularitate, quæ est indiſpenſabilis niſi à Papa, ſed illa, quæ ab Epiſcopo diſpenſari poteſt, Sayr. deciſ. 9. de homicid. Aloyſ. Ricci. d. collect. 930. in fine. Vide Nauarr. in Man. cap. 27. num. 239. verſ. Secundò, & Conſ. 36. in nouis, aliàs in antiq. conſ. 8. ſub tit. de homicid. P. Henriq. lib. 14. cap. 10. §. 2. & cap. 19. §. 3. Bannes in 2. 2. D. Thom. quæſt. 64. art. 8. verſ. Ad ſecundum, Fr. Emman. in ſum. tom. 1. c. 173. num. 1. Veg. p. 2. cap. 15. caſu 23. verſ. Nota. Petr. Nauar. lib. 2. de Reſtitut. cap. 3. num. 367. optimè de intellectu huius text. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. li. 30. tract. 2. num. 112. latè Cened. pract. lib. 1. quæſt. 24. num. 13. cum ſeqq. P. Ægid. de Sacrament. tom. 2. diſp. 18. à nu. 73. bene Petr. Ledeſm. in ſum. p. 2. tract. 8. de iuſt. commut. cap. 18. concl. 14. diffic. 1.

ζ *Loci Ordinario*] Capitulo Sede vacante idem concedi docet Beia caſuum conſcientiæ, p. 4. caſu 37. verſ. Tandem nullus.

η An etiam ſuperiori, vel Prælato Religioſorum, qui diſpenſare poſſunt cum ſubditis ſuis Regularibus in homicidio caſuali virtute ſuorum priuilegiorum? Affirmant Petr. de Arag. 2. 2. quæſt. 64. art. 8. in fine, vbi Mich. Salon. Viual. in Candelab. tract. de Irregul. nu. 329. P. Henriq. li. 14. c. 9. §. 3. lit. A. Beia vbi ſuprà, Sayr. d. c. 7. n. 24. Fr. Emm. qu. Regul. tom. 1. qu. 61. art. 9:

θ *Qui non niſi, &c.*] Vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. diſput. 8. num. 3.

CAPVT VIII.

Epiſcopus ex priuilegio potens punire ſubditos alienos, non puniat Clericos alienos reos criminum etiam atrocium, niſi ex proprij clericorum Epiſcopi aut perſonæ ab eo deputandæ interuentu.

PRæterea, *a* quia *κ* nonnulli, quorum etiam aliqui veri ſunt Paſtores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præeſſe quærunt, & ita alienis ſubditis quandoque intendunt, vt ſuorum curam negligant: quicumque; etiam Epiſcopali præditus dignitate, qui alienos ſubditos puniendi priuilegium habuerit, contra Clericos *b* ſibi non ſubditos, præſertim in ſacris conſtitutos, quorumcunque etiam atrocium criminum reos, niſi cum proprij ipſorum clericorum Epiſcopi, ſi apud Eccleſiam ſuam

a *ſup. ea. 2. & S ſſ. c. vlt.*

b *Conc. Magunt. ſub Arnulpho Imperat. c. 14. & 15.*

resederit, aut personæ ab ipso Episcopo deputandæ interuentu, nequaquam procedere debeat: aliàs processus, & inde secuta quæcumque viribus omnino careant.

REMISSIONES.

α Vide Thom. Valasc. tom. 1. allegat. iuris allegat. 45. nu. 20.

CAPVT IX.

Beneficia vnius diœcesis, nullo prætextu vniantur beneficijs alterius diœcesis.

ET, α quia *a* iure optimo distinctæ fuerunt diœceses, & parochiæ, ac vnicuique gregi proprij attributi Pastores, & inferiorum Ecclesiarum Rectores, qui, suarum quisq; ouium, curam habeant, vt ordo Ecclesiasticus non confundatur, aut vna & eadem Ecclesia duarum quodam modo diœcesum fiat, non sine graui eorum incommodo, qui illi subditi fuerint: 1 β *beneficia vnius diœcesis*, etiam si parochiales Ecclesiæ, Vicariæ perpetuæ, aut simplicia beneficia, seu præstimonia, aut præstimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumq; de causa, alterius diœcesis beneficio, aut monasterio, seu Collegio, vel loco etiam pio perpetuò non *b* vniantur: decretum huius sanctæ Synodi super huiusmodi vnionibus in hoc declarando.

a A Dionys. Pap. vide c. Constantino, c. primis, c. Ecclesias, 13. q. 1. c. Pastoralis, de his quæsitum à prael. & infr. Sess. 24. de refor. c. 13. in fi. & c. 17.

b Sup. Sess. 7. c. 6. & 7. & infr. Sess. 24. de refor. c. 13. & 15.

DECLARATIONES.

1 *Beneficia vnius Diœcesis.*] Beneficia vnius Diœcesis, alterius Diœcesis non debent beneficijs vniri.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. numer. 302.

β *Beneficia vnius diœcesis etiam si parochiales Ecclesiæ, Vicariæ, seu præstimonia.*] An præstimonia nominentur beneficia? Affirmant Sta-

Staphilæ.de literis gratiæ,tit.de qualit.& statu benef.§.1. num.4.& 5. Rebuff.de pacificis possess.num.9.& in praxi tit. beneficium sæculare quotuplex sit,num.16.Pauin.de Officio, & potest. Capituli Sede vacante,in 1.quæst.2.partis,sub.num.5. vers. Et idem dicendum, & vide quæ Sass.23. cap. fin. ibi (vel etiam præstimonia.) Contrariam tamen opinionem, videlicet, quòd non sint beneficia Ecclesiastica, tuentur Gom.in tract.de spectat.num.39.Hoied.de incompatib. benefic.p.2.cap.7.nu.11. Petr.Gregor.in instit.rei benef. cap.11.num.9. Distinguunt alij, quòd prima opinio intelligitur de præstimoniis, quæ in titulum perpetuum dantur,& habent annexum aliquod obsequium spirituale. Secundam verò procedere dicunt in præstimoniis in sola temporalitate consistentibus, aut quæ non dantur in titulum perpetuum. quæ distinctio sumitur ex Salzed. ad Bernard. in pract.cap.18.nu.10.Menoch.de arbitr.casu 201.nu.55. cum seqq. Hoied.de incomp.benef.p.2.cap.8.nu.11. cum sequent. Flamin.de resig. lib.1.quæst.2.num.123.cum seqq.& lib.2.quæst.1.nu.136.& 137.Gonzal.ad reg.8.Cancel.Gloss.5.§.2. nu.11. Cùm tamen omnia præstimonia, præsertim in Hispania, communiter solis Clericis conferantur, & dentur in titulum perpetuum beneficij, beneficia esse resoluunt Salzed.d.cap.18.nu.10.& cap.62. nu.11.Nauar. de Orat. cap. 21. nu.9. Fusc.de Visit.lib.2.cap.20.num.23. Ludou.Lopez, in Instruct. conscient.tom.1.cap.105.Arag.2.2.q.33.art.12. Fului. Pacian. de Probat. lib.2.cap.31.nu.1.Veg.p.1.sum.cap.128.casu 13.vers. Sextò, Frat.Emman.in sum.tom.1.cap.140.nu.7.Petr.Ledesm.in sum.p.2.tract.9.ca. 4.concl.6.diffic.1.Iacob. de Graffis, decis.aurea,lib.2.cap.9. nu.14.P. Azori.instit.Moral.part.1.lib.10.quæst.4.Pat.Soar. tom.5. de Censuris, disp.33.sect.1.nu.7.quos refert,& sequitur Nicol. Garci.de Benefic.p.1.cap.2.num.117.

Caput X.

Regularia beneficia conferantur non nisi regularibus actu aut qui esse debeant.

Regularia *a* beneficia, in *α* titulum *β* *Regularibus professis* prouideri consueta, cùm per obitum,aut resignationem, vel aliàs illa in titulum obtinentis vacare contigerit, 1 *γ religiosis tantùm illius Ordinis,δ vel iis,qui habitum omnino suscipere*, & professionem emittere teneantur, & non aliis,ne vestem lino, lanaque contextam induant, conferantur.

a c.cum de beneficio,de preb.in 6.& infrà, Sess. vlt. cap.21. circa med.de reg.& mon. Deut. 22.c. cùm causam, de Elect. & c. quidam, de Apo.

DECLARATIONES.

1 *Religiosis tantùm illius Ordinis.*] An præter Papam Ordinarij collatores possint Regularia beneficia in titulum Regularibus professis prouideri consueta, conferre etiam sæcularibus qui illius habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, ex hoc cap. Sacra Congregatio die 12. Decembris, 1585. censuit, posse etiam Ordinarios collatores portiones Monachales, & Canonicales, & similia simplicia beneficia Regularibus prouideri consueta conferre nõ modò eius Ordinis professis, sed etiam sæcularibus, qui habitum suscipere, & professionem emittere omnino teneantur: Abbatias tamen, & beneficia administrationem habentia, non nisi professis, iuxta Canones per Ordinarios inferiores conferri posse. Item censuit, in prouisionibus beneficiorum, quas Ordinarij inferiores faciunt vt professis, non esse apponendum decretum (*ex nunc prout ex tunc, & postquam*) in solis prouisionibus Apostolicis apponi consuetum; sed prouisiones faciendas esse purè, & simpliciter ad formam Concilij in hoc capite, vt qui habitum omninò suscipere & professionẽ emittere teneantur.

Regulares sunt incapaces beneficij simplicis, etiamsi esset Canonicatus Regularis, non autem beneficij curati, iuxta dispositionem *cap. Quod Dei timorem, de Stat. Monach.* licet non hodie, cum obstet Concilium Lateranense, ad concordata. Vide not. c. 18. Sess. 24.

REMISSIONES.

α Vide Rebuff. resp. 113. & de Nomin. q. 15. num. 25. Selu. de benef. p. 3. q. 11. num. 130. Nauar. Conf. 9. de præbend. Flamin. de Resignation. lib. 4. q. 5. nu. 2. Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 34. art. 3. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Beneficia, nu. 5. pag. 35. P. Azori. inst. Mor. p. 2. lib. 6. cap. 4. col. 673. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 8. à princip. Nicol. Garci. de Benefic. p. 7. c. 10. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4 collect. 763.

β *Regularibus professis.*] Beneficia Regularia non posse conferri nouitiis, sed expresse professis, resoluit Nicol. Garc. d. cap. 10. num. 4.

γ *Religiosis tantùm illius Ordinis.*] An in defectu Regularium possint beneficia Regularia Clericis sæcularibus conferri? Affirmant Gonzal. d. Gloss. 8. num. 43. Garci. d. c. 10. nu. 16.

δ *Vel iis, qui habitum omnino suscipere, &c.*] Vide Gonzal. d. Gloss. 8. num. 77. & 78. dicit sic sacram Cardinalium congregationem censuisse: An præter Papam Ordinarij collatores possint Regularia beneficia in titulum Regularibus professis prouideri consueta, conferre etiam sæcularibus, qui illius Ordinis habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur? Sacra congregatio die 20. Decembr.

Decembr. 1585. censuit, posse etiam Ordinarios collatores portiones monachales, & canonicales prouideri consuetas, conferre, ne dum eius ordinis professis, sed etiam sæcularibus, qui habitum suscipere, & professionem emittere omnino teneantur. Abbatias tamen & beneficia administrationem habentia non nisi professis iuxta Canones per ordinarios inferiores conferri posse.

CAPVT XI.

Nulli admittantur ad professionem, nisi vt in Ordine ad quem transferuntur, sub obedientia maneat, & beneficiorum secularium, etiam curatorum incapax existat.

QVia α vero Regulares, a 1 *de vno ad alium Ordinem trāslati*, facilè à suo Superiore licētiam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo vagandi, & apostatādi occasio tribuitur: nemo cuiuscumque ordinis Prælatus, vel Superior vigore cuiusuis facultatis aliquem ad habitum, & professionem admittere possit, nisi vt in Ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui Superioris β *obedientia* in claustro 2 *perpetuò* maneat: ac taliter translatus, etiam si Canonicorum Regularium fuerit, 3 γ *ad beneficia sæcularia*, etiam curata, omnino incapax existat.

a *Addit ad c. 27. Conc. Agathens.*

DECLARATIONES.

1 *De vno ad alium ordinem translati.*] Omnes cuiuscumque Religionis legitimè translati ad Carthusianos, possunt in eadem Carthusiensi religione in claustro Priores, & extra claustrum Procuratores esse.

Contra Regulares vagantes, de vno in alium Ordinem translatos, agit Episcopus ex hoc decreto, vt ex Bulla Pij V. de translatis.

2 *Perpetuo.*] Potest tamen superior dare licentiam trāslato, ad modicum tempus standi extra Monasteriū caussa prædicationis, vel audiendi confessiones.

3 *Beneficia secularia.*] Congregatio Concilij censuit, milites regulares militiæ Sancti Iacobi de Spatha aliosque huiusmodi nō emittentes omnia tria vota substantialia religionis, nō esse incapaces beneficiorum secularium, siue simplicium, siue curatorum, nec etiam pensionum.

REMISSIONES.

α VIde P. Azor. inſt. Moral. p.1. lib.12. c.14. q.12. verſ. in Concilio.
β *Obedientia*] Vide Nauar. Comment. 4. de Regularib. nu.11. & 12. & 38. cum ſeqq. Fr. Emman. quæſt. Regular. tom.3. q.53. art.4.
γ *Ad beneficia ſæcularia etiam curata omnino incapax exiſtat.*] Vide Nauar. conſ.9. n.1. de præb. Rebu. in praxi tit. de diſpenſat. cum Regularib. nu.2. Proſper de Auguſtino in addit. ad Quarant. in ſumma Bullarij, verbo, Canonicus Regularis pag.129. vbi dicit, quòd hodie nulli Regulares, etiam ſi ſint Canonici, habere poſſunt ſine diſpenſatione Canonica beneficia curata, nec in perpetuum, nec ad tempus, Verall. deciſ.223. Ioann. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. p.4. collect.763. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.30. tract.3. nu.158. & ita in praxi obſeruari teſtatur Gonzal. ad Reg.8. Cancel. gl.7. nu.53. vbi refert in hæc verba ſacram Cardinalium congregationem cenſuiſſe. S. D. N. Greg. XIII. noluit licere Canonicis Regularibus congreg. Lateran. etiam de licentia ſui Generalis, abſque permiſſu Summi Pontificis, aſſumere curam animarum, etiam ad tempus, multoq; minùs beneficium curatum ad tempus: quam deciſionem adde ad cap. Quòd Dei timorem, de ſtatu monach. Vide P. Azor. inſtit. Moral. l. 6. c.4. q.22. & 23.

CAPVT XII.

Solus competenter ex ſuis dotans, aut de nouo capellam fundans, ius patronatus obtineat.

a Seſſ.25.c.9.

NEmo, α etiam cuiuſuis a dignitatis eccleſiaſticæ, vel ſæcularis, quacumque ratione, niſi eccleſiam, beneficium, *aut* 1 β *capellam de nouo fundauerit*, & conſtruxerit; ſeu iam erectam, quæ tamen ſine ſufficienti dote fuerit, de ſuis proprijs, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit; b 2 *ius patronatus impetrare, aut obtinere poſſit*, aut debeat. In caſu autem fundationis, aut dotationis, huiuſmodi inſtitutio Epiſcopo, & non alteri inferiori reſeruetur.

b c. pia mortis, cum ſequ. 16.q.7. & c. nobis, de iu. patro. & infr. ſeſſ. vlt. c.9. in princ.

DECLARATIONES.

1 *Aut Capellam de nouo fundauerit.*] Si fundatio Capellæ ſtet ſub his verbis teſtatoris: *quod Capellanus debeat celebrare diuina officia*

die

die noctuque, ſicut cæteri Capellani faciunt, An Capellanus hic debeat eſſe presbyter? Congregatio cenſuit, his verbis poſitis in fundatione huius Capellæ, nõ inferri neceſſario, vt Capellanus debeat eſſe presbyter.

An cap. hoc intelligendum ſit de patronalibus beneficijs nouiter vel in futurum erigendis, an de iam creatis & inſtitutis? Congregatio cenſuit ex his verbis, hoc c. intelligendum eſſe etiam de Iuribus patronatus, erectis ante Concilium legitimè: ideo eorum titulos oſtendendos Ordinario, &, ſi apparuerit huiuſmodi Iura Patronatus rectè ac ritè cõceſſa fuiſſe, nec ex illis eſſe, quæ reuocata ſunt à Concilio ſeſſ. 25. c. 9. de Reform. & data fuiſſe ea lege expreſſa, vt præſentatio fieret Capitulo ſeu dignitatibus Cathedralis Eccleſiæ, ſaluum adhuc manere iſtud ius præſentationis, ex Decreto Concilij ſeſſ. 7. c. 13. & ſeſſ. 25. cap. 9. Si verò de non ſimplicibus beneficijs agatur, Congregatio cenſuit ſeruandam eſſe formam præſcriptam ſeſſ. 24. c. 18.

2 *Ius patronatus impetrare aut obtinere poſſit.*] Hoc caput debet intelligi, de Iuribus patronatus in futurũ acquirendis, & erigẽdis poſt Concilium: non autem de acquiſitis, ſi in illis factis ante Concilium, præſentatio ex eorum inſtitutione non Epiſcopo, ſed alteri faciẽda erat; nihil enim in his innouatum eſt. Porrò in exemptis Eccleſijs nõ poteſt reſeruari Inſtitutio alteri, quam Epiſcopo; niſi Rector illius loci fuerit Ordinarius, ordinariaq; fungatur Iuriſdictione. Neq; Vicarius Epiſcopi Sede vacante poteſt inſtituere præſentatum à prætenſis patronis.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. inſt. Moral. p. 2. lib. 6. c. 19. q. 11. verſ. Si quæras.

β *Aut capellam de nouo fundauerit, & conſtruxerit*]Vide Menoch de Præſumpt. li. 3. q. 90. num. 9.

CAPVT XIII.

Præſentetur beneficiandus ipſi Ordinario, aliàs inſtitutio ſit nulla.

1 NOn liceat præterea *a* patrono cuiuſuis priuilegij prętextu aliquem ad beneficia 2 *ſui iuris patronatus*, 3 α *niſi Epiſcopo loci ordinario*, ad quem prouiſio, ſeu inſtitutio ipſius beneficij, ceſſante priuilegio, iure pertineret, quoquomodo prẹſentare: aliàs præſentatio, ac inſtitutio, forſan ſecutæ, nullæ ſint, & eſſe 4 *intelligantur.*

a Vide ſeſ. 25 c. 9 illud, &c. relatũ, de iu. patro. Conc. Maguntien tempore Arnulphi c. 4. Concil. Salegu-ſtrad. c 13.

DECLA-

DECLARATIONES.

1 *Non liceat*] Intelligendum est hoc Decretum, quoad examen dumtaxat ab Ordinario faciendum de persona præsentati, secundū aliud Decretum eiusdem Concilij sess. 7. c. 13. non autem intelligendum, vt censeatur ablata institutio, quam idem Concilium voluit saluam esse omnibus Episcopo inferioribus, ad quos pertinet, vt apparet Sess. 25. c. 9. vers. *quod si ad inferiores.*

2 *Sui iuris patronatus.*] Hoc decretum loquitur de acquisitis ante Concilium, nec per hoc cap. tollitur dispositio cap. 13. sess. 7. & cap. 9. sess. 25.

3 *Nisi episcopi loci ordinario.*] An probatio quæ facienda est ab Episcopo, (etiamsi institutio pertineat ad inferiores, iuxta formam ca. 9. sess. 25. & c. 13. sess. 7.) debeat fieri etiam in beneficijs, quorum institutio pertinet ad Monachos? Congregatio censuit, etiam in istis beneficiis debere fieri.

An dicta approbatio requiratur tantum in beneficijs Iuris patronatus, an etiam in alijs beneficijs? Congregatio censuit, non requiri in beneficijs simplicibus, quorum collatio libera pertinet ad inferiores.

4 *Intelligantur.*] Non sunt sublatæ fundationes, veluti si fundator Capellæ reliquerit institutionem Capitulo.

An pro beneficijs tantum curatis, an etiam, pro alijs beneficijs quibuscumque fieri debeat examen per Episcopum? Congregatio censuit, in istis beneficijs, siue sint Iuris patronatus, siue liberæ collationis, examen faciendum esse ab Episcopis ordinarijs secundum dispositionem Concil. sess. 24. cap. 18. Item censuit, requiri in quibusuis alijs beneficijs, ad quæ præsentatio, vel electio vel ordinatio facienda sit à quibuscumque alijs personis Ecclesiasticis inferioribus Episcopo, pro vt statutum est à Concilio sessione 7. cap. 13. & Sessione 25. cap. 9.

Vbi ex consuetudine institutio beneficiorum ad Archidiaconum spectat, velut in inferiori Germania, nihil eis per hoc Decretum derogatum est: etiamsi hoc illi faciant in Ecclesijs, in quibus nihil statutum est in eorum fundatione: dummodo tamen hoc alias eis legitimè conueniat, ita vt hoc non dependeat ab aliquo Iure patronatus quod Decret. Concil. sublatum sit, & prout disponitur c. 13. sess. 7. ca. 18. sess 24. & c. 9. sess. 25. de Reform.

An aliquo obtinente beneficium vigore præsentationis factæ ab obtinente legitimum ius presentandi, & non sequuta postea institutione per tunc temporis Episcopum, nec demonstratione contrariæ voluntatis eiusdem, declarandum sit per Ordinarium successorem, præsentationem præteritam esse nullam, iuxta Concil. Tridentinū, hic & sess. 25. c. 9. & prout videtur disponere *c. illud, & c. prælatū, ext. de iur.*

de iur. patr. An verò declarandum sit tam pręsentatum, quàm pręsentantem in excommunicationem incidere, prout disponit *c. præterea, extr. de iure patronat. & can. si quis deinceps, 16. qu. 7. cum aliquot seq.* Congregatio non derogat d. c. *præterea*, & alijs similibus; sed quæ in hac materia disponit, voluit reddere iuri communi.

Dubitatum quoque fuit, quid iuris sit illis, qui præsentati & instituti fuerunt, sed non habent Bullas? Responsum est ab eadem Congregatione, sufficere, si aliunde legitimè constat de dicta tali institutione: nisi tamen instituti obligati fuissent expedire Bullas Apostolicas; tunc enim obstaret illis Bulla Iulij edita aduersus eos qui possessiones beneficiorum adipiscuntur, non expeditis omnibus.

Quærebatur, An præsentationes quæ factæ fuerunt per Episcopum coram inferiori, scilicet Capitulo Collegiatę eiusdem Ecclesię. ex consuetudine, siue ex priuilegio; deinde factæ coram Ordinario, sint dicendæ continuatæ prout Concilium requirit c. 9. sess. 25. attento maxime, quod quædam promissio inter vtrosque interponitur, scilicet, resignatio caussa permutationis in Curia factę, cum derogatione tamen dicti Iuris patronatus? Congregatio Concilij, (vt constat ex litteris Illustrissimi & Reuerendiss. S. Sixti datis die 4. Februa. 1581.) censuit, si ante Concilium præsentationes factæ sint, validas esse, siue ex priuilegio, siue ex consuetudine; secus si post Concilium: quod quidem in hoc cap. 13. sustulit priuilegium, non autem fundationem.

Rursus quærebatur, An mortuo Episcopo Vicarius generalis, Sede vacante, nullum ad hoc habens speciale mandatum, potuerit instituere eius literis? In vna Placentinensium fuit rescriptum, Congregationem Concilij declarasse Vicarium id minimè potuisse: quod nota, quia est contra ea, quæ scripsit Pauinus in suo tractatu.

Fuit etiam dubitatum, quid iuris sit illis, qui nullum certum habent beneficium, sed solùm iure legati relictum fuit à quibusdam vt certæ in hebdomada missæ celebrentur, & eorum hęredes faciant electionem Sacerdotum qui huiusmodi legato satisfaciant? Responsum fuit à Congregatione, satis esse, si prædicti hęredes eligerent Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

Præterea fuit dubitatum, præsupposito quod aliqui de prædictis inciderent, in censuram, vt dict. cap. *præterea*, an celebrando facti sint irregulares, indigeantque propterea Apostolica dispensatione? Respondit Congregatio, illud c. *præterea, extr. de Iure patronatus*, non excommunicare ipso iure, sed dicere excommunicandos esse: quod etiam gloss. *ibi, vers. communione priuetur*, annotauit: ideo si quis in specie fuit ob caussam ab Ordinario excommunicatus, & postea celebrauit, certum est, eum incidisse in irregularitatem, ac ideo dispensatione egere. Est etiam animaduertendum ad eos qui Laicorum electioni consenserunt, quia hos ex eo solo creditur fuisse factos irregulares, gloss. *d. c. præterea.*

Vltimò

Vltimò dubitatum fuit, An tolerantia Episcoporum, qui pro tempore fuerunt, & ignorantia, præteritos excuset, maximè cum dicta beneficia sint valde tenuia? Responsum fuit à Sacra Congregatione, neutrum excusare. Conquerenti autem Episcopo Lucensi, suos Canonicos obtinere beneficia, nec expedire Bullas, visum est respondendum, vt priuet eos, qui ita obtinent, adhibitis Vicarijs, qui inseruiant, vsque dum admonitus Sanctissimus prouidere possit.

Qui pacificè per triennium aliquod beneficium possedit, non tenetur ostendere titulum, vel docere de titulo. Ita Sacra Congregatio censuit Anno 1588.

Vide etiam de possessione triennali *Sess. 7. c. 8. in fin.*

REMISSIONES.

a NIsi *Episcopo, &c.*] Vide Rot. nouam dec. de iure patronat. Roch. de iure patron. verbo Competens, n. 64. cum seqq.

CAPVT XIV.

Tractandum de missa, ordine, & reformatione.

DEclarat præterea sancta Synodus, in futura Sessione, quam ad XXV. diem Ianuar. subsequentis anni M. D. LII. habendam esse iam decreuit; vnà cum Sacrificio Missæ agendum, & tractandum etiam esse de Sacramento Ordinis, & prosequendam esse materiam reformationis.

SESSIO XV.

QVÆ EST QVINTA SVB IVLIO III. PONT. MAXIM.

CELEBRATA DIE. XXV. IAN. M. D. LII.

Decretum prorogationis Sessionis.

VM ex eo, quod proximis Sessionibus decretum fuit, sancta hæc & vniuersalis Synodus per hos dies accuratissimè diligentissimeque tractauerit ea quæ ad sanctissimum Missæ sacrificium, & ad Sacramentum Ordinis

his ſpectant, vt hodierna Seſſione quemadmodum Spiritus ſanctus ſuggeſſiſſet, decreta de his rebus, & quatuor præterea articulos ad ſanctiſſimū Euchariſtiæ Sacramentum pertinentes, in hanc tandem Seſſionem dilatos publicaret; atq; interim affuturos eſſe putauerit ad hoc ſacroſanctum Concilium eos, qui Proteſtantes ſe vocant; quorum cauſa eorum publicationem articulorum diſtulerat; & vt liberè ac ſine cunctatione vlla huc venirent, fidem eis publicam, ſiue ſaluum *a* conductum conceſſerat: tamen, a *Seſſ. 13.* cùm illi nondum venerint; & eorum nomine ſupplicatum huic ſanctæ Synodo fuerit, vt publicatio, quę hodierno die facienda fuerat, inſequentem Seſſionem differatur, certa ſpe allata, affuturos eos eſſe omnino multò ante illam Seſſionem, ſaluo conductu amplioris formę interim accepto: eadem ſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, iiſdem Legato & Nuncijs præſidentibus, nihil magis optans, quàm ex præſtantiſſima natione Germanica omnes de religione diſſenſiones, & ſchiſmata tollere, ac eius quieti, paci, otioque conſulere; parata, ipſos, ſi venerint, & humaniter excipere, & benignè audire; cōfidenſq; eos non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, ſed veritatis cognoſcendæ ſtudio eſſe venturos; &, vt Euangelicæ veritatis ſtudioſos decet, ſanctæ matris Eccleſiæ decretis ac diſciplinæ ad extremum eſſe acquieturos: ſequentem Seſſionem ad edenda & publicanda ea, quæ ſupra commemorata ſunt, in diem feſtum S. Ioſephi, qui erit die XIX. menſis Martij, diſtulit; vt illi ſatis temporis & ſpatij habeant, non ſolùm ad veniendum, verumetiam ad ea, quæ voluerint, antequam is dies veniat, proponenda. Quibus vt omnem cunctandi diutius cauſam adimat, fidem publicam, ſiue ſaluum conductum, eius, qui recitabitur, tenoris & ſententię, libenter dat & concedit. Intereà verò de Matrimonij Sacramento agendum, & de eo, præter ſuperiorum decretorum publicationem, definiendum eſſe eadem Seſſione, ſtatuit, & decernit, & proſequendam eſſe materiam reformationis.

SAL-

SALVVS CONDVCTVS
DATVS PROTESTANTIBVS.

ACROSANCTA *oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, praesidentibus in ea eisdem sanctae Sedis Apostolicae Legato & Nuncijs, inhaerendo saluo conductui in penultima Sessione dato, & illum iuxta tenorem infra scriptum ampliando: vniuersis idem facit, quòd omnibus & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & alijs quibuscumq; viris cuiuscumque status & conditionis aut qualitatis existant, Germanicae prouinciae & nationis, ciuitatibus & alijs locis eiusdem, & omnibus alijs Ecclesiasticis, & saecularibus, praesertim Augustanae confessionis personis, qui aut quae vnà cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque venerunt, quocumque nomine censeantur aut valeant nuncupari, tenore praesentium publicam fidem & plenissimam verissimamq; securitatem, quam saluum conductū appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam veniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, vnà cum ipsa Syndo de quibuscumque negotijs tractandi, examinandi discutiendi, & omnia, quaecumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet, tam scripto quàm verbo, liberè offerendi, propalandi, eósque Scripturis sacris, & Beat. Patrum verbis, sententijs & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, &, si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis respondendi, & cum ijs, qui à Concilio delecti fuerint, disputandi Christianè, aut charitatiuè absque omni impedimento conferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus semotis; & signanter, quòd causae controuersae secundùm Sacram Scripturam, & Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicae Ecclesiae consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in praedicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, vt religionis praetextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum, minimè puniantur, impertitur ac omnino concedit;* Nota.

sic etiam,

sic etiam, vt propter illorum præsentiam, neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina à diuinis officijs quouis modo cessetur. Et vt his peractis vel non peractis, quandocumque ipsis libuerit, aut maiorum suorum mandato & assensu ad propria reuerti optabunt, aut aliquis eorum optabit; mox absque vlla renitentia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, vice versa, possint iuxta beneplacitum liberè & securè redire; de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, vt tunc opportunè eorum securitati, absque dolo & fraude prouideatur. Vult etiam sancta Synodus, in hac publica fide saluoque conducto omnes quascumque clausulas includi ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam ad maiorem securitatem, & pacis ac conciliationis bonum exprimens, quòd si quispiam, aut illorum aliqui siue in itinere, Tridentum veniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ & assecurationis beneficium, eis concessum, annullari aut cassari; vult & concedit, vt in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis dumtaxat, & non ab alijs, condigna animaduersione, cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi meritò approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorum assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, vt si quisquam, vel aliqui ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquod enorme, quod absit, egerint aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ & assecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli; in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dumtaxat, & non ab aliis condigna animaduersione, & emenda sufficienti, per partem Dominorum Germanorum Augustanæ confessionis, tunc hic præsentium meritò laudanda, & approbanda, mox puniantur; præsenti assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quòd liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus, & singulis, toties quotiescunque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, necnon nuntium, vel nuntios suos ad quæcumque loca pro suis necessarijs negotijs ordinandis liberè mit-

tere seu destinare, ac ipsos missos seu destinatos, seu missum & destinatum suscipere toties, quoties eis videbitur expedire; ita quòd aliqui, vel aliquis per deputandos Concilij socientur, qui eorum securitati prouideant, vel prouideat. Qui quidem saluus conductus, & securitas stare ac durare debeat, à tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & vsque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum, post sufficientem audientiam habitam, spatio viginti dierum præmisso, cùm ipsi petierint; aut Concilium, habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, à Tridento vsque in quem quisq; elegerit sibi locum tutum, Deo fauente, restituet, dolo & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro vniuersis & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis quam sæcularibus quibuscumque, atque omnibus alijs Ecclesiasticis & sæcularibus personis, cuiuscumque status & conditionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet.

Insuper, omni fraude & dolo exclusis, vera & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifestè vel occultè occasionem quæsituram; aut aliqua auctoritate, potentia, iure, vel statuto, priuilegio legum, vel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim a Constantiensis, & Senensis, quacumque forma verborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præiudicium quouis modo vsuram, aut quemquam vti permissuram: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cuiuscumque conditionis, vel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis & salui conductus formam & modum in quocumq; puncto vel clausula violauerit; quod tamen auertere dignetur Omnipotens; & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio meritò approbanda & laudanda; habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut consuetudine, huiusmodi saluorum conductuum violatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quauis in hac parte contradictione.

a Conc. Cōstant Sess. 19. in cap. quod non obstantib. saluis conductibus.

SESSIO XVI.

QVÆ EST SEXTA, ET VLTIMA.

SVB IVLIO III. PONT. MAX. CELEBRATA DIE XXVIII. APR. M. D. LII.

Decretum suspensionis Concilij.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea Reuerendissimis Dominis, Sebastiano Archiepiscopo Sipontino, & Aloysio Episcopo Veronensi, Apostolicis Nuncijs, tam eorum proprio, quàm Reuerendissimi & Illustrissimi Domini Marcelli, tit. S. Marcelli sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, Crescentij, Legati, ob aduersam eius grauissimam valetudinem absentis, nomine, non dubitat Christianis omnibus patere, hoc Concilium œcumenicum Tridentum primò à Paulo fel. rec. conuocatum & collectum fuisse; deinde à Sanctissimo Domino nostro Iulio III. efflagitante Carolo V. Augustissimo Imperatore, ea præcipuè de causa fuisse restitutum, vt religionem in multis orbis partibus, & præsertim in Germania, in diuersas opiniones miserabiliter distractam, in statum pristinum reuocaret; abusus & mores Christianorum corruptissimos emendaret: cumque ad hoc agendum quamplurimi Patres, nulla laborum suorum, periculorumque habita ratione, è diuersis regionibus alacriter confluxissent; resque strenuè, magno fidelium concursu, feliciterque procederet, ac spes esset non leuis, illos Germanos, qui eas nouitates excitarant, in Concilium venturos sic animatos; vt veris Ecclesiæ rationibus vnanimiter acquiescerent; lux denique quædam rebus affulsisse videretur; caputque attollere inciperet profligata anteà & afflicta Respublica Christiana: ij repentè tumultus, ea bella hostis generis humani

versutia exarserunt, vt Concilium velut hærere, ac suum cursum interrumpere satis incommodè cogeretur; spesq; omnis vlterioris progressus hoc in tempore tolleretur: tãtumq; aberat, vt S. Synodus Christianorum malis & incommodis mederetur, vt multorum mentes, præter sui animi sententiam, irritaret potius quàm placaret. Cùm igitur ipsa sancta Synodus, omnia & præcipuè Germaniam armis ardere & discordijs videret, omnes ferè Episcopos Germanos, præsertim Principes Electores, suis consultum Ecclesijs, è Concilio abijsse; decreuit tantæ necessitati non reluctari, & ad meliora tempora reticere; vt Patres, quod eis nunc agere non licet, suis ouibus prospectum ad suas Ecclesias regredi valerent; ne diutius vtrobique inutili otio conterantur. Atque ita, quoniam sic temporum conditio tulit, huius œcumenici Concilij Tridentini progressum per biennium suspendendum fore decernit, pro vt præsenti decreto suspendit: ea tamen lege, vt, si citiùs pacata res sit, ac tranquillitas pristina reuertatur, quod sperat Dei Optimi Maximi beneficio non lõgo fors spatio futurum, ipsius Concilij progressus eodemmet tempore suam vim, firmitatem, vigoremque habere censeatur: sin autem quod Deus auertat, peracto biennio prędicta legitima impedimenta non fuerint submota, cùm primum cessauerint, talis suspensio eo ipso sublata esse intelligatur, ac suus vigor & robur Concilio sit restitutum, & esse intelligatur, sine alia noua Concilij conuocatione, accedente ad hoc decretum consensu & auctoritate Sanctitatis suæ & S. Sedis Apostolicæ.

Interea tamen eadem sancta Synodus exhortatur omnes Principes Christianos, & omnes Prælatos, vt obseruent, & respectiuè, quatenus ad eos spectat, obseruare faciant in suis regnis, dominijs, & ecclesijs omnia, & singula, quæ per hoc sacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus statuta & decreta.

BVLLA

BVLLA CELEBRATIONIS CONCILII TRIDENTINI, SVB PIO IV. PONT. MAX.

Ius Episcopus, seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Ad Ecclesiæ regimen, licet tanto oneri impares, sola Dei dignatione vocati, statim circumferentes mentis oculos per omnes Reipublicæ Christianæ partes, cernentesq; non sine magno horrore, quàm longè lateque pestis hæresum & schismatis peruasisset, & quanta Christiani populi mores correctione indigerent; in eam curam & cogitationem, pro suscepti muneris officio, incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hæreses extirpare, tantumque & tam perniciosum schisma tollere, moresque adeò corruptos & deprauatos emendare possemus. Cùm autem intelligeremus, ad hæc sananda mala aptissimum esse remedium, quod sancta hæc Sedes adhibere consueuisset, *a* œcumenici generalisque Concilij, eius congregandi, & Deo iuuante, celebrandi consilium cepimus. Indictum illud quidem anteà fuit à fel. rec. Paulo III. & eius successore Iulio, prædecessoribus nostris; sed varijs de causis sæpiùs impeditum & interpellatum perfici non potuit: siquidem Paulus, *b* cùm id primò in vrbem Mantuam, deinde Vincentiam indixisset; quasdam ob causas, in litteris eius expressas, id primò suspendit, posteà Tridentum transtulit: deinde cùm quibusdam de causis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatum fuisset, tandem suspensione sublata, in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit: verùm Sessionibus aliquot habitis, & nonnullis decretis factis, ipsum se posteà Concilium, aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolicæ auctoritate, *c* Bononiam transtulit. Iulius autem, qui ei successit, in eandem ciuitatem Tridentinam id reuocauit. Quo quidem tempore facta alia quædam decreta sunt *d*; sed cùm noui in propin-

a *sup. in pr.*

b *supr. in prima bulla.*

c *sup. Sess. 8.*

d *Sess. 11. cum seq.*

quis Germaniç locis tumultus excitati fuissent: & bellum in Italia & Gallia grauissimum exarsisset; rursus Concilium suspensum & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoste, aliasque ex alijs difficultates & impedimenta obijciente, vt tantum Ecclesiæ commodũ, quod prorsus auferre non poterat, saltem quàm diutissimè retardaret. Quantoperè verò intereà auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreses; quantoperè schisma creuerit, sine maximo animi dolore nec meminisse possumus, nec referre. Sed tandem pius & misericors Dominus, qui nunquam ita irascitur, vt misericordiæ obliuiscatur; Regibus & Principibus Christianis pacem & vnanimitatẽ donare dignatus est. Qua nos occasione oblata, maximam in spem venimus, ipsius misericordia freti, fore, vt his tantis quoque Ecclesiæ malis eadem Concilij via finis imponatur. Nos itaque ad schisma hæresesque tollendas, ad corrigendos & reformandos mores, ad pacem inter Christianos Principes conseruandam, celebrationem eius non esse duximus diutius differendam. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris, Sanct. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, factis etiam consilij nostri certioribus carissimis in Christo filijs nostris, Ferdinando Romanorum Imperatore electo, & alijs Regibus atque Principibus; quos quidem, sicut de eorum summa pietate & sapientia nobis pollicebamur, paratissimos ad ipsius Concilij celebrationem adiuuandam inuenimus, ad Dei omnipotentis laudem, honorem & gloriam, atque vniuersalis Ecclesiæ vtilitatem, de eorundem fratrum nostrorum consilio & assensu sacrum œcumenicum, & generale Concilium, ex auctoritate eiusdem Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum, qua nos quoque *a* in terris fungimur, freti & subnixi, in ciuitate Tridentina, ad sacratissimum diem Resurrectionis Dominicæ proximè futurum indicimus, & ibi celebrandum, sublata suspensione quacumque, statuimus atque decernimus. Quocircà venerabiles fratres nostros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos,

a Matth. 16. c. quanto. de transl Episc. c. vn. vt eccl. benef. c. ad apost. §. pœn. de re iud. in 6. cap. 1. de hom. eo. li. Pelag 2. ins. ep. circa princ.

pos, & dilectos filios Abbates, ceterosque, quibus in Cõcilio generali sedere, & sententiam dicere, iure communi, vel ex priuilegio, vel ex antiqua consuetudine licet; vehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiam districtè præcipiendò mandamus, in virtute sanctæ obedientiæ, in vi quoque iuramenti, quod præstiterunt, & sub pœnis, quas in eos, qui ad Concilia generalia conuenire neglexerint, *a* sacris sciunt esse canonibus cõstitutas, vt ad Concilium ibi celebrandum conueniant intra eam diem; nisi fortè impedimento fuerint legitimo præpediti: quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus prętereà omnes, & singulos, quorum interest, interesse ve poterit, vt in Concilio adesse ne negligãt. Carissimos verò in CHRISTO filios nostros, Romanorum Imperatorem electum, ceterosque Reges, & Principes, quos optãdum sanè esset Concilio interesse posse, hortamur & rogamus, vt, si ipsi Concilio interesse nõ potuerint, at Oratores suos, prudentes, graues, & pios viros vtique mittant, qui ipsorum nomine illi intersint, curentq; diligenter pro sua pietate, vt ex eorum regnis atque dominijs Prælati sine recusatione, ac mora, tam necessario tempore, Deo & Ecclesiæ officium suum præstent: eosdem etiam curatores esse minimè dubitantes, vt per ipsorum regna & dominia tutum ac liberum iter Prælatis, eorumque familiaribus, comitibus, & alijs omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat; benigneque ac comiter omnibus in locis recipiantur atque tractentur; sicut, quod ad nos attinet, ipsi quoq; curabimus; qui nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium & salutare opus perficiendum, à nobis, in hoc loco constitutis, præstari possit; nihil, vt Deus scit, quęrẽtes aliud, nihil propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum ouium reductionem, ac salutem, & perpetuã Christianæ Reipublicæ tranquillitatẽ ac quietẽ. Vt verò hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiã

a Conc. Carthag. 3. c. 43. infr. Sess. 14. c. 2. in fin. de refor.

 perue-

perueniant, nec quiſquam ea excuſatione vti poſſit, quòd illa ignorauerit, præſertim cùm non ad omnes, quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forſitan pateat aditus; volumus, & mandamus, vt in Baſilica Vaticana principis Apoſtolorum, & in eccleſia Lateranenſi tunc, cùm in eis populus, vt Miſſarum ſolemnibus interſit, cõgregari ſolet, palàm, clara voce à Curię noſtrę curſoribus, ſeu notarijs aliquibus publicis recitentur; & poſtquam recitatæ fuerint, ad valuas earum eccleſiarum, itemq́ue Cancellariæ Apoſtolicæ, & in loco ſolito Campi Floræ affigantur; ibiq́ue, quò legi, & omnibus innoteſcere poſſint, aliquamdiu relinquantur: cùm autem inde amouebuntur, earum exempla in eiſdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem omnes, & ſingulos, qui his litteris comprehenduntur, poſt duos menſes à die publicationis & affixionis earum, volumus perinde aſtrictos & obligatos eſſe, ac ſi ipſiſmet illæ coram editæ, & lectæ fuiſſent. Tranſſumptis quoque earum, quæ manu publici alicuius notarij ſcripta ſubſcriptave, & ſigillo & ſubſcriptione alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, munita fuerint, vt ſine dubitatione vlla fides habeatur, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ indictionis, ſtatuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ, apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. D. LXIII. Kal. Decemb. Pontificatus noſtri anno primo.

Antonius Florebellus.

Barengus.

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SESSIO XVII.

QVÆ EST PRIMA SVB PIO IV. PONTIF. MAXIM. CELEBRATA DIE XVIII. IANVAR. M. D. LXII.

Decretum de celebrando Concilio.

PLACET ne vobis, ad laudem & gloriam sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Christianæ, sacrum œcumenicũ & generale Concilium Tridentinum, in Spiritu Sancto legitimè congregatum, ab hodierno die, qui est XVIII. Mensis Ian. anni à Natiuitate Domini M. D. LXII. Cathedræ Romanæ S. Petri, Apostolorum Principis, consecrato, sublata quacumque suspensione, iuxta formam & tenorem litterarum sanctissimi Domini nostri Pij IV. Pont. Max. celebrari, *a* & in eo ea, debito seruato ordine, tractari, quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coërcendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram atque Christianam pacem conciliandam apta & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur? *Responderunt*, PLACET.

a infrà Sess. 24. 25. c. 21.

Indictio futuræ Sessionis.

PLACET ne vobis, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandã esse Feria quinta, post secundam Dominicam Quadragesimæ, quæ erit die XXVI. Mensis Februarij? *Responderunt*, PLACET.

SESSIO XVIII.

QVÆ EST SECVNDA SVB PIO IV. PONTIF. MAXIM. CELEBRATA DIE XXVI. FEBR. M. D. LXII.

Decretum α de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis.

ACROSANCTA OEcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, non humanis quidē viribus confisa, sed Domini nostri Iesu Christi, qui os, *a* & sapientiā Ecclesiæ suæ daturū se promisit, ope & auxilio freta, illud præcipuè cogitat, vt Catholicæ fidei doctrinam, multorū inter se dissidentiū opinionibus, pluribus locis inquinatā & obscuratam, in suam puritatē & splendorē aliquando restituat; & mores, qui à veteri instituto deflexerunt, ad meliorem vitæ rationem reuocet; corque *b* patrum ad filios, & cor filiorum ad partes conuertat. *c* Cùm itaque omnium primùm animaduerterit, hoc tempore suspectorum ac perniciosorum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longè lateque diffunditur, numerum nimis excreuisse; quod quidem in causa fuit, vt multæ censuræ in variis prouinciis, & præsertim in alma vrbe Roma, pio quodam zelo editæ fuerint; neque tamen huic tam magno ac pernicioso morbo salutarem vllam profuisse medicinam; censuit, vt delecti ad hanc disquisitionem Patres de censuris librisque, quid facto opus esset, diligenter considerarent, atq; etiam ad eamdem sanctam Synodum suo tempore referrent; quò faciliùs ipsa possit varias & peregrinas doctrinas, tamquam *d* zizania, à Christianæ ve-

a *Luc.* 21.

b *Luca* 1.

c *infrà, Sess. vlt. circa fi.*

d *Matth.* 13. *e. ita nos.* 25. *q.* 2.

næ veritatis tritico ſeparare, deque his commodiùs deliberare, & ſtatuere quæ ad ſcrupulum ex complurium animis eximendum, & tollendas multarum querelarum cauſas, magis opportuna videbuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcumque deducta eſſe vult, prout etiam præſenti decreto deducit: vt, ſi quis ad ſe pertinere aliquo modo putauerit, quæ vel de hoc librorum & cenſurarum negotio, vel de aliis, quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit; non dubitet à ſancta Synodo ſe benignè auditum iri.

Quoniam verò eadem ſancta Synodus ex corde optat, Deumque enixè rogat, quæ ad pacem ſunt Eccleſiæ, vt vniuerſi communem matrem in terris agnoſcentes, quæ, quos *a* peperit, obliuiſci non poteſt, vnanimes, *b* vno ore, glorificemus Deum & patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti; per viſcera miſericordiæ eiuſdem Dei & Domini noſtri; omnes, qui nobiſcum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & vt ad hanc ſanctam Synodum veniant, inuitat atque hortatur; vtque caritatem, *c* quod eſt vinculum perfectionis, amplectantur; pacemque Chriſti, exultantem in cordibus ſuis, præ ſe ferant, in quam vocati ſunt, in vno corpore. Hanc ergo non humanam, ſed Spiritus Sancti vocem audientes, ne obdurent *d* corda ſua, ſed in ſuo ſenſu non *e* ambulantes, neque ſibi *f* placentes, ad tam piam & ſalutarem matris ſuæ admonitionem excitentur & conuertantur. omnibus enim caritatis officiis ſancta Synodus eos vt inuitat, ita complectetur.

a *Iſa. 49.*
b *Rom. 15.*
c *Coloſſ. 3.*
d *Pſalm. 59. & Hebr. 3.*
e *Epheſ. 4.*
f *Rom. 15. 2.*

Inſuper eadem ſancta Synodus decreuit, fidem publicam in Congregatione generali concedi poſſe, & eamdem vim habituram, eiuſdemque roboris & momenti futuram, ac ſi in publica Seſſione data & decreta fuiſſet.

REMISSIONES.

a Vide Concil. Colon. tit. de ſcholis, cap. 9. Petr. Cened. ad Decret. Collect. 8. num. 3. in fine.

Indi-

Indictio futuræ Seſſionis.

Eadem ſacroſancta Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit, & decernit, proximam futuram Seſſionem habendam & celebrandam eſſe Feria quinta poſt ſacratiſſimum feſtum Aſcenſionis Domini, quæ erit die XIV. Menſis Maij.

SALVVS CONDVCTVS CONCESSVS,

GERMANICÆ NATIONI,

In Congregatione generali, die XIV. Martij, M. D. LXII.

ACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Sedis Apoſtolicæ Legatis, Vniuerſis idem facit, quòd omnibus, & ſingulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & alijs quibuſcumq; viris cuiuſcumque ſtatus, & conditionis aut qualitatis exiſtant, Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, & alijs locis eiuſdem, & omnibus alijs Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, præſertim Auguſtanæ Confeſſionis perſonis, qui aut quæ vnà cum ipſis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi ſunt, aut hucuſque venerunt, quocumque nomine cenſeantur aut valeant nuncupari, tenore præſentium publicam fidem, & pleniſſimam veriſſimamq; ſecuritatem, quam ſaluum conductum appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam veniendi, ibidemq; manendi, ſtandi, morandi, proponendi, loquendi, vnà cum ipſa Synodo de quibuſcumque negotijs tractandi, examinandi diſcutiendi, & omnia, quæcumque ipſis libuerit, ac articulos quoslibet, tam ſcripto quàm verbo, liberè offerendi, propalandi, eoſque Scripturis ſacris, & Beatorum Pa-*

trum

trum verbis, sententiis & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, & si opus fuerit, etiam obiecta Concilij generalis respondendi, & cum ijs, qui à Concilio delecti fuerint, disputandi, aut charitatiuè absque omni impedimento conferendi, opprobrijs, conuicijs, ac contumelijs penitùs semotis, & signanter, quòd causæ controuersæ secundum sacram Scripturam, & Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, vt religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut comittendorum, minimè puniantur, impertitur, ac omnino concedit; sic etiam propter illorum præsentiam neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina à diuinis officijs quouis modo cessetur. Et vt his peractis, vel non peractis, quandocumque ipsis libuerit; aut maiorum suorum mandato, & aßensu ad propria reuerti optabunt; aut aliquis eorum optabit; mox absque vlla renitentia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore & personis, vice versa, poßint iuxta beneplacitum liberè & securè redire; de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum; vt tunc opportunè eorum securitati, absque dolo & fraude prouideatur. Vult etiam sancta Synodus, in hac publica fide, saluoq; conductu, omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem securitatem, & pacis ac conciliationis bonum exprimens, quod, si quispiam, aut illorum aliqui siue in itinere, Tridentum veniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium, eis concessum, annulari, aut cassari; vult, & concedit, vt in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis duntaxat, & non ab alijs condigna animaduersione cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi meritò approbanda & laudanda, mox puniantur: illorum assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, vt, si quisquam, vel aliquis ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint aut commiserint,

qui

quo posset, huius fidei publicæ, & assecurationis beneficiũ violari, aut quoquo modo tolli; in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dumtaxat, & non ab alijs, condigna animaduersione, & emenda sufficienti, per partem Dominorum Germanorum Augustanæ Confeßionis, tunc hic præsentium, meritò laudanda & approbanda, mox puniantur; præsenti assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quòd liceat ipsis Ambasciatoribus omnibus & singulis, toties, quotiescumq; opportunum fuerit seu necessarium, ad auram capiendam, exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eamdem, necnon nuncium, vel nuncios suos ad quæcumque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis liberè mittere seu destinare, ac ipsos missos seu destinatos, seu missum & destinatum suscipere toties, quoties eis videbitur expedire: ita quòd aliqui, vel aliquis per deputandos Concilij socientur, qui eorum securitati prouideant, vel prouideat. Qui quidem saluus conductus & securitas stare ac durare debeat à tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & vsque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem: & rursum post sufficientem audientiam habitam, spatio viginti dierum præmisso, cùm ipsi petierint; aut Concilium habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, à Tridento vsque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo fauente, restituet, dolo & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro vniuersis & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis quàm sæcularibus quibuscumque, atque omnibus alijs Ecclesiasticis ac sæcularibus personis, cuiuscumque status & conditionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet. Insuper omni fraude & dolo exclusis, vera & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifestè, vel occultè occasionem quæsituram, aut aliqua auctoritate, potentia, iure, vel statuto, priuilegio legum, vel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim Constantiensis, & Senensis, quacumque forma verborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenißimæ assecurationis, ac publicæ & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præiudicium, quouis modo vsuram, aut quemquam vti permissuram: quibus in hac parte pro hac

Conc. Cõstantiens. Seß. 19. in cap. quòd non obstantibus saluis conductibus.

hac vire derogat. Quòd si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cuiuscumque conditionis, vel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis & salui conductus formam & modum in quocumque puncto vel clausula violauerit; quod tamen auertere dignetur Omnipotens; & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio merito approbanda & laudanda: habeant ipsam Synodum, & habere potuerunt, incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut consuetudine, huiusmodi saluorum conductuum violatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quauis in hac parte contradictione.

Extensio ad alias nationes.

Eadem sacrosancta Synodus in Spiritu Sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & singulis aliis, qui nobiscum in iis, quæ sunt fidei, communionem non habent, ex quibuscumque regnis, nationibus, prouinciis, ciuitatibus, ac locis, in quibus publicè, & impunè prædicatur, vel docetur, siue creditur contrarium eius, quod sancta Romana sentit Ecclesia, dat fidem publicam siue saluum conductum sub eadem forma, & eisdem verbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

QVÆ EST TERTIA SVB PIO IV. PONTIF. MAXIM. CELEBRATA DIE. XIV. MAII, M. D. LXII.

Decretum prorogationis Seßionis.

SACROSANCTA OEcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, decreta ea, quæ hodie in præsenti Sessione statuenda, ac sancienda erant, iustis nonnullis ac ho-

ac honestis causis, in Feriam quintam, post proximam solemnitatem Corporis Christi, qui erit pridie Nonas Iunij, prorogandam esse censuit, ac prorogat; dictaque die Sessionem habendam esse ac celebrandam omnibus indicit. Interea rogandus est Deus, & Pater Domini nostri Iesu Christi, auctor pacis, vt sanctificet corda omnium; quo adiuuante, sancta Synodus & nunc, & semper meditari, atque peragere valeat, quæ ad eius laudē & gloriam pertineant.

SESSIO XX.

QVÆ EST QVARTA SVB IVLIO III. PONT. MAXIM.

CELEBRATA DIE IV. IVN. M. D. LXII.

Decretum prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis propter varias difficultates, ex diuersis causis exortas, atque etiam à congruentiùs, maiorique cum deliberatione omnia procedant; nempe vt dogmata cùm ijs quæ ad reformationem spectant simul tractentur & sanciantur; ea quę ad statuenda videbuntur tam de reformatione quàm de dogmatibus, in proxima Sessione, quam omnibus indicit in diem sextam decimam subsequentis mensis Iulij, definienda esse decreuit: Hoc tamen adiecto, quòd dictum terminum ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio & voluntate, sicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere & prorogare liberè possit & valeat.

SES-

SESSIO XXI.

QVÆ EST QVINTA SVB PIO IV. PONTIF. MAX. CELEBRATA DIE XVI. IVL. M. D. LXII.

Doctrina de Communione sub vtraque specie, & paruulorum.

ACROSANCTA OEcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicę Sedis Legatis, cùm de tremendo & sanctissimo Eucharistiæ Sacramento varia diuersis in locis errorum monstra nequissimi dæmonis artibus circumferantur, ob quæ in nonnullis prouincijs multi à Catholicæ Ecclesiæ fide atque obedientia videantur discessisse; censuit, ea quæ ad communionem sub vtraque specie, & paruulorum pertinent, hoc loco exponēda esse. Quapropter cunctis Christi fidelibus interdicit, ne posthac de ijs aliter vel credere, vel docere, vel prædicare audeant, quàm ex his decretis explicatum atque definitum.

CAPVT I.

Laicos, & Clericos non conficientes, non adstringi iure diuino ad Communionem sub vtraq; specie.

ITaque sancta ipsa Synodus, à Spiritu Sancto, qui Spiritus est *a* sapientiæ & intellectus, Spiritus consilij & pietatis, edocta, atque ipsius Ecclesiæ *b* iudicium & consuetudinem secuta, declarat ac docet, nullo diuino præcepto laicos, & Clericos non conficientes, obligari ad Eucharistiæ Sacramentum sub vtraq; specie sumendum; neque vllo pacto, salua fide, dubitari posse, quin illis alterius speciei Communio ad salutem sufficiat. Nam

a Esaia 11.
b Conc. Constantiens. Sess. 13. infra, Can. 2.

a Matth. 26. Marc. 14. Luca 22. 1. Cor. 11. — a etsi Christus Dominus in vltima Cœna venerabile hoc Sacramentum in panis & vini speciebus instituit & Apostolis tradidit: non tamen illa institutio & traditio eò tendunt, vt omnes Christi fideles statuto Domini ad vtramque speciem accipiendam astringantur. Sed neque ex sermone illo, apud Ioannem sexto, rectè colligitur, vtriusq; speciei Communionem à Domino præceptam esse: vtcumque iuxta varias sanctorum Patrum & Doctorum interpretationes intelligatur. Namq; qui dixit; b Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, nō habebitis vitam in vobis: dixit quoque: c Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum. Et qui dixit: d Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: dixit etiam: e Panis, quē ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Et denique qui dixit: f Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo: dixit nihilominus: g Qui manducat hunc panem, viuet in æternum.

b Ioan. 6. c Ibidem. d Ibidem. e Ibidem. f Ibidem. g Ibidem.

REMISSIONES.

a VIde P. Henriq. in sum. lib. 8. de Eucharistia, cap. 44. à princip. Cardin. Bellarm. lib. 4. de Euchar. cap. 24. Valent. de Sacram. disp. 6. quæst. 6. puncto 5. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. cap 16. concl. 2. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 1. q. 80. num. 111. cum sequentib. & quæst. 73. num. 36. P. Valeri Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 58. in fine, & 59. vbi etiam de Can. 4. huiusmodi, Sess. 21.

CAPVT II.

Ecclesiæ potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiæ.

a PRæterea declarat, hanc potestatem perpetuò in Ecclesia fuisse, vt in Sacramentorum dispensatione, salua illorum substantia, ea statueret vel mutaret, quæ suscipientium vtilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum & locorum varietate, magis

magis expedire iudicaret, id autem Apostolus non obscurè visus est innuisse, *a* cùm ait: Sic nos existimet homo, vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei, atq; ipsum quidem hac potestate vsum esse, satis constat, cùm in multis alijs, tum in hoc ipso Sacramento, cùm, ordinatis nonnullis circa eius vsum, *b* Cætera, inquit, cùm venero, disponam. Quare agnoscens sancta mater Ecclesia hãc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Christianæ religionis non infrequens vtriusque speciei vsus fuisset; tamen progressu temporis, latissimè iam mutata illa consuetudine, grauibus & iustis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi *c* approbauit, & pro lege habendam decreuit: quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

a 1. Cor. 4. 1. Cor. 6.

b 1. Cor. 11.

c Conc. Constant. Sess. 13.

REMISSIONES.

* VIde P. Henriq. in sum. li. 8. de Eucharist. c. 44. §. 3. Pat. Sanch. de Matrim. li. 3. disp. 22. n. 27. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 1. qu. 80. num. 121. P. Vasq. in 3. p. D. Thomæ, tom. 3. disp. 223. num. 22.

CAPVT III.

Totum & integrum Christum, ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi.

* INsuper declarat, quamuis Redemptor noster, vt anteà dictum est, *d* in suprema illa Cœna hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit, tamen fatendum esse, etiam sub altera tantùm specie totum *e* atq; integrum Christum, verumq; Sacramentum, sumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia necessaria ad salutem, eos defraudari, qui vnam speciem solam accipiunt.

d Matth. 26. Marc. 14. supr. c. 1. 1. Cor. 11.

e c. qui manducant c. quis inuitat. c. singuli. de consf. dist. 2. sup. Sess. 13. c. 3. & Can. 3. de Sacr. Euch.

REMISSIONES.

* VIde Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 3. cap. 8. à principio, Pat. Valer. Regin. in praxi fori pœnitent.

tent.li.29.n.37.& 38.P.Ægid.de Sacr.q.76.ar.3.n.32.& 33.Pet.Ledes. in sum.p.1.tit.de Eucharist.c.7.concl.1.& 4.

Capvt IV.

Paruulos non obligari ad Communionem Sacramentalem.

a infr. Can. 4. Denique α β eadem sancta Synodus docet, *a* paruulos γ *vsu rationis carentes*, nulla obligari necessitate ad sacramentalem Eucharistiæ communionem: siquidem b Tit. 3. per *b* Baptismi lauacrum regenerati & Christo incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt. δ *Neque ideò tamen damnanda est antiquitas*, si eum morem in quibusdam locis aliquando seruauit. Vt enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certè eos nulla salutis necessitate id fecisse, sine controuersia credendum est.

REMISSIONES.

α Vide Pat.Henriq.in sum.lib.8.de Eucharistia, c.43. à principio, Vasqu.in D.Thom.tom.3.disput.212.nu.17. & disp.214. nu.35.P.Valeri.Reginal.in praxi fori pœnit.li.29.qu.4.nu.83. Pat.Ægid.de Conink.de Sacram.& censuris, tom.1.quæst.80.art.9.à nu.72.cum sequentibus, Petr.Ledesm. in sum.p.1.tract.de Eucharist. c.13.concl.7.

β Infantes, si daretur eis communio, recepturos gratiam, resoluunt Victor.verbo Eucharistia, num.84. in fin.Pat.Soar.tom.3.disput.62. sect.4.P.Ægid.d.q.80.art.9.num.77. Petr.Ledesm.d.cap.13.concl.8. duda 2.

γ *Vsu rationis carentes.*] De amentibus perpetuis idem quod de infantibus sentiendum esse docet Pat. Valer. Reginald. d. lib. 29. numer. 78. vbi 79. An debeat administrari Eucharistia in articulo mortis amentiam patientibus tunc temporis, de quo etiam P.Henriqu.in sum.lib.8.cap.42.§.3.in fin. P. Soar. tom.3. disput.69.sect.2. dubit.3.

δ *Neq; ideò tamen damnanda est antiquitas, &c.*] Vide P.Ægid.d. art.9.nu.75.

DE

DE COMMVNIONE SVB vtraque ſpecie, & paruulorum.

CANON I.

α Si quis dixerit, *a* ex Dei præcepto, vel neceſſitate ſalutis, omnes & ſingulos Chriſti fideles vtramque ſpeciem ſanctiſſimi Euchariſtiæ Sacramenti ſumere debere; anathema ſit.

a Conc. Conſtant. Seſſ. 13.

CANON II.

α Si quis dixerit, ſanctam Eccleſiam *b* Catholicam non iuſtis cauſis & rationibus adductam fuiſſe, vt laicos, atque etiam Clericos non conficientes, ſub panis tantummodò ſpecie communicaret, aut in eo erraſſe; anathema ſit.

b Sup. c. 1. & Cõc. Conſtan. de com. loco.

CANON III.

α Si quis negauerit, totum *c* & integrum Chriſtum, omnium gratiarum fontem & auctorem, ſub vna panis ſpecie ſumi, quia, vt quidam falsò aſſerunt, non ſecundùm ipſius Chriſti conſtitutionem ſub vtraq; ſpecie ſumatur; anathema ſit.

c Sup. c. 3. & Seſſ. 13. c. 3. & Can. 3. Conc. Cõſtan. Seſſ. 13.

CANON IV.

α Si quis dixerit, *d* paruulis, β *antequam ad annos diſcretionis peruenerint*, neceſſariam eſſe Euchariſtiæ communionem; anathema ſit.

d Supr. in prin. & c. 4.

Duos verò articulos, *e* aliàs propoſitos, nondum tamen excuſſos, videlicet, An rationes, quibus ſancta Catholica Eccleſia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes ſacerdotes, ſub vna tantùm panis ſpecie, ita ſint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vſus cuiquam ſit permittendus: &, An, ſi honeſtis & Chriſtianæ caritati conſentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi vel regno Calicis vſus videatur, ſub aliquibus cõditionibus concedendus ſit; & quænam ſint illæ: Eadem S. Synodus *f* in aliud tempus, oblata ſibi quamprimùm occaſione, examinandos, atque definiendos reſeruat.

e Seſſ. 22. in decreto.

f infr. Seſſ. 22. in fin.

REMISSIONES.

CANON I.

α VIde Card. Bellarm. li. 4. de Eucharist. c. 20. cum seqq. P. Henriq. in sum. li. 8. de Eucharist. c. 24. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. li. 29. n. 58. in fin. optimè P. Ægid. de Conink. de Sacr. tom. 1. q. 80. n. 111. cum seqq.

α CANON II. Vide P. Ægid. de Sacr. tom. 1. q. 80. n. 121. vbi percurrit iustissimas rationes, quas habet Ecclesia præcipiendi laicis Communionem sub vna sola specie.

α CANON III. Vide Bald. Iunium super opera controu. Bellar. p. 2. li. 3. c. 8. à princ. P. Ægid. de Sacr. tom. 1. qu. 76. art. 3. nu. 32.

α CANON IV. Vide Doctor. suprà citatos in c. 4.

β *Antequam ad annos discretionis peruenerit.*] In qua ætatis parte incipiant pueri habere discretionem sufficiẽtem ad obligationem præcepti communicandi? Relinqui debere arbitrio parentum, & Confessarij, resoluũt P. Soar. tom. 3. disp. 70. sect. 1. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. li. 29. num. 83. P. Ægid. tom. 1. de Sacram. qu. 80. ar. 11. dub. 4. num. 102.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

EAdem sacrosancta Oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, & sanctæ Ecclesiæ ornamentum, ea, quæ sequuntur, de reformationis negotio in præsenti statuenda esse censuit.

CAPVT I.

Episcopi gratis debent ordinare, tonsurare, dimissorias & testimoniales dare, eorumq; ministri pro istiusmodi literas sigillare: nec sponte oblatum recipiendum est. Vbi est consuetudo aliquid accipiendi pro literis, nihil capiatur à Notarijs pro officio vltra decimam vnius aurei partem, modò aliunde ijs non suppetat salarium, &c.

a Vide 1. Lateran. c. 63. Conc. Chalced. actione 15. c. 2. Conc. Bracar. 2. c. 3. Conc. Aurel. 2. c. 3. Concil. Tolet. 8. Can. 3. c. sicut Episcopum, 1. q. 2.

α QVoniam a ab Ecclesiastico ordine omnis auaritiæ suspicio abesse debet; 1 *nihil pro collatione* quo-

rumcumque Ordinum, etiam clericalis tonsuræ, nec pro litteris dimissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, *β etiam sponte oblatum*, Episcopi, & alij Ordinum collatores, *γ aut eorum ministri* quouis prætextu accipiant. *δ ε Notarij verò* in iis tantùm locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis litteris dimissoriis, aut testimonialibus, *decimam tantùm ζ vnius aurei partem* accipere possint; dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo: nec Episcopo ex Notarij commodis aliquod emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directè, vel indirectè prouenire possit. tunc enim gratis operam suam eos præstare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines, etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quæ potius abusus, & corruptelæ, simoniacæ prauitati fauentes, nuncupari possunt, penitus cassando, & interdicendo: & qui secus fecerint, tam *η dantes, quàm accipientes*, vltra diuinam vltionem, *a* pœnas à iure inflictas ipso facto incurrant. *a 1. Bracca-ren. cap. 3.*

DECLARATIONES.

1 *Nihil pro collatione.*] Consuetudo percipiendi ab Ordinatis ad primam tonsuram forcipes, pectines, & mappas, præter faculas, pariterque à presbyteris, intelligitur perinde ac corruptela, reuocata, nullamque eo nomine oblationem initiatus, Pontificali Romano permittente, consueuit offerre.

Pro collatione & institutione Ecclesiarum curatarum, vel pro deputatione Vicariorum in illis, Cancellarius potest in singulas accipere mercedem suo labori conuenientem: quæ tamen scripturâ, sigillo & cæteris omnibus computatis, vnum aureum non excedat, & dummodo ipsi Cancellario salarium nullum pro officio suo exercendo præstitum sit, & dummodo ex pecunia, quam accipit, nihil prorsus emolumenti Collatores, aut institutores vllo modo directè, vel indirectè percipiant.

Item declarauit S. D. N. Gregorius XIII. hoc decretum vendicare etiam sibi locum in collatione beneficiorum præsertim curatorum, neque pro sigillo aliquid accipi posse, non obstante quacumq;

etiam immemorabili cõsuetudine. Itaque dicendum est, quod Ordinarius in collatione beneficiorũ pro sigillo nihil potest accipere, etiamsi ab immemorabili tẽpore fuerit obseruatum, vt certũ quid recipiat: licet contrarium senserit Gloss. mag. *in c. cum olim, de maior. & obed* Et ita censuit Congregatio *in vna Rauennatensi.* Insuper Officiales Ordinarij, ac Ordinarius ipse pro dispensationibus ad eũ remissis nihil possunt accipere, non obstante contraria consuetudine etiam immemorabili.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in Man. cap. 22. nu. 18. Matthæ. Soar. in practica, & ordine visitandi, cap. 18. num. 6. Nau. Cons. 1. de Censibus, Pat. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 23. cap. 14. nũ. 197. in fine.

β *Etiam sponte oblatum.*] Vide P. Soar. de Relig. lib. 4. de Simonia, cap. 49. nu. 2.

γ *Aut eorum ministri.*] Vide P. Valeri. Reginald. d. lib. 23. num. 200. Et de Collatoribus vide P. Soar. lib. 4. de Simonia, cap. 53. nu. 14.

δ *Notarij verò, &c*] Vide P. Soar. d. cap. 53. num. 6. cum sequentib. P. Leonard. Lessi. de iustit. lib. 2. cap. 35. dub. 10. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Dimissoriæ, vers. Ad septimum, pag. 112. Cened. ad Decretal. Collect. 177. nu. 1. vbi etiam dubius resoluit, quòd post confecta instrumenta, & tradita partibus, possunt Notarij, quod ab Ordinatis sponte offertur recipere, de quo Matiens. in Dialogo relat. p. 3. ca. 25. nu. 5. Perez l. 1. Gloss. 1. post med. tit. 9. lib. 2. Ordin.

ε Vtrùm notarius possit aliquid accipere, quando nullam habet stipendium sibi constitutum ab Episcopo? Affirmant Angel verbo Simonia 3. num. 22. P. Valeri. Regin. d. lib. 23. num. 200. vers. Quæritur.

ζ *Decimam tantùm vnius aurei partem.*] Vide Zerol. in praxi Episcopal. p. 1. verbo Dimissoriæ, vers. Ad septimum, ibi quartò, P. Valer. Regin. d. lib. 23. nu. 200.

η *Tam dantes quàm accipientes.*] Vide Patr. Soar. d. cap. 49. num. 5.

CAPVT II.

Nullus, quantumuis idoneus, sæcularis Clericus maioribus ordinetur, nisi prius habeat beneficium sufficiens ad vitam; quod resignare non poßit, nisi, &c. Vel patrimonium aut pensionem similiter verè sufficiens, &c.

a c. *Diaconi sunt, circa med. 93. dist.*

α CVm non deceat eos, qui diuino ministerio ascripti sunt, cum Ordinis dedecore *a* mendicare, aut sor-

sordidum aliquem quæstum exercere; compertumque sit, complures plerisque in locis β *ad sacros Ordines* nullo fere delectu admitti; qui varijs artibus, ac fallacijs confingunt, se beneficium ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: statuit sancta Synodus, 1 γ *ne quis deinceps Clericus sæcularis*, quamuis aliàs sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros ordines promoueatur, 2 δ *nisi prius legitimè constet, eum* 3 *beneficium ecclesiasticum*, quod sibi ad victum honestè sufficiat, pacificè possidere. 4 ε ζ *Id verò beneficium resignare* 5 *non possit*, nisi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum sit promotus: 6 *neque ea resignatio admittatur*, nisi constito, quod aliunde viuere commodè possit: 7 *& aliter facta resignatio nulla sit.* 8 η θ *&c. Patrimonium* verò, vel pensionem obtinentes ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos *pro* 9 *necessitate, vel commoditate ecclesiarum suarum*; eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem π *verè ab eis obtineri*, taliaque esse, quæ eis ad vitam sustentandam satis sint: *atque* ϱ *illa deinceps sine licentia* Episcopi σ τ *alienari*, aut extingui, vel remitti υ *nullatenus* possint; *donec* φ beneficium ecclesiasticum χ *sufficiens* sint adepti; vel aliunde habeant, *a* vnde viuere possint: 10 ψ ω α α *Antiquorum canonum pœnas super his innouando.* *a c. cum secundum, de preb.*

DECLARATIONES.

1 *Ne quis deinceps Clericus secularis.*] Nullus Clericus secularis, aut Regularis nō professus, debet ad Sacros ordines promoueri sine sufficienti titulo, ex Bulla Pij V. edita Anno V. Idib. Octobris.

2 *Nisi priùs legitimè constet*] Ob penuriam Sacerdotum, ordinari sine beneficio vel patrimonio, potest quis, dummodo quis fideiussor inueniatur qui spondeat se necessaria ipsi ordinando subministraturum.

3 *Eum, beneficium Ecclesiasticum.*] Ad titulum Seminarij nullus ad Sacros Ordines est promouendus; ad aliquod autem beneficium Seminario vnitum, ordinari potest. Non possunt ergo virtute Concil. Trident. pauperes Clerici in Seminario degentes, per Episcopum ad titulum Seminarij promoueri & ordinari, nisi ob caussam inseruiendi beneficio quod forsan esset Seminario vnitum. Poterit tamē quis ordinari sub certa assignatione fructuum à Seminario facta, caussa

inseruiendi beneficio vnito Seminario, vt ibi inseruiat, donec aliàs ei prouisum fuerit de congrua sustentatione.

4 *Id verò beneficium resignare.*] Fuit dubitatum, an pro forma traditum esset, vt resignans teneretur facere mentionem se ad titulum illius fuisse promotum, adeò quod per æquipollens adimpleri non possit? Fuit resolutum die 12. Maij 1588. pro forma traditum esse à Concilio, stante clausula annullatiua: & quod Concilium negatiuè loquatur; quo stante, per æquipollens non potest adimpleri.

Beneficium semel à se alienans, quia illud resignauit in manibus Ordinarij, illud idem amplius recuperare non potest, præsertim si resignatio facta est per Bullam Pij V. 6. Id. Augusti, 1565. quæ huiusmodi resignationes beneficiorum fieri prohibuit in manibus Ordinariorum, &, si factæ essent, statuit beneficia ipsa verè vacare, & à Sede Apostolica, vel à superioribus Ordinariorum posse conferri. Neque ab ipso Ordinario eadem resignatio fuerat admittenda, si resignans (cum presbyteratus ordini esset adscriptus) nihil aliud haberet, quo vitam suam commodè sustentare posset. Vnde S. D. N. altera Bulla edita Kal. April. 1586. huiusmodi resignationes prohibuit admitti: & quia Ordinarius huic interdicto non paruit, sua Sanctitas hac in re voluit resignantem ab Ordinario alendum esse, aut alia ratione illius commodis prouidendum, eique ipsum beneficium resignatum omnino adimendum, & in eo cõstituendum eum, qui fuerat à principio præsentatus.

5 *Resignari non possit.*] Qui beneficium, ad quod fuit ordinatus, resignare curauerit, per Pœnitentiarium est absoluendus vt resignet.

Cum habens Parochiam iurasset non reuocare per procuratorem quem fecerat ad resignandum, petijt vt absolueretur à iuramento: quo loco visum est per procuratorem posse reuocare.

6 *Neq; ea resignatio admittatur*] Et pœnam admittentibus imponit Pius V. in Bulla sub dato Kalend. April. 1568. incipiente, *quanta Ecclesia Dei.*

7 *Et aliter facta resignatio, nulla sit*] Congregatio censuit, hoc non comprehendere in permittere equivalenti. Quod si Ordinarius non habens facultatem admittẽdi resignationẽ, in certis casibus à Pio V. sublatam hanc resignationem admiserit, beneficium, ad quod quis erat ordinatus, vacat Sedi Apostolicæ, & Ordinarius illi de proprio prouidere tenetur. Suprà hoc c. §. *Beneficium.*

Præsupposita supplicatione resignationis Parochialis, de qua agitur in fauorem Dom. Ioann. de Miron, cum reseruatione pensionis ducat. 180. per Dominum Gasparem soluendorũ, & quòd in eadem supplicatione D. Gaspar narrauerat, quod per quinquenniũ dictam Parochialem possederat, An in casum, de quo agitur, intret Concil. Tridentin. hoc cap. Congregatio Concilij censuit intrare.

8 *Patrimonium verò.*] Quantitas patrimonij, ad quod quis promoueri possit, non taxatur, sed remittitur ad terminos Concilij.

Non

Non expedit autem vt ad titulum patrimonij quis ad sacros ordines promoueatur, nisi certi reditus ad honestam ipsius promouendi sustentationem sufficientes, super certis reditibus fuerint in forma legitima & valida assignati.

Si quis ante Concilium est promotus, & Subdiaconus ordinatus absque titulo beneficij, poterit is postea absque titulo beneficij promoueri, dummodo saltem ad titulum patrimonij promoueatur. Vide Bullam Pij V. *Rom. Pontif. sacr.* Anno 1568. vbi spectat hoc ad Clericos regulares non professos.

Ad titulum donationis alicuius potest etiam quis ordinari, si ita Episcopus iudicauerit esse assumendum pro necessitate, aut vtilitate Ecclesiarum, & si donatio est realiter vera, & non ficta, quę deinceps alienari non poterit, absque Episcopi licentia, & donec ordinatus, beneficium sufficiens adeptus fuerit, vel aliunde habeat, vnde viuere possit honestè & sine dedecore.

Ad insufficientis patrimonij, vel beneficij titulum ante dictæ constitutionis publicationem, fuerunt quidam ad sacros (non tamen presbyteratus) Ordines promoti: at Concilium iam de promotis ad titulum non sufficientis patrimonij, vel beneficij, respondet nō esse promouendos ad Ordines superiores, nisi consecuti fuerint id, vnde congruè se sustentare possint.

9 *Pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum*] Ad titulum patrimonij possunt etiam ordinarii familiares triennales Episcoporum, iuxta formam c. 9. Sess. 23. sed tamen debent adscribi Ecclesijs, pro quarum necessitate sunt ordinati, iuxta formam c. 16. sess. 23.

An per Bullam Sixti V. contra malè promotos, intelligatur derogatum consuetudini quorundam locorum, vbi propter penuriam Sacerdotum, ad Sacros ordines promoueri solent, qui super alienis bonis assecurationem habent victus & aliarum rerum necessariarum, cum cautione, sine alio titulo beneficij, vel patrimonij? &c. an in locis inopia laborantibus, sufficiens patrimonium dic possit quod habet annuum reditum, ducatorum viginti quinque? Quoad primum sua Sanctitas consulta non probat talem cōsuetudinem, sed vult patrimonium, ad cuius titulum ordinandus promoueri debet, esse rem certam, fructiferam, de qua ipse disponere valeat, ac propterea omnino prohibet talis consuetudinis obseruantiam. Quoad secundum verò, Ordinarij arbitrio relinquit hoc iudicandum, an tale patrimonium sufficiat, propter diuersitatem locorum, cùm in vno sufficiat, quod alibi non erit sufficiens: dummodo animaduertatur, bona esse ipsius ordinandi propria, ab omni contractuum simulatione, & cæteris, quæ ab amicis, & coniunctis fieri solent in huiusmodi casibus, penitus libera & aliena. Cæterùm quo ad Iesuitas, cum post Sacerdotium exire non possint nisi à superioribus eijciantur, prouideatur illis de reditu saltem 40. aureorum annuorum, ex bonis religionis. Quoad alios, qui arbitrio suo exire,

quan-

quando volunt, possunt, ne detur illis occasio exeundi vt fruantur illo reditu, vocentur prius, & intelligatur, qua alia via prospici possit, deinde maturè deliberandum.

An Clericus, alioquin idoneus, habens beneficium insufficiens de per se, sed iuncto patrimonio habet quod sufficiat ad honestæ vitæ sustentationem, possit promoueri? Censuit Congregatio, promoueri posse per Episcopum iuxta formam dicti Concilij præsenti cap. non obstante dicta Bulla Pij V. Quod si cum beneficio, aut patrimonio insufficienti iungantur pitantię, & eleemosynæ, Cõgregatio respondit non posse. Similiter non potest aliquis promoueri, si nihil prędictorum, vel minus sufficienter haberet, & Episcopus obliget se suppleturum quod ad alimenta sufficiat, quousque habeat, vnde se sustentare possit: sic enim Congregatio censuit. Et si tantum habeat, quod ex industria, vel honesto labore lucratur, (putà, quod sit Musicus, Magister Grammaticæ, Pictor, vel alterius licitæ professionis) idq; sit sufficiens ad sustentationem vitæ, non posse tamen promoueri similiter censuit.

10 *Antiquorum Canonum pœnas innouando.*] Concilium in hoc ç. renouauit tantum pœnas *cap. cum secundum, de præben.*

Ordinatus contra formam huius Decreti sine beneficio, aut patrimonio, non est per hoc suspensus, nec aliquam pœnam incurrit, sed cogendus est Ordinarius ei prouidere, iuxta *c. cum secundũ, de preb.* Clerici tamen regulares, qui ante professionem factam ad Sacros ordines promouentur, ipso facto suspensi sunt, & ita ordinum susceptorum actus exercẽdo, fiunt irregulares. Ita Pius V. in extrauag. quæ incipit, *Rom. Pont.* publicata. Id Octob. 1568.

Ab hac Pij V. constitutione Gregor. XIII. exemit Clericos Societat. Iesu, aut potius declarauit, illa constitutione Pij V. eos non comprehendi.

REMISSIONES.

α Vide Flamin. de Resign. lib. 2. q. 6. Læli. Zechi. de Republica ecclesiast. c. de Clericis nu. 7. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepiscop. Neapol. c. 81. Pet. Ledes. in summa p. 1. tract. de Sacramen. Ord. cap. 7. concl. 6. cum seqq. Fr. Emman. in sum. tom. 2. c. 15. Ioan. Aloys. Ricc. in collect. decisionum p. 3. collect. 566. P. Azori. inst. Moral. p. 2. lib. 3. ca. 4. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. l. 32. tract. 2. à n. 72. latissimè Nicol. Garc. de Beneficijs p. 2. cap. 5.

β *Ad sacros ordines.*] Vtrùm ad minores ordines requiratur titulus? Negatiuam partem de cõsuetudine seruari testantur Salzed. ad Bernard. c. 18. nu. 5. in nouiss. edit. Hugolin. de Irregularit. c. 62. num. 2. Fr. Emman. in sum. tom. 2. c. 15. nu. 16. Quintanad. Ecclesiast. li. 3. num. 17. Pet. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Ord. ca. 7. ad finem, Flamin. de Resign.

Resign.li.2.q.6.nu.4.Nicol.Garci.de Beneficijs par.2.c.5.num.4.cum sequenti.

y *Ne quis deinceps Clericus sæcularis.*] Idem in Regularibus nõ professis, censuisse sacram Cardinalium congregationem refert Garci.d. c.5.nu.11.& 12. dicit habere locum tam in non professis, quàm in nulliter professis. Sed Gregor. XIII. eximere Religiosos Societat. Iesu, qui post tria vota simplicia, ante solemnem professionem, possunt sine titulo ad omnes sacros ordines promoueri de licentia sui Præpositi generalis, resoluunt Fr.Emman. In sum.tom.2.c.15. n.1.& qu.Regular.tom.3.qu.23.art.3.Garci.d.c.n.13.

δ *Nisi priùs legitimè constet, eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honestè sufficiat.*] Vide Nauar. de Orat.Miscil.62. sub nu.3. Flamin.de Resign.li.5.q.6.n.155. vbi resoluunt hunc textum non esse intelligendum de beneficio, cuius redditus sufficiant ad viuendum decenter, sed de beneficio, cuius redditus sufficientes sunt ad viuendum, & pacificam possessionem obtinere debet promouendus, Cened.pract.l.1.qu.4.nu.23.

ε *Id verò beneficium resignare non possit, &c.*] Vide Flamin.d.q.6. nu. 174.& li.2.q.6. nu.1. & num.36.P.Azor.inst.Moral.p.2.l.7. c.20.qu.7. Pet.Ledesm.in sum.p.1.tract.de Sacram. Ord.c.7.concl.10.

ζ An loquatur de constitutis in minoribus ordinibus? Vide Flam. d.q.6.nu.178.P.Azori.d.qu.7. Fr.Emman.in summ. tom.2.c.15.num. vlt.P.Paul.Comitol.respons.Moral.l.6.qu.38.num.4. qui resoluunt, posse resignare, etiamsi non habeant aliunde, quo viuere possint.

η *Patrimonium verò, &c.*] Vide Nauar.cons.12. sub tit. de tempor. ordinand. & sub hoc decreto aliquæ editæ sunt à Cardinalium congregatione decisiones adductæ per Azor.p.2.li.3.c.4.q.1. & per Garc. de Benefic.p.2.c.5.à nu.74.

θ Quòd ad titulum donationis alicuius potest quis ordinari, si ita Episcopus iudicauerit assumendum pro necessitate, vel vtilitate Ecclesiarum, & si donatio est realiter vera, & non ficta, quæ deinceps alienari non possit, absque Episcopali licentia, donec beneficium sufficiens adeptus fuerit, vel aliunde habeat vnde viuere possit, resoluit Læli.Zechi.de Republ.ecclesiast.cap.de Clericis sub num.7. vers.84. Garc.d.c.5.nu.79.

ι Cooptatum in collegium Seminarij non posse ordinari ad titulũ Seminarij, nisi ob causam inseruiendi beneficio, quod forsan esset Seminario iniunctum; posse verò ordinari sub certa assignatione fructuum in Seminario facta, causa inseruiendi beneficio iuncta Seminario, & cui inseruiat, donec alteri prouisum sit de congrua sustentatione, docent Flamin. de Resignat. li.2.qu.6. num.32. Salzed. ad Bernard.c.10.nu.9.Zerol.in praxi Episc.p.1.verbo Seminarium. §.6. Zechi.d.cap.de Clericis, num.7.vers.84.Marc.Anton.Genuens.in praxi Archiep.Neapol. c.81. sub nu. 2.

κ Quòd potest Episcopus ordinare subditos suos ad ordines Diacona-

conatus, & Subdiaconatus ad titulum, & portionem Ecclesiarum matricum, non obstante, quòd non participent de fructibus illarum, nisi post susceptum presbyteratus ordinem, asserit Garci. d. cap. 5. num. 110.

λ Ob penuriam Sacerdotum quandoque concessum esse ordinari sine beneficio, vel patrimonio, dummodo quis spondeat se necessaria ordinandis ministraturum, docent Flamin. d. l. li. 2. q. 6. n. 11. Zechi. d. c. de Clericis, sub nu. 7. vers. 94. Qui tamen videtur velle id semper posse fieri sine speciali dispensatione Papæ.

μ An ad titulum Vicariæ temporalis possit quis ordinari sacris ordinibus? Affirmant Salzed. ad Bern. in pract. c. 18. nu. 8. vers. Et ea ratione vicaria temporalis, Flamin. d. li. 2. qu. 6. nu. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 5. §. 3. n. 42.

ν Quòd ad titulum Coadiutoriæ potest quis ordinari, tenent Nau. in tract. de Orat. c. 20. n. 8. Salzed. ad Bern. c. 18. n. 7. Gonzal. d. gloss. 5. §. 9. nu. 6. intelligit. si ratione illius habeat congruam sustentationem. Garc. d. c. 5. nu. 132. & requirit quòd sit perpetua Ledesm. d. ca. 7. concl. 11. dub. 2.

ξ Quòd Doctor in sacra Theologia, vel iure Canonico, vel aliàs persona graduata, & litterata, si non habeat patrimonium nec beneficium, possit legitimè ordinari sub titulo litteraturæ, fatentur Frater Emman. in sum. tom. 2. cap. 15. nu. 15. quem refert & sequitur Gonzal. ad reg. 8. cancel. gloss. 4. num. 36. P. Henriq. in summ. lib. 10. c. 17. ad finem, & lib. 13. cap. 37. §. 2. & lib. 14. cap. 5. §. 3. Veg. in sum. p. 1. cap. 57 casu 1. Garci. d. c. 5. nu. 128. & 129. vbi dicit hoc etiam ex æquitate, & epicheia procedere in Bachalaureo in Theologia, vel iure Canonico, qui est bonus scholasticus. Sacra tamen Cardinalium cõgregatio sic censuit. In Concil. Vlisbonensi decretum de promouendis ad titulum literaturæ iussit Sanctissimus deleri, & dicit se daturum Breue Cardinali Portugalliæ, vt solos Doctores in iure Canonico, vel Theologia possit ipse Cardinalis præuio examine à se facto promouere ad sacros ordines ad hunc titulum literaturæ, qua in re suam grauat conscientiam. refert Garci. vbi proximè.

ο Quòd ordinari quis possit absque patrimonio, si habeat patrem diuitem, resoluit Surd. de Aliment. tit. 7. q. 37. nu. 2.

π *Verè ab eis obtineri.*] Non posse quẽ promoueri ad titulum de futuro, & in spe etiam certa, puta ad beneficium, quod quis expectat, seu ad quod est præsentatus, nominatus, vel postulatus, resoluunt Salzed. vbi supra num. 6. Fr. Emman. d. c. 15. num. 10. Pet. Ledes. in sum. p. 1. tit. de Sacrament. Ordinis cap. 7. post 8. conclus. Garci. d. cap. 5. numer. 150. sed affirmat post Mayl. Sayr. de Censuris lib. 4. cap. 14. num. 19.

ρ *Atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui, vel remitti nullatenus possint.*] Quod bona, ad cuius titulũ quis est ordine sacro insignitus, prohibita sint alienari, docent Spin. de Testam. gl. 8.

prin-

princip. à num. 72. Guttier. pract. lib. 2. quæst. 65. à num. 10. Flamin. d. lib. 2. qu. 6. num. 18. Redoan. de rebus Ecclesiæ non alien. qu. 51. cap. 3. P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 13. ca. 37. §. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 10. num. 13. Garci. d. cap. 5. num. 181. plures per Cened. ad Decretal. collect. 83. numer. 2. Nauarr. sub tit. de tempor. ordinat. cons. 16. & cons. 41. & cons. 46. num. 3. Ceuall. commun. quæst. 527. Stephan. Gratian. discep. forens. cap. 159. numer. 2. Sayr. decis. 5. de tempor. ordinat.

r *Alienari.*] Procedere in permutatione docent Gonzal. d. §. 10. nu. 35. cum seq. Stephan. Gratian. d. c. 159. num. 3.

s Quòd ordinatus ad titulum patrimonij, qui post ordinationem illud retrò donat, seu renunciat, vel alienat, quamuis peccet mortaliter, quia facit contra prohibitionem Concilij in præsenti, maximè cùm sit facta ob bonum publicum principaliter, & fauorem totius ordinis clericalis, & sic castigari posset per Episcopum, tamen non incurrit vllam suspensionem. docent Nauarr. in Man. cap. 27. num. 158. vers. 2. Salzed. d. c. 18. num. 13. Graffis Aure. decis. lib. 2. c. 97. num. 67. Fr. Emman. d. cap. 15. numer. 4. Guttier. d. q. 65. num. 10. Sayr. de Censur. lib. 4. cap. 15. numer. 23. ad finem. Ceuall. qu. 527. num. 9. & post Quintanaduen. Tolet. Pet. Ledesm. P. Soar. & alios Garci d. ca. 5. numer. 165. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 159. num. 16. & 17. & P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 32. numer. 72. vers. Porro.

v *Nullatenus.*] Quòd inducit nullitatem actus ipso iure, non aliam pœnam, affirmant Nauarr. cons. 17. num. 2. & cons. 21. num. 4. & cons. 22. de temp. ordinand Flamin. de Resign. lib. 2. qu. 6. numer. 16. Cald. de potest. elig. cap. 10. num. 1. & de Resolut. emphyt. cap. 3. nu. 1. in fine, Quintanaduen. Ecclesiast. lib. 3. num. 71. Gabr. lib. 6. de clausulis, concl. 3. nu. 56. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 238. Stephan Gratian. discept. forens. c. 159. n. 18. Garci. d. cap. 5. n. 166. cum seqq. Ceual. quæst. 527.

φ *Donec.*] Quòd hæc dictio sit temporis limitatiua, tradit Cardin. in Clem. 2. §. 1. de ætate, & qualit. cum alijs de quibus per Berrachin. verbo Donec, & Cassan. in consuet. Burgund. Rub. 6. § 6. verbo *des enfans*, num. 8. pag. 219. Caualcan. de Vsufruct. mulieri relicto cap. 9. num. 79. Cened. pract. quæst. sing. 46. num. 6. Et quòd habeat in se temporis reuolutionem, & intercapedinem, ita vt dato beneficio, vel alio, ex quo promotus ad ordines sacros viuere commodè possit, alienare non prohibeatur patrimonium ad cuius titulum fuit ordinatus, nec ad hoc erit necessaria licentia Episcopi, videntur tenere Flamin. d. li. 2. qu. 6. num. 16. Ceuall. q. 527. nu. 8. & qu. 561. à num. 22. maximè nu. 30. cum seq. Stephan. Gratian. d. c. 159. nu. 14. Garci. d. c. 5. nu. 185. Contrarium tuentur Quintanad. li. 3. nu. 72. Cened. pract. li. 1. qu. 11. num. 9.

x *Sufficiens.*] Quod beneficium, aut patrimonium dicatur sufficiens in pro-

in proposito, vide apud Fr. Emman. d. c. 15. num. 9. Flamin. d. qu. 6. nu. 14. Vgolin. de Censuris c. 61. de Irregular. n. 6. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiep. Neapol. c. 81. n. 2. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tit. de Sacrament. Ordinis, cap. 7. concl. 7. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Beneficia, pag. 51. & verbo Dimissoriæ. §. 5. dub. 4. & p. 2. eo verbo ad fin. Fr. Ludou. Beja casuum conscientiæ p. 4. casu 26. fol. 442. Garci. d. c. 5. num. 112. cum seq. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 35.

ψ *Antiquorum canonum pœnas super his innouando.*] Concilium in præsenti innouare pœnam suspensionis, de qua in cap. Neminem, & cap. Sanctorum. 70. dist. testantur Spin. d. gloss. 18. de testam. num. 75. Zerol in praxi Episc. p. 2. verbo Dimissoriæ §. 6. & verbo Irregularitas §. 2. Fr. Emman. d. cap. 15. num. 1. Ortiz Luci. in sum. resolut. 10. de Suspens. notab. 5. P. Paul. Comitol. respons. moral. l. 6. q. 38. P. Sanch. de Matrim. l. 6. disp. 32. ad finem. Infra citati autem tenent, per Concilium in præsenti solum esse innouatam pœnam c. Cum secundum Apostolum, de prębend. & sic ordinatum sine titulo non esse suspensum, nec aliquam pœnam incurrere, sed Episcopum cogendum esse illi prouidere, P. Henriq. in sum. li. 13. c. 37. §. 2. Guttier. pract. li. 2. q. 65. num. 11. vers. Nec opinio Medinæ, Cened. ad Decretal. collect. 33. nu. 2. & 6. ad finem, Nauar. cons. 19. num. 2. sub tit. de temporib. ordinat. plures decisiones sacræ Congregationis pro hac parte adducunt Gōzal. ad reg. 8. cancel. gloss. 5. §. 10. num. 22. Garc. d. cap. 5. num. 24. cum seqq.

ω Quòd hæc bona, seu patrimonium, ad cuius titulum fuit quis ordinatus, habeant priuilegia, quæ conceduntur à iure bonis ecclesiasticis, affirmant Menoch. de Recup. possess. remed. 15. n. 21. post Bald. & Deci. Stephan. Gratian. discept. forens. c. 159. nu. 27. & saltem interim quòd nō extinguitur per adeptionem beneficij ecclesiastici, Ceuall. q. 527. nu. 4. Azeued. l. 1. num. 9. tit. 4. lib. 1. Recopil. Spin. d. gloss. 18. num. 72. quos refert, & sequitur Cened. pract. li. 1. qu. 11. nu. 9.

αα An donatio pro suscipiendis ordinibus filio simpliciter facta conferri debeat seu imputari in legitimam? Negant Anton. Gom. l. 29. Tauri num. 21. vbi Tell. num. 16. Valasquez de Auend. gloss. 3. n. 8. Duenn. reg. 222. nu. 3. Polidor. Rip. obseru. 230. Iaffred. deci. 16. Grati. reg. 95. num. 6. Roi. de success. c. 7. à num. 46. Azeued. l. 10. num. 29. & 30. tit. 6. li. 5. nouæ Recop. Matiens. l. 3. gloss. 2. num. 14. tit. 8. eod. Stephan. Gratian. d. c. 159. à num. 31. Mendez de Castro in l. Cùm oportet, num. 165. Cod. de bonis, quæ liberis, Spin. d. glos. 18. à numer. 66. Quintanad. Ecclesiast. p. 2. lib. 3. ad finem, Cald. Pereira in l. Si curatorem, verbo, læsis, nu. 103. & 132. & nouissimè quæst. forens. in comment. ad §. Sed hæc, p. 2. num. 48. vers. Ex quo, Instit. de inoff. testam. Armant Couar. in c. Rainaldus, de testam. §. 2. num. 7. Aior. de par. p. 2. q. 13. Salzed. d. c. 18. num. 16. Perez l. 4. tit. 12. lib. 3. Ordin. Fr. Emman. d. c. 15. num. 8. Pet. Ledesm. d. c. 7. de Sacram. Ordinis, concl. 6. ad finem, Auend. resp. 17. Guttier. pract. lib. 2. qu. 65. P. Molin. de Iustit. tract.

tract.2.disp.238.& disp.241.ad finem, Nicol. Garci. d.c.5.nu.159 & in hoc Lusitaniæ Regno hanc opinionem attento iure regio esse recipiendam testatur Valasc.de Partit.c.13.n.77.cum seq.

CAPUT III.

Tertia pars quorumcunque prouentuum, & obuentionum, tam dignitatum quam Canonicatuum, personatuum, &c. conuertenda est in distributiones quotidianas, vbi eæ sunt ita tenues vt negligantur: diuidanturq; solis interessentibus. Salua consuetudine, per quam non inseruientes recipiunt minus tertia saltem parte. Contumaces vlterius puniendi.

& CVm beneficia ad diuinum cultum, atque ecclesiastica munia obeunda sint constituta; ne qua in parte minuatur diuinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur: statuit sancta Synodus, in ecclesijs, tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, a *in* 1 *quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ,* 2 *vel ita tenues,* 3 *vt verisimiliter negligantur,* b *tertiam* 4 *partem fructuum*, & quorumcumque prouentuum, & obuentionum, 5 *tam dignitatum*, quàm canonicatuum, personatuum, portionum, & officiorum, separari debere, & 6 *in distributiones quotidianas conuerti*, quæ ß *inter dignitates* obtinentes & 7 *ceteros diuinis interessentes*, 8 *proportionabiliter* iuxta diuisionem ab Episcopo, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione faciendam, diuidantur: *saluis* γ *tamen consuetudinibus* earum ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non seruientes, nihil vel minus tertia parte percipiunt: 9 *non obstantibus exemptionibus*, ac alijs consuetudinibus, 10 *etiam immemorabilibus*, & appellationibus quibuscumque. Crescenteque non seruientium contumacia, *liceat* 11 *contra eos procedere*, iuxta iuris, c ac sacrorum canonum dispositionem.

a *Vide constitut Alexandri in Concil. Lat. part. 1. c. 5.*

b *infr Sess. 23 de refor. c. 3.*

c *infr. sess. 23. de refor. c. 1.*

DECLARATIONES.

IN hoc Decreto agitur de Canonicatibus, portionibus, &c. fitque ex necessitate hæc deductio, quando nullæ sunt distributiones, vel valde tenues, & quę distribuantur interessentibus tantum: sed in *Sess.22.c.3.* deducitur hęc tertia pars ex dignitatibus, etiam non ex necessitate, sed in odium non residentium, & pars absentium non præsentibus, sed alicui pro loco applicatur. Vide hoc c.§.Itaque, & sess.21.c.2.§.Differentia.

1 *In quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ.*] In illis Ecclesijs in quibus non sunt distributiones regulariter tenues, imò pingues, si aliquæ sint horę, quę nullas habent distributiones aut tenues, debent eis rationabiles assignari, detrahendo aliquam partem fructuum à præbendis, non autem ab alijs distributionibus cęteris horis assignatis. Namque Congregatio censuit, non licere distributiones quotidianas, quæ certis dumtaxat horis Canonicis sunt assignatæ, diuidere in alias horas Canonicas, quæ nullas aut ita tenues habeant distributiones, vt verisimiliter negligantur, sed accipiendam ex corpore præbendarum, vniuscuiusque Canonicatus tantam redditum portionem, quanta sufficiat cōgruis portionibus inter eas horas dispertiendis. Congregatio tamen Illustrissimorum Cardinalium, super negotio Episcoporum, proponente Illustrissimo Cardinale Montis Regalis in caussa Priuatensium, vbi nullæ erant distributiones, in Prima, Tertia, Sexta, Nona, & Completorio, statuit, vt Prima vniatur Matutino: Tertia autem, Sexta & Nona, Missæ: & Completorium Vesperis. Ideo si Canonicus nō interfuerit Primæ, amittit portionem Matutini, & sic de singulis: declarauit tamen Congregatio, illam decisionem Concilij non procedere in hoc casu; quo præstat quis maius seruitium. Infr. hoc c.§.In distributiones.

2 *Vel ita tenues.*] Vbi distributiones quotidianæ non sunt adeò tenues, vt præbeant occasionem & materiam negligendi, non potest Ordinarius aliquam partem fructuum præbendarum, aut dignitatū illis attribuere: vnde ob hoc quod Archiepiscopus Ianuanensis vellet conuertere partem præbendarum in distributiones quotidianas, quæ distributiones sunt per se ita opimæ, vt reliqui fructus in illarum comparatione sint tenues, scriptum fuit, id à Concilio prohibitum esse.

3 *Verisimiliter negligantur.*] Verisimilitudo illa, quòd distributiones quotidianæ negligantur, & ob id tertia pars fructuum præbendę sit conuertenda, considerari debet, habita ratione numeri omnium Canonicorum tam residentium, quàm non residentium. Cum ergo per hoc Decretum tertia pars fructuum prębendarum ac dignitatum assignetur conuertenda in distributiones, in ijs locis facienda est fructuum sequestratio legitima, vbi distributiones aut nullę sunt, aut ita

tenues,

tenues, vt facilitatem præbeant negligendi: in alijs verò Ecclesijs, non potest dicta 3. pars in distributiones assignari.

4 *Tertiam partem fructuum.*]Ista tertia pars fructuum intelligenda est, deductis pensionibus & alijs oneribus legitimè impositis, & quamdiu illa durauerint: sed de nouo imposita non comprehendunt istam tertiam partem. Et quidem ista detractio 3. partis fructuum, facienda est de illis beneficijs in quibus quis residere tenetur, per multa iura. Nec excusat ab ista separatione tertiæ partis, quod Canonici non essent in sacris. Porrò quando est locus detractioni istius tertiæ partis, ea facienda est iuxta verum annuum valorem beneficij currentem, non autem secundum taxam. Sess. 22. cap. 3. de Reform. §. Tertiam.

Congregatio Conc. censuit, non posse conuerti in distributiones tertiam partem redituum beneficij simplicis. Et detractio ex fructibus præbendarum &c. fieri debet non ex vna aut altera tantum pinguiori præbenda, sed ex omnibus præbendis & dignitatibus Ecclesiæ. Neque potest Ordinarius pro lucranda tertia parte præbendæ in distributiones conuersæ, pręscribere dignitatibus certam seruitij vel officij formam, præter solitam.

Hę distributiones quotidianæ tenuiores, pensione grauiores fieri non possunt; nisi expressis verbis fuerit à Papa concessum.

Absentia caussa studiorum, etiam obtenta licentia à Sede Apostolica, non excusat ab amissione istius tertiæ partis detractæ; sicut nec excusat ab amissione cæterarum distributionum quotidianarum faciendarum interessentibus solum.

De fructibus alteri reseruatis, etiam fit ista detractio, donec reseruatarius vixerit: sed si beneficij titulum habens neglexerit residere, priuandus est eo titulo, alteri illico postea conferendo.

5 *Tam dignitatum quam Canonicatuum.*]Omnes Capellani, Canonici, & dignitates obtinentes tenentur residere, & contra eos locum habet hæc detractio, & huius Decreti dispositio.

Congregatio censuit, obtinentes dignitates in Cathedralibus & collegiatis posse compelli ad residendum personaliter, pœnis præfixis Decret. Concil. sess. 24. c. 12. §. *præterea*, non obstante hoc quod velint amittere tertiam partem fructuum, pro distributionibus quotidianis applicatam. Infr. hoc c. §. *liceat.*

Habens plures Canonicatus, residere potest in quo ipse vult, licèt vnus sit in Collegiata, alter in Cathedrali etiam Metropolitana. Melius tamen est, quod Canonicatus habens, resideat in digniori; qui plures ergo Canonicatus habet legitimè tamen acquisitos, residendo in vno, percipit fructus aliorum, distributionibus dumtaxat exceptis. Sess. 22. c. 3. §. *Obtinens.*

6 *In distributiones quotidianas conuerti.*] Non licet ex hoc & altero sess. 22. c. 3. decretis, distributiones quotidianas; quæ in certis horis Canonicis sunt assignatæ, diuidere in alias horas Canonicas; quæ

nullas habent diſtributiones, aut adeò tenues, vt negligantur, ſed accipere oportet ex corpore præbẽdarum ſingulorum Canonicatuum tantam partem redituum ; quanta ſufficiat diſtributionibus quotidianis aſſignandis horis iſtis. Vide ſupr. hoc c. §. *In quibus.*

Diſtributiones quotidianæ diſtribuendæ ſunt Canonicis, tam illis, qui habent præbendas, quam non habentibus: licet Canonici ſolas diſtributiones percipientes (modo præbendis careant) de diſtributionibus contribuere non debeant Seminario. Infr. Seſſ. 23. c. 18. de Reform. §. *An vbi.*

7 *Et cæteros diuinis intereſſentes.*] Inter præſentes, ſeptem nimirum horis canonicis. Etenim diſtributiones quotidianæ ; quæ acceptæ fuerunt ex tertia parte fructuum dignitatum alicuius Eccleſiæ, deſignari debent, non duabus horis canonicis tantum, ſed etiam reliquis omnibus; vt ſic, qui non interfuit, diſtributiones amittat.

8 *Proportionabiliter.*] Vnuſquiſq; percipere debet tantum in diſtributionibus quotidianis, quantum de ſua præbenda detractum fuerit: & qui plus contribuit, tantundem recipiat pro quotidianis diſtributionibus. Igitur cui plus ablatum eſt ex præbenda pinguiori, eidem plus dandum eſt de diſtributionibus quotidianis; prout & nihil dandum eis, quibus nihil ablatum fuit.

9 *Non obſtantibus exemptionibus.*] Congregatio cenſuit, fundationi non eſſe derogatum.

10 *Etiam immemorabilibus*] An excuſetur quis à reſidentia ex immemorabili conſuetudine? S.D.N. ex ſententia Congregationis declarauit ; immemorabilem conſuetudinem excuſare à reſidentia in Eccleſijs Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus: in Collegiatis autem non inſignibus, poſſe excuſare ; dum tamen ſint rurales prorſus deſtitutæ, aut in quibus nũquam antea ſupra hominum memoriam, ſolitum eſſet reſideri ; aut adeò tenues reditus eſſent, vt Canonicos, (aliunde non habentes vnde viuant) alere non poſſint.

Ordinarius poteſt cogere Procuratores Capituli, ad reddẽdas rationes diſtributionum quotidianarum. Pro diſtributionibus Canonicorum Cathedralis, vel collegiatæ Eccleſiæ non eſt auferendum quicquam de beneficijs, quæ ſunt extra Eccleſiam Cathedralem vel Collegiatam; niſi Eccleſia vel beneficia extra dictam Cathedralem, vel Collegiatam exiſtentia, eſſent perpetuò vnita præbendis Canonicatuum prædictarum Eccleſiarum: à quibus beneficijs, extra prædictas Eccleſias, ſi quid ob eam cauſſam exactum eſſet, debet reſtitui, & de cætero ab huiuſmodi exactione abſtinendum eſt.

11 *Liceat contra omnes procedere.*] Obtinentes dignitates, vltra conuerſionem tertiæ partis fructuũ pro diſtributionibus, vt dicitur hoc c. poſſunt compelli ad reſidentiam, alijs pœnis præſcriptis Decreto, Concilij, Seſſ. 24. c. 12. verſ. præterea, Supr. hoc c. §. Congregatio. Et qui perpetuo abſunt, non ſolum amittunt tertiam partem fructuum, ſed etiam beneficijs priuari debent.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide dicta infr. seß. 22. cap. 3. de Reform.

Quòd absentibus de licentia Papæ, vel causa studiorum, non concedantur distributiones quotidianæ, etiam cẽsuisse sacram Cardinalium congregationem asserunt Stephan. Gratian. discept. forens. c. 166. nu. 17. & 18. Gonzal. ad reg. 8. cancel. §. 7. proœm. nu. 179. vbi refert sequentem decisionem. Licentia, causa studiorum etiam obtenta à Sede Apostol. non excusat ab amissione istius tertiæ partis detractæ, sicut nec excusat ab amissione cæterarum distributionum quotidianarum.

β *Quæ inter dignitates, &c.*] Vide Nauar. de Orat. Miscel. 59. nu. 6.

γ *Saluis tamen consuetudinibus, &c.*] Vide Cened. ad sextum collect. 15. nu. 7.

CAPVT IV.

Vbi vnus Rector non sufficit populo, adiungat sibi sacerdotes competentes. Datur modus erigendi nouas parochias etiam inuitis Rectoribus, & Præfectis in nouis parochijs danda portio ex fructibus quomodolibet pertinentibus ad matricem ecclesiam: qua portione non sufficiente compellendus populus dare necessaria.

α Episcopi, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, in omnibus ecclesijs parochialibus, vel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, 1 *vt vnus Rector non poßit sufficere ecclesiasticis* Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo; a cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. 2 *in ijs verò*, in quibus 3 *ob locorum distantiam*, siue difficultatem, parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt; 4 *nouas parochias*, etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam constitutionis Alexandri 3. quæ incipit, b Ad audientiam, constituere possint. Illis autem sacerdotibus, qui de nouo erũt ecclesijs nouiter erectis præficiendi, competens assignetur portio 5 *arbitrio Episcopi* 6 *ex fructib. ad Ecclesiam matricem quomodocunq;* pertinentibus: & si necesse fuerit, 7 *compellere poßit populum* ea sub-

a c. & tẽporis, 16. q. 1. & c. fin de Eccl. ædif. decr. l. 3. tit. 48.

b c. ad audientiam, de Eccl. ædif. in decr. li. 3. tit. 48.

Vide post finem huius libri.

subministrare, quæ sufficiant ad vitam dictorum sacerdotum sustentandam: quacumque reseruatione generali, vel speciali, vel affectione, super dictis Ecclesijs, non obstantibus. Neque huiusmodi ordinationes, & erectiones possint tolli, nec impediri, ex quibuscumque prouisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusuis alijs derogationibus, vel suspensionibus.

DECLARATIONES.

1 *Vt vnus Rector non possit sufficere &c.*]Vbi populus est ita numerosus, quòd vnus Rector satisfacere populo nequeat, omnino seruari debet dispositio huius cap. quo non conceditur Episcopo parochias vnire, sed tantum nouas constituere.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum ex hoc capitulo non posse erigere coadiutoriam, sed vtiq; cogere Rectorem ad adiungēdum sibi tot sacerdotes, quot sufficiunt ecclesiæ sacramentis ministrandis. Neq; licet Ordinario erigere nouam parochiam, nisi & alia concurrant quæ exprimuntur constitutione Alexand. III. quæ incipit *ad audientiam, de Eccl. ædif. in decretal. lib. 3. tit. 48.* & oportet primum vti remedio declarato in principio huius capitis.

2 *In ijs verò*]Hoc decretum est ad constituendū nouas Parochias, & assignandum nouas portiones nouis Parochijs, etiam ijs quæ Regularium sunt.

3 *Ob locorum distantiam*]Licet Parochialis Ecclesia in eo sit loco, vbi minor pars Parochianorum habitat, & maior pars longè habitat in alijs oppidis; nihilominus Parochus habitare debet prope Ecclesiam, sed succurrendum est remedio præsentis Decreti, & *cap. Ad audientiam de Eccl. ædif*

4. *Nouas Parochias*]Etiam inuitis Rectoribus, possunt institui nouæ Parochiales, seruatis ijs, quæ in hoc decreto statuuntur.

Quando Episcopus procedit ad aliquem actum, vigore decretorum Concil. Tridentini, quem etiam suo ordinario iure facere poterat, & in Decreto datur ei facultas procedendi etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegato, si velit diuidere parochias ex hoc cap. quod poterat per text. *in c. Ad audientiam, de Eccl. ædif* si appelletur, potest appellatio in secunda instantia iuridicè interponi, & tractari coram Metropolitano, cum non sit necessariò interponenda apud Sanctam Sedem Apostolicam.

5 *Arbitrio Episcopi*] Episcopus ob multitudinem populi, potest compellere Rectorem ad sibi adiungendos alios Sacerdotes pro missis, atque alijs diuinis officijs celebrandis, aut Sacramentis administrandis, cum moderamine tamen multitudinis missarum.

Parochus potest sibi alium presbyterum ad curam animarum adiutorem accipere, modo sit ab Ordinario approbatus.

6 Ex

5 *Ex fructibus ad Ecclesiam Matricem.*] Intelligẽdum est id habere locum etiamsi ecclesia illa foret cathedralis, nam indefinite ponitur & vniuersaliter intelligitur quæcumq; Matrix. Quapropter licet Episcopo assignare Sacerdotibus, qui erunt præfecti nouis Parochijs secundum hoc Decretum constitutis, competentem portionem arbitrio suo ex omnibus fructibus ad Matricem pertinentibus, non distinguendo magis decimas, quam alia corpora redditu um. Poterit tamen Ordinarius in erectione Parochialis Ecclesiæ facta iuxta formam Concil. Trident. c. 13. sess. 24. de Refor. vnire eidem Parochiali, in actu ipsius erectionis, vnũ ex quatuor Canonicatibus habentibus curã animarum annexam, existentem in alia Ecclesia nõ collegiata, quæ erat Parochialis loci, in quo noua Parochia fuerit erecta: quia multa facta tenent, præsertim stante necessitate loci & personarum, quæ hoc facit. In contrarium quidẽ declinabant multi Illustrissimi, hoc tamen non obstante fuit decisum potuisse ordinarium id facere.

Non licet Episcopo, loco erectionis faciendę prorsus certam populi partem separare ab antiqua Parochia, & alteri commodiori applicare, si nimirũ sit vel exiguus numerus populi, vel inopia, vel alia caussa quæ impediat, aut certè nõ postulet erigi nouam Parochiam.

7 *Compellere possit populum.*] Assignatio faciẽda pro noua Parochia, priùs sit ex fructibus ad Ecclesiam Matricem pertinentibus; & si ea non sufficiat, tunc demum populus compellendus; &, si non potest populus ob paupertatem, Episcopus debet de suo, iuxta Hostiẽsem.

Ad succurrendum autem Parochianis foris habitantibus, vt supra dictum est, erigatur vna Capellania extra ciuitatem, quę non sit Ecclesia per se, sed in potestate Matricis Ecclesię, in qua ponatur Sacerdos amouibilis approbatus ab Ordinario, qui administret Sacramẽta illis, qui sunt extra ciuitatem, ad quos non est accessus ex vrbe de nocte, quia portæ ciuitatis clauduntur, iuxta alleg. c. sequenti.

REMISSIONES.

Vide Roch. de iure patron. verbo Honorificum, qu. 3. n. 10. Lambert. eod. tract. p. 1. qu. 3. art. 15. Lap. alleg. 66. Rebuff. de Decimis q. 6. nu. 21. Mandos. in praxi signaturæ, ti. Erectiones, gl. 6. li. 13. tit. 5. par. 1. Gambar. de Officio legati li. 5. tit. 18. Matthæ. Soar. in pract. & ordine visitandi c. 4. nu. 1.

CAPVT V.

Propter ecclesiarum paupertatem, & in casibus à iure permissis faciat Episcopus vniones perpetuas quarumcumq; ecclesiarum parochialium & aliorum beneficiorum, etiam non curatorum cum Curatis.

Vt etiam ecclesiarũ status, vbi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate cõseruetur; β *possint Episcopi*, etiam

etiam tamquam Apostolicæ sedis delegati, 1 *iuxta formam iuris*, sine tamen præiudicio obtinentium, facere *a* 2 *vniones perpetuas* quarumcunque ecclesiarum parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorum, curatorum, 3 *vel non curatorum* cum curatis, propter earum paupertatem, *& γ* &c. *in ceteris casibus à iure permissis*, etiam si dictæ ecclesiæ, *vel κ beneficia essent generaliter*, vel specialiter reseruata, aut qualitercunque affecta. *b Quæ λ vniones etiam* non possint reuocari, nec quoquomodo infringi vigore cuiuscumque prouisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

a c. sicut vnire, de excess. prælat. Conc. Lat. sub Leo X. Sess. 9. de refor. curiæ, & infr. sess. 24 c. 13. Vide Sess. 14. c. 9.
b c. vnio in fi. 10. q. 3. c. & temporis, cũ seq. 16. q. 1.

DECLARATIONES.

HOc caput (quo disponitur posse Episcopos facere vniones perpetuas quarumcumque Ecclesiarum Parochialium, & aliorum beneficiorum cum cura, propter eorum paupertatem) non comprehendit beneficia Iuris patronatus. *Infr. hoc cap. §. Vniones.*

Si necessitatibus Parochialium prouideri non possit vnionibus præmissis iuxta hoc caput, tunc adhibenda sunt remedia, posita in ca. 13. sess. 24. §. In Parochialibus. Quod si nec possit prouideri necessitatibus Parochialium remedijs prædictis & præpositis in dict. ca. 13. adhibeat Episcopus remedia iuris communis, quibus vti potest aduersus Patronos illarum Ecclesiarum, quæ sufficientes reditus non habent pro cultu diuino & sustentatione Rectoris; quia possunt cõpelli Patroni ad præstandum congruam sustentationem, vel patiantur illa vniri.

1 *Iuxta formã iuris.*] Hoc est, de consensu Episcopali, *iuxta Clem. vnic. de reb. Eccles. non alienand.* Episcopus enim has vniones facere potest.

2 *Vniones perpetuas.*] Episcopus Parochiales tenues vnire potest inuicem vel alijs. Sed Parochiales quæ sunt de Iure patronatus non comprehenduntur hoc Decreto.

3 *Vel non curatorum*] Non tamen hospitalia, etiam posito quod darentur in titulum, in quibus nulla exercetur hospitalitas, ex cap. 8. sess. 22. de Reform. Non comprehenduntur beneficia hic ad inferiorem collatorem pertinentia.

REMISSIONES.

a VIde Bullam Pij P. quæ est 49. incip. Ad exequendum, Mandos. in reg. 22. de Vnionib. q. 5. nu. 3. ad finem. Caccialup. in tract. de Vnionib. art. 5. causa 3. Rebuff. de Vnionib. à nu. 38. Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 2. n. 20. Steph. Gratian. disceptat. forens. c. 278.

β Possint

β *Possint Episcopi.*] Absque consensu Capituli posse aiunt Nauar. Consi.10. de Officio & potest.iudicis deleg. & Zerol. d. verbo Vnio. §.9.

γ *Et in cæteris casibus à iure permissis.*] Super hac materia aliquæ proditæ sunt à sacra Cardinalium congregatione decisiones, quas refert Zerol.in praxi Episcop.p.2.verbo Vnio,pag.115.

δ Quòd vnio monasteriorum monialium facienda sit, cùm subest aliqua causa legitima, accedente ad id auctoritate Papæ, refert censuisse sacram Cardinal. congregationem, Zerol.d.verbo Vnio, §.4.

ε An Episcopus possit vnire beneficia etiam post deuolutionem? Affirmant Rebuff.de Deuolut.nu.31.Zerol.d.verbo Vnio, vers. Decimò.

ζ Quòd vnio possit fieri in perpetuum,& ad tempus,& hoc debeat exprimi in vnione docent Rebuff.de Vnionib.num.8. & 9. Zerol. d. verbo Vnio,vers.Decimoprimò.

η Quòd beneficium vnitum non possit permutari,tenent Gom.q. 15.de infirmis resign.Zerol.d.verbo Vnio,vers.Decimoquartò,Flam. de Resign.lib.2.q.9.num.2.

θ Parochialem posse vniri beneficio simplici,ponendo in ea Vicarium perpetuum,docent Rebuff.in reg.de idiom.Gloss.2.nu.7.& de Vnionibus,nu.17.& 18. Zerol.in praxi Episcop. p.2. verbo Parochia. §.7.in fine.

ι Quòd Capitulum possit præstare auctoritatem Vnioni sede vacante, dummodo per eam vnionẽ nihil iuri Episcopali detrahatur, docent Rebuff.in reg.de Vnionib.Gloss.11.nu.1.& 2.& in tit. de Deuolut.nu.100.Zerol.d.verbo Vnio,vers. Septimò, vbi vers. decimoquintò resoluit, hoc non procedere in inferioribus Prælatis, veluti Abbatibus,Prioribus,Præpositis,& Commendatariis.

κ *Vel beneficia essent generaliter vel specialiter reseruata.*] Quòd possit Episcopus vnire beneficia deuoluta, & reseruata Sedi Apost. docent.Nauar. Cons.12.de Rebus Ecclesiæ non alien.& Cons.10.de Officio de deleg.Zerol.d.verbo Vnio vers. Octauò. Gom. tract. de mand.prouid.nu. 117. Et quòd vnio tamen non possit fieri de beneficio deuoluto ad Papam ab Ordinario ob ipsiusmet negligentiam nõ conferentis illud, & postea vellet illud vnire; quia hoc non potest in pœnam negligentiæ suæ, ob quod constitutus fuit titulus de supplenda negligent.Prælat.secus verò quando inueniret illa iam deuoluta,vel propter prædecessoris negligentiam, ignorantiam, vel absentiam,tenent Sylu.p.3.q.11.qual.14.Rebuff.de Deuolut.n.31.Zerol. d.verbo Vnio,vers.Octauò.

λ *Quæ vniones etiam.*] Vide Flamin. de Resignat. lib. 2. quæst. 9. num.18.

Caput VI.

Imperitis sed honestæ vitæ rectoribus Vicarij pro tempore deputentur cum parte fructuum assignanda. Scandalosè autem viuentes & viuere perseuerantes nudentur beneficiis suis.

a c. illiteratos, 36. dist. c. nisi cum pridem, de renunc. c. 1. 38. dist. c. Conc. Tolet. 8. Can. 8.

Quia α illiterati, a & imperiti parochialium Ecclesiarum Rectores sacris minùs apti sunt officiis; & alij, propter eorum vitæ turpitudinem, potiùs destruunt, quàm ædificant: Episcopi, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, eisdem illiteratis, & imperitis, si aliàs honestæ vitæ sint, 1 *Coadiutores, aut Vicarios* 2 *pro tempore* deputare, β *partemq; fructuum* eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter prouidere possint; quacumque 3 *appellatione* & exemptione remota. b *Eos* γ *verò, qui turpiter, & scandalosè viuunt*, postquam præmoniti fuerint, coërceant, ac castigent; &, si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseuerent, eos beneficiis, iuxta sacrorum c Canonum constitutiones, exemptione & appellatione quacumque remota, priuandi facultatem habeant.

b c. quia frater, 7. q. 1.

c c. inuentum. 16. q. 1. c. felicis, de pœn. in 6. & Clem. multorum, de pœn.

DECLARATIONES.

1 *Coadiutores aut Vicarios.*]Arguuntur hoc Decreto Episcopi, qui ex caussa infirmitatis constituunt in Parochialibus Vicarios perpetuos, datâ etiam Rectori facultate de non residendo.

2 *Pro tempore deputare.*]Hæc deputatio ad eum spectat, qui potest instituere concursum. Nec ideo parochus, cui datus est coadiutor, poterit propterea abesse à Cura.

3 *Appellatione.*]Ad effectum suspensiuum, sed non deuolutiuum.

REMISSIONES.

α Qvòd Episcopi, tanquam Sedis Apostol. delegati, Rectoribus parochialium imperitis, & minus aptis, dare debeant coadiutores, vel Vicarios pro tempore; & assignare eis partem fructuum pro sufficienti victu; vel aliter prouidere. Et quòd hoc potest Episcopus etiam in parochiis exemptis propter identitatis rationem, tenent Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Parochia. §. 7. P. Valeri. Reginald.

nald.in praxi fori pœnitent.lib.30. tract.3.num.172.Gonzal.ad reg.8. Cancel.Gloss.5.§.9.nu.29.vbi nu.30.resoluit, quòd parochus, cui datus est coadiutor propter insufficientiam, non poterit abesse à residentia, & dicit decidisse sacram Cardinalium congregationem in hæc verba. Propter deputationem coadiutoris parochus, cui datus est coadiutor, non poterit abesse à residentia.

β *Partemq; fructuum.*]Vide Gambar.de officio legati, lib. 5. tit. de coadiutorib.nu.11.Gonzal.d.§. 9.num.33.

γ *Eos verò, qui turpiter, & scandalosè viuunt.*]Vide Flamin.de Resignationib.lib.5.quæst.6.nu.101.

CAPVT VII.

Curet Episcopus Ecclesias vetustate, vel aliàs collapsas restaurari, si fieri potest, ex fructibus ad eas pertinentibus: quibus non sufficientibus contribuant parochiani. Si autem non possunt illæ Ecclesiæ vllatenus restaurari; destruantur, locusq; conuertatur in locum profanum non sordidum, & beneficia talium Ecclesiarum transferantnr cum oneribus ac matrices Ecclesias, &c.

α CVm illud quoque valde curandum sit, ne ea, quæ sacris ministeriis dedicata sunt, temporum iniuria obsolescant, & ex hominum memoria excidant; Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, transferre possint beneficia simplicia, etiam iuris patronatus, ex Ecclesiis, 1 *quæ vetustate, vel aliàs collapsæ sint,* 2 *& ob eorum inopiam*, nequeant instaurari, vocatis iis, quorum interest, in matrices, aut alias Ecclesias locorum eorundem, seu viciniorum, arbitrio suo; atque in eisdem Ecclesijs erigant altaria, vel Capellas sub eisdem inuocationibus; vel in iam erecta altaria, vel Capellas transferant cum omnibus emolumentis, 3 *& oneribus, prioribus Ecclesiis impositis.* a 4 *Parochiales*, verò Ecclesias, etiam si iuris patronatus sint, & ita collapsas refici, & 5 β *instaurari procurent ex fructibus*, & prouentibus quibuscumque, ad easdem Ecclesias quomodocumque pertinentibus: qui si non fuerint sufficientes: omnes patro-

a c. &c. pen. de Eccl. ædif. vel re par. suprà, Sess. 7. cap. 8. de Refor.

patronos, & alios, *qui γ fructus aliquos ex dictis Ecclesiis* prouenientes percipiunt; aut in illorum defectum *δ parochianos omnibus* remediis opportunis ad prædicta cogant; quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota. 6 *Quod si nimia egestate omnes laborent*, 7 *ad matrices*, seu viciniores Ecclesias transferantur: cum facultate tam dictas parochiales, quàm alias Ecclesias dirutas, 8 *in profanos vsus*, non sordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi.

DECLARATIONES.

1 *Vetustate vel alias collapsæ.*] Ecclesiæ collapsæ, vel restituendæ, vel aliò transferendæ sunt, iuxta hoc Decretum.

An autem & quando ruinatæ Ecclesiæ conuerti possint in priuatas domos aut loca publica ad vsus non sordidos, relinquitur arbitrio Ordinarij relinquendum. Similiter an pecunia ex dictis ruinis comparata, sit conuertenda in bona stabilia Ecclesiæ, vel eroganda in alios pios vsus, eiusdem est iudicare.

2 *Et ob eorum inopiam*] Si populus nolit Ecclesiam, quæ minatur ruinam, instaurare, debet penitus destrui. itemque huic quæstioni: An huius Capitis dispositio procedat etiam in Ecclesia, quæ non prorsus est collapsa, sed maiori ex parte ruinam minatur? Cōgregatio respondet affirmatiuè, sed in hoc casu tantum proposito. Nam Illustrissimi noluerunt quòd procedat generaliter, ne scil. Episcopi sumpta tali occasione Ecclesias transferrent; etiamsi Ecclesiæ non essent ita collapsæ & ruinam minantes; hoc enim seuerè prohibent fieri.

3 *Et oneribus prioribus Ecclesiis impositis.*] Non est per Episcopum vllum nouum onus imponendum ex coniecturis, vel verisimilitudinibus.

4 *Parochiales verò.*] Parochiales Ecclesias dirutas restaurari aut transferri Episcopus debet curare, seruata forma præuia huius Decreti. Idem censuit Congregatio de domibus pro necessaria Parochi habitatione intelligendum, quod de Ecclesiis Parochialibus decisum est, omni contradictione remota.

5 *Instaurari procurent ex fructibus*] Pro hac instauratione non sunt sequestrandi fructus pro Parochi victu.

6 *Quod si nimia egestate omnes laborent.*] Facultas transferendi Ecclesias collapsas, nimia egestate laborantes competens Episcopo vigore huius cap. §. *Quod si nimia*, non competit eius Vicario generali, nisi speciali mandato illam habuerit.

7 *Ad*

ζ *Ad matrices Ecclesias.*] Ecclesia ergo diruta paruorum redituum potest ex sententia Congregationis in profanos vsus, non tamen sordidos (erecta tamen ibi cruce,) conuerti, & transferri ad Matricem seu viciniorem Ecclesiam, vbi erigendum est altare, sub eadem inuocatione, imposito onere titulari; vt nimirum Episcopus curet ibi celebrari singulis hebdomadibus per Sacerdotem idoneum. Cœmiterium item profanandum, & deinde ossa transferenda sunt ad nouum Cœmiterium, quod à titulari constituatur in eo loco, quo magis placuerit populo construendum.

η *In profanos vsus, non sordidos.*] Qui dicantur vsus sordidi, arbitrio Ordinarij hoc totum relinquitur: qui non debet sine caussa profanare Capellas: at si aliquam prophanandi caussam habeat, earum cementa potius attribuenda sunt Ecclesiæ, quæ est caput dictarum Capellarum, quàm alteri cuicumq;.

REMISSIONES.

α VIde Rebuff. in praxi, tit. de Vnionib. Gloss. 11. num. 7. Mandos. reg. 21. Cancel. quæst. 7. & 8. Boër. decis. 345. Perusin. de Vnionib. cap. 4. num. 11. Zerol. in praxi, Episcop. p. 1. verbo Visitatio. §. 9. pag. 345. Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 1. quæst. 43. art. 13. Bouadil. in sua Politica, lib. 3. cap. 5. num. 34. plures refert Doctores Cened. ad Decret. collect. 153.

β *Qui fructus aliquos ex dictis Ecclesiis, &c.*] Vide Valasc. Cons. 179. num. 13. & sacra Cardinalium Congregatio censuit, in hæc verba: Si populus noluit Ecclesiam, quæ minatur ruinam, restaurare, ea debet penitus dirui. Quòd Episcopus potest vendere lapides altarium, vel Ecclesiarum destructarum, affirmant Nau. de spolijs Clericorum. §. 19. num. 11. vers. 2. Zerol. d. verbo Visitatio. §. 9.

γ *Instaurari procurent ex fructibus.*] An intelligatur deducto prius eis necessario ad suam sustentationem, ne aliàs cogantur deseruire sine alimentis? Affirmant Sarmi. de Redditib. Ecclesiast. p. 1. monitu 82. num. 3. Cened. d. collect. 153. num. 1. in med.

δ *Parochianos omnibus.*] Cùm hoc sit opus publicum, & commune, & concernens omnium vtilitatem, & necessitatem, teneri semper contribuere nobiles, & alios exemptos docent Auend. de Exequendis mand. lib. 2. cap. 14. nu. 19. Cened. d. Collect. 153. num. 2.

CAPVT VIII.

De Episcoporum cura, visitatione eorum, quæ ad suam diœcesim pertinent.

α QVæcumque in diœcesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque ijs, vbi oportet, proui-

prouideri æquum est; propterea, 1 *commendata monasteria*, etiam Abbatiæ, 2 *Prioratus*, & Præpositeuræ nuncupatæ, in quibus non viget Regularis obseruantia, nec non beneficia, 3 *tam curata, quam non curata*, sæcularia, & β *Regularia, qualitercumq; commendata*, etiam exempta, *ab* γ *Episcopis*, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, annis singulis *a* visitentur, curentque ijdem Episcopi congruentibus remedijs, 4 *etiam per sequestrationem fructuum*, vt, quę renouatione indigent, aut restauratione, reficiantur: & 5 *cura animarum, si* qua illis vel eorum annexis immineat; 6 *aliaq; debita obsequia*, rectè exerceantur: appellationibus quibuscumque priuilegijs, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, conseruatorijs, iudicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus; &, si in eis vigeret obseruantia Regularis, prouideant Episcopi paternis admonitionibus, vt eorum Regularium Superiores iuxta eorum Regularia instituta debitam viuendi rationem obseruent, & obseruari faciant, & sibi subditos in officio contineant, ac moderentur. Quòd si admoniti, intra sex menses eos non visitauerint, vel correxerint; tunc ijdem Episcopi, etiam vt delegati Sedis Apostolicæ, eos visitare possint, & corrigere, prout ipsi Superiores possint, iuxta eorum instituta: quibuscumque appellationibus, priuilegijs, & exemptionibus penitus remotis, & non obstantibus.

a Supr. Sess. 7. de Reform. cap. 8. & infra, Sess. 24. cap. 9. & Sess. vlt. de regul. cap. 20. Conc. Baccaron. 2. cap. 1.

DECLARATIONES.

PEr vim huius decreti licet Episcopo visitare omnes Ecclesias, etiam Regularibus subiectas, dummodo illarum ministri sunt sęculares. *Pro his vide notat. ad c. 8. Sess. 7.*

1 *Commendata Monasteria*] Episcopus non debet se interponere Monasterijs in quibus viget Regularis obseruantia, licet Monasteria sint commendata.

Comprehenduntur in hoc Decreto etiam illa Monasteria commendata, quę sunt perpetuò vnita alijs Eccesijs, vel pijs locis, etiamsi ipsa loca essent sub Regulari protectione, *vt infra, cap. 8. Sess. 22.*

Fuit declaratum à Sanctissimo, quòd milites Hierosolymitani nō

sint

sint ab Ordinarijs visitandi, nisi prout possunt alij Religiosi habentes suos superiores, iuxta Decreta Concilij Tridentini; cum ipsi etiam sint professi & Pręceptores, non commendatarij: cum etiam habeant suum procuratorem, seu superiorem totius Ordinis, iuxta Decretum, cap. 20. Sess. 25. de Regul.

2 *Prioratus.*] Prioratus militum Hierosolymitanorum Ordinarius visitare non potest, cum illi sint Præceptores, non autem Commendatarij, & visitari debeant à capitibus sui Ordinis, *vt Sess. 7. c. 8. §. Vbi Equites.*

3 *Tam curata quam non curata.*] Episcopus Ecclesiam Parochialem visitare debet, eiq; de Parocho prouidere, qui Sacramenta & alia similia populo administret.

4 *Etiam per sequestrationem fructuum.*] Fructus Ecclesiarum quæ reuocatione indigent, ab Ordinarijs sequestrari possunt, vt Ecclesiæ separentur, etiamsi illæ essent militum Hierosolymitanorum.

5 *Et cura animarum, si qua illis, vel eorum annexis immineat.*] Ecclesię, vbi cura animarū exercetur, visitari possunt ab Ordinarijs, etiamsi illæ essent militum Hierosolymitanorum; adhibita tamen moderatione, quam in sua Bulla Pius V. expressit, quæ est, vt illas dumtaxat visitent, quæ animarum curam, illiusque exercitium, & Sacramentorum administrationem respiciunt, quæ Bulla incipit, *Exposcite pastoralis*, publicata, 22. Septemb. 1571.

6 *Aliaq; debita obsequia.*] Per vocem hanc (*debita*) in hoc Decreto positam, insinuatur quod non liceat Episcopo maius seruitium, aut onus imponere beneficijs, quàm illis ex antiquissima consuetudine, vel illorum fundatione, vel institutione debetur.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 40. q. 10.

β *Et Regularia qualitercunq; commendata, &c.*] Vide Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 1. q. 36. art. 3. per totum.

γ *Ab Episcopis.*] Quòd conueniat etiam inferioribus, cuiusmodi sunt Abbates, Priores, Præpositi, & alij iurisdictionem habentes, docet P. Azori. instit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 18. vers. Sextò.

CAPVT IX.

Quæstorum Eleemosynarum nomen & vsus penitus tollitur. Indulgentias & spirituales gratias Ordinarij publicent: & duo de Capitulo fideliter Eleemosynas recipiant sine vlla mercede.

a *Conc. Lateran. c. 61. sub Innoc. III. c. cum ex eo, de pœn. & remiss. Clemen. abusionib eo. tit. & infra, Sess. vlt. in Decreto, de Indulg. & supra, Sess. 5. c. 2*

β α CVm multa à diuersis antea *a* Cōcilijs, tā Lateranēsi, ac Lugdunensi, quàm Viennensi, aduersus 1 *prauos*

uos eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita; posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiusque eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela excrescere deprehendatur, vt de eorum emendatione nulla spes amplius relicta videatur; statuit, vt posthac in quibuscumq; Christianæ religionis locis eorum nomen, atque vsus penitus aboleatur, *nec ad officium* huiusmodi exercendum vllatenus admittantur: nō obstantibus priuilegijs, Ecclesijs, monasterijs, hospitalibus, pijs locis, & quibusuis, cuiuscumque gradus, status, & dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. 3 *Indulgentias verò*, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet priuari, 4 *deinceps per Ordinarios locorum*, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit. quibus etiam eleëmosynas, atque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: vt tandem cœlestes hos Ecclesiæ thesauros non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri, omnes verè intelligant.

DECLARATIONES.

1 *Prauos eleemosynarum Quæstorum abusus.*] Praui Eleëmosynarum Quæstores prohiberi & seuerè castigari debent; non autem illi, qui collectas Eleëmosynas in pios vsus conuertunt. Non possunt proinde prohiberi à quæstoribus seu mendicantibus Sancti Antonij de Vienna, fratres mendicantes alicuius Ecclesiæ perpetuæ Sancti Antonij, quo minus etiam ipsi pro suo Conuentu mendicent & quærant.

2 *Nec ad officium huiusmodi exercendum*] Quando sedes Apostolica rationabili ex caussa concedit alicui pio loco, vt possit Eleëmosynam quærere, Episcopo Ordinario rescribit per hæc verba: *Has Eleemosynas, quæ in tua ciuitate & Diœcesi pro vsu dicti hospitalis dabuntur, permittas: dummodo personæ quæ colligent eas, honestæ vitæ, & spectatæ religionis, & tuo iudicio approbatæ sint, minimeq; participes datarum Eleemosynarum, & Quæstorum nomen nullo modo gerant, sed simpliciter Eleemosynarum Collectores nuncupentur: quique non publicent vllas indulgentias, nec concionentur; nec circumferant sua priuilegia, nec reliquias, nec minis aut imprecationibus inducant fideles*

ad Eleemosynam, non campanellam aliaq; instrumenta similia quædam Quæstorum insignia ferant, pulsentve ad excitandas personas: non petant Eleemosynam tanquam debitam aut solitam, neq; vlla arte (etiam prætextu dicendi orationes Sancti Antonij, aut alterius Sancti, vel aliter) extorqueant pecuniam: Sed simpliciter, per modestè, & cum omni dexteritate petendo Eleemosynam pro sustentatione dicti Hospitalis, recipiant tantùm, quod sibi liberaliter offertur: neq; super his Eleemosynis vllam conuentionem quouis modo faciant, etiam in vtilitatem dicti Hospitalis. Diligenter autem curabit Amplitudo tua, vt hæc omnia ritè obseruentur, & ad id diligenter animaduertat, imo (quo etiam sanctitas sua conscientiam tuam grauari voluit) aduigilabit, vt quicquid dictarum Eleemosynarum nomine fuerit collectum, id totum in vsum tantùm ipsius Hospitalis, & non in alium, conuertatur.

Facultas quærendi Eleemosynam à Sede Apostolica (sub forma tamen suprà dicta) Hospitalibus conceditur, si in eis realiter hospitalitas exerceatur: quinimò conceditur sub conditionibus prædictis, quandoq; etiam nonnullis alijs Religionis mendicantibus.

3 *Indulgentias verò.*] Per huius Decreti posteriorem partem non possunt Ordinarij prohibere, quò minùs Religiosi indulgentias sibi olim à Summo Pontifice concessas, publicent, nullo etiam verbo cum eis facto, at indulgentias, sibi ipsis denuo concessas, absq; Ordinarij licentia publicare non possunt. *Vide Decretum de indulgentijs in continuatione Sess. 25. de Refor.*

4 *Deinceps per Ordinarios locorum.*] Nullus ergo sine Ordinariorum licentia & auctoritate poterit eas publicare, non obstante quacunq; exceptione aut extentione, etiamsi Regularis sit aut in Ecclesijs ipsorum regularium, etiam prætextu priuilegiorum, v.g. Confraternitatis Rosarij, sed per Ordinarium, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus, populo publicari debent: *Vide idem infrà, Sess. 22. c. 5. §. Nemo.*

REMISSIONES.

α VIde suprà, Sess. 5. in fine, vers. quæstoris, & adde P. Henriq. in sum. lib. 7. c. 19. à princip. Nauar. de Orat. Miscel. 66. n. 2. Quarant. in summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. 26. in fine, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Quæstores, pag. 302. Fr. Emm. quæst. Regul. tom. 2. q. 57. art. 7. & q. 98. art. 1. plures refert Doctores Cened. ad Clem. Collect. 9. pag. mihi 401.

β Zerol. d. verbo Quæstores, asserit in sacra Cardinalium Congreg. decisum esse, dari posse licentiam petendi Eleemosynas cum his circunstantiis. Prima, vt sint personæ bonæ existimationis. Secũdà, ne sint Participes ipsarum Eleemosynarum. Tertia, ne habeant vllo modo nomen quæstoris. Quarta, nullas indulgentias diuul-

gent, nec concionentur. Quinta, ne sua priuilegia, aut sacras reliquias circumferant. Sexta, ne imprecationibus, aut minis Eleemosynas ab hominib. exprimant, aut extorqueant, nec campanas aliaue instrumenta deferant. Septima, nec quicquam debitum, aut vsitatum petant. Octaua, nec vllo artificio aut specie commemorandæ orationis alicuius Sancti, aut alio peruerso more vtantur. Nona, sed simpliciter, ac modestè Eleemosynas petant, easq; in pij loci vtilitatem transportent.

Indictio futuræ Seßionis.

Sacrosancta OEcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis statuit, & decreuit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta post octauam festi Natiuitatis B. Mariæ virginis, quæ erit XVII. mensis Septembris, proximè futuri: hoc tamen adiecto, quod dictum terminum, ac vnicuique Sessioni in posterum præfigendum, ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, & voluntate, sicuti rebus Concilij putarit expedire, etiam in generali congregatione, restringere, & prorogare liberè possit, & valeat.

SESSIO XXII.

QVÆ EST SEXTA SVB PIO IV. PONTIF. MAXIM. CELEBRATA DIE XVII. SEPT. M. D. LXII.

Doctrina α β γ &c. De Sacrificio Missæ.

ACROSANCTA OEcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, vt vetus absoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Eucharistiæ mysterio in sancta Ca-

cta Catholica Ecclesia fides, atque doctrina retineatur, & in sua puritate, propulsatis erroribus, atque hæresibus, conseruetur; de ea, quatenus verum, & singulare sacrificium est, Spiritus sancti illustratione edocta, hæc, quę sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

REMISSIONES.

α Vide D. Thom. p. 3. quæst. 78. art. 5. & 7. & quæst. 83. Pet. Sot. tit. de Missa, Caietan. in opusculo, de Sacrificio Missæ contra Lutherum, Can. lib. 12. de locis Theolog. cap 13. Sot. lib. 9. de Iustit. quæst. 2. artic. 1. Cardin. Bellarm. de Missa, & lib. 1. cap. 5. Couar. lib. 4. Vari. cap. 22. Veg. lib. 13. in Trident. cap. 39. P. Henriq. in sum. lib. 9. de vero Missæ Sacrificio, Repertorium Inquisit. verbo Missa, Michael. Timoth. de Sacrificio Missæ. P. Gabri. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. quæst. 83. disp. 220. P. Azori. institut. Moral. part. 1. lib. 10. cap. 18. cum seqq. Frat. Emman. in sum. tom. 1. cap. 242. de Missa, Zerol. in praxi Episcop. verbo Missa, P. Ægidi. de Conink. de Sacram. & censur. tom. 1. quæst. 83. Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm. part. 2. lib. 4. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 29. à num. 143. cum seqq.

β Licitum esse vsum accipiendi pitantiam vel pecuniam pro celebranda Missa specialiter alicui applicata, nullamque ob id committi simoniam, aut culpam, etiamsi Sacerdos eam exigat ex pacto, resoluunt Anton. de Cordub. de casibus conscientiæ casu 27. Mich. Timoth. de Sacrificio Missæ, tract. 3. quæst. 48. Iacob de Graffis, lib. 2. decis. aure. cap. 96. à num. 32. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 29. à numer 3. P. Henriq. in sum. lib. 9. cap. 22. Morl. in Emporio iuris part. 1 titul. 1. quæst 13. à princip. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tit. de Sacram. Eucharist. cap. 18. vers. Quarta conclusio, P. Soar. p. 3. quæst. 83. artic. 6. disp. 86. sect. 1. cum seqq. P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 35. dub 8. P. Vasquez, d. tom. 3. disput. 234. P. Ægid. de Sacram. d. tom. 1. quæst 83. num. 196. cum seqq. plures Doctores refert Cened. ad Decretal. Collect. 44. num. 5.

γ Quòd taxatio pitantiæ dicitur iniusta, quando ita taxatur, vt neque plus, neque minus liceat dari, vel recipi, dicitur tamen iusta, quæ in qualibet regione communi consuetudine recepta, & approbata est à viris prudentibus, & Deum timentibus, vel quæ taxata fuerit à superiori habente potestatem, ita vt maior non possit iustè exigi, tenent Petr. Ledesm. vbi suprà conclus. 7. & 8. Arag. 2. 2. quæst. 85. de Sacrificijs, articul. 3. vers. sed dubitabit aliquis, Zerol.

in praxi Episcop. part. 1. verbo Missa, conclus. 2. & 3. §. 3. pag. mihi 227.

δ Vtrum Sacerdos, qui aliquam pecuniæ quantitatem accepit per se, vel per alium pro dicendis Missis, vel vt eas faciat celebrari per alios Sacerdotes, si eas celebrari faciat per alios, minori pitantia, possit iustè sibi retinere residuum eius, quod sibi datum fuit, sine peccato, & restitutione? Quòd possit retinere, si Sacerdos, qui dat illas Missas, sit parochus, aut eius populi curam gerat, resoluunt Sot. de Iustit. lib. 9. quæst. 3. articul. 1. vers. sed hoc propterea, Frat. Emman. in sum. tom. 1. cap. 242. de Missa, numer. 12. P. Soar. 3. part. quæst. 83. articul. 6. disputat. 86. sect. 3. vers. hac verò occasione. Contrariam verò opinionem sequuntur Ioan. Maior in 4. distinct. 45. quæst. 3. dub. 2. & Petr. de Ledesm. d. cap. 18. vers. *A esta duda se responde*. Alij distinguunt in hunc modum: quando Parocho, vel Sacristæ, qui pecuniam illam accepit à lege vel consuetudine, est assignata certa quantitas, ex quaque Missa pitantia ob stipendium, seu pro huiusmodi cura, & officio sibi iniuncto Missas commendandi, tunc non peccat; nec tenetur ad restitutionem, si aliquam partem retinet sibi, & alteram dat presbytero pro Missis: quando verò parochus seu sacrista non habet vllum officium, quòd lege, vel consuetudine compertum sit commendari Missas dicendas, tunc non potest sibi aliquid retinere. quam distinctionem tradunt Nauarr. in Man. cap. 25. numer. 91. Ludouic. Lop. in instructor. Conscientiæ, p. 2. tit. de Eucharist. cap. 78. vers. insuper, Beia casuum conscient. part. 1. casu 12. in fine. Arag. 2. 2. quæst. 85. de Sacrific. articul. 3. p. 683. in princip. Gutier. Canonic. lib. 1. cap. 29. numer. 32. Veg. tom. 2. cap. 41. casu 3. Pat. Henriq. lib. 9. cap. 22. in fine.

ε An præcepto de audienda Missa satisfaciat ille, qui ad horas Canonicas obligatus, eas tunc recitat, aut alias preces, ad quas tenetur ex voto, aut quia sunt à Confessario ei in pœnitentiam impositæ, tunc item recitat? Affirmant Nauarr. in Man. cap. 21. numer. 8. & de Orat. cap. 19. numer. 178. P. Azori. instit. Moral. p. 1. lib. 7. cap. 5. quæst. 3. P. Soar. tom. 3. quæst. 88. sect. 3. in fine, P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 19. quæst. 1. numer. 14. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. quæst. 83. num. 307. & num. 287. asserit sufficere audire duas partes sacri.

ζ An Missa pro multis dicta, tantum valeat cuilibet illorum, ac si pro vno solo celebraretur? Vide Nauarr. in Man. cap. 25. numer. 92. & numer. 111. vers. 35. & Cons. 6. numer. 2. & Cons. 7. de celebrat. Missar. Petr. Nauarr. lib. 2. de restit. cap. 2. à numer. 262. Marc. Anton. Cuch. lib. 5. instit. maior. tit. 6. numer. 77. Cou. in cap. alma, p. 1. §. 5. numer. 9. Ioan. Medin. Cod. de Orat. cap. de valore Orationis pro multis fusæ. Spin. de testam. Gloss. 13. princip. à numer. 55. Ludou. Lop. p. 2. cap. 78. de Eucharist. vers. nam iam hic, Hieron. La-

mas in 3. part. Methodi, cap. 13. §. 17. Arag. 2. 2. quæſt. 85. artic. 3. verſ. his conſtitutis, Frat. Emman. d. cap. 252. numer. 2. Iacob. de Graffis, d. lib. 2. cap. 45. à numer. 16. latiſſimè Dimas in tract. de Purgat. cap. 37. Humad. l. 42. Gloſſ. 2. à numer. 3. tit. 4. part. 1. Nunno in part. 3. D. Thomæ, quæſt. 84 artic. 1. dub. 8. pag. 960. Cardin. Tolet. lib. 2. inſtruct. Sacerd. cap. 6. P. Azori. inſtit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 21. quæſt. 1. Greg. de Valent. tom. 4. diſput. 6. quæſt. 11. punct. 1. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Euchar cap. 17. concl. 23. P. Henriq. d. lib. 9. cap. 19. §. 5. Zerol. d. verbo Miſſa, verſ. ad quartum, P. Soar. tom. 3. quæſt. 79. ſect. 12. & tom. 4. diſput. 48. ſect. 6. P. Ægid. d. q. 63. num. 186. in fine.

Vtrum Sacerdoti liceat Miſſas celebrare anticipatè? Doctores ſtatim citandi ponunt ſequentes caſus. Primus igitur caſus tenet, licitum eſſe Sacerdotem Miſſam dicere anticipatam ex his quas in poſterum tenetur dicere pro certa intentione. Secundus, quando quis diceret, & celebraret pro intentione eius, qui habet mandare Miſſas, etiamſi ille neſciat, poterit pro Miſſa taliter dicenda anticipatè ſtipendium accipere, reſoluunt Arag. d. art. 3. pag. 682. Ledeſm. d. cap. 18. concluſ. 17. verſ. *La duda es de vn Sacerdote*, Frat. Emman. d. cap. 252. numer. 8. Et præter hos caſus promulgata fuit deciſio Cardinalium Concil. Trident. ex mandato S. P. bonæ memoriæ Clem. VIII. edita, cuius tenor talis eſt.

Superioribus diebus ſignificatum fuit S. D. N. paucis abhinc annis in Hiſpania nouam conſuetudinem recentiorum aliquot Theologorum opinione nixam, ſenſim receptam, in dies magis inualuiſſe, vt Sacerdotes Miſſam celebrantes eius valorem generalem applicent his, qui poſtea Miſſæ celebrationem poſtulaturi, ac pro eo Eleëmoſynam præbituri ſunt, tametſi antequam Miſſæ ſacrificium perageretur, neque à Sacerdote illud rogaſſent, neque ei hac de cauſa Eleëmoſynam præſtitiſſent. Quam rem cùm Sanctitas S. ad ſacram congregationem Cardinalium Concilij Tridentini interpretum pro materiæ grauitate examinandam reieciſſet, in ipſa Congregatione primùm de ea actum fuit diligentiſſimè, ac deinde relatum ad Sanctitatem ſuam: quæ ex eiuſdem Congregationis ſententia, huiuſmodi conſuetudinem, tanquam pluribus nominibus periculoſam, fidelium ſcandalis, & offenſionibus obnoxiam, atque à vetuſto Eccleſiæ more nimium abhorrentem exploſit, ac improbauit, atque Amplitudini tuæ literas dari, quod facimus, mandauit, vt omnibus iſtius Regni Archiepiſcopis, atque Epiſcopis, in quorum diœceſibus huiuſmodi applicatio in vſum inducta fuerit, per literas, aut alias ſcripto iniungat, vt talem vſum aboleant, ac prohibeant excommunicationis, atque alijs, quas opportunas, & neceſſarias exiſtimauerint pœnis. Idemque præcipiat Generalibus & Capitibus Ordinum, quos in iſtis regnis nunc nouerit commorari, vt ſcilicet, & ipſi Regularibus ſibi

subditis talibus applicationibus eisdem pœnis propositis interdicant. Quæ omnia pro sua pietate, & Sanctissimi Domini nostri iussis obsequendi studio Amplitudinem tuam sedulò effecturum sperantes, Omnipotentem Deum rogamus, vt eam quotidie cœlestis suę gratię donis velit auctiorem, Romæ, die decimoquinto Nouembris 1605.

b Non esse peccatum mortiferum facere sacrum ante preces nocturnas, seu matutinum, expresse affirmant Sot. lib. 10. de Iustit. quæst. 5. artic. 4. conclus. 2. & in 4. distinct. 13. quæst. 2. in fine, Llam. in p. 3 Methodi, cap. 5. §. 15. el. 1. pag. 501. Medin p. 1. inst. Confess. cap. 16. §. 2. in fine, Emman. Saa in Aphorismis, tit. de Missa, numer. 22. Ioan. Baptist. Corrad. in resp. casuum conscient. casu 242. Cuch. lib. 5. tit. 6. num. 36. Petr. Arag 2. 2. quæst. 63. artic. 12. vers. de Ordine, pag. 832. Ludou. Lop in instruct. conscient. p. 2. cap. 79. de Euchar. st. vers denique, neque hic pag. 297 & cap. 105 de Horis Canon. vers. Nunc tamen, Veg. in speculo curat. cap. 10. §. 28. numer. 254. vers Tabien. Alphon. Veg. in sum. p. 2. cap. 41. casu 16. Frat. Emman. in sum. p. 1. cap. 249. numer. 12. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tit. de Sacram. Eucharist cap. 23. vers. 8. conclus. P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 37. dubitat. 12. num. 81. P. Soar. part. 3. quæst. 83. artic. 3. disput. 82. sect. 1. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. d. quæst. 83. numer. 220. Quòd verò peccatum sit mortale ante matutinarum recitationem sacrum facere, tuentur D. Antonin. p. 3. t. t. 13. cap. 6. §. 4. in fin. Armil. in sum. verbo Missa, num. 3. Tabien. num. 7. Angel. num. 42. Nauar. in man. cap. 25. num. 83. vers. 18. & de Horis Canon. cap. 3. numer. 70. & cap. 21. numer. 30. D. Raimund. in sua sum. lib. 3. titul. de Sacram. iter. in Gloss. verbo pro defunctis, pag. 326. Simon. Mayol. de Irregularit. lib. 3. cap. 24 numer. 1. Anton. Bernard in sum cap. 27. num. 26. Petr. Bollo in OEconomica Canon. Classe 1. cap. 5. §. 6. pag 82. vers. Primum est, Mechior. de Huelam in Epitome cæremon. & mysteriorum Missæ, §. 2. vers. *Los quales Maytines*, pag. 355. Ludou. Beia respons. casuum conscient. part. 1. casu 54. vers. quia celebrare ante matutinas. Mich. Timoth. de Sacrificio Missæ, tract. 1. quæst. 2. Læli. Zechi. de Sacrament. tract. de Missa, cap. 16. in princip. Stephan. Durantes de Ritibus Ecclesiæ, lib. 3. cap. 24 num. 13 Iacob de Graffis, lib. 2 decis. cap. 40. numer. 5. P. Henriq. lib. 9. de Missa, cap. 24 num. 7. P. Azori. instit. Moral. part. 1. lib. 10. cap. 18. quæst. 17. & latissimè scripsit Laurentius Perez Seco in eleganti tract. qui inscribitur, *An liceat Missam celebrare non recitatis Matutinis*.

* * *

Capvt I.

Christus in nouissima Cœna Apostolis, quos tunc sacerdotes faciebat, dedit potestatem ac præceptum offerendi corpus & sanguinem suum sub speciebus panis & vini: hoc visibile sacrificium Ecclesiæ relinquens, per quod virtus sacrificij in cruce peracti (quod iugiter hoc repræsentatur) applicatur in remissionem peccatorum quæ quotidie committuntur.

QVoniam sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter *a* Leuitici Sacerdotij imbecillitatem consummatio non erat; oportuit, Deo patre misericordiarum ita ordinante, sacerdotem alium *secundum β ordinem Melchisedech* surgere, Dominum nostrum Iesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noster, etsi *b* semel seipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo patri oblaturus erat, vt æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem sacerdotium eius extinguendum non erat; in cœna nouissima, qua nocte tradebatur, vt dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, *quo γ cruentum illud semel* in Cruce peragendum, repræsentaretur; eiusque *c* memoria in finem vsque sæculi permaneret; atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, corpus & sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit; ac sub earundem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc *d noui Testamenti sacerdotes* constituebat, vt sumerent, tradidit; & eisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, vt offerrent, præcepit per hæc verba, *d* Hoc facite in meam cõmemorationẽ. vti semp Catholica Ecclesia intellexit, & docuit.

a *Heb. 7.*

b *Heb. 7. d. 6.*

c *1. Cor. 11.*

d *Ma[illegible]h. 26. Lucæ 22.*

a Exod. 13. nam celebrato veteri Pascha, quod in memoriam *a* exitus de Ægypto multitudo filiorum Israël immolabat, nouum instituit Pascha, se ipsum ab Ecclesia per sacerdotes sub signis visibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui sanguinis effusionem nos redemit, *b* eripuitque de potestate tenebrarum, & in regnum suum transtulit. Et hæc quidem *c* illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari potest: *quam ε Dominus per Malachiam* nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: & quam non obscurè innuit Apostolus Paulus, *d* Corinthijs scribens, cum dicit: non posse eos, qui participatione mensæ Dæmoniorum polluti sunt, mensæ Domini participes fieri: per mensam altare vtrobique intelligens. Hæc denique illa est, quæ per varias sacrificiorum, naturæ, & legis tempore, similitudines figurabatur; vtpote quæ bona omnia, per illa significata, velut illorum omnium consummatio & perfectio complectitur.

b Col. 1.

c Malach. 1.

d 1. Cor. 10. d.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. instit. moral. p. 1. li. 10. ca. 18 q. 7. vers. Quæres an in aliis, Cardin. Bellarm. lib. 1. de Missa, c. 6. & 7. P. Vasquez, to. 3. in 3. p. D. Thom. disp. 218. num. 2. P. Ægidi. de Conink. de Sacram. & censur. tom. 1. q. 83. num. 32. & 75. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. cap. 17. concl. 1.

β *Secundum Ordinem Melchisedech.*] Vide Lindan. in panoplia, lib. 4. cap. 46.

γ *Quo cruentum illud semel, &c.*] Vide P. Vasquez, d. tom. 3. disp. 221. num. 30.

δ *Noui Testamenti Sacerdotes.*] Quòd solus Sacerdos possit Eucharistiam consecrare, de fide definitum esse resoluit, P. Valer. Reg. in praxi fori pœn. lib. 29. à num. 40. & aduersus hæreticos nostri temporis defendunt Bellarm. lib. 4. de Eucharist. c. 16. P. Soar. tom. 3. disp. 61. sect. 3. dicto primo.

ε *Quam Dominus per Malachiam, &c.*] Vide P. Azori. d. c. 18. q. 7. à princ. p. P. Ægid. d. q. 83. num. 117.

CAP. II.

CAPVT II.

Sacrificium visibile in altari est propitiatorium, non tantum viuis, sed & defunctis nondum plenè purgatis in Christo.

α ET quoniam in diuino hoc sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruentè immolatur, qui in ara Crucis semel se ipsum cruentè obtulit, docet sancta Synodus, *sacrificium* β *istud verè propitiatorium esse*, per ipsumque fieri, vt, si cum vero corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti, ac pœnitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. *a Huius quippe* γ *oblatione placatus Dominus* gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia, dimittit. *vna* δ *enim eademq; est hostia*, idem nunc offerens sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in Cruce obtulit, sola offerendi ratione diuersa. Cuius quidem oblationis, cruentæ, inquam, fructus per hanc vberrimè percipiuntur: tantùm abest, vt illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non solùm pro fidelium viuorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus, *sed* ε *& pro defunctis* in *b* Christo nondum ad plenum purgatis, ritè, iuxta Apostolorum traditionem, offertur.

a *August. 10. de ciu. Dei, cap. 20.*

b *Infr. Sess. 25. in prin.*

REMISSIONES.

α VIde Bald. Iunium super opera controu. Bellarm. p. 2. li. 4. ca. 5. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 1. q. 83. n. 107. latè P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. l. 29. ann. 149.

β *Sacrificium istud verè propitiatorium esse.*] Vide P. Azor. inst. Moral. p. 1. li. 10. c. 20. à princip. Bald. Iunium dict. ca. 5. in princ. Cardin. Bellarm. lib. 2 de Sacrif. cap. 4. P. Valent. dis. 6. qu. 11. puncto 1. §. 19. P. Ægid. d. q. 83. à nu. 109. Pet. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Euchar. c. 17. concl. 8.

γ *Huius oblatione placatus Dominus.*] Vide Vasquez in 3. p. D. Thomæ tom. 3. disp. 225. numer. 22. & disp. 228. num. 14. P. Azor. institut.

Moral. p. 1. li. 10. c. 20. q. 2. vers. Postremò, P. Valer. Reginald. d. li. 29. num. 156.

b *Vna enim eademq; est hostia.*] Vide Paul. Comitol. respons. Moral. lib. 1. qu. 42.

c *Sed & pro defunctis.*] Vide P. Azor. d. li. 10. cap. 22. qu. 4. P. Valeri. Reginald. d. li. 29. n. 153. vers. In vita. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. ca. 17. conc. 21. An autem qui in humanis est possit sibi facere celebrari Missas, vel officium defunctorum? Affirmat Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Missa, vers. Decimò: modo non dicantur orationes, quæ monstrant aliquem iam mortuum, verbi gratia, *Inclina Domine*, vbi dicitur, *quem de hoc sæculo migrare iussisti.*

CAPVT III.

Memoria sanctorum fit in sacrificio, ipsum autem sacrificium non offertur sanctis.

a August. de ciu. Dei li. 8. cap. 27.

ET quamuis *a* in honorem, & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueuerit; non tamē illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronauit: vnde nec sacerdos dicere solet, Offero tibi sacrificium Petre, vel Paule; sed Deo de illorum victoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat; vt ipsi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam facimus in terris.

REMISSIONES.

VIde P. Ægid. de Coninck. de Sacrament. & censuris tom. 1. q. 83. num. 158.

CAPVT IV.

Canon Missæ ab omni vitio purus constat verbis Domini, Apostolorum traditionibus, ac sanctorum Pontificum piis institutionibus.

ET cum sancta sanctè administrari conueniat, sitque hoc omnium sanctissimum sacrificium; Ecclesia Catholica, vt dignè reuerenterque offerretur, ac perciperetur, sacrum canonem multis antè sæculis instituit, ita ab

omni

omni errore purum, vt nihil in eo contineatur, quod nō maximè sanctitatem, ac pietatem quandam redoleat, mentesque offerentium in Deum erigat. is enim constat cum ex ipsis Domini verbis, tum ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoque Pontificum piis institutionibus.

REMISSIONES.

Vide Balduin. Iunium super opera controu. Bellar. p. 2. li. 4. cap. 9. à principio, & præcipuè vers. Porrò Canon.

Caput V.

Maiestas sacrificij commendatur, & mens fidelium ad cœlestia erigitur per quorundam summisse dicendorum recitationem, cerimonias, vestes &c.

Cvmque *a* natura hominum ea sit, vt non facilè queat sine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationem sustolli; propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam, vt scilicet quædam summissa voce, alia verò elatiore, in Missa pronunciarentur, instituit. Cærimonias item adhibuit, vt mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes, aliaque id genus multa, ex Apostolica disciplina & traditione, quo & maiestas tanti sacrificij commendaretur, & mentes fidelium per hæc visibilia religionis, & pietatis signa ad rerum altissimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

a. Aug lib. 3. de lib. arbitr. c. 10. Humana autem anima.

REMISSIONES.

a Vide Bald. Iunium super opera controu. Bellarm. p. 2. lib. 4. c. 8. de cærimonijs Missæ. Pat. Valerium Reginald. in praxi fori pœnitential. li. 29. nu. 159 cum sequentibus.

Cap. VI.

CAPVT VI.

Missa etiam ea in qua nullus præter sacerdotem, qui est publicus minister, sacramentaliter communicat, est publica; fitq; pro toto corpore Christi, quod est Ecclesia.

1 OPtaret quidem sacrosancta Synodus, *vt* α *in singulis Missis fideles* adstantes, non solùm spirituali affectu, sed sacramentali etiã Eucharistię perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi huius sacrificij fructus vberior proueniret: nec tamen, si id non semper fiat, *a* propterea Missas illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, vt priuatas, & illicitas, damnat, sed probat, atq; adeò commendat; siquidem illæ quoq; Missæ verè communes censeri debent; partim, quòd in eis populus spiritualiter communicet; partim verò, quòd à publico Ecclesiæ ministro non pro se tantùm, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur.

a *Alioqui nec Fabian. de consecr. dist. 1. c. Et si non: nec Cõc. Eliberti. de cons. dist. 2. c. Omnis homo: nec 1. Toleta. c. 13. probasset certis tantum temporibus communicantes.*

DECLARATIONES.

1. *Optaret.*] Obstat Concilium Tridentinum Episcopo volenti præscribere certa tempora,) veluti dies Dominicos, quartam & sextam feriam) quibus tantùm liceat viris Laicis coniugatis, negotiatoribus, & mulieribus etiam non coniugatis, sanctissimam Eucharistiam sumere, ob irreuerentiam quam potest quotidiana huius Sacramenti sumptio in sua Diœcesi parere. Quia antiquo tempore peracta consecratione, omnes adstantes sumebant Eucharistiam, & ideo licitum est quotidie Eucharistiam sumere, *c. quotidie, de consecr. dist.* 2. Quapropter exhortandi sunt fideles, vt sicut quotidie peccant, ita quotidie medicinam accipiant, *cap. si quotiescunque, de consecrat. dist.* 2.

REMISSIONES.

α VT *in singulis Missis fideles adstantes non solùm spirituali affectu, sed Sacramentali etiam Eucharistiæ, &c.*] Ex hoc text. colligit Ludou. Beia Respons. casuum conscientiæ p. 4. casu 14. vers. Con-

Confirmatur hoc ex Concilio, quòd, scilicet, quilibet Sacerdos potest Eucharistiam ministrare absque peccato sæpius communicanti voluntariè, & ex deuotione. Vide D. Ambr. li. 5. de Sacram. c. 4. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 80. n. 79. cum seqq.

CAPVT VII.

Plures ponuntur causæ ob quas præceptum sit sacerdotibus, vt aquam vino in calice offerendo miscerent.

MOnet *a* deinde sancta Synodus, præceptum esse *a* ab Ecclesia sacerdotibus, vt aquam vino in calice offerendo miscerent, tum quòd Christum Dominum ita fecisse credatur, tum etiam quia è latere eius aqua simul cum sanguine exierit, quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cùm *b* aquæ in Apocalypsi B. Ioannis populi dicantur; ipsius populi fidelis cum capite Christo vnio repræsentatur.

a 3. *Carthag. cap. 14. & Braccar. 3. c. 1. ex Cypr. li. 2. c. epist. 3.*

b *Apoc. 17.*

REMISSIONES.

a VIde Pat. Azor. inst. Moral. p. 1. li. 10. c. 3. q. 1. vers. Altera Quæstio erat P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 74. art. 6. n. 128. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. disp. 176. n. 13. & disp. 179. n. 11. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Eucharist. c. 4. concl. 16. & 17.

CAPVT VIII.

Missa non dicenda vulgari lingua, eius tamen mysteria populo sunt frequenter inculcanda per animarum curatores.

ETsi Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem, non tamen expedire visum est Patribus, *vt a vulgari paßim lingua celebraretur.* Quamobrem, retento vbiq; cuiusque Ecclesiæ antiquo, & à sancta Romana Ecclesia, omnium ecclesiarum matre, & magistra, probato ritu, ne oues Christi esuriant, *a* neue paruuli panem petant, & nō sit, qui frangat eis, mandat sancta Synodus Pastoribus, & singulis, curam animarum gerentibus, vt frequenter inter Missarum celebrationem vel per se, vel per alios ex iis, quæ

a *Thren. 4.*

quæ in Missa leguntur, aliquid exponant, *a* atque inter
a Sess. 24. c. 7. cetera sanctissimi huius sacrificij mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis.

REMISSIONES.

a VT *vulgari passim lingua celebraretur.*] Vide P. Azori. institut. Moral. par. 1. lib. 8. c. 26. qu. 6. vers. Verum, Balduin. Iunium super opera controu. Bellarm. p. 1. li. 1. c. 2. verbo Propositio. vers. Probatur 3. pag. 13.

CAPVT IX.

Prologemenon canonum sequentium.

QVia verò aduersus veterem hanc, in sacrosancto Euangelio, Apostolorum traditionibus, sanctorumq; Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi disseminati sunt errores, multaque à multis docentur, atque disputantur, sacrosancta Synodus, post multos grauesque his de rebus maturè habitos tractatus, vnanimi Patrum omnium consensu, quæ huic purissimæ fidei, sacræq; doctrinæ aduersantur, damnare, & à sancta Ecclesia eliminare, per subiectos hos canones, constituit.

DE SACRIFICIO MISSÆ.

CANON I.

a Si quis dixerit, in Missa non offerri Deo verum & proprium sacrificium, aut quòd offerri non sit aliud, quam nobis Christum ad manducandum dari; anathema sit.

CANON II.

a Si quis dixerit, illis verbis, *b* hoc facite in meam commemorationem, *c* Christum non instituisse Apostolos sacerdotes; aut non ordinasse, vt ipsi, alijq; sacerdotes offerrent corpus, & sanguinem suum, anathema sit.

b 1. Cor. 11.
c Luc. 22.

CANON

CANON III.

Si quis dixerit, Missæ sacrificium tantùm esse laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificij in cruce peracti, non autem *a* propitiatorium; vel soli prodesse sumenti; neq; pro viuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus offerri debere, anathema sit. a Sup. c. 2.

CANON IV.

Si quis dixerit, blasphemiã irrogari sanctissimo Christi sacrificio, in Cruce peracto, per Missæ sacrificium, aut illi per hoc derogari, anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, imposturam esse, Missas celebrare in honorem *b* Sanctorum, & pro illorum intercessione apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit; anathema sit. b Sup. c. 3.

CANON VI.

Si quis dixerit, canonem Missæ errores *c* continere ideoq; abrogandum esse; anathema sit. c Sup. c. 4.

CANON VII.

Si quis dixerit, cærimonias, vestes, & externa signa, quibus in Missarum celebratione Ecclesia Catholica vtitur, irritabula impietatis esse magis, quàm officia pietatis; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Missas, in quibus solus sacerdos Sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideoque abrogandas; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Ecclesiæ Romanæ ritum, quo summissa voce pars canonis, & verba consecrationis proferuntur, damnandum esse, aut lingua *d* tantùm vulgari Missam celebrari debere, aut aquam non miscendam esse vino in calice offerendo, eò quòd sit contra Christi institutionem; anathema sit. d Sup. c. 8.

RE-

REMISSIONES.

CANON I.

a VIde P. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 10. c. 8. qu. 4. P. Vasquez in 3. p. B. Thom. tom. 3. disp. 222. n. 15.

a CANON II. Vide B. August. li. 10. de Ciuit. Dei cap. 20. P. Azo. d. qu. 4.

a CANON III. Vide P. Vasquez d. tom. 3. disp. 228. nu. 3. P. Ægid. de Sacram. q. 83. n. 161. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. li. 29. num. 149. & 153.

a CANON VI. Vide P. Henriq. in sum. p. 2. li. 9. c. 31. n. 2.

a CANON FIN. Vide P. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 30. q. 1. vers. Altera quæstio est, Balduin Iunium super opera controu. Bell. p. 2. lib. 4. cap. 7. de Missis priuatis, genere linguæ, & modo vocis, prope finem.

Decretum de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ.

QVanta cura adhibenda sit, vt sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur; quiuis facilè existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris litteris eum vocari, *a* qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessariò fatemur, nullum aliud opus adeò sanctum, ac diuinum à Christi fidelibus tractari posse, quàm hoc ipsum tremendum mysterium; quo viuifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidiè immolatur; satis etiam apparet, omnem operam & diligentiam in eo ponendam esse, vt quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis ac pietatis specie peragatur. Cùm igitur multa iam siue temporum vitio, siue hominum incuria, & improbitate irrepsisse videantur, quæ à tanti sacrificij dignitate aliena sunt, vt ei debitus honor, & cultus ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem restituatur: decernit sancta Synodus, vt Ordinarij locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere sedulo curent, ac teneantur, quæ

a Hier. 48.

quæ *vel* 1 α *auaritia, a* idolorum ſeruitus, 2 *vel irreuerentia*, quæ ab impietate vix ſeiuncta eſſe poteſt, vel ſuperſtitio, veræ pietatis falſa imitatrix, induxit. Atque vt multa paucis comprehendantur, in primis, quod ad auaritiam pertinet, cuiuſuis generis mercedum conditiones, pacta, & β *quidquid* 3 *pro Mißis* nouis celebrandis datur; nec non importunas, atque 4 *illiberales eleemoſynarum exactiones*, potius quàm poſtulationes, aliaque huiuſmodi, quæ à ſimoniaca labe, vel certè à turpi quæſtu non longè abſunt, omnino prohibeant. Deinde, vt irreuerentia vitetur, ſinguli in ſuis diœceſibus interdicant, ne cui vago, & ignoto ſacerdoti Miſſas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publicè, & notoriè criminoſus ſit, aut ſancto altari miniſtrare, aut ſacris intereſſe permittant; *neve* γ δ *patiantur* b 5 *priuatis in domibus*, atque omnino extra Eccleſiam, & ad diuinum tantùm cultum 6 *dedicata oratoria*, ab eiſdem Ordinarijs deſignanda, & viſitanda, ſanctùm hoc ſacrificium à ſæcularibus, aut regularibus quibuſcumque peragi: ac niſi priùs qui interſint, decenter compoſito corporis habitu, declarauerint ſe mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non ſolùm corpore, adeſſe. *Ab* ε *eccleſiis verò muſicas eas*, vbi ſiue organo, ſiue cantu laſciuum, aut impurum aliquid miſcetur, item ſæculares omnes actiones, vana, atq; adeò profana colloquia, 7 *deambulationes, ſtrepitus*, clamores arceant, vt domus c Dei verè domus orationis eſſe videatur, ac dici poſſit. Poſtremò, ne ſuperſtitioni locus aliquis detur, edicto, & pœnis propoſitis caueant, ne *ſacerdotes aliis*, ζ *quàm* 8 *debitis horis celebrent*; neve ritus alios, aut alias cærimonias, 9 *& preces in Miſſarum celebratione* adhibeant, præter eas, quæ ab Eccleſia probatæ, ac frequenti, & laudabili vſu receptæ fuerint. *Quarundam* η *verò Miſſarum, & candelarum certum numerum*, qui magis à ſuperſtitioſo cultu, quàm à vera religione, inuentus eſt, omninò ab eccleſia remoueant: doceantque populum, quis ſit, & à quo potiſſimū proueniat ſanctiſſimi huius ſacrificij tam pretioſus ac cœleſtis fructus. 10 θ *Moneant etiam eundem populum*

a *Epheſ. 5.*

b *Conc. Laodic. can. 8. Conc. Carth. 2. can. 9. c. ſicut. cum ſeq. c. his ergo. c. nullus preſbyter, &c. cleric. de cōſ. diſt. 1. iuxta Conc. Leod. c. 58. & Felic. Papa in epiſt. ad omnes Epiſcop. & ante hos Anaclet. ep. 1.*

c *Matth. 21.*

a c. 2. de par. Vide Concil. Agath. 21. & 63.

pulum, vt frequenter II *ad suas* a *parochias*, saltem diebus Dominicis, & maioribus festis, accedant. *Hæc* I *igitur omnia*, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinarijs ita proponuntur, vt non solũ ea ipsa, sed quæcunque alia huc pertinere visa fuerint, ipsi pro data sibi à sacrosancta Synodo potestate, ac etiam vt delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant; atque ad ea inuiolatè seruanda censuris ecclesiasticis, alijsque pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant: non obstantibus priuilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

DECLARATIONES.

1 *Vel auaritia.*] Auaritia non solùm arcenda est ab eo qui celebrat, sed ab his etiam, qui à celebrante aliquid exquirunt, vt illi faciant licentiam celebrandi.

2 *Vt irreuerentia videtur.*] Vbi est consuetudo quod Sacerdos per Ecclesiam paratus & paramentis Sacerdotalibus indutus eleemosynam quærat & pacem offerat, illam S. D. N. censuit tollendam. Nihilominus Sacerdoti celebranti, oblationem, & eleemosynam accipere licet, dummodo apud altare maneat, nec vagetur, quia per Ecclesiam vagatio hic specialiter tollitur. Parochus autem Ecclesiam circumire potest. At simplex sacerdos, nec ad populum se vertere, nec Ecclesiam circumire potest. Ita Congregatio, facto verbo cum Sanctissimo, censuit.

3 *Promissis nouis.*] Qui missas nouas celebrant, possunt se tantum in medio altaris ad populum vertere, & oblationes spontè factas recipere, non autem circumire Ecclesiam hac de caussa.

4 *Illiberales eleemosynarũ exactiones omnino prohibeant.*] Non enim est obligationis: poterit tamen accipi eleemosyna inter partes stabilita promissis celebrandis, & promittens soluere, potest conueniri, Caiet. in sum. verb. Simonia.

5 *Priuatis in domibus.*] Facultatem celebrandi in priuatarum domorum oratorijs, ab Apostolica Sede emanatam, Episcopus impedire non potest, verùm oratoria ipsa visitare debet, vt videat si decenti loco, ornatuq; sint. Item corrigere quicquid corrigendum inuenerit, licentias quoq; ab antecessoribus Ordinariis concessas reuocare, aut limitare eius arbitrio permittitur.

Licentia tamen celebrandi missam in oratorio alicuius Laici reuocari non potest sine caussa.

6 Dedi-

6 *Dedicata oratoria.*] In oratorijs extra Ecclesiam dedicatis celebrare licet, dummodo nullum Parochiæ damnum inferatur.

In priuatis oratorijs celebrandi facultas ab Episcopo concedi non potest. quod procedit præsertim in locis ad id quidem destinatis, sed oratorij formam non habentibus. Idem de Principum domibus censendum est, nam hoc casu illæ priuatæ censentur, sicut & palatia Baronum. Quibus non obstantibus, Ordinarij arbitrio permittit Pontifex, necessitate personarum & infirmitatis qualitate pensata, vt pro infirmorum commoditate, etiam in priuato oratorio, vel altari ad hoc deputato, facultatem celebrandi concedat. Et ideo Ordinarius debet dare licentiam Marchionissæ, vt possit facere celebrari missam in oratorio, quod, propter ætatis & valetudinis incommoda, in aula sui palatij honesto & opportuno loco ad sacrum Missæ vsum exstruendum curauit; modo tamen illud occlusum teneat, sicuti postulat dignitas sacrificij quod ibi agendum est.

Literis Archiepiscopi Ianuensis quærentis, quid agendum sibi esset in praua Ianuensium consuetudine, qua tam ęgri, quam valentes, passim contra Decret. Concil. Trident. Missas domi audiunt? visum est respondendum, vt nemini (qui possit ad Ecclesiam ire) id permittat: in casu tamen necessitatis concedat arbitrio suo; modo celebretur in oratorio, vel altari ad id ministerium decenter constituto.

Infans nobilissima mulier Portugalliæ, cùm per consuetudinem non possit ipsa, neque eius familia exire domo ad missam, potest, & conceditur ei ac familiæ in oratorio audire, sine tamen præiudicio parochiæ.

Licentia celebrandi missam in oratorio vel Ecclesia de nouo fabricata dari non debet, nisi cum clausula, *saluo Iure, & sine præiudicio Ecclesiæ Parochialis.* Hoc autem præiudicium intelligitur in his, quæ spectant ad Sacramentorum administrationem, & ad alia, quæ ipsi parochiæ de iure debita attinent, in alijs verò non.

Si Oratorium ab Ordinario visum atque recognitum, existimetur idoneum, in quo honor & cultus Deo tribuatur, sicut Missæ sacrificium requirit, debet, ab eodem Ordinario, (si adsit aliqua legitima caussa) permitti, vt in eodem missa celebretur.

7 *Deambulationes, strepitus.*] Iudices etiam Ecclesiastici, (qualis est Vicarius cum adiunctis,) non possunt intra corpus Ecclesiæ iudicium exercere, *vt infr. c. 6. Sess. 25. de Reform. §. Episcopis.*

8 *Debitis horis.*] Ante diem, & horis indebitis celebrari nulli licet, etiam vigore priuilegiorum à Sede Apostol. ante Concil. Tridentin. concessorum. An autem Regulares possint Dominicis diebus dicere missas, nisi prius in Ecclesia maiori fuerit cantatum Præfatium? Congregatio censuit, nullo decreto Concil. id inhibitum esse: sicut & non est statutum, ne processiones faciant extra claustra, vel publicent monitiones, seu quasuis Bullas, sine Episcopi licentia. sic declarauit Congregatio.

Placuit concedi Florentiæ, confraternitati S. Francisci & B. Mariæ Magdalenæ, facultatem celebrandi Missam, ante lucem; sed ita, vt missa non incipiatur, nisi duabus horis ante solis ortum.

Prçlatis, Capellanis, Clericis, fratribus, alijsque superioribus mandauit Pius Quintus in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub suæ indignationis, ac perpetuæ suspensionis à diuinis, pœnis; vt deinceps missas vespertino tempore, licentiarum à maiori Pœnitentiario obtentarum aut aliarum facultatum, siue quouis alio prætextu, celebrare, vel celebrari facere non præsumant. Et hæc sancta constitutio Pij V. in Bullario est.

9 *Et preces in missarum celebratione.*] Licet nouę & non receptę preces in missa prohibeantur, non tamen iaculatorię, sicut est: *adoramus te Christe,* & similes vsu communi extra sacrificium probatæ, dummodo ob illas nihil omittatur in missa. Per hæc etiam verba non prohibetur, quin, vbi consuetudo viget, vulgari sermone dici possint.

10 *Moneant etiam.*] Populus monendus est, vt Dominicis diebus, & Festis maioribus in suis Parochijs missas audiat: non tamen ex vi Concil. Trident. est ad id per censuras Ecclesiasticas cogendus.

11 *Ad suas Parochias saltem diebus Dominicis.*] Circa excommunicationem ferendam in eos qui diebus Dominicis non accedunt ad Matricem vel parochialem Ecclesiam pro missa audienda, Congregatio censuit, hanc pœnam excommunicationis etiam in casu notabilis negligentiæ aut contumacię nullo Decreto Concilij impositam fuisse; sed tantum iniunctum est Episcopis, vt ipsi moneant populum, vt frequenter ad suas Parochias saltem diebus Dominicis, & maioribus Festis accedat, vt loquitur præsens cap. Item moneant populum diligenter, teneri vnumquemque Parochiæ suæ interesse, vbi commodè id fieri potest, ad audiendum verbum Dei, & discendum doctrinam Christianam, *vt loquitur Seß. 24. c. 4.*

De Rectore monoculo, qui vult se dare religioni, & celebrare missam, negatum est, si est captus toto oculo, neque huius dispositionis reperitur exemplum, ne scandalo populo sit. *Innoc. in c. cum tua, de corp. vit.*

Per hoc decretum, scilicet, de missis in priuatis domibus non celebrandi, non est vlla ex parte derogatum priuilegio concesso in fauorem Episcoporum, de quo in cap. vltim. de priuil. in 6. Ab omnibus enim Cardinalibus est ita decisum, quia intentio Concilij est tollere abusus, at in Episcopis non est abusus, cum fiat ex caussa, scilicet, vt quotidie missam audiant, quam non audirent, si illa priuilegia ipsis derogarentur. Quo priuilegio Episcopi etiam propter valetudinem vtuntur: nam profectionis, & valetudinis caussa æquiparantur. Eodem priuilegio possunt vti Episcopi ex vrgenti periculo: nam & per c. *Concedimus, de consecr. dist. 1.* conceditur missæ celebratio propter necessitatem extra Ecclesiam. Item Episcopus non valens commodè accedere ad Ecclesiam potest absque dicta licentia S. D. N. de celebran-

lebrando, in oratorio celebrare, vel celebrari sibi facere, ex c. *Missarum solemnia, de consecr. dist. 1.*

Stante prædicta declaratione, scilicet, quod licentia celebrandi in priuatis domibus est petenda à Sede Apostolica; Episcopus ipse non potest id concedere alijs, ex hoc textu, & ex dicta declaratione: ad tollendum abusus: licet de iure posset, d. c. *Missarum solemnia.*

REMISSIONES.

α *QVæ vel auaritia, idolorum seruitus,* &c.] Vide Nau. in Miscel. de Orat. Miscel. 56. num. 3. Guttier. Canon. lib. 1. c. 29.

β *Et quicquid pro Missis nouis celebrandis datur,* &c.] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Qui Missas nouas celebrant, possunt se tantum in medio Altaris ad populum vertere, & oblationes sponte factas recipere; non autem circumire Ecclesiam hac de causa, refert Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo Missa, vers. Secundò.

γ *Neve patiantur priuatis in domibus,* &c.] Vide Guttier. Canon. lib. 1. cap. 30. numer. 24. cum seqq. latè Frat. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 7. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Eucharist. conc 2. dudar. & 2. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 26. à princip. Pat. Henriq. in sum. p. 2. lib. 8. cap. 56. pag. 738. Pat. Ægid. de Sacram. tom. 1. quæst. 83. numer. 223. cum seqq. Et Sixt. IV. concessit fratribus Minoribus, vt non solùm in oratorijs, & locis, quibus degunt, sed etiam in quocunque alio loco congruenti, & honesto possint super Altare portatile Missas liberè, & licitè celebrare. Et Alexand. VI. concessit eisdem fratribus, vt possint celebrare Missas in cameris secularium, vel in plateis, dato, quòd non videantur loca inhonesta, quia in cameris dormiunt coniugati, & in plateis fiunt multa profana, quas concessiones adducit Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 43. art. 4. & art. 5. resoluit, Concilium in præsenti non reuocare hæc priuilegia, sed tantùm præcipere ordinarijs, vt non obstantibus dictis priuilegijs, compellant Regulares in foro exteriori censuris, & alijs remedijs opportunis, ne facultatibus in ipsis priuilegijs vtantur, & sic non impedientibus Episcopis non est cur Religiosi scrupulis agitentur. Sed P. Azor. d. cap. 26. quæst. 7. dicit, per Concilium in præsenti sublata esse prædicta priuilegia, nisi denuo concedantur, & confirmentur, & allegat Nauar. in Man. cap. 25. numer. 82. Durant. de ritibus Ecclesiæ lib. 2. cap. 6. numer. 8. P. Ægid. d. quæst. 83. num. 226. Ideo Gregor. XIII. concessit Religiosis Societatis IESV, quòd non obstante decisione Concil. Trid. sess. 22. in decreto de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ, possint Presbyteri Societatis in missionibus, quæ à superioribus fiunt, seruata alias forma concessionis Paul. III. videlicet cùm debita reuerentia, & honore, sacrificium Missæ super altari viatico celebrare vbique gentium, etiam in castris militum, modo loca, etsi communia & profana, tuta, & ho-

nesta sint, & Præpositus generalis, aut per eum Prouincialis Præpositi, eo tunc vtendum fore iudicauerint; poteruntque ibi ipsi presbyteri sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum ministrare fidelibus, ad illud sumendum debitè præparatis.

☉ Vtrum Episcopus possit dare licentiam, vt Sacerdos in priuatis domibus, quæ sacræ non sunt, immolare queat? Vide Nauar. conf. 1. sub tit. de Constitut. num. 76 & conf. 16. de priuilegijs, P. Azor. d. ca. 26. q. 3. vbi resoluit, hanc facultatem solum Romanum Pontificem concedere posse, & q. 4. sacram. Congregationem censuisse, per hoc Decretum non esse derogatum priuilegio Episcoporum, quod habetur in cap. Quoniam, de priuileg. lib. 6. de quo etiam Beia casuum conscientiæ p. 4. casu 33. Idem Azor. d. cap. 26. quæst. 5. asserit eandem sacram Congregationem censuisse, Episcopos prædicto priuilegio vti posse, quando ob incommodam valetudinem domo exire nequeunt: & q 6. posse Missæ Sacrificium absque peccato fieri extra loca consecrata, tempore necessitatis, Episcopi consensu, vbi commodè is peti, & impetrari potest, aut etiam sine eo, vbi commodè peti non potest, de quo etiam Nauar in Man. cap. 25. num. 82. Durant. de Ritibus Ecclesiæ lib. 2. c. 6. n. 8. Ludou. Beia d. casu 33. vers. Probatur tum quia, P. Soar. p. 3. disp. 81. sect. 2. latè Pet. Cened. pract. & Canon. lib. 1. q. 44. à num 4.

ε *Ab Ecclesiis verò musicas eas, &c.*] Vide Caiet. 2. 2. q 91. art. 1. vers. Inter hæc. Nauar. in Man. c. 12. n. 87. P. Soar. tom. 2. de Religione lib. 4. de Orat. c. 13. n. 16. & 17. Valent. 2. 2. disp. 6. q. 9. puncto vnic. latè, & eleganter P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 37. num. 7.

ϛ *Quarundam verò Missarum, & candelarum certum numerum, &c*] Vide P. Gabr. Vasquez in 3. p. B. Thomæ tom. 3. disp. 233. num. 26. Zerol. p. 1. verbo Missa, pag. 227. P. Sanch. d. lib. 2. c. 40. n. 40. vbi num. 41. de Trinitarijs sancti Amatoris.

ζ *Ne Sacerdotes alijs, quàm debitis horis celebrent.*] Vide Nauar. de Orat. in Miscel. 76. Frat. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, §. 13. num. 9. P. Henriq. lib. 9. c. 24. §. 6. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 29. à num. 173. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 25. pag. 1021. P. Vasquez in 3. p. B. Thomæ tom. 3. disput. 233. num. 26. cum sequentib. Legitimum tempus esse antemeridianum ad celebrandum, resoluunt Frat. Emman. d. §. 13. ad finem, Durant. de Ritibus Ecclesiæ lib. 2. cap. 7. P. Soar. tom. 3. disp. 80. sect. 4. P. Ægid. de Sacrament. tom. 1. q. 83. num. 217. cum sequentibus; Frat. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 6. vbi refert, quibus religiosis sit concessum, Missam celebrare ante horam, & post horam ab Ecclesia statutam, de quo etiam Pat. Azor. d. c. 25. q. 5.

θ *Moneant etiam eundem populum, vt frequenter ad suas Parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus festis, accedant.*] Vide Cened. Decretal. collect. 104. Ferdin. Paez Lusit. in Repet. cap. Missas, de consecrat. dist. 1. num. 133. Guttier. Canon. cap. 30. à num. 7. lib. 1.

Fr. Em-

Fr. Emman. in ſum. tom. 1. cap. 149. num. 25. & quæſt. Regular. tom. 1. qu. 43. art. 7. P. Soar. tom. 3. diſput. 87. ſect. 2. in dub. circa ſecundam Miſſæ diuiſionem, P. Azor. inſt. Moral. p. 1. lib. 7. ca. 6. quæſt. 4. P. Valeri Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 19. qu. 3. numer. 22. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. quæſt. 83. num. 312. P. Henriq. in ſum. p. 2. li. 9. de Miſſa cap. 26. nu. 14. pag. 830. Matthæ. Soar. in pract. & ordine viſitandi, ca. 3. nu. 4. Zerol. in praxi Epiſcopal. par. 1. verbo Miſſa, verſ. Ad ſextum, pag. 229. vbi aſſerit, ſacram Cardinalium congregationem cenſuiſſe, non poſſe Epiſcopum cogere populum mulctis aut pœnis, etiam caſu notabilis negligentiæ, aut contumaciæ, ire ad audiendam Miſſam in Parochia ſua.

Hæc igitur omnia, &c.] Ex his verbis colligit Frat. Emman. d. art. 17. poſſe Epiſcopos compellere Regulares, vt in offertorio Miſſarum conuentualium, quæ Dominicis diebus in monaſterijs celebrantur, declarent fidelibus, quę feſtiuitates, & ieiunia in illa hebdomada occurrant: ne ignorantia horum feſtorum & ieiuniorum, præcepta eccleſiaſtica à fidelibus tranſgrediantur, & ibi teſtatur ita vidiſſe obſeruari à quibuſdam fratribus Ordinum Mendicantium in hoc Regno Portugalliæ in Archiepiſc. Eborenſi.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

EAdem ſacroſancta œcumenica, *a* generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, vt reformationis negotium proſequatur, hæc, in præſenti Seſſione, ſtatuenda cenſuit.

a *infr. Seſſ. vlt. de refor. cap. 1.*

CAPVT I.

Omnes clerici ſint à negotiis ſecularibus alieni, honeſtè grauiterq; ſe gerant ac ſanctè viuant; cum ceteri in eos ſuos oculos coniiciant, ex iiſque ſumant quod imitentur.

NIhil eſt, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum aſſiduè inſtruat, quam eorũ vita, & exemplũ, qui ſe diuino miniſterio dedicarunt. Cùm enim à rebus ſæculi in altiorem ſublati locum conſpiciantur; in eos, tanquam *b* ſpeculum, reliqui oculos coniiciunt, ex iiſque

b *Matt. 5. Tit. 2. c. qualiter, 2. de accuſ. c. clericos, 21. diſt.*

ſumunt quod imitentur. Quapropter ſic decet omnino Clericos in ſortem Domini vocatos, vitam, moreſque ſuos omnes componere, *a* vt habitu, geſtu, inceſſu, ſermone alijſque omnibus rebus nil, niſi graue, moderatum, ac religione plenum, præ ſe ferant; leuia etiam delicta, quæ in ipſis maxima eſſent, effugiant; vt eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cùm igitur, quo maiore in Eccleſia Dei & vtilitate, & ornamento hæc ſunt, ita etiam diligentius ſint obſeruanda; *b* ſtatuit ſancta Synodus, vt, quæ alias à *c* ſummis Pontificibus, & à ſacris Concilijs de Clericorum vita, honeſtate, cultu doctrinaque retinenda, ac ſimul de luxu, comeſſationibus, choreis, aleis, luſibus, ac quibuſcunque criminibus, nec non ſæcularibus negotijs fugiendis copiosè, ac ſalubriter ſancita fuerunt, eadem in poſterum iiſdem pœnis, vel maioribus, arbitrio Ordinarij imponendis, obſeruentur: nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, ſuſpendat. Si qua verò ex his in deſuetudinem abijſſe compererint; ea quam primùm in vſum reuocari, & ab omnibus accuratè cuſtodiri, ſtudeant; non obſtantibus conſuetudinibus quibuſcumque, ne ſubditorum neglectæ emendationis ipſi condignas, Deo vindice, pœnas perſoluant.

a Seſſ. 14. in procemio.

b de vi. & ho. cle. extr. 6. & Clem c. canonum, 14 q. 3. c. credo, 21. q. 3. Conc. Carth. 1. can. 6. & Conc. Carth. 3. c. 15. Conc. Chalc. can. 3. Conc. Arel. 2. c. 14. cum ſim. & infr. ſeſſ. 24. de reform. c. 12.

c Vide 1. Con. Matiſconenſ. c. 5. & 2. Nicæ. c. 16. & 4 Carth. c. 44. & ſeq.

REMISSIONES.

α VIde Nauarr. conſ. 4. de Regularib. num. 27. & in c. ſtatuimus, 19. qu. 3. n. 25. verſ. 2. P. Rebello de Obligat. iuſtit. p. 2. lib. 9. qu. fin. ſect. 2. nu. 5.

CAPVT II.

Qualitates aſſumendorum ad Eccleſias cathedrales, qui vita bona, & ordine ſacro præditi eſſe debent, ac tales qui ceteros docere valeant, quæ probari debent teſtimonijs, &c.

QVicumque *α* poſthac ad Eccleſias cathedrales erit
1 *aſſumendus*, is non ſolum natalibus, ætate, moribus, & vita,

& vita, ac aliis, quæ à sacris *a* canonibus requiruntur, plenè sit prædítus, verum etiam in sacro Ordine antea, saltem sex mensium spatio, constitutus. quarum rerum instructio, si eius notitia nulla, aut recens in Curia fuerit, à Sedis Apostolicæ Legatis, seu Nunciis prouinciarum, aut eius Ordinario, eoque deficiente, à vicinioribus Ordinarijs sumatur. Scientia verò præter hæc eiusmodi polleat, vt muneris sibi iniungendi necessitati possit satisfacere. *ideoq; β antea in Vniuersitate Studiorum* Magister, siue Doctor, aut Licentiatus in sacra Theologia, vel iure Canonico meritò sit promotus, aut publico alicuius Academiæ testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. Quòd si Regularis fuerit, à Superioribus suæ Religionis similem fidem habeat. Prædicti autem omnes, vnde instructio, seu testificatio erit sumenda, hæc fideliter, & gratis referre teneantur: alioquin eorum conscientias grauiter oneratas esse scient; ac Deum, & Superiores suos habebunt vltores.

a c. cum in cunctis, & c. cum à nobis, de Elect. c. graue nimis, de præb. & infrà, Sess. 24. c. 1. de Reform.

DECLARATIONES.

1 *Assumendus.*] Principalis dignitas in Collegiata Ecclesia exempta, cui ordinaria Iurisdictio cum omnibus iuribus quasi Episcopalibus competit, non necessariò conferri debet Licentiato, vel Doctori, vt principalis dignitas Cathedralis; Concilium enim, quando loquitur de dignitatibus, c. 12. Sess. 24. hortatur, vt conferatur Doctoribus, non verò præcipit: quia hoc nullibi dicitur esse necessarium. *Vide Sess. 24. c. 12. §. Hortatur.*

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. cap. 4. cum seqq. Flamin. de Resignationib. lib. 8. q. 5. num. 5.

β *Ideoq; antea in Vniuersitate studiorum, &c.*] Vide Menoch. de Arbit. casu 425. num. 35. Nauar. de Orat. Miscel. 38. num. 154. cum seq. P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 10. cap. 16. §. 2 lit. R. & lib. 14. c. 19. in princ. P. Azori. inst. Moral. p. 2. li. 3. c. 28. q 9. & lib. 6. c. 6. q 1. P. Lessi. de Iust. lib. 2. cap. 34. dub. 24. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 4. num 67. Cened. ad Decretum, Collect. 51 num. 4. in fine. P. Valer. Reginald. in praxi pœn. lib. 30. tract. 3. num. 171.

Caput III.

Distributiones quotidianæ creandæ ex tertia parte quorumcunq; fructuum quorumcunq; beneficiorum. Portiones absentium cedunt piis locis arbitrio Episcopi. excipe actu ministrantem in Ecclesia curata extra ciuitatem. Excipe quasdam Cathedrales & collegiatas Ecclesias. Vbi non ministrantes perdant aliquid quod ad dictam tertiam partem ascendit.

αβγ &c. EPiscopi, *a* etiam tanquam delegati Apostolici, 1 λ *ex fructibus, & prouentibus quibuscumq;* 2 μ *omnium dignitatum, personatuum, & officiorum,* in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis existentium, *b tertiam* 3 *partem in distributiones,* eorum arbitrio assignandas, diuidere possint; vt scilicet, qui eas obtinent, si personaliter competens ibi seruitium iuxta formam, ab eisdem Episcopis præscribendam, quolibet die statuto non impleuerint; illius diei distributionem amittant, nec eis quoquo modo dominium acquirant, 4 *sed Fabricæ Ecclesiæ,* quatenus indigeat, aut alteri pio loco, 5 *arbitrio Ordinarij applicetur.* Crescente verò contumacia, contra eos 6 *iuxta sacrorum Canonum* constitutiones procedant. Quod si alicui ex prædictis dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis, de iure, seu consuetudine, iurisdictio, administratio, vel officium non competat, sed extra ciuitatem in diœcesi 7 *cura animarum immineat,* cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit; tunc pro tempore, quo in curata Ecclesia resederit, ac ministrauerit, 8 *tamquam præsens sit,* ac diuinis intersit, in Ecclesiis Cathedralibus, ac Collegiatis habeatur. Hæc in iis tantùm Ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo, vel statutum, vt dictæ dignitates non seruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum ascendat: 9 *non obstantibus consuetudinibus,* etiam immemorabilibus, exemptionibus, & constitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

DECLA-

DECLARATIONES.

1 *Ex fructibus, & prouentibus quibuscunq.*] Huius capitis dispositio locum habebit, si fructus illi & prouentus sint illius Ecclesiæ, in cuius choro sedem habent hæ Dignitates: secus verò, si nullos fructus percipiant istæ dignitates ex illis Ecclesiis, in quibus habent sedem in choro tantum, & in quibus nunquam fecerunt residentiam, & habent proprium districtum, in quo suam Iurisdictionem exerceant.

2 *Omnium dignitatum.*] Non tamen comprehenduntur Dignitates, quæ etsi habent locum in choro, nullas tamen habent distributiones quotidianas, nec sufficientes præbendas, vel fructus tenues, quæ teneri possunt cum Canonicatibus, vbi est consuetudo, absque aliqua dispensatione, vt c. *Licet*, de Cons. in 6. nec illis vnire Ecclesias parochiales ad augendos fructus distributionum quotidianarum Episcopus potest. Si aliquibus ex Dignitatibus, quæ sunt de Iure patronatus Laicorum, in fundatione concedatur aliquod longum tempus, per quod illas obtinentes abesse possint, sine fructuum & prouentuum amissione; per hoc decretum nihil est istiusmodi concessioni derogatum. Verum Dignitates omnes, etiam illæ quæ sunt de Iure patronatus, detractioni tertię partis fructuum obnoxiæ sunt, vt c. 3. Sess. 21. dicitur. Similiter, obtinens in Cathedrali, vel Collegiata dignitatem, licet vocem in Capitulo non habeat, nec distributiones quotidianas cum cæteris participet, residere tamen tenetur; & sic detractationi istius tertiæ partis fructuum est obnoxius.

Obtinens legitimè duas dignitates in Cathedralibus, in digniori residere debet, & nihilominus fructus alterius lucratur; non tamen distributiones quotidianas, nec eam tertiam partem præbendæ, quæ auctoritate huius Decreti, in quotidianas distributiones est conuersa. *Sup. Sess. 21. de Ref. c. 3. § Habens.*

3 *Tertiam partem in distributiones.*] Congregatio censuit, hoc procedere etiam quando distributiones sunt sufficientes. Et distributio facienda est ex fructibus, non secundum taxam antiquam, prout in libris Capitularibus seu alijs notatur, sed secundum communem valorem currentem. *Vide Sess. 21. cap. 3. §. Tertiam partem.*

Archiepiscopus Panormitanus, volens creare distributiones in Cathedrali, iuxta formam huius capitis, dimisit liberas præbendas, distributionesque constituit ex reditibus eiusdem Ecclesię, prouenientibus à mortuariis & administratione Sacramentorum. Sed Congregatio decreuit, vt ex tertia parte præbendarum constituerentur distributiones quotidianæ.

Abulen-

Abulen diſtributionum Cauſa propoſita.

ILluſtriſſimi & Reuerendiſſimi Domini. In Eccleſia Abulenſi diſtributiones quotidianæ à fructibus præbendarum ſeparatæ non ſunt, & Capitulum prætendit D. Epiſcopum non poſſe tertiam partem omnium fructuum præbendarum dictæ Cathedralis Eccleſiæ ſeparare pro quotidianis diſtributionibus; ſub prætextū, quod ex conſuetudine immemorabili dignitates, Canonici, portionarij, & cæteri præbendati dictæ Eccleſiæ Abulenſis ſolent lucrari groſſam præbendarum ſuarum reſidentes & intereſſentes qualibet die, vna hora dumtaxat, videlicet ad primam, vel tertiam, vel aliam iuxta determinationem à Capitulo, pro temporis commoditate faciendam, nec ad maiorem reſidentiam & diuinorum intereſſentiam compelli poſſe: Sed nihilominus D. Epiſcopus dicit poſſe & deberi ex omnibus fructibus præbendarum dictæ Eccleſiæ prædictam tertiam partem ſeparari, & pro diſtributionibus quotidianis illam diuidi per omnes horas Canonicas, diurnas & nocturnas proportionabiliter pro diuinis tantum intereſſentibus, iuxta Decretum Concil. Trident. Seſſ. 21. cap. 3. & præſenti c. & prætenſam conſuetudinem immemorabilem ait non obſtare, cum eam Concilium in dictis Decretis tollat & abroget: groſſa autem præbendarum, quæ pro vnius horæ aſſiſtentia datur, non habet vim, nec effectum diſtributionum quotidianarum: nec ſatisfit Concilio, quia Concilium loquitur de illis diſtributionibus, quæ per omnes horas Canonicas diurnas & nocturnas diuiduntur & lucrifiunt, & abſentibus ex cauſa cōceduntur, prout prædicta groſſa. Hæ enim diſtributiones de iure magis pro fructibus præbendarum habentur, quam pro diſtributionibus quotidianis, *extrauag. Cum nonnulla, §. Præterea cum in aliquibus, de præbend. inter communes. Coſmus in prag. ſanct. Galliæ, in titulo. Quo tempore quis debeat eſſe in choro, Gloſſ. verſ. diſtributiones. Pariſ. Conſ. 32. num. 8. lib. 4.* & pluries reſoluit Rota, vt in duabus reſolutionibus, quarum copiæ dantur & fuerunt traditæ à Couar. *lib. 3. var. reſol. cap 12. num. 2.* Et Capitulum contendit, groſſam hanc pro quotidianis diſtributionibus computari poſſe, ita quod teneatur illam Epiſcopus proportionabiliter diſtribuere per omnes horas Canonicas, tam diurnas, quam nocturnas pro intereſſentibus tantum, & non pro intereſſentia vnius tantum horæ, ne chorus & Eccleſia ſint in aliis horis, & diurnis officiis debito ſeruitio, & miniſtrorum præſentia deſtituta, contra decreta & mentem Concilij. Quare Illuſtriſſimis & Reuerendiſſimis DD. VV. ſupplicamus, declarari vel D. Epiſcopū Abulenſem, pro quotidianis diſtributionibus tertiam partem quorumcunque fructuum omnium præbendarum Eccleſiæ Abulenſis ſeparare & aſſignare poſſe, illamque proportionabiliter, per omnes horas Canonicas diurnas, & no-

& nocturnas diuidere, pro mercede & stipendio personaliter interessentium dumtaxat, etiamsi in Ecclesia Abulensi consuetudo sit immemorabilis, vel statutum, secundum quod grossa præbendarum lucrifiat interessendo qualibet die vni horæ tantum: vel declarari, D. Episcopum Abulensem posse istam grossam loco tertiæ partis fructum diuidere, & assignare pro quotidianis distributionibus, per omnes horas Canonicas, & non pro mercede vnius horæ, sed pro seruitio & personali præsentia omnium horarum assignetur proportionabiliter lucranda, vt satisfiat Concilio.

RESPONSIO.

Congregatio Concilij censuit, per grossam, quam isthic lucrifaciunt interessentes quotidie vni tantum horæ, non esse satisfactum Concilio in præsenti c. & c. 3. Sess. 21. Episcopus tamen non debet dictam grossam accipere, & inter alias horas diuidere, sed ex reliquo corpore præbendarum, si non omnino tertiam partem, saltem tantam portionem detrahere, quanta sufficiat ad constituendas distributiones, quæ singulis horis sufficiant, vt verisimiliter non negligantur iuxta formam ab eodem Episcopo præscribendam. Episcopus autem non potest dignitatibus, personatibus, & officiis statuere certam officij & seruitij formam præter solitam, pro lucranda tertia parte præbendæ in distributiones conuersa.

4 *Sed fabricæ Ecclesiæ.*] Id locum habet in dignitatibus, personatibus, & officijs; non ergo per hæc verba comprehendit Canonicatus: sed illud distributionum genus habet etiam locum, quando non adesset illa ratio quòd nullæ, vel ita tenues distributiones essent, vt dicitur in cap. 3. Sess. 21. Sed in odium non residentium applicandum est fabricæ, &c.

5 *Arbitrio Ordinarij applicetur.*] Et eo non obstante, quod ista beneficia obtinentes dimitterent istam tertiam partem, possunt ab Ordinarijs compelli ad residentiam, pœnis præscriptis Decreto Concilij, Sess. 24. cap. 12. *Vide ad cap. 3. Sess. 21. §. Itaque* differentia in fine.

6 *Iuxta sacrorum Canonum constitutiones procedant.*] Consuetudo immemorabilis excusare non potest à residentia in Ecclesijs Cathedralibus. Et ita declarauit S. D. N. Gregorius XIII.

7 *Cura animarum immineat.*] Secus si tantum Iurisdictionalis: si verò vnitæ sunt, est locus cap. *Exstirpandæ. §. qui verò de præbend.*

8 *Tanquam præsens, &c. a Collegiatis habeatur.*] Non comprehenduntur Canonici quatenus habentes Ecclesias parochiales, non tamen vnitas Canonicatibus: qui si in parochialibus resederint, & fuerint priuilegiati ad perceptionem fructuum, exceptis distributioni-

tionibus quotidianis, iuxta Bullam sanctę memoriæ, Pii Quinti, vel ex indulto Apostolico; non poterunt optare domos Canonicales, neq; Canonicatum priuilegialem, aut similia obtinere, cum non habeantur pro præsentibus, sed tantum sunt priuilegiati ad percipiendos fructus, & id quidem quando exstat consuetudo vel statutum, quòd absentes non possint optare.

ϑ *Non obstantibus consuetudinibus.*] Congregatio censuit, hic non esse derogatum fundationi.

REMISSIONES.

a Vide Cou. lib. 3. vari. cap. 13. num. 7. Nauar. de Orat. Miscel. 59. n. 6. & Miscel. 14. n. 51. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 1. nu. 106. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Distributiones §. 4. pag. mihi 116. P. Azori. inst. Moral. p. 2. lib. 7. q. 8. col. 831. Quarant. in sum. Bullarii verbo Residentia, pag. 445. Nicol. Garf. de Benef. p. 3. cap. 2. à n. 430. cum sequ. P. Henriq. lib. 7. de Indulg. cap. 39. §. 3. pag. 592.

Decisiones Illustrissimorum Cardinalium Sacræ Congr. adductæ à Nicol. Garcia locis infra citatis.

β PRima. In Decreto Sess. 21. c. 3. agitur de Canonicatibus, & portionibus, & fit de necessitate hæc detractio, quando sunt nullæ distributiones, vel ita tenues, quæ distribuuntur intercessentib. tantùm, sed in c. 3. Sess. 22. deducitur hæc tertia pars ex dignitatibus, etiam non ex necessitate, sed in odium non residentium, & pars absentium non præsentibus, sed alicui pio loco applicanda, refert Garsi. de Benef. p. 3. c. 2. num. 456.

γ Secunda. Portiones absentium accrescunt deseruientibus, si ex Decreto Concilij, Sess. 21. c. 3. separatæ sint: secus verò si ex Decreto, cap. 3. Sess. 22. tunc enim fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, vel alteri pio loco arbitrio Ordinarij applicabuntur, nec obstat aliqua cõsuetudo, qua cauetur vt deseruientibus portiones non seruientium accrescant. refert Garsi. d. c. 2. num. 465.

δ Tertia. Differentia inter cap. 3. Sess. 21. & aliud cap. 3. Sess. 22. est, quòd ca. 3. Sess. 22. loquitur tantùm de dignitatibus, à quibus Ordinarius tertiam partem fructuum in distributiones quotidianas cõuertendam separare potest, dato etiam quòd distributiones quotidianæ non sint tenues, & hoc in odium obtinentium dignitates, & residere negligentium, & quando ista tertia pars subtracta per non seruientes amittitur, locis piis est applicanda. c. verò 3. Sess. 21. loquitur solùm, quando distributiones sunt ita tenues, vt negligãtur: & hoc casu tertia pars sic separata, & in distributiones ab Episcopo conuersa, si per non

non seruientes amittitur, proportionabiliter seruientibus accrescit, Garsi.d.c.2.num.465.

ε Quarta. Quando Episcopus vsus est remedio c.3. Sess.21. in detrahenda tertia parte ex dignitatibus, non potest vti remedio c.3. Sess.22. in detrahenda alia tertia parte ex dignitatibus, & nihil dandum est ijs, qui nihil contulerunt, refert Garsia vbi supra, n.472.

ζ Quinta. Hæc deductio facienda est ex fructibus. non secundum taxam antiquam, prout in libris Capitulorum, seu alijs, sed secundū valorem currentem, refert Garsi, num.467.

η Sexta. Obtinens in Cathedralibus, & Collegiatis dignitatem, licet vocem in Capitulo non habeat, nec distributiones quotidianas cum cæteris participet, residere tamen tenetur, & sic detractioni ipsius tertiæ partis fructuum est obnoxius, refert Garsi.num. 481.

θ Septima. Antequam detractio hæc fiat, deducendæ sunt prius pensiones, & alia onera legitimè imposita, quandiu illa durauerint: sed de nouo imposita non comprehendunt istam tertiam partem, & quòd de fructibus alteri reseruatis non fit ista detractio, donec reseruatarius vixerit: sed si beneficij titulum habens neglexerit residere, priuandus est eodem titulo alteri postea conferendo, refert Garsia. num.468.

ι Octaua. Nec pro distributionibus Canonicorum Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ auferendum est quicquam de beneficiis, quæ sunt extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam: nisi Ecclesiæ, vel beneficia, extra dictam Cathedralem, vel Collegiatam existentia, essent perpetuò Canonicatuum vnita præbendis prædictarum Ecclesiarum: à quibus beneficiis extra prædictas Ecclesias, si quid ob eam causam exactum esset, debet restitui, & de cætero ab huiusmodi exactione abstinere, refert Nicol. Garf.n.474.

κ Nona. Congregatio Concilij censuit, per grossam, quam isthic lucri faciunt interessentes quotidie, vna tantum hora, non esse satisfactum Concilio, Sess.21. cap.3. & Sess.22.cap.3. Episcopus tamen non potest d. grossam accipere, & in alias horas diuidere: quin potius ex reliquo corpore præbendarum, si non omnino tertiam partem, saltem tantam portionem detrahere, quanta sufficiat ad constituendas distributiones, quæ singulis horis verosimiliter non negligantur, refert Gar.num.485.

λ *Ex fructibus, & prouentibus.*] Garf.d.c.22.n.477. dicit, quòd debent esse fructus illius Ecclesiæ in cuius choro sedem habent hæ dignitates: secus verò si nullos fructus percipiant istæ dignitates ex illis Ecclesiis, in quibus sedem habent, in choro tamen nunquam fecerunt residentiam, & habent proprium districtum, in quo suam iurisdictionem exercent.

μ *Omnium dignitatum.*] Gar.d.ca.2.n.483. resoluit, quòd non comprehenduntur dignitates, quæ etsi locum habent in choro, nullas tamen

men habent distributiones quotidianas, nec sufficientes præbendas, vel fructus tenues, quæ retineri possunt cum Canonicatibus, vbi est Consuetudo, absque alia dispensatione, vt cap. 1. de Consuetud. in 6. nec illis vnire Ecclesias Parochiales ad augendum fructus distributionum quotidianarum Episcopus potest.

CAPVT IV.

In Cathedrali, vel Collegiata, etiam regulari mancipatus non habeat vocem in Capitulo, nisi sit subdiaconus. Oneribus subeundis per se infra annum sint quique idonei. In posterum prouisio fiat solis habentibus integrè ætatem, &c.

α 1 QVicumque in Cathedrali, vel collegiata, sæculari, vel regulari Ecclesia diuinis mancipatus officiis, in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit, vocem in huiusmodi Ecclesiis in Capitulo non habeat, etiamsi hoc sibi ab aliis 2 *liberè fuerit concessum.* 3 β *Ii verò*, qui dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis Ecclesijs obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera varia sunt annexa, videlicet, 4 *vt alij Missas*, alij Euangelium, alij Epistolas dicant, seu cantent, quocumque ij priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, iusto impedimento cessante, 5 *infra annum* Ordines suscipere requisitos: alioquin pœnas incurrant, iuxta constitutionem Concilij Viennensis, *a* quę incipit. Vt ij qui; quam præsenti decreto innouat. γ *coganto; Episcopi* eos diebus statutis dictos Ordines per seipsos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu diuino præstare, sub eisdem, & aliis, etiam grauioribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. *Nec* δ ε *aliis imposterum fiat prouisio*, nisi ijs, 6 *qui iam ætatem*, & cæteras habilitates integrè habere dignoscantur: aliter irrita sit prouisio.

a c. vt ij, de æta. & qual. in Clem. lib. 1. c. 2. tit. 6.

DECLA-

DECLARATIONES.

1 *Quicunq; in cathedrali.*] Qui sunt in sacris, & maximè in Presbyteratus Ordine, nullo statuto videntur prohiberi posse quin vocem habeant in Capitulo.

2 *Libere fuerit concessum.*] Non modo in omnibus actibus expediendis, qui Capitulariter expediuntur, sed etiam in electionibus.

3 *Ii verò qui dignitates.*] Canonici qui Ordines sacros debitos, post monitionem sumere recusant, ab Ordinario priuari debent. Attamen Archidiaconus, ad quem de consuetudine Ecclesiæ spectat, (absente Decano) conuocare Capitulum, & in eo proponere, & resolutiones accipere, id potest, etiamsi non sit in sacris: cum iste sit actus Iurisdictionis, qui competit Archidiacono, etiam in sacris non constituto, & ad Decanum non spectat ratione Ordinis, sed antiquitatis & superioritatis.

4 *Vt alij Missas.*] An Canonici teneantur, per seipsos cantare Missas in omnibus festis & Dominicis Aduentus, & Quadragesimæ, an tantum solemnibus? Congregatio censuit, cogendos esse ad personaliter canendas missas illis diebus quibus ex institutis, & legitima consuetudine illius Ecclesiæ debent.

5 *Infrà annum Ordines suscipere requisitos.*] Ex hoc Decreto, & cap. 12. Sess. 24. de Reform. §. *neminem etiam*, non est priuandus quis Canonicatu, eo solo quod intra annum non sit promotus ad sacros Ordines, qui tamen decem & octo annos natus sit: nec per Decretum Concilij, Sess. 23. cap. 12. quo cauetur ne quis ante 22. annum sacris initiari possit, quia per hoc Decretum nemo cogitur ordinari, nisi in legitima ætate constitutus.

Congregatio Cardinalium censuit, ad obtinendam parochialem oportere eum, cui confertur, attingere 25. annum, atq; intra annum à die collationis debere ipsum ad presbyteratus ordinem se facere promoueri.

6 *Qui iam ætatem.*] Declaratur *in Sess. 24. c. 12. §. neminem*, ibi, *vt in tali ætate.*

Obtinens parochialem Ecclesiam per prouisionem Sedis Apostolicæ, habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouentuum ad dictam Ecclesiam parochialem pertinentium possessionem, licet in limine adeptæ possessionis prædictæ moralis fuerit per aliquem in peritorio, tamen tenetur promoueri facere intra annum, lite pendente, partemq; fructuum ei pro sufficienti victu assignare, iuxta Concil. Tridentini formam.

REMISSIONES.

α VIde Frat. Emmanuel. quæst. Regul. tom. 1. qu. 8. articul. 6.

β *Ii verò, qui dignitates, &c.*] Vide P. Azori. inst. Moral. p. 2. lib. 6. cap. 8. quæst. 11. col. 698. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 51. art. 5.

γ *Coganturq; Episcopi, &c.*] Vide infrà, Sess. 24. c. 12. vers. Episcopus autem, Nau. in tract. de Orat. Miscel. 45.

δ *Nec aliis in posterum fiat prouisio.*] Vide Nau. Cons. 45. sub tit. de tempor. Ordinat. & Cons. 2. de præbend. P. Paul. Comitol. respons. Moral. lib. 6. quæst. 64. num. 2. P. Less. de Iustit. lib. 2. cap. 34. dub. 24. in fine.

ε De statuto Compostellanæ Ecclesiæ, quòd, qui inseruiuit ei per quadraginta annos habeatur pro iubilato, ita vt esset exemptus à seruitio, & lucraretur quotidianas distributiones, fit sublatum per sacrã Cardinalium Congregationem, licèt postea, vt dicitur, in ea declaratione Sanctissimus dixerit; dictum statutum esse tolerandum, resoluit Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 298. num. 19.

CAPVT V.

Dispensationes committendæ extra curiam Romanam, videantur ab Ordinariis locorum: nec gratiosæ effectum habeant, nisi Episcopus cognouerit summariè.

1 α DIspensationes, quacumque auctoritate concedendæ, si extra Romanam Curiam committendæ erunt, 2 *committantur Ordinariis* illorum, qui eas impetrauerint. Eæ verò, quæ gratiosè concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi priùs ab eisdem, tanquam delegatis Apostolicis, 3 *summariè tantùm, & extraiudicialiter cognoscatur*, expressas preces subreptionis, vel obreptionis vitio non subiacere.

DECLA-

DECLARATIONES.

1 *Dispensationes.*] Summariè tantum & extraiudicialiter cognoscantur dispensationes: requiritur tamen citatio.

2 *Committantur Ordinarijs.*] Dispensationes in forma gratiosa impetratæ, quæ vulgò dicuntur, *sine caussa*, debent præsentari Ordinarijs, vt ab eisdem cognoscantur, iuxta decretum Concilij in præsenti cap. nec antea partes illis vti possunt.

3 *Cognoscatur.*] Nec aliquid accipere Episcopo vel Vicario licet, vel ratione taxæ, etiam ex immemorabili tempore, vel ratione sigilli, vel cuiusuis alterius rei. Quapropter dictum illud quod solet poni in literis dispensationum, scilicet, *vt nihil muneris, aut præmij etiam sponte oblati accipi possit, pro illarum executione*, ita intelligendum est, vt neque Ordinarius ipse, neque Vicarius eius quicquam prorsus etiam pro mercede laboris, quem ea in re susciperent, capere possint. Notarij verò pro examine testium quartam partem aurei, seu Ducati licitè accipere possint. Ita declarauit S. D. N. Gregorius XIII. qui dixit etiam, quòd pro literis ad absolutionem & dispensationem in foro conscientiæ tantum, nihil omnino percipi possit, quemadmodum & Romæ obseruatur.

Nemo poterit publicare indulgentias, in sua Ecclesia concessas, sine licentia & auctoritate Ordinarij illius loci, non obstante quacunque exemptione. *Suprà, Sess. 21. c. 9. §. Deinceps.*

Quando sunt plures iudices in solidum constituti, vno caussam cognoscente, cæteri cognoscere prohibentur, est enim locus præuentioni, cap. *Cumplures, de offic. de leg lib. 6.*

REMISSIONES.

α VIde Seraphin. decis. 1072.

Quòd si Papa, aut Delegatus eius, concessam à se dispensationis gratiam committat Ordinario, vt verificata narratiua dispenset, non expirat morte Papæ concedentis, quamuis Episcopus nondum dispensauerit, aut nedum gratiam acceptauerit, resoluit P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 7. cap 21. §. 7.

CAPVT VI.

Circumspectè commutandæ vltimæ voluntates.

α IN commutationibus vltimarum voluntatum, *a* quæ non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debent, Episcopi, a Infrà, Sess. vlt. de Reform. c. 4.

scopi, tanquam delegati Sedis Apostolicæ, 1 *summariè & extraiudicialiter* cognoscant, nihil in precibus, tacita veritate, vel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes prædicti executioni demandentur.

DECLARATIONES.

1 *Summariè & extraiudicialiter.*] Idem in omnibus articulis illius caussæ est seruandum.

REMISSIONES.

α Vide Spin. in speculo Testa. Gloss. 1. Rub. num. 42. Frat. Emman. q. Regu. tom. 2. q. 125. art. 9. Aloys. Ricci. in Collect. decis. p. 3. collect. 558 per totum, & Collect. 1270 & decis. 3. Alex. Raudens. Pisan. decis. 44. Capell. Tholos. decis. 6. Guid. Pap. decis. 556.

Quòd Episcopus ob causam, quæ suo iudicio videatur iusta, potest legatum quodcunque pium ad certum vsum relictum, in alium vsum pium commutare, quamuis tale legatum de iure, & facto valeat adimpleri, docet Syluest. verbo Legatum 4. q. 12. quem refert, & sequitur Frat. Ludou. Beia respons. casuum Conscient. p. 4. casu 22.

CAPVT VII.

In appellationibus, &c. seruetur tenor c. Romana, in 6.

1 LEgati, & Nuncij Apostolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusuis causis, tam in admittendis appellationibus, quàm in concedendis inhibitionibus post appellationem seruare teneantur formam & tenorem sacrarum a constitutionum, *& α præsertim b Innocentij IV.* quæ incipit, *Romana*: quacunque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, vel priuilegio, in contrarium non obstantibus: aliter inhibitiones, & processus, & inde secuta quæcunque sint ipso iure nulla.

a *in Concil. Lugdun.*
b *c. Romana, de appel. in 6.*

DECLARATIONES.

1 *Legati.*] Per hoc Decretum non comprehenduntur sententiæ ab infe-

inferioribus Ordinaijs latæ, vt earum appellationes deuoluantur ad Epiſcopum Diœceſis, ad quem ceſſante exemptione deuoluerentur.

Capitulum *Romana*, de appel. in 6. ſeruari debet etiam in appellationibus ad Sedem Apoſtolicam interpoſitis.

REMISSIONES.

α *Et præſertim Innocentij IV.*] Vide Soarez de Paz in praxi, tom. 2. p. 5. cap. vnic. num. 4. ad finem, & num. 14. cum ſeqq.

CAPVT VIII.

Epiſcopi pleniſſimè videant pias omnes diſpoſitiones, quorumcunque Collegiorum, exceptis ijs quæ ſunt ſub immediata regum protectione, non obſtantibus, &c.

α β &c. EPiſcopi ζ *a* etiam tamquam Sedis Apoſtolicæ delegati, in caſibus à iure conceſſis omnium piarum diſpoſitionum, tam in vltima voluntate, quàm inter viuos, 1 *ſint executores*; 2 *habeant ius viſitandi* η *hoſpitalia*, θ *Collegia quæcunque*, ac 3 ι *Confraternitates laicorum*, etiam quas ſcholas, ſiue quocumque alio nomine vocant: *non* κ *tamen, quæ ſub regum immediata* protectione ſunt, ſine eorum licentia: eleemoſynas Montis Pietatis, ſiue Caritatis, & pia loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiam ſi prædictorum locorum 4 *cura ad laicos pertineat*, atque eadem pia loca 5 *exemptionis priuilegio ſint munita*; ac omnia, quæ ad Dei cultum, aut animarum ſalutem, ſeu pauperes ſuſtentandos inſtituta ſunt, ipſi ex officio ſuo *b* iuxta ſacrorum Canonum ſtatuta 6 λ *cognoſcant*, & exequantur: 7 μ *non obſtantibus*, quacunque conſuetudine, etiam immemorabili, 8 *priuilegio*, 9 *aut ſtatuto*.

a *Clem. quia contingit, de relig. domi.*

b *c. tua, &c. Ioannes, de teſtam.*

DECLARATIONES.

1 *Sint Exequutores.*] An Epiſcopi ita ſint piarum diſpoſitionum exequutores, vt Archidiaconi, Diaconi & cæteri inferiores non poſſint de eis cognoſcere iuxta eorum conſuetudines etiam immemorabiles? Congregatio cenſuit, Epiſcopos cumulatiuè exequutores ad alios inferiores, piarum diſpoſitionum eſſe.

2 *Habeant ius visitandi Hospitalia.*] Licet autem hoc Decretum concedat facultatem Episcopis visitandi hospitalia, & cætera pia loca, non prohibet tamen, quin & iudices sæculares eadem visitare possint, si hoc eis alias legitimè licet. Estque huic capitulo semper locus, nisi fuerit talis aut similis clausula in fundatione.

Nam si in fundatione fuerunt expressè exempta ab Ordinarijs, tunc non poterit Ordinarius visitare etiam virtute huius Decreti, per quod nihil est fundationi derogatum. Nihilominus Congregatio censuit, Ordinarium posse visitare Hospitale, & quemuis locum pium priuatum corrigere & reformare, in his tantum, quæ ab obseruandam voluntatem fundatorum pertinent, & ex hoc Decreto potestatem habere exigendi rationem ab Administratoribus Hospitalis, vna tamen cum illis deputatis, quibus ex consuetudine ratio reddenda est. Atqui Ordinarius non habet auctoritatem visitandi Hospitalia, neque confraternitates, quæ à Laicis reguntur, nisi in casibus à iure expressis. capitulum autem hoc intelligitur, & habet locum tantum in casibus à iure communi permissis: licebit tamen Ordinario ab eis rationem administrationis exigere; nulla habita ratione iuris communis, sed seruata tantum huius c. dispositione.

Hospitalia etiam vnita, in quibus Ecclesiæ sunt, vbi assiduè diuina Officia celebrantur; & bona eorum & earum non sunt distincta, debent ab Ordinarijs visitari.

3 *Confraternitates.*] Episcopus potest visitare Capellas confraternitatum Laicorum in Ecclesijs Regularium erectas, & cogere administratores, etiamsi forent in Regum ditionibus: excipiuntur tamen quæ expressè reperiuntur sub Regum protectione. Censuit insuper Congregatio, si Episcopo Hospitale aliquod visitare volenti iuxta hoc caput, opponatur exceptio quòd sub immediata Regum protectione existat; non ad sæcularem iudicem, sed ad ipsummet Episcopum talis exceptionis cognitionem & diffinitionem pertinere.

4 *Cura ad Laicos.*] Hospitalia licet à Laicis administrentur, & sint sub protectione Ducum, si alias Ecclesiastica erant, possunt ab Ordinarijs visitari, & potest Episcopus in eis exequi, quæ in hoc Decreto continentur.

Abulensium visitationis Causa proposita.

ILlustrissimi & Reuerendissimi Domini: Episcopus Abulensis nuper volens visitare quoddam Hospitale de Olmedo, à Laicis ibi fundatum, necnon Capellanias in eo existentes, fuit impeditus à Religiosis sancti Hieronymi, prætendentibus, ad eos dicti Hospitalis administrationem spectare: ad quorum instantiam, processus ad sæculares iudices delatus fuit: quo tamen non obstante, Episcopus prætendit vigore huius c. dictum Hospitale visitare posse, & ita supplicat declarari, etiamsi dictus Prior à fundatore fuerit Patronus institutus.

RE-

RESPONSIO.

Congregatio Concilij censuit, ex Decreto huius capitis, Episcopum posse visitare, nisi aliter cautum sit in fundatione. Neque aliter faciendum est, licet prędictus Prior instaret, attentis verbis, in fine dictæ declarationis, siquidem verba institutionis dicti Hospitalis & Iuris Patronatus erant huiusmodi, videlicet: *Item rogo & peto in gratiam, & Eleemosynam, & propter seruitium Domini nostri, à Domino Priore nunc & pro tempore B. Mariæ della mezza vada, Ordinis Sancti Hieronymi, vt tempore meæ migrationis ab hac præsenti vita, & ab eius successoribus pro tempore, & in perpetuum exeuntibus in dicto Monasterio sint patroni dicti Hospitalis, quod ita fundo & relinquo fundatum, quos ego nomino in tales Patronos successiuè, vnum post alium, ita vt Prior pro tempore dicti Monasterij, Patronus dicti mei Hospitalis, quod ita fundaui, illud visitet, & in eo prouidere debeat, quicquid ei videbitur conuenire pro illius sustentatione, inquantum sufficient redditus, quos ego relinquo dicto Hospitali; adeo quod dictus Patronus apponat personam fidelem, & bonæ conscientiæ, quæ locare debeat hæreditates, & bona per me dicto Hospitali relicta, exigatq; eorum reditus, eosq; iustè & sincerè exponat in sustentationem ipsius Hospitalis, & illius manutentionem, & personarum pauperum sibi bene visarum, prout reditus per me relicti sufficient; dante dicto Patrono tali personæ, pro eius labore ex reditibus dicti Hospitalis, quod sibi videbitur mereri: dictusq; Patronus singulo anno recipiat computum dictorum redituum, & visitet Capellam, & sciat an Missæ illius, quas ego instituo, celebrentur, & exigat pœnas à Clericis & Capitulo huius oppidi de Olmedo, si eas incurrerint, ob non celebrationem dictarum Missarum.* Virtute aūt & vigore horum verborum, siue clausulæ prædictæ Iuris patronatus & testamenti, quia in prædicta fundatione non fuit cautum vt Episcopus nullatenus se intromittat; Congregatio Concilij respondit, non bene prædictum Priorem instare, quia fundatio quæ producitur, non excludit Episcopum à visitatione.

5 *Exemptionis priuilegio.*] Si loca pia, in eorum fundatione exemta facta fuissent ab Ordinario, per hoc Decretum nihil est eis derogatum.

6 *Cognoscant & exequantur.*] Congregatio censuit Episcopum habere votum absoluendi, & condemnandi cum cæteris deputatis, & illius votum connumerari debere cum voto cæterorum, quorum maior pars votorum condemnat vel absoluit. *Infr. c. 9. § Tunc.*

7 *Non obstantibus.*] Non obstat, quod videatur hæc facultas à iure data Episcopis *c. Tua, &c. Ioan. de testamentis*, & ita Concilium sustulisse eam habentibus ex consuetudine vel priuilegio; nam etiam de iure potest competere inferioribus Prelatis, quia hoc est officium necessarium, & potius dicitur onus, quàm honor.

8 *Priuilegio.*] Non obstat, quòd illi qui debent persoluere aliquod legatum, sint officiales Sancti Antonij inquisitionis, & ideo exempti à iurisdictione Ordinarij, vel Professores in aliqua Vniuersitate, ratione literarum Conseruatoriarum: quia hæ eximunt quidem à iurisdictione ordinaria; non autem delegata à Sede Apostolica, vt hic.

9 *Aut statuto*] Congregatio censuit, exequutionem aduersus Administratores condemnatos iuxta hoc Decretũ, siue soli Ordinario reddita fuerit ratio, siue vnà cum aliis deputatis, ad ipsummet Ordinarium spectare.

Congregatio censuit, decretum hoc debere habere locum, etiam extra visitationem, & in casibus à iure non expressis, & licet Episcopis exigere rationem ab Administratoribus locorum merè laicorum & priuatorum, generaliter sine vlla distinctione, (donec coram Ordinario eodem doctum fuerit de institutione, in qua secus expressè cautum sit) etiam tunc quando ex priuilegio vel consuetudine, vel aliqua alia constitutione aliis esset reddenda ratio. *Vide infrà §. Hospitalis.*

Præsupposita consuetudine potest proprius Sacerdos Hospitalis pauperibus ibi degentibus Sacramenta ministrare, ibiq; eosdem sepelire, absq; interuentu Parochi, dummodò Sacerdos Hospitalis ab Ordinario sit approbatus.

REMISSIONES.

α Vide Gloss. in cap. Relatum in 1. de Test. cap. 1. de Emp. l. Hæreditas 53. §. si defuncto, ibi, tamen principali, ff. de petit. hæred. & apud Lusitanos extat Lex Regia, lib. 1. tit. 62. §. 39. Vide Tiraq. de priuilegijs piæ causæ, priuil. 149. Gutier. pract. lib. 1. q. 45. num. 1. cum seqq. Azeued. l. 3. num. 9. tit. 14. li. 8. nouæ Recopil. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Hospitale, vers. Ad tertium. Salas de vsu, & consuetud. cap. 8. num. 20. Latè D. Mart. de Iurisdict. p. 2. cap. 18. per totum, Bobad. in sua Politica, lib. 2. c. 17. num. 102. P. Azori. inst. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 40. q. 10. Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 22. à numer. 14.

β Materia huius cap. patebit ex decisionibus factis per congregationem Illustriss. Cardinal. super decisione dubiorum Concilij à Sanctissimo Domino N. deputatam, prout refert D. Marta, cap. 18. à numer. 4.

γ Fuit dubitatum, an exceptione c. 18. Sess. 22. qua excipiuntur Hospitalia, quæ sunt sub immediata protectione Regum, & sine eorum licentia non possunt ab Episcopis visitari, comprehendantur omnia hospitalia, quæ sunt in eorum ditionibus, & Regnis? Respondet Cõgregatio, non comprehendi nisi hospitalia, quæ expressè reperiuntur esse sub Regum protectione, D. Marta, d. c. 18. num. 4.

δ Item

δ Item congregatio censuit, Episcopos posse visitare omnia hospitalia, & pia loca quomodocunq; nuncupentur, etiamsi sint priuata laicorum, ac etiam corrigere, & reformare in casibus à iure expressis, nempe ob negligentiam, vel dilapidationem bonorum, vtcunq; testatoris mens seruetur, D. Marta d. c. 18. nu. 5.

ε Item congregatio censuit, si Episcopo aliquod hospitale visitare volenti iuxta c. 8. sess. 22. opponatur exceptio, quòd sub immediata Regum protectione existat, vtique non ad sæcularem iudicem, sed ad ipsummet Episcopum talis exceptionis cognitio, vel definitio pertinebit. B. Marta d. c. 18. num. 8.

ζ *Episcopi.*] Idem dicit in Abbatibus habentibus quasi episcopalem iurisdictionem, Flores Vari. li. 2. q. 24. n. 22. Et in Capitulo Sede vacante post Matiens. & P. Molin. resoluit P. Sanch. de Matrimon. li. 8. disp. 2. n. 10. sed Bald. decis. 99. decidit, quòd facultas, quæ competit Episcopo exequendi vltimas defunctorum voluntates, non transit in Capitulum.

η *Hospitalia.*] Quæ sunt erecta auctoritate Episcopi, esse loca pia, & religiosa, tenent Gab. de pia causa, concl. 2. Tiraq. de priuilegijs piæ causæ, in præfa. vers. Item relictum, Padil. in l. si aquam, Cod. de seruit. & aqua nu. 46. Ludou. decis. 30. nu. 6. & 7. & decis. 93. nu. 36. & 45. Redoan. de Rebus Ecclesiæ non alien. Rub. 27. & Rub. 33. casu 12. Valasc. cons. 105. n. 28. Solis de Censib. li. 2. c. 3. nu. 11. Menoch. de Recup. remed. 15. nu. 22. & seq. Guttier. Canon. lib. 1. c. 35. num. 29. Mascar. de Probat. concl. 869. Card. Mantic. de tacitis & ambiguis conuent. li. 25. tit. 6. n. 69. Roch. de Visita. verbo Hospitalia, Car. Thusc. tom. 4. lit. H. concl. 158. & concl. 163. nu. 2. & 4. tom. 6. lit. P. concl. 338. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Hospitale §. 3. dub 2. Azeuel. l. 1. à nu. 26. tit. 1. li. 4. & l. 1. nu. 4. tit. 18. lib. 9. nouæ Recopil. Ceuall. commun. contra commun. tom. 4. q. 896. nu. 982. Lusit. Ægid. in Repet. l. 1. p. 1. in initio, nu. 54. Cod. de Sacros. Ecclesf. Flores Vari. li. 2. qu. 21. nu. 179. cum seqq Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiep. Curiæ Neap. c. 17. latè Nicol. Garsi. de Benefic. p. 5 c. 1. n. 601. cum seqq. vbi nu. 602. resoluit, hospitale etiam dici locum pium, quamuis non sit erectum, aut approbatum auctoritate Episcopi, cum causa pietatis sit institutum, quod etiam testatur Castill. quotid. lib. 1. de Vsufructu cap. 54. num. 24. & hoc cap. & sequens locum habere in hospitalibus, & locis pijs priuatis, nec ecclesiastica auctoritate institutis, censuisse sacram Cardinalium Congregationem testatur idem Gars. d. c. 1. num. 602. in fine.

θ *Collegia quæcunque.*] Quod Collegia instituta pro sustentatione studentium pauperum, vel aliorum egenorum, sunt loca pia, & gaudent priuilegijs Ecclesiæ, & de iurisdictione ecclesiastica, & si sunt instituta, seu erecta auctoritate ecclesiastica, nõ solùm sunt loca pia, sed etiã religiosa, tenent Girond. de Gabellis p. 7. n. 42. Azeue. l. 10. n. 26. ti. 1. l. 4. & l. 1. n. 3. ti. 18. l. 9. quos refert, & sequitur Garf. d. c. 1. n. 612.

ι *Ac confraternitates laicorum.*] Vide Garſ.d.c. 1. num. 606. Bouadil.inſu. Politicali.2 c.18.nu.228. Perez de Lara de Capellaniis lib. 2.c.1.à num.5.D.Marta de Iuriſdict.p.4.caſu 113. num. 7. vbi reſoluit dici loca pia, quæ habent hoſpitalia cum campanilibus, & campanis, & ibi celebrantur Miſſæ. Et quòd poſſit Epiſcopus viſitare confraternitates laicorum, etiam exiſtentes intus Eccleſias Regulariũ, ac illos ad reddendum computa compellere, refert Gratian. dec. 118. Benint. Bonon. deciſ.13.

κ *Non tamen quæ ſub Regum immediata protectione ſunt.*] Concordat apud Luſitanos Ordin.reg.li.1.tit.62.§.42. D. Marr.d. c.18. nu.2. Perez de Lara de Anniuerſ. & Capellan.li.2.c.1.nu.49. Valaſc.conſul. 165.num.62.Cabed.de Patronat.Regiæ coronæ cap.39 num. 3. & ca. 42.num.5.

λ *Cognoſcant & exequantur.*] An Epiſcopus poſſit compellere laicos ad exequutionem? Affirmant Stephan.Gratian.deciſ.189. dub. 2. quem refert Aloyſ.Ricci.in collect.deciſ.part.3.collect.714. in fin.

μ *Non obſtantibus, &c.*] Quòd ſi quis adminiſtrator piorum locorum videns ſe conſtrictum ad reddendam rationem ſuæ adminiſtrationis appellaret, licet admittatur appellatio, non propter hoc impeditur, aut ſuſpenditur executio, cenſuiſſe ſacram Cardinalium Congregationem, refert Zerol.in praxi Epiſcopal. p.1. verbo Hoſpitale, §.3. verſic. Sextum.

Capvt IX.

Adminiſtratores cuiuſuis fabricæ, confraternitatis, & quorumcumque piorum locorum ſingulis annis reddant rationem Ordinario, niſi aliter in fundatione ſit cautum.

1 α ADminiſtratores, tam eccleſiaſtici, quàm laici, 2 *fabricæ cuiuſuis eccleſiæ*, etiam Cathedralis, 3 *hoſpitalis*, cõfraternitatis, eleemoſynæ β *Mõtis Pietatis*, a 4 *& quorumcumque piorum locorum*, ſingulis annis teneantur reddere rationem adminiſtrationis Ordinario: 5 *conſuetudinibus*, & priuilegiis quibuſcumq; in contrarium ſublatis: 6 γ δ ε *niſi ſecus fortè in inſtitutione*, & ordinatione talis eccleſiæ, ſeu fabricæ expreſsè cautum eſſet. 7 *Quod ſi ex conſuetudine*, aut priuilegio, aut ex conſtitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda eſſet, 8 *tunc cum iis* adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis adminiſtratoribus minimè ſuffragentur.

a *Clem. quia contingit §. vt autẽ præmiſſa de reli. domi.*

b *ſup. ſeſſ. 7. c. vlt. & inf. ſeſſ. 25. c. 8. de reform.*

DECLA-

DECLARATIONES.

Extra visitationem non habet locum hoc decretum.

1 *Administratores.*] Regulariter de omnibus locis pijs Episcopo est reddenda ratio ab Administratoribus, siue ea sint publica, siue priuata, Ecclesiastica, vel laicalia loca. Pia verò Vniuersitatū loca nō sunt obnoxia redditioni rationum Ordinario. Sub hoc Decreto non comprehenduntur Abbates, Præpositi & Abbatissæ vitam regularem ducentes, & idcirco administratores Monasteriorum de illis rationem Ordinario reddere non tenentur.

2 *Fabricæ cuiusuis Ecclesiæ.*] Ratio sumptuum fabricæ cuiusuis Ecclesiæ est reddenda Episcopis ordinarijs; nisi aliter in institutione eiusdem fabricæ statutum sit. Itaq; ad reddendam rationem administrationis fabricæ Ecclesiæ Cathedralis, Ordinario, (nisi constet ex institutis & ordinationibus eius, non posse Ordinarium se intromittere,) tenentur Capitulum & Canonici.

3 *Hospitalis.*] Etiamsi esset vnitum. Ergo Administratores Hospitalium debent Episcopo reddere rationem administrationis suæ: &, si consuetudine, priuilegio, & institutione aliqua personis alijs ad id officium electis ratio esset reddenda prædictę administrationis, reddenda est tamen Ordinario cum interuentu dictorum electorum.

4 *Quorumcunq; piorum locorum.*] Administratores piorum locorum, etiam exemptorum, nullam rationem reddentes, posthac eam Episcopo reddere debent: quod si alijs reddere soliti sunt, cum illis tamen præsentialiter adhibendus est Episcopus, qui quoties in dicto actu ad rationem computuum adhibebitur, in condemnatione vel absolutione administratorum vnicum votum habeat. Ad quæsitum autem: An votum ipsius debeat numerari cum alijs, ita vt maior pars votorum absoluat, aut condemnet: an verò requiratur omnino votum Ordinarij ad condemnandum & absoluendum, etiamsi maior pars deputatorum esset in contrario voto? Congregatio censuit, votum Episcopi connumerandum cum ceteris, ita vt maiorem partem suffragiorum consequi debeat.

5 *Consuetudinibus & priuilegiis etiam immemorabilibus &c.*] Cle. *Quia contingit, de Relig. domib.* non sustulit consuetudinem & priuilegia. Et ita censuit Congregatio in vna Cordubensi.

6 *Nisi secus fortè in institutione.*] Verba hæc, *nisi secus forte in institutione & ordinatione talis Ecclesiæ, seu fabricæ expresse cautum esset*: intelliguntur habere locum in Hospitali, quod cum tali conditione institutum est, scilicet, vt non teneantur administratores Ordinario reddere rationem. Vide supr. hoc c. §. Congregatio.

7 *Quod si ex consuetudine.*] Tam in hospitalibus Ecclesiasticis, quam priuatis.

8 *Tunc cum ijs adhibeatur etiam Ordinarius.*] Qui habebit votum

prout alij, & tanquam votum vnius cōnumerabitur. Ordinarius habet votum in illo absoluendo & condemnando, sicuti ceteri deputati, & eius votum debet numerari cum alijs, ita vt maior pars votorum absoluat aut condemnet. supr. hoc c. §. *Cognoscant*. Cùm ergo volet interuenire illis statutis diebus, ex consuetudine aut priuilegio vel constitutione; reddenda est ratio, dummodo singulis annis id fiat.

REMISSIONES.

α Vide Guttier. Canon. lib. 1. c. 35. n. 19. cum seq. Flores Vari lib. 3. q. 21. n. 180. cum multis seqq. latè Stephan. Gratian. discep. forens. c. 395. & decis. 188. Aloys. Ricci in collect. decis. p. 3. collect. 714.

β *Montis pietatis.*] De hac confraternitate agunt multi Doctores, quos plena manu refert Cened. ad Decretal. collect. 41. nu. 2. quibus adde Petr. Gregor. de Repub. li. 13. c. 16. à nu. 9. Baptist. Gemin. de vsuris comment. 3. § 3. P. Molin de Iustit. tract. 2. disp. 325. Perez de Lara de Capellanis li. 1. c. 23. P. Paul. Comitol. responsor. moral. lib. 3. qu. 35. P. Rebello de Obligat. iustitiæ p. 2. li. 8. q. 13 per totam.

γ *Nisi secus, &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 5. nu. 45. & glos. 29. n. 3. & super hoc cap. aliquæ ortæ sunt à sacra Cardinalium Congregatione decisiones, quas refert D. Marta de Iurisd. p. 2. c. 18. nu. 6. 9. & 10.

δ Congregatio censuit, decretum sess. 22. c. 9. habere locum etiam extra visitationem, & in casibus à iure non expressis, & licere Episcopis exigere rationem ab administratoribus etiam locorum merè laicorum & priuatorum, & generaliter sine vlla distinctione, & quando ex priuilegio, vel consuetudine, vel alia constitutione alijs reddenda esset ratio, eisdem reddendam esse, adhibito cum illis Ordinario: nisi in fundatione aliter cautum esset, nempè quòd rationes Ordinario reddendæ non essent.

ε Item Congregatio censuit, Ordinarium ex cap. 9. ses. 22. posse ab administratoribus hospitalium, aliorumq; piorum locorum rationem administrationis exigere, donec coram eodem Ordinario doctum fuerit de institutione, in qua secus expresè cautum sit.

CAPVT X.

Quorumcumq; Notariorum sufficientiam scrutentur Ordinarij, & non sufficientes ac delinquentes prohibeant ac arceant à causis ecclesiasticis ad arbitrium suum.

CVm ex notariorum imperitia plurima damna, & multarum occasio litium oriatur; possit Episcopus quos-

quoscumque notarios, etiam si Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tanquam delegatus Sedis Apostolicæ, 1 *examinatione adhibita*, eorum sufficientiam scrutari, 2 *illisq; non idoneis repertis*, aut quandocunque in officio delinquentibus, officij eius in negotijs, litibus, & causis ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi vsum perpetuo, aut ad tempus prohibere. α *neq; eorum appellatio* interdictionem Ordinarij suspendat.

DECLARATIONES.

1 *Examinatione adhibita.*] Fuit decisum, cap. hoc habere locum etiam respectu contractuum, qui fiunt à Notariis super bonis hospitalium, & super bonis patrimonialibus Clericorum.

2 *Illisq; non idoneis repertis.*] Facultas prohibendi Notariis, minus idoneis repertis, ne in negotiis Ecclesiasticis ac spiritualibus suum officium exerceant, hoc decreto, etiam quoad negotia & lites piorum locorum à Laicis administratoribus attributa, intelligitur. Congregatio ita censuit intelligi. Item, eadem facultas (*prohibendi scil. Notariis minus idoneis exercitium.*) extenditur ad contractus personarum Ecclesiasticarum, qui de eorum patrimonialibus bonis conficiuntur, præsertim stante consuetudine, quòd caussæ earum ratione bonorum ad forum Ecclesiasticum spectant. Congregatio quippè censuit extendi.

REMISSIONES.

α NEque eorum appellatio &c.] Vide Azeued. ad l. 2. n. 18. tit. 7. lib. 3. nouæ Recopil. pag. 285.

CAPVT XI.

Occupator quarumcunq; obuentionum piis locis applicandarum, aut impediens quocumque colore ne fructus percipiantur à quibus debent, anathemati subiaceat tamdiu, quamdiu non restituerit, ac à summo Pontifice absolutionem non obtinuerit. Adduntur speciales specialibus personis pœnæ circa idem negotium.

SI a quem Clericorum, vel laicorum, quacumque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali, præfulgeat, in a 5. Aurel.

tantum

b 1. Tim. 6. Conc. Tribu-rien. c. 7. Cōc. Aurel. 3. c. 22 Conc Paris. 1. c. 1. Concil. Turonen. 2. c. 29. Concil. Aurel. 5. ca. 15. Conc Maguntien. c. 6. & 11. Concil. VVormatien. c. 75. Concil. Aquisgranens. c. 88. Conc. Lat sub Leone X. Sess. 9. & 10. c. prædia cum 12. qu. 2.

tantum malorum *b* omnium radix cupiditas occupauerit, vt alicuius ecclesiæ, seu cuiusuis sæcularis, vel regularis beneficij, Montium Pietatis, aliorumque piorum locorum iurisdictiones, bona, census, ac iura, etiam feudalia, & emphyteutica, fructus, emolumenta, seu quascumque obuentiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates conuerti debent, per se, vel alios, vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clericorum, aut laicorum, seu quacumque arte, aut quocumq; quæsito colore in proprios vsus conuertere, illosq; vsurpare 1 *præsumpserit*, seu impedire, ne ab ijs, ad quos iure pertinent, percipiantur; *a* is anathemati tamdiu subiaceat, quandiu iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, vel qui ad eum quomodocunq; etiam ex donatione suppositæ personæ, peruenerint; ecclesiæ, eiusq; administratori, siue beneficiato integrè restituerit, ac deinde à Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. 2 *Quod si eiusdem ecclesiæ patronus fuerit*; etiam iure patronatus vltra prædictas pœnas eo ipso priuatus existat. Clericus verò, qui nefandæ fraudis, & vsurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subiaceat; necnon quibuscumque beneficijs priuatus sit, & ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur, & à suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionem, sui Ordinarij arbitrio suspendatur.

DECLARATIONES.

1 *Præsumpserit.*] Dispositio huius capitis non habet locum, quando dominus beneficij cædit arbores frugiferas, & illas ad proprium cōmodum conuertit: sed hoc capitulum sibi vendicat locum in casu cędentium arbores frugiferas, quando ipsi cædentes sunt extranei, & hanc cæsionem committunt, licet cum iniuria hoc non facerent, sed solùm animo furandi.

2 *Quod si eiusdem Ecclesiæ Patronus fuerit.*] Nullus Laicus absque speciali facultate Sedis Apostolicæ Ecclesias seu Ecclesiastica bona possidere potest, etsi essent Iurispatronatus proprij, non obstante etiam quacunq; possessione, & qui bona Ecclesiarum absq; Sanctæ Sedis

Sedis Apostolicæ impetrato assensu post publicationem Concilii, in perpetuum scienter aut annuo censu locauerunt, conduxerunt, permutarunt, aut aliàs alienauerunt, & alienata receperunt; subiacent pœnis præsentis Decreti. Verum occupans Hospitale in quo fuit præsentatus à prætenso Patrono, non obtenta licentia & institutione ab Episc. non incidit in pœnas huius Decreti, sicut nec Rectores piorum locorum cædentes arbores fructiferas, incidunt in hunc Canonem, nisi in proprios vsus conuerterent, damnificando ipsa loca.

Postquam Sedes Apostolica Placentiam in feudum concessit, non potuerunt vendi nec emi bona Ecclesiastica, domus, ædificia, vel iura Ecclesiis attributa, vigore Breuis Apostolici ibi registrata, vt in c. 11. sess. 25. etiam continetur.

REMISSIONES.

VIde P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnitent. li. 30. tract. 3. n. 154. vers. decimum tertium.

a *Is anathemati tamdiu subiaceat.*] Vide Salzed. in pract. c. 3. vers. & nota, P. Azor. instit. moral. par. 1. li. 9. c. 27. quæst. 10. in med. Zerol. in praxi Episc. par. 1. verbo Bona pag. 31. P. Soar. de Censur. tom. 5. disp. 22. sect. 6. n. 22. Sayr. eod. tract. li. 3. c. 31. n. 26. P. Paul. Comitol. Resp. moral. li. 6. qu. 23. n. 2.

Decretum super petitione concessionis calicis.

INsuper, a cum eadem sacrosancta Synodus superiori Sessione duos articulos, aliàs propositos, & tum nondum discussos, videl. An rationes, quibus S. Catholica Ecclesia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub vna panis specie, ita sint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vsus cuiquam sit permittendus, &, an, si honestis, & Christianæ caritati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis vsus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit, & quęnam illę sint; in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos, atq; definiendos reseruauerit: nunc, eorum, pro quibus petitur, saluti optimè consultum volens, decreuit, integrum negotium ad Sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, prout

a Sess. 21. can. 4.

præsen-

præſenti decreto refert, qui pro ſua ſingulari prudentia id efficiat, quod vtile Reip. Chriſtianæ, & ſalutare petentibus vſum Calicis, fore iudicauerit.

Indictio futuræ Seßionis.

Inſuper eadem ſacroſancta Tridentina Synodus diem futuræ Seſſionis ad feriam quintam, poſt octauam feſtiuitatis omnium Sanctorum, quęerit dies XII. menſis Nouemb. indicit; & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento Matrimonij, &c.

Prorogata fuit Seß. vſq; ad diem XV. Iulij, M. D. LXIII.

SESSIO XXIII.

QVÆ EST SEPTIMA SVB PIO IV. PONTIF. MAXIM. CELEBRATA DIE XV. IVLII M. D. LXIII.

Vera, & Catholica doctrina de a Sacramento Ordinis, ad condemnandos errores noſtri temporis, à ſancta Synodo Tridentina decreta, & publicata Seſsione 7.

CAPVT I.

Chriſtus Dominus Apoſtolis ſuis ac eorum in ſacerdotio ſucceſſoribus dedit poteſtatem conſecrandi & offerendi viſibile ſacrificium, ac remittendi & retinendi peccata.

SAcrificium, & ſacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta ſunt, vt vtrumque in omni lege extiterit. Cum igitur in nouo Teſtamento ſanctum Euchariſtæ ſacrificium viſibile ex Domini inſtitutione Catholica Eccleſia acceperit, fateri etiam oportet, in ea nouum eſſe viſibile,

&c ex-

& externum sacerdotium, in quod vetus translatum est. hoc autem *ab β eodem Domino Saluatore nostro institutum* esse, atque Apostolis, eorumque successoribus in sacerdotio, potestatem traditam consecrandi, offerendi, *a* & ministrandi corpus, & sanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & retinendi, sacræ litteræ ostendunt, & Catholicæ Ecclesiæ traditio semper docuit.

a *Matt. 26. Matt. 18. Ioan. 20.*

REMISSIONES.

α Vide Barthol. Ledesmon. in sua summa de Sacram. tit. de Sacramento Ordinis, Petr. Ledesm. in summa part. 1. tit. de Sacram. Ordinis, Viuald. in candelabr. aureo, ti. de Sacram. Ordinis, P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 10. de Ordinis Sacram. Card. Thusc. lit. O. concl. 189. Quarant. in summa Bullarij verbo Ordo, P. Vasquez in 3. part. D. Thomæ tom. 3. disp. 235. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & censu. tom. 2. dis. 20. Zerol. in praxi Episcopali part. 1. & 2. verbo Ordo. Balduin. Iunium super opera cõtrou. Bellarm. par. 2. li. 6. c. 3. & 4.

β *Ab eodem Domino Saluatore nostro institutum.*] Vide Sayr. de Sacram. in genere li. 2. qu. 3. art. 1. vers. De Sacram. Ordinis, P. Henriq. in sum. lib. 10. in procem. §. 2. lit. M. pag. mihi 878. & §. 5. & cap. 3. in princip. P. Val. Regin. d. lib. 30. n. 3. P. Vasquez d. tom. 3. dis. 239. P. Ægid. de Sacram. & Censur. tom. 1. qu. 83. n. 106.

CAPVT II.

Ad venerationem tanti sacrificij, ab initio Ecclesiæ fuerunt in vsu septem Ordines; quorum alij sunt alijs maiores, ita vt subdiaconatus referatur inter maiores seu sacros.

α CVm autem diuina res sit tam sancti sacerdotij ministerium; consentaneum fuit, quo digniùs, & maiori cum veneratione exerceri posset, vt in Ecclesiæ ordinatissima dispositione plures, & diuersi essent ministrorum Ordines, qui sacerdotio ex officio deseruirent; ita distributi, vt, *qui β γ δ iam clericali Tonsura insigniti essent*, per minores ad maiores ascederent, nam non solum de sacerdotibus, *b* sed & de Diaconis sacræ litteræ apertam

b *1. Tim. 3. & Act. 21. ve. 8.*

mentionem faciunt; & quæ maximè in illorum ordinatione attendenda sunt, grauissimis verbis docent; & ab ipso Ecclesiæ initio sequentium Ordinumnomina, atque vniuscuiusque eorum propria ministeria, Subdiaconi scilicet, Acolythi, Exorcistæ, Lectoris, & Ostiarij in vsu fuisse cognoscuntur, quamuis non pari gradu. nam Subdiaconatus ad maiores ordines *a* à Patribus & sacris Concilijs refertur, in quibus & de alijs inferioribus frequentissimè legimus.

a c. Nullus 60. dist.

REMISSIONES.

α VIde Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm. part. 2. li. 6. c. 3. in fine.

β *Qui iam clericali tonsura insigniti essent.*] Quot sint Ordines, an nouem, vt volunt Canonistæ, an septem tantum, vt volunt Theologi? & an prima tonsura sit Ordo? Vide apud Hispanos l. 1. tit. 6. par. 1. ad finem ibi, *eorden de corona es entrada*, plures Doctores plena manu refert Gened. ad Decret. collect. 105. n. 2. quibus adde Veg. *in espeio de curas* c. 14. à n. 4. Valent. tom. 4. disp. 9. qu. 1. puncto 2. Menoch. cons. 912. n. 21. Surd. cons. 259. n. 8. Vincent. de Franch Neapol. decis. 189. n. 9. Fr. Emma. in sum. tom. 2. ca. 13. Viuald. in candelabro aureo tit. de Sacr. Ordinis, n. 6. 10. & 11. Barthol. Ledesm. in summario de Sacram. Ordinis, diffic. 5. P. Henriq. in sum. li. 10. ca. 2. Catechis. ad parochos de Sacram. Ordinis, vers. Docendum igitur erit, Nauar. cons. 12. de temp. ordinat. Iacob. de Graffis l. 1. aure. deci. p. 2. ca. 9. à n. 11. de Sahagum de Sacr. Ordinis à n. 7. Velasq. de Auendan. li. 29. Tauri gl. 3. n. 9. & 10. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tit. de Sacra. Ordinis ca. 1. Ludou. Lop. in instruct. conscient. tom. 2. p. 1. ca. fin. Cosm. Philiarch. de officio Sacerdot. par. 2. li. 1. ca. 13. Carrill. in itinerario ordin. sect. 3. cap. 7. à n. 17. Nunno p. 3. in addit. quæst. 37. & 40. art. 2. Pet. Alphons. de Vasconcellos in harmonia Rubricarum ad Rub. de tempor. ordinat. n. 3. & 4. Ceuall. commun. contra commun. quæst. 524. Mendez à Castro in l. cum oportet n. 166. Cod. de bonis quælibet. Cardinal. Thusc. lit. O. concl. 189. Nicol. Garsi. de Benefic. p. 7. ca. 1. à n. 1. nouissimè D. Marta in votis nouissimarum decis. voto 14. à n. 2. Balduin. Iunium super opera controu. Bellarm. p. 1. li. 4. c. 10. vers. deniq;, P. Vasquez in 3. p. p. D. Thom. to. 5. disp. 236. P. Ægid. de Sacr. & censur. tom. 2. disp. 20. n. 5. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 3. n. 8.

γ An Episcopatus sit Ordo distinctus à Sacerdotio? Vide Petr. Alphons. de Vasconcellos in harmonia Rub. ad Rub. de translatione Epis. n. fin. Bursat. cons. 125. Sayr. de Sacr. in genere li. 1. c. 2. q. 3. art. 5. vers. De consecrat. P. Vasquez d. tom. 3. disp. 240. P. Paul. Comitol. Respons. moral. p. 1. q. 48. n. 11.

δ An

δ An Ordinatio Episcopalis verè & propriè sit Sacramentum? Vide Balduin. Iunium super opera controu. Bellarm. p. 2. lib. 6. c. 3. vers. primum ergo, post P. Valent. Mich. Medin. Pet. Sot. & Vasquez, resoluit P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 20. num. 43.

CAPVT III.

Cum ordinatio conferat gratiam, ea indubiè est sacramentum.

α CVm Scripturæ testimonio, *a* Apostolica traditione, & Patrum vnanimi consensu perspicuum sit, per sacram ordinationem, quæ verbis, & signis exterioribus perficitur, gratiam conferri; dubitare nemo debet, Ordinem esse verè & propriè vnum ex septem sanctæ Ecclesiæ Sacramentis, inquit enim Apostolus: *b* Admoneo te, vt resuscites gratiam Dei, quæ est in te, per impositionem manuum mearum, non *c* enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis.

a 1. Tim. 4.
b 2. Tim. 1. b
2. Tim. 4. d
c 2. Tim. 1. b

REMISSIONES.

α VIde Sayr. de Sacram. in genere lib. 6. c. 1. in fine, P. Henriq. in summa lib. 10. c. 14. §. 2.

β *Gratiam conferre dubitare nemo potest.*] Vide Sayr de Sacr. in genere l. 5. c. 1. quæst. vnic. art. 2. vers. de Sacram. Ord. P. Henriq. in sum. lib. 10. c. 1. §. 3. lit. R. & c. 14. in princip. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 1. à num. 16.

CAPVT IV.

Non omnes Christiani sunt sacerdotes, sed ij soli qui legitimè sunt ordinati ab Episcopis qui sunt summi sacerdotes, ministros ecclesiæ ordinant, etiam non requisito laicorum suffragio aut consensu.

Ordinatis inest character indebilis, ob quem fit, vt nunquam iterum laici effici possint.

QVoniam verò in Sacramento *a* Ordinis, sicut & in Baptismo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri potest; meritò sancta Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt, noui Testamenti

a Sess 7. de Sacram. in genere can. 9

menti

menti ſacerdotes temporariam tantummodo poteſtatem habere; & ſemel ritè ordinatos, iterum laicos effici poſſe, ſi verbi Dei miniſterium non exerceant. Quòd ſi quis omnes Chriſtianos promiſcuè noui Teſtamenti ſacerdotes eſſe, aut omnes pari inter ſe poteſtate ſpirituali præditos affirmet; nihil aliud facere videtur, quàm *b* eccleſiaſticam hierarchiam, quæ *c* eſt vt caſtrorum acies ordinata, confundere: perinde ac ſi contra B. Pauli *d* doctrinam omnes Apoſtoli, omnes Prophetæ, omnes Euangeliſtæ, omnes Paſtores, omnes ſint Doctores. Proinde ſacroſancta Synodus declarat, præter cæteros eccleſiaſticos gradus, Epiſcopos, qui in Apoſtolorum locum ſucceſſerunt, ad hunc hierarchicum Ordinem præcipuè pertinere; & poſitos, *e* ſicut idem Apoſtolus ait, à Spiritu ſancto, regere Eccleſiam Dei; *f* eoſque presbyteris *g* ſuperiores eſſe; ac Sacramentum Confirmationis conferre; miniſtros eccleſię ordinare; atque alia pleraque peragere ipſos poſſe: quarum functionum poteſtatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet inſuper ſacroſancta Synodus, in ordinatione Epiſcoporum, ſacerdotum, & cęterorum Ordinum, *h* nec populi, nec cuiuſuis ſæcularis poteſtatis, & magiſtratus conſenſum, ſiue vocationem, ſiue auctoritatem ita requiri, vt ſine ea irrita ſit ordinatio: quin potiùs decernit, eos, qui tantummodo à populo, aut ſæculari poteſtate, ac magiſtratu vocati, & inſtituti, ad hæc miniſteria exercenda aſcendunt, & qui ea propria temeritate ſibi ſumunt, omnes non Eccleſiæ miniſtros, *i* ſed fures & latrones, per oſtium non ingreſſos, habendos eſſe. Hæc ſunt, quæ generatim ſacræ Synodo viſum eſt Chriſti fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis, & proprijs canonibus in hunc, qui ſequitur, modum damnare conſtituit; vt omnes, adiuuante Chriſto, fidei regula vtentes, in tot errorum tenebris Catholicam veritatem facilius agnoſcere, & tenere poſſint.

(∴)

b Cant. 6.
c 1. Cor. 12.
d Epheſ. 4.
e Act. 20.
f Cæleſt. 1. epiſt. ad epiſ. Galatæ c. 1.
g Seſſ. 7. de confir. can. 3. Hiſpal. 2. c. 5. 7. & alibi.
h Laodiceni Concil c. 13.
i Ioan. 10.

REMISSIONES.

a Vide P. Henriq. in ſum. lib. 10. cap. 7. in princip. & cap. 14. §. 2. lit. P. P. Vaſquez in 3. part. D. Thom. tom. 3. diſput. 243. à n. 2. & diſput. 244. n. 17. Balduin. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. p. 1. lib. 4. c. 10. verſ. Septimus Ordo Sacerdotum eſt. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. l. 30. tract. 1. num. 3. verſ. Quod attinet. & num. 16. verſ. Eidem.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

a CANON I.

Si quis dixerit, *a* non eſſe in nouo Teſtamento ſacerdotium viſibile, & externum; vel non eſſe poteſtatem aliquam conſecrandi, & offerendi verum corpus, & ſanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi; ſed officium tantùm, & nudum miniſterium prædicandi Euangelium; vel eos, qui non prædicant, prorſus non eſſe ſacerdotes; anathema ſit. a *Sup. c. 1.*

a CANON II.

Si quis dixerit, præter ſacerdotium non eſſe in Eccleſia Catholica alios Ordines, & maiores, & minores, *b* per quos, velut per gradus quoſdam, in ſacerdotium tendatur; anathema ſit. b *Sup. c. 2.*

a CANON III.

Si quis dixerit, Ordinem, ſiue ſacram Ordinationem *c* non eſſe verè & propriè Sacramentum, à Chriſto Domino inſtitutum, vel eſſe figmentum quoddam humanum, excogitatum à viris rerum eccleſiaſticarum imperitis; aut eſſe tantùm ritum quendam eligendi miniſtros verbi Dei, & Sacramentorum; anathema ſit. c *Sup. c. 3.*

a CANON IV.

Si quis dixerit, per ſacram Ordinationem non dari Spiritum ſanctum; ac proinde fruſtra Epiſcopos dicere, Accipe Spiritum ſanctum; aut per eam non imprimi chara-

a 8. Toletan. c. 7. characterem; vel eum, qui sacerdos semel fuit, *a* laicum rursus fieri posse; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, sacram Vnctionem, qua Ecclesia in sancta ordinatione vtitur, non tantùm non requiri, sed contemnendam, & perniciosam esse; similiter & alias Ordinis cærimonias; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam diuina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & ministris; anathema sit.

α CANON VII.

b Sup. c. 4. Si quis dixerit, Episcopos non esse presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi, *b* & ordinandi; vel eam, quam habent, illis esse cum presbyteris communem; vel Ordines ab ipsis collatos sine populi, vel potestatis secularis consensu, aut vocatione, irritos esse, aut eos, qui nec ab ecclesiastica & canonica potestate ritè ordinati, nec missi sunt, sed aliunde veniunt, legitimos esse verbi & Sacramẽtorum ministros; anathema sit.

α CANON VIII.

Si quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, & veros Episcopos, sed figmentum humanum; anathema sit.

REMISSIONES.

α CANON I.

VIde Bald. Iunium super opera controu. Bellarm. p. 2. lib. 6. c. 3. & 4.

α CANON II. Vide Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 2. n. 4. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. num. 3.

α CANON III. Vide Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 2. Pet Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Ord. c. 1. concl. 1.

α CANON IV. Vide P. Henriq. in sum. lib. 10. c 4. §. 2. lit. F. & G. P. Valer. d. l. 30. n. 3 P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 20. num. 58. Bald. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. l. 6. c. 4. vers. item patet, Pet. Ledesm. d. tract. de Sacram. Ordinis, c. 4. concl. 2

α CANON VII. Vide Sayr. de Sacram. in genere, l. 1. c. 2. q. 3. art. 5. vers. De consecrat. Episcopi, P. Ægid. d. disput. 20. n. 24. & n. 75. P. Vasquez d. tom. 3. disput. 243. à num. 2. & disp. 244. num. 17.

α CA-

a CANON VIII. Vide P. Henriq. in ſum. li. 10. c. 3. in fine, P. Paul. Comitol. Reſponſor. moral. li. 1. qu. 99. nu. 3. Pet. Ledeſm. d. tractat. de Sacram. Ord. c. 5.

Decretum de Reformatione.

EAdem ſacroſancta Tridentina Synodus, reformationis materiam proſequens, hæc, quæ ſequuntur, in præſenti decernenda eſſe ſtatuit, & decernit.

Capvt I.

Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac cathedralibus præfectus, etiam Cardinalis, nunquam abſit à diœceſi ſua, niſi ad ſummum tres menſes continuos, vel interruptos, exceptis modis infraſcriptis, probandis coram metropolitano, aut (in caſu) ſuffraganeo. Tempore abſentiæ nullum populus damnum ſentiat. Aliter facientes grauiter puniuntur. Eadem ſeruentur in Curatis, in quorum abſentia ponendi vicarij approbati. Quædam notatu digna ponuntur in hoc capitulo.

α β γ &c. CVm *a* præcepto diuino mandatum ſit omnibus, quibus animarum cura cōmiſſa eſt, oues ſuas agnoſcere, pro his ſacrificium offerre, verbique diuini prędicatione, Sacramentorum adminiſtratione, ac bonorum omnium operum exemplo paſcere, pauperum, aliarumque miſerabilium perſonarum ζ *curam paternam gerere*, & in cetera munia paſtoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab ijs præſtari, & impleri poſſũt, qui gregi ſuo non inuigilant, neque aſſiſtunt, ſed *b* mercenariorum more deſerunt: ſacroſancta Synodus eos admonet, & hortatur, vt diuinorum præceptorum memores, factique *c* forma gregis, in iudicio, & veritate paſcant, & regant. *Ne verò ea, quæ de reſidentia* ſanctè, & vtiliter iam *d* antea ſub fel. rec. Paulo III. ſancita fuerunt, in ſenſus à ſacroſanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac ſi vigore illius decreti quinque menſibus continuis abeſſe liceat; illis inhærendo, declarat ſacroſancta Synodus, omnes

a *Ioan. 21. Actor. 20. Epheſ. 43. diſt. c. ſicut 7. q. 1. c. qui Epiſcopatũ 8. q. 1. c. gloria Epiſc. 12. q. 2.*

b *Ioan. 10.*

c 1. *Pet. 5. a*

d *Sup ſeſſ. 6. de refor. c. 1.*

Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus ecclesiis quibuscunque, quocunque nomine, & titulo præfectos, *etiam n si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint*, obligari ad personalem 1 *in sua ecclesia vel diœcesi residentiam*, vbi iniuncto sibi officio defungi teneantur: neque abesse posse, nisi ex causis, & modis infrascriptis. *a* 2 *Nam cum Christiana caritas*, vrgens necessitas, debita obedientia, ac euidens Ecclesiæ, vel Reipubl. vtilitas aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant; decernit eadem sacrosancta Synodus, has legitimæ absentiæ causas à Beatissimo Romano Pontifice, 3 *aut à Metropolitano*, 4 *vel, eo absente*, Suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitani absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas; nisi cùm absentia inciderit propter aliquod munus, & Reipubl. officium, episcopatibus adiunctum: cuius quoniam causæ sunt notoriæ, & interdum repentinæ, nec eas quidem significari Metropolitano necesse erit: ad eundem tamen cum Concilio prouinciali spectabit iudicare de licentijs à se, vel à Suffraganeo datis; & videre, ne quis eo iure abutatur; & vt pœnis canonicis errantes puniantur. *b* Interea meminerint discessuri, ita ouibus suis prouidendũ, vt, quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. *Quoniam 6 autẽ*, qui aliquantisper tantùm absunt, ex veterum canonum sententia nõ videntur abesse, quia statim reuersuri sunt: sacrosancta Synod. vult, illud absentiæ spatium singulis annis, siue continuum, siue interruptum, *c* extra prędictas causas, *nullo ex pacto debere duos*, aut ad summum tres menses excedere; & haberi rationem, vt id æqua ex causa fiat, & absq; vllo gregis detrimento: quod an ita sit, abscedentium conscientiæ relinquit, quam sperat religiosam, & timoratam fore, cùm Deo corda pateant; cuius opus non fraudulenter agere, suo periculo tenentur. Eosdẽ interim admonet, & in Domino hortatur, *d* ne per illius temporis spatiũ, Dominici Aduentus, Quadragesimæ, Natiuitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes item, & Corporis Christi diebus, quibus

a c. de cete. c. inter quatuor, c. tuæ, & c. relatũ, de cleric. non residen. c. ad supplicationẽ, de renũc. c quorundam, 74. dist.

b c. cũ ex eo. de elect. in 6. c. beneficium, de regul. eo. li. & c. 2. in si sup. sess. 6. Sardicen. Concil. c. 14.

c c. præsentiũ, 7. q. 1. & infr. sess. 24. de refor. c. 11.

d c. si quis in clero. 7. q. 1.

quibus refici maximè, & in Domino gaudere Pastoris præsentia oues debeant, ipsi ab Ecclesia sua Cathedrali vllo pacto absint, nisi Episcopalia munia in sua diœcesi eos aliò vocent.

Si quis autem, quod vtinam numquam eueniat, contra huius decreti dispositionem abfuerit; statuit sacrosancta Synodus, præter alias pœnas aduersus non residentes, sub *a* Paulo III. impositas, & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit: *eum* λ *pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere*, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta, illos sibi detinere posse; sed teneri aut ipso cessante, per Superiorem Ecclesiasticum illos fabricæ Ecclesiarum, 5 *aut pauperibus loci erogare:* prohibita quacumque conuentione, vel compositione, quæ pro fructibus malè perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur: non obstantibus quibuscumque priuilegiis cuicumque Collegio, aut fabricæ concessis. 6. μ ν ξ *Eadem omnino*, etiam quo ad culpam, amissionem fructuum, & pœnas 7 *de curatis inferioribus*, 8 *& aleis quibuscumque* qui beneficium aliquod Ecclesiasticum, 9 *curam animarum habens*, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, & decernit; ita tamen, vt, quandocumque eos, 10 *causa prius per Episcopum cognita*, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. *Discedendi* o *autem licentiam in scriptis*, gratisque concedendam vltra bimestre tempus, *nisi ex graui causa*, 11 *non obtineant.* 12 *Quod si, per edictum citati*, etiam non personaliter, contumaces fuerint; 13 liberum *esse vult Ordinarijs*, 14 *per censuras Ecclesiasticas*, & sequestrationem, 15 *& subtractionem fructuum*, aliaque iuris remedia, 16 *etiam vsque ad priuationem* 17 *compellere*; nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiuscumque beneficij, pactione, statuto, etiam iuramento, vel quacumque auctoritate confirmato, 18 π *consuetudine*, *etiam*

a Sup. Sess. 6. de reform. c. 1. & infrà, in Bulla S. D. N. Pij IV. super residentia, c. 2. c. conquerente, & fere per totum, de cler. non residen.

immorabili, quæ potiùs corruptela censenda est, *siue e appellatione*, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, vel *a* vigore *a Eugenianæ constitutionis* suspendi posse. Postremò, tam decretum illud sub *b* Paulo III. quàm hoc ipsum in Conciliis Prouincialibus, & Episcopalibus publicari sancta Synodus præcipit: cupit enim, quæ adeò ex Pastorum munere, animarumque salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibusque infigi, vt in posterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut desuetudine aboleantur.

a *infrà, Sess. 24. c. 18 §. debeat.*
b *Extrauag. communiũ, lib. 5. c. 3. Diuina, de priuilegiis.*
c *Suprà, Sess. 6. de Refor. c. 1.*

DECLARATIONES.

1 *In sua Ecclesia vel Diœcesi residentiam.*] Episcopus, modò in Episcopatu resideat, solutus est à residentia beneficij simplicis, aut Dignitatis, quam sine vlla animarum cura obtinet, etiam extra Diœcesim, in aliqua Cathedrali: eamque retinere, ac eius fructus percipere potest, exceptis portionibus & distributionibus quotidianis, & aliis, si quæ fortè sint, quæ absentes iusta aliqua de caussa non percipiunt. *Vide suprà, Sess 6. cap. 1. de Reform. §. Habens Archidiaconatum.*

Episcopus proinde residens in vrbe Cathedrali, liber est à residentia Monasterij Monachorum regularium, quod obtinet cum dispensatione Papæ, licet illi annexæ sint aliquæ Ecclesiæ curatæ post erectionem Monasterii, & præsertim si in tali Monasterio non sit fons baptismalis, nec aliqua animarum cura, & curatæ regi soleant per Vicarios.

2 *Nam cum Christiana charitas.*] Non licet Episcopo à sua Ecclesia abesse, nisi ob aliquam caussarum, quæ habentur in hoc c. infrà, de quibus non est perpetuus morbus. Itaque non licet Episcopo absentare se ab Episcopatu suo propter morbum perpetuum.

3 *Aut à Metropolitano.*] Metropolitani prouidere debent, vt prouinciales eorum Episcopi, iuxta Decreta Concilij Tridentini resideant in Ecclesiis propriis, curamq; commissi sibi gregis habeant diligentem.

4 *Vel eo absente, Suffraganeo Episcopo.*] Absente Metropolitano, Episcopus antiquior residens, super absentia Episcopi comprouincialis inquirit.

5 *Aut pauperibus loci erogare*] Hæc pœna habet etiam locum in Curatis inferioribus, ita vt Episcopus debeat compellere Parochũ, qui per biennium non residet, licet postmodum resideat, ad restituen-

guendos fructus illius temporis, quos absens recepit, quamuis ad residendum, ne per edictum quidem monitus fuisset.

6 *Eadem omnino.*] Episcopus ad residentiam cogere potest Rectorem, licet eius Ecclesia Parochialis pertineat ad inferioris collationem.

7 *De curatis inferioribus.*] Non licet Episcopo, pro Cathedralis Ecclesiæ seruitio, vel etiam suo, aliquem ex Curatis, extra ipsorum curam, ad certa negotia adhibere, constituto ibi etiam Vicario idoneo. Neque excusantur à residentia ob defectum domus, neque si habent officium inquisitionis, nec propter litem. Et etiam Coadiutores perpetui tenentur ad residendum personaliter sicut veri curati, & sub hoc cap. comprehenduntur, etiamsi in alijs beneficiis seruiant, etiam in Cathedralibus. Infrà hoc cap. §. Episcopus non potest.

8 *Et alijs quibuscunq;.*] Capellani coadiutores Rectorum Parochialium, cum Capellanis perpetuis institutis auctoritate Apostolica, tenentur ad personalem residentiam, sicuti tenentur Rectores ipsi. Congregatio censuit, omnino teneri, & eos dumtaxat excipi, qui ex institutione possunt per alium seruire, vel quibus nulla expressa residentię personalis obligatio iniuncta est. Vnde & Ordinarius tenetur eos cogere sicut ipsos Rectores, nec cum aliquo huiusmodi dispensare, quoad residentiam, nisi vt cum Rectoribus Episcopus potest, eodemque iure examinandi tenentur, quo rectores Parochiales, ex c. 18. Sess. 24.

9 *Curam animarum habens.*] Etiamsi essent in Parochia tres tantum incolæ, & ibi fuerint duæ Ecclesiæ vnitæ, residendum est in digniori: quod si non constet quæ sit dignior, residendum erit in frequentiori. Obtinens legitimè ante Concilij Tridentini confirmationem, Parochialem Ecclesiam, & Canonicatum, non est cogendus alterutrum resignare: dummodo in Parochiali Ecclesia resideat, fructusq; Canonicatus percipiat, & amittat tantum quotidianas distributiones, atque illas quas absentes iustis de caussis nõ percipiunt: qui tamen, si statutis horis in ipso Canonicatu etiam resideat & illi inseruiat, tunc quotidianas distributiones consequetur. *Vide Sess. 5. c. 1. de Reform. §. Per seipsos.*

Si parochialis Ecclesia tribus, aut quatuor milliaribus distet à ciuitate, in hac rector habitare debet, nec Dominicis diebus tantum ad suam Ecclesiam accedens, habetur pro residente.

An propter intemperiem aeris relicto ibi Vicario approbato, ex Ordinarij consensu, Parochus non inde oriundus possit alibi habitare? Congregatio censuit, non posse: si tamen Rector infirmus esset, & in loco Parochialis curæ, curari non potest defectu Medicorum medicinarumve, tunc posse ab Ordinario dari ei dilationem trium vel quatuor mensiũ, vt in locis vicinioribus maneat, recuperandæ sanitatis caussa, posito interea ab ipso Ordinario in Parochiali, Vicario,

cum

cum congrua portione ex reditibus Parochialis. Itaque Rector qui habet Vicarium perpetuum in sua Parochia seu Rectoria, potest & debet compelli ad personaliter residendum, nisi tota cura animarum translata fuisset legitimè in solum Vicarium perpetuum. Infra hoc c. §. Parochus.

Fuit olim Monasterium insigne Sancti Benedicti, in loco campestri, quod præsenter caret conuentu, & est commendatum, in quodam castro, fere per vnum milliare distante à Parochiali, cuius monasterij cura fuit semper solita exerceri per deputatos ab Abbate seu Commendatario pro tempore, habetq; collationem nonnullorum beneficiorum curatorum existentium in alienis diœcesibus, & homines dicti castri veniunt diebus Festis ad audiendam Missam & diuina officia ad Ecclesiam dicti Monasterij, quæ celebrantur per eosdem hæredes deputatos: quam ob rem dictus commendatarius tenetur ad residentiam, & ad sacros Ordines accipiendos. Vide Sess. 6. cap. 2. de Reform. §. In titulum. de Com. Ordin.

10 *Caussa prius per Episcopum cognita.*] Omnia hæc committuntur Episcopo, qui exequutioni demandet, etiam in illis Parochialibus, quarum collatio ad inferiores spectat, etiamsi inferiores essent Abbates Regulares.

Stante consuetudine in Ecclesia Cathedrali, quòd Canonici non interessentes diuinis, non percipiant fructus præbendæ, nec distributiones quotidianas, licet Episcopo retinere penes se vnum vel duos Canonicos, qui dictos fructus, & distributiones percipere possint, ac si in Choro præsentes essent: exceptis tamen distributionibus quotidianis.

Parochialem Ecclesiam habens cum Canonicatu, in Parochiali residere tenetur, quod etiam est conforme Bullæ Pij V. quæ incipit, *cupientes pro nostris,* publicatæ 8. Id. Iulij, Anno 1568. super hoc editæ, & percipit fructus præbendæ. Eius tamen quotidianas distributiones perdit, & si quid præterea absentes iusta de caussa non percipiunt *Vide in hoc c. §. Curam, & Sess. 5. a c. 1. de Reform. §. Per seipsos.* Si autem Canonicatus est in eodem loco, vbi Ecclesia Parochialis, potest vtriq; inseruire, & percipere quotidianas distributiones, & commoda, quæ sunt illi muneri attributa: si verò inseruire nequeat, distributiones tantum eorum dierum, quibus non inest, amittat, neque alio damno affici potest. Quod procedit non obstante quacumq; nobilitate Canonicorum, aut Ecclesiæ Cathedralis, etiã Metropolitanæ.

Episcopus procedens per subtractionem fructuum aduersus Parochos non residentes iuxta Concilium Tridentinum, non tenetur obseruare eadem interualla, & eandem rationem, quæ contra Episcopos non residentes statuit caput tertium Sessionis sextæ. Et residens in Parochiali, quæ non longè abest à Collegiata, in qua Cano-

Canonicatum obtinet; diebus ferialibus ad Ecclesiam Collegiatam accedere, & in ea diuinis inseruire potest: modo omnibus diebus & horis suis debitis & congruis, Parochiali inseruiat, & nihil prorsus relinquat ex debito seruitio ipsius Parochialis.

Habens Canonicatum & Parochialem, & residens in Parochiali, ex præscripto Bullæ Pij Quinti, distributiones quotidianas lucratur: si Canonicatus consistit solum in distributionibus quotidianis, non habens præbendam. Hoc procedit, si vtriq; inseruire nequiuerit, quia si ambobus commodè seruire posset, lucraretur solum iuxta seruitium quod præstaret. Porrò obtinens duos Canonicatus, in digniori residere debet, & solum distributiones illius amittit, in quo non residet. Atque ideo Episcopo Bossanensi scribatur, vt restituat Canonicatum presbytero N. cùm non debeat ibi residere, residens in Canonicatu S. Mariæ digniori. *Vide Sess. 21. de Ref. ca. 3. §. Habens.*

Obtinens parochialem, & Canonicatum præbendæ Magistralis, cum dispensatione ante Concilium Tridentinum legitimè obtenta, tenetur in Parochiali residere, atq; in Magistrali præbenda idoneum virum substituere debet, qui Sacræ Scripturæ interpretandæ munus obeat. *Vide Sess. 5. c. 2. de Ref. §. De cætero.*

Eum, qui obtinet Ecclesiam baptismalem, cui incumbit sola cura baptizandi omnes infantes oppidi, & existentes sub cura Archipresbyteri, præsupposito quòd in Ecclesia Archipresbyter præter baptismum, cætera Sacramenta administret, Congregatio die 21. Iul. 1587 censuit, teneri ad residentiam, ad minus tanquam Coadiutorem Ecclesiæ parochialis. Quin & obtinens Canonicatum, cui sit vnita Parochialis ad vitam obtinentis, tenetur in Parochiali residere, etiamsi vnio facta sit ad vitam obtinentis tantùm.

Præpositura, licet tantum sit Iurisdictionalis, intelligitur tamen esse comprehensa in Bulla S. D. N. Pij V. de residentia Parochorum, edita & publicata 8. Id. Iulij 1568. Etiam perpetui coadiutores residere tenentur, sicut veri curati, etiamsi in alijs beneficijs inseruirent etiam in Cathedralibus.

Caussæ non excusantes Parochos à residentia.

A Residentia non excusatur exercens officium Subcollectoris Apostolici, vel Inquisitoris, neq; etiam excusat lis super eadem Parochiali mota. *Vide Sess. 7. c. 5. §.* Subcollectores.

Similiter Licentia obtenta ab Episcopo de non residendo, non excusat à residentia, cum eam Episcopus concedere non possit.

Obtinens parochialem Ecclesiam per prouisionem Sedis Apostolicæ, & habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum fru-

ctuum

ctuum ac prouentuum ad dictam Ecclesiam parochialem pertinentium possessionem, licet in limine adeptæ possessionis prædictæ, mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur se promoueri facere infra annum, lite pendente, & compellendus est ad residendum in dicta Ecclesia. Et præsupposito, quod non teneatur residere, eo casu debet Episcopus idoneum Vicarium deputare, partemq; fructuum omnium pro sufficienti victu assignare, iuxta Conci. Tride. formam. *Vide Sess. 7. de Reform. c. 7. §. Portione etiam.*

Licet Episcopus pro visitatione suæ Diœcesis vti opera Parochi possit, ille tamen ob eam caussam, vltra quadrimestre singulis annis abesse non potest à sua Parocha, & interea poni debet in ea idoneus Vicarius, cum congrua portione fructuum dictæ Parochiæ, arbitrio ipsius Episcopi assignanda: Odium à residentia non excusat, inimicitiæ tamen excusant ad tempus, si non fuerint contractæ culpa Rectoris Parochialis, & Episcopo cum istis ad annum dispensare conceditur, dummodo tamen in Parochiali idoneus remaneat Vicarius. *Infra eodem c. §. Presbytero.*

Caussæ excusantes à Residentia.

PArochus Ecclesiæ, in qua fuit constitutus Capellanus, cui ex institutione Capellaniæ imposita fuit tota cura animarum, seu Vicaria perpetua, quoad Capellanus vixerit, non tenetur in ea residere.

Infirmitas excusat à residentia, quando in loco Parochiæ non sunt Medici, vel Medicinæ, & quando infirmitas alibi curari potest. Hoc casu per quatuor menses dispensat Episcopus, vt in locis vicinorib. parochus maneat, recuperandæ sanitatis caussa, posito interea ab ipso Ordinario in Parochiali idoneo Vicario cum congrua portione ex reditibus ipsius Parochialis, &c.

Presbytero habenti inimicitiam cum Domino loci, vbi situm est beneficium, Episcopus debet (si non potest eos reconciliare,) dare aliud beneficium, extra territorium & iurisdictionem illius Domini, vel permittere eidem presbytero, vt abesse possit à beneficio, etiam per annum, constituto tamen Vicario idoneo, cum assignatione æquæ portionis fructuum beneficij, vt ei inseruiant, donec caussa inimicitiarum inter eos desierit. Prius tamen, habens Canonicatum & Parochialem, in qua non potest sine discrimine vitæ propter inimicitias residere, non est cogendus, (dum subest inimicitiarum caussa) in ea residere, sed permittendum est ei, vt resideat in Canonicatu. Dabuntur literæ Ordinario, vt cognoscat, si sunt veræ & graues inimicitiæ, quæ narrantur. & absque ipsius culpa, ac postquam obtinuit illius beneficii dispensationem, exortæ: tunc Ordinarius det ei dilationē vt in alio viciniori, & tutiori loco mane-

re pos-

re possit, durantibus tamen dumtaxat inimicitijs, dum non vltra annum durent. Interea autem idoneum Vicarium in illa Ecclesia constituat, assignata ei congrua portione ex reditibus ipsius Ecclesiæ: quod si esset Canonicus, & fructus consisterent in distributionibus quotidianis, illas Canonicus lucrabitur, deducta tamen tertia parte pro deseruientibus. Curabit autem Episcopus, vt inimicitiæ exstinguantur: si id perficere non potuerit, rescribere debet ad Cardinales Congregationis Conc. cuius culpa factum fuerit quò minus reconciliatio processerit.

Quando Episcopus legitimè dispensauit à residentia, per aliquod tempus, vtputa octo mensium, relicto tamen idoneo Vicario in Parochiali, vt Rector alicui opere vacare possit, v.g. fabricæ Monasterij, absens excusatur. Confer cum hoc cap. §. de Curatis.

In his quæ pertinent ad residentiam, obseruanda sunt, quæ habentur in hoc cap. & in reliquis. Si non possunt seruari Decret. Concilij Tridentini prædicta, id agendum est, quod commodius, & melius potest: & qui non habet domum propriam in loco, vbi residere tenetur, aliquam conducere debet: vbi verò populus non potest victum suo Curato subministrare, Ordinarius ea obseruare debet, quę habentur cap. 3. Sess. 24. de Reform. & in casu quo iura aliquid disponant, non debet pro iuris declaratione ad Papam recurrere. Qui finitima vrbi beneficia obtinent, si domum non habent vbi habitant, conducant habitationis locum.

Parochus non habens commodam habitationem in Parochia, fuit dispensatus, vt degere possit in loco vicino, dummodo prope Ecclesiam substitutus eius habitet.

Aliquando hæc facultas eadem de caussa concessa fuit, sine conditione illa, *Dummodo prope Ecclesiam substitutus eius habitet.*

Inter causas excusantes connumeratur infirmitas incurabilis, aeris intemperies, certo anni tempore, & quando ita solitum est fieri ab omnibus sacerdotibus, præsertim alienigenis, & ad tempus.

Fuit etiam quis dispensatus à residentia in sua Parochiali, ad tempus à S. D. N. donec instrueret alium Canonicum de negotiis illius Capituli, in quo ipse erat Canonicus, vt eadem tractaret.

Creati auctoritate Sedis Apostolicæ, ex fructibus parochialis cum congrua portione duobus perpetuis Coadiutores in cura, non possunt seruire per substitutos, sed ab Ordinario cogendi sunt ad residentiam. Congregatio ita censuit, Episcopus ergo ex hoc Decreto debebit eos cogere ad residentiam, & ad exercendam curam personaliter.

S.D.N. ex sententia Congregationis declarauit, quòd Canonici obtinentes ex legitima dispensatione, parochiales, eas quidem retinere possint, sed in ipsis personaliter residere debent, &, si reditus suorum

rum Canonicatuum verè consistant in distributionibus quotidianis; ita vt omnes percipiant de communi massa, & nullæ prorsus distinctæ sint, ne dematur aliquid his, qui horis diuinis intersint: possint sic residentes in suis parochialibus eos integros percipere. Quòd si post debitum seruitium Parochialibus suis præstitum, etiam inseruire Cathedrali possint, tunc eas portiones non percipiant, nisi quatenus inseruierint. Sup. hoc. cap. §. *Et aliis*, item §. habens Canonicatum.

Congregatio Concilii censuit, Parocho propter inimicitias vltra primum annum absenti, concedendum secundum, ob nouam caussam, quæ superuenerit ex incremento inimicitiarum & homicidio subsequuto.

Congregatio Concilii censuit, vltra bimestre tempus, abesse non posse Parochos sine licentia Episcopi, & valet constitutio Episcopi inhibentis ne parochi possint abesse vltra duos dies sine licentia, vt hic. In infirmitatibus curabilibus datur etiam quadrimestre.

Episcopus non potest vti opera parochi in Visitatione, vel alio seruitio suæ Diœcesis: nisi pro tempore hic permisso duorum mensium, & tunc pro eo tempore idoneus Vicarius deputetur. *Idem hoc c. §. De curatis.*

11 *Nisi ex graui causa non obtineant.*] Non sunt deneganda literæ commendatitiæ ab Episcopo sacerdotibus & Clericis, qui non habent beneficia in titulum, requirentia residentiam.

Propter inimicitias, quæ non superuenerunt culpa Parochi, datur quidem annus, & crescentibus inimicitiis datur alius annus: sed odium solum parochianorum non sufficit, neq; si omnes fere fructus essent alij reseruati, neq; continua aeris intemperies, neq; si esset necessarius magister ludi in ciuitate, aut oppido, neq; seruitium Episcopi etiam ad tempus. Hoc sæpe reperitur.

Multa concessa sunt contra hoc Decretum in Regno Poloniæ, ex variis caussis & necessitatibus.

12 *Quod si per edictum citati.*] Respicit modum procedendi contra obligatos ad residendum, sese absentantes.

13 *Liberum esse vult Ordinariis.*] Episcopus cogere potest Rectorem, licet eius Ecclesia Parochialis pertineat ad inferioris collationem. *Infra hoc c. §. Compellere.*

14 *Per censuras Ecclesiasticas.*] Non tamen per excommunicationem, si abfuerit per aliquod breue tempus: licet possit constituere Episcopus; quod non possit abesse Parochus absque licentia vltra duos vel tres dies, sub pœna excommunicationis, *Infra §. Episcopus potest.*

16 *Et subtractionem fructuum.*] Quando alicui parocho conceditur studendi facultas, vt fructus suos faciat, hæc infra scripta seruare de-

bet:

bet: Primò vt studeat Theologiæ aut Iuri Canonico in celebri Vniuersitate. Secundò, si est ætatis annorum triginta, nulla facultas concedi debet: ideo ætas est exprimenda, & hoc nisi iam studia incœpisset, & illa nondum absoluisset, propter quod iam cœpta studia potest finire. Tertiò, ad quinquennium tantùm, à principio studij computandum licentia hæc est concedenda, adiecta clausula, *vt infra annum ad subdiaconatum promoueatur*. Quartò, interim cura animarum per idoneum Vicarium ab Ordinario eligendum, assignata illi congrua portione fructuum exerceatur. Atq; hæc facultas solum habet locum in Parochialibus ante Concilium Tridenti. obtentis, quia in obtentis post Concilium, prædicta licentia non datur: secus in Canonicatibus, etiam post Concilium Tridentinum obtentis, in quibus datur statuendi facultas.

Episcopus potest prohibere Parochis sub pœna pecuniaria arbitraria, quæ tamen dimidiam decimam non excedat, ne vltra biduum à sua Ecclesia possint abesse: non tamen id prohibere potest sub pœna excommunicationis latæ sententiæ. Parochus qui non vult in sua parochiali residere, debet ea, seruato Iuris Ordine, priuari.

Rector parochialis Islerdensis monitus ab Ordinario vt resideret, noluit, & propterea est contumax appellatus: visum est committendum Auditori Cameræ, quod Episcopo committat, vt Ecclesiæ Vicarium præficiat, ne cultus & reliqua cura deseratur.

16 *Etiam vsque ad priuationem.*] Arbitrio Episcopi relictum est, qua via & quo remedio ex his vti voluerit contra non residentes.

17 *Compellere.*] Hæc compulsio ad Episcopum pertinet, etiam quando collatio pertineret ad Abbatem regularem.

18 *Consuetudine etiam immemorabili.*] Vicarius amouibilis in exercitio curæ animarum, arguit curam esse penes deputantem, & ideo ipsum teneri ad residentiam.

Postulantibus Equitibus Hierosolymitanis, vt Capellani Melitæ commorantes, Confessores Equitum, & habentes in aliis locis Parochias non cogantur residere. Congregatio respondit, illis, qui habent parochias in Italia, permittendum esse, vt non resideant ad annum: qui verò habent in aliis prouincijs, ad decem & octo menses.

Quandoque ex caussa dispensari solet, vt quis in Parochiali continuè non resideat, habens Canonicatum, si vtrique inseruire possit.

Episcopus licentiam dare debet Priori petenti, vt per quatuor menses à suo Prioratu abesse possit in loco commodiori, valetudinis suæ curandæ caussa.

Gratia de non residendo à S.D.N. obtenta, & de percipiendo fructus ratione Studij, non valet, nisi & Ordinarij consensus accedat.

Ita Pius IV. in declaratione, quòd gratia de non residendo non valet sine Ordinarii consensu, quæ publicata fuit anno 1564. die 24. Nouembris.

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. cap. 11. Nau. in Man. cap. 25. num. 121. vers. 4. limita. Pet. Pechi. in reg. 1. de Regulis iuris lib. 6. nu. 9. Anton. Pagan. de Residentia, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 41. num. 9. Ioann. de la Cruz de statu Religionis lib. 2. cap. 1. dub. 1. Ceuall. communium contra commun. q. 585. P. Lessi. de Iustit. li. 2. c. 34. dub. 29. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœn. lib. 20. num. 68. & lib. 30. tract. 3. à num. 54. cum seqq.

β An Prior, qui habet Vicarium perpetuum, cui incumbit cura animarum, teneatur residere? Decreuit sacra Congregatio, quòd nõ, his verbis: Habens parochialem, in qua Vicarium perpetuum legitimè institui obtinuit, eo viuente residere non tenetur, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 6. n. 99.

γ An Episcopo liceat pro Cathedrali Ecclesiæ seruitio, & item suo, aliquem ex curatis suæ diœcésis, ex ipsorum Ecclesiis constituto in illis idoneo Vicario ad certa negotia adhibere, qui, quando in huiusmodi sunt seruitio, à suis Ecclesiis minimè abesse censeantur? Congregatio censuit, non licere, teste Gonzal. d. Gloss. 6. numer. 258.

δ Sacra Congregatio censuit, quòd exercens Inquisitoris officium à residentia parochialis non excusatur, refert Gonzal. d. gloss. 6. num. 266. & Gloss. 43. num. 164.

ε Sacra Congregatio censuit, quòd à residentia non excusatur exercens officium Subcollectoris Apostolici, teste Gonzal. d. gloss. 6. n. 266.

ζ *Curam paternam gerere.*] Vide Paul. Montan. de Tutelis, & curis cap. 35. Gloss. 1. n. 197.

η *Etiamsi sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint.*] Vide P. Azori. inst. Moral. p. 2. lib. 4. c. 3. q. 3. & lib. 7. c. 4. q. 7. & c. 6. q. 1. Flami. de Resignat. lib. 1. quæst. 10. n. 8.

θ *Quoniam autem, &c.*] quòd abesse non dicitur, qui statim est reuersurus, probat l. Postliminium, §. captiuis, l. Nihil, ff. de Captiu. & postlimin. reuers. ad hoc propositum Gonzal. gl. 43. n. 5. & in parocho rurali, qui singulis quibusq; hebdomadibus in vrbem venit causa inuisendi parentes, & cum illis vno tantum die moratur, relicto tamen ad occurrentes casus Capellano, quòd non peccet lethaliter, nec teneatur ad restitutionem fructuum, resoluit Ludouic. Beia Responso. casuum conscientiæ, p. 4. casu 21.

ι *Nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere.*] Vide P. Azori.

P. Azori. instit. Moral. part. 2. lib. 7. cap. 4. quæst. 9. & q. 10. quærit, an in parochis ad absentiam duorum mensium necesse sit, vt facultas ab Episcopo impetretur? Negatiuè resoluit cum Nauar. in Man. cap. 25. numer. 121. de quo vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disput. 31. numer. 11.

α Sacra Cardinalium Congregatio censuit, posse Episcopum ob legitimam causam dare Canonicis suis facultatem, vt possint abesse per quatuor menses, refert P. Comitol. Respons. Moral. lib. 1. quęst. 59. num. 2.

λ *Cùm pro rata temporis absentia fructus suos non facere.*] Vide Flamin. de Resignation. lib. 1. q. 10. num. 32.

μ *Eadem omnino, &c.*] Quòd Capellani, Coadiutores Rectorum Parochialium instituti auctoritate Apost. teneantur ad personalem residentiam, vt Rectores ipsi, censuisse sacram Congregationem refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 5. §. 9. num. 17.

Causæ aliquæ, propter quas non tenetur quis residere, adductæ à Doctoribus infrà citatis.

ν SAcra Congregatio censuit, quòd si curatus absit causa inimicitiarum, & non possit residere sine discrimine vitæ, ei permittitur per annum abesse à suo beneficio, posito tamen in illo per Episcopum idoneo Vicario, seu OEconomo, refert Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Priuatio, §. 4. dub. 1. vbi resoluit, quòd si intra annum inimicitiæ non extinguantur, & curatus seu beneficiatus fuerit in culpa tam causandarum inimicitiarum, quam non extinctionis earundem, quòd priuetur.

ξ Congregatio censuit, quòd vbi non adest copia Medicorum, vel Medicinarum, potest per Episcopum dari dilatio trium vel quatuor mensium, vt ægrotus in locis vicinioribus curetur: Episcopus tamen propter perpetuum morbum non potest se absentare à suo Episcopatu. Senectus in parocho non excusat à residentia, sed debet poni Vicarius idoneus cum assignatione congruæ portionis ex ipsius parochialis redditibus, refert Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Residentia vers. 7 & 9.

ο *Discedendi autem licentiam in scriptis, &c.*] Vide P. Azori. instit. Moral. p. 2. lib. 7. cap. 5. q. 4. & 5. & c. 4. q. fin. P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 7. num. 27.

ϖ *Consuetudine etiam immemorabili.*] Sanctissimus D. N. ex sententia congregatio. Concilij declarauit, immemorabilem consuetudinem non excusare à residentia in Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis insignibus: in Collegiatis tamen insignibus posse excusare, dum tamen sint rurales prorsus destitutæ, in quibus nunquam anteà supra hominum memoriam solitum esset residere, aut cuius adeò tenues redditus essent, vt Canonicos aliunde non habentes vnde vi-

uant, alere non possent, refert Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Residentia, vers. Sextò.

ε *Siue appellatione.*] Quòd tamen detur effectus deuolutiuus, resoluit Stephan. Quarant. in summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. Quintò quæro, pag. 66.

ς *Vigore Eugenianæ constitutionis.*] Vide Frat. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ in addit. fol. mihi 211. nouissimè Petr. Cened. practic. & Canon. quæst. lib. 1. quæst. 1. num. 31. vers. Pro vera.

Capvt II.

Vltra tres menses consecrationem differentes quidam, fructibus perceptis restituendis sunt obnoxij, & totidem mensibus absentes, sunt ipsis Ecclesiis iure priuati.

a Seß. 7. c. 9. Conc. Chalc. actio 16. c. 25 Côc. Vormatien. c. 76. c. quoniam, 75. dist. c. quoniam, 100. dist.

α Ecclesijs *a* Cathedralibus seu superioribus, quocunque nomine, ac titulo præfecti, etiam si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur, si intra totidem menses postea id facere neglexerint; Ecclesijs ipso iure sint priuati. *Consecratio β verò*, si extra Curiam Romanam fiat, in Ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, si commodè fieri poterit, celebretur.

REMISSIONES.

α Vide Nau. in Man. cap. 25. num. 118. vers. 8 Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 24. num. 141. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 32. tract. 2. c. 24. num. 58.

β *Consecratio verò, &c.*] Vide P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 10. cap. 23. §. 5. in princip. L. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 34. num. 103.

Capvt III.

Breue est, non summatur.

b Infrà, c. 8. & 10. Conc. Carthag. 1. c. 22.

α Episcopi 1 *per semetipsos* Ordines conferant: quòd si ægritudine fuerint impediti; *b* subditos suos non aliter, quàm iam probatos, & examinatos, ad alium Episcopum ordinandos dimittant.

DECLA-

DECLARATIONES.

1 *Per semetipsos.*] Hoc caput non aduersatur proximo sequenti.

Ordinarij dantes dimissorias pro accipiendis Ordinibus nemini concedant esse absentem, nisi cum examinauerint vel examinari fecerint per suum delegatum ad hoc specialiter deputatum, quod seruandum est etiam cum illis, qui à Sede Apostolica facultatem habent Ordines à quocunque suscipiendi. *Vide not. infrà, capite octauo.*

Episcopus potest alienos Clericos ordinare, si habeant dimissorias proprij Ordinarij, iuxta capite 8. infrà, quando Episcopus dimittens, ex alia legitima caussa quàm ægritudinis, est impeditus.

Dimissorias verò literas Episcopus absens dare potest, ac ordinandos etiam suo examini subijcere, si ita sibi videbitur, &, si absentes sint, ad se, vt eos ipse examinet, vocare si commodum erit; alioquin eorum examen committat Ordinario loci, in quo illi degunt & ordinandi sunt. *Suprà hoc c. §. Ordinarij.*

2 *Iam probatos & examinatos.*] Vel dandam licentiam Ordinario Congregatio censuit, ad hoc vt quis ad sacros Ordines ab alijs Episcopis promoueri possit, cum testimonio tamen de vita & moribus proprij Ordinarij, vt sancitum est Sess. 23. c. 8. cui in hac parte non aduersari præsens cap. etiam declarauit.

Fratres Carthusiani volentes ordinari ab Episcopo alterius Diœcesis, debent habere licentiam ab Episcopo, in cuius Diœcesi sunt, *Vide Sess. 7. cap. 11. de Reform. & infrà, c. 8.*

REMISSIONES.

α VIde Thom. Valasc. tom. 1. allegationum iuris alleg. 5. num. 1. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Dimissoriæ §. 10. vers. Secundum, vbi dicit quòd hoc Decretum intelligi debet habilibus stantibus terminis. Vide Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Ordinis, cap. 5. concl. 10.

CAPVT IV.

Breue est, non summatur.

α PRima *a Tonsura* β non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint; quique legere, & scribere nesciant; a *c. fin. de temp. Ordin. in 6.*

 & de

& de γ quibus probabilis coniectura non sit, eos non sæcularis iudicij fugiendi fraude, sed vt Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus elegisse.

REMISSIONES.

α Vide Const. Episcop. Conimb. 1. in princip. tit. 8. & Episcop. Portucal. 2. in princip. tit. 9. Viuald. in Candelabro aureo tit. de Sacramento Ordinis, c. de scientia Ordinis numer. 39. Salzed. ad Bern. cap. 21. verbo Ordinari, Pet. Ledesm. in sum. p. 1. verbo Ordo c. 7. vers. *De la primera*, P. Henriq. in sum. lib. 10. c. 17. num. 2. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disput. 20. num. 103. Thom. Valasc. allegationum iuris tom. 1. alleg. 9. num 4.

β *Prima tonsura non initientur, qui Confirmationem non susceperint.*] An non confirmatus suscipiens Ordines peccet mortaliter? Negant Nau. in Man. c. 22. num. 9. Viuald. in Candel. de Confirm. num. 41. Victor. de Sacram. Ordinis num. 232. P. Soar. tom. 3. disp. 38. sect. 1. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 72. artic. 9. num. 90. Pat. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 28. num. 24.

γ *De quibus probabilis coniectura non sit, &c.*] An suscipiens primam tonsuram, aut minores Ordines cum animo nunquam suscipiendi maiores, aut solùm vt declinet forum sæculare, & Episcopus scienter talem ordinans, peccent mortaliter? Affirmat Bannes 2. 2. q. 12. artic. 1. in 2. diffic. conclus. fin. Negant P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disput. 31. vers. 16. & 17. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disput. 20. numer. 104. & 105.

CAPVT V.

Quibus debeant esse muniti, qui volunt ordinari, & dicta si non habeant, timeant reiectionem.

AD minores Ordines promouendi bonum à Parocho, & à Magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi verò, qui ad singulos maiores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat; 1 *vt nominibus, ac desiderio eorum*, qui volunt promoueri, publicè in Ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum *a* natalibus, ætate, moribus, & vita à fide dignis diligenter inquirat; *b* 2 *& litteras testimoniales*, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quamprimum transmittat.

a c. quando 24. dist. b Vide 3. Carthag. 3. 22. & 4. Carthag. 22.

DECLA-

DECLARATIONES.

1 *Vt nominibus ac desiderio.*] Regulares promouendi ad Ordines, inter alia non tenentur etiam nomen, & desiderium suum in Ecclesia publicè proponi facere, & testimonium deferre, ad præscriptũ huius cap. sed sufficit testimonium à suis superioribus allatum.

Potest Episcopus sine attestationibus, & inquisitione, quæ in hoc Decreto iniungitur, aliquem promouere, si ipsum omnes qualitates requisitas habere sciuerit, prout Congregatio respondit, sed non debet id facere ordinariè.

Similiter ab inferioribus possunt concedi literæ Testimoniales Episcopis illas requirentibus, quando scilicet Episcopus tamquam vicinior vel Diœcesanus ordinat Subdiœcesanos inferioris, qui etiam essent nullius Diœcesis.

2 *Et literas Testimoniales.*] Quæsitum est, An ex Bulla Sixti V. contra malè promotos, Episcopus ordinans, circa Clericos alterius Diœcesis ordinandos, Testimoniales literas à suis ordinariis habentes, de requisitis ad ordinationẽ, alia diligentia vti teneatur, quã ipsos examinandi quoad sufficientiam? S. D. N. de sententia Congregationis respondit, Sanctitatis suæ mentem esse, Ordinariũ cum suis subditis dimissorias petentibus teneri adhibere diligentiã super omnibus requisitis circa ordinandum, iuxta Concilium Tridentinum & sacros Canones: Et si ea ipsos habere constiterit, in iisdem dimissoriis, ex scientia sua de eisdem fidem facere, & tunc cum talibus dimissorias habentibus non opus esse Episcopum ordinantem facere diligentiam super dictis requisitis in examine, super idoneitate & literatura.

REMISSIONES.

VIde Concil Brachar. 4. act. 2. de Examine Ord. cap. 4. Hoied. de incompatibil. benefi. cap. 24. num. 38. & 39. Petr. Ledesm. in sum. verbo, Ordo c. 7. vers. *En lo que toca*, P. Henriq. in sum. lib. 10. ca. 47. §. 2. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 9. num. 5.

CAPVT VI.

Nullus omnino beneficij sit capax nisi, qui habeat 14. annos; fori priuilegio gaudens quæ habere ac agere debeat, siue vnicam habuerit, siue nullam.

1 N*Vllus prima Tonsura initiatus*, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, 2 α β *ante decimum quartum annum*, 3 *beneficium* possit obtinere. Is etiam *fori*

 priui-

priuilegio non gaudeat, *nisi* γ δ ε *beneficium Ecclesiasticum* habeat; 4 *aut clericalem habitum*, & ι κ &c. *Tonsuram deferens*, 5 ν *alicui Ecclesiæ ex mandato* ξ ο *Episcopi* inseruiat; vel in seminario Clericorum, aut in aliqua schola, vel Vniuersitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad maiores Ordines suscipiendos versetur. *In Clericis vero coniugatis* seruetur constitutio Bonifacij IX. quæ incipit, a Clerici, qui cum vnicis: modò hi Clerici, alicuius Ecclesiæ seruitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesiæ seruiant, vel ministrent; & Clericali habitu, & Tonsura vtantur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, *vel* π *consuetudine, etiam immemorabili*, suffragante.

a c. 1. de Cler. Coniug. in 6.

DECLARATIONES.

1 *Nullus prima tonsura initiatus.*] Hoc caput non prohibet, quin ille, qui iam 14. annum suæ ætatis attigit, licet nondum expleuerit, possit beneficium simplex obtinere.

2 *Ante 14. annum.*] Nisi in fundatione aliter sit statutum, quia fundationi non est derogatum.

3 *Beneficium*] Congregatio censuit, idem in pensione. *Fori priuilegio non gaudeat.*] Cl-rici, qui in Decreto hoc priuilegio fori priuantur, priuilegio tamen Canonis non intelliguntur priuati.

4 *Aut clericalem habitum.*] Prouiso in 13. anno ætatis de Canonicatu in Ecclesia Collegiata, vbi, vigore statuti Ecclesię, prouisi antè realem possessionem & fructuum perceptionem tenentur portare habitum & tonsuram per biennium, obstat hoc Decretum. Ita censuit Congregatio die 14. Augusti, anno 1586. Clericus, in minoribus constitutus non beneficiatus, nisi incedat in habitu, quamuis sit adscriptus, non gaudet priuilegio fori, licet non sit monitus.

5 *Alicui Ecclesiæ.*] Hæc verba important, vt Clericus qui diu sine habitu & tonsura incedens, Ecclesiæ alicui, etiam de mandato Episcopi, inseruit, ipso facto, sine aliqua monitione præcedente, amittat fori priuilegium, attenta mente Concilij, quæ ad tollen. penitus abusus, voluit hoc abolere. Ita censuit Congregatio die 16. Nouembris, 1581.

An Clericus in minoribus Ordinibus constitutus, in habitu & tõsura incedens, ac de mandato Episcopi inseruiens Capellæ, quę in Ecclesia existit, ab ipsoq; Episcopo Confraternitati laicorũ pro oratorio assignata est, gaudeat priuilegio fori ex hoc ca. Congregatio Concilij censuit gaudere: & idem censendum est si seruitium non continuatum, sed aliquo impedimento necessario interpolatum præstiterit.

De iure

De iure communi fuit dubitatum, an clericus deferens habitum, vel tonsuram, vel simul vtrumq;, propter delicta priuetur priuilegio clericali? Tu distingue, si est in sacris, retinet priuilegium, sed punitur, *Inn. in c. Praterea De Apostatis.* Si est in minoribus Ordinibus & deliquit, non priuatur priuilegio fori, nisi post trinam monitionem, *c. In audientia, de sent. excom. c. vlt de vita & honest. cler. Inno. d. c. Praterea.* Et nisi se immisceat enormitas, puta quod sit seditiosus, quo casu ipso facto priuatur priuilegio.

Clericus non beneficiatus, qui incedens in habitu & tonsura inseruit alicui Ecclesiæ, si fuerit cum armis deprehensus, non caret fori priuilegio. Sic fuit decisum ex cap. *In audientia, de sent. excom.*

Cui reseruata fuit pensio vt clerico, si non incedat in habitu & tonsura, non gaudet priuilegio fori. Fuit decisum sic, ex eo quod Concilium Tridentinum corrigit ius commune; & tres casus excipit per dictionem (nisi.)

Clericum primæ tonsuræ, præsentatum ad capellam Sacerdotalem, qui super tali præsentatione obtinuit à Papa nouam prouisionem etiam in vim motus proprij, posse in suis caussis ciuilibus gaudere priuilegio fori, quamuis possessionē beneficij non habeat propter alium intrusum contra quem litem mouit, Congregatio die 16. Iulii 1587. censuit.

Idem erit, si gerat tonsuram vel habitum, sed in reliquis viuat vt laicus, *not. sing. Innoc. c. 1. de Apostatis, ad fin.* nec sufficit corona seu tōsura sine habitu, sed copulatiuè requiritur vtrumque, *ita Gemin. in c. si Iudex, vers. idem, de sent. excomm. in 6.* habitus quoque debet esse decens, & vsque ad talos hodie, ex huius Decreti præscripto, nec monitio requiritur. Item nec habitus & tonsura sufficiunt, nisi etiam aliqui Ecclesiæ inseruiant. Et ita Congregatio censuit in vna Neopolitana.

6 *In Clericis verò coniugatis.*] Censuit Congregatio, clericum coniugatum, qui post dimissum habitum, & tonsuram clericalem, pro delicto aliquo in Curia laicali est citatus, & ob contumaciam condemnatus fuerit, si deinde reassumpto habitu & tonsura (modò non in fraudem) Ecclesiæ inseruiat, iuxta hoc Decretum non posse à iudice laico propter id delictum in carcerem conijci, aut persona iter adstringi facit *c. si iudex laicus, de sent. excom. in 6.*

Quidam Clericatus charactere insignitus beneficium Ecclesiasticum obtinuit, cui postea, animo vxorem ducendi, vna cum clericatu renunciauit; deinde non secuto matrimonio, clericalem habitum reassumpsit, & aliud beneficium exigui reditus adeptus est: dubitatur an gaudeat priuilegio fori? Congregatio die xi. Iunij 1587. censuit gaudere, quia clericali priuilegio renuntiare nō potest, cum in fauorem totius ordinis pronuntiatum sit. *c. si diligenter, & ibi gloss. de for. compet. Dec. in c. Tua, de Apost. Roland cons. 4 vol. 1. n. 9.*

Episcopus auctoritate sua ordinaria cum sibi subdito viro bigamo,

qui aliàs cum duabus virginibus successiuè legitimum matrimoniū contraxerit & consummauerit, & modo defunctæ sunt, dispensare non potest, vt primam tonsuram & beneficia simplicia à se vel ab aliis accipiat. Ita censuit Congregatio die 30. Ianuar. 1587.

REMISSIONES.

a Ante decimumquartum annum beneficium possit obtinere.] Vide Caualcan. decis. 29. n. 1. Card. Tolet. in sum, li. 5. c. 79. vers. 3. Petr. Pechi. in reg. Beneficium n. 27. vers. Cæterùm quid in istis, li. 6. & Valer. Reginald. in praxi fori pœniten lib. 30. tract. 3. num. 166. in fine, P. Azor. inst. moral. part. 2. lib. 6. cap. 5. quæst. 8. & 9. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 26. num. 33. Iacob. de Graffis decis. aure. lib. 2. cap. 51. num. 8. tom. 1. Pat. Henriq. in sum. lib. 10. cap. 19. §. 1. Petr. Ledesm. in summ. p. 1. tit. de Sacram Ordinis cap. 7. vers. *de la prima*, & p. 2. tract. 7. cap. 1. concl. 7. prope finem, pag. 163. Ceuall. Communium contra commun. quest. 523. num. 3. nouissimè Ioann. Aloys. Ricci. in collect. decis. collect. 860. P. Lessi de Iustit. lib. 2. cap. 34. dub. 20. nu. 109. Nicol. Garci. de Benefic. p. 7. cap. 4. num. 8. Flamin. de Resignat. li. 4. quæst. 1. num. 7. & quæst. 11. num. 13. & lib. 3. qu. 7. numer. 65. vbi num. 66. resoluit, ex dispensatione posse obtineri: huiusmodi tamen dispensatio hodie non conceditur, de quo Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 7. nu. 10. Quòd Episcopus non dispensat, refert P. Azor. d. qu. 9. vers. Si quæras. quod Sacra Cardinalium congregatio censuit procedere, nisi in fundatione aliter dicatur, quia non est ei derogatum, resoluunt Emman. Saja in Aphorismis, verbo Beneficiū n. 30. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 5. nu. 9. Aloys. Ricci. d. collect. 860. vers. Nunc limita, & primò.

β Quòd dicti quatuordecim anni sufficiant inchoati, licet non expleti, affirmant P. Henriq. d. §. 2. P. Lessi. d. num. 109. Aloys. Ricci. d. collect. 860. vers. Limita secundò, Cauell. qu. 523. n. 4. & qu. 593. n. 18. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 8. Garci. decis. 32.

γ *Is enim fori priuilegio non gaudeat, nisi beneficium Ecclesiasticum habeat.*] Vide Mascard. de Probat. concl. 302. nu. 14. Guttier. pract. li. 1. qu. 7. Licet sit modici valoris, affirmat Aloys. Ricci. curiæ Archiep. Neapol. decis. 7.

δ Quòd Clericus primæ tonsuræ, seu in minoribus constitutus, pensionem habens, gaudet priuilegio fori, resoluunt Salzed. in pract. cap. 67. nu. 10. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Clericus §. 2. dub. 1. D. Marta de iurisdict. p. 2. c. 32. num. 45. Crescent. dec. 14. de sent. & re iud. Sed censuit sacra Cardin. congregatio. Cui reseruata fuit pensio vt clerico, si non incedit in habitu & tonsura, non gaudet priuilegio fori: hanc decisionem tradunt partem hanc sequentes Azeued. li. 1. nu. 5. vers. Sed ad pensio, tit. 4. lib. 1. nouæ Recopil. Flam. de Resignat,

gnat.li.1 qu.11.nu.70. & li.2.qu.15. nu.15. Gonzal. ad reg.8. Cancel.gl. 5.§.5.num.6.& Nicol. Garci.de Benefic.p.1.cap.5.numer.70. Cened. pract.quæst.lib.1.q.4.nu.32.cum seqq. & num.37. resoluit, capellaniam sufficere, quando alicui in perpetuum, vel in titulum fuerit assignata.

ε An clericus primæ tonsuræ præsentatus ad capellam Sacerdotalem, qui super tali præsentatione obtinuit à Papa nouam prouisionem, etiam in vim motus proprij, possit in suis causis ciuilibus gaudere priuilegio fori, quamuis possessionem beneficij non habeat, propter intrusum, contra quem litem mouit? Congregatio die 16. Iulij 1587. censuit gaudere, teste Flamin. de Resigna.lib.7.quæst.1.n.47. Vide Marc. Anton, Genuens. in praxi Archiepisc. curiæ Neapol. ca.7. n.6. Farin. in praxi crim.qu. 8.nu.45. Nicol. Garci. de Benefic.p.2.ca. 2.nu.8.cum seqq. Ordin. reg. Lusitan. li.2.tit.1.§.25.

ζ Clericos, qui in hoc decreto Concilij priuilegio fori priuantur, priuilegio tamẽ Canonis non intelligi priuatos, censuit sacra Cardinalium congregatio, quam referunt Gonzal. & Garci. vbi suprà, Graffis li.2.decis.c.49.à num.28. Cened. pract.& canon.qu.li.1.qu.4. num.21.

η Quòd ad pensionem obtinendam sufficit ætas septem annorum, resoluit Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 397. numer. 17. cum seq.

θ Quòd, qui collationem beneficij obtinet, beneficium habere dicitur, saltem ad hoc, quòd priuilegio fori gaudeat, docent Millis in suo Repert. verbo Obtinere dicitur quis beneficium, Couar.lib.3. Vari. cap. 16. in princip. Rebuff. in praxi par.3. tit. de Simon. in resignat. à num 25. Flamin. de Resignationib. lib.10.qu. 6.num.2. Cened. d.qu.4.nu.22. Contrarium tuetur Farin. in praxi crim, qu.8 num.45. & num.70.

ι *Nisi beneficium Ecclesiasticum habeat aut clericalem habitum.*] An Clericus habens primam tonsuram, vel minores ordines, vt priuilegio fori fruatur, teneatur portare habitum & tonsuram clericalem, si beneficium habeat? Negant propter illam dictionem, *Aut*, quæ disiungit in terminis Fr. Emman. in sum.p.1.cap.155.concl.2. Clar.§.fin. qu.36.num.19. Læli. Zechi. de Repub. Ecclesiast. titul. de Clericis vers. Ad hoc, Salzed. ad Bernar.c.62.num.9. vers. Si tamen. Curi. Philip.p.3.§.1.num.3. ad finem; Azeued. l.1.num.9. vers. Tonsura, & vers. Sed si beneficium tit.4.li.1. nouæ Recopil. Farin. d.q.8.num.7. Ceual. qu.563.n.3. Bouadil. in sua Politica lib.2.cap.18.n.102. lit. E. Cened. d.q.4.num.29.

κ *Et tonsuram deferens.*] Quòd nouitius alicuius Religionis, etsi prima clericorum careat tonsura, gaudet priuilegio Canonis, & fori, optimè tradunt P. Azor. inst. moral. li.12.c.3.q.2.p.1. Fr. Emman. qu. Regular. tom.3.q.51.art.12.

λ Auctores statim citandi docent, quòd regulariter receptio clericatus beneficij, vel seruitij in Ecclesia post delictum commissum nihil proficit assumenti, ad effectum exemptionis à iudice sæculari, & sic ab ipso poterit puniri, absq; eo, quòd delinquens fori priuilegio gaudeat; dummodo constet ipsum Ordinem Ecclesiasticum suscepisse in fraudem, vt se eximeret à iurisdictione sæculari: secus tamen si constaret absque vlla fraude post commissum delictum, aliquem assumpsisse clericatus Ordinem, quia tunc huiusmodi ordo eum liberat à iurisdictione iudicis sæcularis, resoluunt Cou. pract. c. 32. n. 4. Gom. tom. 3. Vari. c. 10 nu. 5. Plac. de delictis, c. 35. Cancer. lib. 2. Vari. c. 2. à nu. 133. Clar. §. fin. q. 36. nu. 43. Auend. li. 1. de exeq. mand. ca. 22. n. 12. Menoch. de Præsumpt. li. 6. qu. 76. n. 35. Perez ad li. 3. Ordin. tit. 1. in Rub. pag. 450. Flamin. Chartar. de Execut. sentent. capto bann. ca. fin. sub nu. 308. Guttier. pract. li. 1. qu. 5. Lancellot. de Attent. p. 2. c. 4. limit. 20. n. 16. Azeued. l. 1. num. 3. tit. 4. lib. 1. nouæ Recopil. Farin. in praxi crimin. li. 1. q. 8. à nu. 104. Ceuall. Commun. contra communes q. 563. à nu. 5. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Clericus nu. 6. Valasc. cons. 48. plures refert Doctores Cened. ad Decretal. collect. 23. nu. 1.

μ Quando reus per iudicem sæcularem est captus, si controuertatur an sit clericus primæ tonsuræ, vel minorum Ordinum, deferatque habitum, & illas qualitates obtineat, quæ in præsenti desiderantur, huiusmodi controuersiam per iudicem Ecclesiasticum dirimendam esse, cum sit quid spirituale, probat text. in c. si iudex laicus, de sentent. excommun. li. 6. cuius textus auctoritate opinionē hanc communem esse profitentur Cou. pract. 33. à princ. Clar. §. fin. q. 36. n. 21. Marant. de ordine iudici. p. 4. dist. 11. n. 69. in fine, Bellug. in speculo 11. §. videamus, n. 4. Sigismund. Scacci. li. 1. de Iudicijs causar. c. 11. nu. 88. Salzed. ad Bernard. c. 62. n. 14. Menoch. de Præsumpt. li. 6. q. 76. n. 34. Mascard. de Probat. concl. 689. nu. 7. Azeued. l. 1. nu. 53. vers. debet tamen, tit. 16. li. 8. nouæ Recopi. Anastas. Germon de sacrorum immun. li. 3. c. 15. à nu. 55. Stephan. Gratian. discept. forens. c. 190. n. 13. cum seqq. Zerol. in praxi Episcop. par. 1. verbo Clericus n. 3. Farin. d. qu. 8. num. 33.

ν *Alicui Ecclesiæ inseruiat.*] Non sufficere, quòd tonsuratus bis, vel ter inseruiat Ecclesiæ, vt gaudeat fori priuilegio (cùm hæc sint verba significantia actum perseueratiuum, vnde requiritur frequentia & perseuerantia in seruitij præstatione) resoluit Cened. d. qu. 4. nu. 25.

ξ *Ex mandato Episcopi inseruiat.*] Vide Ordin. regiam Lusitan. lib. 2. tit. 1 §. 27 Bajard ad Clar. qu. 36. n. 27. & ibi Hierony. Giarch. num. 8. Garci. de Nobilit. gl. 9. nu. 50. P. Henriq. li. 10. c. 15. §. 2. & l. 14. c. 49 §. 1. in fine, Soar. de Paz in praxi tom. 2. prælud. 2. nu. 7. Morl. in emporio iuris par. 1. tit. 2. in prælud. nu. 138 D. Barbos. in l. Titia, n. 36. ff. soluto mat. Salzed. ad Bernard. c. 62. n. 13. Ceuall. communium contra commun. qu. 896. n. 579. tom. 4. D. Marta de Iurisdict. p. 4. casu 135. in fine, Dom. Garci. Mastrillo Sicilię dec. 113. Valasq. cons. 105. n. 32. Thom. Vasac.

Valasc.tom.1.alleg.10.nu.2. & alleg.44.n.2. Nicol. Garci.de Benefi.p. 2.c.2. Auend.ad l.29. Tauri gl.3.nu.10. Fr. Emman.qu.Regul.tom.2. qu.109.art.2.

* *Ex mandato Episcopi.*] An expressum requiratur? Affirmant Menoch.li.6. de Præsumpt.qu.76.n.41. Cened.pract.li.1.qu.4.num.24. & num.26.

π *Vel consuetudine etiam immemorabili suffragante.*] Vide Thom. Valasc. tom.1.alleg.56.

CAPVT VII.

Tempore congruo dispiciatur de cuiuslibet ordinandi qualitatibus, per exercitatas in ecclesiasticis personas.

α SAncta Synodus, *a* antiquorum canonum vestigijs inhærendo, decernit, vt quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quando Episcopo videbitur, *ad β ciuitatem euocentur.* Episcopus autem sacerdotibus, & alijs prudentibus viris, peritis diuinę legis, ac in ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, 1 *γ ordinandorum genus*, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem 2 *diligenter inuestiget*, & examinet.

a c. quando 24. dist.

DECLARATIONES.

1 *Ordinandorum genus.*] Non excluditur filius Neophytæ.

2 *Inuestiget & examinet.*] Qui subdiaconi vel Diaconi, vel presbyteri sunt, petuntq; admitti ad Cathedralis Ecclesiæ Canonicatus, ipsis in forma dignis à Sede Apostolica, collatos, vt eum Ordinem habeant, quem dicti Canonicatus requirunt, non opus est, quod examinentur caussa explorandi eorum literaturam, illi verò qui sacros Ordines nondum susceperunt, examinandi sunt, an illam doctrinam habeant, quæ ex præscripto Concilii *Trid.* necessaria est illi Ordini sacro, qui Canonicatui, quem consequi volunt, erit annexus.

Quæsitum fuit, quid respondendum de ordinatis ante legitimam ætatem ab Episcopo, qui ante ordinationem in ecclesia publico edicto protestatus fuerat. quod non intendebat ordinare, nisi eos, qui legitimam ætatem haberent, præsupposita attestatione eiusdem

Ecclesiæ Decani, asserentis se audisse ab ipso Episcopo, quod diceret huiusmodi protestationem fieri ad terrorem, ceterum se habere intentionem ordines simpliciter conferendi; equidem videtur eos esse ordinatos, sed ab exercitio ordinum esse suspensos vsque ad debitum tempus. Sed quia in contrarium iuclinabat maior Cardinalium Illustrissimorum pars, dicendo, quod non sufficit vnus testis, idcirco terminatum est ex vno ore ab Illustrissimis, vt res ad Papam deferretur.

REMISSIONES.

α Vide Concil. Bracha. 4. act. 2. Cened. ad Decret. collect. 15. à princ. & ad Decretal. col. 56. n. 5.

β *Ad ciuitatem euocentur.*] An locus, vbi Episcopus ordines confert, sit in literis ordinandorum exprimendus? Vide Cald. Pereira de Emptione c. 5. num. 10.

γ *Ordinandorum genus.*] Vide Pat. Sanch. in præcepta Decalogi li. 2. ca. 28. num. 15. Cened. ad. Decretal. collect. 77. n. 2. vbi dicit, quòd verbum (*genus*) de quo in præsenti, propriè idem significat, quod legitimus, vel liber; non autem refertur ad descendentes ex genere Hebræorum, vt multi opinantur.

CAPVT VIII.

Vnusquisq; à proprio Episcopo, aut alio, sed de proprij licentia & testimonio sub graui pœna ordinandus ad Cathedralem ecclesiam aut ex diœcesi inuentam conuenientiorem conueniat.

ORdinationes a sacrorum Ordinum, α β &c. *statutis à iure temporibus*, ac in Cathedrali Ecclesia, vocatis præsentibusque ad id ecclesiæ Canonicis, publicè celebrentur. si autem in alio diœcesis loco, præsente Clero loci, dignior, quantum fieri poterit, ecclesia semper adeatur. b 1 ε &c. *Vnusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur.* Quod si c quis 2 *ab alio promoueri petat*, nullatenus id ei, etiam 3 *cuiusuis generalis*, aut specialis rescripti, vel priuilegij prætextu, etiam statutis temporibus d permittatur; *nisi eius probitas, ac mores* θ *Ordinarij sui* 5 *testimonio commendentur.* 6 ι κ *si secus fiat*; ordinans à λ *collatione Ordinum* per annum, & ordinatus à 7 *susceptorum Ordinum executione*, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.

a Gelas. 1. in ep. 1. c. 13. c. vlt. 75. dist. c. 8. cum seq. de temp. ordin.
b Conc. Carthag. 4. c. 22.
c Sup. sess. 14. de refor. c. 2. & 3.
d Hic sup. c. 3. Conc. Carth. 3. c. 21. Conc. Aure. 3. c. 15. c. 1. 21. q. 2. 9. qu. 2. per totã c. 1. cum seq. de temp. ord. in 6.

DECLA-

DECLARATIONES.

1 *Vnusquisq; à proprio Episcopo ordinetur.*] De omnibus ordinibus tam sacris, quam minoribus intelligitur hoc capitulum.

Priuilegium suscipiendi ordines extra tempora, per hoc Decretum non est sublatum.

2 *Ab alio promoueri petat.*] Est concedenda licentia cum infra tacta probatione probitatis, & morum tantum, nec aduersatur ca. 3. supra positum, nec 11. huius sess.

S. D. N. Greg. XIII. statuit, vt Regulares suscipiant Ordines sacros ab Episcopis, in quorum Diœcesi sunt Monasteria, in quibus tunc degunt, vel dimissorias ab eis accipiant, iuxta hoc Decretum. *Sup. c. 3. sess. 23. §. Fratres.*

3 *Cuiusuis specialis rescripti.*] etiam à Sede Apostolica obtenti.

4 *Nisi eius probitas ac mores.*] Qui à Sede Apostolica obtinuit, vt ordinari possit ab alio, quàm à suo Ordinario, debet probitatem suam, & mores Ordinarij sui testimonio comprobare: ac ideo inoleuit illa clausula, *suo ordinario, vel de eius licentia probitas, & mores ordinandi commendentur à quocunq; alio.* Ita censuit Congregatio die 28. April. 1575. *Vide sup. sess. 7. c. 11. de Refor. §. Facultates.*

Censuit Congregatio, in casu, quo aliquis fuerit absens per plures annos ab Ordinario, ita vt illum commendare de vita & moribus non possit, sufficere literas dimissorias Ordinarij, quæ continebunt, quod ordinandus non sit excommunicatus, vel contumax, sed de legitimis progenitus parentibus: informatio verò de vita & moribus habenda est ex loco, in quo fuit versatus.

Bayliuo S. Stephani petenti ne aliquis Episcopus possit Ordinare subditum Bayliui, absq; ipsius fide & testimonio de vita & moribus ordinandi: Congregatio respondit, hoc nihil esse ad ordines: quod si tamen Episcopi viciniores non possent habere notitiam de vita & moribus eorum qui sibi subditi non sunt, & subditos, non inuenire Episcopos, qui eos ordinare velint absq; testimonio & fide sui Ordinarij, requirentibus Episcopis posse tum has fides dare.

Episcopus Vrgellensis, antequam subditos aliquos Abbatis Monasterij B. Mariæ Ordinis S. Augustini Canonicorum Regularium ordinare vellet, decernebat nomine suo proprio edictum, vt in Ecclesia dicti Monasterij publicaretur, si qui ad ordines maiores assumendi essent iuxta c. 5. præsentis sess. sed Congregatio censuit, debere Episcopum mittere edicta ad Abbatem, aut debere curare, vt illa publicentur nomine suo proprio in Ecclesiis parochialibus sibi subiectis: erat autem Abbas in quasi possessione, vt in eius Ecclesia, aut oppido non publicarentur aliqua edicta decreta ab aliquo Ordinario, nisi in subsidium iuris.

5 *Testimonio commendentur.*] Etiamsi essent absentes, & ad titulum pensio-

pensionis, vel patrimonij assumendi essent; sed non testimonio Vicarij Generalis; nisi haberet speciale mandatum concedendi dimissorias.

Per literas, quas Episcopus absens à sua Diæcesi poterit dare, si absentes Diœcesani literas petierint; vt ordinari possint ab alio, & propter absentiam valde eis incommodum sit ire, ad subijciendum se examini Ordinarij, poterit Ordinarius Episcopus examen illorum demandare Episcopo loci, in quo degunt. Vide sess. 7. c. 11. de Refor. §. Et diligenti.

6 *Si secus fiat.*] Clericus ab alieno Episcopo sine Ordinarii sui dimissoriis ordinatus & ministrans efficitur irregularis.

7 *Susceptorum ordinum.*] Absoluere à suspensione eos, qui nullius diœcesis existentes, sine literis dimissoriis ordinati fuerunt, spectat ad Episcopum, ad quem ex Concilio pertinebat dimissorias concedere. Proprius autem Episcopus ad hoc vt possit dimissorias concedere, dicitur ille, in cuius Diœcesi ordinandus beneficium habet. Et ita fuit iudicatum in vna Leodiensium, si rectè consideretur. *Sup. sess. 23. c. 4. §. Fratres.*

Episcopus ordinans aliquem ad primam tonsuram, quem parentes dicebant natum in Diœcesi, & pro tali habetur, non incurrit irregularitatem, etiamsi sit alterius Diœcesis is qui sic ordinatur.

REMISSIONES.

α *Statutis à iure temporibus.*] Vide Pat. Henriq. in sum. p. 2. lib. 10. c. 12. à princip. vbi enumerat quatuor anni Tempora; & præter illa Sabbatum ante Dominicam in Passione, & Sabbatum sanctum.

β Quòd non valeat consuetudo, quòd sacri Ordines conferantur extra quatuor tempora, probat text. in c. 2. de temporib. ordinat. Rebuff. in praxi benefic. p. 2. tit. de Clericis ad sacros Ordines malè promotis gl. 1. nu. 14. & 15. Quarant. in summa Bullarij verbo Ordo vers. Deuenio ad secundum ibi amplia. Papam tamen quolibet tempore Ordines conferre posse, docet Rebuff. d. gloss. 1. num. 11. & nume. 12. quod potest Episcopo concedere ex speciali gratia, vt Ordines etiam extra quatuor Tempora conferre possit, de quo etiam Quarant. vbi suprà.

γ An minores ordines conferri possint diebus festiuis? Affirmant Rebuff. d. gl. 2. n. 2. & 3. Viuald. in Candelab. tit. de Sacram. Ord. n. 36. vers. Tertia conclusio, P. Henriq. d. cap. 12. §. 2. Fr. Emman. in summa tom. 2. c. 16. num. 3. Iacob. de Graffis lib. 3. aure. decis. p. 2. c. 12. nu. 20. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 4. nu. 4. & n. 3. dicit, quod prima Tonsura potest conferri omni tempore.

δ Fratres minores, & omnes, qui illorum priuilegiis concessis & concedendis fruuntur, ex Confirmatione S. D. N. Clem. VIII. posse extra.

extra tempora à iure statuta dominicis, vel alijs festis diebus, sacros Ordines suscipere docet Fr. Emman. q. Reg. tom. 3. q. 43. art. 5.

ε *Vnusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur.*] Vide Fr Emman. qu. Regular. tom. 1. q. 18. art. 4. P. Paul. Comitol. Responsor. Moral. lib. 6. quæst. 46.

ζ Quòd sufficiat Episcopus originis, tenent Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Dimissoriæ, pa. 40. P. Paul. Comitol. d. lib. 6. qu. 45. D. Guttier. Canon. lib. 3. tract. de Matrimonio cap. 63. nu. 29. Quæ concurrere debeant vt quis dicatur originarius, vide apud Sesse Aragon. decis. 30. Balb. p. 3. decis. 339. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 846.

η Quod non procedat in Regularibus, qui à quocunque Catholico Episcopo possunt ordinari, resoluit Fr. Emman. qu. Regul. tom. 3. q. 24. art. 1.

θ *Ordinarij sui testimonio.*] Vide Nauar. in Man. c. 25. nu. 69. Fr. Emman. in sum. p. 2. c. 14. num. 6. Et de Monachis quæst. Regular. tom. 1. 18. art. 5.

ι *Si secus fiat, ordinatus à susceptorum ordinum executione, &c.*] Vide Guttier. Canon. lib. 1. c. 26. n. 24. Salzed. in pract. c. 26. lit. E. Zerol. in praxi Episc. 2. verbo Dimissoriæ, pag. 40. Flamin. de Resignat. lib. 4. q. 2. nu. 89. Cned. pract. lib. 1. qu. 38. à num. 4. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disput. 15. dub. 5. numer. 31. P. Valer. Reginald. in praxi lib. 32. tractat. 2. num. 69.

κ Quòd non comprehendit initiatos prima tonsura, docent Tolet. in instruct. Sacerd. li. 1. c. 49. nu. 5. Zerol. p. 1. verbo Dimissoriæ.

λ *Ordinans à collatione Ordinum per annum.*] Multos casus, in quibus excusatio datur ab hac censura, prosequitur P. Soar. tom. 3. dispu. 31. sect. 1. num. 15. P. Valer. Redinald. d. lib. 32. tract. 2. nu. 69. vers. Sunt autem, in fine, vbi dicit excusationem dandam, quando vnus Episcopus ordinat subditum alterius sub spe rationabili ratihabitionis, ex c. fin. 9. qu. 2.

CAPVT IX.

Episcopus familiarem ordinans, conferat statim ei beneficium re ipsa.

1 EPiscopus familiarem suum non subditum ordinare non possit, 2 *nisi per triennium* secum fuerit commoratus 3 *& beneficium*, quacumque fraude cessante, statim re ipsa illi conferat: consuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

DECLARATIONES.

1. *Episcopus familiarem suum.*] Habet locum hoc decretum etiam in minoribus Ordinibus, vt scilic. teneatur Episcopus etiam conferre beneficium.

2 *Nisi per triennium.*] Ex identitate rationis sufficit quod triennium inceperit, antequam fuisset Episcopus.

3 *Et beneficium.*] Familiaris Episcopi, de quo hoc decretum loquitur, potest ordinari ad titulum patrimonij, si illud sufficiens habuerit, & si Episcopus ita iudicauerit expedire pro necessitate aut commoditate Ecclesiæ, iuxta Decretum *c. 2. sess. 21. §. Pro necessitate.* modò certæ ac particulari Ecclesiæ adscribatur, vbi suo munere fungi debent, *iuxta c. 16. infr. hac eadem Sess. §* Non adscribatur.

Congregatio Concilij declarauit, quod Episcopus possit ordinare familiarem suum triennalem non subditum, & dare illi dimissorias ad ordines suscipiendos à quocunque, dispensare tamen non potest super illis interstitijs, de quibus *cap. 12. & 14. infra hac eadem Sess.* nisi pro Ecclesiæ suæ vtilitate.

Quicunq; per decem annos, siue in curia, siue alibi resederit, potest ibidem à Vicario sanctissimi ordinari; familiares verò seu officiales Papæ, ac familiares Cardinalium, etsi Cardinales habitassent Romæ, atque etiam Episcoporum in Curia residentium, qui saltem per triennium habitauerint in Vrbe, possunt de licentia ipsorum Dominorum à Vicario Sanctissimi promoueri, dum tamen supradicti omnes sufficientem titulum habeant, & alia à Iure requisita.

REMISSIONES.

VIde Nauar. consil. 23. & consil. 26. cum seq. sub tit. de Temporibus ordinat. Pet. Ledesm. in sum. tit. de Sacram. Ord. c. 5. concl. vers. *Es tante.* Iacob. de Graffis p. 2. decis. aure. lib. 3. cap. 12. nu. 7. Zerol. in praxi Episcop. par. 1. verbo Dimissoriæ pag. 106. & p. 2. verbo Ord. vers. Quintò pag. 78. Fr. Emman. in sum. p. 2. cap. 14. num. 10. P. Henriq. in summa lib. 10. cap. 12. §. 1. Flamin. de Resignat. li. 4. q. 8, nu. 91. Quarant. in summa Bullarij, verbo Ordo, vers. Limita in eo. pag. 375. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepis. Neapol. c. 81. num. 3. Nicol. Garc. de Benefic. p. 2. cap. 5. num. 80. cum seqq. Cened pract. & Canon. quæst. li. 1. qu. 38. à num. 29. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 5. nu. 2. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 32. num. 69. vers. Sunt autem aliquot, tract. 2. vbi dicit loqui tex. in præsenti de Episcopo ordinario, quia ei, qui tantùm est titularis, talis promotio est interdicta in præced. sess. 14. c. 2. Latè Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 3. collect. 596. vbi in vers. Amplia 4. refert procedere in magistro actorum Curię Episcopalis, qui, vt familiaris, poterit ab Episcopo ordinari, & citat Stephan. Grat. decis. 233.

Deci-

Decisiones à sacra Cardinalium congregatione super hoc cap. editæ, & adductæ per Doctores infrà citatos.

PRima. Pro necessitate & commoditate Ecclesiarum ad titulum patrimonij; possunt etiam ordinari familiares triennales Episcoporum, & debent adscribi Ecclesijs, pro quarum necessitate sunt ordinati, refert Garci. d. p. 2. c. 5. n. 81.

Secunda. Episcopus ordinat familiarem suum ad titulum pensionis, si pro necessitate, vel vtilitate suarum Ecclesiarum iudicat ordinandum, refert Gar. d. c. 5. nu. 81.

Tertia. Familiaris Episcopi de quo hoc Decretum loquitur, potest etiam ordinari ad titulum patrimonij, si illud sufficiens habuerit, si Episcopus ita iudicauerit pro necessitate aut commoditate suę Ecclesiæ, & certæ Ecclesiæ adscribatur, vbi suo munere fungi debeat, refert Garci. d. c. 5. n. 82.

Quarta. Ex identitate rationis sufficit, quòd triennium incœperit antequam fuisset Episcopus, refert Garc. d. cap. 5. nu. 83. resoluit Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 3. collect. 596. vers. Amplia quintò, vbi citat Gam. decis. 93.

Quinta. Episcopus non potest dispensare cum suo familiari triennali, alias non subdito, super illegitimitate, etiam ad minores Ordines, nec super interstitijs, nisi pro Ecclesiæ suę vtilitate, refert Garci. d. c. 5. nu. 86. resoluunt Ćened. pract. li. 1. q. 38. nu. 31. Sayr. sub tit. de tempor. ordinat. decis. 28. & 29. Zerol. d. vers. Quintò dubitatur, & vers. Sextò.

Sexta. Procedit hoc Decretum tam in maioribus, quàm in minoribus Ordinibus, & vtroque casu opus est collatione beneficij, referunt hanc Cardinalium decisionem Rot decis. 731. nu. 3. p. 1. in nouis. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Ordo, vers. Quintò dubitatur, post med. Nauar. cons. 23. nu. 1. de temp. ordinat. Cened. d. q. 38. nu. 30. vers. Quod Decretum, Sayr. tit. de temporib. ordinat. decis. 26. vbi resoluit procedere etiam in 1. Tonsura.

Quare requirat text. in præsenti in familiari triennium, & beneficium, si sufficit beneficium? Respondet multa cumulando Zerol. d. §. Dimissoriæ ad Ordines, nu. 1. & p. 2. verbo, Ordo, vers. Quintò dubitatur, Rot. diuersor. 731. p. 1. Farin. decis. 222. vbi resoluit, quòd beneficium est statim re ipsa conferendum, aliàs si post aliquot menses, non satisfit Concilio.

CAPVT X.

Abbates exempti, etiam nullius diœcesis, nulli seculari aut Regulari sibi non subdito dent dimissorias; nec quæcumque Capitula etiam cathedralium ecclesiarum. Extenditur pœna impetrantium literas dimissorias à Capitulo sede vacante.

1 α *Abbatibus, ac alijs quibuscumque, quantumuis* 2 *exemptis*, non liceat in posterum, intra fines alicuius diœcesis consistentibus, etiam si nullius diœcesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui Regularis 3 β *subditus sibi non sit*, Tonsuram, vel minores Ordines conferre: 4 *nec ipsi Abbates*, 5 *& alij exempti*, aut Collegia, *vel* γ *Capitula* quæcumque, etiam ecclesiarum Cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis sæcularibus, vt ab alijs ordinentur, cōcedant, *a* sed horum omnium ordinatio, seruatis omnibus, quæ in huius sanctæ Synodi decretis continentur, *ad* δ *Episcopos, intra quorum* diœcesis fines existant, pertineat: non obstantibus quibusuis priuilegijs, præscriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. *Pœnam quoq; impositam ijs*, qui contra huius sanctę Synodi sub Paulo *b* III. decretum 6 *à Capitulo Episcopali, sed vacante*, ε *litteras dimissorias* impetrant; ad illos, qui easdem litteras non à Capitulo, sed ab alijs quibusuis, in iurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede vacante, succedentibus, obtinerent mandata extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti, ab officio, & beneficio per annum sint ipso iure suspensi.

a Sup. c. 5. cū seq. & infr. c. 11. cū seq.

b Sup. sess. 7. de refor. c. 10.

DECLARATIONES.

1 *Abbatibus ac alijs quibuscunque.*] Abbates primam tonsuram, aut minores ordines, præterquam suis subditis Regularibus, alicui conferre non possunt, non obstante quacunque consuetudine contraria. Et ita resolutum est in quadam decisione facta 3. Mart. 1594. *Item infra hac eadem sess. c. 16. §. Sine.*

Quidam laicus annis elapsis primam tonsuram suscepit, & ordines

nes minores ab Abbate Caſſinenſi, eius in temporalibus & ſpiritualibus ſuperiore, credẽs illum habere poteſtatem; ſed cum videatur eſſe contra diſpoſitionem huius capituli, dubitatur an iſte indigeat diſpẽſatione, vel neceſſe habeat, cupiens eſſe clericus, iterum ordinari ad dictos ordines, tanquam nulliter ei collatos? Congregatio Concilij ſic reſpõdit: *Indigebat diſpenſatione, ſed nõ eſt neceſſe, vt iterũ ordinetur.*

Abbates regulares habentes ius baculum deferendi & mitrã, poſtquam ſacerdotalem ordinem & munus Benedictionis ſuſceperint, poſſunt tonſuram & Ordines minores ſecularibus Epiſcopi iuriſdictioni ſubditis conferre, ſi modo ipſius Epiſcopi conſenſus accedat, & à dicto Epiſcopo pro ſe quiſq; literas dimiſſorias impetrauerit, ita vt ſatis non ſit id generatim ab Epiſcopo conceſſum eſſe, ſed hac cõceſſione ſemper opus eſt ſingulis. Etiamſi non ſit benedictus Abbas, tamen poteſt ſuis ſubditis ordines minores conferre, ſi id fuerit ei ex priuilegio conceſſum. Quocirca Abbas qui eſt benedictus, vel ex priuilegio Sedis Apoſtol. habet vt Pontificalia exercere poſſit ac ſi eſſet benedictus, poteſt omnia ſacra benedicere, illis exceptis, in quibus vnctio requiritur.

Poſſunt etiam dicti Abbates ordines conferre alijs regularibus, qui dimiſſorias ſpeciales ſuorum ſuperiorum, necnon ſpecialem cõſenſum Epiſcopi loci habuerint, in quo ordines huiuſmodi ſuſcipere cupiunt. Tonſuratus verò ab Abbate non benedicto, vel non habente hanc poteſtatem ex priuilegio Sedis Apoſtol. debet iterum tonſurari. *Vide huius ſeſſ. c. 8. §. S. D. N.*

2 *Quantumuis exemptis.*] Non licet Præpoſito Terræ Prati, Florentinenſis Diœceſis concedere literas dimiſſorias, & idem dicendum eſt de Archipresbytero Terræ Collis, qui eſt exemptus, & habet iuriſdictionem ordinariam, & de Archipresbytero Barenſi habenti multa priuilegia Apoſtolica & exemptiones.

Non licet ex hoc Decreto fratribus S. Ioannis Hieroſolymitani concedere aliquibus clericis ſecularibus litteras dimiſſorias, vt ab Epiſcopis ordinentur.

Inter Archimandritam & Archiepiſcopũ Meſſanenſem ſuper collatione Ordinum, & conceſſione literarum dimiſſorialium, circa hoc cap. controuerſia vergente, Congregatio cenſuit non licere Archimandritæ Ordines conferre.

3 *Subditus ſibi non ſit.*] Hoc verum eſt, cum iure proprio ſibi non liceat, vt in cap. *Abbates de priuileg in 6.* ſecus ſi ex priuilegio Apoſtolico. Eadem pœna ad impetrantes dimiſſorias à Capitulo Sede vacante, aut ab Abbatibus, & ſimilibus, extenditur.

4 *Nec ipſi Abbates.*] Nulli Abbati (etiam quibuſuis priuilegijs munitio,) licet concedere dimiſſorias cuicunque clerico ſeculari, etiam ad Ordinarium eius directas.

5 *Et alij exempti.*] Licet fratres S. Ioannis Hieroſolymitani ſint priuilegiati etiam circa clericos, qui in eorum Monaſterijs, & ordini-

bus inseruiunt, non possunt tamen literas dimissorias ad ordines suscipiendos alijs concedere, nisi fuerint sui ordinis professi.

6 *A capitulo Episcopali, Sede vacante.*] Sacra Congregatio censuit die 5. Iulij 1575. non licere Capitulo literas dimissorias concedere ex hoc Decreto, quamuis habeat territorium distinctum & exemptum, ac immemorabilem possessionem, & sint iudices ordinarij.

Non impediuntur tamen Capitula Cathedralium, quin Sede vacante Vicarium creare possint, si alias ad Capitulum hæc electio spectabat.

REMISSIONES.

α Vide Rebuff. resp. 2. Veg. tom. 2. de Curis c. 14. §. 8. n. 51. Fr. Emm. in sum. p. 2. c. 14. n. 2. & qu. Regular. tom. 1. q. 18. ar. 1. P. Henriq. in sum. li. 10. c. 23. §. 3. Pet. Ledesm. in sum. tract. de Sacr. Ord. c. 8. P. Azor. inst. Mor. p. 1. li. 12. c. 20. q. 7. & p. 2. li. 3. c. 48. q. 15. vers. Cæterum, Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Abbas, Flores Vari. lib. 3. q. 24. nu. 4. & n. 32. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 3. nu. 6. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decr. collect. 105.

β *Cuiquam, qui regularis subditus sibi non sit.*] Vide Fr. Emm. in sum. p. 2. c. 14. nu. 9. & qu. Regular. tom. 3. q. 23. ar. 2.

γ *Vel Capitula.*] Quæ quidem Capitula iure aliquo speciali iurisdictionem habere in aliqua Diœcesis parte requirit Fr. Emm. d. c. 14. nu. 9. nam de Capitulo Sede vacante extat Decretum huius Concilij sess. 7. c. 10.

δ *Ad Episcopos, intra quorum Diœcesis fines existant, pertineat.*] Quòd tamen si sint negligentes, & generaliter non faciant ea, quæ debent, & admoniti se non emendauerint, tunc Archiepiscopus, inuitis eis, supplebit vices eorum, scil. quòd in Parochia illorum ordinabit Clericos, instituet in Ecclesijs, excommunicabit, & absoluet, resoluit Quarant. in summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, nu. 21. in medio.

ε *Literas dimissorias, &c.*] Vide P. Azor. vbi supr. Zerol. d. verbo Abbas pag. 10.

CAPVT XI.

Minoribus ordinandi seruent interstitia, exerceant Ordinis suscepti officium, reuereantur superiores in ordine, frequenter communionem sumant, sintq; tales quos scientiæ spes maioribus Ordinibus dignos ostendat, annus sit medius à postremo minorum ad primum maiorum ordinum.

a c. in singulis 77. dist. & infr. c. 13. αβ MInores Ordines ijs, qui saltem a 1 *Latinā linguam intelligant*, per temporum interstitia, nisi aliud

Episco-

Episcopo expedire magis videretur, conferantur; vt eo accuratiùs, quantum sit huius disciplinæ pondus, possint edoceri; *a* ac in vnoquoque munere, iuxta præscriptum Episcopi, se exerceant; idque in ea, cui ascripti erũt *b* ε ecclesia, *nisi* γ *fortè ex causa studiorum absint*: atque ita de gradu in gradum ascendant, vt in eis cum ætate vitæ meritum, & doctrina maior accrescat. quod & bonorum morum exemplum, & assiduum in ecclesia ministerium, atque maior erga Presbyteros, & superiores Ordines reuerentia, & crebrior, quàm antea, Corporis Christi Communio maximè comprobabunt. Cumque hinc ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit ingressus, nemo ijs initietur, quem non scientiæ spes maioribus ordinibus dignum ostendat. *Hi* δ ε ζ η *verò non nisi post annum* à susceptione postremi gradus minorum Ordinũ ad sacros Ordines promoueantur: 2 *nisi necessitas*, aut Ecclesiæ vtilitas, iudicio *Episcopi*, aliud exposcat.

a infr. c. 17. & c. 1. 25. dist. c. 1. Bracaren.
b *38. vide 1. Nic. c. 2. Sardic. c. 13. & Caium Papam.*

DECLARATIONES.

1 *Latinam linguam intelligant.*] Congregatio censuit, homines regionis Illyricæ, quamuis Latini idiomatis rudes, si tamen linguam Illyricam calleant, posse ad ordines promoueri, nisi canonicum obstet impedimentum.

2 *Nisi necessitas.*] Talem habet necessitatem, qui est prouisus de beneficio curato; tenetur enim se promoueri facere ad sacerdotium intra annum, & quando prouidetur, non est necesse, vt sit in aliquo ordine.

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar 4. act. 2. c. 1. Viual. in Candel. tit. de Sacr. Ordin. vers. Sexta, Fr. Emman. qu. Regular. tom. 3. q. 24. art. 3. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 4. à principio.

β Quòd non peccat, nec est suspensus, qui quatuor minores Ordines eodem die suscipit, imò etiam quòd potest accipere illos & Subdiaconatum, vbi est talis consuetudo, resoluunt Guttier. Canon. l. 1. cap. 26. nu. 31. & 32. Emman. de Saa verbo Ordo 17. Pat. Soar. tom. 5. disp. 31. sect. 1. num. 41. Fr. Emman. d. tom. 3. q. 23. art. 4. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 4. nu. 2. P. Valerius Reginald. in praxi fori pœniten. li. 32. tract. 2. n. 70. vers. Ad hanc, & Menoch. de Arbit. casu 564. numer. 8. dicit,

dicit, quòd Concilium in præsenti omnem sustulit consuetudinem incontrarium.

γ *Nisi fortè ex causa studiorum absint.*] Vide Horat. Lutium de Priuil. scholast. priuil. 99.

δ *Hi verò non nisi post annum.* Vide Fr. Emman. in sum. p. 1. c. 16. n. 5. & qu. Regular. tom. 3. qu. 8. art. 6.

ε Sacra Cardinalium Congregatio censuit in ordinatione Regularium dispensationem super interstitijs pertinere ad Episcopum ordinantem, debet tamen fieri mentio in literis dimissorialibus suorum superiorum petentium ab Episcopo, vt super illis dispensare dignetur, attenta necessitate, vel vtilitate Ecclesiæ, seu religionis, refert Prosper. de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarij verbo Ordo prope finem, pag. 395. Aloys. Ricci. Neapol. Archiepis. decis. 83.

ζ Sacra Cardinalium congregatio censuit eos, qui ad Subdiaconatus Ordinē quatuor Temporibus Quadragesimæ promoti fuerint, posse anno sequenti eidem quatuor Temporibus Quadragesimæ ad Diaconatum promoueri, licèt annus naturalis integer tunc lapsus non fuerit, cùm futuro anno Paschæ festum celerius, quàm superiori celebretur, refert Prosper. de Augustino vbi suprà.

η Sacra Cardinalium congregatio sic censuit: Licèt ex decretis huius Concilij post minores Ordines expectandus esset annus antequam quis ad sacros Ordines promoueatur, potest tamen quis parochialem acquirere, etiamsi non habeat aliquem Ordinem sacrum, & infra annum promoueri ad Sacerdotium debet, refert Garci. de Benefic. p. 7. c. 4. n. 47.

An obtinentem beneficium curatum oporteat esse Diaconum, vel saltem Subdiaconum; cùm intra annum debeat promoueri ad Sacerdotium; Congregatio censuit non oportere; prout refert Nauarr. in Man. cap. 25. num. 116. P. Azor. institut. Moral. p. 2. lib. 6. cap. 5. q. 9. ad finem.

CAPVT XII.

AEtas ordinandorum ad subdiaconatum, diaconatum, Presbyteratum, seruanda etiam per Regulares examinandos ab Episcopis.

a 2. *Toletan. c. 1. & 3. Carthag. c. 4. & Agathens. c. 10. annū 25. requirebant.*

b *Annū 30. requirit Fabian. dist. 78. Si quis, & Bonifac. I. Concil. 4. Toleta. c. 18.*

α NVllus in posterum ad Subdiaconatus Ordinē *ante* β *vigesimum secundum*; ad Diaconatus ante *a* vigesimum tertium, ad Presbyteratus, *b* ante vigesimum quintum ætatis suæ annum promoueatur. Sciant tamen Episcopi, non singulos, in ea ætate constitutos, debere ad hos Ordi-

Ordines assumi, sed dignos dumtaxat, & quorum probata vita senectus sit. 1 *Regulares quoq;* 2 *nec in minori ætate,* nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur: priuilegiis quibuscumque, quoad hoc, penitus exclusis.

DECLARATIONES.

1 *Regulares quoque.*] Iuxta Textum cap. *Cum nullus*, §. *Religiosi, de tem. Ordin. & ibi Gemin. num.* 3. & aliàs Congregatio hoc censuit.

2 *Nec in minori ætate.*] Circa ætatem Episcopus non potest dispensare, *Gloss. in Clem. Generalem, Syluest. ver. ætas, num.* 2.

S. D. N. Gregorius XIII. reformato Calendario, decem dies detraxit. omnis vero qui promoueri voluerit ad Ordines, debet habere rationem illorum decem dierum, eosque impleuisse antequam ordinari se curet. Ita in quadam Tornacensi; Anno 1601.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in Man. cap. 25. nu. 69. cum seqq. & nu. 103. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 23. art. 6. P. Henriq. in sum. lib. 10. c. 10. §. 2. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Ordinis ca. 7. à principio, Gutier. Canon. lib. 1. cap. 26. à num. 8. latè Garci. de Benefic. p. 7. cap. 4. numer. 21. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 20. num. 102.

β *Ante vigesimumsecundum.*] Sufficere incœptum affirmant P. Henriq. d. §. 2. & lib. 13. cap. 38. §. 2. ibi ætas pro Subdiaconatu designatur annus 22. inchoatus, pro Diaconatu 23. incœptus, sed ad Presbyteratum satis est 25. incœpisse per diem. Vide etiam P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 3. nu. 166.

CAPVT XIII.

Subdiaconi Ordinentur sperantes se continere posse, diebus festiuis quibus ministrauerint communionem sumant: annus sit Ecclesiasticus ante promotionem ad diaconatum. Ordines sacri duo nulli conferantur eodem die.

α Svbdiaconi, & Diaconi ordinentur, *a* vt habentes bonum testimonium, & in minoribus *b* Ordinibus iam probati, ac literis, & iis, quæ ad Ordinem exer- a *1. Tim. 3.* b *4. Tolet. 19.*

cendum pertinent, instructi. Qui sperent, Deo auctore, se continere posse, Ecclesiis, quibus ascribentur, inseruiant; sciantque maximè decere: 1 *si saltem diebus Dominicis, & sollemnibus*, cùm altari ministrauerint, sacram Communionem perceperint. Promoti ad sacrum Subdiaconatus Ordinem, 2 β γ *si per annum saltem* in eo non sint versati, 3 *ad altiorem gradum*, nisi aliud Episcopo videatur, ascendere non permittantur. 4 δ *Duo a sacri Ordines* non eodem die, etiam Regularibus, conferantur: priuilegiis, ac indultis quibusuis concessis, non obstantibus quibuscumque.

a hic suprà, c.11.

DECLARATIONES.

1 *Si saltem diebus Dominicis.*] Si isti diaconi & Subdiaconi in missa solemni ministrantes essent sacerdotes, melius est, vt ante vel post missam maiorem celebrent, quàm Eucharistiam solam recipiant de manu sacerdotis, cui ipsi administrauerint.

2 *Si per annum saltem.*] Ob eminentiam doctrinæ vel bonum testimonium, & de consensu Ordinarij Summus Pontifex concedit, vt quis omnes Ordines, etiam presbyteratus, breuiori tempore sumere possit, etiam extra tempora. Sic responsum fuit Episcopo Placentino.

An per Bullam Sixti V. contra malè promotos in interstitiis seruandis, annus, qui interponi debet in promotione de vno ad alterum sacrum Ordinem, duodecim mensium completus esse debeat, vel sufficiat lapsa esse quatuor interstitia, quæ propter varietatem festorum mobilium occurrunt, quousque 12. mensis compleatur? S. D. N. ex sententia Congregationis dixit, attendendum esse cursum quatuor dictorum interstitiorum, non autem tempus 12. mensium completorum. Sed quæstioni huic: An per dictam constitutionem censeatur reuocatum seu restrictum arbitrium Episcopo cōcessum, vt possit ordinare infra annum à promotione vnius Ordinis sacri ad alterum iuxta decretum Cōcilij Tridentini hoc capite? Sanctitas sua respondit, nō esse suæ mentis alterare dispositionem supradicti Decreti, imò vult illud manere in sua pristina validitate & vigore absque vlla innouatione, vel substitutione.

3 *Ad altiorem gradum.*] Nisi esset prouisus de Parochiali, *vt suprà, c.11.§.Nisi necessitas.*

4 *Duo sacri Ordines.*] Qui ex consuetudine alicuius regionis quatuor minores Ordines & subdiaconatum eodem die susceperint, non sunt ob hoc suspensi.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Ordinis, cap. 8. concl. 11.

β *Si per annum saltem in eo non sint versati, &c.*] An qui ordinatur non seruatis interstitiis, aliquam contrahat censuram, vel irregularitatem? Negant Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Ordo, §. 8. pag. 79. & part. 2. eod. verbo, vers. Ad quintum, Sayr. sub tit. de temporib. ordinat. decis. 56. quem refert Aloys. Ricci. in Collect. in decis. part. 3. Collect. 576. Affirmat P. Henriq. in summa, lib. 6. cap. 10. §. 3.

γ Quòd promoti ad sacros Ordines ante legitimam ætatem, vel extra tempora, vel sine literis dimissoriis, sint suspensi ab omni Ordinum exercitio, sublata omni facultate ascendendi ad alios Ordines superiores, & si in eis suspensi ministrare præsumpserint, irregulares effecti, omnibus, & quibuscunq; per eos in titulum, commendam, aut aliis obtentis dignitatibus, officiis, & beneficiis Ecclesiasticis, ipso facto priuantur, & priuati esse declarantur, & inhabiles, & incapaces in perpetuum ad illa, & alia similia beneficia, & dissimilia in perpetuum obtinenda, tenent P. Azori. instit. Moral. part. 2. lib. 7. ca. 17. quæst. 18. Quaran. in summa Bullarij, verbo Ordo in princ.

δ *Duo sacri Ordines non eodem die etiam Regularibus conferantur.*] Vide P. Henriq. in summa, lib. 6. cap. 10. §. 3. lit. Q. & lib. 13. cap. 38. in fine, Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. mihi 238. & quæst. Regul. tom. 3. quæst. 23. art. 4. & q. 24. artic. 3. & art. 5. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœniten. lib. 30. tract. 2. num. 189. vbi resoluit, irregularem esse eum, qui contra patriæ consuetudinem, vno, eodemque die quatuor Ordines minores, & Subdiaconatum, vel duos maiores Ordines susceperit furtiuè, id est, inscio, seu non aduertente Episcopo.

CAPVT XIV.

Ordinandi Presbyteri annum egerint in exercitio diaconali, sint tales qui nouerint docere cæteros, & ministrare Sacramenta, castis moribus bonorum operum dent exemplum & vitæ monita. Ordinati frequenter missam celebrent. Quidam promoti per saltum dispensabiles ab Episcopo.

α QVi piè & fideliter in ministeriis antè actis se gesserint, & ad Presbyteratus Ordinem assumuntur, bonum habeant testimonium; & hi sint, qui nō modò in

Dia-

Diaconatu ad minus 1 *annum integrum*, nisi *ob* β *Ecclesiæ vtilitatem*, ac necessitatem aliud Episcopo videretur, ministrauerint, *sed etiam* 2 *ad populum docendum ea*, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac administranda Sacramenta, diligenti examine præcedente, idonei comprobentur: atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, vt præclarum bonorum operum exemplum, & vitæ monita ab eis possint expectari, 3 γ *Curet Episcopus, vt ij saltem diebus Dominicis & festis sollemnibus*, si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, vt suo muneri satisfaciant, Missas celebrent. 4 δ *Cum promotis per saltum*, si non ministrauerint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

DECLARATIONES.

1 *Annum integrum.*] Intellige, Ecclesiasticum. Vide c. præc. §. *An per Bullam.*

2 *Sed etiam ad populum docendum.*] Subdiaconi & Diaconi, qui carent Doctrinâ hic requisitâ in Ordine presbyteratus, nō sunt ad Ordinem presbyteratus admittendi, vbi est defectus sacerdotum, & vbi propter tenuitatem præbendarum nulla adest spes habendi literatos sacerdotes. Congregatio quippe censuit, nunquam ignaros promouendos esse ad sacros Ordines, sed iam promotis conferri posse Parochiales, quando literatiores inueniri non possent. Interim Episcopus diligenter curare debet vt discant, vt prout profecerint, debebit eos promouere, ac tandem ex sua conscientia & iudicio rem totam conficiat, iuxta illud: *Tu magis scire potes*. Interea autem, si adsit penuria sacerdotum secularium, vtendum est opera Regularium.

3 *Curet Episcopus.*] Adhortationibus & monitionibus cum suis presbyteris agere debet Episcopus, non autem cogere potest censuris Ecclesiasticis, vt diebus Dominicis & festiuis solemnibus ipsi presbyteri celebrent. Nec enim potest Episcopus sub pœnis, & censuris monere, vt legitimè non impediti debeant celebrare, sed solis adhortationibus & monitionibus est locus.

4 *Cum promotis per saltum.*] Ea non solùm intelligenda sunt de promotis per saltum, aliquo sacrorum Ordinum omisso, imò verò etiam de promotis ad maiores Ordines omissis minoribus, siue omnibus, siue vno tantum, & etiam casu quo aliqui omiserint primã ton-

censuram. Congregatio enim censuit, Anno 1588. habere locum Decretum Concilij in omnibus casibus positis.

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. cap. de Examine ordin. cap. 10. Fr Emman. in sum. pag. 2. cap. 14. num. 1.

β *Ob Ecclesiæ vtilitatem.*] Vide Fr. Emman. q. Regul. tom. 3. q. 24. art. 6. & 7.

γ *Curet Episcopus, vt ij saltem diebus Dominicis, &c.*] Vide Spin. in Speculo testamen. Gloss. 3. princip. num. 63. Fr. Emman. in summa p. 1. c. 252. num. 1. P. Azori. inst. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 24. colum. mihi 1016. cum seqq.

δ *Cum promotis per saltum, &c.*] Vide Nauar. in Manual. c. 25. num. 71. Fr. Emmanuel. in summa part. 2. cap. 17. num. 9.

CAPVT XV.

Præter potestatem absoluendi acceptam in ordinatione, debent etiam Regulares antea idonei ab Ordinario reputari, & approbati esse vt sæcularium audiant Confessiones.

α β &c. 1. Q*Vamuis Presbyteri* in sua ordinatione à peccatis absoluendi potestatem accipiant; decernit tamen sancta Synodus, 2 ζ *nullum a etiam Regularem,* 3 η *posse Confessiones sæcularium*, etiam sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari; nisi aut parochiale beneficium, aut 4 θ &c. *ab Episcopis per examen* si illis videbitur esse necessarium, *aut* μ &c. *aliàs idoneus iudicetur*, 5 *& approbationem*, quæ gratis detur, obtineat: priuilegiis, & consuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obstantibus.

a *Clem. dudum §. ac deinde de sepult.*

DECLARATIONES.

1. *Quamuis presbyteri.*] S.D.N. audita relatione Congregationis, declarauit Episcopos vigore priuilegij, *de quo in cap. fin. de pœnit. & remiss.* non posse sibi eligere sacerdotem sibi non subditum, qui à proprio Ordinario non fuerit ad hoc iuxta formam huius Decreti admis-

admissus, seu approbatus ad audiendas Confessiones. *Vide infrà, hoc c. §. Nisi.*

2 *Nullum, etiam Regularem.*] S. D. N. declarauit, tempore Iubilæi posse omnes Regulares confiteri peccata sua quibusuis sacerdotibus approbatis ab Ordinario ad audiendas Confessiones: in Bulla enim non fit mentio, nisi de Ordinario eorum qui audiunt Confessiones, non autem de ordinario pœnitentium.

3 *Posse Confessiones sæcularium, etiam sacerdotum, audire.*] Nec etiam id facere possunt in priuatis domibus ex vrgenti caussâ, veluti infirmorum & senum, qui ob ingrauescentem ætatem Ecclesiam commodè adire non possunt. Nec in huiusmodi casibus constitutiones Synodales, & aliæ prohibitiones allegari possunt.

Prælati Regulares seu alij Religiosi Confessores nō possunt audire Confessiones sæcularium, qui sunt de familia, & deseruiunt ipsorum Monasterijs, absq; approbatione vel licentia Episcopi. Sic Congregatio die 14. Augusti 1568. censuit. *Vide Clementinarum l. 5. cap. 2. de Priuilegijs.* secus tamen si illi sæculares sunt verè de familia, & continui commensales. *Ex decis. 96.*

4 *Ab Episcopis per examen.*] Regulares & fratres mendicantes Confessores audientes sæcularium Confessiones, semel ab Episcopo in ciuitate & Diœcesi sua præuio examine approbati, ab eodem Episcopo iterum non sunt examinandi, à successore verò de nouo examinari possunt, iuxta Bullam Pij Quinti, 8. Idib. Augusti, Pontificatus sui anno sexto, quæ non est reuocata per reductionem priuilegiorum ad terminos Concilij per S. D. N. Gregorium XIII.

Nihilominus adiecit, semel examinatum & idoneum approbatum ab Ordinario, ab eius successore pro maiori conscientiæ suæ quiete de nouo posse examinari. Atque ideo Fratres Ordinum mendicantium à suis Generalibus, vel eorum ministris Prouincialibus ad audiendas Confessiones Christi fidelium vtriusque sexus approbati, hoc Concilij Tridentini Decreto non comprehenduntur.

5. *Et approbationem.*] Nullus præterquam Episcopus se interponere debet in his, quæ spectant ad approbandos sacerdotes sacræ Confessionis ministros.

Absolutio data à sacerdote vigore facultatis generaliter à Summo Pontifice, vel specialiter à Parocho concessæ, si ab Episcopo is sacerdos examinatus & approbatus non fuerit, valida non censetur, etiam quoad eos qui tali sacerdoti bonâ fide confessi sunt, rati esse approbatum, vel ignorantes approbationem requiri. Congregatio enim Concili censuit, eam esse absolutionem nullam tamen confitentes, quoad Deum excusati censeantur: vbi tamen resciuerint, reiterandam esse Confessionem respondit eadem Congregatio.

Sub-

Subditi inferiorum & exemptorum, licentiam audiendi Confessiones petere ab Episcopo debent, & ab eo approbationem obtinere, offeranturq; Episcopo à superiore illarum Ecclesiarum. Nec potest contra hoc Decretum Concilij Prouinciale vel Metropolitanũ Concilium aliqua statuere, veluti si aliquis Baro prætextu inimicitiarum cum Episcopo & eius clero, vellet confiteri extero presbytero, etiam approbato ab Ordinario suo, qui si hunc voluerit accersiri, vt eius & suæ familiæ Confessiones audiat, poterit ei permitti, dummodo ille exterus ab Episcopo Baronis pœnitentis ad id idoneus sit approbatus.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Confessores, pag. 86. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. 80. verso, & quæst. Regul. tom. 1. q. 59. art. 1. P. Vasquez in 3. p. D. Thomæ, tom. 3. disp. 219. num 55. & seq. P. Valer Reginald. in praxi fori pœn. lib. 1. num. 169. P. Sanch. de Matrimon. lib. 3. disp. 32. num. 62. vbi disp 39. num. 13. & 14. asserit licentiam audiendi aliquorum Confessiones metu, vel dolo obtentam dare veram iurisdictinnem, de quo etiam P. Ægid. de Sacramen. & Censur. tom. 2. disp. 8. num. 39.

β An non approbatus inualidè Confessiones audiat? Affirmant P. Sanch. de Matrim. lib. 6. disp. 38. num. 20. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 8. num. 49.

γ An sufficiat approbationem petijsse si iniustè negetur? Negant P. Soar. tom. 4. disp. 28. sect. 5. à num. 5. Valer. Regin. d. lib. 1. num. 192. P. Ægid. disp. 8. num. 58.

δ An vt approbatio valeat, debeat haberi in scriptis? Negat. P. Valer. Regin. d. lib. 1. num. 198.

ε An expiret licentia delegata audiendi Confessiones mortuo, vel amoto delegante? Negant P. Sanch. de Matrim. lib. 8. disput. 28. nu. 80. Fr. Ioan. de la Cruz, de statu Relig. lib. 2. c. 3. dub. 1. concl. 3. vers. Ex dictis.

ζ *Etiam Regularem.*] Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit: Fratres Mendicantes semel examinati non debent iterum ab Ordinario, nec etiam per successorem examinari, referunt Zerol. d. verbo Confessores, §. 2. Fr. Ioan. de la Cruz, de statu Religio. lib. 2. c. 6. dub. 4. concl. 3. Fr. Emman. quæst. Reg. t. 1. q. 59. art. 4. quorum primus dicit, quòd hoc debet intelligi, primò, quando ille Regularis sic examinatus fuit approbatus vndequaque, id est, in totũ, vt quia sufficiens, & idoneus repertus fuit in examine, quoad omnes interrogationes, secus verò quando fuisset admissus ad tempus.

η *Confessiones sæcularium.*] An approbatio ad audiendas Cõfessiones sæcularium requiratur etiam in Religiosis habentibus à Papa priuilegium eas audiendi? Affirmat P. Valer. Regin. d. lib. 1. num. 174.

θ *Ab Episcopis.*] An comprehendat Vicarium generalem, Capitulum Sede vacante, & Abbates, qui Summi Pontificis priuilegio exercent iurisdictionem Episcopalem in populum, ab omni Episcopi iurisdictione exemptum? Affirmant P. Soar. tom. 4. disp. 28. sect. 5. in princip. Pater Sanches de Matrimonio, lib. 3. disp. 29. nu. 14. optimè P. Valer. Regin. d. lib. 1. n. 180.

ι An hæc approbatio debeat fieri ab Episcopo ipsius Confessarij? Affirmant P. Soar. tom. 4. disp. 28. sect. 6. num. 10. P. Valer. Regin. d. lib. 1. à nu. 183. Fr. Ioan. de la Cruz, d. cap. 6. dub. 5. & expressè ex ore Pontificis bis censuisse Card. sic refert P. Ægid. tom. 2. disp. 8. nu. 10. S. D. N. audita consultatione congregationis, declarauit Episcopum vigore priuilegij, de quo in cap. fin. de Pœnit. & remiss. non posse sibi eligere Sacerdotem sibi non subditum, qui à proprio Ordinario non fuerit adhuc ad formam huius Decreti admissus, seu approbatus ad audiendas Confessiones.

κ An approbatus in vno Episcopatu possit in quocunq; alio Confessiones illorum audire, qui per Iubilæum, vel aliam Bullam facultatem habent eligendi confessorem idoneum, & ab Ordinario approbatum? Negatiuam partem amplectitur Beia respons. casuum Conscient. part. 4. casu 20. Affirmatiuam tuentur Cordub. in sua summa q. 10. in resp. ad secundnm dubium, Fr. Emman. in expos. Bullæ Cruciatæ, § 9. dub. 2.

λ Vtrum approbatus in vna Diœcesi, si transferat se in alteram Diœcesim, possit ibi à Parocho assumi, vt eum iuuet in audiendis Cōfessionibus sine noua approbatione? Affirmat P. Henriq. in summa, lib. 6. de Indulgent. cap. 12. num. 4. Negat P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 8. num. 52. vbi refert sacram Cardinalium congregationem censuisse, in hæc verba. Approbatus ab alio, quàm à Valentino Episcopo in Diœcesi Valentina, non censetur approbatus ab Ordinario, refert etiam Emman. vbi proximè, & Beia d. casu 20. vers. Tandem.

μ *Aut aliàs idoneus iudicetur.*] Vide Constit. Brachar. 3. titul. 3. Pat. Henriq. in sum. p. 1. lib. 3. cap. 6. à princip. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. 21. verso, cum seqq. & in addit. fol. 61. verso.

ν An valeat approbatio, si Episcopus eam det absque iudicio, aut etiam contra iudicium, putà videns illum, cui dat, nō esse idoneum? Vide P. Soar. tom. 4. disp. 28. sect. 5. num. 7. P. Valer. Regin. d. lib. 1. num. 197.

ξ Quòd vbique in confinibus diuersarum Diœcesum soleant subditi vnius Parochi confiteri alteri Parocho ex consuetudine, quæ ab Episcopis scita, & tolerata dat illis iurisdictionem, asserit Fr. Ludou. Beia respon. casuum conscient. p. 4. casu 5. vers. Tum quod.

CA-

CAPVT XVI.

Quisq; ordinandus vtilis sit Ecclesiæ, & in ea adscribatur, functurus suis ibidem muneribus. Desertor punitur. Nemo peregrinus sine literis commendatitiis sui Ordinarij celebret.

CVm *a* nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit vtilis, aut necessarius suis Ecclesijs; sancta Synodus, vestigijs sexti Canonis Concilij *b* Chalcedonensis inhærendo statuit, 1 *vt nullus in posterum ordinetur*, 2 *qui illi Ecclesiæ, aut pio loco*, 3 *pro cuius necessitate, aut vtilitate* assumitur, 4 *non ascribatur*, vbi suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus. *c* Quòd si locum inconsulto Episcopo deseruerit; ei sacrorum exercitium interdicatur. 5 ∞ β *Nullus præterea* d *Clericus peregrinus* 6 *sine commendaticiis sui Ordinarij* litteris ab vllo Episcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta administranda admittatur.

a c. neminem 70. dist.
b Et Canonum citatorum, Sess. 24. c. 17.
c Conc. Nicænum, c. 15. & 16. c. sanctorum. 70. dist. c. tua, de Cle. pereg. Conc. Antioche. c. 7. Cõc. Chalced. cap. 13. Cõc. Aquisgrau. c. 59. & 61. Conc. Epaunen. c. 6. Conc. Aurelian. 3. c. 15. d. 1. Cart. c. 5. Laodicen. 41. 3. Carthag. c. 28.

DECLARATIONES.

1 *Vt nullus in posterum ordinetur.*] Hoc fiat in ipsa promotione, nam postea fieri non potest.

2 *Qui illi Ecclesiæ, aut pio loco.*] Clericus qui certo loco non est adscriptus ab Episcopo suo, non potest inuitus retineri, sed liberè potest ex sua Diœcesi abire.

3 *Pro cuius necessitate, vel vtilitate.*] Clericus iuxta hoc Decretum certæ Ecclesiæ adscriptus, à nullo Episcopo recipiendus est sine Ordinarij licentiâ: secus si nullum beneficium habeat, aut nulli loco sit adscriptus, quia tunc ab omnibus Episcopis recipi potest, & Episcopus ei petenti dimissorias concedere debet.

4 *Non adscribatur.*] Hoc etiam locum habet in familiaribus triennalibus Episcoporum, qui ad titulum patrimonij possunt promoueri, nam & ij debent adscribi alicui Ecclesiæ ordinatæ; *iux. not. supr. cap. 9. Sess. 21. & Sess. 23. cap. 9.* §. Familiaris.

5 *Nullus præterea Clericus peregrinus.*] Non possunt cogi ordinati ad titulum patrimonij, qui incertis diebus vagantur, vt deseruiant aliquibus diebus, Ecclesijs, veluti diebus festiuis. *vide cap. præced.* §. *Curet.*

6 *Sine commendatitijs sui Ordinarij.*] Abbas non potest huiusmodi literas concedere. *Vide Sess.23.de Reform.c.10.§.Nec ipsi.*

Non sunt denegandæ literæ commendatitiæ ab Episcopo sacerdotibus & Clericis, qui nō habent beneficia requirentia residentiam in titulum.

REMISSIONES.

α NVllus præterea Clericus peregrinus, &c.] Concordat cap. extraneo, cum duobus seqq. 71. dict. cap. fraternitati, de Clericis nō resid. Concil. Brachar. 4. act. 2. cap. 2. P. Henriq. in sum. lib. 0. c. 34. §. 6. in fine, Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 21. art. 1. P. Soar. de Relig. tract. de voto, lib. 3. cap. 4. num. 9.

β Quòd qui non habet literas testimoniales sui Episcopi, nullo iure est suspēsus, sed potest celebrare secluso scandalo, resoluit P. Henriq. d. §. 6. lit. I, Nauar. Conf. 5. sub tit. de Celebrat. Miss. Pat. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 42. vers. Tantopere.

CAPVT XVII.

Exercitia minorum Ordinum restitui debent, assignatione facta fructuum simplicium beneficiorum vel fabricæ. Deficientibus tamen Clericis cælibatum colentibus, sufficiantur coniugati monogami tonsurati & induti clericaliter in Ecclesia.

VT sanctorum Ordinum à Diaconatu ad Ostiariatum functiones, ab Apostolorum temporibus in Ecclesia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliqamdiu intermissæ, in vsum iuxta sacros α Canones reuocentur; *nec* ω *ab hæreticis, tamquam otiosæ*, traducantur; illius pristini moris restituendi desiderio flagrans sancta Synodus, decernit, vt in posterum 1 β *huiuscemodi ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus* 2 *exerceantur*; omnesque & singulos Prælatos Ecclesiarum in Domino hortatur, & illis præcipit, vt, quantum fieri commodè poterit, in Ecclesijs Cathedralibus, Collegiatis, & 3 *parochialibus* suæ diœcesis, si populus frequens, & Ecclesiæ prouentus id ferre queant; huiusmodi functiones curent restituendas, & ex aliqua parte reddi-

α c. 1. 25. dist. c. acolytus, c. exorcista, c. lector. cap. ostiarius, & cap. Psalmista, 23. dist. supra, cap. 11. Innocentius, in Epist. 4. & 5.

redditum aliquorum simplicium beneficiorum, vel fabricæ Ecclesiæ, si prouentus suppetant, aut vtrisque illorum, eas functiones exercentibus stipendia assignent: quibus, si negligentes fuerint; Ordinarij iudicio, aut ex parte mulctari, aut in totum priuari possint. Quòd si ministerijs quatruor minorum Ordinum exercédis Clerici cælibes præstò non erunt; suffici possint etiam coniugati, vitæ probatæ, dummodo non bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonsuram, & habitum Clericalem in Ecclesia gestent.

DECLARATIONES.

1 *Huiuscemodi ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus.*] Munus Acolyti aut Thuribularij, & his similia, non possunt exerceri nisi per constitutos in illis Ordinibus, quod est notandum, cùm hoc (vt plurimum) passim non seruetur, cap. *In sancta, dist.* 92.

2 *Exerceantur.*] Ne quidem per fratres laicos, qui talibus Ordinibus non sint insigniti, exerceri debent.

3 *Et Parochialibus.*] Hoc habet locum etiam in Regularibus qui curam animarum exercent.

REMISSIONES.

α NEc ab hæreticis tanquam otiosa, &c.] Quòd Ordo necessarius sit ad filios spirituales multiplicandos ad Ecclesiæ regimen, resoluit Sayr. de Sacram. in genere, li. 6. c. 4. q. 1. vers. Alia quatuor Sacramenta.

β *Vt in posterum huiuscemodi ministeria, &c.*] Vide P. Azor. institut. Moral. p. 1. lib. 12. c. 18. qu. 23.

CAPVT XVIII.

Datur forma erigendi Seminarium Clericorum præcipuè tenuiorum, in cuius erectione plurima veniunt obseruanda pro educatione promouendorum in Cathedralibus & maioribus Ecclesiis.

αβ CVm adolescentiū ætas *a* nisi rectè instituatur, prona sit ad mundi voluptates sequendas, & nisi à teneris

a 4. Tolet. c. 23. in eundem finem constituit, Gen. 8. Cōc. Aquisgran. c. 135. Conc. Later. sub Leon. X. Sess. 9. de Reform. Cœtia, & aliorum.

neris annis ad pietatem & religionem informetur, antequam vitiorum habitus totos homines possideat, numquam perfectè, at sine maximo, ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina Ecclesiastica perseueret: sancta Synodus statuit; a 1. *vt singulæ Cathedrales, Metropolitanæ*, atque huius maiores Ecclesiæ, 2. *pro modo facultatum*, & diœcesis amplitudine certum puerorum ipsius ciuitatis, & diœcesis, vel eius prouinciæ, si ibi non reperiantur, numerum in collegio ad hoc prope ipsas Ecclesias, 3. *vel alio in loco conuenienti*, ab Episcopo eligendo, alere, ac religiosè educare, & Ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. 4 *In hoc verò collegio recipiantur*, qui ad minimum duodecim annos, 5 *& ex legitimo matrimonio nati sint*: ac legere, & scribere competenter nouerint; & quorum indoles, & voluntas spem afferat, eos Ecclesiasticis ministerijs perpetuò inseruituros. b *Pauperum* 7 *autem filios præcipuè eligi vult*; nec tamen ditiorum excludit; modò suo sumptu alantur, & studium præ se ferant Deo & Ecclesiæ inseruiendi. Hos pueros Episcopus in tot classes, quot ei videbitur, diuisos, iuxta eorum numerum, ætatem, ac in disciplina Ecclesiastica progressum; partim cùm ei opportunum videbitur, Ecclesiarum ministerio addicet; partim in Collegio erudiendos retinebit, aliosque in locum eductorum sufficiet: ita vt hoc Collegium Dei ministrorum perpetuum seminarium sit. Vt verò in eadem disciplina Ecclesiastica commodiùs instituantur; 6 *Tonsura statim*, atq; habitu Clericali semper vtentur: *grammatices*, 8 *cantus*, computi Ecclesiastici, aliarumque bonarum artium disciplinam discent: sacram Scripturam, libros Ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atq; Sacramentorum tradendorum, maximè quæ ad Confessiones audiendas videbuntur opportuna, & rituum, ac cærimoniarum formas ediscent. Curet Episcopus, vt singulis diebus Missæ sacrificio intersint; ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata, & iuxta Confessoris iudicium sumant corpus Domini nostri IESV Christi; Cathedrali, & alijs loci Ecclesijs diebus festis inseruiant.

a Constitut. Alexand. 3. par. 1. c. 18. & in 2. Lateran. c. 11.

b c. quia, de mag. cum alleg. in meo trac. de priu. sch. priu. 88.

ſeruiant. *Quæ omnia*, atq; alia ad hanc rem opportuna, & neceſſaria Epiſcopi ſinguli 7 *cum conſilio duorum Canonicorum ſeniorum*, & grauiorum, quos ipſi elegerint, prout Spiritus Sanctus ſuggeſſerit, conſtituent, eaque vt ſemper obſeruentur, ſæpiùs viſitando operam dabunt. Diſcolos, & incorrigibiles, ac malorum morum ſeminatores acriter punient; eos etiam, ſi opus fuerit, expellendo: omniaq; impedimenta auferentes, quæcunque ad conſeruandum, & augendum tam pium, & ſanctum inſtitutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt. *Et quia ad Collegij fabricam* inſtituendam, & ad mercedem præceptorib. & miniſtris ſoluendam, & ad alendam iuuentutem, & ad alios ſumptus certi redditus erunt neceſſarij; vltra ea, quæ ad inſtituendos vel alendos pueros ſunt in aliquibus Eccleſiis, & locis deſtinata, quæ eo ipſo huic Seminario ſub eadem Epiſcopi cura applicata cenſeantur: 8 *ijdem Epiſcopi cum conſilio duorum de Capitulo*, quorum alter ab Epiſcopo, alter ab ipſo Capitulo eligatur; *itemque duorum de Clero ciuitatis*, quorum quidem alterius electio ſimiliter ad Epiſcopum, alterius verò ad Clerum pertineat; 9 *ex fructibus integris menſæ Epiſcopalis*, 10 *& Capituli*, 11 *quarumcumq; dignitatum*, perſonatuum officiorum, 12 *præbendarum*, portionum, 13 *Abbatiarum*, & Prioratuum, cuiuſcumq; Ordinis, etiam Regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint, & 14 *hoſpitalium*, quæ dantur in titulum, vel adminiſtrationem, iuxta conſtitutionem Concilij Viennenſis, quæ incipit, *a* Quia contingit: 15 *& beneficiorum quorumcumq;*, etiam Regularium, etiam ſi iuris patronatus cuiuſcumq; fuerint, etiam ſi exempta, 16 *etiam ſi nullius Diœceſis*, vel aliis Eccleſiis, monaſteriis, & hoſpitalibus, & aliis quibuſuis locis piis, 17 *etiam exemptis*, annexa, & ex fabricis Eccleſiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuſcumq; aliis Eccleſiaſticis redditibus, 18 *ſeu prouentibus*, 19 *etiam aliorum Collegiorum*: in quibus tamen Seminaria diſcentium, vel docentium *b* ad commune Eccleſiæ bonum promouendum 20 *actu non habentur*: 21 *hæc enim exempta eſſe voluit*: 22 *præterquam ratione reddituum*, qui

a c. quia contingit, de relig. dom. in Clem. lib. 3. tit. 11. c. 2. ſup. Seſſ 7. c. 15. de Refor.

b c. fin. de mag & c. cũ ex eo, de Elect. in 6.

superflui essent vltra conuenientem ipsorum Seminariorum sustentationem ; seu corporum , 23 *vel confraternitatum*, 24 *quæ in nonnullis locis scholæ appellantur* , & omnium monasteriorum , 25 *non tamen mendicantium* , etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos , ex quibus subsidia Ecclesiastica solui solent, & milites cuiuscumque militiæ, aut Ordinis, pertinentibus, *fratribus η θ sancti Ioannis Hierosolymitani* dumtaxat exceptis , *a* 26 *partem aliquam*, vel portionem detrahent : & eam portionem sic detractam , necnon 27 ι *beneficia aliquot simplicia* , cuiuscumque qualitatis , & dignitatis fuerint , & κ *etiam præstimonia* , vel præstimoniales portiones, nuncupatas 28 *etiam ante vacationem* , sine cultus diuini , & illa obtinentium præiudicio, huic Collegio applicabunt, & incorporabunt, quod locum habeat , etiam si beneficia sint reseruata, vel affecta ; *nec λ per resignationem ipsorum* beneficiorum , 29 *μ ν vniones & applicationes suspendi* , vel nullo modo impediri possint : sed omnino quacumque vacatione, etiam si in Curia effectum suum sortiantur , & quacumque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem soluendam, beneficiorum, dignitatum, personatuum , & omnium , & singulorum suprà commemoratorum possessores, non modò pro se, 30 ξ *sed pro pensionibus* , quas aliis forsan ex dictis fructibus soluerent , retinendo tamen pro rata , quidquid pro dictis pensionibus , illis erit soluendum, ab Episcopo loci per Censuras Ecclesiasticas , ac alia iuris remedia 31 *compellantur* ; etiam vocato ad hoc , si videbitur, auxilio brachij sæcularis: quibusuis, quoad omnia & singula supradicta , priuilegijs , exemptionibus, etiam si specialem derogationem requirerent , consuetudine , etiam immemorabili , quauis appellatione , & allegatione , quæ executionem impediat , non obstantibus. Succedente verò casu , quo per vniones effectum suum sortientes, vel aliter Seminarium ipsum in totum, vel in partem dotatum reperiatur ; tunc portio ex singulis beneficijs , vt suprà, detracta, & incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit , in totum vel pro parte remit-

a Supr. Sess. 5. c. 1. Refor.

remittatur. Quòd ſi Cathedralium, & aliarum maiorum Eccleſiarum Prælati in hac Seminarij erectione, eiuſque conſeruatione negligentes fuerint, ac ſuam portionem ſoluere detrectauerint; Epiſcopum Archiepiſcopus, Archiepiſcopum, & Superiores Synodus prouincialis acriter corripere, eoſque ad omnia ſupradicta cogere debeat; & vt quamprimum hoc ſanctum, & pium opus, vbicumque fieri poterit, promoueatur, ſtudioſè curabit. Rationes autem redditaum huius Seminarij Epiſcopus annis ſingulis accipiat, præſentibus duobus à Capitulo, & totidem à Clero ciuitatis deputatis.

32 *Deinde*, vt cum minori impenſa huiuſmodi ſcholis inſtituendis prouideatur; ſtatuit ſancta Synodus, vt Epiſcopi, Archiepiſcopi, Primates, & alij locorum Ordinarij ſcholaſterias obtinentes, & alios, quibus eſt lectionis, vel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipſis ſcholis inſtituendos, per ſe ipſos, ſi idonei fuerint, alioquin per idoneos ſubſtitutos, ab eiſdem ſcholaſticis eligendos, & ab Ordinariis approbandos, etiam per ſubtractionem fructuum cogant, & compellant.

33 *Quòd ſi iudicio Epiſcopi digni non fuerint*; alium, qui dignus ſit, nominent, omni appellatione remota. quod ſi neglexerint; Epiſcopus ipſe deputet. Docebunt autem prædicti, quæ videbuntur Epiſcopo expedire. De cætero verò officia, vel dignitates illæ, quæ ſcholaſteriæ dicuntur, non niſi Doctoribus, vel Magiſtris, aut Licentiatis in ſacra pagina, aut in iure Canonico, & aliis perſonis idoneis, & qui per ſe ipſos id munus explere poſſint, conferantur: & aliter facta prouiſio nulla ſit, & inualida: non obſtantibus quibuſuis priuilegiis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

34 *Si verò in aliqua prouincia* Eccleſiæ tanta paupertate laborent, vt Collegium in aliquibus erigi non poſſit, Synodus prouincialis, vel Metropolitanus cum duobus antiquioribus Suffraganeis in Eccleſia Metropolitana, vel aliæ prouinciæ Eccleſia commodiori vnum,

aut plura Collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium Ecclesiarum, in quibus singulis Collegium commodè institui non potest, erigenda curabit, vbi pueri illarum Ecclesiarum educentur.

In Ecclesijs autem, amplas diœceses habentibus, possit Episcopus, vnum vel plura in diœcesi, prout sibi opportunum videbitur, habere Seminaria: quæ tamen ab illo vno, quod in ciuitate erectum & constitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Postremo, si vel pro vnionibus, seu pro portionum taxatione, vel assignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius Seminarij institutio, vel conseruatio impediretur, aut perturbaretur: Episcopus cum suprà deputatis, vel Synodus prouincialis pro regionis more, pro Ecclesiarum, & beneficiorum qualitate, etiam supra scripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia & singula, quæ ad felicem huius Seminarij profectum necessaria, & opportuna videbuntur, decernere, ac prouidere valeat.

DECLARATIONES.

1 *Vt singula Cathedrales.*] Si duæ Cathedrales erunt vnitæ, in vnaquaque ipsarum Seminarium est erigendum: verò non poterit erigi in quaque, erunt deputandi duo Magistri, vnus Grammaticæ, alter Musicæ, sumptibus separatis cuiusque Ciuitatis. Infrà hoc cap. §. *Si verò in aliqua.*

2 *Pro modo facultatum certum puerorum numerum.*] In hoc Seminario non debeant admitti plures pueri, quam qui eâ pecuniâ ali possint, quæ ex dimidiâ decima, secundum antiquam taxam, taxata fuit.

3 *Vel alio in loco conuenienti.*] Locus Seminarij ædificationi deputandus, de sententia Ciuitatis, cuius interest, approbari debet.

4 *In hoc verò Collegio.*] In Seminario collocari debent pueri, qui sunt procliuiores ad vitam Ecclesiasticam, & præcipuè pauperes, qui dum in eo manent, Ecclesiasticis præceptis & moribus imbuendi sunt.

5 *Et ex legitimo matrimonio nati sunt.*]Non spurij, etiamsi essent legitimati.

6 *Tonsura statim vtentur.*]Quomodo, aut quis possit ex fructibus Seminarij, nomine tituli sibi assignatis promoueri ad sacros ordines, vide quæ supra notata sunt *c.2.sess.21.*

Declarauit S.D.N.Greg. XIII. Clericos Seminarij ad sacros ordines promoueri nō posse, nisi pro seruitio Seminarij vniti, & tunc cū assignatione certi annui reditus, vnde sic promotus honestè viuere possit: quæ tamen assignatio cesset, postquam ille aliunde se æquè sustentare poterit. *Vide sess.21.c.2.§. Eum, benefic.*

7 *Cum consilio duorum Canonicorum.*]Duo Canonici electi ab episcopo ad constituendam educationem puerorum in Seminarijs, debent esse perpetui, nec possunt per eum, ad libitum (nisi ex iusta caussa & legitima) mutari. Imò verò Episcopus tenetur consilium Canonicorum prædictorum adhibere in constituendis regulis vniuersalibus, Seminarij loco, & similibus, ac etiam simul esse in singulis rebus, vtputà electione puerorum singulorum introducendorum, electione Magistrorum, librorum legendorum, Confessoris positione, discipulorum expulsione, visitatione, & similibus. Tenetur etiam Episcopus cum consilio eorundem tam circa visitationē disciplinæ ac morum clericorum, quàm circa temporalium rerum administrationem, ac omnium eorū, quæ hic exprimuntur, prouidere: & sufficit illorum consilium requiri tantum, potestq; præterea Episcopus eorum consilio adhibito statuere, & declarare, quæ pro prouidentia sua magis expedire iudicauerit.

8 *Iidem Episcopi cum consilio duorum &c.*]Episcopus tenetur Deputatos adhibere in consilio pro tota temporali administratione prædicti Seminarij, excepta exactione, quæ ad solum Episcopum spectat. Itaque Episcopus tenetur adhibere in consilium prædictos deputatos, non tamen tenetur eorum sequi consilium, & nisi eorum consilium adhibuerit, minimè validam vnionem beneficiorum faciet.

An Episcopus vigore huius §. *& quia*, potuerit dismembrare Canonicatum à Collegiata, in qua sunt septem Canonicatus, & applicare illum Seminario? Congregatio censuit, Episcopum ex hoc cap. potuisse id facere. Attamen ante erectionem factam Seminarij, nihil eo nomine soluendum est.

9 *Ex fructibus integris mensæ Episcopalis.*] Debet primò Episcopus ex suis, & sui Capituli fructibus cōtribuere Seminario, ac postea reliquos ad idem cogere, & clero totius Diœcesis pro contributione Seminarij debet imponi media Decima super fructibus omnium beneficiorum. Super hospitale tamē, quod neque in titulum, neque in administrationem datur, sed merè laicale est, non potest taxa ratione Seminarij imponi.

10 *Et capituli.*] Canonici qui contribuunt Seminario ex fructibus

suæ præbendæ, non debent contribuere ex distributionibus quotidianis, à præbendis distinctis vel incertis. Hoc comprehendit etiam Regulares, qui de incertis nihil soluunt. Alias, nullus est exemptus à contributione Seminarij, nisi qui nominatim a Concil. Tridentino excipitur. Vide infr. hoc cap. §. *Præbendarum.*

Congregatio censuit, si fructus ac reditus Ecclesiæ Collegiatæ consistunt in distributionibus quotidianis quæ solummodo dari solentijs, qui diuinis officiis personaliter intersunt, non teneri Capitulum ad contributionem Seminarii.

Antequam fructus taxentur pro rata Seminario soluenda, deducendæ sunt expensæ, quæ in beneficijs fiunt, onerum quoque ratio habenda est.

11 *Quarumcunq; dignitatum.*] Etiam Cardinales cogi possunt ad contribuendum Seminario, de fructibus beneficiorum, quæ habent in Diœcesi, in qua est Seminarium.

Breue S. D. N. de concessione immunitatis contributionis Seminarij facta Canonicis regularibus, nõ habet locum, vbi tempore cõcessionis immunitatis prædictæ, iam erat stabilita taxa, & seminarium erat in quasi possessione ab eis exigendi.

12 *Præbendarum.*] Neque hoc Decreto, neque Breui Pij V. comprehenduntur distributiones quotidianæ à præbendis distinctæ & minus certæ, pro quibus nihil exigendum à Seminario. Vide hoc cap. sup. §. *Et Capituli.*

13 *Abbatiarum.*] Si Abbas sua mercede conductum Theologum habeat, qui Sacram Scripturam interpretetur; & Grammaticum, qui literas his sumptibus deductis, deinde his etiam qui fiunt nõ modò in percipiendis & colligendis annuis fructibus & prouentibus Abbatiæ, sed etiam in suscipiendis & prosequendis litibus, quæ ad tuenda Iura ipsius Abbatiæ pertinent, verus Abbatiæ reditus æstimandus est, atque talis æstimationis & summę, eorumq; omnium sumptuum, de quibus dictum est, habita ratione Abbas contribuere debet Seminario. Sed si Abbatia seu aliud beneficium nullius est diœcesis, soluat Seminario illius Diœcesis in qua alias dicta Abbatia cõstituta erat: si verò Ecclesia seu beneficium est in vna Diœcesi, & bona eius in altera, cõtributio Seminarij fieri debet Episcopo loci, vbi est Ecclesia: nisi bona in altera Diœcesi existentia sint propria alicuius Ecclesiæ ibi constructæ, quæ tanquam membrum subiecta esset Ecclesiæ Parochiali, aut eidem vnita; quo casu contributio fieri debet, vbi sunt bona. Quod etiam declarandum est, si Ecclesia ista vnita aut subiecta, constructa fuerit ante acquisitionem ipsorũ bonorum; quia si constaret bona fuisse prius applicata Ecclesiæ principali, licet verè postea ædificata fuerit alia Ecclesia, contributio fiet Episcopo Ecclesiæ principalis. Vide infrà hoc cap. §. *Et Beneficiorum.*

14 *Et Hospitalium.*] Hospitalia exempta ad contributionem Seminarij

narij non tenentur. Neq; Concilium comprehendit Hospitalia, quæ administrantur à laicis, & in quibus sunt bona laicorum, sed ea tantum, quæ dantur in titulum vel administrationem perpetuam, atque ita etiam intelligitur Clem. *Quia contingit* ibi allegata. Idemq; Concilium ibidem cogit ad contributionem Seminarij illas confraternitates quas nõnulli vocant Scholas, quæ habent de bonis Ecclesiasticis, intuitu scil. bonorum Ecclesiasticorum. Alioqui Hospitalia, quæ data non sunt in titulum, commendam, seu administrationem, modò beneficia annexa, reditus aut prouentus Ecclesiasticos non habeant, non tenentur contribuere Seminario.

Domus Hospitalis S. Antonij data in cõmendam debet Seminario contribuere, licet non fuerit æstimata, neq; taxata in libris Sacræ Cameræ Apostolicæ, quia debent eius bona æstimari, ac deductis oneribus solitis, debet Commendatarius Seminario contribuere mediam decimam secundum antiquam taxam.

Hospitale vnius Diœcesis habens beneficium annexum, quod est alterius Diœcesis, tenetur contribuere pro rata fructuum beneficij annexi Seminario, quod est in Diœcesi, in qua situm est beneficium.

15 *Et beneficiorum quorumcunque.*] Membra seu bona alicuius beneficij posita in tali Diœcesi, tenentur ad contributionem Seminarij Diœcesis, vbi situm est beneficium, licet in dictis bonis erecta fuisset Ecclesia, postquam erant bona dicti beneficij: beneficia verò vnita, cõtribuere tenentur Seminario propriæ Diœcesis, licet Ecclesia, cui sunt vnita, sint in alia Diœcesi. Sicut & Parochiales, quæ sunt in vna Diœcesi, licet ab alio, quam ab Ordinario illius Diœcesis collatæ sint, debent contribuere Seminario Diœcesis in qua sitæ sunt. Et bona sita in vna Diœcesi, quæ propriè sint attributa alicui sacello eiusdem Diœcesis, quod, tanquam membrum quoddam, subiectum aut vnitum sit alicui beneficio in altera Diœcesi sito, neque constat eadem bona illi beneficio prius adiecta fuisse, quam in eis ædificaretur sacellum; contribuere debent Seminario Diœcesis in qua situm est beneficium, cui illud sacellum (cuius prædicta bona sunt,) vnitum aut subiectum est. Quod si bona priùs applicata fuissent, quam in eis ædificaretur sacellum, contributio fieri debebit Seminario loci Diœcesis, in qua hoc beneficium est constitutum. At verò ex beneficio, quod in diuersis Diœcesibus habet bona, contribuendum est Episcopo loci, in quo est beneficij Ecclesia: nisi bona in alijs Diœcesibus posita, sint propria vnius Ecclesiæ dicti beneficij, quia tunc contribuere debet Episcopis locorum, in quibus bona cum sua particulari Ecclesia sunt vnita, dummodo tamen Ecclesia subiecta aut vnita, constructa fuerit ante acquisitionem bonorum. Igitur de contributione facienda Seminariis ex bonis beneficiorum, quæ sunt in diuersis diœcesibus, declaratum est: Primò, Ecclesiam habentem prædia vel bona in

alia Diœcesi, debere ex illis contribuere. Secundò, si vnum beneficium annexum sit alteri, cum suis bonis in alia Diœcesi, illa bona cótribuere debere Episcopo loci, vbi sita sunt cum sua Ecclesia, nō obstante annexione. Tertiò, si bona vnius Diœcesis, sint vnita beneficio alterius Diœcesis, siue careant Ecclesia, siue aliquam habeant, quæ tamen non sit Domina bonorum, sed ædificata fuerit ad cómoditatem incolarum, nec bona sint ei applicata ab initio, non sequuntur illam Ecclesiam. Imò si sunt vnita alteri beneficio in alia Diœcesi, contribuere debent illi Ecclesiæ cui vnita sunt, vt in primo casu dictum est.

Pro contributione Seminarij non debet imponi pensio beneficio, sed detrahenda est certa pars ex fructibus eius.

16 *Etiamsi nullius Diœcesis.*] Beneficium nullius Diœcesis, soluit Seminario illius Diœcesis, in quo aliàs beneficium illud cóstitutum erat. *Supr. hoc c. § Abbatiarum.*

17 *Etiam exemptus.*] Exempta Monasteria non excusantur à contributione Seminarij.

18 *Seu prouentibus.*] Non tamen incertis.

19 *Etiam aliorum Collegiorum.*] Congregatio censuit hoc intelligendum de secularibus, nō regularibus Collegijs. Seminario discentium vel docentium, intelligitur Seminarium Clericorū seculariū.

Collegij pro erudiendis pueris instituti, quod ex dicto Concilij Tridentini Decreto, iam sit Seminario applicatum, Ordinarius est administrator, cum onere tamen, vt omnia curet exequi, quæ ordinata fuerunt in dicti Collegij institutione.

Fratres mendicantes ex reditibus beneficiorum Monasterijs annexorum, Seminario contribuere debent: nec obest quod prætendant se esse exemptos, quia videlicet in illis lectiones Grāmaticæ & conscientię casuum pro audiendis confessionibus quotidie habeantur: Congregatio enim censuit non esse ob id exempta, sed tantum eius impensæ rationem habendam, quæ ante Cócilium fieri solebat pro salarijs horum lectorum, & ea, tanquam æs alienum, detrahenda; cæterum teneri ex reliquo ad contribuendum Seminario ad ratam.

Si monasteria Regularium ex constitutionibus suæ religionis tenentur Collegium Vniuersitatis proprijs expensis singulorum Monasteriorum sustentare, qua de caussa solebant ante Concilium eosdem prorsus sumptus facere, quos faciunt hoc tempore: æquum est vt eorum sumptuum, (perinde atque æris alieni ac legitimi oneris, quod annuis fructibus eiusdem Religionis impositum sit) ratio habeatur in taxatione Seminarij, ita vt ea deducta, pro reliquis dumtaxat fructibus qui supersunt, ad ratam, partē Seminario contribuant. Similiter si ante Concil. Trident. ex institutis Religionis solebant in ipsis Monasterijs, sumptibus eorum sustentari professores ad docendam Monasticam iuuentutem, detrahenda est hæc impensa tanquā æs alie-

æs alienum, & de reliqua summa aliquid eadem Monasteria Seminario ex præscripto Concil. Tridentini erecto contribuere debent, pro rata.

20 *Actu non habentur.*] Monasteria in quibus actu Seminarium nō est, & tamen contribuunt alteri Seminario pro sustentatione Scholarium, censentur eodem iure, ac si Scholares haberent; propterea non contribuunt, nisi de reditibus, qui supersunt.

21 *Hæc enim exempta esse voluit.*] Tenentur tamen contribuere pro reliquis fructibus, deductis impensis Seminarij, quę deducuntur tanquam æs alienum.

Legata hac de caussa, vt conducatur scilicet Grammaticus, qui pueros pauperes literis instruat, intelliguntur ex Concil. Tridentino hoc cap. esse applicata Seminario cum onere erudiendi pueros pauperes, sicut Testator iussit. Et relicta pauperibus, siue ad educationem & instructionem miserabilium puerorum cuiusdam Collegij, quo postea sublato, tandem ad Hospitale aliquod ea lege peruenerunt, vt aliqui darentur qui ad pristinum pietatis vsum & officia ea conferret ex Decreto Concil. Trident. Seminario attribuere licet, & ei applicata censentur.

22 *Præterquam ratione redituum qui superflui essent.*] Beneficium etiam habeat Seminarium, tenetur contribuere pro reliquis fructibus: nam impensæ Seminarij deducuntur, tanquam æs alienum.

23 *Confraternitatum.*] Modo tamen aliquod beneficium annexum habeant. *Infr. hoc c. §. Confraternitates.*

24 *Quæ in nonnullis locis scholæ appellantur.*] Non autem si ex eleemosynis & collectis, Confraternitatum reditus consistunt. *Infra hoc cap. §. Confratern.*

25 *Non tamen mendicantium.*] Hinc apertè colligitur, fratres mendicantes ad Seminarij contributionem non teneri: quod procedit, si non habent beneficia vnita Monasterijs, quia de beneficijs vnitis etiam ipsi soluere debent, habita ratione duntaxat reddituum dictorum beneficiorum. *Supr. hoc c. §. Fratres.*

Congregatio censuit, portionem, quam Seminario legitimè contribuere tenebatur id beneficium, quod vnitum postea fuit Monasterijs, vel mendicantium, vel eorum, qui ijsdem, ac mendicantes, gaudeant priuilegijs, non posse amplius exigi, propterea quod beneficij status mutatus sit adeptione eorum, quos ex Pij Quinti Sanctæ mem. priuilegio ab huiusmodi onere Seminarij exemptos esse perspicuum est.

Si ignoratur, cuius naturæ sint bona vnita Monasterio, Ecclesiastica videlicet vel laicalia donata, vel alias exempta à contributione Seminarij, ei obnoxia sunt: & hoc procedit in monasterijs, quæ non sunt mendicantium; nam in mendicantium Monasterijs quæ possident bona immobilia, onus probandi ea esse per vniones acquisita, in Episcopum transfertur, quo id non probante, ipsa erunt exempta.

Sanctis-

Sanctissimus Dominus noster Gregor. XIII ex sententia Congregationis declarauit, equites Hierosolymitanos nō teneri ad contributionem Seminarij pro illis beneficijs Ecclesiasticis, quę ad suam Religionem Hierosolymitanam non pertinent.

26 *Partem aliquam.*] Ad rationem dimidiæ decimæ; iuxta taxam antiquam, si Seminarium erat erectum post diem 11. Iul. 1567. *Vide sup. hoc c. §. Domus, &c.*

Pars aut portio aliqua pro illis beneficijs, quæ in libris Decimarum non reperiuntur, taxata, Seminario non debetur, licet etiam bona reperiantur taxata in libris Decimarum, quando beneficia ob paupertatem Religiosorum ea obtinentium, fuerint facta immunia à solutione decimarum. Non contribuunt enim tunc Seminario.

Episcopus, qui ante diem 11. Iul. 1567. re ipsa Seminarium non erexerit, quandocunque illud erigere constituerit, ab ipsa reali erectione nihil eius nomine vltra dimidiam decimam relatam ad antiquam taxam exigat, & si quid amplius exegerit, vel restituat, vel cum eo compenset, quod in posterum post ipsam erectionem, ad eam rationem exigendum erit: nisi tamen clarè appareat, totum illud, quod amplius erit exactum, iam fuisse verè conuersum in præparamenta necessaria aut aliam similem operam Seminarij: antiqua autem taxa ea est intelligenda, quæ in vsu fuerit, antequam alia noua ibidem fuerit.

27 *Beneficia aliquot simplicia.*] Non tamen si essent ad collationem & prouisionem inferiorum. Vnde Concilium non decernit, vt omnia aut quæcunque beneficia simplicia vniantur Seminario, sed vt aliquot: ideoque vnio facta omnium beneficiorum simplicium, non valet, vt alias declarauit Congregatio. Similiter vniones factæ absque consilio eorum quatuor, quos iubet Concilium adhiberi, non valet.

Vniones verò legitimè factæ sortiri debent effectum, non solùm cùm vnita contigerit vacare per obitum, sed etiam cùm per resignationem, eaquè debet Episcopus D. Datarium docere.

28 *Etiam ante vacationem.*] Si vnio sit facta non *prout ex nunc*, sed *in futurum*, per decessum obtinentis censetur beneficium incorporatum & vnitum Seminario.

29 *Vniones, & applicationes.*] Illud autem in contributione Seminarij seruandum est, vt priùs detrahatur totum id quòd ex caussa oneris perpetui (puta quartæ fructuum quæ soluitur Cameræ Apostolicæ, & similium) re ipsa solutum erit ab his, qui Seminario contribuere tenentur. *Vide supr. hoc c. §. Si monasteria.*

Vniones de beneficijs reseruatis, validæ sunt, si modo factę fuerint ante ipsorum vacationem: quod si post vacationem factæ reperiantur, nullę sint, & prouisi à Sede Apostolica, mitti debent in possesionem dictorum beneficiorum.

Non

Non poteſt Epiſcopus vigore huius Decreti applicare & vnire Seminario beneficia quæ reſidentiam requirunt, veluti Canonicatus, &c. Nec ea beneficia, quæ ſunt ad Inferiorum collationem, nec quæ commendata ſunt, nec beneficia Iuris-patronatus, etiam Eccleſiaſtici, neque quæ Monaſterijs ſunt vnita vel annexa.

Seminario poſſunt ac debent vniri beneficia opima, ſi venit caſus vacationis.

Beneficia ſimplicia quę per mortem vacarunt, poſſunt vniri Seminario, per Epiſcopum, licet eſſent reſeruata, vel affectata, niſi tamen alia beneficia ſimplicia, quæ iam vacaſſent in menſe Epiſcopi prædicti, & quorum collatio ad Epiſcopum ſpectabat, ipſe non Seminario vniuiſſet, ſed alijs contribuiſſet, vel aliam vnionem factam non continuò enuntiaſſet, vel fortè exequutioni non demandaſſet.

Epiſcopo Hoſtienſi conceſſum fuit, vt poſſit cogere Clericos ad contributionem Collegij aut Seminarij, ſed ad finem a Concilio pręſcriptum.

Item ſi rurale beneficium vniatur Seminario ad præbendam lectoris *ex nunc, prout extunc*, quandocunque vel quomodocunq; vacauerit, intelligitur vnitum.

Item, qui in Collegio illo per triennium ſtuduerit, habet priuilegia data ipſis Vniuerſitatibus.

Epiſcopo Auguſtano propter merita ſua conceſſum fuit, vt Prioratum S. Viti Vrbis Auguſtanæ Seminario applicaret.

Epiſcopo Herbipolenſi à Gregor. XIII. conceſſum fuit, vt Monaſterium Monialium deſertum, ne in hæreticorum manus veniret, Seminario ſuo vniret, idq; fuit factum Ann. 1528.

30 *Sed propenſionibus.*] Portionarius contribuere debet Seminario pro rata ad rationem illam, qua contribuit Titularis.

In taxa Seminario pro penſionibus ſoluenda, eſt ea ineunda ratio. Primum inquiratur, quanta ſit taxa antiqua vnius decimæ, cuius taxæ partem dimidiam beneficiatus perſoluit, ex penſionibus verò remanebit proportionabiliter habito reſpectu ad verum valorē beneficij, & taxam perſolutam hoc modo; vid. ſi beneficium in taxa eſt pro decima integra, puta Ducator. 60. 30. quidem à Beneficiato perſoluentur, quæ ſunt pars dimidiæ decimæ. Attendatur poſtea ad verum beneficij valorem, nempe Ducat 900. penſio verò fingatur 600. atque ita ex 30. Seminario ſolutis, beneficiatus viginti nomine penſionis, reliqua decem ratione beneficij præſtabit.

31 *Compellantur.*] Si videlicet verè Seminarium fuerit erectum; nam ante erectionem nullus poteſt cogi ad ſolutionem.

Soluentes penſionem, poſſunt retinere ratam taxæ debitam pro Seminario, vt Seminario ſit ſatisfactum.

32 *Deinde, vt cum, &c.*] Cōgregatio Cardinalium cenſuit, eum qui obtinet Scholaſticam, cogi omnino debere ad obeundū munus ſuū. Ita in quadam deciſione data Epiſcopo Iprenſi die vlt. Aug. an. 1574.

33. Quod

33 *Quod si iudicio Episcopi.*] Ante omnia in Seminarijs conducendus est Grammaticus & Musicus, qui pueros instruant, &, si reperiantur Iesuitæ, ceteris anteponendi sunt.

Licentiato in sacra pagina aut iure Canonico in qualibet Vniuersitate approbata non obstat, quod non sit ex illis, qui essent in illa regione, in qua esset scholasteria.

34 *Si verò in aliqua prouincia.*] In Ecclesijs vbi adeo sunt tenues reditus, vt huiusmodi Seminaria erigi non possint, prouideatur saltem expensis beneficia obtinentium de duobus Magistris, altero Grammaticæ, altero Musicæ. *Supra initio huius capitis.*

Dubitatum fuit aliquando, An beneficia vnius Diœcesis aliàs per Sanctissimum Dominum nostrum Seminario Clericorum alterius Diœcesis, in qua existunt, erecto & instituto iuxta hoc Decretum Concilij, annexa illam portionem soluere censeantur, quam vigore eiusdem Decreti impositam soluere consueuerunt, qui ante memoratam vnionem beneficia ipsa in titulum siue commendam per 15. annos obtinuerunt? Congregatio censuit, portionem detractam, & applicatam Seminario nō posse auferri: quia vnio de qua agitur, applicatur tantum illi Seminario alterius Diœcesis, in qua sunt fructus beneficij vniti, sed non eximit à portione priori Seminario debita & persolui solita: nam ius acquisitum fuit, & non potest tolli: non obstante Concilio illis verbis: *hæc enim exempta esse voluit*: nam illud habet locum in collegijs & Seminarijs, ante Concilium erectis vel dotatis, vt ex talibus non detrahatur portio pro alio Seminario; nos verò loquimur, quando prius consueuit persolui, & postea subsequuta fuit vnio.

Quærebatur, An fratres mendicantes, Moniales S. Basilij, & Monachæ Carthusianæ pro grangijs, quæ omnes in ciuitate Hieracensi ante Annum 1567. pro Seminario sine vlla controuersia contribuerunt, possint etiam hodie cogi ad eandem rationem? Sacra Congregatio Concil. sub die 19. Mart. 1587. rescripsit Episcopo Hieracensi, circa hoc fratres mendicantium esse exemptos, ex Concilio hoc capitulo, & reliquos Regulares ex priuilegio fel. rec. Pij V. Moniales tamen teneri, nisi ob earum paupertatem aliqua bona possideant, quæ immunia facta sint à solutione decimarum, *Supr. hoc cap. §. Pars aut portio, & §. Cumq;*.

Confraternitates numerosæ quæ oblationes incertas & maximas habent, contribuere tenentur, si nimirum habent fructus ecclesiasticos.

An pensiones super curatis, & mensa Episcopali, ad rationem simplicium curatorum taxari debeant? Sacra Congregatio rescripsit, pensiones teneri pro rata illius taxæ, quæ ab Episcopo cum consilio Deputatorum ad præscriptum Concilij hoc ca. fuit imposita beneficijs ipsis, ex quorum fructibus soluuntur pensiones. *Supra hoc cap. §. In taxa.*

Vbi

Vbi non adsunt præbendæ in Cathedrali, distributiones taxari non debent. Congregatio quippe censuit & rescripsit Episcopo Hieracensi eodem die, non taxandas distributiones quotidianas. *Sup. hoc c. §. Et capituli, & Sess. 21. c. 3. de Refor. §. Distributiones.*

Qui habent præbendam in Cathedrali & Curatum in ciuitate ex dispensatione Apostolica, pro distributionibus non sunt vllatenus taxandi. Sacra Congregatio enim rescripsit eidem, non teneri Canonicos pro distributionibus merè quotidianis. *vbi supr.*

Illustrissimi D. D. Cardinales pro Abbatiis & beneficijs eorum, ad simplicium rationem dixerunt faciendam esse taxationem. Etenim & ipsa sacra Congregatio rescripsit eisdem DD. Cardinales existimare, etiam eos teneri iuxta taxam ab Episcopo & Deputatis, vt suprà, legitimè factam. *Sup. hoc c. §. Quarumcunq;.*

Equites Hierosolymitanos pro Grangijs contribuere Sacra Congregatio rescripsit eidem eodem die, non teneri.

An Abbatiæ & beneficia, quæ habent Ecclesias matrices in alia Diœcesi, contribuant? Sacra Congregatio eodem die rescripsit eidem Abbatias, de quibus agitur, teneri, si bona, quæ habent in Diœcesibus, sint propria alicuius Ecclesiæ ibidem sitæ, quæ tanquam membrum subiecta sit, aut vnita Ecclesiæ Monasterij in aliena Diœcesi existenti.

Sanctissimus Dominus noster Greg. XIII. relatione Congregationis Concilij audita, respondit, quod Episcopus Termularum, qui erexerat Seminarium Anno 1575. S. M. & imposuit taxam secundum Concilium prouinciale Beneuenti, cùm sit Episcopus in quasi possessione exigendi à toto Clero Diœcesis, non obstante quod Seminarium fuerit erectum ante prædictum Decretum, Episcopum rectè posse exigere taxam impositam die 7. Oct. 1580. non reclamauerat enim Abbas S. Mariæ Montis Lesiglıæ eiusdem Diœcesis.

REMISSIONES.

a Vide Gonzal. ad reg. 8. cancel gloss. 5. §. 7. n. 68. cum seq. latissimè Zerol. in praxi Epis. par. 1. verbo Seminarium, pag. mihi 326.

Decisiones Illustriss. Cardinal. Sacræ Congreg quas refert Zerol. d. verbo Seminarium §. 5.

b Prima. Episcopus post erectionem Seminarij beneficia simplicia vacantia non applicabit Seminario, sed familiarib. suis, vel consanguineis conferat, tantum de sua mensa Episcopali assignet Seminario, quoad vixerit, vel alia beneficia vacantia, saltem eiusdem valoris, & ad eius collati onem spectantia, eidem Seminario vniuerit.

Secunda. Non potest Episcopus vnire affecta, seu reseruata, si aliâ vacantia in mense suo simplicia alteri contulisset.

Tertia. Episcopus debet primùm ex sua, & Capituli mensa contribuere Seminario; & postea cogere alios suo exemplo contribuere.

Quarta. Cardinales etiam debent contribuere eidem de fructibus beneficiorum, quæ habent in Diœcesi vbi est Seminarium.

Quinta. Omnes tenentur soluere, nisi qui nominatim excipiuntur à Concilio in præsenti.

Sexta. Confraternitates, & scholæ habentes redditus etiam tenentur contribuere, si sint Ecclesiastici.

Septima. Confraternitates, & Capellæ habentes redditus Ecclesiasticos, existentes tamen intra Ecclesias Regularium, tenentur contribuere.

Octaua. Hospitalia data in titulum, vel administrationem, si habeant beneficia annexa, vel redditus, aut prouentus Ecclesiasticos, etiam tenentur soluere, refert idem Zerol. p. 1. verbo Hospitale, vers. Decimum dubium.

Nona. Legata facta pro magistro Grammatices, qui pueros pauperes doceat, applicari possunt Seminario cum onere erudiendi pueros, sicut testator iussit.

Decima. Bona, quæ fuerunt applicata alicui collegio, propter Christianam educationem miserabilium puerorum, si Collegium id sublatum sit, debent ea bona applicari Seminario.

Vndecima. Contribuere non tenentur Canonici de distributionibus quotidianis Seminario, si contribuunt ex fructibus suæ præbendæ.

Duodecima. Qui solùm habent quotidianas distributiones, non tenentur de illis contribuere Seminario, refert idem Zerol p. 1. verbo Distributiones, §. 5. Gonzal. ad reg. 8. cancel. §. 7. procem. num. 170. cum seq.

Decimatertia. Cooptati in Seminarij Collegium non possunt ordinari ad titulum Seminarij, nisi ob causam inseruiendi beneficio, quod forsan esset ab Ordinario Seminario iunctum, vel ab alio.

γ *Pauperum autem filios præcipuè eligi vult.*] Vide Zerol. in praxi Episcopali p. 1. d. verbo Seminarium §. 2.

δ *Grammatices, cantus, &c.*] Vide Zerol. d. verbo Seminarium, §. 4.

ε *Quæ omnia &c.*] Vide Zerol. d. verbo Seminarium §. 3.

ζ *Cum consilio duorum Canonicorum, &c.*] Quòd Episcopus tenetur adhibere in consilium prædictos deputatos, non tamen tenetur sequi consilium eorum, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 46. nu. 74.

η *Fratribus S. Ioannis Hierosolymitani.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 8. n. 53.

θ De

ο De Collegijs, & Monasterijs Mendicantium, vide Frat. Emman. q. Regular. tom. 2. q. 45. art. 2. & q. 66. art. 3.

ι *Nec non beneficia.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 3. n. 3.

κ *Etiam præstimonia.*] Quòd sint beneficia ecclesiastica, ex hoc tex. colligit Gonzal. gl. 5. §. 2. num 8.

λ *Nec per resignationem ipsorum.*] Vide Flamin. de Resign. lib. 2. q. 9. num. 2. & lib. 10. q. 7 num. 17.

μ *Vniones, & applicationes suspendi, &c.*] De Resignat. simplici intelligi, non autem de conditionali in fauorem certæ personæ, sacram Cardinalium congregationem decidisse testatur Gonzal. gl. 14. num. 10.

ν Sacra Cardinalium congregatio censuit, debere priùs esse erecta ista Seminaria, & in illis scholares actualiter adesse, vt vniones factæ Seminario subsistant, refert Gonzal. gl. 7. num. 68.

ξ *Sed pro pensionibus, &c.*] Vide Tyraq. de iure primog. q. 70. num. 10. Valasc. de iure Emphyt. q. 17. num. 10.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper, eadem sacrosancta Tridentina Synodus proximam futuram Sessionem in diem decimam sextam mensis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramento Matrimonij, & de alijs, si qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri possint; item de prouisionibus Episcopatuum, dignitatum, aliorúmque beneficiorum ecclesiasticorum, ac de diuersis reformationis articulis.

Prorogata fuit Sessio ad diem XI. *Nouemb.* M. D. LXIII.

SESSIO XXIV.

QVÆ EST OCTAVA SVB PIO IV. PONTIF. MAX.

CELEBRATA DIE XI. NOVEMB. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Matrimonij.

a MAtrimonij perpetuum, β indissolubilemque nexum primus humani generis parens diuini Spiritus instinctu pronunciauit, *cùm dixit: Hoc ya nunc os ex ossibus meis,* & caro de carne mea. quamobrem b relinquet homo

a *Gen. 2. 3. Esd. 4. Eph. 9 1. Cor. 6. c. fraternitatis, 35. q. 10 c. debitum, de big. c. 1. in pri. de coniug. lepr.*
b *Matt. 19.*

homo patrem suum, & matrem, & adhærebit vxori suæ; & erunt duo in carne vna.

Hoc autem vinculo duos tantummodò copulari, & coniungi, Christus Dominus apertiùs docuit, cùm postrema illa verba, tanquam à Deo prolata, referens dixit: *a* Itaque iam non sunt duo, sed vna caro. statimque eiusdem nexus firmitatem, ab Adamo tantum ante pronunciatam, his verbis confirmauit: *b* Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet.

a Matth. 19. Marc. 10. 1. Cor. 6. Eph. 5. c. sunt qui 27. q. 2. c. de infidel. de consan. & affin. c. Martinus de cognat. spirit.

b Ibid.

Gratiam verò, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indissolubilem vnitatem confirmaret, coniugesque sanctificaret, ipse Christus, venerabilium Sacramentorum institutor, atque perfector, sua nobis passione promeruit. Quod Paulus Apostolus innuit, dicens: *c* Viri diligite vxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea: mox subiungens: Sacramentum hoc magnum est: ego autem *d* dico in Christo, & in Ecclesia.

c c. nemo, in fin. 32. q. 4. Eph. 5. in fin. c. debitum, de biga.

d Ibid.

Cùm δ igitur Matrimonium in lege e Euangelica veteribus connubijs per CHRISTVM gratia præstet; meritò inter nouę legis Sacramenta annumerandum, sancti Patres nostri, *f* Concilia & vniuersalis ecclesiæ traditio semper docuerunt: aduersus quam impij homines huius sæculi insanientes, non solùm perperam de hoc venerabili Sacramento senserunt, sed de more suo prætextu Euangelij libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sensu, & ab Apostolorum temporibus probata consuetudine aliena, scripto, & verbo asseruerunt, non sine magna Christi fidelium iactura: quorum temeritati sancta, & vniuersalis Synodus cupiens occurrere, insigniores prædictorum schismaticorum hæreses, & errores, ne plures ad se trahat perniciosa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipsos hæreticos, eorumque errores decernens anathematismos.

e Eph. 5.

f Cōcil. Florentin. sub Eugen. 4. c. ad abolendā de hæret.

(∴)

REMIS-

REMISSIONES.

α DE Matrimonio latè scripserunt Petr. Sot. de Matrim. Viuald. in Cand. Aureo. tit. de Matrim. Veracruz in Specul. coniug. Gregor. Lop. tit. 1. p. 4. Perez tit. 1. l. 5. Ord. Mariens. tit. 1. l. 5. Nouæ Reco. Barthol. Ledesm. in sum. tit. de Matrim. Pet. de Ledesm. in tract. de Matrim. & in sum. p. 1. de Sacram. Matrimon. Cardinal. Bellarm. de Matrim. Zerol. in praxi Episcop. verbo Matrimonium, p. 1. Steph. Quarant. in summa Bullarij, verbo Matrimonij impedimenta, & verbo Matrimoniales dispensationes, cum addit. Prosper. de Augustino, nouissimè D. Ioan. Guttier. tractatum edidit de Matrim. lib. 3. suarum quæst. Canon. Et ex Doctissimis Theologis Societat. IESV Pat. Henriq. in sum, p. 2. l. 11. de Matrim. P. Rebello de Obligat. iustitiæ, p. 2. l. 3. de contractu Matrim. P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & Censur. tom. 2. disp. 21. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 31. elegantem denique tractatum in tres tomos diuisum in lucem edidit de Sanct. Matrimonij Sacrament. P. Thom. Sanchez.

β *Indissolubilemque nexum.*] Vide P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 26. dub. 1. concl. 3. D. Guttier. d. tract. de Matrimon. c. 53. à princip. P. Rebello p. 2. lib. 2. quæst. 15. sect. 1.

γ *Cùm dixit: Hoc nunc os ex ossibus meis, &c.*] Vide Perez lib. 1. in gl. verbo *Que es el Parayso*, pag. 20. tit. 1. lib. 5. Ord. Petr. Ledesm. de Matrim. q. 42. art. 2. Viuald. in Candel. aureo p. 1. de Matrim. num. 7. P. Henriq. in sum. lib. 11. de Matrim. c. 1. num. 3. P. Sanch. de Matrim. l. 2. disp. 4. num. 2. & disp. 13. num. 4. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. l. 2. quæst. 3. à princip. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 39. à princ.

δ *Cùm igitur Matrimonium in lege Euangelica veteribus connubijs, &c.*] Ante legem Gratiæ Matrimonium nullo modo posse dici eodem modo esse Sacramentum, quo iam est, resoluunt Petr. de Ledesm. in sum. de Sacram. Matrimon. c. 1. concl. 6. Pat. Ægid. d. tom. 2. disp. 24. concl. 2. P. Rebello d. l. 2. q. 3. à num 12. P. Henriq. d. l. 11. c. 2. n. 1. & in commento lit. V. P. Sanch. l. 2. de Matrim. disp. 7. num. 2. nouissimè Guttier. d. tract. de Matrim. c. 42. à princip.

De Sacramento Matrimonij.

α CANON I.

Si quis dixerit, Matrimonium non esse verè, & propriè vnum ex septem legis Euangelicæ Sacramentis, *a* à Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesia inuentum, neque gratiam conferre; anathema sit.

a Matth. 19. Marc. 10. Eph. 5. & ad abolendam, de haret.

α CANON II.

Si quis dixerit, *a* licere Christianis plures simul habere vxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitum; anathema sit.

a Mat. 19. c. si quis, 32. q. 7. toto tit. de sponsa. duorum, c. gaudemus, de diuor.

α CANON III.

Si quis dixerit, *b* eos tantùm consanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum; nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, vt plures impediant, & dirimant; anathema sit.

b Leu. 18. c. pystaciũ, 30. q. 3. Concil. Tolet. 2. c. 5. 35. q. 2. & 3. per totam, c. non debet. de consan. & affin.

α CANON IV.

Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, vel in ijs constituendis errasse; anathema sit.

α CANON V.

Si quis dixerit, *c* propter hæresim, aut molestam cohabitationem, aut affectatam absentiam à coniuge, dissolui posse matrimonij vinculum; anathema sit.

c c. de illa, cũ seq. de diuor. c. de infidelib. de cõsan. & affin.

α CANON VI.

Si quis dixerit, *d* matrimonium ratum, non consummatum, per solemnem religionis professionem alterius coniugum non dirimi; anathema sit.

d c. commissum, de sponsal.

α CANON VII.

Si quis dixerit, *e* Ecclesiam errare, cùm docuit, & docet, iuxta Euangelicam, & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum, matrimonij vinculum non posse dissolui; & vtrumque, *vel β etiam innocentem,* qui causam adulterio non dedit, non posse, altero coniuge viuente, aliud matrimonium contrahere; mœchatique eum, qui dimissa adultera, aliam duxerit; & eam, quæ, dimisso adultero, alij nupserit; anathema sit.

e Matt. 19. Luc. 16. 1. Cor. 7. c. placuit. cum multis seq. 32. q. 7. c. gaudemus. de diuor. Cõcil. Mileuitanum, c. 17. Conc. Africanum, c. 69.

α CANON VIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cùm ob multas causas separationem inter coniuges, quoad thorũ, seu quoad coha-

cohabitationem, ad certum, incertumve tempus fieri posse decernit; anathema sit.

αCANON IX.

Si quis dixerit, *a* Clericos in sacris Ordinibus constitutos, vel Regulares, castitatem sollemniter professos, posse matrimonium contrahere, contractumq́; validum esse, non obstante lege Ecclesiastica, vel voto; & oppositum nil aliud esse, quàm damnare matrimonium, posseq́; omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiam si eam vouerint, habere donum; anathema sit: cùm Deus id rectè petentibus non deneget, nec *b* patiatur nos supra id quod possumus, tentari.

a dist. 27. cā presbyter, & per totam, 17 q. 1. per totā, extra. qui cler. vel vouen. per totū, Conc. Carth. 4 c. 104 Cōc. Matiscon c. 4. cum sim.
b 1. Cor. 10.

αCANON X.

Si quis dixerit, *c* statum coniugalem anteponendum esse statui virginitatis, vel cœlibatus, & non esse melius, ac beatius manere in virginitate, aut cœlibatu, quàm iungi matrimonio *d*; anathema sit.

c Matt. 19. 1. Cor. 7 in fin. c. nuptia, 32. q. 2. c. qui sine 33. q. 5. c. cōmissum, de sponsal.
d 1. Cor. 7.

αCANON XI.

Si quis dixerit, prohibitionē sollemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, ab Ethnicorum superstitione profectam; aut benedictiones, & alias cærimonias, quibus ecclesia in illis vtitur, damnauerit, anathema sit.

αCANON XII.

Si quis dixerit, *e* causas matrimoniales non spectare ad iudices ecclesiasticos; anathema sit.

e c. multorū, 35. qu. 6. c. de in fin. de consan. & affin. c. accedentib. de exces. prælat.

REMISSIONES.

αCANON I.

VIde Perez vbi proximè, Spin. in speculo testam. glos. 15. princip. nu. 15. Sayr. de Sacram. in genere lib. 1. c. 2. qu. 2. art. 4. vers. Quod verò ad Matrimonium, P. Valent. tom. 4. disp. 10. qu. 1. puncto 5. Pet. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 1. concl. 1. & 19 P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. lib. 2. q. 3. P. Valer Reginal. in praxi fori pœnit. li. 31. c 1. à n. 2. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 24. dub. 2. à nu. 5 D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 42.

CANON II. Vide Card. Bellarmin. lib. 1. de Matrim. cap. 11. præposit. 2. Pat. Valent. p. 4. disput. 10. qu. 1. puncto 3. col. 3. vers. Quintò, P. Henriqu. in sum. li. 12. cap. 6. §. 1. P. Sanch. lib. 7. de Matrim. dispu. 80. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. li. 3. qu. fin. à num. 5. P. Ægid. de

Sacram. to. 2. disp. 26. dub. 2. n. 13. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 96.

α CANON III. Vide P. Sanch. de Matrim. li. 7. disp. 52. nu. 5. & 6. & li. 8. disp. 6. nu. 11. cum seq. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. li. 3. qu. 15. nu. 11. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 98. nu. 19.

α CANON IV. Vide Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacr. Matrim. c. 10. concl. 1. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. li. 3. qu. 1. nu. 1. P. Ægid. de Coninck tom. 2. disp. 32. n. 10. Cened. pract. & Canon. q. li. 2. q. 39. num. 91.

α CANON V. Vide Gregor. l. 3. tit. 2. part. 4. Perez l. 1. ti. 1. li. 5. Ordinam. pag. 10.

α CANON VI. Vide D. Barbos. p. 2. Rub. ff. soluto Matrim. nu. 73. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 54. à nu. 1. P. Sanch. de Matrim. lib. 2. disp. 18. nu. 3. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. li. 3. q. 4. à nu. 1. & qu. 4. sect. 3. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. li. 31. n. 36. P. Ægid. de Coninck de Sacram. tom. 2. disp. 26. à nu. 30.

α CANON VII. Vide Nauar. in Man. cap. 22. numer. 21. Cou. de sponsal. p. 2. cap. 7 §. 6. num. 15. P. Rebello de Obligat. iust. p. 2. li. 2. qu. 15. sect. 2.

β *Vel etiam innocentem.*] Vide Guttier. Canon. li. 1. c. 25. n. 4. D. Barbos. p. 2. Rub. ff. soluto Matrim. nu. 15. P. Sanch. de Matrim. li. 10. disp. 2. num. 2.

α CANON VIII. Vide P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. li. 31. n. 313. vers. Porrò.

α CANON IX. Vide Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 13. concl. 8. Cardin. Bellar. in suis Controuers. li. 2. de Monach. à cap. 22. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 94. à nu. 5. Pat. Henriq. in sum. li. 12. c. 5. §. 2. lit. I. & §. 9 in princip. lit. num. & O. P. Azor. instit. Moral. p. 1. li. 13. c. 12. col. 1329. in fin. P. Sanch. de Matrim. li. 7 disp. 26. nu. 1. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 31. num. 120. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 31. nu. 66.

α CANON X. Vide D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 4. n. 6.

α CANON XI. Vide Matiens. in gl. 1. Rub. tit. 1. num. 147. li. 5. nouæ Recopil. Cened. ad Decret. collect. 22. n. 1. in fin.

α CANON XII Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Matrimon. §. 16. D. Martam de iurisdict. p. 2. c. 8. à princip.

CAPVT I.

Decretum de reformatione Matrimonij.

α TAmetsi dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata & vera esse matrimonia, quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit; & proinde iure damnandi sint illi, vt eos sancta Synodus anathemate dânat, qui ea vera, ac rata esse negant,

quiq;

quiq; β γ falsò affirmant, matrimonia, à filiis familias sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rata, vel irrita facere posse: nihilominus sancta Dei Ecclesia ex iustissimis causis illa semper *a* detestata est, atque prohibuit. verùm, cùm sancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam iam non prodesse, & grauia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis coniugiis ortum habent; præsertim verò eorum, qui in statu damnationis permanent, dum, priore vxore, cum qua clàm contraxerant, relicta, cum alia palàm contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio viuunt. Cui malo cùm ab Ecclesia, quæ de occultis non iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur: *b* iccirco sacri Lateranensis Concilij, sub Innocentio III. celebrati vestigiis inhærendo præcipit, vt in posterum, antequam matrimonium contrahatur, 1 δ *ter à proprio contrahentium Parocho tribus* ε *continuis* ζ *diebus festiuis in* η *Ecclesia* inter Missarum solemnia 2 θ ι &c. *publicè denuntietur*, inter quos matrimonium sit contrahendum: 3 *quibus denunciationibus factis, si* ν *nullum legitimum* opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij ξ *facie Ecclesiæ* procedatur; 4 ο *vbi Parochus, viro & muliere interrogatis*, & eorum *mutuo* π *consensu* intellecto, 5 ρ *vel dicat*, *Ego vos in matrimonium coniungo, in nomine* Patris, & Filij, & Spiritus Sancti: 6 *vel aliis vtatur verbis*, iuxta receptum vniuscuiusque prouinciæ ritum. *Quòd* σ τ *si aliquando probabilis fuerit suspicio*, matrimonium malitiosè impediri posse, 7 *si tot præcesserint denunciationes*; tunc vel 8 *vna tantùm denunciatio fiat*, vel saltem Parocho, & duobus, vel tribus testibus præsentibus matrimonium celebretur. *Deinde* υ *ante illius consummationem* denunciationes in Ecclesia fiant; vt, si aliqua subsunt impedimenta, faciliùs detegantur: 9 ψ &c. *nisi Ordinarius ipse* expedire iudicauerit, vt prædictæ denunciationes remittantur: *quod* α α &c. *illius prudentiæ*, & iudicio sancta Synodus relinquit. 10. ε ε &c. *Qui aliter, quàm præsente* θ θ &c. *Parocho, vel* π π &c. *alio*

a c. nõ omnis, c. honorãtur, & c. fi. 32. q. 2. c. aliter, & c. nostrates, 39 q. 5. c. videtur, qui matr. acc. pos. Conc. Toletanum, 3. c. 10.

b *Conc. Lat. 2. in Can. 31. & in cum inhibitio, de Cland. desp.*

sacerdote, 11 σσ &c. *de ipsius Parochi*, 12 υυ *seu Ordinarij* φφ &c. *licentia*, & ββ &c. *duobus*, *vel tribus testibus* matrimonium contrahere attentabunt, eos sancta Synodus 13 ζζζ &c. *ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit*: & θθθ *huiusmodi contractus irritos*, & nullos esse decernit, prout eos præsenti decreto 14 *irritos facit*, & *annullat*. Insuper parochum, vel alium sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, vel sacerdote huiusmodi contractui interfuerint, nec non ipsos contrahentes grauiter *arbitrio* λλλ *Ordinarij* puniri præcipit. Præterea eadem sancta Synodus hortatur, *vt* μμμ &c. *coniuges ante benedictionem sacerdotalem*, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent; a *statuitque* ξξξ &c. *benedictionem à proprio Parocho fieri*; neque à quoquam, *nisi* ϱϱϱ *ab ipso Parocho*, *vel ab Ordinario licentiam* ad prædictam benedictionem faciendam, alij sacerdoti concedi posse; *quacumque* σσσ *consuetudine*, *etiam immemorabili*, quæ potiùs corruptela dicenda est, vel priuilegio non obstante. *Quòd* τττ *si quis Parochus*, vel alius sacerdos, *siue* υυυ *regularis*, siue sæcularis sit, etiam si id sibi ex priuilegio, vel immemorabili consuetudine licere contendat, 15 *alterius parochiæ* sponsos *sine* φφφ *illorum Parochi licentia* matrimonio coniungere, *aut* χχχ *benedicere* b *ausus* ψψψ *fuerit*; 16 *ipso iure tamdiu* suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu à quo benedictio suscipienda erat, absoluatur. *Habeat* ωωω *Parochus librum*, in quo coniugum, & testium nomina, diemque & locum contracti matrimonij describat, quem diligenter apud se custodiat. Postremo sancta Synodus coniuges hortatur, vt antequam contrahant, vel saltem triduo ante matrimonij consummationem *sua* αααα *peccata diligenter confiteantur*, & ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum piè accedant. *Si* ββββ *quæ prouinciæ* aliis, vltra prædictas, laudabilibus consuetudinibus, & cærimoniis hac in re vtuntur, eas omninò retineri sancta Synodus vehementer optat. Ne verò hæc

a *c.1.cum multis seq.30. q.5.& c.nulli,35.q.2.*

b *Gratis benedictio detur, Alexan. 3.Constit. sua,part.1 c. 7.& Inno. III. in 2. Conc. Later. c.66.*

hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, Ordinariis omnibus præcipit, vt, cùm primùm potuerint, curent hoc decretum populo publicari ac explicari in singulis suarum diœcesum parochialibus Ecclesiis : idque in primo anno quàm sæpissimè fiat; deinde verò quoties expedire viderint. Decernit insuper, vt huiusmodi decretum in vnaquaque parochia suum robur 17 *yyyy post triginta dies habere incipiat*, 18. *à die prima* publicationis, in eadem parochia factæ, numerandos.

DECLARATIONES.

FVriosus habens dilucida interualla ad Subdiaconatus Ordinem promotus, continere tenetur, & concedenda non est ei dispensatio, vt matrimonium contrahere possit.

1 *Ter à proprio contrahentium Parocho.*] Quando matrimonium contrahitur inter duos de diuersis Parochiis, debent in ambabus fieri denuntiationes. Et quando Matrimonium contrahitur inter virum qui sit de vna Parochia, & mulierem de alia, sufficit, si contrahatur coram Parocho proprio mulieris, vel coram Parocho in Parochia viri. Sic Congregatio censuit, quod & ipse Gregorius XIII. confirmauit, *iuxta Nau. cap. 25 num. 144.*

Matrimonium contrahitur inter duos alienigenas, & à paruo tempore, in aliquo loco habitantes, si tamen sint cogniti, ita vt non sint de comprehensis inter vagabundos : proprius autem eorum Parochus esse intelligitur, in cuius Parochia habitant eo tempore, quo Matrimonium contrahunt. *Vide infra huius Seß. cap. 7. §. Parochis.*

2 *Publicè denuntientur.*] Etsi denuntiationes omitterentur, tamen Matrimonium irritum non est, seruatis tamen cæteris requisitis. *Nauar. Ench. cap. 22. num. 70.*

3 *Quibus denuntiationibus factis.*] Ex Concilio Rauennatensi fuit approbatum & decretũ in Congregatione, quod si qui peractis denuntiationibus intra quatuor menses non contraxerint, non possint contrahere, nisi iterum peractis denuntiationibus: arbitrio tamen Episcopi sunt puniendi. Matrimonium verò, si, antequam fiant publicæ denuntiationes, consummatum sit, seu factis denuntiationibus consummatum itidem sit, antequam coram Parocho & testibus celebratur; est verum Matrimonium; modò tamen postea contractum sit coram Parocho & testibus, & nullum aliud adsit impedimentũ. Vbi verò talis est abusus, videlicet quòd Matrimonium consummetur, antequam factæ sint denuntiationes, seu post, & antequam contra-

contractum sit per verba de præsenti coram Parocho & testibus, est omnino tollendus: & qui id commiserint seu in posterum committent, puniri debent pœna stupri, sed dumtaxat arbitraria.

Sponsus qui Sponsam seduxerit, & stuprauerit, non potest puniri pœna contra stuprantem à Sacris Canonibus inflicta, prætextu quòd hodie ex Decreto Concilij, Sponsalia post copulam subsequutam non transeant in vim Matrimonij vt erat ante Concilium, sed grauiter arbitrio Ordinarij dumtaxat sunt puniendi ex hoc Decreto.

Monendi sunt sponsi vt factis Sponsalibus, quamprimùm contrahant Matrimonium per verba de præsenti, coram Parocho & testibus, ne sponsæ hoc stupri periculum subeant, maximè si ipsi Sponsi ante consummationem Matrimonij id petierunt. Et qui promittunt contrahere Matrimonium coram Parocho & testibus, & Notario qui recipit insuper instrumentum de iuramento, in manibus ipsius Parochi præstito, si deinde sequuta est inter eos carnalis copula, nullis factis denuntiationibus, sunt puniendi grauiter arbitrio Ordinarij, qui debet tale matrimonium declarare esse nullum: sed si postea voluerint contrahere per verba de præsenti, id eis permittitur, seruatis tamen ex hoc Decreto Concilij seruandis, & dummodo nullum aliud impedimentum legitimum adsit: & si alter quoque alterum voluisset cogere ad obseruanda sponsalia iurata, iuxta dispositionem cap. *Ex literis, de Sponsal.* id eis permittitur.

4 *Vbi parochus, viro & muliere interrogatis.*] Matrimonium contractum coram coadiutore in administrandis sacramentis Parochi, vel Vicarij perpetui in illa Parochia, valet. Item valet, si fuerit contractum coram Parocho notorio fornicatore, non tamen adhuc in iudicio condemnato, & confesso. Similiter valet coram Parocho etiam non sacerdote, vt dicitur in vna Abulensi.

5 *Vel dicat: Ego vos in Matrimonium coniungo.*] Etsi Parochus nihil dicat, constat tamen Matrimonium, modò partes contrahant.

6 *Vel alijs vtatur verbis.*] Non pertinet ad substantiam Matrimonij, vt Parochus aliqua verba proferat: ideo valet Matrimoniũ, quãuis verba exprimentia consensum, prolata sint tantum à contrahentibus; dummodò Parochus sit præsens, & intelligat id quod agitur, licet dissentiat, & contradicat: adhibitus verò Parochus intelligitur, etiam si ex alia caussa principaliter esset vocatus, dummodò sit adhibitus etiam ad illum actum.

7 *Si tot præcesserint denuntiationes.*] Vbi propter publicas denuntiationes matrimonium maliciosè impediri potest, illis omissis, coram Parocho, vel alio Sacerdote, de eius vel Episcopi licentia, & duobus vel tribus testibus adhibitis, per verba de præsenti contrahe-

trahere possunt: quo facto, antequam deueniant ad consummationem, semel vel bis erunt faciendæ denunciationes. Episcopus ob vicinitatem temporis, quo prohibitæ sunt nuptiæ, omittere potest aliquas denuntiationes, secundum prudentiam suam, & iudicium, non tamen iubere vt diebus ferialibus.

8 *Vna tantum denuntiatio fiat.*] Arbitrio Ordinarij, non item Parochi aut Decani ruralis.

9 *Nisi Ordinarius ipse.*] Episcopus potest post Matrimonium contractum, ante illius consummationem (si ita expedire iudicauerit) secundum prudentiam suam & iudicium ex aliqua caussa arbitrio suo remittere denuntiationes, etiamsi non sit suspicio, quod matrimonium malitiosè impediatur. *Suprà §. Si tot.*

Non permittitur hæc facultas Commendatario, licet eius Abbatia iura Episcopalia habeat, cuius Abbas appellatione Ordinarij venit, iuxta Gloss. *in cap. fin. de offic. Ordin. in 6.* dixit enim S.D.N. quod Ordinarius hic non intelligitur, nisi Episcopus, tamen Cardinali Farnesio Commendatario Farfensis Monasterij, fuit permissum; non autem eius Vicario.

Omissio edictorum, quæ præcedere debent celebrationem Matrimonij ex constitutionibus Synodalibus diœcesanis, & ex consuetudine immemorabili, quam seruatam esse vellent etiam post Concilium Tridentinum, reddere non debet matrimonium clandestinum; prolemq; illegitimam; perinde ac Matrimonium contractum esset sine Parocho & Testibus; vt Congregatio censuit; ex vi Concilij Tridentini.

Martha quæ contraxit Sponsalia de futuro cum N. cum quo carnalis copula non sequuta est, potuit ingredi Monasterium, & habitum religionis suscipere, & in eo permanere & profiteri; & postquam professionem emiserit, tunc ab Ordinario pronuntiandum est licere N. Matrimonium liberè contrahere cum alia muliere.

10 *Qui aliter.*] Decretum hoc annullat solùm contractus matrimoniales per verba de præsenti clandestinè factos: Sponsalia verò per verba de futuro, relinquit in terminis iuris communis, præterquam quod per copulam prędictam Sponsalia in matrimonium non transibunt iuxta cap. *Ex literis, de Sponsalibus.*

Etiam prohibitione facta ab Ordinario, ne Parochus Matrimonio coniungat aliquos, non ita tollitur, seu suspenditur Iurisdictio Parochi, vt ad celebrandum Matrimonium non sit legitimus Parochus, matrimoniumq; coram eo contractum, nullum sit, sed Matrimonium valet. Et si hæc prohibitio facta sit non ipsi Rectori principali, sed eius Vicario, qui ad nutum Ordinarij amoueri potest, Matrimonium in quo contra Ordinarij prohibitionem Vicarius iste interuenerit, Congregatio respondit validum esse.

Debet Episcopus cognoscere, an possit per censuras Ecclesiasticas

cogere

cogere renuentem ex coniugibus, ad obseruanda sponsalia de futuro iuxta trad. in cap. *Ex literis, de Spons. & matrimoniis.*

Sponsalia inter impuberes ante ætatem, etiam vnius ex Sponsis, contracta per verba de præsenti, seruata forma Concilii (vt hic) non transeunt in Matrimonium etiam subsequuta copula post ætatem; non seruata de nouo eadem forma Concilij, de qua in hoc Decreto. Non impediuntur tamen, quo minus iterum contrahere possint iuxta formam hic præscriptam, & non subsequuta copula, nullum erit impedimentum, quin cum consanguinea, vel affine alterius partis contrahere possit: secus verò si esset sequuta copula, sic enim in primo vel secundo gradu, esset ortum impedimentum ex fornicatione. *Infrà, hoc cap. §. Matrimonium contractum per verba.*

Matrimonium contractum coram testibus, sed sine Parocho, vel alio Sacerdote eius licentia post Concilium Tridentinum, non solum est nullum, sed nec vim habet sponsalium: adeo vt sic contrahentes ad denuo contrahendum compelli non possint. Imò contrahens non præsente Parocho, testes & notarius, qui clandestino isti contractui interfuerunt, grauiter pœna arbitraria puniendi sunt, est enim necessarium ad hoc vt contractus Matrimonij sit validus, quod præsente Parocho proprio contrahentium, vel alio Sacerdote de ipsius vel Ordinarij licentia, & coram testibus, verba de præsenti, ab vtroq; contrahentium proferantur.

Satis est Matrimonium coram Parocho & testibus contrahatur per verba de præsenti, quod contrahentes valuis tunc adstent; denuntiationes tamen trinæ, & Sacerdotis benedictiones in Ecclesia faciendæ sunt. Et Parochus ita præsens Matrimonio debet esse, vt appareat à contrahentibus hac de causa adhibitus fuisse. *Suprà, hoc c. §. vel aliis.*

Quod si Parochus adfuisset, nihil tamen eorum quæ agebantur vidit vel audiuit, Congregatio respondit Matrimonium non valere, si non intellexisset, nisi ipse Parochus affectasset non intelligere.

Matrimonium contractum non seruata forma Concili Tridentini (licet contrahentes certam inter se de contrahendo Matrimonio fidem dederint, & postea coram testibus sine Parocho de præsenti contraxerint, carnali etiam copula inter eos subsequuta,) non in sponsalia de futuro resoluitur, ita vt cogi possint contrahere seruata forma Concilij. *Sic responsum est Episcopo Patauino. Supr. hoc c. §. matrimonium contractum.*

Congregatio Concilij perpensis consultationibus Episcopi Tricaricensis circa formam matrimoniorum quæ in partibus Hollandiæ, Zelandiæ & Frisiæ, contrahuntur, ita censuit, vbi hoc decretum nondum est publicatum in parochia, valet matrimonium contractũ absq; obseruatione formæ à Concilio præscriptæ. Publicatio autem decreti facta presumitur, vbi decretum ipsum fuit aliquo tempore in paro-

parochia tanquam decretum Concilij obseruatum. Hæretici in quorum parochia dictum decretum fuit publicatum, tenentur præscriptam formam obseruare. Et propterea ipsorum matrimonia absq; forma Concilij, quamuis coram ministro hæretico vel magistratu loci contracta, sunt nulla. Si verò parochia, in qua fuit aliquando obseruatum decretum, proprio parocho careat, & Cathedralis itidem Episcopo & Capitulo habentibus à Concilio facultatem alium sacerdotem ad id delegandi, nullusq; alius ibi sit qui vices Parochi aut Episcopi suppleat; matrimonium valet absq; præsentia Parochi, seruata tamen in eo in quo potest, forma Concilij, nempe adhibitis saltem duobus testibus. Si verò extent quidem Parochus & Episcopus sed nullo constituto Vicario, vterq; metu hæreticorum lateat, ita vt verè ignoretur vbi sit, vel eodem metu à diœcesi absit, nec ad alterutrum sit tutus accessus, validum est matrimonium contractum absque parocho, adhibitis tamen duobus testibus.

11 *De ipsius Parochi.*] Generalis licentia alicui Sacerdoti à Parocho in scriptis data, exercendi scilicet omnia, quæ Parochi officia concernunt, sufficit ad matrimonij coram illo Sacerdote celebrati validitatem.

Vel alio sacerdote.] Si sacerdos alienus non habuerit licentiam, neque ab Ordinario, neq; à proprio contrahentium Parocho, Ordinarius non debet irritare Matrimonium coram tali contractum, sed tãtum declarare irritum: quia cum Concilium iam illud irritum fecerit, non est vlterius irritandum, sed opus est sola declaratione quòd irritum sit, etiamsi is sacerdos, esset aliquis parochus, sed non Parochus contrahentium: Quod si coniungendi sunt diuersarum parochiarum, sufficit, vt sit Parochus, siue viri, siue mulieris. *Sup. hoc cap. in initio.*

12 *Seu Ordinarij licentia.*] Licet proprius Parochus non celebret ipse Matrimonium, tenet, si Episcopus vocatus præstaret se, vel constitueret aliquem vt proprium Parochum.

Intelligitur etiam de generali Vicario Episcopi qui hanc licentiam etiam concedere poterit. Nec sufficit tacita, quæ resultat ex tolerantia. Requiritur vero vel communiter generalis administrandi omnia Sacramenta, vel (si hæc absit) expresse specialis licentia Vicarij etiam temporalis, ad nutum amouibilis Ecclesiæ Parochialis. Qui enim Sacramenta administrant, & Matrimonijs interueniunt, sicut ipsi interuenire possunt, ita etiam dare licentiam aliis possunt interueniendi, ob fauorem matrimonij.

13 *Ad sic contrahendum, omnino inhabiles reddit.*] Hic vers. nihil pertinet ad sponsalia per verba de futuro contracta, sed tantum intelligitur de Matrimonio per verba de præsenti contracto. *Hoc sæpe resolutum est.*

Statuere Ordinarius non debet, vt illi, qui non seruata forma prædicta contraxerunt, sint inhabiles ad contrahendum, quia est contra dispo-

dispositionem huius cap. per verba enim illa Decreti: *ad sic contrahendum*, non intelligitur, quod qui extra formulam Decreti Matrimonium contraxerunt, simpliciter inhabiles fiant ad rursus contrahendum: quare qui in contrahendis Matrimonijs Decreti formulam secuti non sunt, si rursus contrahere velint ex decreti præscripto, id est, adhibito Parocho & testibus, hoc Ordinarius illis concedere debet, nisi sanguinis coniunctione aut propinquitate cum aliis sacrorum Canonum exceptionibus, impediantur.

14 *Irritos facit & annullat.*] De Matrimonij clandestini inualiditate arguitur in his locis, vbi Decretum iam publicatum fuit.

Primò, quid de illis locis censendum est, in quibus solùm Episcoporum aut parochorum malitia, vel crassa aut supina ignorantia seu negligentia non est publicatum hactenus? Secundò, quid faciendum, cum duo clandestinè contrahunt aut contraxerunt, & in vnius Parochia publicatum fuit decretum, in alterius non item, in qua contrahunt simul? Tertiò, quid faciendum cum iis, qui post contractum clandestinum Matrimonium, idque siue ante Concilium, siue pòst, decreto tamen hoc non publicato, auctoritate imprudentis Episcopi aut ignorantis Parochi, separati fuerint, & postea cum aliis publicè contraxerint, neq; iam sine grauissimo scandalo separari possunt.

Ad primum Sacra Congregatio respondit, Anno 1588. Decretum Concilij non obligare, si in illa Parochia vbi contractum fuit Matrimonium, necdum erat publicatum, nec 30. dies à prima die publicationis adhuc fuerant elapsi, quantumuis vel malitia, vel supina negligentia omissa fuerit huiusmodi publicatio.

Ad secundum itidem non obligare decretum nondum in ea Parochia, vbi contrahitur, publicatum, vt dictum est.

Ad tertium, primum Matrimonium esse validum: ideoq; in eos, qui primo spreto ad secundum conuolarunt, statuendum prout à iure disponitur.

Ex hoc textu sunt argumenta. Quidam Parochi instabant contra Episcop. Ecclesiæ Syracusanæ, negantes ei amplius deberi decimam aurei partem, quam accipiebat ex annulorum nubentium benedictionibus. Solus enim Parochus ex hoc c. benedicit. Contrarium tamen censuit Congregatio, quia ille denarius non debebatur ratione ministerij illius, sed loco præbendæ ad sustentationem suæ dignitatis, & cùm immemorabili tempore ita fieri consueuerit, non est tollenda hæc laudabilis consuetudo.

15 *Alterius Parochia.*] Per alios Sacerdotes à Parocho proprio contrahentium, vel alio Sacerdote, qui ipse Parochus vel Ordinarius licentiam dederit, Benedictio Sacerdotalis contrahentium Matrimonium non est facienda iuxta hoc Decretum, non obstantibus quibuscunq;.

16 *Ipso*

16 *Ipso iure tamdiu suspensus maneat.*] id est, sublata pœna excommunicationis, *de qua in Clem. 1. in fine, de priuileg.*

17 *Post 30. dies.*] Decretum Concilij Tridentini irritans Matrimonia clandestinè contracta absq; præsentia proprij Parochi, incipit habere robur post 30. dies à die publicationis ipsius Decreti in Parochia factæ & post Kal. Maij, 1564. iuxta Bullam S. D. N. Pij V. tenet, sicque duplex tempus concurrere debet, vnum post dictas Kal. Maij, 1564. alterum post 30. dies à publicatione in loco, adeo vt si ante Kal. dictas facta fuisset publicatio, decretum non obligasset Matrimonia contracta ante publicationem prædictam Decreti de Ref. matrimonij in Parochia contrahentium factam, ideo ante publicationem irrita non sunt, nec vt irrita declaranda.

18 *A die primæ publicationis.*] Hoc Decretum de Reformatione Matrimonij, ad hoc vt robur suum accipiat, necesse est in Parochijs publicari, nec eius publicatio in Diœcesena Synodo facta, æquipollet. Si tamen hæc verba, scilicet. (*Quod fiant Matrimonia præsentibus Parocho & testibus, alioquin sint irrita.*) fuerint publicata in Parochia, sufficiunt, & æquipollent publicationi totius Decreti, quantum ad matrimonij irritationem.

Qui contraxerunt in tertio vel quarto gradu, etiam post confirmationem Concilij priusquã illis innotesceret confirmatio, possunt, simpliciter dispensari, etiam in ciuitatibus, vel locis, vbi, propter paupertatem ciuium, vel quando magna pars illorum inter se cognatione coniuncta est, solet dispensari. Caussa verò dispensandi in spõsalibus ante confirmationem Concilij sufficiens erat, si qui essent in gradu prohibito, vel fuisset conuersatio cum Sponsa, aut præcedens publicatio sponsalium. Sic congregatio censuit. *Infrà huius Sess. ca. 5. §. Placuit, & Nauarrus Ench. cap. 22. num. 87. item infrà, cap. 5. §. Qui contraxerunt sponsalia.*

Matrimonium contractum per verba de præsenti, de Anno 1566. circa decimum vel vndecimum annum ætatis mulieris, in reliquis seruata forma Concilij Tridentini subsequuta carnali copula: si ista mulier ex tunc simul cum viro cohabitauit per multos annos, an hodie post legitimam ætatem ipsius mulieris transeat in verum & validum Matrimonium eadem forma Concilij Tridentini non adhibita. Congregatio Concilij censuit, non transire, nisi iterum coram Parocho proprio contrahatur per verba de præsenti; iuxta formam Concilij, si tempore aduenientis pubertatis mulieris ante copulam publicatum fuerat in Parochia contrahentium hoc Decretum Concilij, & elapsi erant 30. dies à prima publicatione. Sic autem sæpius respondit Sacra Congregatio in casu etiam, quo mulier habebat circiter 12. annos, & videbatur proxima pubertati, quæ cohabitauit quatuor annos cum viro, sed non se cognouerunt carnaliter; prætendebat enim mulierem esse a[illegible]ctam, cuius caussa fuit dissolutum Matrimonium, deinde inuenit, qui reserauit seras, vir quidem repetebat

mulierem, per cap. *fraternitatis, de frig. & malef.* illa tamen noluit redire, sed opposuit nullitatem matrimonij. *Vide suprà, hoc ca. §. Sponsalia inter, &c.*

REMISSIONES.

α Vide Perez l. 1. vers. Quæri etiam potest, tit. 1. lib. 5. Ordin. pag. 27 cum seq. Menoch. Cons. 398. Ceuall. Communium cōtra communes, q. 604. Gutier. de iuram. confirm. part. 1. ca. 51. & li. 3. Canon. tract. de Matrim. c. 55. cum seq. Latissimè Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 30. per totum, P. Henriq. in sum. lib. 11. ca. 3. P. Rebello de obligat. iustit. p. 2. lib. 2. q. 7. & li. 4. in fine, vbi plures sacræ Cardinalium congregationis decisiones refert circa singula huius decreti verba.

β *Quiq; falsò affirmarunt matrimonia à filijs familias sine consensu parentum contracta irrita esse.*] Vide Cassan. in Catalogo gloriæ mundi p. 10. consid. 36. Perez. l. 1. prope finem, vers. Constat etiam ex prædicto Concilio, pag. 36. tit. 1. lib. 5. Ordin. P. Rebello d. lib. 2. quæst. 7. sect. 1. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 20. num. 1. & 2. & d. tra. & de Matrim. cap. 79. à princip.

γ An validæ sint leges ciuiles & statuta, quibus prohibetur, ne filij, aut filiæ absq; parentum consensu Matrimonium ineant? Et an possint exhæredare filias sine consensu parentum nubentes? vide Burgos de Paz Cons. 20. num. 8. Matiens. l. 2. Gloss. 4. num. 49. tit. 1. lib. 5. nouæ Recop. Menoch. de Arbit. casu 453. num. 8. & lib. 4. de Præsumpt. quæst. 189. nu. 55. & Cons. 69. à nu. 22. Francisc. Viui. Neapolit. decis. 523. num. 3. Petr. de Ledesm. in Sum. p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 7. concl. 5. dub. vnic. Surdum de aliment. tit. 1. q. 5. nu. 17. Ceuall. Commun. contra Communes, q. 5. num. 2. & q. 314. num. 3. Valdes. in addit. ad Xuar. l. 2. tit. *de los casamentos*, pag. mihi 50. Pichard. in princip. Inst. de Nuptijs, nu. 6. & 11. & in princip. instit. de Inoffic. testam. num. 9. D. Mart. de iurisdict. p. 4. Cent. 1. casu 70. Baptista Costa de scientia & ignor. Cent. 2. dist. 40. num. 71. & reg. 11. D. Barbos. in l. 1. p. 4. nu. 27. 32. & 35. ff. soluto Matrim. Lusit. Ægid. in repet. l. Titiæ, p. 3. à num. 30. cum seqq. ff. de Condit. & demonst. Dom. Garsi. Mastrillo Siciliæ decis. 163. Bernard. Græuæ. ad pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. 95. D. Gutier. Canon. lib. 2. cap. 20. num. 2. & lib. 2. quæst. 1. & 5. & lib. 3. de Matrim. cap. 80. à princip. & plures Doctores ex antiquioribus refert Cened. ad Decretal. Collect. 58. num. 7. & ex doctissimis Theologis Societatis Iesu P. Henriq. in sum. lib. 11. ca. 6. §. 1. lit. C. P. Azori. iustit. Moral. p. 2. lib. 2. cap. 2. col. 127. cum seqq. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 176. vers. Dubium, P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 47. num. 12. P. Rebello, d. p. 2. lib. 2. q. 14. sect. fin. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 28. num. 48. cum seqq. P. Val. Regin. in praxi fori pœn. lib. 19. nu. 19. vers. Quòd verò attinet.

δA

δ *A proprio contrahentium parocho.*] Quis dicatur proprius contrahentium parochus, vide Menoch. de præsumpt. lib. 6 q. 88. P. Henriq. lib. 11. cap. 3 num. 3. Petr. de Ledesm. de Matrim. q. 45 art. 5. puncto 3. Stephan. Gratian. disceptat. forens. cap. 76 num 18. Thom. Triuisan. Venet. decis. 23. lib. 1. latè Cened. pract. lib. 1. q. 30. à num. 45. D. Gutier. d. tract. de Matrimon. cap. 63. num. 6, vbi resoluit, dici illum proprium parochum parochiæ in qua contrahentes animum permanendi habent, non autem ad tempus, redituri postea ad proprium domicilium, & cap. 73. testatur habentem duplicem parochiam in qualibet posse Matrimonium inire.

ε *Tribus continuis.*] Vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disput. 6. P. Val. Regin. d. lib. 31. numer. 225. cum seqq. vbi affirmat hoc non esse ita accipiendum, quin aliquot dierum interuallum possit intercedere, quando festa continua sunt, P. Ægid. d. tom. 2. disp. 28. num. 47. dicit hæc verba intelligenda esse de festis, quæ sibi non succedunt immediatè.

ζ *Diebus festiuis.*] An possint fieri diebus ferialibus cum dispensatione Episcopi? Negant Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Matrimonium, § 4. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 83. num. 28. P. Sanch. lib. 3. disp. 6. num. 9. vbi dicit, fini Concilij satisfieri, quando denunciationes fiunt in die non festiua, sed in aliqua, qua magnus populi concursus ad Ecclesiam vadit; vt quia est festus vocationis illius Ecclesiæ dies, vel quia insignis Concionator habet concionem, idem asserunt P. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 227. nouissimè D. Gutier. d. tract. de Matrim. cap. 56. num. 8.

η *In Ecclesia.*] An possint fieri extra Ecclesiam in locis competentibus, vt in prædicationibus, magna populi copia confluente? Affirmant P. Sanch. d. num. 9 P. Val. Regin. d. lib. 31. num. 227. D. Gutier. d. cap. 56. num. 7.

θ *Publicè denuncietur.*] An denunciationes sint de essentia Matrimonij, ita vt sit nullum si omittantur? Negant Perez lib. 1. tit. 15. lib. 5. Ordin. Nau. Cons. 17. numer. 4. sub tit. de sponsal. in 2. edit. & in Man. cap. 22. numer. 70. Salzed. ad Bernard. cap. 75. addit. 2. verbo, suspenditur ab officio, vers. Ante omnia, P. Henriq. in Sum. lib. 11. cap. 5. §. 1. Veg. in Sum. lib 3. casu 176. Petr. de Ledesm. de Matrimon. quæst. 45. art. 5. puncto 2. dub 1. concl. 2. & in Sum. p. 1. de Sacrament. Matrimon. cap. 6. concl. 6. in fine, Fr. Emman. in Sum. tom. 1. cap. 217. numer. 2 Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 83. numer. 7. Gutier. de iuram. confirm. p. 1. cap 51. num. 2. & d. tract. de Matrim. cap 56. num. 2. & c. 63. num. 1. D. Mart. de Iurisdict. p. 4. casu 71. à num. 11. P. Sanch. lib. 3. disp. 5. P. Rebello, d. p. 2. lib. 2. quæst. 7. sect 2. num. 8. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 31. numer. 222. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 27. num. 49.

ι An peccent, qui omissis denunciationibus sine legitima dispen-

ſatione contrahunt? Affirmant lethaliter peccare Salzed. ad Bernard. cap. 73. addit. 2. verſ. Quintus eſt, Petr. de Ledeſm. in tract. de Matrimon. quæſt. 45. art. 5. verſ. Sed aliud eſt dubium, & in Sum. p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 6. concl. 6. Spin. in Speculo teſtam. Gloſſ. 15. princip. num. 26. Ceuall. d. q. 604. num. 85. D. Gutier. de Iuram. confirm. p. 1. cap. 51. num. 29. & d. tract. de Matrim. cap. 56. num. 4. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. diſp. 27 num. 51. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 223. P. Sanch. lib. 3. diſput. 5. num. 6 vbi num. 7. affirmat non eſſe mortale, ſi vna denunciatio omittatur; ſequitur P. Rebello d. q. 7. num. 10. quòd ſine aliqua graui cauſa non facilè admittendum eſſe aſſerit P. Ægid. d. num. 51. verſ. Aliqui.

κ An quando propria auctoritate, & ſic illicitè denunciationes prædictæ omittuntur, dicatur, & ſit Matrimonium, ſine eis coram parocho & teſtibus celebratum, clandeſtinum, ad incurrendas pœnas clandeſtinis Matrimonijs appoſitas? Affirmant Petr. de Ledeſm. d. cap. 6. dub. 3. prope finem, P. Henriq. in Sum lib. 11. cap. 6 num. 2. lit. M. in comment. P. Sanch. de Matrim. lib. 3. diſp. 1. num. 7. Ægid. d. tom. 2. diſp. 18. num. 103. & diſp. 27. num. 83. D. Gutier. d. tract. de Matrim. cap. 55. num. 5.

λ An denunciationes faciendæ ſint in vtriuſque contrahentis parochia, quando contrahentes ſunt diuerſarum parochiarum? Affirmant Petr. de Ledeſm in tract. de Matrim. quæſt. 45. art. 5. puncto 3. & in Sum. p. 1. de Sacram. Matrimon. cap. 6. concl. 7. verſ. *Haſe de aduertir*, Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Matrimonium, §. 5. P. Sanch. lib. 3. diſp. 6. num. 4. P. Reb. d. p 2. lib. 2. q. 7. num. 10. verſ. Quo loco, P. Valer. Regin. d. l. 31. num. 225. P. Ægid. de Sacram, tom. 2. diſp 27. num. 46. D. Gutier. d. tract. de Matrim. cap. 56. num. 5.

μ An parochus poſſit alicui licentiam concedere denunciandi? Affirmat D. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. l. 31. num. 225. verſ. Secundum.

ν *Si nullum legitimum opponatur impedimentum.*] An quilibet teneatur ſub culpa mortali denunciare impedimentum a ſe notum inter volentes inter ſe contrahere Matrimonium, etiamſi occultum ſit, & illud probare non poſſit? Affirmant Gutier. Canon. lib. 1. cap. 11. num. 21. & 27. & d. tract. de Matrim. cap. 59. à princip. P. Sanch de Matrim. lib 3. diſp. 13. num 2. cum quibus proſequere ad multa vtilia in hac materia. Et de parocho cognoſcente impedimentum ex Sacramentali Confeſſione, vide P. Sanch lib. 3. diſp. 15. & 16. P. Val. Regin. d. lib. 31. num. 242. verſ. vltimum, P. Ægid. d. tom. 2. diſp. 27. à num. 60. D. Gutier. d. tract. de Matrim. c. 60.

ξ *In facie Eccleſiæ.*] Sacra Card. Congregat. ita cenſuit: Ordinarius non poteſt prohibere quin Matrimonia domi celebrentur, ſeruata Concilij forma: ſed cum maximè deceat vt in Eccleſia celebrentur, id hortari debet, non præcipere, referunt P. Rebell. d. p. 2. lib. 2. q. 7. num. 11 P. Sanch. lib. 3. diſp 15. num. 20. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 242.

242. vbi asserit, ad hoc vt Matrimonium dicatur celebrari in facie Ecclesiæ, non esse opus, vt in ipsa materiali Ecclesia, vel in eiusdem limine celebretur, sed sufficere, vt coram aliqua fidelium multitudine fiat, quæ tanquam quædam Catholicorum Congregatio censeri potest Ecclesia, iuxta cap. Ecclesia, de Consecr. dist. 1. c. Relatum, 2. §. 2. de Testam.

a *Viro & muliere interrogatis.*] Sacra Cardin. Cong. censuit, non pertinere ad substantiam Matrimonij, vt Parochus aliqua verba proferat, ideoque valere Matrimonium, quamuis verba exprimentia consensum prolata sint à contrahentibus tantùm, refert D. Gutier. d. tract. de Matrim. cap. 69 num. 3 & resoluunt Ceual. d. quæst. 604. num. 53. P. Sanch. lib. 3. disp 38. num. 4. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 27. num. 74. attestantes peccare venialiter parochum prędictam interrogationem omittentem.

ϖ *Et eorum mutuo consensu intellecto.*] Quibusnam signis sufficienter exprimi possit consensus ad Matrimonium requisitus? Vide P. Ledeim. in Sum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 8. P. Rebel. d. lib. 2. q. 10. D. Gutier. d. tract. de Matrim. c. 46.

ϱ *Ego vos in Matrimonium coniungo.*] An hæc verba sint de essentia huius Sacramenti? Negant Perez lib. 1. vers. Præterea necessarium est, tit. 1. lib. 5. Ordin. pag. 39. Segur. p. 2. direct. iudicum c. 15. num. 52. Pet. Ledesm. de Matrim. quæst. 43. art. 1. dub. 4 concl. fin. & quæst. 45. artic. 5. puncto 3. ante 1 dub. concl. 2. & in Sum. part. 1. de Sacram. Matrim. c. 1. concl. 15. in fine, P. Henriq. lib. 11. cap. 2. num. 7. P. Sanch. lib. 3. disp. 28. Ceuall. d. quęst. 604. num. 53. Cened. pract. & Canon. quęst. lib. 1. quæst. 30. num. 38. nouissimè D. Gutier. d. tract de Matrim. c. 69. num. 3.

σ *Quòd si aliquando probabilis fuerit suspicio.*] Vide Perez lib. 1. tit. 15. lib. 8. Ordin. pagin. 284. Menoch. Cons. 69. Gutier. Canon lib. 1. c. 19. & d. tract. de Matrim. cap. 57. num. 3. P. Sanch. lib. 3 disp. 9. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 27. num. 52.

τ An quoties timetur malitiosè Matrimonium impediendum, possit parochus eas omittere, ita tamen vt fiant antequam consummetur? Negant, nisi dispensatio difficillimè obtineri possit, P. Henriq. in sum. lib. 11. cap. 5 §. 5. P. Ægid. d. disp. 27. num. 53. P. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 17.

υ *Deinde ante illius consummationem denunciationes in Ecclesia fiant.*] Quid si Ordinarius tantùm absque vlla pœna præcipiat, quòd monitiones fiant contracto iam matrimonio, an tunc vel quoties contrahentes id contrahunt, licitè aut illicitè consummando Matrimonium ante denunciationes peccent mortaliter necne? Affirmant P. Sanch. lib. 3. disp. 11. num. 3. D. Gutier. tract. de Matrim. cap. 58. numer. 2.

φ *Nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, vt prædictæ denunciationes remittantur*] Vide Nau. Cons. 5. de sponsal. Menoch. de Arbit. ca-

ſu 453.numer.5.Petr.Ledeſm. in ſum.part.1. de Sacram. Matrimonij, c.6.concl.7. P. Sanch. lib.3.diſp.7.num.4. cum ſeqq. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn.lib.31. à num.232.

χ An Epiſcopus poſſit generaliter delegare alicui in ſua diœceſi facultatem, quam habet, remittendi denunciationes? Negant Cephal. Conſ.421. à num.27.vol.1.Menoch.Conſ.69.à numer.55. P.Henriq. lib.11.de Matrim.cap.5.num.5.Affirmant poſt Soar.de Paz, & Ledeſ. quos refert Ceuall. d.q.604. num.93.& 99.Spin.d. Gloſſ.15. princip. num.29. Rebuff. in praxi Benefic.in forma Vicariatus, numer.155.P. Sanch.lib.3.diſput.7.num.20.P.Valer.Regin.d.lib.31. numer.235. in principio,P.Ægid.d.diſput.27.num.55.concl.3.D.Gutier.d.tract.de Matrim. cap.56. num.13.

ψ An Vicarius generalis Epiſcopi iure proprio, & auctoritate ſibi à Concilio cōceſſa poſſit denunciationes remittere? Negant Menoch. Conſ.69.num.55. cum ſeqq. & de Arbitr. caſu 453.numer.5. Cephal. Conſ.421.à num.72. vſque ad 75.vol.3.Soar.de Paz,in pract. tom.2. prælud.3.in fine,Spin.d.Gloſſ.15. princip.num.29.P. Henriq. dicens ſic declaraſſe Cardinales lib. 11. de Matrim. cap.5. numer.5. Anton. Gom.in Explicat.Bullæ Cruciatæ,cap.4.num.19.& 21.Affirmant Fr. Emman.in ſum.tom.1.c.217. num.4.in 2.edit.Segur.c.16. num.2.& 3.Salzed.in pract.cap.73. in princip.Petr. Ledeſm. in ſum. part.1. de Sacr. Matrim.cap.6.concluſ.7.dub.1.Iacob.Sbrozzi.de Vicario Epiſcopi lib.2. quæſt.201.num.1.& ſeq.& q.43. num.28. & 29. Flores de Mena Vari lib.3.q.24.num.26.Gutier.Canon.lib.1. cap.19.num.13. & nouiſſimè de tract.de Matrim.cap.56.num.11.P.Sanch.lib.3.diſp. 7.num.9.P.Valer.Regin.d.lib.31.num.233.P.Ægid.d.diſp.27.num. 55.Steph.Gratian.diſceptat. forenſ.cap.83. numer.10.cum ſeqq.Ceuall.d.q.604.num.92. ad finem.

ω An poſſint remittere denunciationes habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, nulliqúe diœceſano ſubditi? Affirmant Nauar. Conſ.5.ſub tit.de Sponſalib.in 1. edit.& Conſ.2. ſub tit.de Clandeſt. deſponſat.in 2. edit. P. Henriq.lib.11.cap.5.numer.5.Fr.Emman.in ſum.tom.1. cap.217.num.4.in 2.edit. P.Sanch. lib.3. diſp.7. num.4. qui duo poſteriores idem reſoluunt de Magiſtro ſcholæ Salmant. reſpectu ſcholaſticorum,qui in Matricula deſcripti ſunt,refert D.Gutier.d.tract.de Matrimonio, cap.56. num. 9. Idem poſſe Abbates exemptos, teſtantur Flores d.q. 24. num.26. Stephan. Gratian.d.cap. 83.num.15.P.Sanch.d.diſp.7.num.4. Idem etiam poſſe Commendatarium perpetuum affirmant P. de Ledeſ. d. dub.1.verſ. *Segueſe lo ſegundo* Nau.Conſ.2.de Clandeſt. deſponſ. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ.5.§.8 num.28.

αα *Quod illius prudentiæ & iudicio ſancta Synodus relinquit*] Hæc verba arbitriũ prudentiale, & ratione regulatũ importare probãt Mẽ. de Arb.l.1.q.8.n.26.cũ ſeqq. D. Guti.d.tract.de Matr. c.57. in princ. Et requiri cauſam iuſtã ad diſpẽſandũ in prædictis denũciationibus, reſol-

resoluunt Men. Cons. 69. n. 62. & 63. Segura in director. iudicum Eccl. p. 2. c. 16. n. 17. Salzed. in pract. c. 73. vers. dispenset, Fr. Emman. d. c. 217. n. 3. P. Henriq. lib. 11. c. 5. nu. 5. Spin. d. Gloss. 15. princip. n. 18. Ant. Gom. super Bullam Cruciatæ. c. 4. q. n. 26. P. Sanch. lib. 3. disp. 8. n. 1. Ceual. d. q. 604. n. 103. D. Gut. Canon li. 1. c. 19. n. 6. cum seqq. & d. tract. de Matr. c. 57. nu. 1. & 2. qui posteriores resoluunt hanc causæ cognitionem posse fieri sine ordine, & figura iudicij, & testibus non receptis in forma iudicij, nec iurantibus, & etiam extra diœcesim.

ββ Quæ sint iustæ causæ ad dispensandum, videbis apud Syluest. verbo Matrimonium 6. q. 7. Fr. Ludou. p. 1. instruct. Consc. c. 87. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Matrimonium, §. 9. Petr. de Ledes. p. 1. Sū. de Sacram. Matrim. c. 6. concl. 6. vers. *lo segundo*, Stephan. Gratian. ca. 83. num. 25. cum multis seqq. P. Henriq. lib. 11. cap. 16. P. Sanch. li. 3. dis. P. Ægid. d. disp. 27. à num. 56. P. Valer. Regin. d. lib. 31. nu. 224. D. Gut. d. tract. de Matrim. cap. 57. à num. 3. Disparitatem conditionis, ætatis, diuitiarum, & qualitatis esse iustam causam dispensandi docent Nau. in Man. cap. 22. num. 70. vers. Aduertendum, Veg. in Sum. lib. 3. casu 211. Salzed. d. cap. 73. ad finem, vers. dispenset, Spin. d. Gloss. 15. princ. n. 28. cum seq. Zerol. d. §. 9. in fine, P. Sanch. d. disp. 9. num. 3. Steph. Grat. d. c. 83. num. 25. Articulum mortis in volente contrahere cum concubina, esse iustam causam dispensandi, tuentur Sarmi. lib. 1. Select. cap. 6. num. 7. Cou. de sponsal. p. 2. c. 6. in initio, num. 12. in fine, Spin. Gl. 15. num. 25. Azeued. lib. 1. nu. 38. tit. 1. lib. 5. nouæ Recopil. Fr. Emman. d. cap. 207. nu. 2. concl. 1. P. de Ledesm. de concl. 6. vers. *El tercero*, P. Hēriq. lib. 11. cap. 5. §. 5. P. Sanch. lib. 3. disp. 9. num. 19. Stephan. Grat. d. cap. 83. n. 26. Verecundiam in diu habitis pro coniugibus esse iustam causam dispensandi, testantur Gutier. de iuram. conf. c. 51. n. 22. Stephan. Grat. d. c. 83. n. 27. P. Val. Regin. d. lib. 31. num. 235. vers. Prima, P. Ægid. d. disp. 27. num. 56. vers. Secundò quando sine infamia. Idem, si adsit vicinitas temporis, quo prohibitæ sunt nuptiæ, resoluunt Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Matrimonium, §. 9. in med. P. Valer. Regin. d. num. 235. vers. Quarta, P. Ægid. d. num. 56. vers. Quintò, apud quos alias videbis iustas dispensandi causas.

γγ An existente iusta causa dispensandi, teneatur Ordinarius ad petitionem partis dispensare sub pœna peccati mortalis? Affirmant in casibus, in quibus scandalum sequeretur, vel est suspicio malitiosi impedimenti, P. Sanch. lib. 3. disp. 10. nu. 6. D. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 20. num. 23. vers. Præterea Ordinarij, & nouissimè tract. de Matrim. cap. 57. num. 4. & num. 5. resoluit, quòd in prædictis casibus refert ab eo appellari de denegatione dispensationis, saltem quoad effectum deuolutiuum.

δδ An quando contrahentes subsunt diuersis Episcopis, dispensatio vnius eorum sufficiat? Affirmant P. Sanch. lib. 3. disp. 7. num. 7. P. Val. Regin. in praxi fori pœn. lib. 31. nu. 232. vers. Secunda.

ss *Qui aliter, &c.*] An hæc clausula sit decreti irritantis, opereturq; nullitatem actus ipso iure, si forma prædicta non obseruetur? Affirmant Matiens. ad tit. 1. Gloss. 1. Rub. num. 34. lib. 5. nouæ Recopil. Flamin. de Resignat. lib. 5. q. fin. an. 226. Cened. d. q. 30. à num. 2. Gutier. d. tract. de Matrim. c. 61. num. 5.

ζζ Sacra Cardin. Congregatio sic censuit: Non tenentur iterum coram Parocho, ac testibus contrahere, qui iam semel coram iisdem contraxere, inualidè tamen, ex defectu consensus, vel ob occultum impedimentum dirimens, sed satis erit, quòd rursus secretè verè consentiant, impetrata priùs dispensatione impedimenti in conscientia tantùm. Quod si in vtroque foro dispensationem obtinuerint, debent rursus publicè contrahere coram Parocho, ac testibus, iuxta formam Concilij: indigent autem in vtroque foro dispensatione, si impedimentum, quod secretum erat, innotuisset, referunt P. Rebello d. p. 2. lib. 2. q. 9. num. 5. cum seq.

ηη An irritum sit Matrimonium in articulo mortis, & quacunque alia necessitate contractum sine Parocho, & testibus? Negant Veg. in sum. lib. 3. casu 361. Capu. lib. 2. decis. 85. num. 8. Iacob de Graffis, lib. 2 decis. aure. c. 86. nu. 4. vers. Secunda. Affirmant Fr. Ludou. in instruct. Conscientiæ p. 1. cap. 86. Nauar. Cons 44. sub tit. de Sponsal. in 1. edit. & Cons. 6. sub tit. de Clandest. desponsat. in 2. edit. Aualos de Segura in suo Direct. iudicum Ecclesiast. p. 2. cap. 15. nu. 44. Perez in l. 1. paulò post princip. fol. 29 tit. 1. lib. 5. Ordin. Sarm. lib. 1. select. cap. 6. nu. 7. Barthol. à Ledesm. de Matrimon. dub. 21. Petr. de Ledesm. in tract. de Matrimonio, q. 45 art. 5. circa 3. punctum, dub. 3 vers. Ex prædictis sequitur, & in summa p. 1. de Sacrament. Matrimon. cap. 6. dub. 15. in fine, Spin. in Speculo testament. Gloss. 15 num. 44. & 45 & 86. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 219. num 17. in 2. edit. Azeued. l. 1. num. 38. tit. 1. lib. 1. nouæ Recopilat. & ibi Matiens. Gloss 6. verbo Clandestino, num. 3. in fine, & Gloss. 7. num. 2. Ceuall. d. q. 604. num. 63. & 73. P. Sanch. lib. 3. disp. 17. num. 4. Zambran. Hispal. in suis Decisionibus aureis c. 7. de Matrim. dub. 3. num. 2. fol. mihi 347. D. Gutier. d. tract. Matrim. c. 61. num. 4. cum seqq.

θθ *Præsente Parocho.*] Præsentiam hanc Parochi non tantum corpoream, sed etiam moralem & humanam requiri, cum intelligentia, & aduertentia actus, resoluunt P. Ledesm. tract. de Matr. q. 45. art 5. vers. Est secundum dubium, P. Henriq. lib. 11. cap. 3. §. 1. Latè Cened. pract. & Canon q. lib. 1. q. 30. à num 33. P. Ægid. d. disp. 27. num. 44. nouissimè D. Gutier. d. tract. de Matrim. cap. 69.

ιι Valere Matrimonium, quamuis Parochus, & testes vi detenti intersint, dummodo intelligant consensum contrahentium, affirmant Salzed. ad Bern. cap. 73. vers. Tertiò, Petr. de Ledesm. in tract. de Matr. d. q. 45. art. 5. puncto 3. dub. 2. vers. Quo supposito, Fr. Emman. in Sum. tom. 1. cap. 219. num. 11. in 2. edit. Ceual. d. q. 604. n. 70. P. Sanch. l. 2. disp. 39. n. 9. P. Rebello de Obligat. iust. p. 2. li. 2. q. 8. n. 4. D. Gutier.

d. cap.

d.c.69.num.10.P.Ægid.d.tom.2.disp.27.nu.44.& n.45. in fin. resoluit esse graue peccatum contrahere coram Parocho inuito, de quo etiam D. Gutier.d.c.69.num.13.

κκ Valere etiam Matrimonium, quamuis Parochus ad alium finem vocatus sit, affirmant Salzed.d.cap.73. vers.Tertiò licet, & vers.5. dub. Azeued.l.1.n.39.tit.1.lib.5.nouæ Recopil. Ceual.d.quæst.604.à n.66. P.Rebello d l.2.qu.8.num.4.P. Henriq.in Sum.lib.11.c.3.§.1.in fine, P.Sanch.li 3.disp.39.n.10.Spin.d.gl.15.n.48.& 49. D Guttier. d.c.69. n.3. vbi dicit Illustrißimos Card. decidisse in hæc verba: Parochum verò intelligi adhibitum, etiamsi ex alia causa vocatus sit, dummodo ad illum actum adhibeatur. Aliam decisionem in contrarium adducit Gonzal.ad reg 8.cancel.gl.48.n.35.

λλ An Parochus excommunicatus, suspensus, vel irregularis, etiam non toleratus, validè assistat? Affirmant Petr. de Ledesm. de Matrim.q.45.art.5.puncto 3 dub.3.Ceuall.d.q 604.nu.65. D.Guttier.d. tract.de Matrim.c.62.nu.23.& cap.66.num.19.P.Henriq.l.11.c.3.§ 4. & 5.P.Sanch.lib.3.disp.21.P.Rebello d qu.9.nu.9.P.Ægid. d. qu. 27. numer.24.

μμ An Parochus, qui propter aliquod crimen priuatus fuit Sacramentorum administratione, vel specialiter ab Episcopo, vel eius Vicatio admonitus fuit, ne aliquos Matrimonio coniungat, validè assistat? Affirmant Salzed in pract.c.73.vers.Primum igitur dubium, Ceuall.d.q.604.n.71. P.Sanch.li.3.disp.32.nu.1.& 2. D. Guttier. d. tract. de Matrim.c.63.num.25.Ledesm.in Sum.p.1.de Sacram.Matrim.c.6. concl. 4.dub.11.

νν An Parochus delegatus, quem Episcopus constituit, & ad nutum ipsius amoueri potest, & vicecuratus à Parocho proprietario institutus validè assistat? Affirmat P.Rebell.d.l.2.q.9. num.8.

ξξ An Parochi vnius præsentia sufficiat, quando contrahentes sunt diuersarum parochiarum? Affirmant Salzed.d. ca. 73. vers. decimoquarto, in noua edit. Caualcan.decis.12.n.21.p.2.Spin.d.gl.15. nu. 41. Ceual.d.q.604.nu.16. Zerol.in praxi Episcop. p. 2. verbo Parochus § 1. D.Guttier.d.tract. de Matrim.c.62.n.4.P. Henriq.lib. 11. c.3. §.2.P.Paul. Comitol.respons. moral.lib. 1. q. 131. num. 2. P. Ægid.d. tom.2.disput.27.num.19.

οο An Parochus validè assistat Matrimonio suorum Parochianorum extra suam Parochiam, sine licentia Parochi illius loci, in quo assistit? Affirmant Salzed.d.c.73.vers.vndecimò, Spin.d.gloss.15.nu. 42. P.Sanch.li.3 disp.19.nu.8.& 14.P.Ægid.d.disp.27.n.22. D. Guttier.d. tract.de Matrim.c.62.n.5.vbi nu.10. resoluit, non tantum proprium Parochum, sed etiam Sacerdotem de illius licentia, Matrimonio assistentem validè assistere extra Parochiam.

ππ *Vel alio Sacerdote*] Parochum, vel Ordinarium non posse concedere licentiam clerico non Sacerdoti assistendi Matrimonio, & si fiat, esse nullum resoluūt Pet.de Ledesm.in Sum.p.1.tract.de Sacram.

Matrim.cap.6.concl.4.vers. *Seguese lo segundo*, P.Sanch.lib.3.disp.34. nu.10. Ceuall d.q.604.num.58.D.Guttier.d.tract.de Matrim.cap.62. num.22.

ςς An Parochus non Sacerdos validè assistat Matrimon. Affirmant Nau.cons.30.sub ti.de sponsal.in 1.edit.& cons.9.sub ti.de Clandest. de spons.in 2.edit.Veg.in Sylua li.6.casu 119.in fin.Salzed.d.c.75.vers. Decimoquarto,P.Henriq.in sum.lib.11.cap.3.§.5.& li.14.ca.6.nu.3. in fine,Fr.Emman.in sum.cap.218.nu.9.Pet.de Ledesm.in tract. de Matrim.qu.45.art.5.puncto 3.dub.3.concl.3.Ceuall.d.q.604.à n.56. Zerol.in praxi Episcopali p.2.verbo Parochus,vers.Tertio,Guttier. de Iuram.confirm.p.1.c.14.n.13.in fine,& nouissimè tract.de Matrim c.62.à n.16.P.Sanch.l.3.disp.2.n.2.Latè Cened. pract.li. 1.q.30.nu.54. cum seqq.

ςτ *De ipsius Parochi.*] An Parochus excommunicatus,etiam non toleratus possit validè dare alteri licentiam assistendi? Negant Petr. de Ledesm.in tract.de Matrim.q.45.art.5.puncto 3.dub.4.& in sum.p.1. tract.de Sacram.Matr.cap.6.concl.4.Ceuald.d.q.604 nu.120.ad fin. P.Sanch.lib.3.disp.21.num.6.ad finem,P.Ægid.d.disp.27.n.25.Affirmant Naua. in cap. Placuit. de Pœnit.dist.6.nu.75.P.Henriq.lib.11. cap.3.num.5.& li.13.cap.7.§ 7.D.Guttier.d. tract.de Matrim.cap.62. num.24.

ττ An autem Parochi delegati, quos Episcopi constituunt, & ad nutum ipsius amoueri possunt, & vicecurati à Parochis proprietarij, instituti, possint alteri Sacerdoti licentiam assistendi Matrimonio concedere, agit latè per conclusiones Pat. Sanch. lib. 3. disput. 31. ad quem se remittit D.Guttier.d.tract.de Matrim.cap.66.num.18.& de Curis qui subdunt alicui Parocho proprietario,an possint dare licentiam alij Sacerdoti, vt assistat Matrimonio contrahendo, latè agit nouissimè Zambran.Hispal.in suis Aureis decision.ca.7. de Matrim. dub.1.

υυ *Seu Ordinarij.*] Cōprehendere Vicarium generalem asserunt Pet. de Ledesm.in sum.p.1.de Sacram.Matr.c.4.concl.4.dub.17. P.Henriq.li.11.cap.3.n.4.P.Sanch.li.3.disp.29.n.18.Guttier.Canon. lib.1.ca. 19.nu.13.cum seqq.& l.b,3.tract.de Matrim.cap.66.nu.12. cum seqq. & cap.69.num.9. cum seqq. Comprehendere habentem iurisdictionem quasi Episcopalem, affirmant Petr. de Ledesm. d. dub. 17.vers. *Digo lo segundo*.P.Henriq.lib.11.cap.3.num.4.P.Sanch. lib.3.disp.28. n.6.P.Ægid.d.disp.27.nu.17.D.Guttier.tract.de Matrim.c.66.nu.7. Comprehendere Archiepiscop.in Diœcesibus suorum suffraganeorum cum actu visitat,tuentur P.Henriq.lib.19.cap.30.nu.3.P.Sanch. lib.3.disp.28.nu.3.& 4.P.Soat.tom.4.dispu.25.sect.1.nu.14.P.Ægid. d.disp.27.num.17.Et posse extra actum visitationis concedere licentiam iniustè denegatam per Episcopum suffraganeum, fatentur Pet. de Ledesm.in sum.p.1.de Sacram.Matri.concl.4.dub.17.ver. *Digo lo tercero*, Guttier.d.tract.de Matrim.cap.66.num.1. Comprehendere Lega-

Legatum respectu prouinciæ suæ legationis, asserunt P. Sanch. d. disp. 28. n. 8. P. Ægid. d. disp. 27. n. 16. vers. Septimò, Guttier. Canon. li. 1. cap. 11. n. 6. & d. tract. de Matrim. c. 66. nu. 10. Comprehendere Capitulum Sede vacante, resoluunt P. Ægid. d. disp. 27. nu. 17. D. Guttier. d. tracta. de Matrim. c. 66. n. 5. Comprehendere deniq; Abbatem Ecclesiæ nulli Episcopo subiectæ, referunt Pet. de Ledes. de Matrim. q. 45. ait. 5. puncto 3. paulò ante dub. 4. concl. 3. P. Henriq. lib. 11. c. 3. num. 4. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 66. n. 6.

φφ *Licentia*] An requiratur expressa, Affirmant Menoch. de Arbit. casu 453. nu. 13 & 14. & cons. 188 n. 7. Pet. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matrimo. c. 6 concl. 4. dub. 14 P. Henriq. li. 11. c. 3. § 5. lit. V. Ceuall. d. q. 604. n. 114 Pet. Cened. Pract. & Canon. li. 1. 7. q. 30. n. 79. in fin. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos. 47. n. 52. vbi asserit sacram. Card. Congreg. in hæc verba decidisse: Non sufficit tacita licentia, quæ resultat ex tolerantia, requiritur verò vel commissio generalis, ad administrandum Sacramenta, vel, si hæc absit, expressa, vel specialis licentia.

χχ An sit in scriptis proferenda? Negant P. Henr. d. § 5. lit. Z. P. Sanch. lib. 3. disp. 35. n. 10 Cened. d. q. 30. n. 80.

ψψ An debeat actum præcedere? Affirmant Cened. d. q. 30. num. 78. P. Ægid. d. q. 27. n. 31.

An requiratur vt non sit reuocata facultas concessa? Affirmant P. Sanch. li. 3. disp. 36. num. 9. Pat. Ægid. d. disput. 27. num. 32. vers. Sextò, resoluentes etiam licentiam non censeri sufficienter reuocatam, nisi ijs quibus concessa fuit per certum nuntium, aut per literas significata sit.

ωω An licentia metu, vel dolo obtenta valeat? Affirmant, nisi dolus sit circa substantiam, Pat. Sanch. lib. 3. dis. 39. nu. 13 & 14. P. Ægid. d. di. 27. n. 37. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 69 n. 14. & 15.

Vtrum Sacerdos debeat credere dicentibus se habere veniam à Parocho, vt possit coram ipso contrahere, Negant, nisi certa signa afferant P. Sanch. li. 3. dis. 37. n. 2. P. Ægid. d. dis. 27. n. 39.

ααα An incumbat onus probandi asserenti licentiam proprij Parochi in contrahendo Matrimonio requisitam non interuenisse, quando contra eam opponitur à tertio Affirmat Mascar. de proba. concl. 982.

βββ *Et duobus, vel tribus testibus*] Vide Pet. de Ledesm. in summ. p. 1. de sacram. Matrim. ca. 4. concl. 5. P. Rebello de Obligat. iustitiæ, p. 2. li. 2. qu. 8. sect. 8. n. 7. cum seqq. P. Ægid. de sacram. tom. 2. qu. 27. num. 41. concl. 1.

γγγ An requirantur rogati, negant Greg. l. 1. verbo *Sin testigos*, tit. 3. par. 4. P. Henriq. li. 11. c. 3. § 9 P. Sanch. li. 3. dis. 141. nu. 7. Cald. Pereira de Emptione, & vendit. ca. 6 num. 22. Guttier. d. tract. de Matrim. ca. 55. in fine.

δδδ Quid si vi detenti, & repugnantes intersint. Vide Ceuall. d. q. 604. n. 82. P. Sanch. li. 3. dis. 39. n. 9 Pat. Ægid. d. q. 27. n. 44. Pet. Cened. Pract. & Canon. qu. li. 1. q. 30. n. 108. ad finem

εεε An

ςςς An requirantur omni exceptione maiores? Negant, etiam si sint infames, excommunicati, parentes, consanguinei, serui, familiares, & fœminæ; dummodo habeant vsum rationis, Spin. in Speculo testam. gloss. 15 princ. n. 46. P. Henriq. d. §. 9. Petr de Ledesm. in tract. de Matrim. q. 45. art. 5. puncto 3. post 4. dub. vers. Conclusio sit, Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 219. nu. 18. in 2. edit. P. Sanch. li. 3. disp. 41. num. 4. cum seqq. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Matrimonium. §. 14. Ceuall. d. q. 904. num. 84. Cened. d. q. 30. nu. 109. P. Rebello. d. sect. 8. nu. 8. P. Ægid. d. q. 27. 41.

ζζζ *Ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit.*] Vide Guttier. de Iuram. confirm. p. 1. c. 51. n. 22. cum seqq. Perez tit. 1. lib. 5. Ord. pag. 40. Menoch. de Præsumpt. lib. 3. q. 1. n. 102 Cened ad Decret. collect. 58. n. 3. Fr. Emman. qu. Regul. tom. 3. q. 54. ar. 6. vers. Primum, Cald. Pereira in l. Si curatorem, verbo. Cum non absimilis n. 22. vers. Ex his, & nouissimè de Empt. c. 30. n. 17. D. Barbos. p. 2. ff. soluto Matrim. in Rub. nu. 84. P. Azor. Instit. Moral. p. 2 lib. 5. cap. 2. col. 529. Pat. Sanch. lib. 3 disp. 46.

ηηη Sacra Cardinal. congr. ita censuit. Qui sine testibus, ac Parocho clandestine contrahunt, licet eodem decreto dicantur inhabiles ad sic contrahendum, non tamen manent inhabiles ad rursus contrahendum inter se, vel cum alijs, si seruent Concilij formam, refert P. Rebel. d. sect. 8. n. 9.

θθθ *Et huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit*] An sponsalia clandestina irritet? Negant Nauar. in Man. c. 25. num. 134. Perez. li. 1. vers. Secundò circa prædicta dubitatur, tit. 1. li. 5. Ord. Salzed. ad Bernard. c. 73. vers. Nono illud, Guttier. Canon. lib. 1. c. 18. nu. 10. & refert plures Doctores nouissime tract. de Matrim. c. 4. Veg. p. 2. sum. ca. 34. casu 20. vers. *Nota que si solamente*, Spin. in Speculo testam. gl. 15. n. 84. Segur. in director. iudicum p. 2. c. 15. nu. 1 & 4. Petr. de Ledesm. in tract. de Matrim. qu. 45. art. 5 vers. 2. punctum, dub. 4. Ceuall. d. qu. 604. nu. 124. P. Henriq. li. 11. c. 5. n. 8 P. Sanch. lib. 1. disp. 12. Cened. pract. & Can. qu. lib. 1. q. 21. n. 9 & q. 30. nu. 20. cum seqq. D. Mart. decis. 164.

ιιι An verba de præsenti inter puberes prolata clandestinè, & quæ constituunt Matrimonium clandestinum, habeant vim sponsaliorũ, & vt talia obligent? Affirmant Barthol. à Ledesm. de Matrimon. dub. 18. fol. 1284. Ortix in sua sum. cap. 16. de Matrim. in fine, Veg. lib. 6 suæ sum. casu 120. & li. 4. casu 264. P. Henriq. li. 11. c. 5. §. 4. P. Rebello d. lib. 2. qu. 9. nu. 7. P. Ægid. de Sacram. & Censur. tom. 2. disp. 21. à nu. 40. & præcipuè num. 47. Cald. Pereira de Empt. cap. 3. nu 10. in fine. Negant Nauar. cons. 1. n. 3. sub tit. de Sponsal. in 1. edit & cons. 3. nu. 3. sub tit. de Clandest. desponsat. in 2. edit. Azeued. l. 1. nu 23. 33. & 36. tit. 1. lib. 5. nouæ Recop. Petr. de Ledesm. de Matrim. q. 45. art. 5. puncto 2. post dub. 4. concl. 1. & in sum p. 1. de Sacram. Matrim. c. 7. concl. 6. dub. 2. Spin. d. gl. 15. princ. n. 78. Ceual. d. q. 604. n. 79 P. Sanch. li. 1. disp. 20. Guttier. de Iuram. confirm. p. 1. c. 51. à nu. 28. & nouissimè tract. de Matrim. c. 11. per totum, Triuis. decis. 9.

κκκ. An

κκκ An Matrimonium clam contractum, absq; Parocho, & testibus, in locis, vbi nunquam fuit publicatum Concil. Trident. vel vbi nunquam fuit receptum, vt in quibusdam Galliæ partibus, & in Polonia, incolis illorum, dum ibi habitant, validum sit? Affirmant Per. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matri. ca. 6. concl. 4. dub. 5. Ceuall. d. q. 604. nu. 143. P. Sanch. li. 3. disp. 18. n. 1. P. Rebel. d. li. 2. quæst. 7. sect. 3. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 61. nu. 12.

λλλ *Arbitrio ordinarij.*] An vltra pœnam arbitrariam imponenda sit triennalis suspensio, de qua in c. fin. de Clandest. desponsat? Affirmant, dicentes illam correctam non esse per Concilium in præsenti; Salzed. in pract. c. 73. §. Octauo non est obliuioni, Veracruz in Appēdice ad Specul. coniug. dub. 11. in fin Fr. Emma. ca. 221. nu. 4. in 2. edit. Pet. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. ca. 6. concl. 4. dub. 16. P. Ægid. de Sacra. & Censur. tom. 2 lib. 27. nu. 84. Negant. Matiens. l. 1. gloss. 7. nu. 2. in fine, tit. 1. lib. 5. nouæ Recopil. P. Sanch. li. 3. disp. 48. à nu. 3. cum sequentib. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 75. n. 14.

μμμ *Vt coniuges ante benedictionem Sacerdotalem in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent.* Vide Constit. Conimbr. 8 tit. 9. fol. 35. & Const. Portuens. 1. tit 10. vers. Amœsta, P. Ægid. de Sacra. & Censuris tom 3. disp. 27. à nu. 71. P. Rebel. de Oblig. iust. p. 2. li. 2. qu. 7. nu. 2. 62. An sit peccatum mortale consummare Matrimonium ante Ecclesiæ benedictiones? Negant Nau. in Man. c. 12. nu. 83. Couar. de Sponsalib. p. 2. c. 7. §. 2. nu. 2. Viuald. in Candel. aureo p. 1. de Matr. nu. 254. Victor. in sum. de Matr. n. 267. Ludou. Lop. p. 2. instruct. consci. de Matri. c. 39. vers. Deinde disceptari solet Perez lib. 1. vers. Quæri potest, tit. 1. lib. 5. Ordin. Matiens. tit. 1. in Rub. gloss. 1. nu. 98. li. 5. nouæ Recopil. Pet. de Ledesm. de Matrim. qu. 45. art. 5. puncto 3. dub. 1. & in sum. p. 1. de Sacra. Matrim. c. 6. concl. 7. prope finem, Spin. in Speculo testa. gl. 15 princ. n. 18. Cened. practicarum, & Canon qu. lib. 1. q. 30. prope finem, & ad Decret. collect. 49. n. 3. P. Henriq. li. 11. de Matrim. cap 5. §. 7. in fine, P. Sanch. lib. 3. de Matrimon. disp. 12. P. Rebello d. qu. 7. num. 2. nouissimè D. Guttier. d. tract. de Matrim. ca. 48. num. 3. & c. 106. nu. 13.

ννν Quale sit peccatum omittere benedictiones? Vide P. Sanch. lib. 7. de Matri. disq. 82. n. 6 P. Ægid. de Sacr. & Censuris, tom. 2. dis. 27. nu. 71. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 106. n. 11. & 12.

ξξξ *Statuitq; benedictionem à proprio Parocho.*] Vide Guttier. d. tract. de Matrim. c. 106. cum seqq.

ooo An sufficiat, quòd Sacerdotalis benedictio ab vno Parocho viri, vel mulieris detur? Affirmant meliùs iudicantes, quòd semper requiratur Parochus mulieris, Fusc. de Visit. lib. 2. cap. 3. nu. 21. vers. Benedictionem tamen, Caualcan. p. 2. decis. 12. à nu. 21. Ceuall. Communium contra comm. qu. 604. nu. 148. Cened. ad Decretal. collect. 81. nu. 8. P. Sanch lib. 7. disp. 82. n. 4. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 106. nu. 8. & 9.

πππ An

ππππ An secundæ nuptiæ sint benedicendæ? V. de Menoch. de Arb. casu 417. nu. 2. Cou. de Sponsal. p. 2. c. 8. §. 11. nu. 2. *Perez* l. 1. vers. Est & alia pœna, ti. 1. lib. 5. Ordinam. Mozzi. de Contractib. ti. de Matr. cap. de naturalibus Matr. nu. 10. Cened. ad Decret. collect. 49. n. .. P. Sanch. d. disp. 82. nu. 11. cum seqq. latè D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 106. à nu. 14.

ϱϱϱ *Nisi ab ipso Parocho, vel Ordinario licentiam, &c.*] Quòd Archiepiscopi, Episcopi, & similes iurisdictionem Ordinariam habentes in suis Diœcesibus, necnon & eorum Vicarij generales possunt licentiam concedere impartiendi benedictiones nuptiales suis subditis, resoluit Guttier. d. tract. de Matrim. c. 96. n. 7.

σσσ *Quacunque consuetudine etiam immemorabili, &c.*] Vide P. Sanch. li. 7. disp. 82. n. 18. cum seqq.

τττ *Quod si quis Parochus, vel alius Sacerdos, &c.*] Vide P. Henriq. in summ. lib. 13. cap. 38. §. 2. in fine, lit. E. & cap. 39. §. 3. lit. C. ibi Clericus, &c.

υυυ *Siue regularis.*] An incurrat etiam pœnam excommunicationis ipso iure impositam per Clem. 1. de priuileg. Affirmant dicentes illam non esse sublatam per Concilium in præsenti, Nauarr. cons. 1. sub ti. de pœnis in 1. edit. n. 7. & cons. 10. sub ti. de Const. in 2. edit. P. Sanc. d. disp. 48. nu. 8. & seq. li. 3.

φφφ *Sine illorum Parochi licentia Matrimonio coniungere.*] An concedens assistendi licentiam Sacerdoti, incurrat pœnam latam in facientem; Vide P. Sanc. l. 3. disp. 49. per totam, Guttier. d. tract. de Matrim. c. 75. n. 18.

χχχ *Aut benedicere.*] An Sacerdos benedictionem secundis nuptijs impertiens, in casu non permisso, incurrat suspensionem ferendam? Affirmant Pet. de Ledesm. de Matri. q. 63. art. 2. ad finem, Perez d. l. 1. vers. Intelligas, Fr. Emman. tom. 1. sum. c. 241. in fin. in 2. edi. P. Henriq. li. 11. c. 6. §. 3. in fin. P. Sanch. d. disp. 82. nu. 27. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 106. à num. 16.

ψψψ *Ausus fuerit.*] An excuset à suspensione quælibet ignorantia etiam crassa? Affirmant, dummodo non sit ita crassa, vt sit ingens temeritas, P. Sanc. li. 3. disp. 48. n. 7. Guttier. d. tract. de Matr. ca. 75. n. 16

Ipso iure suspensus maneat.] A qua suspensione non solùm Episcopum, sed etiam eius Vicarium generalem posse absoluere, resoluunt P. Sanch. li. 3. disp. 52. n. 4. Guttier. c. 75. nu. 25.

ωωω *Habeat Parochus librum, &c.*] Vide Const. Conimb. vlt. §. fin. ti. 9. Nau. in Man. c. 22. n. 69. vers. Quintò quòd Parochus; Azeued. l. 8. n. 2. ti. 1. li. 5. nouæ Recop. Ceuall. Com. contra comm. q. 604. nu. 138. Pat. Henriq. in sum. li. 11. cap. 7. §. 4. Pat. Rebell. de Obligat. iust. p. 2. li. 2. qu. 7. n. 6. P. Ægi. d. disp. 27. n. 74. Thom. Valas. to. 1. Alleg. iuris alleg. 72. n. 106. P. Sanch. li. 3. disp. 15. n. 22. vbi resoluit, quòd cum hęc ad solemnitatem Sacramenti pertineant, propter finem necessarium vitandi lites, obligant sub mortali; sequitur P. Valer. Regin. in praxi

fori

fori pœn. li. 31. nu. 242. vers. Vltimum, nouissimè D. Guttier. d. tracta. de Matrim. c. 60. n. 9.

αααα *Sua peccata diligenter confiteantur.*] Vide P. Rebello d. q. 7. n. 1. Petr. Ledesm. in summ. p. 1. de Sacram. Matrim. concl. 22. vers. *Digo lo quarto*, c. 2.

ββββ *Si quæ prouincia, &c.*] Vide Cened. ad Decret. collect. 58. n. 6.

γγγγ *Post triginta dies, &c.*] Quod ab illo tempore obliget, quoad annullationem Matrimonij, etiam ignorantes, resoluit post Medin. Henriq. Pet. de Ledesm. Sanch. li. 3. dis. 17. n. 10. ad fin. Guttier. de Matrim. c. 61. nu. 11.

CAPVT II.

Determinantur personæ inter quas solas contrahitur cognatio spiritualis orta ex baptismo aut confirmatione.

α β &c. DOcet experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus vel non sine magno peccato perseueratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur. 1. *Volens itaq; sancta Synodus* huic incommodo prouidere, & 2. *à cognationis spiritualis impedimento incipiens*, statuit vt vnus tantùm *siue* ε &c. *vir, siue mulier*, iuxta sacrorum *a* canonum instituta, vel ad summum 3 ι *vnus & vna* 4 *baptizatum, de* ξ &c. *Baptismo* suscipiant; 5 *inter quos*, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, nec non inter baptizantem, & baptizatum, *baptizatiq; μ patrem, ac matrem* tantùm *b spiritualis* 6 *cognatio* cõtrahatur. *Parochus*, ν *antequam ad baptismum* conferendum accedat, diligenter ab ijs, ad quos spectabit, sciscitetur, 7. *quem, vel quos elegerint*, vt baptizatum de sacro fonte suscipiant, & eum, *vel* ξ *o eos tantùm ad illum suscipiendum admittat*; *& in libro* π *eorum nomina describat*; doceatque eos quam cognationem contraxerint, ne ignorantia vlla excusari valeant. *Quòd* ϱ *si alij, vltra designatos*, baptizatum σ *tetigerint*, 8 *cognationem spiritualem nullo pacto contrahant*: *c* constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. *Si* τ *Parochi culpa*, vel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarij puniantur.

a c. non plures de cõs. dist. 4. & c. quamuis de cognat. spir. in 6.

b c. super quibus, c. pystacium, & c. si. 30. q. 3. c. 1. c. super eos ferè per tot. de cogn. spir.

c c. quamuis de cogn. spir. in 6.

a Ea

à d. Con. Moguntiacum c. 55. c. 2. 30. q. 1. c. 1. de cogn. spirit. in 6.

a Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusq; patrem, & matrem, *ac v tenentem non egrediatur: omnibus* φ *inter alias personas huius* spiritualis cognationis impedimentis omninò sublatis.

DECLARATIONES.

1 *Volens itaque.*] Nulla cognatio spiritualis contrahitur, nisi inter personas, quæ nominantur hoc decreto.

2 *A cognationis spiritualis impedimento incipiens.*] Bulla Pij declaratoria cognationis spiritualis, est de cognatione spirituali contracta ante Concilium; & de Matrimonio contracto vel contrahendo post Conciliũ. Qui igitur contraxit ante Concilium Matrimonium, non indiget dispensatione: vnde valet Matrimonium inter filiũ suscipiẽtis & baptizatam absq; dispensatione etiam post publicationẽ Concilij: & S. D. N. Greg. XIII. dubitans, an declaratoria illa Pij V. esset reuocata, quia regula; respondit non videri reuocatam, quia est magis declaratoria, quam regula.

3 *Vnus & vna*] Episcopus non potest concedere licẽtiam, vt duo viri, loco viri & mulieris, aliquem baptizatum de baptismo suscipiant.

4 *Baptizatum de Baptismo suscipiant.*] Procurator non contrahit cognationem spiritualem sibi, sed mandanti. Hinc est, quòd vnus qui sit viri, & alter qui sit Procurator mulieris, baptizatum de Sacro fonte suscipere possint, sed non duo viri, vel duæ mulieres, vnusquisque tamen proprio nomine, non item vir loco mulieris, vel mulier loco viri.

5 *Inter quos & baptizatum.*] Inter maritum & vxorem suscipientis, &, baptizatum baptizatiq́ue patrem & matrem, & quascumque alias personas, tam ex parte suscipientis, quam baptizantis, & baptizati, in Concilio Tridentino nominatim non expressas, Matrimonium non dirimitur, nec eius vsus, saltem ex hoc capitulo, impeditur. Ea quoque cognatio quæ erat inter leuatum & filium leuantis, nullum est impedimentum, idem in filio baptizantis vel confirmantis.

6 *Spiritualis cognatio contrahatur.*] Spiritualis affinitas ex hoc Cõcilij Trident. Decreto pertinet ad Matrimonia contrahenda, non ad contracta dissoluenda.

Qui in Ecclesia dumtaxat fuit præsens ei qui domi fuerat verè baptizatus, sed deinde in Ecclesia fuerunt seruatæ solæ solemnitates, nullam cognationem spiritualem cum eo contraxit. Itaq; committatur Ordinario, vt si legitimis probationibus compererit dict. N. filium

filium prius domi fuisse baptizatum, declaret nullum inter N. ipsum, & dictum filium adesse impedimentum cognationis spiritualis. *Infr. hoc. c. §. Cognationem.*

7 *Quem vel quos elegerint*] Congregatio censuit, si plures suscipiant, omnes contrahere cognationem si non constat, quis prius tetigerit & plures sint electi vel nullus: si verò vnus est electus, ille tantum contrahit.

8 *Cognationem spiritualem nullo pacto contrahant.*] Idem dicendũ, si assisterent animo contrahendi compaternitatem, non tamen tetigerunt. Idem dicendum de eo, qui leuauit à sacro fonte eum, qui domi ob imminens periculum fuit ante verè baptizatus: quod si plures sunt designati, qui omnes baptizatum tenuerunt, omnes qui fuerunt designati ad contrahendam compaternitatem, contraxerunt cognationem spiritualem qui tetigerunt, punito tamen Parocho, *c. vlt. de cognat. spirit in 6.*

In Episcopatu Abulensi est consuetudo communiter, quòd vulgariter dicta commater nõ tangat infantem, donec compater (postquam est infans baptizatus, & infusa super eum aqua baptismi) ponat infantem in manibus commatris. Itaq; dicta commater non tangit baptizatum, donec (vt præfertur) baptizatus leuatus est à fonte baptismali: dubitabatur ergo an attentis præmissis, dicta commater contraheret cognationem spiritualem cum ipso infante, & illius parentibus, ex supra gestis, & assistentia in dicto actu vti commater nominata, ad ipsum effectum: & ne desuper dubitari contingat, supplicabatur Sacræ Congregationi pro declaratione difficultatis huiusmodi. Ipsa verò Congregatio Concilij censuit, mulierem, quæ assistit infanti, & iam non tetigit infantem, non contrahere cognationem spiritualem.

REMISSIONES.

a VIde Galleg. in speciali tracta. de Cognatione spirituali, Cou. de Sponsalib. p. 2. ca. 6. §. 4. Nau. in Man. c. 22. num. 37. & n. 140. Fr. Ludou. Beiam. respons. casuum conscientiæ p. 2. casu 16. Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 226. Pat. Sanch. de Matri. lib. 7. disp. 54. P. Henriq. in sum. l. 12. c. 11. P. Rebello de Oblig. iustit. p. 2. li. 3. q. 6. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. li. 31. nu. 148. cum sequent. P. Ægid. de Sacram. & Censur. tom. 2. disp. 32. à nu. 22. cum multis sequenti. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Baptismo c. 13. & de Sacra. Matrim. c. 17. nouissimè D. Guttier. tract. de Matrim. ca. 100. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1224.

Vtrum, qui suscipit aliquem de sacro fonte, teneatur ad eius instructionem? Vide Saa verbo Baptismus, n. 17. P. Ægid. de Sacr. tom. 1. q. 67. ar. 8. qui resoluunt, quod nati inter Christianos communiter satis instruuntur à parentibus, vel præceptoribus, & susceptores ab hac cura excusantur, secus si nati sint inter infideles.

β An Cognatio spiritualis à viro contracta, eò quod aliquem tenuerit in Bapt. vel Confirmatione, transfundatur ad vxorem, vel è contrà? Negant Tolet. in sum. lib. 7. ca. 4. nu. 5. Matiens. in Rūb. tit. 1. gloss. 1. n. 168. lib. 5. nouæ Recopil. Pet. Ledesm. de Matrim. q. 56. art. 3. vers. Conclusio sit, & d. cap. 17 concl. 6. dub. 3. P. Soar. p. 3. q. 67. art. 8. versic. Secundò explicat, Fr. Emman in sum. tom. 1 cap. 226. nu. 1. notab. 1. in 2. edit. P. Sanch lib. 7. disp. 54. n. 11. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 31. nu. 149. Pat. Ægid. de Sacra. & Censur. to. 2. disp. 32. nu. 24. vers. inter fœminam.

γ An hæc Cognatio contrahatur inter ipsosmet patrinos, veluti si vir, & fœmina sint simul patrini, an impediantur inter se iungi? Negant Ludou. Lop. in instructor. conscien. p. 2. cap. 51. de Matrimo. col. 2 Veg. tom. 1. summ. ca. 33. casu 40. Galleg. de Cogn. Spirit. ca. 9. num. 8. P Sanch. lib. 7. dis. 54 num. 12 Fr. Emma. & Pat. Soar. vbi proximè.

δ An per procuratorem, vel Nuntium specialiter destinatum contrahi possit hæc Cognatio? Negant Couar. de Spons. p. 2. ca. 6. §. 4. nū. 6. P. Henriq. li. 12. c. 11. n. 4. P. Sanch. lib. 7. disp. 59. n. 4. P. Rebello d. li. 3. q. 6. n. 12. P. Valer. Regin. li. 31. n. 156. Candel. aure. p. 1. de Matr. num. 160 Affirmant Saa in Aphorismis verbo Matrimonium, ti. de imped. Matrim. n. 39. P. Ægid. d. disp. 32. n. 40.

ε *Siue vir siue mulier.*] An religiosi in vtroq; sacramento possint esse susceptores? Negat, quia prohibetur in c. non licet, de consec. dist. 4. P. Rebello d. q. 6. n. 10. vbi id declarat, modo qui confirmatur non sit etiam Religiosus, de quo etiam P. Valer. Regin. d. lib. 31. nu. 157. vers. Quarta, resoluentes esse veros patrinos, si quem in Baptismo, aut Confirmat. suscipiant.

ζ An non baptizatus in Baptismo, & non confirmatus in Confirmatione patrinus esse possit? Negant P. Rebello d. q. 6. n. 6. P. Ægid. d. q. 32. n. 25. Pet. de Ledes. d. c. 17. concl. 7. P. Val. Regin. d. li. 31. n. 157. vbi etiam resoluit hæreticum, quia insignitum charactere baptismali, posse esse verum patrinum.

η An si Petrus suscipiat filium Paulæ adhuc infidelis, & hæc postea baptizetur, possint validè contrahere? Negant Syluest. verbo Matr. 8. q. 7. dicto 12. Angel. & Rosel. quos refert, & sequitur P. Ægid. d. q. 32. n. 27. Pet. de Ledes. concl. 7. dub. 1.

θ An infans possit esse susceptor? Negat Sayr. decis. 1. de Cogn. Spirit. vbi secus dicit in doli capace, Petr. Ledes. d. concl. 7. dub. 3. An patrinus debeat esse maior baptizato? Negant Sayr decis. 4. eod. tit. Pet. Ledes. d. concl. 7. dub. 2. Affirmat Aloys. Ricc. d. collect. 1224. in fin.

ι *Vel ad summum vnus, & vna.*] Vide Balb. deci. 99. Quòd si plures patrini admittantur, an omnes contrahant Cognationem: Affirmat Sayr. decis. 4. de Cognat. spirit. An Episcopus possit dispensare, vt sint duo viri loco viri, & mulieris, vel è cont. Negant Zerol. in praxi Epis. p. 1. verbo Baptism. §. 4. P. Sanch. li. 7. disp. 57. n. 7. Rebello de Oblig. iust.

iust. p. 2. in Appendice ad lib. 4. n. 89. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 154.

κ *De Baptismo*] Vtrum hanc Cognationem contrahat, qui alium suscipit in Baptismo non solemni? Affirmat post Nau. Sà & Candel. Ægid. 1 dis. 32. n. 39. concl. 5. vbi declarat, si id faciat vt munus susceptoris obeat, secus si id solum faceret, vt puer commodius posset baptizari. Vide P. Sanch. lib. 7. disp 57. n. 12. Guttier. d. tract. de Matrim. c 100. num. 7.

λ An cum infans vrgente necessitate domi baptizatur sine cęrimonijs, & postea in templo eædem cæremoniæ adhibentur, illic contrahatur Cognatio à suscipiente, non autem hic? Affirmant illic contrahi, vbi scilicet, confertur Sacramentum, non autem hic, vbi solummodo confertur Sacramentale, Nau. in Man. c. 22. n. 40. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 154. vers. Secundum.

μ *Baptizatique patrem, ac matrem.*] An debeant esse carnales, siue legitimi, siue illegitimi? Affirmant Galleg. de Cognat. spirit. c. 7. n. 12. P. Sanch. lib. 7. disp. 54. n. 16. P. Valer. Regin. d. l. 31. num. 150. vers. Cæterùm.

ν *Parochus antequam ad Baptismum, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Baptismum. §. 7.

ξ *Vel eos tantùm ad illum suscipiendum admittat.*] Vtrum si Parochus; ex his, quos parentes designarunt, vnum solùm admittat, amboque nihilominus infantem suscipiant, contrahat repulsus à Parocho Cognationem? Affirmat P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. l. 31. num. 153.

ο Si Parochus non admittat designatum à parentibus baptizandi, & alium casu in Ecclesiam ingredientem vocauerit, vt baptizatum puerum susciperet, ac tangeret, an cum eo contrahatur spiritualis Cognatio? Affirmant Fr. Ludou Beja p. 2. casuum conscientiæ casu 4. vers. Alterum, vbi à princ. prædicti casus probat Parochum in hoc euentu peccare mortaliter.

ϖ *Et in libro eorum nomina describat, &c.*] Si in Libro curati sint descripti duo compatres, vel commatres, non certificando quis eorum sit verus compater, an ratione incertitudinis prohibeantur sine dispensatione Matrimonium contrahere inter se? Affirmat Stephan. Grat. discept. forens. c. 30. num 9.

ϱ *Quod si alij vltra designatos, &c.*] Quid si nulli patrini designentur, an omnes suscipientes contrahant Cognationem? Negant Galleg. de Cognat. spirit. cap. 12. à numer. 9. Veg. tom. 1. sum. cap. 33. casu 40. in fine, Fr Emman. tom. 1. sum. cap. 226. num. 1. notab. 3. in 2 edit. P. Soar. p. 3. quæst. 67. art. 8. ad fin. P. Sanch. lib. 3. disput. 57. numer. 12. Affirmant dicentes in hoc non corrigi cap. fin. de Cognat. spirit. in 6. per text. in præsenti, Nauar. in Man. cap. 22 num. 39 Iacob. de Graffis par. 1. lib. 2. cap. 85. numer. 4. Petr. de Ledesm. de Matrim. quæst. 56. artic. 3. vers. Est aliud dubium annexum, & in sum. part. 1. de Sacram. Matrim. cap. 17. concl. 6. dub. 2. Philiarch. de officio Sacerdot. tom. 1.

p. 2. lib. 2. ca. 11. Viuald. in Candel. aureo tit. de Sacram. p. 1. vbi de Baptismo num. 70 Emma. Saa in sum. verbo Matrimonium, tit. de imped. dirim. num. 5. vers. Cognatio spiritualis, Pat. Ægid. de Sacram & censur. tom. 2. disp. 32 num. 37. P. Henriq. lib. 2. cap 11. §. 3 Pat. Rebello de Oblig. iustit. p. 2. lib. 3. q. 6. num. 5. & in Appendice ad lib. 4. num. 95. P. Valer. Reginal. d. l. 31. num. 152. vers. Secundum, qui duo posteriores asserunt sacræ Congregat. Cardinales in hęc verba respondisse: Cùm plures suscipiunt, omnes contrahunt Cognationem, si plures sint electi, vel nullus, sin vnus est electus, ille tantùm contrahit.

σ *Tetigerint.*] An tactus sit de substantia ita vt eo deficiente compaternitas non contrahatur? Affirmant Caputaq. dec. 246. p. 3. Verall. decis. 146. p. 1.

τ *Si Parochi culpa, vel negligentia, &c.*] Vtrum Parochus peccet mortaliter, si eius culpa plures adhibiti, aut designati sint? Affirmat P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 1. q. 67. art. 7. n. 59. Negat P. Sanch. lib. 7. disp. 57. num. 6.

υ *Ac tenentem non egredietur.*] An vnus tantùm, vel vna, in Confirmatione debeat esse susceptor? Affirmat P. Rebello d quæst. 6. num. 6. Negant resoluentes etiam omnia supradicta perinde procedere in Confirmatione, ac in Baptismo, P. Sanch. l. 7. disp 57. num. 9. P. Valer. Reginal. d li. 31. num. 152.

φ *Omnibus inter alias personas huius spiritualis Cognationis impedimentis omnino sublatis.*] An per hæc verba censeatur sublatus Catechismus, seu Cognatio quædam spiritualis, natâ ex Catechizatione Baptizati? Affirmant Pat. Sanch. lib. 7. disp. 10. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 190. Pat. Rebello d. p. 2. l. 3. q. 18. num. 20. cum seqq. Vide Petr. de Ledesm. d. c. 17 concl. 5. dub. 1. & concl. 6. dub. 4. Guttier. de tractat. de Matrim. c. 84. per totum.

Capvt III.

Breue est, non summatur.

α β &c. I*Vstitiæ publicæ honestatis impedimentum*, vbi sponsalia 2. *quacumque ratione valida non erunt*, sancta Synodus prorsus tollit; *vbi* δ ε &c. *autem valida fuerint*, 3 *primum gradum* non excedant: quoniam in vlterioribus gradibus iam non potest huiusmodi prohibitio absque dispendio obseruari.

DECLARATIONES.

1 *Iustitia publicæ honestatis.*] Hoc impedimentum intelligitur tantùm in sponsalibus de futuro, secus si Matrimonium fuisset contra-

ctum

ctum per verba de præsenti, vt declarauit Pius V. in quadam Bulla. Dispositio etiam huius Decreti retrotrahitur, pro vt supra in præcedenti Decreto de cognat. spir. dictum fuit. Ita declarauit Sanctissimus Dominus noster Gregor. XIII.

Quacunque ratione valida non erunt.] Si sponsalia soluuntur de consensu, Congregatio censuit esse inualida.

3 *Primum gradum.*] Facultate huius Decreti gaudent etiam illi, qui ante Concilium contraxerunt in secundo gradu, nam inter illos nulla affinitas præsupponitur.

In iustitia publicæ honestatis & affinitate ex fornicatione attendatur remotior gradus.

Ex sponsalibus contractis per hęc verba, *promitto te ducere in vxorem, si factis denunciationibus non apparebit aliquod impedimentum*, non oritur impedimentum publicæ honestatis.

Ex Matrimonio contracto per verba de præsenti etiam non consummato, oritur affinitas vel impedimentum iustitiæ publicæ honestatis, estque fortius & maius vinculum, quam impedimentum iustitiæ publicæ honestatis ex sponsalibus de futuro.

REMISSIONES.

α Vide Emman. tom. 1. sum. cap. 234. num. 4. in 2. edit. Veg. tom. 2. summ. cap. 34. casu 16. Petr. de Ledesm. de Matrim. q. 55. art. 4. dub. 1. & in sum. p. 1. de Sacram. Matrimon. cap. 15. concl. 9. cum seqq. & c. 16. per totum, Pat. Henriq. in sum. lib. 12. cap. 10. §. 2. P. Rebello de Obliga. iustit. p. 2. lib. 3. q. 14. & in hoc lib. 4. in Appendice num. 97. cum seqq P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. cap. 18. numer. 126. cum seqq. P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & censur. tom 2. disp. 32. num. 58. cum sequentibus, P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disput. 68. num. 10. cum seqq nouissimè D. Guttier. tract. de Matrim. cap. 103.

β Extat super hunc text. peculiaris declaratio Pij V. in Motu proprio, qui incipit, Ad Romanum spectat, edito anno 1568. ibi, Auctoritate Apostol. tenore præsentium declaramus & definimus, Decretum Concilij huiusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro duntaxat, non autem in Matrimonio, sic (vt præfertur) contracto, sed in eo durare adhuc impedimentum omnibus illis casibus, & gradibus, quibus de iure veteri ante prædictum Decretum Concil. introductum erat, refert Nau. in Man. c. 22. n. 57. P. Henriq. d. cap. 10 §. 2. Valent. p. 4. disput. 10. q. 5. puncto 3. P. Sanch. lib. 7 disput. 70. num. 5. P. Rebello de Oblig. iustit. p. 2 lib. 4. in Append. num. 98. P. Valer. Regin. d. l. 31. num 128. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 32. dub. 5 num. 70. concl. 3.

γ Sacra Cardinalium congregatio censuit, ex Matrimonio per verba de præsenti copula non sequuta, non oriri affinitatem, remanere

 tamen

tamen impedimentum hoc vlterioris gradus, refert Pat. Rebello d. Appen. n. 106. & Guttier. d. c. 103. n. 24.

δ *Vbi autem valida fuerint.*] Vide P. Rebello d. quæst. 14. num. 3. Pat. Ægid. d. disput. 32. num. 61. vbi resoluit, ex sponsalibus, aut Matrimonijs metu, aut errore personæ, aut deliberatè, aut à destituto sufficienti ratione contractis, ideoque inualidis, nullum nasci impedimentum: & idem extendit ad sponsalia aut matrimonia, cum incerta contracta, quia deficit legitimus consensus, qui debet in certam personam ferri, & P. Valer. Reginald d. lib. 31. num. 127. Guttier. d. cap. 103. num. 18.

ε An hoc impedimentum oriatur ex sponsalibus conditionatis ante aduentum conditionis? Negant ob defectum consensus, qui suspenditur vsque ad eundem aduentum, P. Sanch. l. 7. disp. 69. P. Valer. Regin. d. l. 31. n. 129. P. Ægid. disput. 32. n. 61. Pet. de Ledesm. d. cap. 15. concl. 9. dub. 2. in fine, Guttier. d. c. 103. num. 19.

ζ An oriatur ex sponsalibus contractis à parentibus nomine filiorum, sine consensu illorum? Negant P. Sanch. l. 7. disput. 68. n. 18. & 19. P. Valer. Regin. d. l. 31. n. 129. vers. Aduerte quintò, vbi secus resoluendum putat, si ijdem filij consenserint, siue expressè, siue tacitè, vt si parentes fuerint, nec cum iam essent doli capaces, contradixerint, vide Pet. de Ledesma d. c. 16. concl. 3. dub. 2.

η An oriatur ex omnibus sponsalibus quacunque ratione irritis, quamdiu ipsa publica sunt, & nullitas occulta? Affirmant Nauar. in Man. c. 22. n. 57. P. Ægid. d. disput. 32. num. 69. P. Valer. Regin. d. lib. 32. n. 127. vbi n. 70. vers. Excipe, resoluit, matrimonium clandestinum, cùm habeat rationem sponsalium, inducere eodem modo impedimentum, atque alia sponsalia.

CAPVT IV.

Breue est, non summatur.

a c. quædam, cum multis seq. 32. q. 7. & toto tit. de eo qui cogn. cons. vxo. sua.

α β &c. PRæterea *a* sancta Synodus, eisdem, & alijs grauissimis de causis adducta, impedimentum, quod 1 *propter affinitatem* δ *ex fornicatione* contractam inducitur, & matrimonium postea factum dirimit; ad eos tantùm, 2 *qui in primo, & secundo gradu coniunguntur*, restringit: 3 ε *in vlterioribus verò gradibus statuit*, huiusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

DECLARATIONES.

DIspositio huius Decreti etiam retrotrahitur pro vt suprà in præcedentibus Decretis, cap. 2. & 3. de cognat. spir. & iustitia publicæ hone-

honestatis dictum fuit, & ita etiam declarauit S.D.N. Gregor. XIII. deuotè hoc cap. intelligendum esse.

1 *Propter affinitatem ex fornicatione.*] Qui suspicatus est etiam leuiter se fornicatum fuisse, & carnalem habuisse commixtionem cum muliere, cuius sororem postea duxit in vxorem, indiget dispensatione, & filij, quos ex tali Matrimonio procreauit, illegitimi sunt.

2 *Primo & secundo gradu.*] In primo, & secundo gradu transuersali dispensatur ex caussis ordinarijs: in descendentibus, non nisi ex magna caussa.

3 *In vlterioribus vero.*] Impedimentum istud quod propter fornicationem contractum Matrimonium dirimit, habet etiam locum & comprehendit sponsalia per verba de futuro contracta, vt censuit Congregatio.

S.D.N. Gregor. XIII. ex sententia Congregationis dixit, per hoc Decretum sublatum censeri impedimentum quoq; superuenientis affinitatis post contractum Matrimonium: quia si impedimentum dirimens sublatum est, quod maius est, ergo & illud quod solum impedit, ne is per quem contracta est affinitas sine peccato possit exigere debitum, quod minus est: propterea Concilium sustulit tertium & quartum.

REMISSIONES.

α Vide Perez li. 8. Ordin. pag. mihi 315. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 15. num. 11. Veg. tom. 1. sum. cap. 34. casu 53. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 228. num. 4. in 2. edit. & quæst. Regular. tom. 1. qu. 63 art. 1. P. Henriq. in sum. lib. 12. c. 10. §. 1. Sayr. in Claui regia, li. 8. cap. 4. num. 6. Pat. Sanches de Matrim. lib. 7. disp. 67. num. 4. cum seqq. Petr. de Ledesm. de Matrim. q. 55. art. 3. dub. fin. & in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 15. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 32. à n. 43. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnitent. li. 31. nu. 147. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 19 n. 4. nouissimè D. Guttier tract. de Matrim. c. 99.

β An affinitas iure naturæ sequatur ex copula fornicaria? Affirmant. P. Rebello de Oblig. iustit. p. 2. lib. 3. q. 15. nu. 9. P. Sanch. li. 7. disp. 65. n. 8. P. Ægid. d. disp. 32 nu. 49.

γ An Affinitas ex matrimonio orta sit restricta per Concil. in præsenti? Negant resoluentes hodie etiam dirimere matrimonium vsque ad quartum gradum, sicut statutum erat in cap. Non debet, de Consang. & affinit. Viuald. in Candel. aureo tit. de Sacram. p. 1. vbi de Matrim. num. 195. Nauar. in Man. cap. 22. num. 43. Philiarch. de officio Sacerd. tom. 1. p. 2. lib. 2. cap. 12. vers. Consanguinitatis, Lara in l. si quis à liberis, in princip. numer. 90. ff. de liberis agnos. Emman. Saa in sum. verbo matrimonium, tit de imped. dirim. numer. 13. Perez lib. 5. col. 3. tit. 15. lib. 8 Ordin. Llamas p. 3. methodi curat cap. 8.

§.19. Tolet. in sum. lib. 7. c. 11. numer. 4. Azeued. l. 7. num. 9. tit. 20. li. 8 nouæ Recopil. Bartholo. Ledesm. de Matrim. dub. 41. concl. 1. Valent. p. 4. disp. 10. q. 5. puncto 3. Fr. Emman. tom. 1. sum. cap. 228. n. 4. in 2. edit. P. Henriq. li. 12. c. 10. nu 1. lit. H. Petr. de Ledesm. de Matrim. q. 55. ar. 6. paulò post princip. P. Rebello d. q. 15. nu. 6. D. Guttier. tract. de Matrim. c. 99. nu. 14.

δ *Ex fornicatione.*] An ex omni copula illicita? Affirmant P. Sanch. li. 7. disp. 67. n. 7. P. Valer. Regin. d. li. 31. nu. 147. Pet. de Ledesm. d. c. 15. concl. 6.

ε *In vlterioribus vero gradibus, &c.*] Vide motum proprium Pij V. editum anno 1566. incip. ad Romanum. ibi: Declaramus, & auctoritate Apostolica decernimus, nullum hodie impedimentum remanere, quominus in vlterioribus gradibus huiusmodi, liberè & licitè matrimonium contrahi possit, refert P. Sanch. li. 7. disp. 67. n. 4. & nouissimè D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 69. nu 13.

CAPVT. V.

a c. si §. pen. de clād. desp. Clem. vnica, de cōs. & aff.

1 α β &c. SI *quis intra* a *gradus prohibitos* scienter matrimonium contrahere præsumpserit; separetur, 2. *& spe dispensationis* consequendæ careat: idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantùm matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. 3 η θ *Quod si ignoranter id fecerit*, si quidem sollemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit; eisdem subijciatur pœnis: non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiatur, *b* cuius salubria præcepta temere contempsit. 4 *Si vero, sollemnitatibus adhibitis*, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cuius ille 5 *probabilem ignorantiam* habuit; ι *tunc facilius cum eo*, & gratis dispensari poterit. 6 *In contrahendis matrimoniis* vel nulla omnino detur dispensatio, vel rarò: 7 κ &c. *idq; ex causa*, & gratis concedatur. 8 ψ ω *In secundo gradu nunquam dispensetur*, nisi inter magnos principes, & ob publicam causam.

b c. fin. de immu. eccl. c. quia frustra, de vsu.

DECLARATIONES.

Si quis intra &c.] Intra gradus prohibitos, qui se cognouerunt carnaliter, sine tractatu & conditione Matrimonij, postea volentes Matrimonium contrahere, & petentes secum dispensari in aliquo impe-

impedimento, & tacentes se carnaliter cognouisse: si obtineant ex aliqua caussa non probata dispensationem, potest ea dici supreptitia, & sic nullam obtinuisse dispensationem, eo quod non narrauerint cognitionem carnalem.

2 *Spe dispensationis.*] Quando scilicet impedimentum prouenit ex consanguinitate & affinitate, non autem ex impedimento Iustitiæ publicæ honestatis, ad quod prohibitio hæc non se extendit. *Infrà, hoc c. §. In secundo.*

Sic etiam indigent noua dispensatione, qui obtinuerunt literas, & eis non præsentatis, vel (quia per nuncium intellexerunt dispensationem fuisse obtentam, vel supplicationem datam) contraxerunt, & se carnaliter cognouerunt.

3 *Quod si ignoranter.*] Pro petitione eorum, qui contractis sponsalibus, tam post publicatam confirmationem Concilij, quàm denuntiandi necessitatem in matrimonio, non seruata denuntiatione in postulatione dispensationis, non expresserunt, vt ipsi dicunt, errore agentium ante Concilij Tridentini confirmationem esse facta sponsalia, non conceditur dispensatio.

4 *Si verò solemnitatibus.*] Illis qui ignorantes gradum post Kalend. Maij 1564. contraxerunt, petentibus dispensationem in locis vbi non esset publicatum Decretum de clandestinis Matrimonijs, censuerunt eam dandam esse gratis: hoc habet locum in compositionibus, non in mercede, quæ soluitur ob expeditionem bullarum.

5 *Probabilem ignorantiam.*] Non debent concedi dispensationes Matrimoniales sub prætextu ignorantiæ decretorum Concilij, si hæc ignorantia fuerit post Kalend. Maij Anni 1566. in supplicationibus autem non exprimantur Kalend. Maij, sed sufficit si colligatur ex narratione facti.

Placuit quoad tertium tantum gradum dispensari cum ijs, qui ignorantes gradum, non clandestinè post Concilij confirmationem contraxerunt, dum tamen eorum ignorantia probabilis fuerit. Item pro ijs, qui ignorantes contraxerunt in tertio aut quarto, si postmodum factis alijs proclamationibus iuxta Concilium Tridentinum habetur notitia impedimenti. Pro ijs etiam qui in tertio aut quarto gradu propter angustiam loci, aut eo quod non inueniuntur paris conditionis, sicut & pro eo qui vult ducere in vxorem sibi attinentem pauperem, constituendo illi dotem, aut etiam pro sedandis litibus aut discordijs componendis contrahere volunt, visæ fuerunt legitimæ causæ ad dispensandum de contrahendo, dummodo gratis prorsus. At in tertio maturius procedatur. *Supra, huius Sess. cap. 1. §. Qui contraxerunt.*

Idem seruandum est quod in casibus supradictis, in ijs videlicet Matrimonijs per verba de futuro publicatis, præcedentibus aut sub-

 sequu-

sequutis osculis, aut per fidei vel munerum dationem, quæ in nonnullis prouincijs vim habent Matrimonij contracti per verba de præsenti, dummodo huiusmodi sponsalia contracta sint ante confirmationem Concilij, & fuerint proclamata interuenientibus aliquibus supradictis actibus. Et si etiam de tertio gradu agatur, placuit quod possint accipi componendæ. Sed non possint cogi isti qui contraxerunt, ad petendam dispensationem etiamsi Matrimonium esset consummatum, si nollent petere, & ambo vellent resilire, vel alter saltem eorum.

6 *In contrahendis Matrimonijs.*] Cum dubitatur an contrahentes sint in quarto vel quinto gradibus prohibitis, arbitrio Ordinarij hoc relinquitur vt credat illis testibus & probationibus, quæ ei magis probare videbuntur. Congregatio idem censuit, in sponsalibus esse obseruandum.

7 *Idq; ex causa.*] Causa est legitima, si dos non esset competens, in quarto tamen gradu.

S. D. N. ex vna sententia Congregationis respondit, dispensationem subreptitiè obtentam non videri, cum in supplici libello dictum fuerit de loci angustia; si modo verum est oratores, in eo loco, vbi contrahendum est Matrimonium, viros, sibi non consanguineos paris conditionis, quibus nubant, inuenire non posse.

Cardinales Congregationis Concilij Tridentini habent facultatem à Papa declarandi, quæ sunt caussæ dispensationis Matrimonialis, & quo sensu sunt illæ accipiendæ. Causa verò dotis non sufficientis est iusta, vt cum aliquo in quarto consanguinitatis gradu dispensari possit, pro cuius verificatione sufficit, si in eo loco, in quo mulier habitat, ipsa diligentiam adhibeat, in perquirendo virum parem, à quo cum tali dote in Matrimonium ducatur, neque tamen inueniat, qui eam habere velit.

Qui contraxerunt in secundo aut tertio gradu etiam post confirmationem Concilij antequam tamen illius confirmatio innotesceret, potuerunt simpliciter dispensari. *Supra, hoc cap. §. Placuit quoad.*

Qui contraxerunt sponsalia ante Concilij confirmationem, cum essent in gradu prohibito, & postea volunt contrahere matrimoniũ, non possunt absque caussa dispensari. Caussa idonea videtur, si conuersatio cum sponsa, aut publicatio sponsalium præcesserunt, aut quid simile, præter alias caussas à iure receptas. Vicarius Episcopi nihil prorsus potest accipere siue pro laboribus instruendo processum, siue pro Decreto super dispensationibus Matrimonialibus habitis à Sede Sancta Apostolica. *Supra, huius Sess. cap. 1. §. Qui contraxerunt in tertio.*

8 *In secundo gradu nunquam dispensetur.*] Pius V. declarauit hoc intelligi de gradibus affinitatis & consanguinitatis, Congregatio tamen

men idem censuit in sponsalibus, prout decretum fuit in Congregatione, caput tertium suprà loqui de sponsalibus de futuro iuxta Bullam Pij Quinti, incipientem: *Ad Romanum*, sextum verò loqui de Matrimonio contracto, & consummato, quia verba contextus id ita esse ostendunt. De Matrimonio verò rato tantum, nihil habetur in hoc Concilio Tridentino, sed illud (prout est de iure,) est maius quoddam impedimentum quàm sint sponsalia, & idcirco remittendum iuris dispositioni & prudentiæ Sanctissimi Domini nostri, qui pro rerum & causarum varietate prouidebit singulis casibus.

Cum ijs qui contraxerunt in secundo gradu ante Concilij confirmationem sub spe dispensationis obtinendæ, & præsertim si venerunt ad Curiam; atque cœperunt agere pœnitentiam salutarem ipsis impositam, videtur dispensandum esse, etiamsi nulla signata sit supplicatio.

Facta relatione cum Sanctissimo in consistorio, Sanctitas sua visa est annuere concessioni istarum dispensationum, *Supra, hoc cap. §. Intra gradus*, pro ijs, qui se carnaliter cognouerunt, prout ante solitum erat, cum ista expressione copulæ, etsi non exprimeretur, quòd publica facta esset. Si post impetratas literas dispensationis, ante illarum præsentationem & Decretum Ordinarij, se cognouerunt nullis factis aut adhibitis solemnitatibus, committitur Ordinario, vt, si dictæ literæ dispensationis sibi præsentabuntur, & caussa in eis expressa probabitur legitima coram se, simulque quod oratores post impetratas literas se cognouerint; dispenset cum eis: iniuncta tamen ipsis salutari pœnitentia, propter incestum, arbitrio suo. Quòd si tales contraxerint coram Parocho habita notitia obtentæ dispensationis, & se carnaliter cognouerunt, committitur vt suprà. Additur verò punitio Parocho qui non seruata forma Concilij coniunxit oratores in Matrimonium, & quidem grauior, si sciuit illos in gradu prohibito se attinere, nec literas dispensationis vidit.

Iis qui Romam miserunt pro dispensatione, & habito nuncio quòd literæ fuerunt expeditæ, contraxerunt, vel se cognouerunt & ita verum est fuisse expeditas, & haberi datas ante contractum vel commistionem, dandas dispensationes esse Congregatio Cardinaliũ censuit. Idem visum est, etiam hoc posito, quòd literæ non essent expeditæ, sed supplicatio signata, & ex toto expedita. Ipsa quoq; Congregatio Cardinalium censuit, dispensationem reddi nullam ex copula præcedente dispensationem, si eius mentio non est facta in supplicatione: copula verò superueniente post dispensationem ab Ordinario factam, non impediri Matrimonij validitatem,

Episcopus auctoritate ordinaria non habet facultatem dispensandi in gradibus affinitatis seu consanguinitatis à iure prohibitis, circa contrahentes Matrimonia.

REMIS-

REMISSIONES.

α VIde Pet. Ægid. de Conink de Sacrament. & Censur. tom. 2. disp. 33. à num. 42. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 31. n. 139. cum seqq. & num. 198. & 203. P. Rebello de Oblig. iust. p. 2. lib. 3. q. 5. à num. 19.

β An consanguinei, vel affines, qui tacita copula obtinuerunt dispensationem super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, sint subreptitij, & matrimonium postea contractum sit nullum? Negant Nau. Cons. 1. quæst. 19. sub tit. de Constitut. & Cons. fin. de Cognat. spirit. & Cons. 8. & 9. de Consanguin. & affin. Emman. Saa verbo, Dispensatio, num. 10. Salzed. ad Bernard. cap. 126. vers. Vnde meritò, Veg. tom. 2. sum. cap. 34. casu 97. vers. *Nota porque viene*, Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 236. num. 5. P. Henriq. in sum. lib. 12. cap. 2. §. 4. & §. 7. Ceuall. Communium contra commun. q. 737. Petr. de Ledesm. de Matrim. quæst. 56. art. 5. & in sum. de Matrim. c. 27. diffi. 3. concl. 1. Læli. Zechi. de Repub. Ecclesiast. cap. 28. de parocho, pag. 367.

Affirmant Galleg. de Cognat. spirit. cap. 24. à num. 1. Sarmi. lib. 1. selectar. cap. 9. num. 3. Emman. sibi contrarius *del orden del juizo*, cap. 10. num. 4. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 31. num. 200. vers. Simulque, Ludou. Lopez in instructor. Consci. tom. 1. cap. 296. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 15. & nouissime tract. de Matrim. cap. 124. num. 12. cum seqq. Paul. Comitol. Respons. Moral. lib. 1. quæst. 104. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Dispensatio, §. 4. Stephan. Quarant. in summa Bullarij verbo, Matrimoniales dispensationes, num. 13. P. Rebello de Oblig. iustit. p. 2. lib. 3. quæst. 5 num. 24. P. Sanch. lib. 3. dis. 14. num. 3. & lib. 8. disput. 25. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepiscop. Curiæ Neapolit. cap. 25. num. 4. Late Nicol. Garzi. de Benefic. p. 8. c. 3. num. 31. cum seqq. vbi num. 66. & 70. sequentes adducit super hoc sacræ congregationis responsiones.

γ Congregatio Cardinalium Concilij censuit, dispensationem subreptitiam, si inter consanguineos, vel affines, vel spirituali Cognatione coniunctos carnalis copula præcessisset, cuius mentionem in supplicatione non fecissent, propterea quod tales consanguinei, affines, & cognati spirituales per hanc carnalem copulam redditi sunt inhabiles ad contrahendum matrimonium, ex eo, quòd dicuntur commisisse incestum, qui impedit incestuosos contrahere matrimonium, ideo pro validitate dispensationis super gradu prohibito necessariam esse de iure expressionem copulæ carnalis, prout stylus curiæ obseruat.

δ Con-

δ Congregatio Cardinalium Concilij Trident. censuit, dispensationem reddi nullam ex copula præcedente dispensationem, si de ea non fuerit facta mentio in supplicatione. Copulam verò superuenientem post dispensationem ab Ordinaria factam non impedire matrimonii validitatem.

ε An dispensatio super impedimento cognationis spiritualis, vel etiam publicæ honestatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita, sit subreptitia, & nulla? Negat cum Nauar. P. Sanch. lib. 7. disput. 15. num. 8. & lib. 8. disput. 25. num. 9. Affirmant, per tex. in cap. 2. de eo qui cognouit consang. vxoris suæ, Galleg. de Cognat. spirit. c. 24. Matiens. in Rub. tit. 1. Gloss. 1. num. 137. lib. 5. nouæ Recopil. Gutier. Canon. lib. 1. c. 23. num. 15. Men. de Arbit. casu 502. à nu. 1. Garci. d. cap. 3. num. 64.

ζ *Intra gradus prohibitos.*] An intelligatur de quocunque etiam impedimento dirimente? Negat P. Henriq. lib. 12. c. 3. §. 8. lit. P. Affirmant Petr. Ledesm. de Matrim. q. 56. art. fin. dub. 2. diffic. 1. concl. 1. P. Sanch. lib. 8. disp. 42. num. 7. & disp. 25. num. 24.

η *Quod si ignoranter id fecerit, &c.*] Vide Nauar. in cap. si quando de Rescript. except. 5. num. 5. & in cap. si quis autem, de Pœnit. dist. 7. num. 66. cum seqq. Gutier. Canon. lib. 1. c. 15. num. 2. P. Sanch. li. 3. disp. 42. num. 7. in fine.

θ An excuset ignorantia crassa? Affirmat, dummodo non sit ingens temeritas, P. Sanch. lib. 2. disp. 40. num. 4. in med.

ι *Tunc facilius cum eo, & gratis; poterit dispensare.*] An solus Romanus Pontifex? Affirmat P. Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 6. numer. 19.

κ *Idq; ex causa.*] Causas, quæ hodie in praxi versantur in Romana Curia, pro quibus dispensationes ad contrahenda Matrimonia conceduntur, vide apud P. Henriq. lib. 12. cap. 3. §. 9. P. Sanch. lib. 8. disput. 19. Galleg. de Cognat. spirit. cap. 22. Fr. Emman. in sum. tom. 5. cap. 237. in 2. edit. P. Ægidi. de Sacrament. & Cens. tom. 2. disp. 33. num. 45. cum seqq. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 31. nu. 196. cum sequentib. Pet. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 17. concl. 5. cum seqq.

λ Prima est. Quòd cùm oratrix dotem habeat minùs competentem, iuxta status sui conditionem, cum qua virum sibi non consanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, inuenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minùs competenti dote in vxorem ducere, &c. quam referunt Fr. Emman. d. cap. 337. concl. 1. nume. 2. Iacob de Grassis, part. 1. decis. lib. 2. cap. 81. in fine, Petr. Ledesm. de Matrim. quæst. 56. art. fin. & in sum. de Sacrament. tit. de Matrim. cap. 27. conclus. 5. Galleg. de Cognat. spirituali, cap. 22. nume. 8. Gutier. Canon. lib. 2. cap. 15. numer. 107. P. Sanch. lib. 8. disput. 19. num. 16. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 194. vbi num. 196. resoluit, censendam iustam causam dispensandi, cùm in defe-

defectu ipso dotis inuenitur ratio pietatis. Vide P. Henriq. lib. 12. ca. 3. § 9. vers. Tertia P. Ægid. d. disp. 33. num. 47. Aloys. Ricci in Collect. decis. p. 3. Collect. 709.

μ Vtrum fœmina in Ordine ad hunc effectum possit dici pauper, & carere dote, quæ nihil quidem habet proprium, habet tamen parentes, aliosue consanguineos diuites? Vide Cou. de Sponsal. part. 2. cap. 6. § 9. & 10. P. Sanch. lib. 8. disput. 19. num. 19. & 20. P. Ægid. d. dis. 35. nu. 48. vbi resoluit, non dici pauperem, si eos possit cogere vt statim dent dotem; dici tamen, quando de facto constaret nullum non consanguineum, qui sit paris conditionis cum ea fœmina, velle eam habere vxorem, eò quòd communiter sibi persuadeant parentes nō daturos sufficientem dotem.

ν Secunda. Quòd cùm dicta oratrix in dicto loco, propter illius angustiam, virum sibi non consanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, inuenire nequeat, &c. referunt Galleg. de Cognat. spirit. cap. 22. nume. 10. Veg. in sum. tom. 2. cap. 34. casu 167. Fr. Emman. d. cap. 237. numer. 2. vers. *La quarta*, P. Henriq. d. § 9. P. Sanch. lib. 8. disput. 19. num. 12. P. Ægid. d. disput. 33. num. 46. P. Valer. Reginald. d. lib. 31. numer. 196. vers. Ad tertiam, vbi resoluit requiri tantùm, vt intra oppidum proprium fœminæ non inueniatur æqualis cui nubat; refertque ita responsum esse Archiep. Mediolanensi à Congregatione Cardinalium 18. Nouembris, Anno 1570 cuius responsionis verba adducit P. Sanches d. disput. 19. num. 13. dicens, nu. 15. non esse adstringendam ad nubendum alicui vetulo, aut durioris, intolerabiliorisue ingenij, vide Aloys. Ricci. Curiæ Archie. Neapol. decis. 25.

ξ Tertia. Quòd cum inter dictorum oratorum parentes, consanguineos, vel affines, graues inimicitiæ ortæ iam sint, & ad præsens vigeant, aliunde tamen, quàm ex causa matrimonij, inter oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & certum sit, quòd si oratores prædicti inuicem matrimonialiter copularentur, inimicitiæ huiusmodi omnino componerentur, pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis, oratores prædicti cupiunt, &c. referunt P. Sanch. lib. 8. disp. 19. num. 8. P. Val. Regin. d. lib. 31. num. 196. vers. ad secundam.

ο Quarta. Quòd cum inter dictos oratores, seu eorum parentes lites super reb. magni momenti ortæ iam sint, & ad præsens vigeant, lites huiusmodi omnino conantur, &c. referunt Fr. Emman. d. c. 237. num. 2. vers. *La segunda por se acabar vn gran pleyto*, P. Ægid. d. dis. 33. num. 45. P. Sanch. lib. 8. disput 19. num. 8. vbi num. 9. resoluit, quòd ad hanc causam reducitur euitatio scandalorum inter cognatos, & num. 11. dicit, similiter esse iustam dispensandi causam, quando dispensatio est quasi remedium necessarium obuiandi alicui magno delicto.

ϖ Quin-

ꝗ Quinta. Quòd cùm dictus locus ad littus maris situs, continuis inuasionibus pyratarum, & Fidei Orthodoxæ hostium expositus sit, propterea externi homines non ita libenter, vt cum dicti loci habitatricibus contrahant accedere velint, cupiunt, &c. refert Stephan. Quaranta in summa Bullar. verbo, Matrimoniales dispensationes.

ρ Sexta. Cùm autem Pater Sancte, nisi matrimonium inter oratores contrahatur, dicta oratrix innupta, & diffamata remaneret, grauiaq; exinde scandala possint verosimiliter exoriri, refert. P. Sanc. lib. 8. disp. 19. num. 9.

Septima. Quòd dicta oratrix vigesimumquartum annum excedens hactenus virum paris conditionis, cui nubere posset, non inuenit, refert Stephan. Quarant. d. verbo Matrimoniales dispensationes.

σ Vltra prædictas principaliores causas quatuor alias afferunt P. Ægid. d. disp. 33. nu. 49. P. Sanch. disp. 19. nu. 30. cum seqq. P. Val. d. lib. 31. num. 197. in princip.

τ Octaua. Conseruatio diuitiarum in eadem cognatione, ne causa dotis distrahantur ad aliam cognationis familiam, quando eæ amplissimæ sunt, referunt Galleg. d. cap. 22. numer. 11. cum seqq. Veg. tom. 2. sum. cap. 34. casu 167. Fr. Emman. d. cap. 237. concl. 1. in fine, P. Ægid. d. disp. 33. num. 49. P. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 197.

υ Nona. Excellentia meritorum in Ecclesiam siue dispensationem petentis, siue eius cui petitur, referunt Galleg. d. cap. 22. numer. 17. P. Sanch. d. disp. 19. num. 32. P. Ægid. d. disp. 33. numer. 49. vers. 6.

φ Decima. Proles habita ex consanguinea, quando bona fide suscepta est, referunt Pet. Ledes. de Matr. q. 56. art. vlt. ad finem, Guttier. Canon. lib. 2. c. 15. nu. 107. P. Sanch. d. disp. 19. nu. 33. P. Ægid. d. dis. 33. num. 49. vers. 7.

χ Vndecima. Conseruatio illustris familiæ in eodem sanguine, aliàs perituræ, vt si eius caput esset fœmina, quia hoc ad Reipub. bonum aliquo modo spectat, refert P. Ægid. d. dispu. 33. numer. 49. vers. 4.

ψ *In secundo gradu nunquam dispensetur, nisi inter magnos principes.*] Vide P. Henriq. in summ. lib. 12. cap. 3. numer. 6. in comment. lit. X. Gutier. tract. de Matrimon. cap. 128. numer. 14. P. Sanch. d. lib. 8. disput. 19. numer. 5. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Dispensatio, §. 2. vbi refert se vidisse dispensari inter Barones, & titulatos Regni Neapol. Vide etiam P. AEgid. d. disput. 33. numer. 44. vbi dicit hunc Tridentini locum intelligendum esse de gradu consanguinitatis, vel affinitatis ortæ ex legitimo matrimonio, quia in affinitate orta ex fornicatione, præsertim occulta, longè facilius dispensatur.

ω Quo-

ω Quomodo intelligatur secundus gradus in collaterali, vel descendenti in æquali? Vide Rebuff. in Reg. de dispensat in gradu prohibito, Gloss. fin. num. 8.

Caput VI.

Inter raptorem & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum consistit matrimonium. Raptor dotet raptam, siue eam ducat, siue non, excommunicantur consentientes raptui.

a c. fi. de rap. Vide Conc. Chalced. c. 26. c. eos, & c. de puellis, 36. q. 1. Conc. Chalced. cap. 27. Conc. Vormatien. 27. Exod. 21. c. 1. de adult.

α β &c. DEcernit sancta Synodus, inter raptorem, & raptam, θ *quamdiu ipsa in potestate raptoris* manserit, ι *nullum posse consistere matrimonium.* a Quòd si rapta à raptore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in virum habere consenserit; eam raptor in vxorem habeat; κ *& nihilominus raptor ipse,* λ *ac omnes illi consilium, auxilium,* & fauorem præbentes, 1. μ *sint ipso iure excommunicati,* ac perpetuò infames, omniumque dignitatum incapaces; & si Clerici fuerint, de proprio gradu decidant. ν *Teneatur præterea raptor* mulierem raptam, siue eam vxorem duxerit, siue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

DECLARATIONES.

1 *Sint ipso iure excommunicati.*] An quilibet mulierum raptores, v. g. qui non idcirco rapiunt vt eas in vxores ducant, sed ob aliam caussam, sint ipso iure excommunicati per hoc capitulum? Visum fuit multis ex Illustrissimis, non comprehendi nisi eos qui rapiunt vt in vxores ducant. *Vide Nauarr. cap. 27. num. 150.* Quomodocumque sit, fuit decisum per sacram congregationem die 23. Ianuarij 1586. raptores ob aliam caussam, quam vt in vxores ducant, non comprehendi à Concilio, propter identitatem vel maioritatem rationis: nec constitutio pœnalis extenditur tali casu.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide Perez l.2. verbo, *Fuere desposada*, tit.15.lib.8.Ordinam.pag. 288.Nauar.Conſ.32.de Sponſalib.&Conſ.3.nu.7.de conſang. & affinit.Fra.Emman.in ſum.to.1.cap.232. in 2.edit. Zerol.in praxi p.2. verbo, Raptus, Petr.de Ledeſm. in ſumma, p.1.de Sacramento Matrimonij,cap.26. per totum,P.Henriq. in ſum. lib.12. cap.14. §. 4.&5.P.Leonard.Leſſi.de Iuſtit.lib.4.cap.3.dubit.9. nume.68. cum ſeqq.P.Sanch.lib.7.diſput.13.Pat. Rebello de Obligat. iuſtit. p. 2. lib.3.q.11.P.Valer.Reginald.in praxi fori pœnit. lib.22.à numer. 28. cum ſeqq.& lib.31.à num.164.P.Ægid.de Sacramen.& Cenſur.tom. 2.diſput.31.à num.46.Ioann.Aloyſ.Ricci.in collect. deciſ.p.4. Collect.911.

β An hoc Decretum habeat locum in Raptu, qui fit tantum cauſa libidinis explendæ? Negant Salzed.in pract.cap.78.in fine,Fr.Emman.in ſum.tom.1.cap.212.nume.7.in 2.edit. Veg.tom.2. ſum. cap. 34. caſu 157. notab.1.P.Sanch.lib. diſput.13.nume.4.P.Leſſi.d.cap.3. dub.9.n.70.P.Valer.d.lib.31.n.165.verſ.Primum.

γ An procedat cum puella, quæ ſponte conſentit repugnantibus parentibus? Affirmant Salzed.d.cap.78.§.fin.Veg. d. caſu 157. notab.1.P.Henriq.d.cap.14.numer.4.Zerol.in praxi Epicop.p.2. verbo Raptus, §.1.Fr.Emman.d.cap.232.num.1.P.Rebello d.q.11. num. 6.Petr.de Ledeſm.d.cap.26.concl.2. dub. 1. Negant, ex ea ratione, quia iſte raptus non repugnat vllo modo libertati matrimonij, cui Concilium hoc Decreto ſolum voluit conſulere, P. Sanch. lib. 7. diſput.13 numer.13.P.Leſſi.d.cap.3.dubit.9.nume.70. P. Valer. Reginald.d.lib.22.num.31.& lib. 31.num.165.verſ.5.P.Ægid.d.diſput 31. num.48.

δ An comprehendat Raptum quo ſponſus rapit propriam ſponſam? Negant Fr. Emman.d.cap.232.nume.4. P. Henriq. d.cap.14. num.4 Pat.Sanch.d.diſpu.13.nume.15.Pat.Leſſi.d.num.70.verſ.Tertium.

ε An habeat locum in muliere rapiente virum? Affirmant Fr.Emman.d.cap.232.num.4.verſ. *Lo quinto ſe ha de notar que eſte decreto ha logar tambien quando vna muger robuſta arrebata a vn hombre de menos fuercas.* P. Henriq. d. cap.14. nume. 4.verſ. Si fortè fœmina robuſta, Veg.tom.2.ſum.cap.34.caſu 157.notab.5.Negant Far. in praxi crimin.quæſt.145.num.45.P.Sanch.d.diſp.13.num.16 P.Rebello d.q.11.num.6.P.Valer Regin.d.lib.31.num.165.verſ.Septimum eſt.Dicit vtramque opinionem probabilem P.de Ledeſm.d.ca.26. concl 2.dub.5.

ζ An habeat locum in rapiente fœminam corruptam,meretricē, vel

inhonestam? Affirmat P. Valer. Reginald. d. lib. 31 num. 165. vers. Sextum est, vbi in vers. Quartum, dicit non requiri copulam, cum hæc ad matrimonium ineundum nihil conferat, & in vers. Quintum, asserit requiri vt fœmina abducatur nolens, de quo etiam Sayr. decis. 2. de Raptorib.

η An procedat, si solis importunis precibus, aut pretio conducta fœmina extrahatur? Negat dummodo illæ preces tales non essent vt violentiæ æquiparentur, P. Sanch. lib. 7. disp. 13. num. 11. vbi nu. 12. dicit etiam non esse locum his pœnis, si dolis circumuenta virgo extrahatur.

θ *Quandiu ipsa in potestate raptoris manserit.*] An ad hoc vt raptus dicatur, requiratur traductio de loco ad locum? Affirmant Nauar. Cons. 1. num. vni, sub tit. de Raptorib. Fr. Emman. d. c. 232. num. 2. P. Sanch. lib. 7. disp. 13. num. 7. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 31. num. 48. ver. vt autem.

ι *Nullum posse consistere matrimonium.*] Quid in sponsalibus? Negant etiam Fr. Emman. d. c. 232. n. 3. Veg. d. casu 157. notab. 3. P. Sanc. d. disp. 13. num. 17.

κ *Et nihilominus raptor ipse, &c.*] An raptor, si nubat, fiat infamis? Affirmant P. Lessi. d. cap. 3. num. 69. Farin. d. q. 175. num. 102. Negant, ex ea ratione, quia aliàs rapta cogeretur nubere infami, P. Henriq. d. cap. 14. num. 4. vers. Si ducat non ita fit, Fr. Emman. d. cap. 232. nu. 4. vers. *Lo sexto.* Petr. de Ledesm. d. c. 16. dub. fin.

λ *Ac omnes illi consilium, auxilium, & fauorem præbentes.*] Vide P. Sanch. lib. 7. disp. 13. num. 3. & 4. Farin. d. quæst. 145. num. 11. & 47. vbi resoluit, quòd raptui opem ferentes, scienter tamen & dolosè, capitali supplicio subijciuntur, licèt quoad alias pœnas & præsertim amissionem bonorum tantum modo, qui in actu rapinæ auxilium præstiterunt, non autem alij, alias incurrant.

μ *Sint ipso iure excommunicati.*] Vide Farinac. in praxi crimi. q. 145. nu. 21. P. Sanch. l. 7. disp. 13. à princip. vbi etiam resoluit excomunicationem huius decreti non esse de reseruatis Pontifici, & P. Valer. Regin. d. lib. 22. num. 31. vers. De excommunicatione dicit illam esse latæ sententiæ, & nulli reseruatam.

ν *Teneatur præterea raptor mulierem raptam, &c.*] Vide Henriq. d. cap. 14. num. 5. P. Sanch. d. disput. 13. num. 3. & 4. vbi num. 1. vers. Teneri raptorem, resoluit, quòd in sententia iudicis constituentis hanc dotem, attendenda maximè est raptoris, & raptæ qualitas personarum, vide Farin. d. quæst. 145. num. 57. Et quòd requiratur sententia iudicis, vt eam teneatur dotare, Pat. Ægid. d. disput. 31. num. 48. Valer. d. num. 31. vers. De dotatione.

CAPVT

CAPVT VII.

Quomodo vagabundi coniungendi matrimonio.

α β MVlti sunt, *a* qui vagantur, & incertas habent sedes, &, vt improbi sunt ingenij, prima vxore relicta, aliam, & plerumque plures, illa viuente, diuersis in locis ducunt. cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes, ad quos spectat, paternè monet, 1 γ δ *ne hoc genus hominum vagantium* ad matrimonium facilè recipiant: magistratus etiam sæculares hortatur, vt eos seuerè coerceant: 2 *Parochis autem præcipit*, ne illorum matrimonijs intersint, nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, ε *&, re ad Ordinarium delata*, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

a De ijs & c. 25. Concil. Agathen.

DECLARATIONES.

1 *Ne hoc genus hominum vagantium.*] Non dicitur vagans illa mulier, quæ per octo annos in vna eademque terra habitauit.

2 *Parochis autem præcipit.*] Si contingat contrahentes, alienigenas esse, & à paruo tempore ibi habitantes, constito tamen quòd non sint de comprehensis inter vagabundos, proprius parochus ad contrahendum, is est, in cuius Parochia contrahentes habitant eo tempore quo contrahunt. *Vide huius Sess. de Ref. c. 1. §. Matrimonium contrahitur.*

REMISSIONES.

α VIde Perez l. 1. in princip. tit. 14. lib. 8. Ordinam. P. Henriq. in sum. lib. 11. cap. 3. §. 3. Fr. Emman. in sum. tom. 2. cap. 219. numer. 3 Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacrament. Matrim. c. 7. concl, 4. dub. 3. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Matrimonium, vers. 6. & p. 2. verbo, Parochus, pag. 81. Latè P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 25. num. 8. cum seqq. Cened. pract. & Canon. quæst. lib. 1. q. 30 num. 66 cum seqq. P. Ægid. de Conink de Sacram. & Censuris, tom. 2. disp. 27. n. 20. P. Rebello de Obligat. iustitiæ, p. 2. lib. 2. q. 8. num. 3. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 31. num. 239. nouissimè D. Gutier. Canon. l. 3. tract. de Matrimonio, cap. 65.

β Vagabundus quis dicatur? Vide D. Barbos. in l. hæres absens, §. proinde, ff. de Iudicijs in art. de foro delicti, num. 14. & seq. Cened. d.

q.30. numer. 69. & 70. P. Sanch. lib. 3. disput. 25. à princip. P. Ægid. de Sacram. & Censur. tom. 1. quæst. 8. num. 62. & tom. 2. quæst. 27. num. 20. vers. Nota 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 1. numer. 64.

γ *Hoc genus vagantium.*] An procedat, si vnus contrahentium sit notus, & incola, & propriam habeat sedem, subditusque sit parochi? Affirmant Cened. d. q. 30. numer. 68. vers. Circa hanc, Gutier. d. cap 65. num. 8.

δ An procedat in illis, qui alibi habentes domicilium habitant, ac contrahunt in loco vbi ignoti sunt? Affirmat P. Ægid. d. disp. 27. numer. 20 vers. Nota 2. vbi in vers. Nota 3. dicit Concilium in præsenti esse intelligendum de ijs, qui communiter dicuntur vagi, non autem de his qui domicilium transferunt, notique sunt in ijs locis, de quo etiam Gutier. d. tract. de Matr. cap. 65. num. 9.

ε *Et re ad Ordinarium delata.*] An parochus, qui vagos non præmissa debita diligentia & licentia Ordinarij matrimonio coniunxerit, peccet mortaliter? Affirmant, matrimonium tamen valere resoluentes, Veracruz in appendice in quæst. quomodo qui vagantur admittendi sint ad matrimonium, vers. Quamuis si fiat, P. Sanch. lib. 3. disp. 25. num. 16. & 17. P. Henriq. lib. 11. cap. 3. num. 3. Cened. d. quæst. 3. num. 68. in princip. D. Gutier. d. tract. de Matrim. cap. 65. num. 15. & cap. 67. num. 2.

CAPVT VIII.

Concubinarij cuiuscunque sint conditionis, feriantur excommunicatione, si ter moniti non abstinent à conuersatione nefanda. Mulieres concubinæ, si ter monitæ non abstinent, extra territorium ac diœcesim trudantur, alijs pœnis in suo robore permanentibus.

a *Inf Sess. 25 c. 14. de Refor. Cõc. Rom. sub Nic. 1. in fi. Conc. Lat. sub Leone X. sess. 9. de Refor. Curiæ & aliorũ, vers. Concubinarij.*

1 α GRaue peccatum est, homines solutos concubinas habere; grauissimum verò, & in huius magni Sacramenti singularem contemptum admissum, *a* vxoratos quoque in hoc damnationis statu viuere, ac audere eas quandoque domi etiam cum vxoribus, alere, & retinere. quare, vt huic tanto malo sancta Synodus opportunis remedijs prouideat, statuit huiusmodi concubinarios, tam solutos, quam vxoratos, cuiuscumque status, dignitatis, & conditionis existant, si, postquam ab Ordinario, β γ *etiam ex officio, ter admoniti*

nitiea de re fuerint, concubinas non eiecerint, seque ab earum consuetudine non seiunxerint; *a* excommunicatione feriendos esse; à qua non absoluantur; donec re ipsa admonitioni factæ paruerint. 2 *Quòd si in concubinatu per annum*, censuris neglectis, permanserint; contra eos ab Ordinario seuerè pro qualitate criminis procedatur. ♁ *Mulieres, b siue coniugatæ, siue solutæ*, quæ cùm adulteris, seu concubinarijs publicè viuunt, si ter admonitæ non paruerint; ε *ab Ordinariis locorum*, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur; 3 *& extra oppidum*, vel diœcesim, si id eisdem Ordinarijs videbitur, ζ *inuocato, si opus fuerit*, brachio sæculari, eijciantur: alijs pœnis, contra adulteros, & concubinarios inflictis, 4 *in suo robore permanentibus.*

a Cõc. Toletã 1. c. 17. c. is qui, 34. dist. b Conc. Arelat. 2. c. 3. c. fraternitatis, 34. dist. c. si. concubinæ, de sentẽt. excom. c. 2. in fin. de cohabit. Cler. & mul.

DECLARATIONES.

1 *Graue peccatum est.*] Per hoc Decretum non tolluntur aliæ pœnæ à iure communi vel statutis synodalibus contra concubinarios inflictæ, neque alius modus procedendi contra eosdem: si tamen vellet Ordinarius illos excommunicare, forma hic præscripta seruanda esset. Quapropter Archiepiscopus Mediolanensium, qui adulterum condemnauit ad scuta quinquaginta quæ pijs locis applicata fuere, non tamen factis monitionibus, de quibus mentio est in hoc cap. non contrauenit statuto Concilij, vt Congregatio die tertia Nouembris, 1587. censuit. Concilium quippe non sustulit alias pœnas contra adulteros, vt patet ex fine capitis, & sic ille non malè gessit, sed valde bene.

2 *Quod si in eo concubinatu per annum.*] Præsentis capituli tenor obseruandus est etiam eo casu quo concubinatus exerceretur cum diuersis concubinis. *Vide, de clerico in Sess. 25. cap. 14.*

3 *Extra oppidum*] Mulieres, quæ cum adulteris & concubinarijs publicè viuunt, possunt vltra exilium, alijs etiam pœnis contra adulteros inflictis cumulatim puniri.

4 *In suo robore permanentibus.*] Non tolluntur priuilegia concessa religionibus de habilitandis illegitimis ad dignitates & gradus illarum.

Trina monitio tunc demum necessaria est inter concubinarios, quando in eos vult Episcopus ferre sententiam excommunicationis:

si verò pœnis pecuniarijs vel alijs mulctare eos velit iudex, non requiruntur istæ solemnitates.

REMISSIONES.

α Vide Ordin. Regiam Lusitanorum, lib. 2. tit. 1. §. 13. Salzed. ad Bernard. cap. 79. vers. Laicus, Baiard. ad Clar. q. 37. num. 13 Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Concubinarij, §. 2. pag. 60. Bouadil. in sua Polit. lib. 2. cap. 17. num. 53. Iacob. de Graffis, lib. 2. decis. cap. 76. num. 3. Thom. Valasc. tom. 1. Allegationum iuris, alleg. 34. à num. 8. vbi num. 9. asserit pariter eundem concubinatum prohiberi per constitutiones Synodales huius Regni tam in clericis quam in laicis, vt videre licet ex Constit. Archiep. Ebor. 16. tit. 10. & Const. 1. tit. 25. & ex Constit. Episcop. Conimbric. 2. tit. 15. & const. 4. titul. 33. & ex Constit. Episcop. Lamec. 15. titul. 12. & Constit. vni. titul. 30. & ex Constit. Episcopat. Portucal. 14. tit. 15. & const. 4. tit. 31. vide Sayr. in Claui regia, lib. 8. cap. 2. num. 9. cum seqq. Petr. de Ledesm. in sum p. 2. tract. 27. cap. 18. concl. 2.

β *Etiam ex officio ter admoniti.*] An distinctis temporibus? Affirmat Auend. de Exeq. mandatis p. 1. cap. 22. num. 14.

γ An Episcopus in prima admonitione possit pœna pecuniaria concubinarium punire? Affirmat Thom. Valasc. d. alleg. 34. num. 11. vbi num. 12. refert ita fuisse iudicatum, cum hæc dubitatio accidisset inter iudicem coronæ Senatus Portucal. & officialem Episcopi, in Senatu Palatino.

δ *Mulieres siue coniugatæ, siue solutæ, &c.*] Vide Sayr. in Claui regia, lib. 8. cap. 2. num. 14. Bouadil. in sua Politica, lib. 2. cap. 17. num. 53. vers. *Y por vn decreto del Santo Concilio.*

ε *Ab Ordinarijs locorum, &c.*] An crimen concubinatus sit mixti fori, ita vt per iudices sæculares possit etiam puniri? Affirmant Ordin. Regia Lusitan. lib. 2. tit. 9. in princip. ibi, *Barrigueiros,* Gregor. lib. 58. verbo *Estos,* tit. 6. part. 1. Auend ad cap. 26. prætor. numer. 2. p. 2. Azeued. lib. 4. numer. 4. titul. 1. lib. 4. nouæ Recopil. Soar. de Paz in praxi tom. 2. prælud. 2. num. 31. in fine, Farin. in praxi crimin. q. 8. num. 131. P. Azori. instit. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 53. q. 2. vers. Dubiæ quæstionis, Bouad. in sua Politica, d. cap. 17. numer. 53. Thom. Valasc. d. alleg. 34. num. 4.

ζ *Inuocato, si opus fuerit, brachio sæculari.*] An si iudex sæcularis neget, possit ad id cogi sub pœna excommunicationis? Affirmant Ludou. Rodolphin. de brachio sæculari, num. 45. Menoch. de Arbit. casu 452. Bellacomb. tom. 1. Commun. opin. lib. 3. tit. 1. numer. 118. pag. 367. Fariñ. in praxi crim. q. 197. num. 8. Bouadil. d. cap. 17. num. 80. Fr. Emmañ. quæst. Regul. tom. 1. q. 8. art. 14. D. Mart. de Iurisdictione, p. 1. cap. 52. num. 1.

CAPVT

CAPVT IX.

Domini ac magistratus cogentes directè vel indirectè, minis & pœnis subditos suos ad certa matrimonia contrahenda cum certis personis, ipso facto excommunicantur.

α ITa plerumque temporalium dominorum, ac magistratuum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excœcant, vt viros, & mulieres, sub eorum iurisdictione degentes, maximè diuites, vel spem magnæ hæreditatis habentes, minis & pœnis adigant cum ijs matrimonium inuitos contrahere, quos ipsi Domini, vel magistratus illis præscripserint. *a* Quare cùm maximè nefarium sit, matrimonij libertatem violare; & ab eis iniurias nasci, à quibus iura expectantur: præcipit sancta Synodus omnibus, 1 *cuiuscumq; gradus, dignitatis, & conditionis existant*, β *sub anathematis pœna*, *b* quam ipso facto incurrant, ne quouis modò directè vel indirectè subditos suos, vel quoscunque alios cogant, quo minus liberè matrimonia contrahant.

a c. cum locũ c. requisiuit, & c. Gemma, de desponsatione impuberum.
b Conc. Taris. 1. c. 6. c. nullus. 36. q. 2

DECLARATIONES.

1 *Cuiuscunq; gradus, dignitatis & conditionis existant.*] S.D.N. Gregorius XIII. declarauit, non comprehendi priuatas personas, sed tantũ supradictos Dominos temporales, & magistratus cuiuscumque dignitatis existant. Verum est tamen, particulares ac priuatas personas grauiter peccare, si minis adigant inuitos contrahere matrimonium, & quidem eorum peccatum Ordinarij possent excommunicatione dignum iudicare.

REMISSIONES.

α VIde Gutier. Canon lib. 1. cap. 20. num. 32. Pat. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 20. num. 19. Latè P. Sanch. de Matrim. libr. 2. disput. 27. P. Henriq. in sum. libr. 11. cap. 6. §. 6. lit. G. resoluentes etiam Concilium in præsenti loqui tantùm de domino tem-

temporali, & de magistratu cogente, qui in foro exteriori habet iurisdictionem in subditos; non comprehendere Regem, Imperatorem, parentes, nec illum, qui retrahit à matrimonio cum isto aut illo. Vide etiam nouissimè Guttier. tract. de Matrim. cap. 79. à num. 8.

β *Sub anathematis pœna.*] An hæc excommunicatio lata sit solùm contra iniustè impedientes matrimonia? Affirmant Nauar. in Man. cap. 27. num. 150. P. Sanch. d. disp. 27. num. 8. vbi num. 9. resoluit, parentes iniustè impedientes matrimonia filiorum non incurrere hanc excommunicationem, de quo etiam Guttier. d. c. 79. à nu. 1. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 176. vers. Ad secundam partem, P. Henriq. lib. 11. cap. 6. num. 5. in Commento.

CAPVT X.

Tempora designantur quibus nuptiarum solemnitates celebrari non conuenit.

a *Conc. Laodicen. Can. 52. Conc. Saleguſtadien. ca. 3. c. Capellanus, de feriis.*

1 α β AB aduentu Domini nostri Iesu *a* Christi vsque in diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum vsque in octauam Paschatis inclusiuè, antiquas sollemnium nuptiarum prohibitiones diligenter γ *ab omnibus obseruari* sancta Synodus præcipit: in alijs verò temporibus nuptias solemniter celebrari permittit: quas Episcopi, vt ea, qua decet modestia, & honestate fiant, curabunt. sancta enim res est matrimonium, & sanctè tractandum.

DECLARATIONES.

1 *Ab Aduentu.*] Quocunque tempore potest Matrimonium contrahi coram Parocho: sed nuptiarum solemnitates, conuiuia, traductio ad domum, & carnalis copula certis temporibus prohibentur.

REMISSIONES.

α VIde Matiens. in Rub. tit. 1. Gloss. 1. numer. 147. lib. 5. Recopilat. latissimè, P. Sanch. de Matrim. libr. 7. disput. 7. plures Doctores refert Cened. ad Decretal. Collect. 22. Petr. de Ledesm. in sun. p. 1. de Sacramento Matrim. cap. 10. conclus. 8. dub. 1. vers. *El tercel.*

β *Ab*

β *Ab aduentu Domini.*] An incipiat à media nocte, quæ est initium diei primæ Dominicæ Aduentus, vbi consuetudo aliud non exposuerit? Affirmat Caualcan, in suis decis. par. 2. decis. 12. de Contractibus, quæ in ordine est 58. nu. 19. Negat P. Sanch. li. 7. disp. 7. nu. 2. resoluens tempus Aduentus in hac prohibitione incipere à primis vesperis Sabbati præcedentis, in Feria autem quarta Cinerum à media nocte illius feriæ incipere.

γ *Ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit.*] An contrarium faciens peccet mortaliter? Affirmant, non tamen ob id dirimi matrimonium resoluentes, Matiens. d. gl. 1. nu. 147. Cened. d. collectan. 21. nu. 2. P. Sanch. d. disp. 7. à nu. 3.

Decretum de Reformatione.

Eadem sacrosancta Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc in præsenti Sessione statuenda decernit.

CAPVT I.

Norma procedendi ad Episcopi creationem Ecclesiæ Dei vtilem hic datur. Idem in Cardinalium electione teneatur omnino.

α SI in quibuslibet Ecclesiæ gradibus prouidenter, scienterque curandum est, vt in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilque præposterum; multò magis elaborandum est, vt in electione eius, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur. Nam totius familiæ Domini status, & ordo nutabit, si, quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite. Vnde, etsi *a* aliàs sancta Synodus de promouendis ad Cathedrales, & superiores ecclesias nonnulla vtiliter decreuit; hoc tamen munus huiusmodi esse censet, vt, si pro rei magnitudine expendatur, nunquam satis cautum de eo videri possit. Itaq; statuit, vt, cùm primùm ecclesia vacauerit, supplicationes, ac preces publicè, priuatimque habeantur, atq; à Capitulo per ciuitatem & diœcesim indicentur, quibus Clerus, populusque bonum à Deo pastorem valeat impetrare. Omnes verò, & singulos, qui ad promotionem præfi-

a *Sup. de ref. sess. 6. c. 1. sess. 7. c. 1. & 2. & sess. 22. cap. 2.*

ciendorum, quodcumque ius, quacumque ratione, à Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in ijs pro præsenti temporum ratione innouãdo, hortatur, & monet, vt in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quàm si bonos Pastores, & ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant; eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi, quos digniores, & ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed, eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint; & quos ex legitimo matrimonio natos, & vita, ætate, doctrina, atque alijs omnibus qualitatibus præditos sciant, *a* quæ iuxta sacros canones, & Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam verò in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneoq; bonorum, & doctorum virorum testimonio, non vniformis ratio vbiq; ex nationum, populorum, ac morũ varietate potest adhiberi; mandat sancta Synodus, vt in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præscribatur quibusque locis, & prouincijs propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quę magis eisdem locis vtilis, atque opportuna esse videbitur: ita tamen, vt, cùm deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit, *b* ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio, 1 *ac professione fidei ab eo facta*, quamprimùm ad Sanctissimum Romanum Pontificem omnino transmittatur: vt ipse Summus Pontifex, plena totius negotij, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factã reperti fuerint, ecclesijs possit vtiliùs prouidere. *β Omnes verò inquisitiones*, informationes, testimonia, ac probationes, quæcumque de promouendi qualitatibus, & ecclesiæ statu à quibuscunque, etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio, & alios

a c. cũ in cunctis, &c. cum nobis olim, de elect. Conc. Lat. sub Leone 10. de ref. Curia in prin. sess. 9.

b S. D. N. Pius 4. in Bulla super forma iuramenti professionis fidei.

& alios tres Cardinales diligenter examinentur; ac relatio ipsa Cardinalis relatoris & trium Cardinalium subscriptione roboretur: in qua ipsi singuli quatuor Cardinales affirment, se, adhibita accurata diligentia, inuenisse promouendos qualitatibus à iure, & ab hac *a* sancta Synodo requisitis, præditos; ac certò existimare sub periculo salutis æternæ idoneos esse, qui ecclesijs præficiantur: ita vt relatione in vno Consistorio facta, quo maturius interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Cōsistorium iudicium differatur; nisi aliud Beatissimo Pontifici videbitur expedire. *y Ea verò omnia*, & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & ceteris qualitatibus aliàs in eadem Synodo constituta sunt, decernit eadem, etiam in creatione sanctæ Romanę ecclesiæ Cardinalium, etiam si Diaconi sint, exigenda; quos Sanctissimus Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commodè fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. Postremò, eadem sancta Synodus, tot grauissimis Ecclesiæ incommodis commota, non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiæ Dei esse necessarium, quàm vt Beatissimus Romanus Pontifex, quam solicitudinem vniuersæ Ecclesiæ ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, vt lectissimos tantùm sibi Cardinales asciscat; & bonos maximè, atq; idoneos pastores singulis ecclesijs præficiat, idque eò magis, quod ouium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, & sui officij immemorum Pastorum *b* regimine peribunt, Dominus noster Iesus Christus de manibus eius sit requisiturus.

a in dictis locis.

b Ezech. 33. & 34. Act. 20. sup sess. 6. de ref. c. 1.

DECLARATIONES.

1 *Ac professione fidei ab eo facta.*] Professio fidei ab Episcopo emittenda est iuxta Bullam Pij IV.

Hoc decretum extenditur etiam ad eos, qui de Monasterijs, conuentibus, domibus & alijs quibuscunq; bonis regularibus, quorumcunq; Ordinum etiam militiarum, quocunque nomine vel titulo prouidentur.

Idem

Idem Pius IV. per aliam bullam, ad hanc fidei professionem teneneri voluit omnes Doctores, magistros, regentes, & alios cuiuscumque artis & facultatis professores, siue Clerici, siue laici, vel cuiuscunque ordinis regulares sint, qui docere vel promoueri, vt suprà voluerint. Itaq; Ordinarij eorum locorum vbi studia vigent, negligentes hanc fidei professionem exigere, puniendi sunt.

REMISSIONES.

α VIde Nauarr. in tract. de Orat. Miscel. 33. cum seqq. & Miscel. 42. Mandos. de Signaturæ gratiæ in prin. verb. Prouisiones, Ludou. Maretan. in Clypeo Militaris Ecclesiæ li. 3. c. 19. & 20. cũ seqq. nouissimè P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit lib. 30. tract. 3. nu. 163.

β *Omnes verò inquisitiones, &c.*] Vide Flamin. de Resignationib. li. 8. quæst. 5. nu. 10. cum seqq & quæst. 6. num. 4. vbi resoluit, idem tenendum in beneficijs consistorialibus, cùm in eis vigeat eadem ratio.

γ *Ea verò omnia, &c.*] Vide P. Azor. instit. Moral. par. 2. lib. 6. cap. 6. col. 682.

CAPVT. II.

Quolibet triennio fiant Concilia prouincialia per ipsum Metropolitanum, aut, eo impedito, Coepiscopum antiquiorem. Ad ea conueniant quicunq; de iure vel consuetudine interesse debent. Episcopi nulli Archiepiscopo subiecti eligant vicinum Metropolitanum. In reliquis vigeat eorum exemptio. Synodi diœcesanæ quotannis celebrentur, &c.

α PRouincialia Concilia, sicubi omissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, controuersijs componendis, *a* alijsque, ex sacris canonibus, permissis renouentur. 1 β *Quare Metropolitani* per se ipsos, seu, illis legitimè impeditis, 2 *Coepiscopus* antiquior intra annum ad minus à fine præsentis Concilij, & deinde 3 γ *quolibet saltem triennio* post octauam Paschę resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, seu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat 4 *Synodum in prouincia sua* cogere: quò Episcopi omnes, *&* δ *alij, qui de iure*, vel consuetudine interesse debẽt, exceptis ijs, quibus cum

a c. propter ecclesiast. cũ seq. 18. dist. c. sicut olim. de accusa. Conc. Aurel. 3. c. 1. Cõc. Lat. sub Leon. 10. Sess. 10. in 2. Lat. sub Innoc. 3. exigebatur vt singulis annis Metropolitan. visitaret c. 6.

cum imminenti periculo transfretandum esset, conuenire omnino teneantur. 5 ε *Nec Episcopi* comprouinciales prætextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam Ecclesiam in posterum accedere inuiti compellantur. 6 ζ *Itidem Episcopi*, 7. *qui nulli Archiepiscopo* subijciuntur, aliquem 8 *vicinum Metropolitanum* 9 *semel eligant*, 10 *in cuius Synodo prouinciali cum aliis interesse debeant*, & quæ ibi ordinata fuerint, obseruent, ac obseruari faciant: in reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia salua, atque integra maneant. 11 *Synodi quoque diœcesanæ* 12 *quotannis celebrentur*: 13 ζ *ad quas exempti* etiam omnes, qui aliàs, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum sæcularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ij, 14. *qui illarum curam gerunt*, quicunque illi sint. Synodo interesse. Quod si in his tam Metropolitani, quàm Episcopi, & alij suprascripti negligentes fuerint, pœnas, sacris *a* canonibus sancitas, incurrant.

a *Conc. Taracon. c. 8.*

DECLARATIONES.

1 *Quare Metropolitani.*] Metropolitani negligentes conuocare Concilium Prouinciale, à summo Pontifice excitantur, præsentis tenore capituli.

Metropolitanus, qui ex aliqua caussa Concilium hoc ad præscriptum tempus celebrare non potest, à summo Pontifice solet dispensari.

2 *Coepiscopus antiquior.*] Suffraganeus antiquior, Metropolitano impedito, debet conuocare Concilium Prouinciale, & in cæteris vice dicti Metropolitani fungi, prout decernitur hoc ca. & non alius Episcopus, qui non est suffraganeus, etsi sit exemptus & Apostolicæ Sedi immediatè subiectus, licet in Concil. Prouinciali per Metropolitanum, dum viueret, celebrato iuxta formam huius c. elegerit dict. Metropolitanum, cuius Synodo interesset, etiamsi omnibus d. Metropolitani suffraganeis antiquior esset, ac in Concil. Prouinciali super omnes dictos suffraganeos sederet.

3 *Quolibet saltem triennio.*] In India ob distantiam Episcoporum comprouincialium hoc triennij tempus ad Concilium celebrandum vsq; ad sextum annum à sede Apostolica prorogatur.

4 *Syno-*

4 *Synodum in Prouincia sua.*] Ad Archiepiscop. spectat electio loci celebrandæ Synodi prouincialis: tamen cessantibus impedimẽtis iustis, & accedentibus commoditatibus necessarijs probauit Congregatio Concil. Metropolitanam Ecclesiam non esse relinquendam.

Decreta, quæ in Concilijs Prouincialib. conduntur, publicari non debent inconsulto Romano Pontifice: mittentes autem ad Sedem Apostolicam Diœcesanas Synodos, laudandi sunt.

In Concilijs Prouincialib. attendendum est in præcedentia Episcoporum tempus ordinationis; non autem dignitas Ecclesiarum vel earum ordo & præeminentia.

Commendatarij Monasteriorum siue Abbatiarum in Concilijs Prouincialibus inter Abbates sunt recipiendi. Canonici Cathedralis Ecclesię præferendi sunt quãdo capitulariter procedunt: extra hunc casum Abbates titulares habentes vsum mitræ debent præcedere Commendatarios, post hos, locum habent Dignitates, & post Dignitates collocandi sunt Procuratores Ecclesiarum Cathedralium: nec tenentur venire ad Concilium Prouinciale exempti & Abbates eorum, nec ij, qui de iure vel consuetudine interesse non debent, capitula tamen Cathedralium Ecclesiarum specialiter inuitantur, & ad obseruationem Decretorum Concilij Prouincialis omnes obligantur, cum Episcoporũ Iurisdictioni subduntur: exempti quoq; in casibus à iure communi, ex Concil. Trident. Decretis debent aliquem Metropolitanum eligere cuius Concilio intersint, siquidem specialiter Episcopis aut Conc. Prouinciali in Episcopo potestas tributa est, vt contra inobedientes, iuris remedijs procedant.

5 *Nec Episcopi.*] Episc. prouinciales, non tenentur accedere ad suum Metropolitanum, nisi vt intersint Synodo prouinciali, non obstante aliqua in contrarium consuetudine. Et ideo Episcopi comprouinciales ex Decreto huius c. non tenentur personaliter accedere, nec procuratorem mittere, ad præstandũ obedientiam Metropolitano suo, nullaq; consuetudo etiam immemorabilis obstat.

Abbates Commendatarij, Capitulorum deputati vocem duntaxat consultiuam in Concilio Prouinciali habent. Episcoporum procuratores possunt etiam decisiuam habere, si Concilio Prouinciali placuerit.

6 *Itidem Episcopi.*] Non solùm Episcopi exempti tenẽtur eligere vt in hoc decreto, verum etiam Prælati inferiores, qui hanc electionem liberam habent, licet eorum Capitula contradicerent: quæ Capitula tenentur ad eandem obseruantiam decretorum in Conci. Prouinciali conditorum, sicut ipsi Prælati eligentes.

7 *Qui nulli Archiepiscopo subijciuntur.*] Hoc Decretum non habet locum in Episcopis, qui sunt in Prouincia Romana, veluti, qui sunt inter Capuanam prouinciam, & Pisanam, *ca. Tua, de offic. Vic.*

8 *Vicinum Metropolitanum.*] Hunc solus Episcopus, & alij Inferiores Ecclesiarum absq; consensu Capituli & cleri, imò ipsis contra dicenti.

centibus, & aliam electionem facientibus, eligere possunt, prout dictum est. Et notandum quod Episc. exemptus, qui Metropolitanum vicinum semel elegit, & eius prouinciali Synodo interfuit, nõ potest ab eodem Metropolitano compelli, nec cogi ad constitutiones in ea Synodo editas obseruandas. Sic Congregatio censuit, & hoc ratione exemptionis, nam Concilium loquitur tantum de interessentia, in reliquis verò seruat exemptionem Metropolitanorum.

9 *Semel eligant.*] Prouincialem Synodum semel eligens Episcopus exemptus, ad illam in futurum semper accedere tenetur, sub eisdem pœnis, ac si exemptus non esset, similiterq; eius successor Archipresbyter nullius Diœcesis potest Archiepiscopum aliquem in Metropolitanum eligere, atq; eius Synodo prouinciali se subijcere, non obstante contradictione cleri dicti Archipresbyteratus.

10 *In cuius Synodo Prouinciali cũ aliis interesse debeant.*] Capitula etiam exẽpta tenentur obseruare decreta in Synodo Prouinciali facta.

11 *Synodi quoq; diœcesanæ.*] Episcopi qui sunt in prouincia Papæ, tenentur suas synodos facere: si autem non faciant, accersentur Romam ad celebrandum Concilium Prouinciale.

12 *Quotannis celebrentur.*] Episcopus legitimis de caussis impeditus potest celebrari facere Synodum diœcesanam in suo Episcopatu per procuratorem aut Vicarium suum generalem, cum sufficienti mandato, cum hic Concilium loquatur impersonaliter. Et in constitutionibus faciendis non est requirendus consensus & approbatio cleri, sed tantum consensus Capituli, qui etiam non est necessariò sequendus, præterquam in certis casibus à iure expressis.

Scriptum fuit Archiepiscopo Panormitano de Synodo, vt ne coniunctim cum alijs Episcopis, sed vnusquisq; separatim suam celebraret Synodum, ex Concil. Trident. decreto.

Licet in Pontificiali Romano legatur, quod constitutiones, quę in synodis fiunt per verbum *placet*, approbari debeant, hoc tamen non procedit in synodo diœcesana, in qua consensus Capituli requiritur quidem, non autem est necessarium illum sequi, nisi in quibusdam casibus à iure expressis.

13 *Ad quas exemptioẽs.*] Etiam Rectores, qui nullius diœcesis sunt, tenentur accedere ad synodum diœcesanam illius Episcopi, qui tanquam proximior potest eas Ecclesias visitare ex decreto Cõcilij *præsentis Sess. c. 9.* quia cum ius habeat visitandi istos Parochos, frustra videretur visitare, nisi priùs ad synodum vocati & instructi essent de ijs ordinationib. quas scire eos oportet, aliqui tamen dixerunt, quod *d. c. 9. infr.* tribuit tantum ius visitandi, quod est longè diuersum à iure cogendi ad synodum.

Ratione Parochialium obtinentes beneficium in vna Diœcesi, vel ciuitate, cum tamen ipsi in alia habitent, tenentur ad synodum diœcesanam illius Episcopi accedere, cui subiecti sunt, eiusq; leges obseruare.

14 *Qui illarum curam gerunt.*] Hoc seruandum est, etiam hoc posito quod institutio, vel nominatio ad illos pertineret.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Concilium, pag. 74. latè P. Azor. instit. Moral. p. 2. li. 3. c. 47. per totum, Fr. Emm. quæst. Reg. tom. 3. qu. 46. art. 2. cum seqq. nouissimè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 20. n. 69. vers. Quartum, Aloys. Ricci. in collect. decis. collect. 1153.

β *Quare Metropolitani per seipsos, seu illis legitimè impeditis, &c.*] Vide Zerol. d. verbo Concilium, §. 7. P. Azor. d. c. 47. qu. 5.

γ *Quolibet saltem triennio.*] Vide P. Azor. d. c. 47. qu. 6. Zerol. d. verbo Concil. §. 2.

δ *Et alij, qui de iure, vel consuetudine interesse debent.*] An procedat in habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem. Affirmat P. Azor. d. c. 47. q. 2. Negat in Rectoribus nullius iurisdictionis, Sayr. decis. 11. de offic. Ordin.

ε *Nec Episcopi comprouinciales, &c.*] An suffraganeus ad Metropolitanum accedere teneatur extra celebrationem Concilij Prouincialis? Negatiuè censuisse sacram congregationem testatur Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Suffraganei, pag. 318.

ζ *Ad quas exempti etiam omnes, &c.*] Vide P. Azor. d. c. 47. qu. 3.

CAPVT III.

Visitationem suæ diœcesis faciant Episcopi & alij superiores, eamque absoluant intra biennium, certis seruandis, & saluis saluandis.

a Concil. Tolet. 4. c. 35.

α β &c. Patriarchæ, a Primates, Metropolitani, & Episcopi 1 *propriam diœcesim* per se ipsos, aut, si legitimè impediti fuerint, 2 *per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem*, si quotannis totam, propter eius latitudinem, visitare non poterunt, saltem maiorem eius partem, ita tamen, vt tota biennio per se, vel Visitatores suos compleatur, visitare non prætermittant. A δ *Metropolitanis verò*, etiam post plenè visitatam propriam diœcesim, non visitentur Cathedrales Ecclesiæ, neque diœcesis suorum comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in Cōcilio Prouinciali. 3 ε *Archidiaconi autem*, Decani, & alij inferio-

feriores in ijs Ecclesijs, 4 *vbi hactenus visitationem exercere* legitimè consueuerunt, debeant quidem, 5 ζ *assumpto notario*, de consensu Episcopi deinceps 6 *per semetipsos tandem* ibidem visitare. 7 η *Visitatores* etiam, à Capitulo deputandi, vbi Capitulum ius visitandi habet, priùs ab Episcopo approbentur: 8 *sed non ideo Episcopus*, vel, eo impedito, eius Visitator easdem Ecclesias seorsum ab his visitare prohibeatur, cui ipsi Archidiaconi, vel alij inferiores, visitationis factæ infrà mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur: non obstantibus quacunque consuetudine, etiam immemorabili, atq; exemptionibus, & priuilegijs quibuscumque. Visitationum autem omnium istarum *a* præcipuus sit scopus, sanam, orthodoxamque doctrinam, expulsis hæresibus inducere; 9 *bonos mores tueri, prauos corrigere*; populum cohortationibus & admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamque accendere; cetera, prout locus, tempus & occasio feret, ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quæ vt faciliùs, feliciusq; succedant, monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos visitatio spectat, vt paterna caritate, Christianoque zelo omnes amplectantur; ideoq; modesto contenti equitatu famulatuque studeant, 10 *quam celerrimè*, debita tamen cum diligentia, visitationem *b* ipsam absoluere. 11 θ *interimq; caueant*, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosiue sint; 12 *neue ipsi, aut quisquam suorum* 13 *quidquam procurationis causa* pro visitatione, etiam testamentorum ad pios vsus, 14 *præter id, quod ex relictis pijs iure debetur* aut alio quouis nomine, nec pecuniã, nec munus, quodcumque sit, etiam qualitercunque offeratur, accipiant: non obstante quacunque consuetudine, etiam immemorabili: 15 ι *exceptis tantùm victualibus*, quæ sibi, ac suis frugaliter, moderateque pro temporis tantùm necessitate, & non vltra, erunt ministranda. Sit tamen in optione eorum, qui visitantur, si malint soluere, id quod erat ab ipsis antea solui, certa, pecunia taxata, consuetum; 16 *an verò prædicta victualia subministrare*: saluo item iure conuentionum

a c. 1. §. *Sanè, de censi. in 6. c. Florentinæ 85. dist.*

b *Conc. bracaren. 2. ca. 1. Cõc. Ticinen. vers. statuimus etiam ne Episc. c. cauendum, & c. inter cetera, 10. q. 3. & c. cum Apostol. de censi.*

num antiquarum cum monasterijs, alijsve pijs locis, aut ecclesijs non Parochialibus inito, quod illæsum permaneat. *In x ijs verò locis, seu prouincijs*, vbi consuetudo est, vt nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud à Visitatoribus accipiatur, sed omnia gratis fiant: ibi id obseruetur. Quod si quisquam, quod absit, aliquid amplius in supra dictis omnibus casibus accipere præsumpserit; λ *is præter dupli restitutionem*, intra mensem faciendam, alijs etiam pœnis iuxta constitutionem Concil. Generalis Lugdunensis, quæ incipit, *a* Exigit: necnon & alijs pœnis in Synodo Prouinciali arbitrio Synodi, absque vlla spe veniæ, μ *mulctetur*. Patroni verò in ijs, quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere; neque visitationi ornamentorum ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum prouentibus immisceant: nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione competat: 17 *sed Episcopi ipsi hæc faciant*, 18 & *fabricarum redditus in vsus* ecclesiæ necessarios, & vtiles, 19 *prout sibi expedire magis visum fuerit*, expendi curent.

a Sexti decretal. li. 3. de censib. tit. 20. cap. 2.

DECLARATIONES.

1 *Propriam diœcesim.*] Hoc intelligitur habere locum etiam casu quo Ecclesiæ sint exemptæ, sed tunc per seipsum tantum, vel illis, quibus sibi videbitur, adiunctis, *ex c. 4. sess. 6.*

Fuit dubitatum, an liceret Episcopo in visitatione, homines monere per edicta sub excommunicationis pœna ad reuelanda ea quæ scirent contra Capitulares, & alios qui correctione, & emendatione indigent: Fuit resolutum die vlt. Martij 1.88. non licere.

2 *Per suum generalem Vicarium, Visitatorem.*] Comprehenduntur etiam exempti qui visitandi essent ab Episcopis, vt possint ipsis legitimè impeditis visitari à Vicarijs, vt hic.

3 *Archidiaconi autem.*] Ordinarius vel debet dare beneficium Ecclesiasticum Archidiacono de cõsuetudine iurisdictionem exercendi, vel permittere ei exercere iurisdictionem Archidiaconatus, sicut erat solitus. Cùm autem Archidiacono prouisum fuerit de alio beneficio, contigeritq; Archidiaconatum ipsius Archidiaconi cessione vel morte vacare, Archidiaconatus ipse in perpetuum postea sublatus esse intelligitur. Interim verò dum Archidiaconus iurisdictionem exercet, si ipse, vel eius ministri, quicquam iniustè vel perperam egerint, Ordinarius in cos animaduertere debet.

4. Vi-

4 *Visitationem.*] Congregatio censuit, Archidiaconum, dummodo visitet, percipere fructus Archidiaconatus, cùm sit absens pro seruitio Ecclesiæ, & ex præscripto Papæ.

5 *Assumpto notario.*] Verba hæc, quibus dicitur, quod Archidiaconi, Subdiaconi & alij inferiores, in sua visitatione debeant assumere notarium de Episcopi consensu, locum non habent in Abbate seculari.

6 *Per seipsos tantum*] Si iurisdictio istorum inferiorum versaretur solum in videndis rationibus & computis Ecclesiarum, per substitutos possent implere suum munus.

7 *Visitatores etiam.*] Hoc decretum, quo iubetur Visitatores à Capitulo deputatos, esse approbandos ab Ordinario, vendicat sibi locum, etiam vbi soli Capitulo absque Episcopo competit facultas visitandi, pro vt declarauit Congregatio die 30. April. 1587.

8 *Sed non ideo Episcopus.*] Licet Episcopus possit iterum visitare Ecclesias visitatas ab inferioribus, vt hic, non potest tamen iterum punire punitos ab eis, nec ab eis absolutos cogere ad innocentiam suam demonstrandum.

9 *Bonos mores tueri, prauos corrigere.*] Episcopus visitando potest aliquod crimen corrigere & punire, & non solum monere & reprehendere.

10 *Quam celerrimè.*] Nullum certum tempus ab Episcopo obseruandum ad visitationem est præscriptum, sed relictum est arbitrio Episcopi, quod debet esse moderatum, & discretum.

Dum ipse Episcopus visitat, debet continenter visitationem prosequi, neque ad extraneos actus diuertere; sed quamprimum, legitimo impedimento cessante, vt perficiatur, incumbere.

11 *Interimque caueant.*] Per Decretum hoc, §. *interimque*, quo prohibetur Episcopis, præter victualia quicquam accipiant procurationis caussa, pro visitatione, etiam testamentorum ad pios vsus, aut alio quouis nomine, non censetur sublatum Cathedraticum, quod singulis annis exigi solet ab Ordinario, tam in visitatione, quam extra. Ita censuit Congregatio Concil. die 8. Octob. 1587. Melius tamen facerent si cathedraticum extra visitationem exigerent.

12 *Neve ipsi aut quisquam suorum.*] Non potest quicquam ab eis qui visitantur, pro decretis & ordinationibus spectantibus ad visitationem, vel etiam pro scriptura laboreve, percipere Episcopus, vel ei adiuncti.

13 *Quicquam procurationis caussa.*] Episcopus re ipsa non visitans, nihil procurationis caussa exigere potest.

14 *Præter id, quod ex relictis pijs iure debetur.*] Episcopus potest ex consuetudine exigere, veluti trigesimam, ex relictis pijs ratione visitationis testamentorum: secus verò si in testamentis nullum esset relictum pium.

15 *Exceptis tantum victualibus.*] Hæc debentur ab his, qui consue-

uerunt procuratorem præſtare, & quandoque contingit à Communitatibus locorum.

Exſtante conſuetudine, vt Epiſcopo Diœceſeos viſitanti, à laicis victualia miniſtrentur, etiam Vicario viſitanti, ab Eccleſiarum Rectoribus conſuetudo attendenda ſit.

16 *Victualia ſubminiſtrare.*] Si ex conſuetudine populus ſubminiſtrat victualia Epiſcopo viſitanti, poteſt ſeruare conſuetudinem Eccleſiæ vtilem: laudabile tamen eſt, vt Epiſcopus illum minus grauet. Si verò populus ſubminiſtrabat ante Concilium ſingulis triennijs, Epiſcopus non debet exigere ſi ſingulis annis viſitauerit, niſi pro tempore quo ante præſtabat populus: quod ſi ipſe recuſaret, cogendus non eſt.

Epiſcopus exiens per villas & oppida, vt Sacramentum Confirmationis tantum conferat, à nemine eſt procurandus, & ipſi Epiſcopo Chriſmatis tantum conferendi cauſſa ad loca ſuæ Diœceſis accedenti laici vel Eccleſiarum Rectores, ad illius impenſas non tenentur.

17 *Sed Epiſcopi ipſi hoc faciant.*] Capitulum quoddam prætendit quod Epiſcopus ſine adiunctis non poſſet viſitare corpus Eccleſiæ Cathedralis, Sacramentum, reliquias, veſtes, vaſa, ornamenta, cæteraque ad cultum diuinum deſtinata: nec capellas, capellanias, dotationes, anniuerſariorum inſtitutiones & memorias defunctorum, aliaque pia opera, nec res aut bona dictæ fabricæ, aut Eccleſiæ: Congregatio tamen cenſuit, poſſe ſine adiunctis, de quibus ſeſſ. 25. c. 6. de reform.

18 *Et fabricarum reditus.*] In fabricis, quæ non ſunt de iure patronatus à fortiori decretum hoc habet locum: nam earum reditus arbitrio Epiſcopi in vſus Eccleſiæ ſunt exponendi.

19 *Pro vt ſibi magis expedire viſum fuerit.*] Cum ex hoc Decreto reditus fabricarum, quæ ſunt de iure patronatus, expendi debeant, pro vt Epiſcopo magis expedire videbitur, à fortiori hoc habet locum etiam in fabricis, quæ non ſunt de iure patronatus.

REMISSIONES.

α VIde nouiſſimè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. l. 20. num. 69. verſ. Quintum, latè P. Azor. inſtit. Moral. par. 2. lib. 3. c. 40. à principio.

β *Patriarcha.*] Plura de Illuſtriſſimis Patriarchis Eccleſiæ, & de eorum numero, præeminentia, origine, & dignitate congerunt Couarr. lib. 4. Vari. cap. 14. numer. 13. verſ. Secunda autem Sedes, Altamiran. tract. de Viſitat. ſuper hunc text. verbo, Patriarchæ, & Primat. numer. 2. Albert. Troti. de vero, & perfecto Clerico, lib. 1. cap. 13. numer. 4. Caſſian. in Catalog. p. 4. conſid. 9. Pelag. lib. 2. de planctu Eccleſię, c. 17. Petr. Rebuff. in Concord. tit. de Collat. §. ſi quis verò, in gloſſ.

gloss. verbo, Patriarchales, Fusc. de Visitat. lib. 1 cap. 2. à numer. 9. Rophin. de Re Pontif lib. 2. Rub. 5. cap. 33. & 34. Selu. de Benefic. part. 1. quæst. 2. num. 28. Illescas part. 1. historiæ Pontificalis lib. 2. cap. 1. fol. 56. col. 1, Petr. Gregor. Syntagm. lib. 15. cap. 10. Lusit. Petr. Alphons. de Vasconcellos in Harmonia Rubricarum ad Rubr. de Auctoritate & vsu pallij. num. 10. in fine, Læli. Zech. de Republ. Ecclesiast. tit. de Illustrissimis Patriarchis, Segismund. de Appellat. quæst. 8. à num. 99. Pat. Henriq. in summa part. 2. lib. 10. cap. 29. nouissimè Fr. Paulin. Berti Lucens. in praxi crim. Regular. tit. 4. c. 2. num. 7.

γ Patriarchas dici quasi Patres Patrum, seu principes Episcoporum, probat cap. Cleros, vers. Patriarchæ 21. dist. Vide Polydor. Virgil. de Inuent. rerum, lib. 4. c. 12. Læli. d. tit. de statu Reuerendiss. Patriarcharum, n. 2. Pet Gregor. Syntagm. lib. 15. c. 2. n. 11. & rei benefic. cap. 10. n. 4. Pat. Henriq. d. c. 29. §. 1. & 2. Gonzal. ad reg. Cancel. gl. 41. num. 13.

δ *Metropolitanis verò, &c.*] An Archiepiscop. possit visitare prouinciam? Affirmat Cabed. p. 1. decis. 78. num. 2.

ε *Archidiaconi autem, decani, & alij inferiores, &c.*] Vide P. Azor. d. c. 40 q. 7. Flores Vari. lib. 3. quæst. 24. num. 23.

ζ *Assumpto Notario*] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Potest Episcopus in visitatione vti quauis persona, pro vt de iure communi potest vti in actibus iudicialibus, & iterum: Episcopus non potest arctari in visitatione, vt deferat Notarium Capituli, cùm potestas visitationis adeò sibi Episcopo est concessa, vt sibi nihil in ea vendicare Capitulum possit, & ideo potest Episcopus secum ferre vel Secretarium suum, vel alium Notarium, pro vt sibi videbitur necessariò conuenire, refert ijsdem verbis Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Visitatio, §. 10.

η *Visitatores etiam à Capitulo visitandi*] An Capitulum superstite adhuc Episcopo, ex præscriptione, vel priuilegio visitandi ius habeat? Affirmat P. Azor. d c. 40. q. 8.

θ *Interimque caueant, &c.*] Vide Nau. cons. 1. de Censibus, Zerol. p. 1. verbo Visitatio, §. 5. in fine, versi. Præterea, Stephan. Gratian. discept. forens. c. 57. num. 16. cum seqq.

ι *Exceptis tamen victualibus, &c.*] Vide latè, & eleganter Zerol. d. verbo, Visitatio, §. 6. vbi dub. 1. dicit, quòd appellatione expensarum victualium comprehenduntur illæ, quæ consistunt in victu, non autem illæ, quæ concernunt alia necessaria personæ, puta si vellet visitator sumere medicinam, vel aliqua extra victum. Et dub. 2. quòd Visitator id, quod per victum sibi necessarium contingebat, non potest in pecunia taxare. Et dub. 3. quò l subditi non tenentur ministrare equitaturas Visitatori. Et dub. 4. quod Secretarius, vel Scriba non potest aliquid recipere pro suis laboribus scribendo, & transcribendo, vel dando copiam ipsius visitationis. Et dub. 5. quòd quando Episcopus visitat per alium, teneantur visitati ad omnia ipsis

visitatoribus, ac ipsi Episcopo si visitaret. Et dub. 6. quòd si Episcopus vna die duas Parochias visitauerit, vnam tantum procurationem habet. Et dubio 7. quòd Episcopus, vel alius Visitator non potest accipere procurationem ab hospitalibus, & alijs locis leprosorum, domorum Dei, pauperum, & infirmorum, nec ab Ecclesia paupere, quia debet gratis visitari, & super hoc editam fuisse à sacra Cardinalium congregat. sequentem decisionem refert Zerol. vbi sup. Quòd si beneficia omnia eximantur ab onere procurationis, Domini dixerunt, quæcunque beneficia etiam tenuia pro rata ad procurationem teneri.

κ *In ijs verò locis, seu prouincijs, &c.*] Vide Stephan. Gratian. discept. forens. c. 57. num. 19.

λ *Is præter dupli restitutionem, &c.*] Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. de Visitat. c. 9. fol. 28. P. Azor. inst. Moral. p. 2. l. 3 c. 42. col. 360. vide ad hoc Nauar. cons. 11. de Censibus.

μ *Mulctetur.*] Vide Spin. in Speculo testament. gloss. 4. principali, num. 91.

CAPVT IV.

Prædicationis munus frequenter obeundum: à parochianis ecclesiæ Parochialis adeunda est ad audiendum verbum Dei: nullus contradicente Episcopo prædicare præsumat in ecclesijs etiam regularium, &cæt.

a Cōc. Carth. 4. c. 20. Cōc. Rhemen.

b c. Episcopus nullā rei 88. dist. c. sup. sess. 1. de ref. c. 2. Conc. Arelat. 4. c. 10. Conc. Lat. sub Inn. 3. c. 10. c. inter cetera de off. ord. Conc. Maguntiacum c. 25.

1 α PRædicationis munus, *a* quod Episcoporum præcipuum est, cupiens sancta Synodus, quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri, Canones alias super hoc editos, sub fel. rec. *b* Paulo III. aptiùs præsentium temporum vsui accommodando, mandat, vt in ecclesia sua 2 *ipsi per se*, aut, si legitimè impediti fuerint, 3 *per eos, quos ad prædicationis munus assument*, in alijs autem ecclesijs 4 *per parochos*, siue, ijs impeditis, per alios 5 *ab Episcopo* β *impensis eorum*, qui eas 6 *præstare vel tenentur, vel solent*, deputandos in ciuitate, aut in quacunque parte diœcesis, censebunt expedire, γ *saltem omnibus Dominicis*, & sollemnibus diebus festis; tempore autem Ieiuniorum 7 *Quadragesimæ*, & Aduentus Domini, quotidie, vel saltem

tem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, 8 *sacras scripturas, diuinamq; legem annuncient*, & aliàs, quotiescumque id opportunè fieri posse iudicauerint. 9 *Moneatq; Episcopus populum* diligenter, δ *teneri vnumquemque Parochiæ* suæ interesse, vbi commodè id fieri potest, α ad audiendum verbum Dei. 10 ε *Nullus autem sæcularis*, siue 11 *regularis*, 12 *etiam in Ecclesiis suorum Ordinum*, 13 *contradicente Episcopo*, 14 *prædicare præsumat.* ζ *Iidem etiam* saltem Dominicis, & alijs festiuis diebus pueros in singulis Parochijs fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab ijs, ad quos spectabit, doceri curabunt; &, si opus sit, etiam per censuras ecclesiasticas compellent: non obstantibus priuilegijs, & consuetudinibus. In reliquis, ea, quæ de prædicationis munere sub eodem Paulo III. decreta fuerunt, suum robur obtineant. a 4. Can. sup. ca. 24.

DECLARATIONES.

1 *Prædicationis munus.*] Congregatio censuit, electionem, & deputationem prædicatoris ad solos Episcopos in eorum Cathedralibus Ecclesijs spectare, nulla habita ratione cuiuscunque consuetudinis etiam immemorabilis, qua talis deputatio Capitulo, vel Episcopo vna cum Capitulo, aut cuiuis alteri competeret. Est autem in optione Episcopi, vtrum ipse malit Prædicatorem in sua Cathedrali eligere, aut deputare, quando populus illum etiam ab immemorabili tempore eligere & nominare consueuisset, vel prædictam nominationem ex immemorabili consuetudine relinquere, ita tamen, vt ipse Episcopus electionem, deputationemque Prædicatoris faciendo populum, ad sustentationis gratiam aliquid erogandum, nō compellat: sin verò populum prædicta facultate eligendi prædicatorem Episcopus vti finat, eundem populum cogere possit ad eas impensas & eleemosynas Prædicatori præstandas, quas ipse populus in hanc caussam præstare solitus est. In alijs Ecclesiis ad Episcopum similiter pertinet electio, & deputatio prædicatoris impensis eorū, qui illas præstare vel teneantur vel solent. Concilium tamen non sustulit immemorabilem consuetudinem, qua facultas nominandi prædicatorem in Ecclesijs non Cathedralibus, alteri, quam Episcopo, competeret in sua Diœcesi, etiamsi sit Cathedralis. *Hoc c. inf. §. In optione.*

2 *Ipsi per se.*] Episcopus qui legitimè impeditus, hoc officium prædicandi per seipsum non præstat, per alium impensis suis præstare debet, nisi ex consuetudine hoc ad alium spectaret.

Diaconus non debet prohiberi exercere onus prædicandi, nisi ob iustam aliquam caussam.

3 *Per eos quos ad prædicationis munus assument.*] His verbis liquet quod ius erigendi Prædicatorem spectat ad Episcopum, & non ad alium quempiam.

Pius V. decreuerat in Cathedrali solum Episcopum teneri ad præstandum stipendium Prædicatori, non obstante quacunq; consuetudine, etiam immemorabili: at Gregor. XIII. dixit deinceps rationem habendam esse consuetudinis immemorabilis & Episcopum hac ratione posse cogere.

In optione tamen Episcopi erit Prædicatorem in sua Cathedrali deputare, etiamsi alias pertineret ad populum ex immemorabili consuetudine. At tunc non poterit Episcopus compellere populum ad solitam eleemosynam & impensas Prædicatori præstandum. Secus si Episcopus sineret vt populus nominaret, & solitus esset eleemosynas præstare. Non potest Episcopus denegare licentiam prædicandi in Parochiali, eò quod prædicetur in Cathedrali, sed permittere, iuxta formam huius Decreti, & c. 3. Sess. 5.

4 *Per Parochos.*] Onus eligendi Prædicatorem incumbit Episcopo vel Parocho, & si Curatores animarum per se volunt munus Prædicatoris obire, non debent prohiberi.

5 *Ab Episcopo.*] Vbi viget consuetudo, quod populus soluat Concionatori, ea est seruanda, nisi forsan facultas nominandi Prædicatorem vniuersitatis ab immemoriali tempore Episcopo competeret, & Episcopus talem nominationem sibi vendicaret.

Merces, quæ prædicatoribus tribui solet, nulla ex parte à pensionarijs est exigenda, atque eo minus, si populus hos sumptus facere solebat.

Si ex publico ciuitatis ærario concionatori solent eleemosynæ dari, ea consuetudo seruanda est.

6 *Præstare vel tenentur, vel solent.*] Etiam pro Ecclesiis Cathedralibus.

7 *Quadragesimæ.*] Redarguit Sedes Apostol. Episcopum, qui tempore quadragesimæ ad aliam Ecclesiam Cathedralem sibi vnitam, Concionatorem non destinauerat.

Per hoc Decretum relinquitur arbitrio Episcoporum, an tempore quadragesimæ, & Aduentus quotidie vel tribus diebus in hebdomada vel minus illis tribus diebus prædicetur, cum hodie Aduentus non dicatur propriè tempus ieiunij.

8 *Sacras scripturas, diuinamq; legem annuncient.*] Non est ponendus punctus commatis post verbũ *Ieiuniorum*, quasi sacra scriptura annuncianda sit in omnibus vigilijs, per annum, & quatuor anni statis

tempo-

temporibus, sed refertur dumtaxat ad quadragesimam, & aduentum.

9 *Moneat Episcopus.*] Ordinarius non potest per hoc Concilium mulctis & pœnis, etiam in caussa notabilis negligentiæ aut contumaciæ, cogere populum, ad audiendam missam, & sacram concionem in Ecclesia Parochiali, nec pueros ad discendum Doctrinam Christianam, etiam si hoc fieri voluerit in oppidis, villis, aut alijs locis extra Ciuitatem.

10 *Nullus autem sæcularis.*] Vigore Bullæ fel. rec. Pij Quinti de professione fidei facienda, regulares Concionatores non tenentur facere professionem fidei antequam prædicandi munus assumant: potest tamen Ordinarius, quo tempore solet prædicandi licentiam ex Decreto Concilij Tridentini hoc cap. concedere regularibus, ab eisdem exigere hanc fidei professionem, si ita videbitur sibi expedire.

11 *Siue regularis.*] Munus prædicationis per Episcopum committi potest etiam clerico qui non sit in sacris Ordinibus constitutus, non enim alicuius Ordinis sacri videtur actus esse. Fuit tamen dictum, quod secus de laico.

12 *Etiam in Ecclesiis suorum ordinum.*] Habet etiam locum in exemtis Ecclesiis, habentibus proprium Prælatum, in quibus, qui obtinere vult licentiam prædicandi ab Episcopo, à Prælato eidem offerri debet.

13 *Contradicente Episcopo.*] Per hæc verba quibus cauetur vt nullus prædicet contradicente Episcopo, Sedes Apostolica nemini prædicandi licentiam concedere solet, nisi de consensu Episcopi.

14 *Prædicare præsumat.*] Immò ab Episcopo benedictionem petere tenetur ex Decreto Concilij, Sess. 5. c. 2. quo tempore poterit Episcopus professionem fidei exigere ab eo.

Non potest Episcopus Ordinarius, ad libitum, & sine caussa rationabili suspendere à prædicatione.

REMISSIONES.

α Vide latè Zerol. in praxi Episcop. p. 1 verbo Prædicatio, pag. 287. P. Henriq. in sum. p. 1. li. 7. cap. 28 §. 8. nouissimè P. Val. Regin. in praxi fori pœn. lib. 20. num. 69. vers. Tertium est, & lib. 18. nu. 118. cum seqq.

β *Impensis eorum.*] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit: Munus eligendi Prædicatorem ad Episcopum spectat, nisi in contrarium sit consuetudo ab immemoriali tempore. Et iterum: Episcopus debet sumptibus proprijs conducere in Ecclesia Cathedrali Prædicatorem, non obstantibus quibuscunque consuetudinibus et-

iam immemorabilibus; & dum est dubium, quorum sumptu sit conducendus concionator pro Quadragesima, debet Episcopus interdum proprio sumptu conducere illum. Iisdem verbis refert Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Prædicatio, §. 7.

γ *Saltem omnibus Dominicis, & solemnibus diebus festis.*] Vide Bouadil. in sua Politica, lib. 2. cap. 18. num. 194. lit. K. vbi resoluit, quòd correctores ciuitatum possunt facere etiam renitente Vicario generali, vt saltem omnibus diebus Dominicis, & solemnibus festis, populo prædicetur, de quo etiam latè Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 62. art. 19.

δ *Teneri vnumquemq; Parochiæ suæ interesse.*] Vide Pat. Soar. de Relig. tom. 1. lib. 2. cap. 26. num. 5. P. Azori. instit. Moral. p. 1. lib. 7. ca. 3. q. 7. & lib. 12. cap. 2. q. 1. vers. Deinde, Zerol. d. verbo Prædicatio, §. 4. & p. 2. verbo, Parochia, pag. 82. vbi dicit sacram Cardinalium congregationem disposuisse, non posse Ordinarium mulctis, & pœnis cogere ire ad audiendum sacram concionem, & Missam in Ecclesia Parochiali.

ε *Nullus autem secularis, siue Regularis etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat.*] Vide P. Henr. d. lib. 2. cap. 18. §. 8. Zerol. d. verbo Prædicatio, §. 3. Fr. Emman. quæst. Reg. tom. 3. q. 32. art. 5.

ζ *Iidem etiam, &c.*] Vide etiam Beiam Respons. casuum Consci. p. 3. casu 27. vers. Tandem, vbi etiam resoluit, nequaquam esse absoluendum eum, qui vel ob negligentiam, vel verecundiam Pater noster, Aue Maria, Credo, & decem præcepta addiscere non curat: postquam tamen sic ignorans pro viribus elaborat, vt hæc memoriæ tradat, & nec verbum vnum retinere potest, dummodo tamen credat singulos articulos, quando sibi proponuntur à ministris Ecclesiæ, & sciat de illis, ac de præceptis Decalogi respondere quando interrogatur, & deprecetur Deum intendens saltem virtualiter ad ea, quæ in oratione Pater noster continentur, absolui tunc poterit. Vide etiam Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Doctrina Christiana, §. 2. vbi §. 3. dicit sacram Cardinalium Congr. censuisse in hæc verba: Ordinarius non potest mulctis, & pœnis, etiam in casu notabilis negligentiæ, aut contumaciæ, cogere pueros ad discendam doctrinam Christianam, etiamsi hoc fieri noluerint in oppidis, villis, & aliis locis extra ciuitatem: nec valet, quia Concilium loco citato dicit posse compelli per Censuras Ecclesiasticas, quia ibi loquitur de compulsione illorum, quorum interest eam docere, & non de compulsione puerorum seu parentum ipsorum.

CAPVT

CAPVT V.

Causæ criminales grauiores contra Episcopos à solo summo Pontifice cognoscantur & terminentur. Aliquando tamen sua manu committet summus Pontifex causæ disquisitionem Metropolitanis; qui solam facti instructionem facient, & ad Sanctißimum Dominum mittent, &c. Minores criminales cognoscantur à solo Concilio prouinciali, &c.

1 α CAusæ criminales *a* β *grauiores* contra Episcopos, γ etiam *hæresis*, quod absit, quæ depositione, aut priuatione dignæ sunt, δ *ab ipso tantùm* summo Romano Pontifice cognoscantur, & terminentur. Quòd si eiusmodi sit causa, quæ necessariò extra Romanam Curiam sit committenda, nemini prorsus ea committatur, 2 *nisi Metropolitanis*, aut Episcopis, à Beatissimo Papa eligendis. Hæc vero commissio & specialis sit, & manu ipsius Sanctiss. Pontificis signata, nec vmquam plus his tribuat, quàm vt solam facti instructionem sumant, processumq́; conficiant: quem statim ad Romanum Pontificem transmittant; *b* reseruata eidem Sanctissimo sententia definitiua. Cætera aliàs sub fel. rec. Iulio III. super his decreta; necnon & constitutio sub Innocentio III. in Concilio generali, quæ incipit, Qualiter *c* & quando; quam sancta Synodus in præsenti innouat; ab omnibus obseruetur. Minores vero criminales causæ Episcoporum, 3 *in Concilio tantùm prouinciali cognoscantur*, & terminentur, 4 *vel à deputandis* per Concilium prouinciale.

a *Vide Conc. Sardicen. c. 3. c. ad abolendam, & c. excommunicamus, §. damnati vero, de hæret. & c. quo iure, 8. dist.*

b *Suprà, Sess. 13. de Refor. c. 6. 7. & 8.*

c *Lateran. c. 8. & decret. lib. 5. tit. 1. c. 24.*

DECLARATIONES.

1 *Caussæ criminales.*] Concilium prouinciale non potest formare hunc processum contra Episcopum ad effectum transmittendi illũ ad Sanctissimum, quia vult hoc capit. vt non solum diffinitio, sed

etiam

etiam cognitio sit tantum Sanctissimi. Sic Congregatio censuit, die tertia Octobris, 1585.

2 *Nisi Metropolitanis.*] Potest Metropolitanus cognoscere caussas ciuiles Episcoporum, ex sententia Congregationis.

3 *In Concilio tantum prouinciali.*] In Concilio prouinciali possunt tractari & diffiniri causæ criminales minores, non existentibus inibi duodecim Episcopis à Concilio requisitis: quia constat, Concilia prouincialia ex minori numero Episcoporum consistere. Nec obstat, quod cognoscendis caussis Episcoporum requirantur duodecim Episcopi, quia illud procedit in caussis maioribus, vt censuit Congregatio.

4 *Vel à deputandis.*] Non est necesse, quòd sint Episcopi, qui deputandi sunt per Concilium prouinciale: quia facultas est generalis. Poterunt insuper deputati prædicti cognoscere & terminare caussas Concilio Prouinciali dissoluto, si caussæ erant cœptæ ab istis deputatis ante dissolutionem dicti Concilij: quia in simili non exspirat Iurisdictio Delegati. Quando verò causa non erat cœpta, dicti Deputati non possunt amplius illas terminare.

REMISSIONES.

α Vide Flamin. de Resignat. lib. 1. q. 10. num. 40. P. Henriq. in sum. lib. 13. cap. 55. §. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 41. nu 5. vbi resoluit, Concilium in præsenti intelligendum esse de Episcopis residentibus, qui etiam si sit causa atrocissima hæresis, aut læsæ Maiestatis, minimè citari possunt ad personaliter comparendum per quoscunq; iudices Ordinarios, vel delegatos etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, nisi expressa, ac speciali commissione manu Papæ signata.

β *Grauiores.*] Quæ autem dicantur causæ graues, & grauiores, vide apud Clar. in pract. causarum criminal. in princip. num. 9. Læli. Iordanes lib. de maioribus Ecclesiæ causis, cap. 1. & 2. Menoch. de Arbitr. casu 266.

γ *Etiam hæresis.*] An causa hæresis in Episcopo, reseruetur Papæ? Affirmatiuè decidit cap. Inquisitores, de hæret. in 6. resoluunt Nauar. Cons. 1. de foro comp. num. 5. Penna, p. 3. director. Inquisit. commento 77. pag. mihi 557 Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2 q. 81. art. 1. vers. Aduertendum tamen.

δ *Ab ipso tantum Romano Pontif.*] An solus Papa possit deponere Episcopos? Affirmat Gonzal. d. Gloss. 41. num. 21.

CAPVT

Capvt VI.

Datur Episcopis ampla potestas dispensandi in irregularibus & suspensionibus certis, & absoluendi sibi subditos à quibusuis casibus reseruatis Sedi Apostolicæ, in foro conscientiæ, etiam à crimine hæresis.

1 α LIceat β &c. *Episcopis* θ *in* a *irregularitatibus omnibus*, & suspensionibus, 2 ι *ex delicto occulto prouenientibus*,
excepta ea, quæ oritur ex 3 κ *homicidio* λ &c. *voluntario*, &
exceptis alijs deductis ξ ο *ad forum contentiosum*, 4 dispensare; & in quibuscumque π *casibus occultis*, b etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, delinquentes, 5 ϱ *quoscunque sibi subditos*, σ τ *in diœcesi sua* per se ipsos, 6 υ *aut Vicarium*, ad id specialiter deputandum, φ *in foro conscientiæ* gratis absoluere, imposita pœnitentia salutari. 7 χ &c. *Idem & in hæresis* crimine in eodem foro conscientiæ eis tantùm ββ *non eorum Vicarijs*, sit permissum.

a *Vide Seß. 14. c. 7. c. miror, &c. Contumaces, 50. dist. c. erga, 1. q. c. at si Clerici, de iud. & c. nuper, de sent. excomu.*
b *De quibus sub Alexandro, in Conc. Later. parte 14. Constitut. eius.*

DECLARATIONES.

1 *Liceat Episcopis.*] In hoc Decreto non comprehenduntur inferiores, habentes Iurisdictionem Ordinariam & quasi Episcopalem, sed Episcopi priuatiuè quoad alios. Attamen Episcopi illarum Regionum, in quibus Concilium Tridentinum ad huc receptum non est, non possunt vti ista facultate concessa in hoc Decreto.

Episcopo in aliquod delictorum (de quibus hoc Capitulum) prolapso, licet ad se absoluendum, proprium suum Confessarium deputare, cum eadem auctoritate quam ipse potest ex eodem hoc capite in sibi subditos exercere.

2 *Ex delicto occulto prouenientibus.*] Episcopus etsi à Simonia occulta dispensare possit, nō potest tamen Simoniacum rehabilitare ad beneficia in posterum obtinenda, nec ad ea retinenda quæ per Simoniam occultam obtinet.

3 *Homicidio voluntario*] Appellatione homicidij non venit mutilatio membri. Nec obstat Gloss. *in Clemen prima, de homicid.* quia procedit, quoad incurrendum irregularitatem, non quoad dispensationem.

4 *Di-*

4 *Dispensare.*] Quærebatur, an Episcopus causa huius cap. 6. habeat facultatem dispensandi cum suo Diœcesano absente in aliena Diœcesi legitimè impedito, commoranti? Congregatio censuit, quod forensis in casu huius cap. 6. potest absolui in sacramento pœnitentiæ ab illo Episcopo, in cuius Diœcesi vel Ciuitate commoratur, non autem ab alio dispensari. Facit ad hoc, quod Nuncij, qui possunt absoluere excommunicatos ob iniectionem manus in Clericos, non possint absoluere subditos extra prouinciã. Accedit etiam, quod Concilium loquatur de absolutione sacramentali in foro conscientiæ, quæ requirit præsentiam, exemplo Confessionis, quæ non potest fieri per nuncium, vel per literas.

5 *Quoscunq; sibi subditos.*] Qui non sunt subditi Episcopi, puta medicus, Prætor, & similes exteri, qui tamen habitant in Ciuitate, hoc Decreto comprehenduntur, etsi commiserint crimina in alijs ciuitatibus: habita tamen hac distinctione, quod scilicet possent absolui in sacramento pœnitentiæ à suis criminibus, non tamen dispensari super his.

6 *Aut Vicarium ad id specialiter deputandum.*] Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse non tantum Vicario generali, sed etiam Pœnitentiario, aut Vicario ad id specialiter deputato, committere absolutionem huius cap.

7 *Idem & in hæresis crimine.*] Episcopus aut Inquisitor soluere iam non possunt hominem hæreticum in foro Conscientiæ, licet hæc facultas à Concilio sit ipsis tradita.

Congregatio censuit, præsenti decreto Concilij derogatum esse non tantum in crimine hæresis, sed in omnibus casibus comprehensis, in dicta Bulla Pij V.

Item quærentibus, an idem decretum locum habeat in casibus post Concilium Tridentinum ex noua lege Sedi Apostolicæ reseruatis? S. D. N. Gregorius XIII. audita relatione Congregationis, respondit non habere locum.

In delictis occultis in materia clausuræ, per constitutionem Pij V. censetur huic Decreto derogatum.

REMISSIONES.

α Vide Hugolin. de Irregular. cap. 33. §. 1. cum seqq. & c. 62. P. Soar. de Censuris, to. 5. disp. 7. à num. 20. Sayr. eod. tract. lib. 7. cap. 7. per totum, P. Henriq. in sum. lib. 7. cap. 13. §. 2. lit. V. & lib. 14. c. 18. cum seqq. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 11. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 2. tit. 3. à num. 91. P. Ægid. de Conink. de Sacram. & Censur. tom. 2. disp. 18 dub. 14. Nicol. Garci de Benef. p. 7. c. 11. n. 12. cum seqq. & p. 11. c. 10. nu. 112. cum seqq. nouissimè Iacob de Graffis, tom. 2. consil. tit. de homicidio, Cons. 2. num. 14. cum seqq. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 5. à num. 1.

β Epi-

β *Episcopis.*] An etiam Abbatibus, aut alijs Prælatis habentibus propriam diœcesim, & in ea iurisdictionem quasi Episcopalem? Negant Cened. in Collect. ad sextum Collect. 4. num. 5. Arag. 2. 2. q. 88. art. 12. col. 7. concl. 4. Tolet. in sum. lib. 1. cap. 83. num. 5. ad finem, P. Soar. to. 4. de Pœnit. disp. 30. sect. 2. num. 6. Pet. Ledesm. tom. 2. sum. tract. 1. cap. 6. post concl. 20. diffic. 1. Nicol. Garci. d. p. 7. cap. 11. à n. 12 Affirmant P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 6. cap. 16. §. 1 Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1 q. 24. art. 13. & 16. & q. 61. art. 9. Flores Vari. lib. 3. q. 24. n. 18. Sayr. in Claui reg. lib 6. cap. 11. num. 83. in fine, Auila de Censur. p. 7. disp. 10. dub. 6. P. Sanch. in Præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 11. numer. 5.

γ An competat ea potestas Episcopis electis, & confirmatis, nondum tamen consecratis? Affirmant Cened d. Collect. 4. num. 3. P. Soar. de Censur. tom. 5. disp. 41. sect. 2. num. 7. P. Sanch. de Matrim lib. 8. disp. 2. num. 11. Nouissimè D. Gutier. Canon. lib. 3. de Matrim. cap. 49. à num, 16.

δ An possit Episcopus eam facultatem dispensandi delegare alteri vices suas illi committendo? Affirmant P. Soar. d tom. 5. disp. 41. sect. 2. num. 8. P. Valer, Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 2. num. 29. vers. Secundum. D. Gutier. d. tract. de Matrim. c. 49. num. 21. contra Henriq. in summ. lib. 14. de Irreg. cap. 14. nume. 7. & in Comment. lit. O.

ε An illa facultas dispensandi competat Capitulo Sede vacante? Affirmant Cened. d. num. 3. P. Henriq. d. cap. 16. §. 1. Fr. Emman. d. q. 61. art. 9. P. Soar. tom. 4. de Pœnit. disp. 30. sect 2. num. 4. Lud. Beia respons. casuum conscientiæ, p. 4. casu 37. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiep. Neapol. ca. 66. num. 22. P. Sanch. d. disp. 2. n. 10. Nicol. Garc. de Benef. p. 5. cap. 7. num. 41 & cap. 11. num. 21. P. Valer Regin. d. num. 29. vers. Quartum, Sayr. decis. 31. de tempor. Ordin. quem refert Aloys. Ricci in Collect. decis. 3. Collect. 721. vers. Tertiò dubitatur.

ζ An competat Archiepiscopo dum visitat? Affirmant P. Henriq. lib. 14 c. 18. num. 3. Sayr. in Claui regia, lib. 6 cap. 11. num. 79. Auila de Censuris, p. 2. cap. 7. dis. 1. dub. 10. concl. 3 & p. 7. dis. 10. dub. 6. notab. 2. circa primam conclusionem, P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 11. n. 6. & lib. 4 cap. 38. num, 13. & 14.

η An competat superioribus, seu conuentualibus Religionum exemptarum, erga Religiosos eis subditos? Affirmant, dicentes hoc expresse concessisse Pium V. in quodam Breui, cuius verba refert Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 61. art. 9. & Fr. Ioann. de la Cruz, de statu Relig. li. 1. ca. 6. dub. 16. Ludou. Beia in respons. casuum conscientiæ, p. 4 casu 37. in princip. P. Henriq. in sum. lib. 6. c. 16. §. 8. & li. 7. cap. 25. §. 2. & lib. 14. cap. fin. §. 5. ad finem, P. Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 2. num. 13. & d. cap. 11. nu. 7. P Moli. de Iustit. tract. 3. disp. 61. nu. 4. & 5. & disp. 70. in fine, Sayr. de Censuris, lib. 7. cap. 7. num. 23. No-

uissi-

uissimè Iacob de Graffis, tom.2. Consil. sub tit. de Homicid. Cons. 2. num. 23. cum seqq. Negant Pet. de Ledesm. vbi sup. diffic. 3. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiep. Curiæ Neap. cap. 66. num. 19. Nicol. Garc. d. cap. 11. nume. 20. P. Valer. Reginald. d. nume. 29. vers. Quintum est. Vbi declarat, si à suo Prælato ei in illum finem subijciantur.

θ *In irregularitatibus omnibus.*] An habeat locum, siue delictum sit proprium, siue alienum? Affirmat P. Valer. Reginald. d. num. 29. in fine, vbi resoluit, posse Episcopum dispensare in bigamia occulta, quam contraxit quis cognoscendo vxorem suam, quam ignorabat adulterium commisisse, & postea re comperta vult facto diuortio ordinari. Item in irregularitate ex defectu natalium, vt in Ordinibus bona fide susceptis possit ministrare is, qui ob crimen occultum matris coniugatæ habebatur legitimus.

ι *Ex delicto occulto.*] An occultum dicatur quod non est publicum, etiamsi ab aliquibus sciatur? Affirmant Nauar. in Man. cap. 27. num 250. aliàs 255. Lud. Lop. tom. 2. p. 2 cap. 8. Maiol. de Irregul. lib. 5. cap. 51. num. 4. P. Henriq. lib. 14. cap. 20. §. 4. Anton. Roch. de Visitar. verbo Occultis, Veg. in summa. p. 1. cap. 49. casu 16. Par. Paul. Comitol. respons. Mo. lib. 6. quæst. 44. num. 2. Tolet. in summ. lib. 1. cap. 89. nume. 5. Viual. in Candel. aureo, tit. de Irregul. nume. 315. Genuens. d. cap. 66. nu. 2. P. Azori. instit. Moral. p. 1. lib. 8. cap. 10. quæst. 9. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Irregularitas, §. 1. Auil. de Censuris, p. 2. cap. 7. disp. 1. dub. 12. concl. 2. & p. 7. disput. 10. dub. 6. P. Soar. tom. 4. disp. 30. sect. 2. num. 2. & tom. 5 de Censur. disp. 41. sect. 2. nume. 6. P. Molin. de Iustit. tract. 3. disput. 79. num. 8 vers. 2. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 24. art. 11. P. Sanch. de Matrimon. lib. 2. disp. 37. num. 11. & lib. 8. disp. 34. num. 55. & in præcepta Decalogi, lib. 2. ca. 11. num. 19. cum seqq. P. Valeri. Reginald. d. tract. 2. num. 30. Negant dicentes occultum dici, quod non potest probari, quia ita censuit sacra congregatio, Nic. Garc. de Benef. p. 7. cap. 11. à nume. 46. Iacob de Graffis, lib. 1. decis. cap. 13. n. 45. & to. 2. Consil. tit. de Homicid. Cons. 2. num. 20.

κ *Ex homicidio.*] An sub hoc verbo comprehendatur mutilatio voluntaria? Negant Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 24. art. 10. & in addit. Bullæ ad §. 13. num. 6. Emma. Saa verbo Irregularitas, tit. de Irreg. ex deform. illic. in fine, P. Henriq. lib. 13. cap. 57. §. 1. lit. H. & lib. 14. cap. 19. §. 1. lit. I. Tolet. in summ. lib. 1. cap. 88. vers. 6. & cap. 89. num. 3. P. Soar. tom. 5. disp. 44. sect. 2. num. 4. Genuens. d. cap. 66. nu. 9. P. Molin. d. disp. 79. sub num. 8. Nicol. Garci. d. cap. 11. nume. 29. & 30. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 1. cap. 10. num. 49. P. Vale. Reginald. d. lib. 30. tract. 2. num. 91. P. Ægid. de sacram. & Censur. tom. 2. disp. 28. dub. 8.

λ *Voluntario.*] Vide Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. mihi 136. Et quod dicatur homicidium voluntarium, quod casuale in pro-

in proposito. Vide Cou. in Clem. si furiosus, p. 2. in initio, & § 1. num. 2. Nau. in Man. cap. 27. num. 240. Veg. *en Espeio de Curas*, cap. 12. nu. 325. Ludou. Lop tom. 2. p. 2. cap. 28. in princ. & c. 30. Marc-Anton. Genuens. d. cap. 66. num. 7. Tolet. in sum. lib. 1. cap. 77. & 79. Hugol. de Censur. cap. 33. de irreg. Auil. eod. tract. p. 7. disp. 3. dub. 7. & dispu. 6. sect. 2. dub. 1. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 176. cum duobus seqq. Anton. Roch. de Visit. verbo Homicidio voluntario, P. Molin. tract. 3. disp. 33. & 39. P. Soar. de Censur. tom. 5. disp. 44. sect. 1. & dis. 45. sect. 2. Sayr. eod. tract. lib 7. cap. 7. num. 5. cum seqq. Vasq. tom. 2. disp. 10. num. 39.

μ An procedat in homicida, qui ex industria occidit aliquem? Affirmat Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Priuatio, §. 2. & verbo, Vicarius, §. 16. dub. 3.

ν An Episcopus possit in homicidio voluntario iusto dispensare? Affirmant Salzed. in praxi ca. 14. lit. C. Veg. in sum. p. 1. cap. 56. casu 6. & cap. 127. casu 27. & p. 2. cap. 15. casu 40. *& en Espeio de Curas*, ca. 11. n. 287. & cap. 12. num. 323. Hugolin. de Irregularit. d. cap. 33. §. 1. nu. 1. & cap. 44. §. 2. n. 4. & cap. 62. §. 2. num. 5. Auil. de Censur. p. 7. disp. 6. sect. 5. dub. 1. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Irregularitas, §. 8. P. Henriq. lib. 14. cap. 9. §. 3. & cap. 19. § 4. lit. K. Gutier. Canon. lib. 2. cap. 6. nu. 170. Plac. de Delictis, cap. 11. num. 11. Pet. Ledesm. in sum. p. 2. tract. 3. cap. 13. concl. 51. Viuald. in Candelabro aureo, tit. de Irregular. à nu. 327. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 173. num. 4. & quaest. Reg. tom. 1. q. 24. art. 8. & 9. dub. tom. 2. q. 105. art. 2. Negat Garc. p. 7. c. 11. à num. 39.

ξ *Ad forum contentiosum.*] An si delictum deductum sit ad forum contentiosum, non tamen probatum, quia reus fuit absolutus, possit Episc. dispensare? Affirmant, ex ea ratione, quia adhuc manet occultum, & non fuit deductum cum effectu, ex quo non fuit probatum, Viual. in Candelabro aureo, tit. de Excommunicat. num. 42. Iacob de Graffis, lib. 1. decis. cap. 13. num. 42. & tom. 2. Consil. li. 5. tit. de Homicid. Cons. 2. n. 20. Veg. in sum. p. 2. cap 15. casu 2. Sayr. de Censur. lib. 7. cap. 7. num. 12. P. Soar. eod. tract. dispu. 41. sect. 2. num. 6. P. Molin. de Iustit. tract. 3. disp. 79. num. 8. vers. 2. & 3. Auil de Censuris, p. 7. disput. 1. dub. 11. concl. 3 Anton. Genuens. d. cap. 66. num. 5. & 6. P. Sanch. de Matrimon. lib. 2. disp. 37. num. 12. & lib. 8. disput. 34. numer. 57.

ο Vtrum si delictum deductum sit ad forum contentiosum, & iam iudicio finito punitum, possit Episcopus dispensare in eo? Affirmant Auila de Censuris, p. 7. disput. 10. dub. 7. P. Sanch. d. cap. 11. nume. 21. vers. Sed quid, P. Valer. Regin. d. lib. 30. tract. 2. num 29. vers. Sextum est, P. Henriq. lib. 14. de Irregul. cap. 7. nume. 5. Negant Gutier. Canon. lib. 1. cap. 3. ad fin. Fr. Emman. tom. 1. sum. cap. 168. in fine, in 2. edit.

ϖ *Casibus occultis.*] Qui sint, vide apud P. Henriq. lib. 14. ca. 20 §. 4.

Fr. Emman. in explic. Bullæ Cruciatæ, fol. 136. P. Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 34. num. 55. cum seqq.

ς *Quoscunq; sibi subditos.*] An comprehendat vagabundos? Affirmant, quia cum nullibi domicilium habeant, subduntur Episcopo, in cuius diœcesi reperiuntur, P. Soar. tom. 4. de Pœn. disp. 30. sect. 2. n. 3. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. c. 11. n. 8. & nu. 9. dicit quòd etiam comprehendit peregrinos, scholasticos, & mercatores propriam diœcesim habentes, & n. 17. in fine, resoluit verba Concil. (quoscunq; sibi subditos in diœcesi sua) esse intelligenda, vt nullatenus iurisdictionem Episcopi limitent, sed tantùm velint, vt Episcopus possit absoluere quoscunq; sibi subditos, & quomodocunq; sibi subdātur, nempe, vel quia sunt Ordinarij subditi, vtpote, qui ibi domicilium habent, vel quia subduntur quoad solum pœnitentiæ forum, eo quod in sua diœcesi inueniuntur tanquam aduenæ, & peregrini, de quo etiam vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Vicarius, §. 18. dub. 4. Nicolaum Garc. de Benefic. p. 11. c. 10. n. 1. 9.

σ *In diœcesi sua.*] Posse Episcopum exercere dispensandi potestatem in irregularitatibus, & suspensionibus erga subditos suos extra diœcesim, & verba illa, *in diœcesi sua*, referri ad posteriorem partem huius text. in quo conceditur Episcopis facultas absoluendi à reseruatis, resoluunt P. Soar. tom. 5. de Censuris, disp. 41. sect. 2. n. 10. & n. 12. in fine, Pat. Sanch. d. cap. 11. num. 12. Contra verò P. Henriq. lib. 14. ca. 20. §. 5. Auil. de Censuris, part. 7. disp. 10. dub. 6. Fr. Emma. in sum. tom. 2. ca. 69. num. 1. in fine, dixerunt Episcopum non posse dispensare in suspensione extra suam diœcesim, virtute illius Decreti, non aduertentes eam limitationem non apponi in priori illa parte. Perez l. 3. fol. 99. paulò ante secundam partem tractatus hæresis, titul. 4. lib. 8. Ordinat. dicit eam dispensationem esse pro solo conscientiæ foro.

τ Si ipsemet Episcopus in hæresim occultam, aut in alios casus labatur, à quibus potest ipse suos subditos absoluere, aut cum eis dispensare, posse eam facultatem suo Confessario committere, vt eum absoluat, vel cum eo dispenset, docent P. Soar. d. disp. 41. sect. 2. nu. 15. P. Sanch. de Matrimon. lib. 8. disputat. 3. num. 3. & in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 11. num. 11. Nicol. Garc. de Benefic. part. 11. cap. 10. num. 139.

υ *Aut Vicarium.*] Vide Pat. Sanch. de Matrimon. lib. 2. disp. 40. num. 13.

φ *In foro conscientiæ.*] Quòd absolutio prodest tantùm quoad forum conscientiæ, & quod ab excommunicatione potest Episcopus absoluere extra Confessionem Sacramentalem vigore huius Decreti, tenent Fr. Emman. Regular. tom. 1. qu. 20. art. 7. & quæst. 61. art. 10. P. Henriq. in sum. lib. 7. cap. 13. §. 2. Iacob de Graffis, lib. 1. cap. 13. num. 32. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepiscopal. Curiæ Neapolit. capit. 69. numer. 18. P. Soar. de Relig. tom. 2. tract. 6. lib. 6. cap. 16. num. 4.

num.4. P. Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 34. num. 29. Auila de Censuris, p. 1. cap. 7. disp. 3. dub. 13.

χ *Idem, & in hæresis crimine*] Si hæreticus occultus à secreta hæresi, vel apostasia sit in foro conscientiæ legitimè absolutus, quòd non videtur manere irregularis, asserunt Vivald. in Appendice ad Candelab. aureum, cap. 1. num. 13. P. Henriq. in sum. lib. 14. cap. 4. §. 6. Auil. de Censuris, p. 7. disput. 4. dub. 2. Nicol. Garci. de Benefic. pag. 11. cap. 10. num. 85. Contra resoluunt Perez l. 3. in tract. de hæretic. p. 1. prope finem, pag. 99. titul. 4. lib. 8. Ordinat. Fr. Emman. in addition. ad Bullam Cruciatæ, §. 13. numer. 12. P. Soar. tom. 5. disput. 43. sect. 1. numer. 4.

ψ An irregularitate orta ex hæresi occulta, & non deducta ad forum contentiosum, dispensare possit Episcopus virtute huius capitis? Affirmant Hugolin. de Irregular. cap. 36. in principio, numer. 5. Pat. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 25. à num. 15.

ω Fr. Emman. in Additi. ad Bullam Cruciatæ, §. 9. numer. 69. docet, quòd facultas data Episcopis hoc cap. 6. circa absolutionem ab hæresi, intelligitur solum, quando ipse hæreticus solus absque eo, quod ab alio audiuerit, committit occultè crimen hæresis, manifestando illam aliquo actu exteriori, quamuis nemo eum audiat. Et quod illa facultas non extenditur ad hæresim occultam, quando adest complex, nam alias, inquit, esset destruere machinam sancti Officij, &c. Et quòd Concilium non dat facultatem absoluendi ab obligatione denunciandi complicem, quem habet, alias est excommunicatus per edictum sancti Officij, cuius excommunicatio stat semper, de quo etiam Nicol. Garc. de Beneficijs, p. 11. cap. 7. numer. 142.

αα Vtrum facultas concessa Episcopis in hoc capite sit per Bullam Cœnæ reuocata, quoad absolutionem ab hæresi, & cæteris casibus Bullæ Cœnæ? Eam facultatem non esse reuocatam tuentur Nauarr. in Manual. cap. 27. numer. 260. in fine, & Consl. 11. quæst. 1. sub titul. de Priuileg. in 2. edit. Vela de Pœnis delictor. cap. 14. vers. Iure verò Canonico, Llamas in Methodo curat. part. 3. cap. 1. §. vltim. in fine. Emman. Saa verbo Episcopus, numer. 37. Angles in Florib. Theolog. part. 1. titul. de Confess. quæst. 4. artic. 5. diffic. 6. Veg. tom. 2. sum. cap. 125. casu 11. Cordub. in summa, quæst. 8. puncto 1. Viual. in Candel. p. 1. tract. de Absolut. num. 13. & p. 2. in expositione Bullæ Cœnæ, num. 141. Fr. Emman. in summa, tom. 1. cap. 131. num. 3. in 2. edit. & in explicat. Bullæ Cruciatæ, §. 9. numer. 70. & quæst. Regular. tom. 1. q. 20. artic. 10. Gutier. Canon. in posteriori edit. lib. 1. cap. 13. ad finem, Anton. Gom. in Bullam Cruciatæ claus. 10. numer. 44. in fine, P. Henriq. in summa, lib. 6. cap. 14. num. 7. Petr. de Ledesm. in sum. p. 2. tract. 1. cap. 6. post 20. conclus. difficult. 7. Bannes, 2. 2. q. 11. artic. 4. dub. 2. post 2. conclus. argument. 3. vers. Et si quis objiciat, & ibi Arag. art. 3. Col. 10. vers. Sed dubium est quisnam possit, P. Soar. to.

5. de Censuris, disput. 21. sect. 3. num. 5. Prædictam tamen facultatem reuocatam esse tenent Maiol. de Irreg. lib. 5. c. 46. numer. 6. vers. Caueant, Tol. in summa in Bulla Cœnæ Excomm. 14. in fine, Viuald. palinodiam recantans in editione nouiori anno Domini 1602. in Candelabro, p. 1. tit. 11. de Absolut. num. 13. Hugolin. de casibus Pontifici seruatis, p. 2. cap. 2. §. 4. super vers. Etiam prętextu quarumcunque facultatum, numer. 3. Param. de Origine Inquisit. lib. 3. quæst. 9. num. 191. P. Molin. de Iust. tract 3. disp. 64. num. 8. & tract. 5. disput. 18. numer. 2. Nic. Garc. de Benef. p. 11. cap. 10. numer. 115. Sayr. decis. 16. de sent. excommun. quem refert Aloys. Ricci. in Collect. decis. p. 4 Collect. 821. vers. Tertio. Et secundum hanc opinionem in supremo Generalis Inquisitionis Prætorio Romano sæpe pronunciatum esse testatur Penna in Direct. Inquisi. p. 3. q. 92. comment. 141. vers. pen. sic declarasse Gregor. XIII. refert Fusc. de Visit. lib. 2. cap. 31. numer. 5. & cap. 23. num. 4 & audiuisse à religioso docto, & fide digno sic declarasse Clem. VIII. dicit P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 8. cap. 19. q. 3. & cap. 10. q. 10. & ita censuisse sacram. Cardinalium Congregationem asserit P. Soar. tom. 4. disp. 30. sect. 2. num. 11.

ß ß *Non eorum Vicarijs.*] Vide Fr. Emman in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. 116 & in addit. p. 2. fol. 124. & quæst. Regul. tom. 1 q. 20. art. 11. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Vicarius, vers. Primum dubium, pag. 337. & p. 2. verbo Hæretici, vers. 4. P. Sanch. lib. 2. de Matrimon. disp. 40. num. 17 & in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 11, num. 22. cum seqq. nouissimè Gutier. d. tract. de Matrimon. cap. 49. num. 18. 22. & si hic text. Vicarios non excluderet, illis videri datam potestatem resoluit Steph. Gratian. discept. forens. cap. 83. num 12. Gutier. d. tract. de Matrim. cap. 59. num. 11.

CAPVT VII.

Administrentur sacramenta, eorumque vis frequenter explicetur etiam lingua vernacula: Missæ quoque mysterium populo diligenter inculcetur explanatione eius quod agitur.

ᵃ VT fidelis populus ad suscipienda Sacramenta maiori cum reuerentia, atque animi deuotione accedat; præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus, vt non solum, cùm hæc per se ipsos erunt populo administranda, prius illorum vim, & vsum pro suscipientium captu explicent, sed etiam idem à singulis parochis piè, pru-

prudenterque etiam lingua vernacula, si opus sit, & commodè fieri poterit, seruari studeant, iuxta formam à sancta Synodo in Catechesi singulis Sacramentis præscribendam; quam Episcopi in vulgarem linguam fideliter verti, atque à Parochis omnibus populo exponi curabunt: necnon vt *a* inter Missarum solemnia, aut diuinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita eadem vernacula lingua singulis diebus festis, vel sollemnibus explanent; eademque in omnium cordibus, postpositis inutilibus quæstionibus, inserere, atque eos in lege Domini erudire studeant.

a *Suprà, sess. 22. de Sacrificio Missa, cap. 8.*

REMISSIONES.

α Vide Fr. Petrum Ledesm. in sum. p. 1 in fine, tract. *de la doctrina Christiana*, Fr. Ioannes Gonzal. *el tratado del perfecto Christiano*, fol. 219. verso, vbi Concilium in præsenti citat.

CAPVT VIII.

Publicè peccantibus iniungenda publica pœnitentia, nisi Episcopi arbitrio aliter fuerit visum: Pœnitentiarij in Cathedralibus collocandi cum quorundam obseruatione.

Apostolus monet, *b α publicè peccantes* palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, vnde alios scandalo offensos, commotosque fuisse non sit dubitandum; huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam *c* publicè iniungi oportet; vt quos exemplo suo ad malos mores prouocauit, suæ emendationis testimonio ad rectam reuocet vitam. Episcopus tamen publicè hoc pœnitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. 1 *In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesiis*, vbi id commodè fieri poterit, 2 γ δ *Pœnitentiarius aliquis*, 3 *cum vnione præbendæ*, 4 *proximè vacaturæ*, 5 *ab Episcopo instituatur*, qui Magister

b *1. Tim. 1. c. sed illud, 45. dist. c. si peccauerit, vers. ergo, 2. q. 1.*

c *c. pœnitentes, & c. in capite, cum seq. 50. dist.*

ster sit, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel iure Canonico, & 5 *annorum quadraginta*, seu alias qui aptior pro loci qualitate reperiatur; qui 6 *dum Confessiones* in Ecclesia audiet, interim præsens in choro censeatur.

DECLARATIONES.

1 *In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesiis.*] Officium pœnitentiariæ in Cathedrali potest per solum Episcopum constitui, ad quem quoque pertinet electio personæ, quoties opus fuerit exercendo tali officio, nec requiritur aliquis Capituli consensus: collatio autem præbendæ vniendæ, ab his fieri debet, ad quos antea spectabat.

2 *Pœnitentiarius aliquis.*] Si officij Pœnitentiarij & vnitæ præbendæ vacatio contingat in mense Apostolico, vel alias præbenda esset reseruata, vel affecta, electio personæ Pœnitentiarij huiusmodi pertineat ad Sanctissimum, pro vt bis, re diligenter discussa, citatis etiam procuratoribus Episcoporum, quorum interesset, & eorum binis allegationibus perpensis, censuit Congregatio pertinere ad Sanctissimum.

Vniones factæ auctoritate Sedis Apostolicæ in casu huius cap. in fauorem Pœnitentiarij, dicuntur saltem ex verisimili mente comprehensæ in hoc Decreto ad effectum, vt tales vniones cadant sub exceptione regulæ reuocatoriæ vnionum.

3 *Cum vnione præbendæ.*] Præbendæ pro pœnitentiario à Capitulo, Sede vacante, assignari validè non possunt, sed ab Episcopo hoc præstandum est.

Portio, quæ sit in Ecclesia, in præbendam pœnitentialem erigi non potest, sed præbenda Canonicalis.

In Ecclesia, vbi hæc præbenda pœnitentialis nondum erecta est, à Sede Apostolica fuit deputatus Pœnitentiarius, cum assignatione stipendij 70. scutorum à Capitulo in perpetuum persoluendorum. At si non esset præbenda, & fructus omnes exsisterent in distributionibus quotidianis, tunc distributiones habebuntur pro præbenda.

Pœnitentiarius à Capitulo Sede vacante institutus acquirit aliquod ius ad Canonicatus, & præbendas eiusdem Ecclesiæ vacantes, durante dicta Sede vacante, de quibus auctoritate Apostolica fuit prouisus, etiamsi Canonicatus, & præbenda primò vacatura spectaret ad Pœnitentiarium.

4 *Proximè vacatura.*] Non tamen in mense Papæ. Præbenda in mensibus Apostolicæ Sedi reseruatis vacans, non potest erigi in præbendam pœnitentialem. An autem præferatur prouisio Theologi, *Suprà, c. 1. Sess. 5.*

In Ecclesijs, in quibus ex consuetudine optantur præbendæ, si ea, quæ post Concilium primò vacauit, non fuit in pœnitentialem erecta, potest optari postea vacans: sed si ante optationem Episcopus erexit, erectio præualet, nec poterit postea optari.

5 *Ab Episcopo instituatur.*] Solo scilicet, absq; consensu Capituli, & etiam ab eodem eligatur, & licet vacaret sedes Episcopalis, Capitulum nihil potest, etiam posito quod eo tempore Pœnitentiarius moreretur *Suprà hoc c. §. Cum vnione.*

6 *Dum Confessiones in Ecclesia audiet.*] Si pœnitentiarius ex vi huius decreti deputatus, renueret Confessiones audire, puniri deberet ab Episcopo, & cogi vt officium sibi iniunctum exequatur.

Pœnitentiarius habendus est pro præsente in choro, dum audit Confessiones in Ecclesia, siue sit in Confessionario siue extra. Illo autem tempore, quo residet in Confessionario, nec audit Confessiones, alijs in choro diuina celebrantibus, aut recitat officium priuatè, & non celebrauerit missam, non est censendus esse præsens in choro.

Non potest Pœnitentiarius Canonicus cogi ad maiorem residentiam, quàm alij Canonici, qui per tres menses abesse possunt, dummodo non adsit tempore, quo frequentiùs pœnitentes accedunt. Et diebus festis solemnibus, veluti tempore ieiuniorum quadragesimę, & Aduentus, quatuor anni temporum, Resurrectionis, Ascensionis, &c. Pœnitentiarius non potest absoluere quemquam à casibus, quos Episcopus sibi expresse reseruauerit, nisi ipsemet Episcopus hanc illi speciatim dederit facultatem. Nec sufficit quæcunq; præsumptio.

Abulensium Causa proposita Congregationi sacræ.

Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini: statutum est per Decretum sacri Concilij Tridentini, *Cap. 8. Sess. 24. de Reform.* quòd in Cathedralibus Ecclesiis, in quibus commodè fieri potest, sit vnus Pœnitentiarius. Prætendit autem Pœnitentiarius, non teneri se nisi ad reseruatos, cùm tamen videatur etiam teneri ad non reseruatos, quia Concilium generaliter, & indistinctè loquitur; ideo generaliter, & indistinctè est intelligendum: & tanto magis id procedit, quia deputatio talis Pœnitentiarij redderetur frustratoria, si tantùm ad reseruatos restringenda esset. Nullus enim ad confitendum ad illum accederet, ne detegeretur eo ipso, in casibus reseruatis deliquisse, quòd pœnitens ad pedes talis Pœnitentiarij accederet, vnde multi se abstinerent illi confiteri, & sic inuenta ad vnum finem, operarentur contrarium.

Secundò dubitatur, An Pœnitentiarius teneatur ante & post meridiem statutis horis in sede sibi in Ecclesia pro audiendis confessio-

nibus specialiter deputata assistere? Ipse enim asserit, omnino sufficere, quod in choro, siue alibi in eadem Ecclesia sit, vbi qui vult confiteri potest illum perquirere, cum tamen videatur teneri ad assistendum in sede, saltem per aliquod tempus, nam ideo à residentia chori, & altaris liberatur: tum etiam, quia iam ad hanc matricem & insignem Ecclesiam, propter deuotionem corporum sanctorum, Secundi primi Episcopi dictæ Ecclesiæ, ac Vincentij, Sabinæ & Christinæ sororum, Patronorum dictæ Ciuitatis, magna cum frequentia confluitur. ideoque iustum videtur, si propter Ecclesiæ decorem & auctoritatem Pœnitentiarius in sua sede ad id deputata resideat, vt nimirum omnes illum videant, nec eum perquirere cogantur, maximè cum verecundia affecti plures perquirere illum recusare posse videantur. Et arguendo etiam à simili, videmus quòd miles sæcularis certis horis, & locis, tenetur vigiliam & assistentiam personalem facere, nec in alia assistendo satisfaciet, propterea quod teneatur in loco sibi deputato assistere. Nec obstat dicere, quod idem seruatur in Ecclesijs Cathedralibus Vrbis, in quibus non semper assistunt in sua sede.

Tertio dubitatur, An debeat tenere in manu virgam seu baguetam, tempore quo sedet in dicta sede? quod videtur affirmatiuè dicendum, tum quia idem seruatur in alijs Cathedralibus Vrbis, tum quia per illam demonstratur, & plena auctoritas, & potestas fori pœnitentialis concessa ipsi tantum. Ideo supplicatur pro opportuna super his casibus tribus declaratione.

Responsio Congregationis sacræ ad propositam Causam.

LIbellus, qui erit cum his literis, declarabit Amplitudini Tuæ tres dubitationes, quæ de Pœnitentiarij in ista Ecclesia instituti officio exortæ, & Sacræ Congregationi Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum propositæ fuerunt. Congregatio ad primam respondendum censuit, Pœnitentiarum teneri integras Confessiones audire, non autem solos casus reseruatos. Ad secundum, debere eundem Pœnitentiarum pro fructu peccata confiteri volentium assistere certis horis opportunis, in loco, & Sede, pro Episcopi, ad quem hoc spectat, arbitratu. Quo viso ad tertiam respondit, nouas consuetudines non inducendas. Romæ, die 21. Aprilis 1587.

Qui tempore Paschæ peccata sua fuerit confessus pœnitentiario deputato, satisfacit præcepto Ecclesiæ contento in capit. *Omnis vtriusque sexus, extrà de Pœnitent. & Remiss.* sic enim deciderunt Illustrissimi Domini Cardinal. Anno Domini 1595. Februar. 16.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide Medin. tract. 2. de Pœnit. qu. 40. verſ. Alia eſt pœnitentia, Pat. Ægid. de Sacram. tom. 2. diſp. 10. nu. 75.

β *Publicè peccantes*] Vide Nau. in Man. c. 8. nu. 10. P. Ægid. d. diſpu. 10. num. 74.

γ *Pœnitentiarius aliquis, &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 9. §. 2. nu. 48. vbi adducit ſequentem ſacræ Cardinalium congregationis deciſionem. Si officij Pœnitentiarij & vnitæ præbendæ vacatio contingit in menſe Apoſt. vel alias præbenda eſſet reſeruata, vel affecta, an electio perſonæ Pœnitentiarij huiuſmodi pertineat ad Epiſcopum, vel ad Sanctiſſimum? Bis re diligenter diſcuſſa, citatis etiam procuratoribus Epiſcoporum, quorum intereſt, & eorum bonis allegationibus perpenſis, cenſuit pertinere ad Sanctiſſimum.

δ Canonicum Pœnitentiarium non poſſe optare, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 34. num. 78. cum ſeqq. vbi dicit ſacram Cardinal. congregationem in hæc verba cenſuiſſe: Non poteſt optari præbenda, nec dimiſſo officio poteſt optare aliam præbendam, cuius officio fuit perpetuò vnitus vnicus Canonicatus, & certa præbenda.

ε *Annorum quadraginta.*] Vide Pat. Valeria. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 30. tract. 3. nu. 164. in fin.

CAPVT IX.

Eccleſiæ ſeculares quæ nullius ſunt diœceſis, ab Epiſcopo proximiori viſitentur, aut alio, qui hic ponitur, modo.

α QVæ alias ſub fel. rec. Paulo III. *a* & nuper ſub Beatiſſimo Domino noſtro Pio IV. in hoc eodẽ Concilio de adhibenda ab Ordinarijs diligentia 1 *in beneficiorum, β etiam exemptorum,* 2 *viſitatione* conſtituta ſunt; eadem etiam 3 *in eccleſiis ſecularibus obſeruentur*, quæ in nullius diœceſi eſſe dicuntur; vt ab Epiſcopo, 4 γ *cuius Cathedralis eccleſia eſt proximior,* ſi id conſtet, alioquin ab eo, qui ſemel in Concil. Prouinciali à Prælato loci illius 5 *electus fuerit,* tanquam Sedis Apoſtol. delegato, δ *viſitentur*: non obſtantibus priuilegijs, & conſuetudinibus quibuſcumque, etiam immemorabilibus.

a Sup. ſeſſ. 6. de refor. c. 4. & ſeſſ. 7. de ref c. 8. & ſeſſ. 21. de ref. cap. 8.

DECLARATIONES.

1 *Beneficiorum etiam exemptorum.*] Beneficia nullius Diœcesis visitari debent ab Episcopo viciniori, & id ab eodem faciendum est solum in capite; non in membris. Proinde Collegiatæ nullius Diœcesis visitari debent à viciniori Episcopo, tanquam Sedis Apostol. delegato: Archipresbyteratum etiam qui nullius Diœcesis est, à viciniori Episcopo visitari oportet.

2 *Visitatione.*] Visitator vigore huius Capituli in Concil. Prouinciali eligendus est à Prælato illius loci, qui visitandus est, non autem ab alio.

3 *In ijs Ecclesiis secularibus.*] Hoc Decretum habet locum in ecclesijs secularibus, non regularibus, etiamsi ijs subessent beneficia secularia, vt solent esse in Abbatijs, quia illa beneficia secularia possunt visitari.

Abbates Regulares possunt Parochiales suas visitare, & etiam alij inferiores vnà cum viciniori Episcopo cumulatiuè. S.D.N. Gregor. XIII. quoad parochiales, quibus inseruitur per presbyteros seculares non Regulares, licet sint vnitæ ac dependentes à regularibus, & ideò hoc Decreto comprehensæ, dedit Sanctitas sua pro illa vice Breue propter abusus, Episcopo Sarsinatensi, saluis iuribus vtriusque partis, contra Abbatem de balneo Camaldulensium.

Sola beneficia secularia exempta, non autem Regularia, ex vi huius Decreti ab Ordinarijs visitari possunt. Itemq; personæ Ecclesijs etiam non inseruientes.

4 *Cuius Cathedralis Ecclesia est proximior.*] Ab ipsamet Cathedrali Ecclesia distantia est mensuranda.

Ad Episcopum spectat, vt concedat literas dimissorias ijs, qui sunt nullius Diœcesis, quando non constat, quòd sint infrà fines alicuius Diœcesis, item in visitatione poterit monere & cogere, prout in Sess. 5. c. 2. vt plebem commissam vnusquisque Superior salutaribus verbis pascat.

Item Episcopus vicinior poterit in visitatione eius, qui est nullius Diœcesis, illum, si non residet, vel indiscretas licentias non residendi suis subditis concedat, monere & corrigere. Ad ipsum autem Episcopum tanquam viciniorem non spectat Sacramentum Confirmationis his qui nullius Diœcesis sunt, ministrare, cum possint ipsi accedere ad quem maluerint Catholicum Episcopum: saluo tamē maiori iure Episcopi; si aliunde id sibi competit, iuxta quod non modò Ecclesiam visitabit, sed etiam Prælatum illius, aliosque ministros.

Pro (*si id constet*) caue ne legas (*si id possit*) retinendum est enim prius, & reijciendum posterius.

5 *Electus fuerit.*] Et talis electio ligat successores, vt sæpe declaratum est.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide supr. sess. 6. de Reform. cap. 4. & sess. 7. de Reform. cap. 8. & sess. 21. de Reform. cap. 8. Pat. Azor. institut. moral. par. 2. li. 3. cap. 40. prope finem, Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1153.

β *Etiam exemptorum visitatione.*] Vide Fr. Emman. qu. Regulat. tom. 1. q. 36. art. 3.

γ *Cuius Cathedralis Ecclesia est proximior.*] Sacra Cardinalium congregatio sic censuit: Beneficia nullius diœcesis debent visitari à viciniori Episcopo, & id ab eodem faciendum est non solùm in capite, sed etiam in membris. Collegiati nullius diœcesis visitari debent à viciniori Episcopo, refert Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Visitatio §. 11.

δ *Visitentur.*] An procedat in Prælatis inferioribus habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem? Negat Flor. Vari. lib. 3 quæst. 24. num. 24.

CAPVT X.

Subditi Episcoporum nulla appellatione suspendere possunt executionem visitationis.

α Episcopi, vt aptiùs, quem regunt, populum possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus ijs, 1 *quæ ad visitationem, ac morum correctionem* subditorũ suorum spectant, ius & potestatem habeant, etiam β *tanquam Apostolicæ Sedis* delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta Canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac diœcesis suæ vtilitate necessaria videbuntur. 2 γ a *Nec in his, vbi de visitatione*, aut morum correctione agitur, exemptio, aut vlla inhibitio, 3 δ ε *appellatio*, seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam, interposita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, 4 *quoquo modo impediat*, aut suspendat.

a *sup. sess. 22. de ref. c. 1. & sess. 13. de ref. cap. 1.*

DECLARATIONES.

1 *Quæ ad visitationem ac morum correctionem.*] Ea quæ ad visitationem, & morum correctionem quoad subditos spectant, nõ possunt per appellationem impediri vel suspendi vllo modo.

Con-

Congregatio Concilij censuit, Episcopum solum, visitando, posse non tantum monere: sed etiam aliquod crimen corrigere, etiam si in *c. statuit sess.* 25. dicatur debere duos Capitulares assumere: sed hoc fit, cum procedendum est ad pœnam ad dictam punitionem respicientem: sed si ad eam pœnam, quæ magis emendationem morum respiciat, contra non recitantes horas, contra non incedentes in habitu honesto, & similia; id solus efficere potest, quia decretum Concilij corrigere & emendare Episcopo visitanti permittit. Aduerte tamen quod non potest Episcopus prætextu, quòd sit Sedis Apostolicæ Delegatus, declinare iurisdictionem Metropolitani in casibus illis, in quibus ante Concilium hic, tanquam Ordinarius, poterat vti eodem iure, eademque potestate.

2 *Nec in ijs vbi de visitatione.*] Congregatio censuit hoc habere locum, quando non fuit processum iudicialiter, sine compilato ac proposito processu.

Episcopus visitans non potest allegari, quod sit suspectus, si voluerit visitare ad correctionem, (etiam non compilato processu) & imponere pœnam ordinariam. Fuit etiam dictum quod sicut in aliquo casu datur appellatio de iure, ita etiam poterit allegari suspectus in aliquo casu: nam decretum istud non habebit locum in tali casu, nempe quando non compilato processu & ad pœnam ordinariam Episcopus procedet.

3 *Appellatio.*] Interposita appellatio ad Metropolitanum ab Episcopo vigore huius Decreti tanquam Delegato Apostolico, visitante, licet deuoluat caussam, non tamen visitationem seu executionem suspendit. Casu autem quo locus sit appellationi, acta sunt transportanda, & danda copia, iuxta præscriptionem *cap.* 3. *Sess.* 13. *cap.* 20. *huius Sess.* quia hoc decretum non sustulit appellationem deuolutiuam, sed suspensiuam tantum, licet Episcopus id faciat, tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus. Quoad dandam autem copiam actorum attinet, Congregatio censuit seruanda esse Decreta Concil. *Sess.* 13. *c.* 3. *& cap.* 20. *huius sess.*

4 *Quoquomodo impediat, aut suspendat.*] In caussis visitationis & correctionis appellari potest post diffinitiuam, ita tamen, vt appellatio non suspendat executionem, prout sancitum est suprà. Quod si Episcopus compilato processu, formato iudicio, seruatis seruandis, prout iuris fuerit, procedat, veluti in caussa blasphemiæ, adulterij, aut restitutionis fructuum beneficiorum, aut ob non recitatum diuinum officium, & similia, non habent locum hæc Decreta.

REMISSIONES.

α Vide Thom. Valasc. tom. 1. Allegationum iuris allegat. 70. nu. 5. cum sequentibus.

β *Tanquam Sedis Apostol. delegati*] An in dubio videantur procedere vt delegat? Vide Menoch. de Præsump. li. 2. qu. 17. n. 4. Nauarr. cons. 32. de sentent. excommun. nu. 8. Mascard. de Probat. concl. 945. nu. 15. Cened. ad Decret. collect. 157. n. 1.

γ *Nec in his vbi de visitatione, &c.*] Doctores statim citandi dicunt, quòd procedit, quando iudex superior non iustificata appellatione, nec visis actis processus, inferiorem inhibere contendit: sed si postquam appellatio iustificata fuerit ex processu iam ad tribunal appellationis delato, inhibitio concessa fuerit, erit obtemperanda; nec poterit inferior iudex ad suæ sententiæ executionem procedere. Aliter quidem superiorum iudicum auctoritas, & potestas non vulgarem iacturam pateretur, dareturque causa inferioribus iudicibus, vt pro libito iudicarent, & auxilium appellationis multis causis nihil proficeret, aliaque incommoda multa sequerentur, quæ à mente S. Concilij aliena sunt, vide Sayr. in Claui Regia lib. 8. c. 2. nume. 13. Soar. de Paz in praxi tom. 2. part. 5. cap. vnic. num. 14. & vide quid Fr. Emma. qu. Regul. tom. 2. quæst. 6. ar. 2. optimè Curi. Philip. p. 1. §. 7. n. 10 ibi: *El Obispo en casos de visitacion de sus subditos puede proceder, ordenar, castigar, y executar sin embargo de appellacion, inhibicion, ni querela alguna, por remetirse a su prudencia como delegado de la Sede Apostolica.*

δ *Appellatio.*] Quòd intelligatur de suspensiua, & non deuolutiua, tenet Thom. Valas. tom. 1. Alleg. 70. nu. 5. in fine, dicit aliter explicando Gonzalus Mendez de Cabedo l. 1. diuers. argum. c. 19. à nu. 8. Sed sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Si in visitatione appellari contigerit ab Episcopo suffraganeo, etiam tanquam Sedis Apostol. delegato, debet appellari ad Metropolitanum quoad deuolutiuam, non quoad suspensiuam, refert Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo Visitatio §. 3.

ε An Episcopus possit in Visitatione recusari tanquam suspectus? Vide supra sess. 7. c. 8 de Reform. Et libet hic inserere tenorem cuiusdam epistolæ, quam S. D. N. Paulus V. transmisit ad Episcopum Portucalensem. Venerabilis Frater salutem & Apostolicam benedictionem. Fraternitatis tuæ nomine nobis nuper expositum fuit, quòd Visitationes, quæ in tua diœcesi in vim Decretorum Concil. Trid. & aliàs legitimè fiunt, sæpius impediuntur, eò quia visitati Prælatum, seu alium legitimè visitantem suspectum allegant, in magni diuini cultus præsertim & fabricæ Ecclesiarum præiudicium. Quamobrem nos huiusmodi abusum tollere volentes, supplicationibus tuo nomine super hoc humiliter porrectis inclinati, de consilio venerabiliũ fratrum nostrorum sacræ Roman. Ecclesiæ Cardinal. sacri Concil. Trident. interpretum Apost. auctoritate tamen præsentium declaramus, Episcopum, vel alium, cui id legitimè competit, visitantem non posse vti suspectum recusari, non obstantibus constitutionib. & ordinationibus Apost. cæterisq; in contrarium facientibus quibuscumque

cumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 29. Octobr. 1610. Pontificatus nostri anno 6. S. Cobellutius. Venerabili Fratri Gondizaluo Episc. Portucalensi.

CAPVT XI.

Ob honorarios titulos & priuilegia particularia nihil est derogatum iuri Episcoporum quantum ad omnia, nisi, &c.

a Supr. sess. 6. cap. 3.

α QVoniam priuilegia, *a* & exemptiones, quæ varijs titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum iurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris vitæ præbere dignoscuntur; decernit sancta Synodus, vt si quando iustis, grauibus, & fere necessarijs suadentibus causis, aliquos honorarijs titulis Protonotariatus, Acolytatus, Comitis Palatini, Capellani Regij, aut alijs huiusmodi in Romana Curia, vel extra, insignibus decorandos esse placuerit, β *nec non alios, cuicumque monasterio oblatos*, vel quomodocumque addictos, aut sub nomine seruientium militijs, seu monasterijs, hospitalibus, Collegijs, aut quocumque alio titulo assumi, 1 *nihil ex iis Priuilegiis detractum esse* Ordinarijs intelligatur, quo minus ij, quibus ea iam concessa sunt, vel in posterum concedi contigerit, ipsis Ordinariis, tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, plenè in omnibus, & quoad Capellanos Regios, iuxta constitutionem Innocentij III. quæ incipit, *b* Cum Capella, subiecti existant: γ *exceptis tamen ijs*, qui prædictis locis, 2 *aut militijs actu seruiunt*, & intra eorum septa, ac domos resident, subque eorum obedientia viuunt, siue iis, qui legitimè, & secundum regulam earundem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat, non obstantibus priuilegiis quibuscumque, 3 δ *etiam religionis S. Ioannis Hierosolymitani*, & aliarum militiarum. Quæ verò priuilegia residentibus in Curia Romana vigore *c* Eugenianæ Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent; ea in iis, qui beneficia ecclè-

b c. cum capella, extr. de priuil. Decretal. li. 5. ti. 33. c. 16. Vide post finẽ huius libri.

c c. diuina, de priuil. in extrauag. com.

ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minimè intelligantur, sed Ordinarii iurisdictioni, subiecti permaneant: non obstantibus quibuscumq; inhibitionibus.

DECLARATIONES.

1 *Nihil ex ijs priuilegiis detractum esse Ordinariis.*] Hoc capit. non habet locum in ciuilibus causis, sed ijs quæ hic exprimuntur in decreto.

2 *Aut militiis actu seruiunt.*] Fratres S. Ioannis Hierosolymitani non possunt dare dimissorias Clericis inseruientibus, in eorum Ecclesijs, ad eum finem vt possint ordinari.

3 *Etiam Religionis Sancti Ioannis Hierosolymitani.*] Non inseruiens actu militiæ, nec inseruiens in eius domo, nec sub illius obedientia, si non probauerit se in ea legitimam professionem emisisse, non debet eius priuilegio gaudere, super quo videatur constitutio Gregorij Papæ XIII.

Equites Hierosolymitani habentes indulgentias à Sanctissimo Domino nostro, debent literas Apostolicas expedire, & eas Episcopo Ordinario præsentare, aliter tenetur dictus Ordinarius contra eos & eorum Clericos procedere, prout habetur *Sess. 6. c. 3. Sess. 14. c. 4. & præsenti cap.*

REMISSIONES.

α VIde Fr. Emman. qu. Regular. tom. 2. qu. 108. art. 3. Flamin. de Resign. li. 3. qu. 11. n. 5. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Referendarij, vbi resoluit, quòd hi, qui sunt de numero sunt exempti, alij verò non, quia hodie sunt quasi innumerabiles.

β *Necnon alios cuicumq; monasterio oblatos, &c.*] Quòd oblati, vel alij quicumque dicentur Ecclesiastici, & Ecclesiasticis gaudebunt priuilegijs, si in totum se & sua religioni tradant, & ad monasterium se transferant, & in eo inseruiant, resoluunt Cou. in cap. alma, p. 2. §. 2. num. 8. Card. Thusc. lit. O. concl. 16. nume 15. Fr. Emman. qu. Regular. tom. 2. qu. 123. art. 1. D. Marta de Iurisdict. p. 4. casu 113. num. 37.

γ *Exceptis tamen iis, &c.*] Vide Fr. Emman. d. tom. 2. q. 62. art. 14. & qu. 64. art. 4. & qu. 67. art. 3.

δ *Etiam religionis S. Ioannis Hierosolymitani.*] Vide Fr. Emman. qu. Regular. tom. 1. q. 65. art. 17.

CAPVT

Capvt. XII.

Qualitas habere volentium dignitates cum cura animarum: Archidiaconi, & cæterorum adspirantium ad dignitates in Cathedralibus: commendantur quidam ad dignitates præ cæteris: seruanda residentia, & personaliter obeunda officia. Quædam ordinanda per synodum prouincialem.

α CVm dignitates, in ecclesijs præsertim Cathedralibus, ad conseruandam augendamque ecclesiasticam disciplinam fuerint institutæ, vt, qui eas obtinerent, pietate præcellent, alijsque exemplo essent, atque Episcopos opera & officio iuuarent: meritò, qui ad eas vocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint. *a* Nemo igitur deinceps ad dignitates quascumque, quibus animarum cura subest, promoueatur, nisi qui saltem xxv. suæ ætatis annum attigerit, & in Clericali Ordine versatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur, iuxta constitutionem Alexandri III. in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incipit, *b* cum in cunctis. 1. β *Archidiaconi etiam,* qui *c* oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus ecclesijs, vbi fieri poterit, Magistri in Theologia, seu Doctores, 2 *aut Licentiati in iure Canonico.* 3 γ *Ad ceteras autem dignitates,* vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, 4 *Clerici alioquin idonei,* 5 δ ε &c. & xxii. *annis non minores,* asciscantur. 6 η &c. *Prouisi etiam de beneficiis* quibuscumque, curam animarum habentibus, teneantur à die adeptæ possessionis, 7 ο &c. *ad minus intra duos menses, d* τ *in manibus ipsius Episcopi,* υ *vel, eo impedito,* coram generali eius Vicario, seu Officiali, Orthodoxo 8 *suæ fidei publicam* facere professionem, & in Romanæ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac iurent. Prouisi autem 9 *de canonicatibus* & dignitatibus, 10 φ *in ecclesiis Cathedralibus,* non solum coram Episcopo, seu eius Officiali, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin præ-

a *Sess.22.c.2.*

b *c. cũ in cunctis, de elect. Clem. 1. ep. 1. ad Iacobum, Anaclet. ep. 1. c. Diaconi, 93. dist. & c. ad hæc.*

c *de off. Archid. li. 1. decret. ti. 6. c. 7. ab Innoc. 3. in 1. decretal. ti. 23. c. ad hæc nos, & aliis.*

d *4. Tol. c. 25. & 26. etiam sic prouidebatur, infr. in bulla S. D. N Pij 4. super forma iuramenti professionis fidei.*

prædicti omnes prouiſi, vt ſuprà, 11 χ &c. *fructus non faciat ſuos,* 12 γγ *nec illis poſſeſſio ſuffragetur.* a 13 δδ *Neminem etiã deinceps* ad dignitatem, 14 *canonicatum*, aut portionem recipiant, niſi qui 15 *eo Ordine ſacro* 16 *aut ſit initiatus*, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit; 17 *aut in tali ætate*, vt infra tempus à iure, & ab hac ſancta Synodo ſtatutum, 18 *initiari valeat*. In omnibus verò eccleſijs Cathedralibus 19 *omnes canonicatus*, 20 *ac portiones* 21 *habeant annexum Ordinem* Presbyterij, diaconatus, vel ſubdiaconatus. 22 *Epiſcopus autem* cum conſilio Capituli deſignet, ac diſtribuat, provt viderit expedire, 23 *quibus quiſque* Ordo ex ſacris annexus in poſterum eſſe debeat; εε *ita tamen, vt dimidia ſaltem pars* Presbyteri ſint, cæteri vero Diaconi, aut Subdiaconi: vbi vero conſuetudo laudabilior habet, vt plures, vel omnes ſint Presbyteri, omnino obſeruetur. Hortatur etiam ſancta Synodus, vt in prouincijs, vbi id commodè fieri poteſt, 24 *dignitates omnes*, & ſaltem dimidia pars Canonicatuum, in Cathedralibus Eccleſijs, & Collegiatis inſignibus 25 *conferantur tantùm* Magiſtris, 26 *vel Doctoribus*, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico. 27 ζζ *Præterea* obtinentibus 28 *in eiſdem Cathedralibus*, 29 *aut Collegiatis* 30 *dignitates, Canonicatus*, præbendas, ηη *aut portiones*, 31 *non* b *liceat* vigore cuiuslibet ſtatuti, θθ &c. *aut cõſuetudinis*, 32 κκλλ &c. *vltra tres mẽſes*, οο *ab eiſdem eccleſiis* 33 *quolibet anno abeſſe*: 34 *ſaluis nihilominus* earum eccleſiarum conſtitutionibus, quæ longius ſeruitij tempus requirunt: 35 *alioquin primo anno* priuetur vnuſquiſque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ, 36 *ac reſidentiæ fecit ſuos*; quòd ſi iterum eadem fuerit vſus negligentia, ππ &c. *priuetur omnibus fructibus*, quos eodem anno lucratus fuerit: creſcente verò contumacia, contra eos, iuxta c ſacrorum Canonum conſtitutiones, procedatur. d 37 σσ &c. *Diſtributiones verò*, 38 κκκ *qui ſtatis horis interfuerint*, 39 *recipiãt*: reliqui, quauis colluſione, aut remiſſione excluſa, 40 *his careant*, iuxta Bonifacij VIII. decretum, quod incipit, Conſuetudinẽ: quod ſancta Synodus λλλ *in vſum reuocat*: 41 *non obſtantibus quibuſcũq; ſtatutis*, *& con-*

a c. licet cano. & c. cũ ex eo, de elect. in 6. ſupr. ſeſſ 7. de ref. ca. 13.

b Sup. ſeſſ. 23. de ref. c. 1.

c ſeſſ. 22. c. 3.

d Sexti decr. li. 3. de cler. nõ reſi. c. 1. ſexti decret. li. 1. de conſuet. c. 1. Vide poſt finem huius libri.

a Sess. 22. c. licet, & c. extirpande, c. qui verò, de præb. c. quia nonnulli, de cler. non resi.

b Conc. Turon. 3. c. 8. Cōcil. Agathen. can. 55. qui incipit, Episcopus, c Episcopum, 34. dist. toto ti. de vi. & hon. cler. extra. in 6. & in Clem.

& consuetudinibus, a μμμ &c. Omnes verò diuina per se, & nō per substitutos, 42 compellantur obire officia: & 43 Episcopo celebranti, 44 aut alia Pontificalia exercenti, adsistere, & inseruire, πππ atq; in choro, ad psallendum instituto, hymnis & Canticis Dei nomen reuerenter, distinctè, deuotéque laudare. Vestitu insuper decenti tam in ecclesia, quàm extra, assiduè vtantur, b ab illicitisq; venationibus, aucupijs, choreis, tabernis, lusibusq; abstineant, atque ea morum integritate polleant, vt meritò Ecclesiæ Senatus dici possit. 45 Cætera quæ ad debitum in diuinis officijs regimen spectant, deq; congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, simulq; de omnibus ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt, & si qua huiusmodi; Synodus prouincialis, pro cuiusq; prouinciæ vtilitate, & moribus, certam cuiq; formulam præscribet. 46 Interea verò Episcopus non minùs, quam 47 cum duobus Canonicis, quorum vnus ab Episcopo, alter à Capitulo eligatur, in ijs, quæ expedire videbuntur, poterit prouidere.

DECLARATIONES.

1 *Archidiaconi.*] Archidiaconis, qui non habent curam animarum, vel iurisdictionem, non præcipitur hoc Decreto, vt sint Doctores vel Licentiati, sed hoc debet intelligi de illis Archidiaconis, qui reuera Archidiaconatus officium exercent, non autem de alijs.

2 *Aut Licentiati in iure Canonico.*] Qui verè carent cura animarum, & omni prorsus iurisdictione, non comprehenduntur hoc Decreto, quoad qualitatem Doctoratus vel Licentiaturæ per hoc caput requisitam *sup.* § *Archidiaconi.*

3 *Ad ceteras autem dignitates.*] Nullo Concilij Decreto statutum est, vt qui Decanatum consequi volet, is necessariò sit Magister, siue Doctor, siue Licentiatus in Theologia, aut iure Canonico vel ciuili. Imò verò quod dignitates & Canonicatus in Cathedralibus dentur tantum graduatis: non est inducendum ex necessitate, nec per Concilium prouinciale id statui potest sine Sedis Apostolicæ authoritate.

4 *Clerici alioquin idonei*] Qui iam Sacerdos est, & prouisus per Sedem Apostolicam *in forma dignum*, de Canonicatu, super literatura seu idoneitate scientiæ examinandus est ab Ordinario, & de quocun-

cunque alio, vt ordine sacro, illi Canonicatui requisito. *Infrà, hoc c. §. Conferantur tantum.*

5 *Et 22. annis non minores.*] Ætas 22. annorum sufficit ad acquirendum Canonicatum, cui vnita est Parochialis, sed eadem ætas non requiritur in Canonicatibus Collegiatarum Ecclesiarum magis nunc, quam ante Concilium, videlicet 14. annorum.

De consensu Ordinarij dispensatur super ætate resignatarij, attenta fide vitę, & morum probitate, eodem consensu, & eadem de caussa, etiam quod non promoueatur. *Hic locus alium declarat, Sess. 22. de Reform. c. 4.*

6 *Prouisi autem de beneficijs.*] Comprehenduntur etiam Canonici, & aliæ dignitates, & personæ existentes in Cathedrali ante Concilium.

7 *Ad minus intra duos menses.*] Hæc longissima est dilatio, itaque triennalis possessio non prodest eis, qui non emiserunt professionem fidei, quoad fructus percipiendos, si infra dictam professionem non emiserint. Eadem sacra Congregatio censuit illa verba, *nec illis possessio suffragetur,* intelligenda esse quoad fructus percipiendos, & faciendos suos, ideoque omissionem professionis fidei non priuare Canonicum ceteris effectibus Possessionis & Iuribus, proindeque eum omnino vocem in Capitulo habere, &c.

8 *Suæ fidei professionem publicam facere.*] Per seipsum, debet beneficiatus profiteri publicè, & si absens est, accedere debet ad Ecclesiam.

Ad emittendam professionem fidei, omnes docentes artes liberales tenentur, qui antequam ad docendum admittantur, possunt arbitrio Episcopi prohiberi, donec de eorum moribus informationem susceperit. Idem est dicendum de ijs, quibus per aliquam Vniuersitatem Testimonium conceditur, & hoc non solum est conforme Bullæ Pij IV. sed etiam Decreto Pij V.

Capienda est informatio & faciendus processus summariè super fide Catholica istorum, antequam admittantur ad professionem fidei, quantum Episcopo sufficere videbitur.

Congregatio censuit, in locis ijs, in quibus sunt Gymnasia publica, Bullam Pij V. videri has pœnas non imposuisse Ordinarijs, si patiuntur quemquam quoquo modo docere literas, priusquam fidei professionem faciat.

9 *De Canonicatibus.*] Canonicatus Ecclesiæ Collegiatæ in Romana ciuitate dignior est Canonicatu Cathedralis alterius ciuitatis.

10 *In Ecclesijs Cathedralibus non solùm coram Episcopo, sed etiam in Capitulo, &c.*] Congregatio censuit id non extendi ad Canonicos in Collegiatis.

11 *Fructus non faciant suos.*] Per omissionem professionis fidei admittuntur tantum fructus præbendarum, non autem distributiones quotidianæ, quas inseruiendo quis acquisiuit ratione ministerij &

operæ, & de quibus distributionibus potest testari, & ad libitum disponere.

12 *Nec illis possessio suffragetur.*] Comprehenduntur etiam Regulares: & computandi sunt duo menses à die electionis, vel quo admittuntur ad participationem massæ Capitularis.

13 *Neminem etiam deinceps.*] Decretum hoc Concil. Trident. §. *neminem*, locum habet etiam in Collegiatis Ecclesijs.

14 *Canonicatum aut portionem.*] Qui iam est Canonicus, sed in minori ætate constitutus, non est cogendus ad susceptionem Ordinum, nisi postquam peruenerit ad legitimam ætatem.

15 *Eo Ordine Sacro.*] Monitus ad suscipiendum Ordinem, quem eius dignitas aut portio requirit, si non receperit, auctoritate huius Decreti priuatus poterit denuntiari, iuxta alias statuta in Concilio Constantiensi, sess. 24. de dispens.

16 *Aut sit initiatus.*] Vacante præbenda presbyterali, poterit Episcopus illam conferre illi, qui Diaconalem aut Subdiaconalem ordinem & ætatem habet pro his obtinendis.

17 *Aut in tali ætate.*] Obtinens præbendam in Cathedrali, quatenus eius ætas patitur, statim cogendus est suscipere, & illum Ordinem exercere, qui est illi præbendæ annexus.

Si neque ante Concilium, neque post Concilium Tridentinum vllus Ordo, siue Diaconalis, siue Presbyteralis, Canonicatui annexus fuerit, & Parochialis Ecclesia legitimè & perpetuò eidem Canonicatui vnita sit tanquam principali accessorium, attendenda est natura Canonicatus, non autem ecclesiæ Parochialis, & ita sufficit, vt is, cui collatio facta est, sit in ætate 22. annorum, quę in Canonicatus collatione requiritur. *Supr. hoc c. §. Et 22 annis.*

Obtinens Canonicatum per resignationem, in ætate minus legitima constitutus: nulla facta mentione de impedimento ætatis, nequaquam illum retinere potest, sed infra sex menses resignare permittitur, nulla tamen sibi reseruata pensione.

18 *Initiari valeat.*] Qui non poterit initiari ob defectum ætatis, priuari poterit Canonicatu & fructibus iam perceptis.

19 *Omnes Canonicatus.*] Præbendis Canonicalibus Sacer Ordo adiungatur.

Qui ante confirmationem Concil. Trident. duos Canonicatus legitimè obtinuerunt, ex hoc Decreto non prohibentur etiam nunc vtrumque Canonicatum retinere.

Inseruientes Parochialibus possunt percipere aliquos fructus ex Canonicatibus seu beneficijs, quæ possident in Cathedralibus, & quidem omnes, si modo nullæ præbendæ distinctæ fuerint, ac omnes percipiunt de communi, nec detur aliquid eis, qui non intersunt diuinis horis: at quando saluo debito seruitio Parochialium, poterunt etiam inseruire Cathedrali, tunc non possunt percipere, nisi quatenus inseruierint.

Si Cat-

Si Canonici ecclesias Parochiales infra fines Diœcesis habentes, quarum collatio ad Abbatem regularem spectat, nolint in eis residere, cura hæc Abbati collatori quidem incumbit inquirere, an ex legitima Sedis Apostolicæ dispensatione vtrumque possideant, cùm alias iure obtinere non potuissent, sed amplius hoc incumbit Episcopo.

20 *Ac portiones.*] Licet portiones habere debeant annexum Ordinem Sacrum, dimidiæ tamen portiones huic Ordini non sunt subiectæ.

21 *Annexum ordinem.*] Cùm intellexisset Congregatio Concilij, Vicarium Patauinum in annexione Sacrorum Ordinum, quam fecerat Canonicatibus illius Ecclesiæ, inclusisse dignitates, censuit rescribendum his verbis: *Cum Concilium non meminerit dignitatum, quando de illa annexione disposuit, & idem voluerit, saltem dimidiam partem, presbyteralem esse, conuocet iterum Capitulum, ac de eius consilio subtrahat dignitates, & earum loco designet, & distribuat quibus alijs Canonicatibus debeat esse Sacer Ordo annexus.*

Congregatio Cardinalium hoc decreto de ætate non comprehendit Canonicatum iuris patronatus laicorum ante Concilium fundatum, in cuius fundationis limine fuerit appositum pactum, quod descendentes à fundatore possent dictum Canonicatum obtinere, licet non sint sacerdotes, nec in sacris ordinibus constituti, sed tantum simplices clerici donec deuenerint ad ordinem sacerdotalem.

22 *Episcopus.*] Episcopus cogere non potest, vt omnes Canonici efficiantur Sacerdotes: sed sufficit si dimidia eorum pars presbyteri sint, inter quos præcipuè debet esse maior pars: ceteri verò, Diaconi vel Subdiaconi: vt Concilium decreuit. Non obstat huic Decreto statutum alicuius Ecclesiæ, vtputà quod tertia pars sint Acolyti: nec consuetudo immemoriabilis. Ergo ligat hoc Decretum in posterum, postquam Ordines fuerint distributi, & tunc qui eos obtinere voluerint, possunt compelli ad illos Ordines suscipiendos & exercendos, quos eorum Canonicatus habere annexos fuerit iudicatum, iuxta formam præsentis Decreti. Si verò aliquis inhabilis & non idoneus reperiatur ad Ordines Sacros suscipiendos ex ijs, qui ante distributionem ordinum fuerint recepti, carebit voce in Capitulo, *pro ut sess. 22. c. 4.* quamdiu eorum ætas non patitur, &c.

Prouisus de Canonicatu habente annexum Ordinem Sacrum, si est completæ ætatis, vt possit infra annum Ordinem requisitum suscipere, non habet vocem in Capitulo, iuxta hoc Decretum & Clementinam, *Vt ij qui de ætat. & qualitat.* sed non perdit partem aliquam distributionum, nec verò habet vocem in Capitulo, licet sit alias in Sacris, si nimirum non habet Ordinem requisitum, iuxta dispositionem dictæ Clementinæ, quæ necessariò videatur.

Episcopus in ordinatione facienda qui Canonici, Presbyteri, qui Diaconi, qui Subdiaconi esse debeant ex vigore huius c. tenetur so-

lum adhibere consilium Capituli, non autem consensum tenetur sequi aut habere, quia potest eis inuitis, quod magis expedire iudicauerit, perficere ac prouidere.

23 *Quibus quisque Ordo*] Episcopus cum consilio Capituli designare debet, quibus Canonicatibus quisque Sacer Ordo debeat esse annexus, non quibusuis Canonicis, quia Concilium hic mandat Sacros Ordines annecti Canonicatibus ipsis, non autem personis eos obtinentibus.

24 *Dignitates omnes.*] Principalis dignitas in Ecclesia Collegiata exempta, cui ordinaria iurisdictio, cum omnibus iuribus Episcopalibus competit, non necessario debet conferri Doctori, vel Licentiato, cum id nusquam per Conc. Trid. caueatur, & hoc non præcipiat, sed solum hortetur, *vt supradictum est c. 2. sess. 23. Supr. hoc c. §. Ad cæteras autem.*

25 *Conferantur tantum Magistris*] Congregatio censuit in ijs, qui Subdiaconi aut Diaconi vel Presbyteri sunt, petuntque admitti ad Cathedralis Ecclesiæ Canonicatus, & eum Ordinem Sacrum, quem ipsi habent, requirunt, sibi *in forma dignum* collatos, opus non esse examine, quod ad explorandam literaturam pertinet: eos verò qui Sacros Ordines nondum susceperunt, examinandos esse, an illa habeant elementa doctrinæ, quæ ex præscripto Concil. Trid. necessaria sunt illi Sacro Ordini, qui Canonicatui, quem consequi volunt, erit annexus.

26 *Vel Doctoribus.*] Congregatio Concilij censuit, existentibus Doctoribus in Capitulo, necessariò vnum ex illis in Vicarium esse eligendum; alioquin deputationem ad Metropolitanum deuolui.

27 *Praterea obtinentibus.*] Congregatio censuit, quod obtinens beneficium simplex, & sine cura animarum, & extra Collegiatam Ecclesiam, nec personalem residentiam, ob aliam caussam requirens, non teneatur in eo residere: tenetur tamen ad inseruiendum illi per alium, qui sit ab Ordinario approbatus.

Non fuit mens Pij V. in Bulla de residentia edita 8. Iulij, 1569. cogere habentes beneficia simplicia in eis residere. Bulla incipit, *Cupientes.*

28 *In eisdem Cathedralibus.*] Ad hanc residentiam in Cathedralibus & Collegiatis Ecclesijs tenentur etiam Abbates Regulares, si in eis dignitates obtinuerint.

29 *Ac Collegiatis.*] Intelligitur de omnibus Collegiatis etiam non insignibus, nisi tamen non insignes Collegiatæ essent rurales prorsus destitutæ, & in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitum esset resideri, aut adeò tenues reditus essent, vt Canonicos aliunde non habentes vnde viuerent, alere non possint: & sufficit ad excludendum immemoriabilem consuetudinem, quod aliqui Canonici resederint, aut resideant. *Infr. hoc cap. §. Eos qui.*

Ad hanc residentiam tenentur etiam Abbates, & alij superiores Eccle-

Ecclesiarum Collegiatarum, licet habeant iurisdictionem in Canonicos, & ad hoc possunt cogi ab Episcopo, sub cuius Diœcesi sunt.
30 *Dignitates, Canonicatus, præbendæ.*] Hoc Decreto cauetur, ne obtinentes in Ecclesijs Metropolitanis Cathedralibus & Collegiatis dignitates, Canonicatus, siue portiones, possint vigore alicuius statuti siue consuetudinis, recreationis caussa, ab eisdem Ecclesijs abesse.

Abulensium Causa, Congregationi sacræ proposita.

ILlustrissimi & Reuerendissimi Domini: Decanus & Capitulum Ecclesiæ Abulensis prætendunt, in vim cuiusdam statuti, non obstante Decreto supradicto, posse ex dicta recreationis caussa abesse à seruitio & residentia eorum Ecclesiæ per quatuor menses, & interim non solum præbendarum grossam, verum etiam quotidianas distributiones (ac si diuinis interessent) lucrari. Verùm Reuerendissimus Dominus Episcop. videns ex huiusmodi prætensione cultus diuini augmentum lædi, eamque esse contra dispositionem Concil. Trident. recurrit ad Sacram Congregationem, supplicans duo declarari. Vnum est: An dictum decretum *Sess. 24. de Reform. cap.* 12. sustulerit quascunque consuetudines, & statuta, quæ longius tempus trium mensium indulgeant. Secundum: An in dictis tribus mensibus, quibus possunt recreationis caussa abesse à residentia, lucretur quascunq; distributiones quotidianas, quocunque nomine nuncupentur, & ex quacunque caussa dentur & distribuantur.

Et qualitercunq; declaratio super præmissis facienda sit per Sacrã Congregationem, supplicatur rescribi D. Episcopo, vt illa in dicta Ecclesia obseruetur, honorq; diuini officij retineatur.

Responsio Congregationis sacræ.

REuerendissime Domine: Vidit sacra Congregatio Concil. Tridentini Interpretum, libellum, qui cum his erit litteris, censuitque, donec & quousque Rota decreuerit confirmationem statuti Ecclesiæ Abulensis, validam & legitimam esse secundum Decret. Concil. præfati Sess. 24. de Reform. c. 12. de absentia trium mensium, non obstante quacunq; contraria consuetudine, etiam immemoriabili. Interea verò absentes non lucrari distributiones quotidianas. quod ideo ad Amplitudinem Tuam perscripsi, vt cum illi nota fuerit Congregationis sententia, eam obseruandam curet. Romæ die 3. Augusti, 1586.

Ita est. Antonius Cardinalis Caraffa.

Episcopus residens in sua Capituli Sede, solutus est à residentia Decanatus, Canonicatuum, & ceterorum beneficiorum: illaque retinere

nere & fructus percipere potest, exceptis quotidianis distributionibus & alijs, si quæ fortè sint, quas absentes alia de caussa non perciperent. Canonici ad continuam residentiam tenentur in Canonicatibus, nisi in alijs beneficijs quæ sunt perpetua, & habeant annexum seruitium, in Choro resideant.

31 *Non liceat vigere cuiuslibet statuti.*] Intellige hoc de statuto quod non sit confirmatum à Sede Apostolica: licet autem per statutum Ecclesiæ, concedatur Canonicis per tres menses abesse, si tamen illud per consuetudinem non fuit obseruatum, attendenda est magis consuetudo contraria, quam statutum.

Eos qui obtinent in Cathedralibus & Collegiatis insignibus, dignitates & Canonicatus, immemorabilis consuetudo non excusat à residentia: ita S. D. N. Greg. XIII. ex sententia Congregationis Concilij declarauit. In Collegiatis autem non insignibus immemorabilis consuetudo excusare poterit, si Ecclesiæ sunt rurales prorsus destitutæ, aut in quibus antea supra hominum memoriam solitum non esset non resideri, aut in quibus adeo tenues reditus habent, vt Canonicos alere non possint, non habentes aliunde, quomodo viuant. *Sup. hoc c. §. Ac Collegiatis &c.* Ecclesia Collegiata iamdiu destituta ob incursum Turcarum & aeris intemperiem, ad alium viciniorem locum est transferenda; ne residentia deseratur.

32 *Vltra tres menses*] Etiam continuos. Interessentia, de qua in hoc Decreto, debet esse in omnibus diebus & horis officij diuini, præterquam tribus mensibus singulorum annorum; nisi Ecclesiæ constitutiones longius seruitij tempus requirant. Licet autem Canonici possint abesse à suis Ecclesijs per tres menses, non possunt tamen omnes eodem tempore recedere, ne Ecclesia destituatur suo debito seruitio, sed tantum ea pars Canonicorum, quæ videbitur arbitrio Episcopi & Capituli posse abesse. Nec licet vltra tres menses abesse, etiam prætextu immemorabilis consuetudinis, nisi ex caussa inimicitiarum, si post obtentum Canonicatum inimicitiæ superuenerunt, vel nisi in Parochiali Ecclesia resideret, qui fructus præbendæ facit suos. Ille dicetur abesse (etiamsi steterit in loco) qui abfuerit à seruitio vltra tres menses. Fuit verò dispensatum cum multis in Polonia, ad longum tempus ex varijs causis & rationabilibus.

Non potest Episcopus facere, vt, quibusdam propter graues diuturnasque inimicitias recusantibus in suis Parochialibus residere, & volentibus resignare, de Rectore prouideatur, neq; vnita eis quædã simplicia beneficia & oratoria diuidere & illis conferre, cum ijsdem detractis reditus Parochialium sufficiant, ad honestè sustentandum Rectorem.

Illis tribus mensibus à iure concessis non est assignanda caussa absentiæ, qua quis vult abesse cum licentia sui Prælati, impetrat à Decano vel Præsidente in choro, & frui quibusdam nouis distributionibus,

nibus, per Episcopum impositis, prout fruuntur in dictis tribus mensibus omnibus fructibus suarum præbendarum, cum pro præsentibus & interessentibus habeantur de iure. Nemo tamen potest frui dictis distributionibus, quando istæ distributiones sunt distinctæ à præbendis.

Congregatio Concilij censuit eum, qui cum fideiussione est detentus, vt non possit discedere ab Vrbe, non posse cogi ad residendum.

33 *Quolibet anno abesse.*] Archiepiscopus Ianuensis prouideat, ne duo menses, quos habent vacantes Canonici sui Capituli, incurrant in Natalem aut Pascha Domini, aut alias maximas solemnitates.

Decretum hoc sic intelligendum est, vt nulli Canonici possint abesse ab Ecclesiæ suæ seruitio vltra tres menses singulis annis, nihilque eis prodest, quòd in ciuitate maneant, nisi Ecclesiæ debitis horis inseruiant, & omnes in contrarium consuetudines per hoc Decretum sunt sublatæ. Attamen Episcopus potest ob legitimam causam dare licentiam Canonicis, vt à suis Canonicatibus per quatuor menses abesse possint.

Residens in Decanatu vnius Ecclesiæ, non amittit fructus aliorum Canonicatuum, quos in alijs Ecclesijs obtinet, ex sententia Congregationis, exceptis distributionibus, & alijs, quæ absentes non solent percipere. *Hoc sæpius resolutum.* An dignitates Canonici, vel portionarij Canonicatus, & alij officiales possint abesse à seruitio Ecclesiæ sine licentia Episcopi? Congregatio Concilij censuit, non requiri licentiam Episcopi, quando obtinentes dignitates, Canonici, portionarij abesse volunt, tempore Conc. Trident. ipsis permisso.

De alijs, qui non sunt beneficiati, & inseruiunt in Ecclesia, Concilium nihil disposuit, sed æqualiter seruandum, quod Concilium mandat circa regimen debitum in diuinis officiis hoc cap. in fin.

34 *Saluis nihilominus.*] An liceat Canonicis regularibus & portionariis sæcularibus ab eadem Ecclesia abesse per tres menses, stante, quod per eorum statuta & consuetudines absunt per quadraginta dies cum licentia? Congregatio in sæcularibus censuit, negatiuè ex hoc textu: in regularibus verò censuit, non comprehendi sub hoc Decreto, verùm, si caussa sit rationabilis, & adsit licentia Prioris, poterunt abesse.

Indultum Leonis decimi tribuens Præposito & Canonicis S. Mariæ della Scala, vacationem duorum mensium contra fundationem Ecclesiæ, non intelligitur sublatum per hoc cap. quia Concilium reuocat tantum institutiones, quæ concedunt absentiam vltra tres menses.

Quando tempus faciendi itineris periculosum est, propter nimios

calores & similia, concedi potest dilatio petenti ad proficiscendum ad residentiam sui beneficij, & interim dum abest ab eo, quoad fructus beneficij habenda est eadem ratio, ac si semper resideret, ex iure enim habetur pro residente.

Quando non stat per aliquem, quo minus in suo beneficio resideat, nullum ob non residentiam detrimentum sentire debet. *Hoc sæpe resolutum est.*

Licentia, vt quis possit abesse caussa studiorum à seruitio suæ Ecclesiæ, vel seruitio sui Canonicatus, non suffragatur vltra quinquennium à die quo studere cœpit. *Sæpius hoc dicitur.*

An obtinentes Dignitates in Cathedralibus seu Collegiatis, siue Præbendam, quæ tamen distincta est certa dismembratione, interim dum effectum illius non exspectant, non teneantur residere?

Congregatio censuit, quod habentes plures canonicatus dignitate pares, residere tenentur vbi pluribus inseruiri potest.

Obtinens autem Canonicatum & Monasterium in commendam, sed ab animarum cura liberum, in Canonicatu residere tenetur.

Episcopo Vlixbonensi scribatur N. residentem in Canonicatu Ecclesiæ Vlixbonæ cogendum non esse vt resideat in monasterio N. Ordinis Cisterciensis, quod obtinet in commendam, ab animarum cura liberam.

Habens duos Archidiaconatus dignitate pares, residere poterit in eo in quo sibi placuerit: sed si alter est dignior, in eo residere tenetur.

Habens dignitatem in Collegiata, quæ vnita sit Cathedrali, si Collegiata sit destructa, potest talis, si non recipiatur in Cathedrali, alibi, vbi habet beneficium residere, & dignitatis suæ fructus percipere, exceptis distributionibus, & ijs si quæ forte sunt, quæ absentes iusta de causa non percipiunt.

Parochus, qui habet parochiam, intra cuius limites adhuc habitant parochiani, tenetur in ea residere.

35 *Alioquin primo anno.*] Absens per annum à Dignitate, Canonicatu seu præbenda, distributionibus est priuatus, & priuari debet dimidia parte fructuum: si verò perseuerauerit in absentia, priuandus est non modò fructibus, sed etiam beneficio.

6 *Ac residentiæ fecit suos.*] Non tamen si in alio Canonicatu etiam Ecclesiæ collegiatæ alterius Diœcesis resideret.

37 *Distributiones verò, qui statis horis interfuerint recipiant.*] Canonici, vel alij officiales chori habentes in Cathedralibus vel Collegiatis capellanias in titulum, tempore, quo in dictis capellaniis celebrant, distributiones recipere non debent, prout S.D.N. ex sententia congregationis declarauit: nisi quando sic iussi essent à suo superiore, vt

re, vt eo tempore celebrarent, quem tamen admoneri voluit, vt ab huiusmodi iussu abstineat in posterum.

Inseruientes Ecclesijs siue Parochialibus, & habentes legitima beneficia in Ecclesijs Cathedralibus, vel alias seruitoria, quæ residentiam requirunt, quorum omnes fructus consistunt in distributionibus quotidianis, possunt omnes percipere, si modò nullæ præbendæ distinctæ fuerint, & omnes de communi percipiant, nec detur aliquid eis, qui diuinis horis non intersint: at quando saluo debito seruitio parochialium, poterunt etiam inseruire Cathedrali, tunc non possunt percipere nisi quatenus inseruiunt.

Absentes pro vtilitate Ecclesiæ distributiones quotidianas non amittunt.

Senio confectis, si alias residere soliti sint, distributiones debentur, ac infirmis, etiam ex propria culpa & peccato cum præcedenti occasione, nimius enim rigor esset. Nec superior huiusmodi rigidam inquisitionem facere debet, addendo afflictionem afflictis, quandoquidem multæ essent annexæ caussæ etiam non turpes. Debentur quoque detentis in carceribus, non tamen ob propriam culpam.

Non possunt Canonici videlicet illi duo associantes suum Prælatum, quandoque volentem audire Missam in Cathedrali Ecclesia, vel in alia Ecclesia ciuitatis, participes fieri distributionum quotidianarum, quæ non nisi præsentibus, & inseruientibus debentur.

Vacationes omnes vnius, aut plurium mensium, quibus absentes distributiones quotidianas percipere solent, sublatæ sunt: nisi absentes abessent ex caussis à iure permissis, & nisi dictæ vacationes concessæ essent in fundatione: quæ etiam intelligantur sublatæ, si canonicatuum fructus omnes sint distributiones quotidianæ.

Non licet Episcopo aliquo prætextu distributiones quotidianas donare, relinquere aut quauis collusione remittere alicui, qui vel ab Ecclesiæ seruitio abfuerit, vel alio quouis modo distributiones legitimè debeat amittere: Nec fas sit cuipiam eas capere, & si acceperit, suas ne faciat, sed eas restituere omnino cogatur, distribuendas fabricæ Ecclesiæ, quatenus indiget, aut alteri pro loco, Episcopi arbitratu.

Illi qui licentia legitimè obtenta studiorum caussa absunt, distributiones omnes quotidianas percipere debent, exceptis incertis & quotidianis illis prouentibus, qui tantum inter eos diuidi solent quotidie, qui sacris horis intersunt & inseruiunt.

Congregatio censuit, distributiones quotidianas lucrari eum, qui indebitè coniectus in carcerem fuerit, & fructus præbendæ siue massæ grossæ tamdiu deberi, quamdiu per sententiam non fuerit declaratum iuste illum in carcere detineri.

38 *Qui statis horis interfuerint.*] Congregatio Concilij intelligit statas horas, id est, omnes horas quibus diuina celebrantur, licet Gloss. *in d. Clementina. Vt ij, qui*, ibid. Card. Zabar. *num.* 12. dicant, de iure posse fieri distributionem per certas horas.

Non valet statutum quo disponitur, vt in vna hora vel duabus interessentes, lucrentur massam grossam siue præbendam, amissis distributionibus quotidianis.

Congregatio censuit, Canonicatus & dignitates obtinentes teneri interesse omnibus horis, nisi irritante aliqua speciali confirmatione, quæ non est sublata per Concilium Tridentinum. Distributiones verò quotidianæ cæteris quoque horis ex fructibus beneficiorum seu præbendarum proportionabiliter sunt assignandæ ne negligantur.

Censuit Congregatio, facultatem Capitularibus sese inuicem substituendi in seruitio Ecclesiæ, ab Episcopo debere concedi, ea tamen cautione adhibita, vt non eodem tempore eidem seruitio sint obstricti. *Infrà, hoc c. §. si factum.*

39 *Recipiant.*] Habeantur tanquam præsentes in choro, qui animarum curam exercent, quæ illi Ecclesiæ imminet, dum tamen sint in actu administrandi Sacramenta vel alia exercendi, quæ spectant ad ipsam curam.

Non potest declinari, quin tertia pars præbendæ conuertatur in distributiones quotidianas ex Decreto Concilij *Suprà, Sess. 22. cap. 3.* ratione curæ animarum, quæ imminet Canonicatui, qui à præbenda non est diuisibilis.

Mota fuit difficultas de statu & consuetudine Ecclesiæ Collegiatæ Canonicorum regularium, quo tam ipsi Canonici, quam portionarij, qui sunt seculares, ab eadem Ecclesia singulis annis cum licentia Prioris & Capituli per quatuor dies abesse possunt, quibus, vna cum fructibus grossæ, etiam distributiones quotidianas accipiunt, perinde ac si diuinis interessent: Sacra autem Congregatio in portionarijs, sæcularibus absq; difficultate censuit, amittendas esse distributiones quotidianas, vtpote quę debeantur tantum illis, qui adstant & intersunt facientes officium. Ideoq; dicunt esse salarium diurnum, quod laborantibus debetur: de regularibus verò censuit, illos non comprehendi hoc Decreto, & quia habent seruitium continuum, si Prior eis concedat licentiam cum rationabili caussa, iudicauit posse abesse & percipere.

40 *His careant.*] Hoc intellige nisi residentes in Parochialibus nullos reditus ex præbenda haberent, sed omnes fructus in distributionibus essent, tunc habentur pro præsentibus & inseruientibus, quo casu nihil vltra seruitium perciperent.

Qui fuerunt olim Canonici reseruantes in resignationibus domos Canonicales, easque Laicis locantes, cogendi sunt locare (iusta tamen mercede) dictas domos Canonicis residentibus, ita vt hi præ-

præferantur quibuscunque alijs in locatione, cessantibus quibusuis priuilegijs inquilinatus.

41 *Non obstantibus quibuscumq; statutis & consuetudinibus.*] Non obstat quod illæ consuetudines non inseruiendo essent immemorabiles in Ecclesis Cathedralibus & Collegiatis insignibus. Attamen hoc Decretum fundationes, & confirmationes Apostolicas non sustulit.

Congregatio censuit, Canonicos abeuntes sub matutinum, etsi id ex consuetudine immemoriabili faciant, non excusari, si nullam aliam caussam allegant præter hanc. Quod si per seipsos id facere debent, non sunt augendæ illis, vt petunt, distributiones.

Si factum est aliquod statutum, quo Canonici possint inseruire per substitutos, vel saltem vnus pro alio, non habeatur eius ratio, quia est contra Concilium.

Congregatio Concilij censuit, posse aliquem in vna Ecclesia ex priuilegio vel consuetudine fungi duplici officio, vt si sit thesaurarius & Canonicus, & propterea duplices lucrari distributiones, quas obtinet diuerso iure, cum inter Dignitates suppleat numerum Canonicorum, nec eget substituto.

42 *Compellantur obire officia.*] Ad omnes septem horas Canonicas isti tenentur, & ad faciendum principium, & officium Hebdomadarij, si tamen alij non sunt Canonici.

43 *Episcopo celebranti.*] Comitantes Episcopum non lucrantur distributiones quotidianas, nisi Canonicatus consisterent in distributionibus quotidianis, & tunc amittunt eam partem, quæ deseruientibus accrescit.

An Capellaniæ in Ecclesia Cathedrali exsistentes, quarum reditus ex varijs defunctorum reditibus cum onere Missas aliquot, & diuina officia pro animarum salute celebrandi, inter se tantum distribuunt Capellani præsentes, qui onera prædicta per seipsos, & per alios presbyteros quoscunque persoluunt, reliquis Capellanis, qui præsentes non sunt, nihil percipientibus, personalem residentiam requirant, ita vt, qui eas obtinent, ad residentiam præcisè, etiam per priuationem cogi possint, non obstante consuetudine contraria? Multi quidem ex Illustrissimis tenebant, non posse cogi præcisè. Nihilominus fuit decisum, posse cogi præcisè ad residendum.

Episcopo Missam priuatam celebranti etiam in Cathedrali non tenentur Canonici assistere. At in modo assistendi, & inseruiendi Episcopo celebranti, seruanda est consuetudo Ecclesiæ. Canonicatus ergo & Dignitates obtinentes in Cathedrali, omnes Episcopo pontificalia exercenti assistere debent, nisi aliqui legitimè absint, etiamsi titulo vacationis: & renuentes Episcopus puniat.

In conferendo Ordines seruandum est *Cap.* 8. *Sess.* 23. Episcopo exer-

exercenti pontificalia extra Cathedralem Ecclesiam, in ciuitate tamen, & non in Diœcesi, tenentur assistere & inseruire, qui solent assistere, & inseruire exercenti Pontificalia in Cathedrali.

Pro nominatione exsistentium in pontificalibus tam in missa, quam in vesperis, congregatio censuit, seruandam esse consuetudinem illius Ecclesiæ: de qua nisi constet, seruandum esse id, quod scribitur in Pontificali, etiam non obstante quacunque consuetudine.

44 *Aut alia Pontificalia exercenti.*] Congregatio censuit, Canonicos accedere debere ad cubiculum Episcopi, quoties ipse non priuatim sed pontificaliter cum cappa, in diebus festiuis, & solemnibus voluit descendere, vt assistat, vel horis diuinis, vel Missæ Sacrificio, multoq; magis si ipsemet sit celebraturus, in reditu verò vsq; ad ostium domus Episcopi, Episcopo præcedente ipsisq; sequentibus, comitari debere: in diebus autem feriatis, quando priuatim venit in Ecclesia celebraturus, aut aliquid aliud acturus, debere etiam nonnullos ex Canonicis accedere ad ostium Ecclesiæ & Episcopum comitari, idipsumq; in reditu obseruandum.

Præcepit congregatio seruandam esse consuetudinem illam quæ est in Ecclesia Cathedrali Seguntinensi, in qua Capitulum per Magistrum ceremoniarum deputat aliquos qui adsint proprio Episcopo pontificaliter celebranti: sint tamen principales dignitates, & Magister ceremoniarum à Pontificalis obseruatione non recedat. Ipsi autem Episcopo celebranti priuatim in Ecclesia, etiam Cathedrali, non debent aliqui Canonici adsistere: secus si ipse pontificaliter concionaretur aut celebraret, tam in Ecclesia Cathedrali quam in ipsa ciuitate aut suburbijs. Est etiam dubitatum à Capitulo eiusdem Ecclesiæ Seguntinensis: an omnes adsistentes deberent esse Dignitates & Canonici, an verò sufficerent illi, quos capitulum nominauerat ex Dignitatibus, Canonicis & præbendis, iuxta consuetudinem supradictam immemorabilem? Et præsupposita consuetudine, quod Decanus Seguntinensis Ecclesiæ ex statuto fundamentali dictæ Ecclesiæ facto, auctoritate Apostolica sit præsidens chori, cui incumbit regimen chori, & correctio, & punitio colloquentium in eo & perturbantium officia diuina, & quod ille tanquam Præsidens chori sit inter Dignitates, & Canonicos tantum, Diaconus verò inter dimidios, ex consuetudine autem non reperiantur, qui debeant esse prædicti assistentes & ministri, quæsitum est an in hoc casu videretur seruanda esse consuetudo Ecclesiæ, quæ rationabilis esse putabatur, & iuri conformis, quia Dignitates semper deputantur distributis inter omnes oneribus suo ordine, habita ratione personarum & impedimentorum? Pro hoc dubio Congregatio censuit, Episcopo solemniter Missam aut Vesperas celebranti primam Dignitatem obtinentem, pluuiali indutum debere in officio pres-

presbyteri assistentis inseruire, & ipso legitimè impedito secundam Dignitatem debere vice alterius fungi.

Illustrissimi & Reuerendissimi Domini: Dignitates & portionarij Ecclesiæ Abulensis noluerunt Reuerendissimum D. Episcopum associare, eo quod prætenderent se non esse comprehensos in Decreto 12. Sess. 24. ideoque totum id onus Canonicis imposuerunt, quare pro parte Canonicorum dictæ Ecclesiæ Abulensis humiliter supplicatum est, vt Domini Cardinales dignarentur curare obseruari quod alias fuit declaratum in vna Burgensi, vt scil. in dicto Decreto associandi D. Episcopum Abulensem comprehendantur omnes Dignitates & Portionarij dictæ Ecclesiæ, cum etiam sint de Capitulo, & non deceat membra à capite discedere. Ad hanc dubitationem Congregatio Cardinalium Sacri Concilij Tridentini Interpretum respondit; Dignitates item & Portionarios Ecclesiæ, æque ac Canonicos debere Episcopum associare: idq; Congregatio ipsa vult omnino obseruari die 25. Maij 1586.

Ad ipsum verò Episcopum pertinet vt associationis horam intimet, ne diuina extra suas horas fiant, aut ciues scandalizentur. Et simul ac Episcopus fuerit in choro, horæ diuinæ inchoentur.

Itaque Episcopo rei diuinæ peragendæ caussa ad Ecclesiam venienti cum cappa Pontificali, comitantibus Canonicis, vnus ex dignioribus de Capitulo in porta primaria Ecclesiæ porrigat aspersorium cum osculo: cum verò priuatim adit Ecclesiam, tunc ex suis familiaribus vnus aquam ad aspergendum, vt est consuetudo, Episcopo porrigat.

Item quando ex consuetudine Episcopus dicit submisse responsorium in processionibus solemnibus vbi Diaconus & subdiaconus librum tenent, ea consuetudo est omnino seruanda. Est quoq; iudicatum vt attendatur consuetudo Ecclesiæ Abulensis, quæ est quod Dignitates & Canonici assistentes induant se, & non relinquant solum Episcopum accedere ad chorum.

Episcopo consecranti oleum & chrisma, adsint aliqui præsentes, & honorent Episcopum Pontificalia exercentem. Quæsitum fuit àn celebranti Canonico Diaconus & Subdiaconus ministrare debeant? Responsum fuit à sacra Congregatione, hoc in prouinciali Synodo statuendum esse, interim verò nihil innouandum, vltra Concilium, quia Concilium nihil determinat.

45 *Cætera quæ ad debitum in diuinis officiis.*] Improbatur illa consuetudo qua dicebatur non posse aliquem in sua Ecclesia campanas pulsare, antequam campanæ Cathedralis Ecclesiæ pulsentur: siquidem perinde omnes possunt (horis tamen debitis) suas campanas pulsare. Pariter improbatur non posse alios missas in suis Ecclesijs celebrare, donec fuerit decantatum Præfatium missæ maioris in Cathedrali.

Simi-

Similiter non posse regulares extra sua claustra per Ecclesiæ districtum processiones facere.

De certa lege in choro conueniendi & permanendi, Punctator debet esse Clericus in sacris constitutus, secundum decretum Concilij Prouincialis Compost. &c. reuisi per S.D.N. sub Dato Romæ apud S. Petrum, die 17. Octob. 1568. Anno 2. vel alia veriori data.

Quoad residentiam verò obseruetur decretum Concilij de residentia nouem mensium, & si aliquod statutum in contrarium sit factum, sit irritum & nullum, ac liti & causæ commissæ in Rota vel alibi, cedatur quo ad hoc cap.

Quoad remissionem quæ fit in die Cœnæ Domini, seu alio de portionibus alijs accrescentibus, ob non residentiam, non fiat, & facta reuocatur.

Præsupposita immemoriabili consuetudine, quæ allegatur pro parte Capituli, quod deputatio punctatoris pertinet ad Capitulum, nihil innouetur, alias remaneat in dispositione iuris communis.

46 *Interea verò Episcopus.*] Canonici & beneficiati debent dare notam, & copiam authenticam omnium beneficiorum ad dictos Canonicatus & beneficia. Pertinet autem ad eos cum Capitulo, vt eas reponere, & seruare possint in Archiuis.

47 *Cum duobus Canonicis.*] Episcopus tenetur consilium hoc petere, non autem sequi: consensus enim Capituli non est necessarius. Episcopus non potest cogere aliquem in beneficio simplici residere. Item non potest cogere obtinentem Capellaniam, vt ipsemet celebret, licet in eius fundatione disponatur, quòd Rectores celebrent, nam istis oneribus Missarum rectè per substitutum satisfit.

Episcopus obtinentes beneficia simplicia cogere non potest personale aliquod seruitium suis beneficijs impendere, cum ex antiquissima totius Ecclesiæ consuetudine non nisi ad officium recitandum teneantur. Hæc autem declaratio non sufficit pro illis, in quorum beneficiorum fundatione posita est clausula hæc, sc. *quod per seipsos & non per substitutum teneantur seruire.*

REMISSIONES.

Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. à num. 164. Pet. Ledesm. in summ. p. 1. tract. 7. c. 1. concl. 7. prope fin. pag. 163.

β *Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Episcopi, sint in omnib. Ecclesiis, vbi fieri potest, Magistri in Theologia, &c.*] Vide Gonzal ad reg. 8. Cancel. Gloss. 4. num. 68.

γ Ad

γ *Ad cæteras autem dignitates, vel personatus, &c.*] Sacra Cardinalium congregatio sic censuit: Dignitates etiam in Ecclesijs Collegiatis comprehenduntur, refert & hanc opinionem sequitur Nico. Garci. de Benefic. p. 7. ca. 4. num. 59. & 61. cum seqq. Contrarium tamen, imò hoc decretum non habere locum in Collegiatis Ecclesijs, tenent Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Beneficia, §. 1. vers. Ad dignitates, & verbo Canonica, §. 9. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 11. art. 2. & in addit. ad Bullam compositionis, num. 4. vbi ait Christophorum Velam Archiep. Burgensem contulisse dignitatem scholastriæ Collegiatæ Ecclesiæ de Aguilar de Campo cuidam scholari qui non habebat maiorem ætatem 17. annorum, & cùm litigaretur super hoc fuisse iudicatum, collationem esse canonicam & iuridicam.

δ *Et 22 annis non minores.*] Sacra Cardinalium congregatio censuit hos 22. annos esse completos in hunc modum: Congregatio Concilij censuit requiri ætatem viginti duorum annorum completam, refert Garci. d. cap. 4. num 70. & hanc opinionem sequuntur Mandos. tract. de Ætate minorum, ca. 5. num. 10. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disput. 573. circa princip. Veg. in sum. p. 1. cap. 96. casu vni. P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 34. num. 108. dicens illam formulam, vt non sit minor 22. annis, insinuare annos 22. debere esse completos. Contra tamen tenent P. Henriq. lib. 14. cap. 8. § 10. in fine, Emman. Saa verbo Beneficium, num. 31. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Beneficia, §. 1. vers. Ad dignitates, P. Azori. instit. moral. part. 2. lib. 6. ca. 5. quæst. 5.

ε Ad dignitatem tamen principalem in Collegiata regulariter requiri ætatem 25. annorum incœptorum, cum regulariter habeat curam animarum in foro interiori, vel exteriori, resoluit Garci. d. cap. 4. num. 65.

ζ Si aliqua parochialis Ecclesia esset vnita alicui Canonicatui Ecclesiæ Cathedralis, accessoriè sufficere prædictos 22. annos censet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 9. num. 4.

η *Prouisi etiam de beneficiis quibuscumq;, &c.*] De Professione Fidei emittenda vide Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 19. num. 7. Fusc. de Visitat. lib. 1. cap. 5. num. 15. & lib. 2. cap. 3. num. 4. Pet. Ledesm. in sum. part. 2 tract. 1. cap. 4. conclus. 10. Sayr. decis. 1. cum seqq. sub titul. de Constitut. Flamin. de Resignat. lib. 8. q. 9. à num. 121. & lib. 10. quæst. 9. Nicol. Garci. de Beneficijs, p. 3. cap. 3. per totum, Aloys. Ricci. in Collect. decis. par. 3. Collect. 579. nouissimè Pat. Sanch. in præcepta Decalogi, libro 2. capit. 5. à principio, Zerol. in praxi Episcopali, par. 2. verbo Fidei professio.

θ Nec à prædicta Fidei professione in manibus Episcopi facienda excusari Canonicos exemptos, ratione suæ exemptionis, resoluunt Nauar. Cons. 9. sub tit. de Iureiur. in 2. edit. Petrus Ledesm. d. cap. 4. post conclus. 10. difficul. 5. Sayr. decis. 1. sub ti. de Constit. Aloys. Ricc. d. Collect. 579. vers. Amplia 1. P. Sanch. d. cap. 5. nume. 2. & censuisse

sacram Cardinalium congregationem testatur Garci. d. cap. 3. numer. 21.

ι Nec excusari Prælatos Regulares, imò intra bimestre ab adepta possessione suæ præfecturæ, hanc professionem facere teneri, docent Emman. Saa verbo Fides, in fine? Frat. Emman. in sum. tom. 1. cap. 100. numer. 7. in 2. edit. & quæst. Regul. tom. 2. quæst. 72. articul. 1. P. Sanch. d. capit. 5. numer. 3. Sayr. decis. sub titul. de Constit.

κ Nec excusari Canonicos Regulares Ecclesiarum Cathedralium sacra Cardinalium congregatio in hunc modum censuit: Comprehenduntur etiam, si fuerint Regulares, & computandi sunt duo menses à die electionis, vel quoad mittantur ad participationem massæ capitularis, refert Garci. d. cap. 3. num. 16.

λ Nec excusari Doctores, Magistros, Regentes, & alios cuiuscumq; artis ac facultatis, tenet P. Sanch. d. cap. 5. num. 4.

μ Nec excusari etiam denuo emittere eos, qui eam iam emiserunt in adeptione alterius Parochialis, vel Canonicatus, resoluit sacræ Cardin. congregationis decisionem adducens Garci. d. cap. 3. nu. 17. & 18.

ν *Prouisi, &c.*] Huiusmodi Fidei professionem non posse fieri per procuratorem, resoluunt Stephan. Gratian. discept. forensium, c. 166 num. 22. Nicol. Garci. d. cap. 3, num. 74. vbi affirmat ita à sacra Cardinalium congregatione decisiones euasisse. Contrarium tamen; imò hanc Fidei professionem per procuratorem fieri posse tenent Nauar. Cons. 4. num. 2. sub tit. de Summa Trinit. in 1. edit. & Cons. 11. num. 2. sub tit. de Iureiur. in 2. edit. Pet. Ledesm. d. cap. 4. post 10. concl. difficult. 6 P. Azori. instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 2. quæst. 6. P. Sanch. d. cap. 5. num. 7. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Fidei professio.

ο *Intra duos menses.*] Quòd non obligat illum, per quem stat, quo minus possessionem accipiat, resoluit Garci. d. cap. 3. num. 32.

π Quòd Clericus parochialem adeptus omittens per ignorantiam Fidei professionem facere, non peccat, nec subintrat dispositio Concilij in præsenti, resoluit Sayr. decis. 3. sub tit. de Constitut.

ρ Quòd curatus, qui Fidei professionem intra duos menses non fecit, potest moram purgare, docet Sayr. decis. 4. sub titul. de Constit.

σ Illum, qui non fecerit professionem intra duos menses, teneri etiam postea emittere, cùm hic terminus non ponatur ad finiendam obligationem, sed ad differendam executionem, docet Garci. d. cap. 3. num. 29.

τ *In manibus ipsius Episcopi.*] Quòd sede Episc. vacante prouisus de beneficio curato debet facere professionem coram Ordinario Capituli sede vacante, & non coram capitulo, tenet Garc. d. c. 3. à nu. 26.

υ Vel

υ *Vel eo impedito.*] Quòd professio Fidei potest fieri coram Vicario Episcopi, eo etiam non impedito (quia verba huius text. solùm ponuntur ad admonitionem, & denotandum conuenientius esse, eam facere coram ipso Episcopo, cessante impedimento) resoluit Garci. d. cap. 3. num. 22. & 23.

φ *In Ecclesiis Cathedralibus.*] Quòd non procedit in Canonicis, & dignitatibus, Collegiatæ Ecclesiæ, sacram. Cardinalium congregationem censuisse testatur Garci. d. c. 3. numer. 13. Contrarium tamen tenet Zerol. d. verbo Beneficium, §. 5. dicto 4. p. 1.

χ *Fructus non faciant suos.*] Ad illorum restitutionem in conscientia teneri etiam, non interueniente aliqua sententia, resoluit Garci. d. cap. 3. numer. 35. & peccat mortaliter à numer. 64. tamen contrarium tenet Pat. Sanch. in præcepta Decalogi, libro 2. cap. 5. numer. 10.

ψ Non procedere in distributionibus quotidianis, quæ dantur ratione ministerij, & operæ personalis, & laboris, ita vt illas percipiens faciat suas, asserit Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 166. numer. 22. & sacram. Cardinalium Congregationem censuisse referunt Garci. d. cap. 3. num. 60. & Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 7. procem. numer. 170 Aloys. Ricci. in Collect. decis. part. 4. Collect. 1451. vers. Infertur sextò.

ω Si ignarus huius decreti omiserit Fidei professionem in foro externo non excusari, quia est ignorantia iuris clari, in foro tamen interiori, & quoad Deum à mortali, & consequenter ab amissione, & restitutione fructuum excusari, docent Frat. Emmanuel in sum. tom. 1. cap. 119. numer. 7. in 2. edit. & quæst. Regular. tom. 2. quæst. 72. artic. 3 Nauar. Cons. 1. numer. 2. & 3. sub titul. de Summa Trinit. in 1. edit. & Cons. 4. numer. 3. & Cons. 3. numer. 2. & Cons. 7. numer. 2. & 3. & Cons. 11. numer. 3. & Cons. 12. numer. 2. sub titul. de Iureiur. in 2. edit. P. Azori. d. cap. 2. quæst. 2. Flamin. de Resignat. lib. 10. quæst. 9. num. 8. cum seqq. Lælij Zechi. de Republ. Ecclesiast. titul. de Benefic. & pens. cap. 9. numer. 3. vers. Requiritur etiam, P. Sanch. d. cap. 5. numer. 13 Garci. d. cap. 3. num. 66. cum seqq.

αα Cui sint assignandi, & applicandi fructus amissi ob non factam professionem Fidei? Vide apud Læli. Zechi. de Republ. Ecclesiast. tit. de Benefic. & pension. cap. 13. numer. 4. vers. Quòd si parochialis, Fusc. de Visitat. libro 2. cap. 13. numer. 4. Flamin. de Resignat. libro decimo, quæst. 9. numer. 123. & 124. qui, loquendo de parochis, dicunt assignandos, & applicandos esse fabricæ Ecclesiæ, seu pauperibus.

In Canonicis verò, & dignitatibus habentibus fructus in mensa Capitulari, fructus amissos ob non factam professionem spectare ad Capitulum, resoluit Garci. d. cap. 3 à numer. 40. vbi à numer. 44. dicit quòd debens fructus, non potest se componere cum Capitulo, soluta aliqua parte, & à num. 53. refert sacram Cardinalium congre-

gationem censuisse, Ordinarium non posse condonare fructus amissos ob non factam professionem Fidei.

ββ Quòd hæc Lex non est pœnalis, sed conuentionalis, resoluunt P. Azori. instit. moral. part. 2. libro 7. cap. 2. quæst. 1. vers. Quæres an ob professionem, Petrus Ledesm. in sum. part. 2. tractat. 1. cap. 4. post conclus. 10. diffic. 1. Garci. d. cap. 3 numer. 35. Sed hoc decretum esse pœnale, ac proinde, etiamsi pœnam ipso iure irroget, non obligare in foro conscientiæ, tenent Nauar. Cons. 3. num. 1. sub tit. de Summa Trinit. in 1. edit. & Cons. 12 num. 1. sub titul. de Iureiur. in 2. edit. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 72. artic. 3. P. Sanch. d. cap. 5. num. 10.

γγ *Nec illis possessio suffragetur.*] Vide Sayr. decis. 6. de verborum significat. & sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Nec longissima possessio prodest ei, qui non emisit professionem Fidei quoad fructus percipiendos, quandiu dictam professionem non emiserit, referunt Flamin. de Resignatio. lib. 10. quæst. 9. numer. 122. & Nicol. Garci de Benefic. part. 3. cap. 3. num. 34 resoluunt Frat. Emman. in sum. tom. 1. c. 119. numer. 7. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 5. numer. 11. & 12. P. Azori. instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 6. col. 826.

δδ *Neminem etiam deinceps, &c.*] Vide Flamin. de Resignat. lib. 4. q. 9. num. 10. Non habere locum in Collegiatis Ecclesijs tenent. Nau. Cons. 3. sub tit. de temporib. Ordinat. in 1. edit. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Beneficia. §. 5. pag. 46.

εε *Ita tamen, vt dimidia saltem pars, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Capitulum, num. 10. pag. 84. & verbo, Canonica, numer. 2. pag. 94.

ζζ *Præterea obtinentibus in eisdem Cathedralibus, &c.*] Vide latissimè Nicol. Garci. de Benef. p. 3 cap. 2. num. 180. cum multis seqq. vbi numer. 181. resoluit, quòd sub hoc cap. comprehenduntur dignitates principales, & Capitula Ecclesiarum Collegiatarum. Vide Nauar. Cons. 2. de Clericis non resid. & de Orat. miscel. 59. numer. 6. Flam. de Resign. lib. 10 quæst. 10. numer. 62. P. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 3. col. 816.

ηη *Aut portiones.*] Vide P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 10. col. 275.

θθ *Aut consuetudinis.*] Quòd non tollit consuetudinem immemorialem, ex eo quia immemorialis consuetudo nunquam censetur sublata, nisi expressa mentio de ea in lege, vel constitutione habeatur, docent Flores Var. lib. 2. quæst. 10. num. 44. Frat. Emmanuel. quæst. Regular. tom. 1. quæst. 9. artic. 5. ad finem, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 33. num. 2. Sed in proposito contrarium censuisse sacram Congregationem Cardinalium refert Garci. loco infrà citato.

ιι Immemorialis consuetudo non excusat à Residentia in Cathedra-

dralibus, & Collegiatis insignibus: in Collegiatis autem non insignibus potest excusare, si Ecclesiæ sint rurales prorsus destitutæ, aut in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitum esset residere, aut in quibus adeò tenues redditus essent, vt Canonicos aliunde non habentes vnde viuerent, alere non possent, & sufficit ad excludendam immemorialem, quòd aliqui Canonici resederint, refert Garci. d. c. 2. num. 197.

κκ *Vltra tres menses*] Sequentes sacræ Congregat. decisiones Doctores infrà citati super hoc decretum suis in tractatibus fideliter referunt.

λλ Prima est, an illis tribus mensibus à iure concessis sit assignanda causa absentiæ, & cum licentia sui Prælati? vel an possint potiri beneficio trium mensium nulla causa declarata, sed impetrata licentia à Decano, vel Præsidente in choro, & frui quibusdam nouis distributionibus per Episcopum impositis, prout fruuntur in dictis tribus mensibus omnibus fructibus suarum præbendarum, cùm pro præsentibus & interessentibus habeantur de iure? Congregatio censuit nullam assignandam esse causam. Secundò, nullam licentiam requiri, non tamen omnes Canonicos posse abesse eodem tempore, ne Ecclesia destituatur suo debito seruitio, sed tantum eam quartam partem Canonicorum, quæ videbitur arbitrio Episcopi, vel Capituli. Tertiò, non posse frui dictis distributionibus, cùm sint distinctæ à præbendis, de hac decisione testantur Nicol. Garci. de Benef. p. 3. cap. 2. num. 315. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo, Priuatio, §. 2. dubio quarto.

μμ Secunda. Archiepiscopus Genuensis prouideat, ne duos menses, quos habent vacantes Canonici sui Capituli, incurrant in Natale, aut Pascha Domini, aut huiusmodi maximas solemnitates, de qua decisione testantur Garci. d. c. 2. num. 316. Læli. Zechi. de Republ. Ecclesiast. tit. de Beneficiatis, num. 6. vers. Quòd si beneficia, Zerol. d. verbo Priuatio, §. 4. dicto 2. præsentiali dub. 3.

νν Tertia. Decretum Concilij, c. 12. sect. 24. concedit Canonicis absentium trium mensium, si constitutiones Ecclesiæ seruitium totius anni requirunt, refert Garci. d. c. 2. num. 312.

ξξ Istos tres menses continere 90. dies, & vnum mensem continere triginta, & cum Concilium absolutè illos concedat, nec exprimat à quo tempore incipere debeant, posse accipi non solum continuos, sed etiam interpolatos, docent Menoch. de Arbitrat. casu 50. à num. 12. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 11. num. 8. Garci. d. c. 2. num. 306.

οο *Ab eisdem Ecclesiis.*] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit: Decretum hoc intelligendum est, vt Canonici non possint abesse ab Ecclesiæ suæ seruitio vltra tres menses singulis annis, nihilque eis prodesse, quòd in ciuitate maneant, nisi Ecclesiæ debitis horis inseruiant, intelligendumque est, omnes in contrarium consue-

tudines per hoc decretum esse sublatas, refert Garci. d. cap. 2. numer. 323.

ϖϖ *Priuetur omnibus fructibus.*] Quod Capitulum non potest concedere, vt absens lucretur distributiones quotidianas, potest tamen illas, quæ iam accreuerant, interessentibus remittere, docet Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 166. numer. 31. cum sequentibus.

ρρ Litem non dici legitimam causam absentiæ, & lucrandi fructus ea durante, nisi in tribus casibus, docet Aloys. Ricci. in Collect. decis. part. 4. Collect. 1233. Primus est. Si verteretur super iuribus ipsius beneficati, adducit Sayr. decis. 17. de Clericis non resident. Secundus, nisi sit criminalis, & talem criminalitatem contineat, propter quam Clericus prohibeatur residere, refert Rot. collecta à Farin. decis. 168. Tertius, nisi litigetur contra Capitulum, quod deneget dare fructus Canonico, numerat Aloys. Ricci. vbi proxime.

σσ *Distributiones verò, &c.*] Doctores infrà citandi plures casus cumulant, in quibus absens a diuinis lucratur distributiones, ac si cum alijs interesset, & præsens esset.

ττ Primus casus est. Absens à loco beneficij tempore pestis, licet fructus præcipuos & principales percipiat, non tamen habebit quotidianas distributiones, nisi consuetudine obtentum sit, eas absenti ex iusta causa dari, resoluunt Cou. Vari. lib. 3. cap. 13. num. 8. vers. Nonò, Rip. de peste, cap. 1. num. 145. Alexand. Monet. de Distribut. quotid. part. 2 quæst 5. num. 76.

υυ Secundus casus. Qui ex morbi impedimento non potest personaliter adesse diuinis officijs, licitè percipit distributiones quotidianas in absentia, constituunt Duenh. reg. 206. vers. Limita 7. Hojed. de Benefic. part. 1. cap. 17. numer. 15. Fusc. de Visitat. libro 1. cap. 15 numer. 25. vers. Et infirmo, & cap. 20. numer. 26. Selu. de Benefic. part. 4. quæst. 6. numer. 9. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 1. numer. 140. Spin. in Speculo testam. Gloss. 9. princip. numer. 30. Monet. part. 2. quæst. 6. numer. 7. Procedere etiamsi quis propria culpa in morbum inciderit, referunt Fusc. d. cap. 20. numer. 26. Gutier. d. cap. 1. numer. 138. Frat. Emmanuel in sum. part. 1. cap 33. numer. 6. vers. *De aqui se inficere*, Monet. d. quæst. 6. à numer. 12. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Distributiones, §. 3. vers. Sextò debentur. Procedere quoque dicunt Doctores statim citandi, si dum erat sanus, interesse solebat horis Canonicis: quòd si talis Clericus ægrotus non erat solitus residere, & interesse diuinis officijs, dum bene valebat, tunc infirmitas illius non iudicatur pro præsentia, & inter dissentia, cùm eo casu ipsa infirmitas non præstiterit causam absentię, & tunc quidē clericus infirmus non lucrabitur huiusmodi distributiones, resoluunt Nau. de Horis Can. c. 11. à n. 9. in finalib. verbis, Cou. d. num. 8. vers. Sextò, Corset. sing 152. incip. An quilibet infirmus, Fr.

Emman.

Emman.d.c.33.n.6.Monet.d.part.2.q.6.nu.21. Cald.Pereira de Renou.q.5.num.23.vers.Vnde si Canonicus, P. Henriq.lib 13.cap.13.nu. 4.in fine Gloss.lit.Y.Spin.d.Gloss.9.nu.30.vers.Sed tenendo, Gutier. d.cap.1.nu.138. vbi nu. 139. asserit, tunc demum infirmum consequi debere distributiones, quando præsens est in loco, vbi est Ecclesia. Quod Clericus cuius interest aliò se conferre acquirendæ sanitatis causa, vtputà ad balnea, vel ad celeberrimum aliquem medicum, vel etiam, vt cæli sibi officientis inclementiam effugiat, lucratur distributiones interim in absentia, resoluit Alexand.Monet. de Distribut. quotid.p.2.quæst.6 num.10. Quòd etiam Clericus, qui tanquam morbosus, seu infectus morbo aliquo contagioso, veluti lepra, peste, & huiusmodi, à ciuitate abesse iubetur, lucratur distributiones quotidianas, testatur Monet.d.q.6.num.11.

φφ Tertius casus. Senex Beneficiarius non residens Diuinis Officijs habet distributiones, quando senio ita confectus est, vt non possit commodè personaliter Ecclesiæ deseruire, referunt Hoied. d.capit.17. numer.17. Menoch. casu 60. numer. 10. Monet. p. 2. q. 7.num.5.

χχ Quartus casus. Non est priuandus quotidianis distributionibus ille, qui obses datus est ab Ecclesia, & sic detentus, aut etiam represaliarum causa captus fuit, ac detinetur, firmat Monet.p.2.q.5.nu. 56.cum seqq.

ψψ Quintus casus. Beneficiarius absens ab Officiis Diuinis propter aliquam necessitatem, vel causam euidenter vtilem ipsi Ecclesiæ, quòd ex consuetudine percipiat quotidianas distributiones, testantur Couar.lib.3.Vari.cap.13. num.8. vers. Octauo, Paris. Consil. 32.à num.18.vol.4.Duenh.Reg.206. vers. Limita sexto, Hoied. de Benefic.p.1.cap.17.nu.19.& p.2.cap.10.num.16 Læl. Zechi. de Rep. Eccles.c.24.n.6.vers.Quando, Nauar.Consil.10 à n.4.sub tit.de Clericis nō resid.Gut.Can.l.1.c.1.n.144.Mon.p.2.q.11 à n.11.& à n.36.46.

Sextus casus. Inquisitores hæreticæ prauitatis habentur in omnibus suis beneficijs, dignitatibus, & præbendis pro præsentibus, & residentibus, & percipiunt integros fructus suarum præbendarū, simul cum distributionibus quotidianis, ex priuilegio speciali fauore Fidei eis concesso à Paulo III. & Pio V. Pontificibus maximis, referunt Roi. de priuileg. Inquisit. num. 420. & sing. 69. Spin. in Speculo testam.Gloss.3. princip. num.78. vbi dicit quòd hoc priuilegium non solùm competit Inquisitoribus habentibus beneficia simplicia, aut dignitates, sed etiam habentibus beneficia curata, cuius contrarium verius esse resoluit Ceuall. Communium contra Commun.quæst.585.num.12.

ωω Septimus casus. Excommunicatus Clericus pro causa Ecclesię, & defensione suorum iurium lucratur (etsi Diuinis non intersit) fructus, & distributiones beneficij, firmat Guttier. Canon.li.1.cap.1.nu. 142.& 147.inferens, num.150. eas pari ratione lucrari Prouisores, &

Officiales generales à Capitulo Sede Episcopali vacante deputatos, si excommunicentur ob causam officij, cuius est iurisdictio, quam exercent. Quòd iniquè excommunicatus distributiones quotidianas exigere potest, cum eo tempore, quo excommunicatio iniusta in eum lata fuit, præsens erat in loco beneficij sui, eratque solitus Diuinis Officijs ante impedimentum excommunicationis adesse, docent Couar. lib. 3. Variar. cap. 13. num. 8. vers. Cæterum, Pet. Nauar. lib. 2. de Restitut. cap. 2. num. 238. Fr. Emman. d. cap. 33. num. 6. Perez. li. 1. vers. Aduertendum tamen est, pag. 175. tit. 5. lib. 8. Ordin. Surd. de Aliment. tit. 1. quæst. 82. num. 15. vers. Aliàs secus, Guttier. d. cap. 1. num. 137. Monet. p. 2. quæst. 15. à num. 32. Pat. Henriq. lib. 13. cap. 13. num. 4. in fine, Sayr. de Censur. lib. 2. cap. 3. num. 27. Quòd iniustè etiam suspensus, siue ab officio, siue à beneficio, recuperat distributiones quotidianas, resoluit Monet. p. 2. quæst. 15. num. 42. Quòd etiam iniustè, & absque causa legitima in carcerem inclusus, & detentus, etiam semota quacunque consuetudine in contrarium, percipere debeat distributiones quotidianas, testantur Couar. d. cap. 13. num. 8. vers. Vndecimò, Nauar. Cons. 9. à princip. sub. tit. de Clericis non resid. Læli. Zech. de Repub. Ecclesiast. cap. 24. num. 6. vers. Sextò debentur, Ceuall. Commun. contra Commun. quæst. 585. num. 15. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Distributiones, §. 8. debentur, Monet. p. 2. q. 5. num. 80. Quòd interdicta Ecclesia, vel polluta, beneficiatus, qui consueuerat in ea residere, & non dedit causam interdicto, consequatur distributiones quotidianas, affirmant Scrutin. Sacerd. p. 1. tract. 12. de Interdicto, pag. 290. in fine, Monet. p. 2. q. 16. numer. 29. Quòd etiam iniustè, vel nulliter interdictus ab ingressu Ecclesiæ recuperare debeat quotidianas distributiones constito de iniustitia, vel nullitate, resoluit Monet. part. 2. quæst. 15. à numer. 46. & part. 3. quæst. 6. numer. 46.

ααα Octauus casus. Auditores Rotæ Romanæ consequuntur fructus, & distributiones suarum præbendarum in absentia, ac si actualiter residerent, ex Bulla Clem. VII. incipi. Conuenit, tradit Læli. Zechi. de Repub. Ecclesiast. p 11. num. 2.

βββ Nonus casus. Collector generalis Cameræ Apost. Subcollectores, Aduocati, Procuratores Fiscales, & Notarij in causis spoliorum, & iurium præfatæ Cameræ, eorum officio durante, lucrantur distributiones quotidianas in absentia ex Bulla Sixti V. data Romæ in monte Quirinali sub annulo Piscatoris die octauo Maij 1590. sui Pontificatus anno sexto.

γγγ Decimus casus. Canonicus, vel Archidiaconus visitans Ecclesiam, iura, vel redditus suæ præbendæ, percipit distributiones quotidianas, cùm visitando prædicta iura, & loca seruiat Ecclesiæ in re vtili, tradit Monet. part. 2. quæst. 11. numer. 63.

ddd Vndecimus casus. Beneficiati, qui adsunt Concilio Generali, lucrantur distributiones quotidianas, resoluunt Rebuff. in praxi p. 3. tit. de Dispens. de non resid. nu. 34. Salzed. ad Bernard. c. 52. lit. C. vers. Quartus casus.

eee Duodecimus casus. Qui tanquam Theologus, vel Canonista Concilio interest nomine sui Capituli ab eo missus, lucratur distributiones quotidianas, tenet Monet. p. 2. qu. 11. nu. 91.

ζζζ Tertiusdecimus casus. Examinatores beneficiorum à Synodo Diœcesana electi, si causa examinis absont à choro, lucrantur distributiones quotidianas, decidisse sacram Cardin. congreg. refert Læli. Zechi. de Repub. Ecclesiast. tit. de Beneficiatis, nu. 13. ad finem. Contrarium tamen resoluit Monet. p. 2. qu. 11. nu. 61.

Quæ statuta, & consuetudines, circa percipiendas quotidianas distributiones in absentia apud Doctores valere reperiantur.

nnn VAlere statutum, vel consuetudinem, qua cauetur seruitium quadraginta annorum Ecclesiæ præstitum liberare Beneficiatum à residentia, lucrarique distributiones quotidianas in absentia, quamuis ipse non intersit diuinis, resoluunt Cened. p. 3. collect. 15. in fine, Monet. p. 2. qu. 7. nu. 21. & qu. 12. num. 61. & qu. 13. num. 41. vbi testatur sacram Cardin. congregat. in hæc verba decidisse: Licet statuta sint sublata, per quæ absentibus dantur distributiones, nihilominus Greg. XIII. senibus, & benemeritis misertus mandauit statutum Compostellanum tolerari, per quod debentur distributiones non seruientibus, qui per quadraginta annos iam seruierunt, dubius pertransit Stephan. Gratian. discept. forens. c. 298. num. 19.

θθθ Valere etiam consuetudinem, vt quis in absentia percipiat distributiones quotidianas, quando huiusmodi consuetudo inducta esset sciente, & patiente, vel tolerante Papa, affirmant Cou. li. 3. Vari. c. 13. n. 5. in fin. Duenh. Reg. 206. vers. Limita quintò, Hoied. d. ca. 17. nu. 13. Monet. d. p. 2. qu. 12. à nu. 45.

ttt Validam esse consuetudinem, vt distributiones quotidianæ diuidantur inter eos, qui intersunt Officio Diuino certis horis, licet non intersint omnibus, affirmant Duenh. d. reg. 206. vers. Limita 2. Hoied. p. 1. cap. 17. num. 11. Monet. p. 2. quæst. 12. num. 42. vers. Limitatur.

Validam etiam esse consuetudinem, vel constitutionem, qua cauetur, quòd Clerici recedentes à choro, dum Diuinum Officium canitur, lucrantur distributiones, si id fieri contingat ob celebrandam Missam, vel Sacramentalem Confessionem, resoluit Monet. p. 2. qu. 11. à nu 48. vers. Infertur, & à nu. 52. cum seqq.

xxx *Statis horis.*] Sacra Cardin. congreg. censuit, intelligi statas horas, id est, omnes horas, quibus Diuina celebrantur, refert Garzi. d.

c.2.n.488. Et Canonicos non posse iuuari aliqua consuetudine, quia teneantur omnibus septem horis inseruire, resoluit Theodos. Rubeus inter disceptationes forenses Stephan. Grat. cap. 298. num. 20. vbi num. 21. asserit celebrantes tempore recitationis horarum, in capellis, in quibus tenentur Missas celebrare, vel deuotionis gratia, non debent percipere distributiones illius horæ, etsi permissu superioris id facerent. Et nu. 22. dicit quòd à præsentia in choro excusatur ille, qui exercet curam animarum imminentem Cathedrali, dum tamen est in actu administrandi Sacramenta.

λλλ *In vsum reuocat.*] Vide Nauar. conf. 8. de Clericis non resid. P. Azor. inst. Moral. p.2. li.7. c.7. col. 832.

μμμ *Omnes verò Diuina per se, & non per substitutos, &c.*] Sacra Cardinal. Congreg. ita censuit: Si factum est aliquod statutum, quod Canonici possint inseruire per substitutos, vel alternatim vnus pro alio, non habeatur eius ratio, quia est contra Concilium, refert Zerol. in praxi Episcop. par.2. verbo Canonicus, §. 5. Garc. d.c.2. num. 498.

ννν Sacra Card. congreg. ita censuit: Canonici cogendi sunt ad personaliter canendum Missam illis diebus, quibus ex institutis, & legitima consuetudine illius Ecclesiæ debent, &c. Refert Nicol. Garcia de Beneficijs p.3. c.2. nu.495.

ξξξ Obtinentes dignitates, Canonicatus, vel portiones in Ecclesijs, præsertim Cathedralibus, cuiuscumque qualitatis sint, Episcopo solemniter celebranti, aut Pontificalia exercenti, assistere, ac vestibus sacris indutos eidem inseruire, necnon munera eisdem dignitatibus, Canonicatibus, & portionibus in decantatione Missæ, Euangelij, Epistolæ, & similium functione, præstatione, incumbentia, & annexa per se ipsos subire, & exercere iuxta Sacrorum Canonum & Concilij Tridentini dispositionem, ac cuiusque Ecclesiæ particularem ordinationem certum esse respondit sacrorum rituum Congregatio: quòd si quando aliquis legitimo impedimento detentus, ea per seipsum adimplere non poterit, tunc alios, eiusdem tamen Ordinis, & gradus, non autem inferioris, dignitates, nempè alias dignitates Canonici Canonicos, & portionarij respectiuè portionarios in sua quisque hebdomada, ne graduum, & ordinum prærogatiua confundatur, deputare debebit: idque per Episcopum opportunis remedijs, etiam huius Decreti vigore prouidendum fore censuit eadem Congreg. supplicante Capitulo, & alijs Ecclesiæ Abulensis portionarijs, refert Garc. d.c.2. nu. 496.

οοο Sacra Cardin. Congreg ita censuit: Item Episcopus non potest compellere obtinentem capellaniam, vt ipsemet celebret, licet in eius fundatione disponatur, quòd capellani celebrent; nam istis oneribus Missarum rectè per substitutum satisfit, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl.5. nu.84.

πππ *Atq;*

ππ Atque in choro ad psallendum] Canonicos ex sua institutione, & iure communi, teneri canere in choro sub peccato mortali, si in hoc essent notabiliter negligentes, resoluunt Nauar de Orat. cap 10. num. 47. & cap. 11. ad finem, & cap. 13. num. 17. & Miscel. 79. Petr. Nauarr. de Restit. li. 2. cap. 2. à num 219. Sandou. de Officio Diuino p. 6. cap. 16. Zechi. de Republ. Ecclesiast. cap. 24. de Canonicis sub num. 6. Ludou. Bei. p. 1. Respons. casuum conscient. casu 55. Arag. 2. 2. qu. 83. art. 12. Iacob de Graffis aurear. decis. lib. 2. cap. 51. numer. 12. & ca. 52. num. 22. & cap. 53. numer. 4. & 5. Pet. Ledesm. in sum. par. 2. tract. 9. cap. 4. concl. 1. diffic. 1. P. Azor. inst. Moral. par. 1. lib. 10. cap. 11. qu. 5. & 7. Pat. Soar. de Relig. tract. 4. lib. 4. cap. 12. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 18. à numer. 175 vbi nu. 176 resoluit Canonicos, & cæteros Beneficiarios ad recitationem horarum Canonicarum in choro adstrictos debere ibi eas recitare, nec à peccato excusari, scilicet veniali, si eas domi recitent, nisi iustam habeant causam absentiæ; mortale tamen committere, si per contemptum, aut contra Prælati particulare præceptum, fieret talis absentia, & Fr. Emman. in Sum. tom. 1. c. 145. num 5. asserit, Canonicos domi recitantes, & assistentes in choro non recitando, nec cantando teneri restituere distributiones quasi totas, siue etiam teneri, qui de ordinario, & frequenter confabulantur in choro, testatur Ludou. Lopez. in Instructorio conscient. tom. 1. c. 246. quem sequitur Veg. in Summa p. 1. c. 128. casu 10.

CAPVT XIII.

Cathedrales tenues summus Pontifex vnit, aut accessione ex fructibus auget. Interea certo modo prouideatur Episcopo. Parochiales sed tenues Ecclesiæ sunt augendæ &c. Pensionibus beneficia tenuia grauari minimè conuenit. Suas Parochias singulas singuli Parochiani frequentent.

QVoniam *a* pleræque Cathedrales Ecclesiæ tam tenuis redditus sunt, & angustæ, vt Episcopali dignitati nullo modo respondeant, neque ecclesiarum necessitati sufficiant; examinet Concilium prouinciale, vocatis ijs quorum interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemque inuicem vnire, vel nouis prouentibus augere expediat; *b* confectaq; de præmissis instrumenta ad summum Romanum Pontif. mittat; quibus instructus summus Pontifex ex prudentia sua, prout expe-

a *Sup. sess. 7. de ref. c. 6. & 7. & sess. 14. de ref. c. 9. & infr. c. 15.*

b *c. vnio. 10. qu. 3. c. & tẽporis cũ seq. 10. q. 1.*

expedire iudicauerit, aut tenues inuicem vniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim verò, donec prædicta effectum sortiantur, huiusmodi Episcopis, qui fructuum subuentione pro diœcesis suæ tenuitate indigent; poterit de beneficijs aliquibus, 1 *dum tamen curatæ non sint*, nec dignitates, 2 *seu Canonicatus, & præbendæ*, nec monasteria, in quibus viget Regularis obseruantia, vel quæ Capitulis generalibus, & certis Visitatoribus subduntur, à summo Romano Pontifice prouideri. α *In Parochialibus etiam Ecclesijs*, quarum fructus æquè adeò exigui sunt, vt debitis nequeant oneribus satisfacere; curabit Episcopus, si per beneficiorum vnionem, non tamen regularium, id fieri non possit, vt primitiarum, vel decimarum assignatione, aut per Parochianorum symbola, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, aut Parochiæ necessitate decenter sufficiat. β *In vnionibus verò quibuslibet*, seu ex supradictis, seu alijs causis faciendis, ecclesiæ Parochiales γ *monasterijs* quibuscumque, aut Abbatijs, seu dignitatibus, siue præbendis Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiatæ, siue alijs beneficijs simplicibus, aut hospitalibus, militijsue non vniantur: & quæ vnitæ sunt, *a* 3 *reuideantur ab Ordinarijs*, iuxta aliàs decretum in *b* eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. quod etiam in vnitis ab eo tempore citra æquè obseruetur: non obstantibus in ijs quibuscumque verborum formis, quæ hic pro sufficienter expressis habeantur. δ *Ad hæc in posterum, omnes hæ Cathedrales* ecclesiæ, quarum redditus summam ducatorum mille, & Parochiales, quæ summam ε ζ *ducatorum centum*, secundum verum annuum valorem non excedunt, 4 *nullis pensionibus, aut reseruationibus fructuum grauentur.* In ijs quoque ciuitatibus, ac locis, vbi Parochiales Ecclesiæ 5 *certos non habent fines*, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscuè petentibus Sacramenta administrant; mandat sancta Synodus Episcopis, pro tutiori animarum eis commissarum salute, vt, distincto populo in certas, propriasque Parochias, vnicuique suum

a Sess. 7. c. 6.
b Sup. sess. 7. de ref. c. 6.

suum perpetuum, *a* peculiaremque Parochum assignent, qui eas cognoscere valeat, & à quo solo licitè Sacramenta suscipiant; aut alio vtiliori modo, prout loci qualitas exegerit, prouideant. Idemq; in ijs ciuitatibus, ac locis, vbi nullæ sunt Parochiales, quamprimùm fieri curent: non obstantibus quibuscumq; priuilegijs, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

a c. 1. 13. q. 1. c. plures, 1 c. 1. de Paroc. & infr. sess. 14. de reform. c. 9.

DECLARATIONES.

1 *Dum tamen curata non sint.*] Parochialis non debet vniri Cathedrali.

2 *Seu Canonicatus & præbendæ.*] Collegiatæ non debent vniri Cathedrali sine auctoritate Papæ, qui id quandoq; efficere potest, sed cum caussæ cognitione particulari seu speciali.

Si duæ Parochiales per consuetudinem (quæ per 40. annos viguerit) semper tanquam vnitæ, vni semper collatæ sine dispensatione fuerint, eorum possessor non est molestandus.

Plebania non potest vniri Præposituræ, Romæ 27. Septembris 1574.

Si Parochialis non est vnita Canonicatui ab initio, sed ex post facto, non comprehenditur in Concil. Trid. decreto de Parochialibus loquente.

3 *Reuideantur ab Ordinariis.*] Episcopi ex hoc Decreto possunt reuidere vniones factas per biennium ante Concilium in forma gratiosa cum clausula, *de non immittendo ad partes, vocatis vocandis, &c.* prout fuit declaratum die 19. Iun. 1586. ex c. 6. Sess. 7.

4 *Nullis pensionibus aut reseruationibus fructuum grauentur.*] In resignatione Parochialium in Lusitania salua manet pensio resignantibus.

Petente Episcopo Anconitano vt Canonici Cathedrales non maneant in Parochijs, ne deseratur ibi cultus Cathedralis, ita vt valeant resignare Parochias retentis 30. vel 40. scutis, visum est concedendum, modo addatur clausula, *petente Episcopo & seruatis seruandis.*

Doctori Fulginati obtinenti Prioratum cum cura animarum, & Parochialium, permissum est resignare Parochialem, pensione arbitrio Episcopi reseruata.

De Parochia 125. aureorum Episcopo Amadensi, in cuius resignatione vult relinquere 30. titulari, visum est concedendum.

Postulatum Brixiani presbyteri, vt sibi liceret alteri Parochiam tradere in Vicariatum perpetuum, reiectum est.

Pro mercede Capellani sufficiunt 50. aurei, attentis tamen rerum circumstantijs merces Vicarijs perpetuis assignari debet, nec maior

centum, nec minor quinquaginta aureorum summa, nisi Vicarijs temporaneis solitum fuisset plus assignari. Pius V. in Bulla incipiente, *Ad exequendum* publicata Kal. Febr. 1567.

Congregatio Concil. Trid. Interpretum censuit; valorem centum ducatorum (de quibus hoc Decreto statuitur vt debeant remanere Rectori Parochialis Ecclesiæ quæ pensione grauatur) esse intelligendum iuxta morem cuiusque regionis.

5 *Certos non habent fines.*] Quæ Parochiæ certos fines non habent, illæ per certum populum & certas familias ita distinguantur, vt sacramenta non promiscuè administrentur.

Episcopus potest curam animarum toti Capitulo Cathedralis Ecclesiæ incumbentem transferre, per vim vnionis perpetuæ, in personam seu Dignitatem eiusdem Ecclesiæ. Ita Congregatio mense Octobri 1586.

REMISSIONES.

α IN *Parochialibus etiam Ecclesijs, &c.*] Vide Guttier. Pract. lib. 1. qu. 17. num. 3. cum seqq. Mandos. reg. 22. de Vnionib. q. 5. num. 3. ad finem, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 2. n. 20. & gl. 5. §. 7. num. 61. & 62.

β *In vnionibus verò quibuslibet, &c.*] Sacra Cardin. Congregat. ita censuit: Parochiæ, quæ certos fines non habent; sed certum tantum populum, & per certas familias distinguuntur; vsq; adeò, vt Sacramenta promiscuè non administrentur, hoc Concilij Decreto vtiq; non comprehenduntur; refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 6. numer. 96.

γ *Monasterijs.*] Saluari & excipi vniones, quæ fiunt pro fundatione, dotatione, augmento, vel conseruatione Collegiorum & aliorum piorum locorum ad fidei Catholicæ defensionem, & propagationem, bonarumq; artium cultum; resoluit Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 5. §. 7. num. 46.

δ *Ad hæc in posterum omnes hæ Cathedrales Ecclesiæ, &c.*] Vid. Flam. de Resignat. li. 6. qu. 2. n. 21. cum seqq. & n. 34. P. Azor. Instit. Moral. par. 2. lib. 7. ca. 21. col. 886. & vide ad quid Flores Vari. lib. 3. quæst. 23. num. 38.

ε *Ducatorum centum.*] Iuxta valorem ducatorum loci, in quo est beneficium, affirmant sacram Card. congregat. censuisse Læli. Zech. de Repub. Ecclesiast. c. 28. n. 4. pag. 323. Marc. decis. 41. Aloys. Ricci. in Collect. decis. p. 4. collect. 745. in fine.

ζ Quod ad probationem valoris attenditur tempus quinque annorum ante, & quinque post, resoluunt Sarnens. decis. 23. Seraphin. decis. 1340. Et quòd huiusmodi valor beneficij probandus est de tempore prouisionis, & non sufficit probare de antiquo tempore, asserunt Statil. Pacific. decis. 35. Verall. decis. 330. part. 3. Et non suffi-

sufficere probationem per famam, asserit Farin. decis. 39. Et probationem debere esse concludentem, quòd scilicet remanserunt centum liberi pro Parocho, resoluit Rot. diuers. decis. 280. & decis. 268. lib. 1.

Caput XIV.

In nulla prouisione seu admißione ad possessionem cuiuscumq; beneficij aut distributionum, fiant vllæ fructuum deductiones conuertibiles in vsus non pios: consuetudinibus laudabilibus exceptis, & per Episcopum probatis: cuius est cognoscere de statutis, constitutionibus, &c. contrariis.

α IN pluribus Ecclesijs, tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, & Parochialibus, ex earum constitutionibus, aut ex praua consuetudine obseruari intelligitur, 1 *vt in electione, præsentatione*, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia prouisione, 2 *siue admißione* ad possessionem alicuius Cathedralis Ecclesiæ, vel beneficij, Canonicatuum, aut præbendarum, vel partem prouentuum, seu ad distributiones quotidianas certæ conditiones, 3 *seu deductiones ex fructibus*, 4 *solutiones*, promissiones, compensationesve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Ecclesijs dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cum sancta Synodus detestetur, β γ *mandat Episcopis*, vt, quæcumque huiusmodi in vsus pios non conuertuntur, atque ingressus eos, qui simoniacæ labis, aut sordidæ auaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant; ipsique diligenter de eorum constitutionibus, siue consuetudinibus super prædictis cognoscant, & illis tantùm, quas vt laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, vt prauas, ac scandalosas, reijciant, & aboleant. Eos verò, qui aduersus hæc, in præsenti decreto comprehensa, quauis ratione commiserint; pœnis, *a* contra simoniacos editis, sacris Canonibus, & varijs summorum Pontificum cõstitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit:

a 1. q. 1. ferè per totam, Conc. Tolet. 8. can. 3. c. cũ semper, de cõfess. toto ferè tit. de simon. extra.

nit: non obstantibus quibuscumq; statutis, constitutionibus, consuetudinibus, etiam immemoralibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis: de quarum surreptione, obreptione, & intentionis defectu Episcopus, tãquam Apostolicæ Sedis delegatus, cognoscere possit.

DECLARATIONES.

1 *Vt in electione, præsentatione.*] Episcopus etiam cum consensu Capituli statuere non potest, vt aliquid minimum soluatur in ingressu Canonicorum, hoc enim est prohibitum per Bullam Pij V.

2 *Siue admissione ad possessionem.*] Episcopus, vbi alias vigebat consuetudo, vt quiuis Canonicus pro introitu ad possessionem amitteret omnes fructus suæ præbendæ per triennium, non potest cũ consensu Capituli & Canonicorum statuere, vt quilibet Canonicus prouisus à Papa in capienda possessione vice sup radictorum fructuum soluat eidem fabricæ, seu sacristiæ scuta quinq;: prouisus verò ab Ordinario scuta decem.

Valet Constitutio facta per Episcopum & Capitulum post Concilium Tridentinum ad soluendam certam quantitatem ratione nouæ possessionis Episcopatus, Canonicatuum & dignitatum, integrè cedat in fabricam; nihil autem ex pecunia notarijs, Cursorib. campanarijs, alijsve Ecclesiæ ministris, quibus alias constituta sunt salaria, attribuendum.

Pro admissione in possessionem Præpositurę non potest Capitulum Collegiatum quicquam exigere ab eo, cuius nomine adepta fuit possessio, nisi ex aliqua lege vel consuetudine id in aliquos pios vsus erogandum esset, & si quid ab illo exactum esset, debet eidem ab eodem Capitulo restitui.

3 *Deductiones ex fructibus.*] Per hoc Decretum prohibentur capi illi fructus primi anni, qui aliquibus in locis soluebantur de omnibus beneficijs diœcesanis. Itaq; Episcopus non potest primi anni fructus alicuius beneficij sibi retinere vel attribuere pro datione possessionis, de qua legitimè ab eo prouisus est.

4 *Solutiones.*] Dulciora multa seu banqueta intelliguntur esse de genere prohibitorum à Concil. Tridentino hoc cap. ab aliquo Capitulo exigendorum, pro admissione in possessionem alicuius noui Canonici beneficij. Antistes autem in receptione alicuius in Canonicum dulciora aut similia exigens, tamdiu à Pontificialis officij exercitio maneat suspensus, donec satisfactione præuia per Sedem Apostolicam illi suspensio relaxetur. Capitula verò & Collegiata quæcunque, Ecclesiæ subiacent interdicto; & singulares personæ excommunicationis incurrunt sententiam Pontifici reseruatam, solo

mortis

mortis articulo excepto. Propterea iuramenta de dulciaribus præstanda, sunt irrita, necnon ipsi iurantes in excommunicationem iam dictam incidunt. Pius V. sic statuit in Bulla, quæ incipit, *Durum nimis, publicata die Kalend. Iunij. 1570.* Neque verò cuiusuis prætextu statuti etiam ex vrgenti caussa facti pro bono Ecclesiæ, potest cogi nouus Canonicus aliquid soluere pro debitis antiquis Ecclesiæ suæ, etiam contractis pro reparatione & melioratione bonorum, & hoc, attenta Bulla Pij V. & declaratione huius Decreti.

Consuetudinem Ecclesiæ Melphitensis auctoritate Apostolica Leonis X. confirmatam, scil. vt presbyteri & Canonici ad participationem massæ communis ipsius Ecclesiæ non admittantur, nisi prius in Acolytatu, Subdiaconatu, & Diaconatu, videlicet in quolibet ex dictis ordinib. per triennium, & in sacerdotio per annum dictæ Ecclesiæ inseruierit? Congregatio respondit sublatam non esse per Concilium hic, aut per Bullam Pij V. super hac eadem re editam. Comprehenduntur autem statuta Ecclesiarum deseruiendi per annum vel aliud tempus, & nihil percipiendi interim de massa grossa, nisi peracto integro dicto seruitio.

Comprehenditur etiam hoc decreto, quicquid soluitur promissis nouis decantandis in Ecclesijs receptiuis, vt quis admittatur ad portionem sacerdotalem, etsi tales solutiones cederent in pios vsus, non enim sunt beneficia, sed potius spectant ad auaritiam, vt Sess. 22. ca. de obseruandis & euitandis in celebratione missarum, satis declaratum est.

REMISSIONES.

α VIde Guttier. Canon. qu. lib. 1. c. 29. nu. 27. cum multis sequentibus.

β *Mandat Episcopis, &c.*] Vide Nauar. in tract. de Oration. cap. 7. nu. 30. & in Miscel. de Psalter. & Rosario, Miscel. 6. n. 3. & cons. 7. de Simonia in 2. edit. Gregor. ad l. 15. verbo, *Porpremio*, tit. 17. part. 1. Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ fol. 213. Cened. ad Decretal. Collect. 16. num. 2. vbi etiam resoluit valere consuetudinem, vt Canonicus de nouo receptus soluat certam pecuniam operi pio, vel pro cappa.

γ Sacra Cardinalium congregatio ita censuit: Dulciaria multa intelliguntur esse de genere prohibitorum à Concil. Trident. cap. 14. sess. 24. ab aliquo Capitul. exigendorum pro admissione in possessionem alicuius noui Canonicatus, refert Zerol. in praxi Episco. par. 2. verbo Possessio beneficij, §. 5. in fine.

CAPVT XV.

In Ecclesiarum Cathedralium & Collegiatarum insignium præbendis multis sed tenuibus & insufficientibus hæc sit ratio, vt ipsæ præbendæ vnitione quorundam aliorum beneficiorum crescant, aut patronorum consensu præbendarum quarundam fiat tanta suppressio, quæ non officiat celebrando cultui diuino, non obstantibus, &c.

α IN Ecclesijs Cathedralibus, & *a* Collegiatis insignibus, vbi frequentes, 1 *adeoque tenues sunt præbendæ simul* cum distributionibus quotidianis, 2 *vt sustinendo decenti Canonicorum* gradui pro loci, & personarum qualitate non sufficiant; 3 β *liceat Episcopis* γ *cum consensu Capituli*, vel 4 *aliquot simplicia beneficia*, non tamen regularia, δ *iis vnire*, vel, si hac ratione prouideri non possit, 5 *aliquibus ex ijs suppressis*, cum patronorum consensu, si de iure patronatus laicorum sint, quarum fructus & prouentus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur ε *eos ad pauciorem numerum reducere*, ita tamen, vt tot supersint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ commodè valeant respondere: non obstantibus quibuscumq; constitutionibus, priuilegijs, aut quacunque reseruatione generali, vel speciali, 6 *aut effectione*: 7 *neq; prædictæ vniones*, aut suppressiones tolli, seu impediri possint ex quibuscunque prouisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusuis alijs derogationibus, vel suspensionibus.

a Supr. c. 13.

DECLARATIONES.

1 *Adeoq; tenues sunt præbendæ.*] Per hoc Decretum non licet Episcopo vnire beneficia Capellanijs etiam Cathedralibus, eo quod habeant tenues reditus, cùm hoc decretum loquatur solùm de præbendis. Item neque sacristiæ aut fabricæ vniones fieri possunt.

2 *Sustinendo decenti Canonicorum gradui.*] Non licet Abbati exempto Collegiatæ secularis habenti Iurisdictionem ordinariam & quasi Episcopalem in sua Ecclesia, vbi præbendæ simul cum distributionibus

nibus quotidianis adeo tenues sunt, vt pro sustinendo decenti Canonicorum gradu loci & personarum qualitate non sufficiant, cum consensu Capituli aliquibus ex ijs suppressis, & eorum fructibus & prouentibus aliquarum præbendarum distributionibus applicatis, eas ad pauciorem numerum reducere.

3 *Liceat Episcopis*] Episcopus ergo potest, sed non tenetur, vnde Metropolitanus non potest id supplere.

4 *Aliquot simplicia beneficia.*] Congregatio censuit non comprehendi Dignitates.

5 *Aliquibus ex ijs suppressis.*] Ob tenuitatem præbendarum Episcopus aliquas earum supprimere potest cum consensu Capituli. At quî Prælatus Collegiatæ Ecclesiæ hanc tenuium præbendarum suppressionem facere non potest, licet sit exemptus, & Ecclesia sit insignis: etenim hoc solis Episcopis Concilium concessit, & quidẽ cum consensu suorum Capitulorum, *Supr. hoc cap. § Sustinendo.*

6 *Aut affectione*] Item seruandum hic, quod sanctæ mem. Pius V. & S.D.N. Gregor. XIII. decreuerunt in vnionibus factis seu faciendis seminarijs, vid. quòd vniones de beneficijs reseruatis validæ sint, si modò factæ fuerint ante ipsorum vacationem: quod si post vacationem fieri reperiantur, nullæ sint, & prouisi à Sede Apostol. mittã debent in possessionem dictorum bonorum.

7 *Neque prædictæ vniones.*] Vniri possunt simplicia beneficia viuentium propter tenuitatem præbendarum, sine tamen præiudicio ea obtinentium, seruata forma huius Decreti: sed si beneficia viuentium contingat resignari, & resignationem per Sedem Apostolicam admitti, vnio pro illa vice suspenditur.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Vnio, §. 7. vers. Secundò, Stephan. Grat. discept. forens. c. 278. num. 34.

β *Liceat Episcopis.*] An etiam Vicarijs? Negant, cùm vnire sit alienare, & habeatur pro re graui, & reseruata, Rebuff. in praxi benefic. tit. de forma Vic. Archiepisc. & aliorum collat. p. 1. n. 102. & in tit. de Vnion. benefic. n. 37 Sbrozzi. de Officio Vicar. lib. 2. q. 115. Steph. Grat. d. c 278. num. 35.

γ *Cum consensu Capituli.*] Quòd hic consensus potest post vnionem interuenire, tenet Stephan. Grat. d. c. 278. n. 30. vbi etiam resoluit, nullitatem vnionis ob defectum consensus Capituli à nullo posse opponi, cùm hæc exceptio illi soli concedatur.

δ *Iis vnire.*] Vt singulis præbendis singula beneficia vniantur, non omnibus simul indistinctè vnum, aut plura, resoluunt Stephan. Gratian. disceptat. forens. cap. 274. numer. 34. in fine, Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloss. 37. numer. 25. vbi etiam refert Concilium in præsenti

non concedere facultatem vniendi mensæ capitulari, sed tenuibus præbendis singulorum Capitularium, quod etiam affirmat Aloys. Ricci. in collect. decis. p 4. collect. 1067. in fine.

ε *Eos ad pauciorem numerum redu ere.*] Vide Zerol. in praxi Episc. part. 1. verbo Beneficia, §. 1. vers. Vndecimò, ibi, ad dignitates, & ibi, quintò.

CAPVT XVI.

De Constitutione Vicarij, & OEconomi sede vacante ad Capitulum pertinente.

a Côc. Chalc. act. 16. c. 25. insi. Concil. Vormatiens. c. 76.

1 α CApitulum, a Sede vacante, vbi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum vnum, vel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum ecclesiasticarum, & prouentuum curam gerant, quorum rationes ei, ad quem pertinebit, sint reddituri. 2 β *Item Officialem*, seu Vicarium infra octo dies post mortem Episcopi constituere, vel existentem confirmare omninò teneatur, qui 3 γ δ &c. *saltem in iure Canonico sit* Doctor, vel Licentiatus, vel alias, quantum fieri poterit, idoneus: si secus factum fuerit, b ad Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluatur. Et, si ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque vt præfertur, negligens fuerit, tunc antiquior Episcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Episcop. in exempta Oeconomum, & Vicarium idoneos possit constituere. Episcopus verò ad eandem ecclesiam vacantem promotus ex ijs, quæ ad eum spectant, ab eisdem Oeconomo, Vicario, & alijs quibuscumque officialibus, & administratoribus, 4 *qui, Sede vacante*, fuerunt à Capitulo, vel ab alijs in eius locum constituti, etiam si fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iurisdictionis, administrationis, aut cuiuscumque eorum muneris; possitque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint: etiam si prædicti officiales, redditis rationibus, à Capitulo, vel à deputatis ab eodem, absolutionem, aut liberationẽ obtinuerint. Eidem quoq; Episcopo te-

b c. nō liceat alicui, 12. q. 2. & c. fin. de suppl. negl. pral. in 6.

pote-

po teneatur Capitulum de scripturis, ad ecclesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere.

DECLARATIONES.

1 *Capitulum Sede vacante*] Portionarij, quia non sunt de Capitulo, non comprehenduntur sub hoc Decreto. Neque clerus potest se cum Capitulo ad hoc ingerere vt Officialem constituat aut confirmet.

2 *Item Officialem.*] Non est de necessitate, vt is qui assumitur in Officialem sit de gremio: si tamen adesset idoneus, cæteris paribus esset præferendus.

Capitulum non potest eligere Visitatorem ad visitandam Diœcesim absque Vicario.

Ad Vicarium spectat obire illa omnia, quæ ex Concilio pertinent ad Episcopum, occurrente vacatione Parochialis, *iuxta cap. 18. sess. 24. de Reform.* Quare idem Vicarius, absque Capitulo, Parochialibus vacantibus deputabit idoneos Vicarios, & proponet edicta ad concursum.

Dubitatum fuit, an Vicarius in vim istius Decreti à Capitulo constitutus, teneretur procedere cum adiunctis vel sine, *iuxta cap. 6. sess. 25.* Et fuit resolutum die vltima Martij, 1588. quod si Episcopus dum viuebat, habebat auctoritatem procedendi sine adiunctis, etiam poterit Vicarius: sin minus poterat procedere Episcopus sine adiunctis, ita nec possit Vicarius.

3 *Saltem in iure Canonico Doctor.*] Vicarius vacante Episcopali Sede omnino debet eligi Doctor vel Licentiatus, si in Capitulo aliqui graduati erant: sin minus, possunt eligi alij idonei, licet non sint graduati. Quinimò si Episcopus mortuus reliquit Vicarium, quem elegerat, cùm non esset Doctor, Capitulum non debet necessario eum confirmare, sed alium, qui sit Doctor, eligere potest.

Si plures ad officium Vicarij à Capitulo assumerentur, is qui in controuersia repertus fuerit magis idoneus, & habuerit has qualitates Concilij Tridentini, remanere debet, & cæteri remouendi sunt. Et quia erat dubium, an id extenderetur etiam ad Ecclesiam Collegiatam defuncto eius Prælato, qui ordinariam Iurisdictionem & omnia iura Episcopalia habebat; Congregatio die 21. Septemb. 1585. censuit negatiuè, quia si non est necesse vt hic Prælatus mortuus, sit Doctor, vt dictum est supr. c. 12. præsentis sessionis, ergo neque Vicarius eius.

4 *Qui, Sede vacante, fuerunt à Capitulo.*] Capitulum Sede vacante potest eligere arbitros ad cognoscendum de caussis suspicionum, quæ contra Vicarium ab ea sede vacante deputatum proponuntur, eo modo, quo Episcopus potuisset.

Fuit dubitatum an si iste Vicarius allegaretur suspectus, possent eligi arbitri? Et resolutum fuit die vlt. Martij 1588. quod non, sed recurrendum esse ad Capitulum, tanquam ad Superiorem.

REMISSIONES.

α Vide Gig. de Pensionib. q. 65. num. 12. Couar. in cap. Relatum, in 2. num. 3. de Testam. P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 3. c. 37. col. 349.

β *Item Officialem, seu Vicarium infra octo dies, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Capitulum, §. 3. pag. 84. Stephan. Quarant. in Summa Bullarij, verbo Capitulum Sede vacante, vers. 12. Quæro, pag mihi 142. ibi verum. Vbi etiam resoluit, quòd stante præfixione termini octo dierum, infra quem Capitulum cogitur Vicarium eligere, ipsum Capitulum debere administrare: & in vers. Secundò dubitatur, dicit, quòd si adesset discordia inter Canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium assumerentur, magis idoneus, & habens qualitates Concilij remanere debet, cæteris remotis: & in vers. Tertiò dubitatur, in n. 3. asserit, Vicarium constitutum à Capitulo Sede vacante posse reuocari ab eodem Capitulo durante dicta vacatione. idem tenet Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Vicarius §. 21. vers. Secundum dubium, vbi id ampliat, etiamsi Canonici iurassent, vel promisissent sub certa pœna eum non reuocare.

γ *Qui saltem in iure Canonico sit Doctor.*] Quarant. d. verbo Capitulum Sede vacante, numer. 3. vers. In casu verò, resoluit, quòd si non fuerit Doctor, potest Capitulum in ipso actu deputationis dare ei consultorem Doctorem: alioquin poterit ipse Vicarius eligere consultorem sibi bene visum partibus non suspectum in casibus, in quibus eo opus erit.

δ De Vicario Episcopi vltra Doctores in titul. de Officio Vicar. lib. 6. agunt latè Angel. Syluest. Rosell. Tabien. Armil. & alij Summistæ verbo Vicarius. Bertach. de Episcopo lib. 4. part. 7. tit. de Vicario Episcopi, Rebuff. in praxi tit. de Vicarijs Episcop. Læl. Zechi. de Repub. Ecclesiast. c. 23. de Vicario Episcopi, Guttier. Canon. l. 2. c. 17. Iacob. Sbrozz. in tract. de Vicar. Episcopi, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Vicarius.

ε An Vicarius Episcopi debeat esse Clericus saltem primæ Tonsuræ? Affirmant Hoied. de Incompatib. benefic. part. 2. cap 10. num. 11. Lancellot. de Instit. Canon. lib. 1. tit. de Officio Vicar. §. 2. Rebuff. d. tit. de Vicario Episcopi numer. 35. Zechi. de Republ. Ecclesiast. cap. 23. de Vicario Episcopi, §. 1. num. 1. Pat. Soar. tom. 5. de Censuris disp. 2. sect. 3. numer. 8. cum sequent. Sbrozz. d. lib. 1 quæst. 31. Fr. Ludou. de Miranda de Ordine iudiciario quæst. 2. art. 7. Sahag. in cap. 2. de Iudic. num. 110. Et an possit esse Clericus coniugatus? Negant Rebuff. num. 36. Hoied. num. 11. P. Soar. num. 10. Sbrozz. num. 5. dictis locis Zerol.

Zerol.d.verbo Vicarius,dub.7.Pat.Sanch.de Matrim.lib.7. disp.46. num.14.

ζ An Vicarius habeat ordinariam iurisdictionem? Affirmant gloss. verbo Officialem,in cap.2. de Officio Vicarij lib.6. & verbo generaliter,in cap.Romana de Appellat.eod.li.Bertachin.d. lib.4. num 1. Guttier.Canon.lib.2.cap.17.numer.17 & lib.3. tract.de Matrimonio cap.69 num.7.Couar Pract.cap.4.num.8.& lib.3. Vari.cap.20. num.4.Marant.de Ordine iud.par.4.dist.5.num.12.& 13.Azeued.l.1. num.7.tit.9 lib.3.nouæ Recopil.Molin.de Primogen.lib 1. cap.25. num.13.Corras.de Benefi.part 2.cap.8.num.13.Pat.Molin.de Iustit. tom.6 disput.10.numer.1.& 2.Sbrozz.d.lib.2. quæst.55. Mascard. de Probat.concl.1412.numer.9.& 22.Pau in.de potest.Capituli Sede vac.p.1.q.2.num.2.& 3 & p.2.q.10 nu.3.& 4. Hugolin.de Censuris tab.1.cap.1.§.20.num.6.Zechi.d.cap.23.§.2.num.1.Salzed.ad Bernar. c.75.in gl.verbo Dispensant,Soar.de Paz in praxi tom.1.temp.1.nu. 6.& 7.& tom.2.prælud 3.num.3.Cardoso in praxi iudicum,& aduocat.verbo Vicarius,n.7 Fr.Ludou.Miranda de Ordine iud.q.2.ar 6. P.Azor.Inst.Mor.p.2.li.3.cap.43.q.5.P.Sanch. de Matrimonio lib 3. disp.29.num.3 Negant Licent. Anton. Gomez in explicatione Bullæ Cruciatæ,cap.4.numer.21.& 22.Morl.in Empor iuris.par.1.tit.2. quæst.27.

η An iurisdictio Vicarij mortuo Episcopo expiret? Affirmant Molin.de Primog.li.1.c.25.n.13.P.Sanch.lib.3.disp 30.nu.1. D. Guttier. tract.de Matrimon.c.69 nu.16. & testatur deceptum P. Henriq. in Summa l.7.c.21.§.5.in gl lit.S. vbi dicit non expirare de per se mortuo Episcopo,sed per Capitulum Sede vacante deponi. Vnde valere gesta à Vicario ignorante mortem Episcopi longè distantis, resoluunt Stephan.Gratian.disceptat.forens.cap 18.num.50 Pat.Sanch.lib.3. de Matrimonio,disput.22.num.59.& disp.30.num.4.Guttier.d.cap. 69.num.18.

Caput XVII.

Singula singulis personis conferantur beneficia ecclesiastica, obtinenti tamen insufficiens,conferri potest aliud simplex; dummodo vtrumq; personalem residentiam non requirat. Obtinentes plures Parochias dimittant vtram voluerint,& alteram teneant,&c.

1 Cum *Ecclesiasticus* a *ordo peruertatur*, quãdo vnus plurium officia occupat Clericorum; sanctè sacris Canonibus cautum fuit, β γ *neminẽ oportere in duabus ecclesiis conscribi.* verùm quoniam multi improbæ cupiditatis

a Cõc.1.Nic. c.15.& 16. Antioc.c.3. & Arelat.1. c.2.& 22.& Mileu.ca.15. c quia in tãtũ,c.ad hæc, & c.cũ non ignoret, de præb cum alleg.sup.sess.7 de ref.c.2.c. referente, & c de multa, de præb.21.q. 1.per totam, c.q... nulli. de cler. non resid.

affectu seipsos, non Deum, decipientes, ea, quæ bene constituta sunt, varijs artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt: sancta Synodus debitam regendis Ecclesijs disciplinam restituere cupiens; præsenti decreto, quod in quibuscumq; personis, quocumque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat obseruari; statuit vt in posterum vnum tantùm beneficium ecclesiasticum δ 2 *singulis conferatur*. quod quidem si ad vitam eius, cui confertur, ε *honestè sustentandam* non sufficiat; *liceat nihilominus aliud simplex* ζ *sufficiens*, 4 η &c. *dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat*, eidem conferri. Hæcque non modo ad Cathedrales ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia tam sæcularia, quam regularia, quæcumque etiam ξ &c. *commendata*, pertineant, 5 *cuiuscumque tituli, ac qualitatis existant*. ϱ Illi verò, 6 *qui in præsenti plures Parochiales Ecclesias*, aut vnam Cathedralem, & aliam Parochialem obtinent; a σ *cogantur* omninò, quibuscumque dispensationibus, ac vnionibus ad vitam non obstantibus, 7 *vna tantum Parochiali*, vel sola Cathedrali retenta, alias Parochiales 8 τ *infra spatium sex mensium* 9 *dimittere*: alioquin tam Parochiales, quàm beneficia omnia, quæ obtinent, b 10 υ &c. *ipso iure vacare censeantur*; ac tanquam vacantia liberè alijs idoneis conferantur; nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retineant. Optat autem sancta Synodus, vt resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout summo Pontifici videbitur, prouideatur.

a Sup. sess. 7. de ref. c. 4.

b c. execrabilis, §. qui vero, in extrau. comm. tit. de præb.

DECLARATIONES.

1 *Cum Ecclesiasticus ordo peruertatur.*] Non comprehenduntur dignitates cum Canonicatu quæ nullos vel tenues habent fructus, licet haberent sedem in choro, quando ex consuetudine per Canonicos obtineri solent, *iuxta c. 1. de consuetud. in 6.* Item dignitas cum beneficio curato absque dispensatione Apostolica ante Concilium potuit obtineri. *Infr. hoc c. §. habens legitimè.*

Capellania, cui adiunctum est onus deseruiendi in Choro, obtineri nō potest cum Canonicatu, per hoc Decretum, etiamsi haberet

tantum onus celebrandi miſſam, cum enim eſt ſub eodem tecto, opus eſt diſpenſatione. Attamen qui regreſſum habet ante Concilij publicationem ad parochialem Eccleſiam, vel ad Canonicatum, & poſt Concilium obtinuit vel Canonicatum, vel parochialem, vel ante obtinebat ſimul, non eſt moleſtandus, ſi poſt Concilium facto loco regreſſui vult obtinere vtrumq; beneficium, ea tamen lege, vt reſideat in parochiali amiſſis diſtributionibus quotidianis pro tempore, quo in Canonicatu non deſeruierit. *Hoc ſæpe fuit declaratum.*

2 *Singulis conferantur.*] Idem intelligitur cum effectu, vt vnum poſſit retinere, quia Ordinarius poteſt inſtituere præſentatum, vel conferre aliud beneficium incompatibile, vel ratione reſidentiæ, vel ratione ſufficientiæ, dummodo habito poſſeſſione pacifica ſecundi beneficij dimittat primum.

Congregatio die 2. Februarij, 1588. idem dixit ſeruandum eſſe in beneficijs, quæ ſint Iuris patronatus, & in quibus non fit collatio ſed inſtitutio.

3 *Liceat nihilominus aliud ſimplex ſufficiens.*] Epiſcopus habenti vnum ſimplex beneficium quod non ſufficit ad eius ſuſtentationem, poteſt eidem aliud conferre citra diſpenſationem Apoſtolicam: & habenti beneficium ſufficiens poteſt conferre aliud, ſed habita poſſeſſione ſecundi beneficij ſufficientis vacat primum ſufficiens. *Suprà hoc c. §. Singulis.*

Epiſcopus poteſt conferre ſecundum beneficium, ſi primum non ſufficit ad ſuſtentationem: ſed ſi duo non ſufficerent, non poteſt conferre tertium abſque diſpenſatione Apoſtolica. In collationibus autem beneficiorum Epiſcopus nihil pro ſigillo accipere poteſt. Notarius verò pro labore, charta & alijs, aureum vnum non excedat.

Simplex beneficium eſt Archipresbyteratus, licet habeat aliquam Iuriſdictionem, dummodo reſidentia non ſit in eo neceſſaria.

Beneficia etiam curata alijs beneficijs annexa tranſeunt in ſimplicium naturam, dummodò acceſſoriè ſint vnita, & illorum cura per Vicarium ab Ordinario poſitum exerceatur.

Plura beneficia non poſſunt obtineri, licet ſimplicia ſint, ſine diſpenſatione Papæ, intellige ſub eodem tecto, ac requirentia reſidentiam.

4 *Dummodo vtrumq; perſonalem reſidentiam non requirat.*] Illi qui obtinent duo vel plura beneficia cum legitima diſpenſatione ante Concilium Tridentinũ obtenta, requirentia perſonalem reſidentiã, tenentur reſidere in eo in quo maior eſt neceſſitas: nec poſſunt alterutro priuari, amittunt tamen diſtributiones quotidianas eius beneficij, cui non inſeruiunt. Secus verò ſi eſſet dignitas cum Canonicatu & parochiali, quia obſtat extrauagans *execrabilis.*

Congregatio Concilij censuit, non posse ab Ordinarijs fieri vniones parochialium Ecclesiarum, obstantibus Collegijs Secularium seu Regularium personarum, non obstante decreto huius Conc. Sess. 24. cap. 13. de reformatione, & si factæ fuerint, nullas esse vniones.

5 *Cuiuscunq; tituli ac qualitatis exsistant.*] Non est molestandus is, qui ante Concilium obtinuit vnum Canonicatum ab Ordinario, & vnam Parochialem, dummodo resideat in Parochiali, ex Bulla Pij V.

Distributiones quotidianæ cuiuslibet Capellaniæ arguunt residentiam in choro, ideo hujusmodi Capellania incompatibilis est cum alijs beneficijs residentiam requirentibus.

Qui in præsenti plures Canonicatus obtinet legitimè, & cum auctoritate Sedis Apostolicæ ante Concilij Tridentini confirmationē, Ecclesiam Parochialem & Monasterium perpetuò commendatum vel ad vitam, non potest ex hoc Decreto cogi vt alterutrum dimittat, quasi duas Parochiales obtineat, sed potest vtramque retinere; cùm Monasterium (quamuis curam habeat animarum) appellatione parochialis hoc cap. non comprehendatur.

Hoc decretum licet ducatur in præsenti ligare, incipit tamen Kalendis Maij anni 1564.

6. *Qui in præsenti plures Parochiales.*] Sub hoc cap. non comprehenduntur qui cum Parochiali obtinent dignitatem, & Canonicatum habentes curam annexam.

Dignitas Ecclesiæ Collegiatæ, cui à principio cura animarum iniuncta est, aut illi principaliter imminet & non accessoriè, comprehenditur in hoc Decreto.

Qui vnam habet Parochialem cum fructibus, & alteram cum nudo titulo, vnam ex his tenetur, quam velit, dimittere. Itemque habens duas Parochias, quarum altera est beneficio simplici, vel dignitati in perpetuum vnita, alteram dimittere tenetur.

Cum eo cui non est constitutum salarium, fuit dispensatum, vt plures possit retinere, quando timetur ne Parochiales perueniant ad manus hæreticorum.

Habens vnam Parochialem, & titulum alterius, cuius fructus omnes alteri sunt reseruati, alteram dimittere tenetur.

Ordinarius potest Ecclesiam Parochialem habenti alteram Parochialem conferre, sed post adeptionem possessionis pacificæ secundæ vacabit prima.

Regula de Triennali non habet locum contra Decretum huius ca. quia illa regula requirit titulum coloratum.

Vnam Cathedralem ac aliam Parochialem habens: Item habens Episcopatum & Parochialem, quam resignare non potest, quia est de Iure patronatus, nihilominus vnum dimittere tenetur ex istis duobus beneficijs.

In ha-

In habentibus Parochias, & in quibus alij habent regressus vel accessus, dum coguntur resignare, danda est optio regressario, vt vel cedenti sibi Parochiam soluat eandem pensionem, vel patiatur resignare alteri cum suspensione regressus.

7 *Vna tantum parochialis.*] Episcopi Cremonensis petitio, vt quidam presbyter duas obtinens Parochiales, alteram centum scutorũ, ex quibus soluit pensionem 56. alteram reseruatis Patruo omnibus fructibus, posset vtramque retinere, penitus est à congregatione reiecta.

Petitio etiam de duabus Parochiis, quarum altera est litigiosa, vt possit quis vtramque retinere, vsque dum alterius lis terminetur, reiecta est à sacra Congregatione. Vnde & petenti vt ex quatuor Parochiis, cum cesserit duabus, & sibi vnam reseruauerit titulo S. Columbani, liceat titulum retinere, responsum est, vt titulum relinquat, nec eò accedat.

Habens legitimè duas aut plures dignitates non curatas & parochialem suam curatam, vnam solam retinere potest.

Non tenetur quis alterum dimittere, si habet parochialem & Canonicatum obtentum ante Concilium, sed tenetur residere in parochiali, etiamsi in fundatione Canonicatus caueatur quod illum obtinens sit ipso iure priuatus, si per 30. dies absens fuerit.

Papa attenta personarum & locorum qualitate, dispensat vt vni ac eidem Parochialis & Canonicatus simul conferatur, si vtriq; inseruire bene potest.

Licet alias resolutum fuerit in certo casu, quod habens ante Concilium duos Canonicatus, quibus singulis esset vnita parochialis, per hoc Decretum non teneretur ad alterius dimissionem; nihilominus pro absoluta resolutione contrarium est verius, videlicet quòd alterum dimittere teneatur.

Habenti Parochiam cum datur Canonicatus Cathedralis, si duo illi menses sint elapsi non sua culpa, quibus debebat dimittere Parochialem, conceduntur ad dimittendum alij duo menses.

Dum hoc Decretum loquitur de beneficiorum pluralitate tollenda, scire oportet quòd ante Concilium non erat necessaria dispensatio pro retentione Parochiæ cum Canonicatu, & quòd si iam habenti parochialem Canonicatus conferatur, adepta possessione Canonicatus vacat Parochialis.

Habens Canonicatum & duo simplicia beneficia Ecclesiastica, quorum omnium annui reditus secundum communem æstimationem non excedunt scuta 125. non prohibetur à Concilio, quin ea omnia retinere possit. Et Concilium Tridentinum prohibens quod habens Canonicatum possit acquirere Parochialem, & è contra, non cogit, vt quis dimittat alterum duorum iam acquisitorum legitimè.

Resi-

Reſidens in Prioratu qui curam habet animarum retinere poteſt Canonicatum & beneficium ſimplex, ſed beneficio ſimplici per alium inſeruire debet.

Qui impetrauit per nouam prouiſionem, Narbonenſem Archidiaconatum, & obtinebat alterum Archidiaconatum Aconitanum, cum non poſſet poſſidere Narbonenſem ob potentiam intruſi, cum quo litigabat, petiuit ne priuetur Aconitano, ſed huius petitio ad S. D.N. fuit reiecta.

Iuxta deciſionem Congregationis aliàs editam, qua dictum fuit poſſe Canonicum ex conſuetudine Eccleſiæ in eadem obtinere dignitatem, obtinens Canonicatum, cui poſt Concilium iniunctum eſt munus Pœnitentiarij, non poteſt vigore dictæ conſuetudinis obtinere etiam dignitatem in eadem Eccleſia: quia conſuetudo strictè eſt interpretanda, & nemo poteſt eſſe triplex in eadem Eccleſia.

Habens Archipresbyteratum, ſi regreſſum habet ad Parochialem, quam obtinuit ante Concilij Tridentini publicationem ex diſpenſatione tali, *quod ſi regreſſus ei contigiſſet, ipſam Parochialem cum Archipresbyteratu poſſet retinere*; ſi caſus prædicti regreſſus poſtea euenerit, etiam poſt Concilium Tridentinum poteſt retinere, ſed tenetur in Parochiali reſidere, & non perdit quicquam Archipresbyteratus, niſi diſtributiones quotidianas.

8 *Infrà ſpatium ſex menſium.*] Licet habens duas parochiales infra ſex menſes alteram dimittere teneatur, fauore tamen militiæ S. Ioannis Hieroſolymitani, fuit aliquibus conceſſus annus, ſi habent Parochiales in Italia: & ſi extra, fuit datus ſecundus annus.

9 *Dimittere.*] Etiamſi illæ parochiales ſint de Iure patronatus Laicorum, quamuis regreſſatæ, & etiamſi qui habet regreſſum, nolit præſtare conſenſum: quia tunc facta ei oblatione reſignationis cum honeſta penſione (ſi noluerint acceptare) reſignatio fiet alteri, & regreſſus ſuſpenditur vſque ad ceſſum vel deceſſum reſignatarij.

Habens autem Parochialem, quam ex hoc Decreto dimittere tenetur, ſi ea eſt obligata alteri ratione regreſſus, conueniendus eſt primò iſte habens regreſſum, an ipſe, cum aliqua penſione reſignanti reſeruanda, Parochialem velit. Quod ſi eam recipere recuſet, alteri reſignare debet cum ſuſpenſione regreſſus.

10 *Ipſo iure vacare cenſeantur.*] Qui non dimittit vnam ex duabus Eccleſijs curatis intra tempus a ſacro Concilio aſſignatum, debet condignas pœnas ſubire & puniri, prout in eo ſtatuitur.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide Dionyſ. Carthuſ. in tract. de Pluralitate Benefic. Hoied. eodem tract. Rebuff. in praxi benefic. part. 1. tit. de Diſpenſat. ad plura beneficia, Cened. ad Decretal. Collect. 150. P. Paul. Comitol. Reſponſ. Moral. lib. 1. quæſt. 73. nouiſſimè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. cap. 19. num. 275. cum ſeqq. latiſſimè Nicol. Garc. de Beneficijs part. 11. cap. 5. num. 260. cum ſequentibus.

β *Neminem oportere in duabus Eccleſiis conſcribi.*] Sacra Cardinalium congregatio cenſuit hoc non habere locum in penſionib. cum Ordinarius poſſit conferre beneficium alicui habenti iam in penſionibus Eccleſiaſticis ſufficientem ſuſtentationem, refert Garſi. d. cap. 5. num. 310. in fine, verſ. Quartò, & reſoluunt Hoied. p. 2. cap. 7. P. Azori. d. pag. 2. lib. 8. cap. 10. quæſt. 8. & cap. 12. quæſt. 6. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 5. §. 5. num. 14. cum ſeqq.

γ Congregatio Concil. cenſuit hoc decreto non comprehendi terrulas beneficiales, ſeu pia legata cum onere Miſſas, aliaue diuina officia celebrandi, quæ neque Eccleſiæ habent aliquam denominationem, conferri tamen conſueuerunt in titulum ſimplicis beneficij vni vel pluribus presbyteris ad præſentationem hæredum ſiue patronorum, & ſingula duorum aut trium aureorum valorem non excedunt. Quod decretum congregationis Sanctiſs. Dominus noſter probauit, & placuit ſeruari ſtylum Cancellariæ. vt vnica collatione plura vni conferri poſſint in titululum ſimplicis beneficij, refert Garſi. d. ca. 5. num. 318.

δ *Singulis conferatur.*] Vide Garſi. d. cap. 5. numer. 283. vbi reſoluit intelligi cum effectu, vt vnum poſſit retinere, quia Ordinarius poteſt inſtituere præſentatum; vel conferre aliud beneficium incompatibile, vel ratione reſidentiæ, vel ratione ſufficientiæ, dummodo habita poſſeſſione pacifica ſecundi beneficii dimittatur primum.

An Coadiutoria cum futura ſucceſſione inducat incompatibilitatem cum alio beneficio? Vide Luſit. Gonzal. Mendez. lib. 4. diuerſ. iuris argum. cap. 1. num. 8. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 5. §. 9. à nu. 64. & nu. 122. Nicol. Garſi. p. 4. cap. 5. à num. 122.

ε *Honeſtè ſuſtendandum non ſufficiat, liceat nihilominus aliud ſimplex, &c.*] Quòd habens beneficium ſimplex ſufficiens ad commodam ſuſtentationem, & aliud conſequatur, ſit incompatibile cum primo, & peccet mortaliter, tenent Gloſſ. in cap. dudum 2. de Electione, verbo, Intitulatam, & verbo, Retinere, Syluest. in ſum. verbo Beneficium 4. num. 2. Gregor. Lop. l. 3. tit. 16. part. 1. Ludou.

Lopez

Lopez in Instruct. Consc. tom. 1. cap. 251. Zechi. de Benefic. & pensionibus, cap. 5. num. 4 vers. circa tertium, Hoied. p. 1. cap. 19. nu. 1. Salon. 2. 2. quæst. 63. art. 2. conclus. 3. P. Azori. Instit. Moral. p. 1. lib. 2. cap. 12. post princip. & lib. 5. cap. 19. vers. Consuetudo qua quis in eadem Ecclesia, & p. 2. lib. 3 cap. 7. quæst. 4. & cap. 8. quæst. 6. & cap. 9. q. 3. & ca. 10. quæst. 4. & c. 11. q. 23. Fr. Emman. in Sum. tom. 1. c. 31. nu. 2. & 3. Flamin. de Resignat. lib. 3. q. 1. nu. 138. & lib. 5. q. 6. nu. 115. cum seqq. Veg. p. 1. sum. cap. 36. casu 25. cum duobus seq. Lud. Beia Respons. casuum conscientiæ, p. 4. casu 26. Petr. Ledesmon. in sum. p. 2 tract. 7. cap. 1. concl. 12. diffic. 5. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Incompatibilia, §. 2. P. Valer. Regin. d. tract. 3. à num. 283 Cardin. Thusc. tom. 1. lit. B. concl. 61.

ξ *Sufficiens.*] Quod dicatur beneficium sufficiens, vide apud Gomez de Expectat. nu. 107. Nau. de Orat. Miscel. 62. Prosp. de Augustino in addit. ad Quaran. in summa Bullarij, verbo, Beneficiorum resignationes, causa 8. Menoch. de Arbitr. casu 216. Hoied. p. 1. c. 19 à num. 22. Flam. de Resignat. l. 5. q. 6. num. 131. cum seqq. Zerol. verbo Beneficium, §. 7. concl. 8. princ. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 15. nu. 39. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiep. Curiæ Neap. c. 64. n. 3. P. Valer. Regin. d. tract. 3. num. 285.

π *Dummodo vtrumq; personalem residentiam non requirat.*] Vide Corras. de Benef. p. 1. cap. 5. num. 2. Hoied. cap. 17. num. 30. Zerol. p. 1. verbo Beneficium, §. 7. P. Azori. Instit. Moral. p. 2. lib. 3. ca. 8. q. 6. P. Valer. Regin. d. tract. 3. num. 279. Garc. de Benef. p. 11. cap. 5. num. 260. & nu. 373. sequentes adducit sacræ Cardin. congreg. decisiones.

θ Prima est. Dispensatus legitimè, sine dubio Canonicatum, & parochialem retinere potest: sciendum tamen est, Ordinarium super hoc dispensandi facultatem non habere.

ι Secunda Episcopus ex causa potest dispensare, vt quis possit obtinere duo beneficia difformia sub eodem tecto, dummodo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem prouisi.

κ Tertia. An duo Canonicatus de iure in vim S. Concilij Trid. Decretorum sint incompatibiles? Congregatio respondit esse incompatibiles, refert Garc. d. c. 5. num. 381.

λ Quarta. An is, qui duos Canonicatus simul absque dispensatione Apostol. per triennium, & vltra detinet, vtroque ipso iure excidat in vim d. Decretorum Concilij Tridentini? Congregat. iudicauit, si duos huiusmodi Canonicatus simul retinere perrexerit, vtroque esse ipso iure priuatum. An vtriusque Canonicatus possessionem tueri, & defendere valeat possessor ex reg. de triennali? Congregat. respondit vtique non posse: refert Garsia, vbi proximè.

μ Quinta. Episcopus habenti vnum simplex beneficium, quod non sufficiat ad eius sustentationem, potest aliud simile conferre absque dispensatione Apostol. refert Læli. Zechi. de Republ. Ec-

Ecclesiast. titul. de Beneficiatis, ad fin. Nicol. Garf. d. capit. 5. numer. 310.

♭ Sexta. Episcopus potest conferre secundum beneficium, si primum non sufficit ad sustentationem; sed si duo non sufficerint, non posse conferre tertium absque dispensatione Apostolica, refert Nicol. Garsi. vbi proximè, & propter illud verbum, *Aliud*, de quo in Concilio dicit ita obseruari in Vrbe, Marc. Anton. Genuens. d. cap. 64. num. 3. De stylo tamen Curiæ, si duo non essent sufficientia ad commodam sustentationem, licere obtinere plura beneficia residentiam non requirentia, testantur Hoied. part. 2. c. p. 1. à numet. 3. Azeued. cons. 2. numer. 1. Cened. ad Decretal. Collect. 130. numer. 2. Flamin. de Resign. lib. 3. quæst. 1. numer. 141. Pat. Azori. instit. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 11. quæst. 8. Perez de Lata. de Anniuersar. & Capellan. lib. 2 cap. 7. num. 12. & videtur sentire Zechi. d. cap. de Beneficiat. vers. Ad dignoscendum verò, Zerol. part. 1. verbo Beneficium, §. 7. concl. 2. Quintanad. Ecclesiastic. lib. 4. num. 119. Quod Episcopus non potest dispensare, vt quis habeat duo beneficia simplicia, quorum alterum sit sufficiens, nec, si non sunt sufficientia, & requirunt residentiam personalem, veluti duo Canonicatus, resoluunt Zerol. d. §. 7. concl. 7. Quintanad. d. lib. 4. num. 131. Pat. Azori. d. part. 2. lib. 3. cap. 7. quæst. 4. & lib. 6. c. 2. quæst. 6. P. Valer. Regin. d. lib. 30. tract. 3. num. 281. prope finem.

ξ *Commendata.*] Vide suprà, Sess. 7. cap. 4. & de incompatibilitate duarum Ecclesiarum commendatarum vide Hoied. p. 1. cap. num. 13.

ο Congregatio Concilij ita censuit. Non comprehenduntur in hoc decreto, qui cum parochiali obtinent monasterium commendatum cum cura, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 5. §. 8. numer. 65.

π Congregatio Concilij ita etiam censuit. Habens parochialem, & monasterium in Commendam ad vitam, cui cura imminet animarum, alteram dimittere non tenetur, referunt Gonzal. vbi proximè, Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Parochia, §. 5. Nic. Garsi. de Benef. p. 4. cap. 4. num. 35.

ρ *Illi verò, &c.*] Vide P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 17. Collect. 870. Nicol. Garsi. p. 11. cap. 5. num. 219.

σ *Cogantur.*] Vide P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 14. cap. 17. §. 5. in Gloss. lit. C.

τ *Infra spatium sex mensium.*] Vide Nicol. Garsi. d. p. 11. cap. 5. num. 77. vbi resoluit, huic decreto non aduersari aliud suprà, Sess. 7. de Reformat. cap. 4. quia hoc solum loqui affirmat de obtinentibus tunc plures parochiales, aut vnam Cathedralem, & aliam parochialem ex dispensatione seu vnione ad vitam, quibus iniunxit Concilium quòd vna retenta, alias infra sex menses dimitterent; non

non tamen loqui de pluribus parochialibus beneficijs post Concil. obtentis, de quibus loquitur d. cap. 4. intrepidè resoluit.

v *Ipso iure vacare censeantur.*] Quòd accepto secundo beneficio vacat primum, & non potest tuta conscientia obtinere fructus primi beneficij, quamuis nulla detur sententia, nec fiat petitio, resoluit Pat Henriq. in sum. lib. 14. cap. 56. §. 2. in fine, in Gloss. lit. O.

φ An obtinens plura beneficia ex dispensatione Papæ, sine caussa tamen rationabili, sit tutus in foro conscientiæ? Vide Ludou. Lop. in instructor. Conscient. tom. 1. cap. 252. & seq. Nauar. Cons. 1. de Constit. à num. 37. Cordub. in quæst. lib. 1. quæst. 20. Corrad. in Respons. casuum Consc. q. 35. in addit. Didac. Perez ad Villadieg. de Irregul. cap. 1. num. 13. Veg. p. 1. cap. 36. casu 30. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 31. num. 7. & 8. Hoied. p. 2. cap. fin. num. 38. Tolet. lib. 5. cap. 81. Pet. Ledesm in summ. p. 2. tract. 7. cap. 1. circa 9. conclus. & 11. P. Azori Instit. Moral. p. 2. lib. 6. cap. 12. quæst. 7. 8. & 11. & lib. 5. cap. 3. quæst. 2. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent lib. 30. tract. 3. num. 289. vers. Sextum dubium, P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 34. nume. 151. cum sequenti.

CAPVT. XVIII.

Dum contingit Ecclesias parochiales vacare, fiat examen per concursum præmissis edictis; describuntur qualitates eorum qui debebunt examinare, Si Ecclesia fuerit Iurispatronatus Ecclesiastici, & institutio pertineat ad Episcopum, quædam strictius erunt obseruanda quam casu quo Ecclesiæ fuerit Iurispatronatus laicorum, &c. Attentè hoc caput legendum & seruandum adamussim.

a &c. EXpedit maximè animarum saluti, à dignis, atque idoneis Parochis gubernari. Id vt diligentius, ac rectius perficiatur, statuit sancta Synodus, vt, 1 *cùm parochialis Ecclesiæ vacatio*, 2 *etiamsi cura Ecclesiæ*, vel Episcopo incumbere dicatur, & per vnum, vel plures administretur, etiam in Eclesiis patrimonialibus, seu receptiuis nuncupatis, in quibus consueuit Episcopus 3 *vni, vel pluribus curam animarum dare*, quos omnes ad infrascriptum examen teneri mandat, per obitum 4 *v vel resignationem*, etiam in Curia, seu aliter quomodocumque contigerit, ξ *etiam si ipsa parochialis* 5 *Ecclesia reseruata*,

vel

vel affecta fuerit generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti, seu priuilegij in fauorem S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, seu 6 *Abbatum*, vel 7 *Capitulorum* : 8 *debeat Episcopus statim*, habita notitia vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, 9 *idoneum in ea Vicarium*, 10 *cum congrua, eius arbitrio*, fructuum portionis assignatione, constituere; qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore prouideatur 11 *o Porrò Episcopus*, 12 *& qui ius patronatus habet*, π ρ *intra decem dies*, vel aliud tempus, ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam Ecclesiam 13 *coram deputandis examinatoribus nominet*. Liberum sit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, vt possit postea de cuiuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Et, si Episcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more videbitur magis expedire, 14 *per edictum etiam publicum vocentur*, qui volent examinari. Transacto constituto tempore, omnes qui descripti fuerint, *a* 15 *examinentur* σ *ab Episcopo*, siue, eo impedito, 16 *ab eius Vicario generali*, atque ab aliis examinatoribus: 17 *non paucioribus*, quàm tribus: 18 *quorum votis*, si pares, aut singulares fuerint, 19 *accedere possit Episcopus*, vel Vicarius, quibus magis videbitur. Examinatores autem singulis annis 20 *in diœcesana* Synodo ab Episcopo, vel eius Vicario ad minus sex proponantur; 21 *qui Synodo satisfaciant*, & ab ea probentur. 22 *Aduenienteq; vacatione* cuiuslibet Ecclesiæ, 23 *tres ex illis eligat Episcopus*, qui cum eo examen perficiant; indeque succedente alia vacatione, aut eosdem, aut alios tres quos maluerit, ex prædictis illis sex eligat. Sint verò hi examinatores Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut iure Canonico, vel alij Clerici, seu Regulares, etiam ex ordine mendicantium, aut etiam sæculares, qui ad id videbuntur magis idonei, iurentque omnes ad sancta Dei Euangelia, se, quacumque humana affectione postposita, fideliter munus executuros. b τ υ *Caueantq; ne quidquā prorsus* occasione huius examinis 24 *nec ante, nec pòst accipiant:*

a *infrà, Sess. vlt. de Reform. cap. 5.*

b *c. quando 24. dist.*

ant: alioquin ſimoniæ vitium tam ipſi, quàm alij dantes incurrant, à qua abſolui nequeant, niſi dimiſſis beneficiis, quæ quomodocumq; etiam antea obtinebant; & ad alia in poſterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non ſolum coram Deo, ſed etiam in Synodo prouinciali, ſi opus erit, rationem reddere teneantur: à qua, ſi quid contra officium eos feciſſe compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri poſſint. φ &c. *Peracto deinde examine* renuncientur, quotcumque ab his 25 γγ *idonei iudicati fuerint*, 26 *ætate*, 27 *moribus, doctrina*, prudentia, & aliis rebus ad vacantem Eccleſiam gubernandam opportunis, *a* 28 *ex hiſque* Epiſcopus eum eligat, quem cæteris 29 *magis idoneum* iudicauerit: 30 *atq; illi, & non alteri*, collatio Eccleſiæ ab eo fiat, ad quem ſpectabit eam conferre. 31 *Si verò iuris patronatus* Eccleſiaſtici erit; ac inſtitutio ad Epiſcopum, & non alium pertineat, is, 32 ζζ ηη *quem patronus digniorem inter probatos ab* examinatoribus iudicabit, Epiſcopo præſentare teneatur, vt ab eo inſtituatur. Cùm verò inſtitutio 33 θθ *ab alio*, quàm ab Epiſcopo, erit facienda; tunc Epiſcopus ſolus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præſentet, ad quem inſtitutio ſpectat, 34 *u* &c. *Quod ſi ius patronatus laicorum fuerit*; debeat qui à patrono præſentatus erit, ab eiſdem deputatis, vt ſuprà, examinari, & non, niſi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibuſque ſuprà dictis caſibus 35 *non cuiquam alteri*, quàm vni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, iuxta ſupradictam regulam, de Eccleſia prouideatur: nec prædictorum examinatorum relationem, quo minùs executionem habeat, μμ *vlla deuolutio*, 36 *aut appellatio*, etiam ad Sedem Apoſtolicam, ſiue eiuſdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, ſeu Epiſcopos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interpoſita, impediat, aut ſuſpendat; alioquin Vicarius, quem Eccleſiæ vacanti antea Epiſcopus arbitrio ſuo ad tempus deputauit, vel forſan poſtea deputabit, ab eius Eccleſiæ cuſtodia, & adminiſtratione non amoueatur, donec aut eidem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit,

a Seſſ. 25. c. 9.

rit,

rit, vt suprà, sit prouisum: vv ξξ *aliàs prouisiones omnes,* seu institutiones, præter supradictam formam factæ, 37 *surreptitiæ esse censeantur*: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegijs, præuentionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indultis concessis quibuscumque *a* Vniuersitatibus, etiam ad certam summam, & a Sess. 7. cap. 13.
alijs impedimentis quibuscumque. Si tamen adeò exigui reditus dictæ parochiales fuerint; vt totius huius examinationis operam non ferant: aut nemo sit, qui se examini quærat subijcere; aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facilè grauiores rixæ, ac tumultus possint excitari: 38 *poterit Ordinarius, si pro sua conscientia* cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, priuatum aliud examen, cæteris tamen, vt suprà, seruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittendave esse censuerit, prouidere.

DECLARATIONES.

1 *Cum Parochialis Ecclesiæ vacatio.*] Hoc decretum non habet locum quando contingit aliquam dignitatem vacare, cui parochialis est vnita accessoriè.

Si fuerit Capellania pro coadiutoria in Parochiali sita, in ea conferenda seruatur hoc Decretum. Sicut & tunc, cum ex antiquissima consuetudine hæ Parochiales solitæ essent commendari ad sex menses, & qui semel instituti fuerint etiam ad præsentationem, non possint amoueri ad nutum.

2 *Etiamsi cura Ecclesiæ.*] Etiam hoc seruatur in Ecclesijs Cathedralibus vel Collegiatis, in quibus exercetur cura animarum per Capellanos amouibiles ad nutum Capitulorum, vel per ipsosmet Canonicos absque examinatione ab immemorabili tempore, quo non obstante, omnes tenentur ad subijciendum se examini Episcoporum.

In vacationibus Ecclesiarum parochialium; licet earum collatio pertineat ad Canonicos, edicta tamen, & examina ac electio personarum, quæ sunt magis idoneæ, propriè ad Episcopos ordinarios

ſpectat, collatio autem parochialium ab his facienda eſt poſtea, ad quos antè pertinebat conferre.

Epiſcopo reſignantes proprias parochias *in forma dignum*, reſignent iudicio, & prouiſione viciniorис Epiſcopi.

3 *Vni, vel pluribus Curam animarum dare.*] Sed non intelligitur hoc de Canonicis Cathedralis vel Collegiatæ Eccleſiæ, quibus cura animarum incumbit, & per quos ipſa cura animarum exercetur.

4 *Vel reſignationem.*] S. D N. Gregorius XIII. noluit licere Canonicis regularibus Congregationis Lateranenſis, etiam de licentia ſui Generalis, abſque permiſſu Summi Pontificis aſſumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad tempus.

Decretum Concilij Tridentini quod dicit, vacationes omnes de Eccleſijs parochialibus, etiam per reſignationem examine per concurſum præuio ab Ordinario conferendas ei, quem aptiorem iudicauerit, locum non habet in reſignationibus factis in manibus Papæ in fauorem certæ perſonæ, cum non poſſint dici propriè vacare. Itaque Concilium Tridentinum loquens de examine per concurſum faciendo, non habet locum in vacatione parochialis per reſignationem factam in manibus Papæ in fauorem perſonæ, quam idem Pontifex admiſerit, & mandauit examinari & expediri *in forma dignum*.

Et, qui exhibuit Bullam parochiæ ſibi reſignatæ Epiſcopo Ceſanatenſium, & reiectus eſt ab examine, de quo fidem examinatorum affert, iuſſum eſt eandem appellationem ad ſuffraganeum Rauennatenſium deferre.

In prouiſionibus faciendis de beneficijs ex cauſſa permutationis, non eſt neceſſarium hoc examen per concurſum, poteſtque apponi clauſula: *vt non obſtantibus beneficialibus*, dummodo permutatio ſit vera, & non fraudulenta, nec de ſimplici ad curatum, nec in valore ſit magna inæqualitas, vel aliquid ſimile; aliàs fieri debet examen per concurſum. *Infrà, §. In permutationibus.*

Ad literas Epiſcopi non probantis examen eius presbyteri, cui reſignatio facta eſt, quia præſumptio eſt pro presbytero, reſpondetur à Reuerendiſſimo Domino Datario, vt Epiſcopus teſtes examinet, & ſi quid contra eum habet quod indignum ac inidoneum reddat, tranſmittat.

In conceſſione iurium in fauorem eius qui prætendit habere ius, nec examen, nec expreſſio beneficiorum, aut valoris eſt neceſſaria, ſi vera lis fuerit.

5 *Eccleſia reſeruata.*] In beneficijs curatis reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, & quibuſuis alijs, ex antiqua conſuetudine Ordinarij proponunt edicta concurſus, & à Sede Apoſtolica prouiſio fit, & approbatur ab examinatoribus in Synodo Diœceſana deputatis, ſi prouiden-

uidendus habet fidem approbationis suæ ab Ordinario. De hoc est Bulla Pij V.

6 *Abbatum.*] Abbatis prouisione curata beneficia cùm vacauerint, Ordinarij edicta concursus proponere debent.

Quoties aliqua Ecclesia parochialis vacauerit, ad quam Abbas aliquis habet ius nominandi, quemcunque Abbas nominauerit, eum ad examen Ordinarius admittere debet: si autem Ecclesię vacabunt ad mortem rectorum, in quibus Abbas habet ius conferendi, eos, qui earum curationem suscipere volunt, Ordinarius probare debet, illo examinis genere, quod vocatur per concursum: neque Abbas eam ob caussam vllum examinis edictum proponere potest, neque illius officij partem vllam attingere: sed id totum pertinet ad Ordinarium, qui & ipse proponere debet edicta, & examinatores ex Concilio præfato deputatos adhibere, à quibus omnes istiusmodi concurrentes examinentur: quo examine confecto, ex his, quos vitę integritas & doctrina commendabit, Ordinarius debet eligere magis idoneos, & postea Abbati relinquere, vt ex illis, cui maluerit, curam conferat.

Licet aliqui Patriarchæ habeant collationem Parochialium existentium in aliqua Diœcesi, Ordinarius tamen illius Diœcesis, edicta concursus proponere debet, & collatio postea legitima & approbata debet fieri à Patriarcha. Habens itaque ius conferendi aliquas Parochiales, quæ sunt in Diœcesi Episcopi suæ prouinciæ non potest eas conferre, nisi his, qui approbati & examinati fuerint ab examinatoribus deputatis per Episcopum eius Diœcesis in qua sitæ sunt istæ Parochiales, & interim, dum dictæ Parochiales vacant, Episcopus illius Diœcesis in qua sunt, ius habet constituendi in eis Vicarium cum congrua (arbitrio suo) fructuum portionis assignatione, qui dictæ parochiæ inseruiat, donec de Rectore fuerit prouisum: nec potest Patriarcha in aliena Diœcesi (licet ea sit Episcopi suæ prouinciæ,) Capellanos ad animarum curationem constituere, nisi ad eiusdem Episcopi consensum, & examine eius præeunte, quod per eum, aut eius exequutorem faciendum est, & quamdiu prædictus Episcopus prouincialis dicti Patriarchæ, Synodum Diœcesanam habebit, Patriarcha nihil potest aliter committere. Quamobrem Ecclesiarum Rectores, quorum electio ad ipsum Patriarcham spectat, alijque præterea qui curam animarum in eis gerunt, vel Synodo non intersint, vel decretis Episcopis obtemperent. Nec potest idem Patriarcha alienos Episcopos in Diœcesin Episcopi sui prouincialis inducere ad Ecclesias benedicendas vel consecrandas, vel vt sacrum extremæ vnctionis oleum conficiant, vel chrisma administrent, aut aliqua Pontificalia munia obeant atque exerceant, nisi de Episcopi, cuius ipsa Diœcesis est, consensu.

7 *Capitulorum*] Etiamsi ad illos collatio, institutio, seu præsentatio pertineat.

Quando collatio Parochialis ab immemoriabili tempore pertinet ad Capitulum Cathedralis vel Collegiatæ Ecclesiæ, vel ad alium inferiorem; occurrente illius vacatione pertinet edictorum appositio ad solum Episcopum si in eius diœcesi Parochialis sita est. Immò verò vacante parochiali, si eius collatio spectat ad Archidiaconum, ius examinandi eligendique virum idoneum ac edictorum proponendorum ad Ordinarium spectat; non ad ipsum Archidiaconum.

Archidiaconus, cuius territorium est in vna diœcesi, parochiales Ecclesias conferre potest tantum illis, quos Episcopus eiusdem diœcesis, (in qua territorium est) elegerit, magisque idoneos iudicauerit ex his, qui ab examinatoribus in Diœcesana Synodo deputatis idonei renunciati sunt.

Quoties autem vacauerit aliqua Ecclesia Parochialis, cuius collatio spectat ad Præpositum alicuius Collegiatæ, debet idem Præpositus curare, vt fiat edictum publicum, in quo sit adscriptus certus dies, & huius tenoris, videlicet: quod *protestatur se in ipsa Ecclesia conferenda Ordinarium Episcopum præuenire, ipsamque conferre illi, quem Episcopum idoneum elegerit ex ijs quos examinatores approbauerint, atque ideò se ei denunciare, vt edicta proponantur, & curet vt examen fiat suo tempore.* Infra hoc cap. §. *Porrò Episcopus.*

8 *Debeat Episcopus statim.*] Hoc examen agere, edicta proponere, & alias prouisiones facere, prout in hoc Decreto, spectat tantum ad Episcopum, & non ad alium inferiorem, vel Capitulum: non obstante etiam quòd ipse inferior ex immemoriabili consuetudine haberet huiusmodi ius cumulatiuè in loco suæ iurisdictionis (dummodo in ipsius Episcopi diœcesi Parochialis posita sit) etiam Vicarium constituere, & omnia alia facere, nisi inferior Ordinario haberet ius congregandi Synodum.

9 *Idoneum in ea Vicarium.*] Hic Vicarius debet habere custodiam & administrationem omnium bonorum Ecclesiæ, etiam illius, cuius institutio non ad Episcopum, sed ad inferiorem spectaret, non obstantibus his, quæ traduntur per Doct. *in c. cum vos, de Off. Ordin.*

Mercenarij quidam, ex antiquissima consuetudine ab Ordinario commendari solent ad sex menses sacerdotibus per vicinos præsentatis: quibus elapsis nunquam vel rarò sacerdos ipse prorogationem, vel nouam prouisionem requirit, sed vigore dictæ primæ expeditionis, ad Rectoris vel hominum libitum, in ipso munere iure persistit. At si vicini illi probarent legitimè Ius patronatus validum, prout Concilium requirit, *Sess. 25. c. 9* permittendum esset illis præsentare instituendos, præuio tamen examine, ex hoc cap. ad denegandam expressè illis facultatem semel institutos amouendi ad eorum nutum.

Congregatio censuit, pro collatione & institutione harum Eccle-

sia-

siarum curatarum, seu deputatione Vicarij, *vt Seß. 6. c. 2. & Seß. 7. c. 7. & c. 8. &c.* Cancellarium posse in singulas accipere mercedem suo labori conuenientem, quæ tamen proscriptura, sigillo, & cæteris omnibus computatis vnum aureum non excedat, & dummodo ipsi Cancellario salarium nullum pro officio suo exercendo præstitum sit, & ex pecunia, quam accipit, nihil prorsus emolumenti collatores, aut institutores vllo modo directè vel indirectè, percipiant.

10 *Cum congrua.*] Duorum aureorum (attentis certis circumstantijs) pro singulis mensibus visa fuit congrua portio fructuum portionis in assignatione vt constitueretur. Et hoc ipsum potest, Sede vacante, Capitulum. Quod si in pensionis assignatione grauamen intulerit, poterit vnius Episcopus corrigere.

11 *Porrò Episcopus.*] Hoc examen omnino ad Episcopum Ordinarium spectat, in cuius Diœcesi Parochialis est. Collatio autem fit ab eo, ad quem de iure spectabat, & si inferior haberet prouisionis ius cum Ordinario, debet, habita notitia vacationis Parochialis, coram Notario declarare se velle dictam Parochialem conferre, & ideo rogare Episcopum, vt proponat edicta, & hac ratione tuebitur prouisionis suæ ius. *Suprà, hoc cap. §. Archidiaconus, & §. Quoties autem.*

Congregatio Concilij censuit, Vicarios perpetuos in parochialibus Capitulo vnitis non esse præuio concursu instituendos. Censuit quoque, Episcopum posse occurrente vacatione beneficij curati admittere ad concursum aliquem habentem beneficium curatum: sed si is obtinuerit illud per concursum, & sic vacauerit primum beneficium per adeptam possessionem pacificam alterius curati, poterit Episcopus iterum ponere edicta noui concursus, pro beneficio illo vacante.

12 *Et qui ius patronatus habet.*] Congregatio iamdudum censuit, hoc cap. non requirere examen per concursum ad Parochialem, quæ sit Iuris patronatus laicorum validè; ideò admittendum ad eam illum, qui intra tempus Iuris patronatus laicis præfixum, fuerit ab ipsis præsentatus, si à deputatis examinatoribus idoneus repertus fuerit.

13 *Coram deputandis examinatoribus nominet.*] cùm nominatio patrono Ecclesiæ facta fuerit, potest Episcopus etiam alios idoneos ad concursum admittere.

14 *Per edictum etiam publicum vocentur, qui volunt examinari.*] Congregatio censuit, si vnus tantum ad concursum comparuerit intra triennium, posse solum examinari & approbari.

Item, vnico comparente non debet prorogari terminus, & proponi aliud edictum, sed ille qui comparuerit, examini subijciendus est, &, si idoneus repertus fuerit, eidem beneficium est conferendum, nisi qui descripti sunt, excusent se legitimo impedimento

detineri, quo minus valeant ad consursum accedere: tunc enim poterit Episcopus legitimè terminum prorogare.

Item, si Episcopus semel edictum proposuit per concursum, & ex multis examinatis nullus repertus sit idoneus licet Concilium non videatur necessariò requirere edictum per concursum, fuit tamen tutiùs iudicatum, aliud edictum proponi; & si nemo comparuerit idoneus, tunc alicui, præuio examine, sine concursu beneficium conferetur.

A reprobatione examinatorum datur appellatio ad effectum deuolutiuum, sed non ad suspensiuum: & qui transacto tempore comparuit, minimè est audiendus aut admittendus ad concursum.

Hoc Decretum de concursu, non habet locum in beneficijs quæ Regularibus conferri consueuerunt.

Examen concursus in parochialibus est necessarium, etiam in illis locis, vbi sunt factiones & partialitates, ob quas timentur scandala in concursibus peragendis.

Doctor siue Licentiatus in Theologia, siue in iure Canonico, & in publica Vniuersitate graduatus, non excusatur ab examine quando petit prouideri de aliqua Ecclesia Parochiali.

Omnis cura, & diligentia adhibenda est, ne Episcopi iurisdictionis Venetæ, in parochialium vacationibus, non adhibeant examen per concursum, sed curandum est, vt Decretum Concilij Tridentini & motus proprij S. D. N. in huiusmodi omnino seruentur.

Examen concursus non est necessarium in dignitate, quæ Parochialem perpetuò, sed accessoriè vnitam habet. *Infrà, hoc cap.* §. *S. D. N.*

In parochialibus vacantibus per resignationem quam vocant in fauorem, concursus fieri non debet, cùm propriè non dicantur vacare; prouisiones tamen istarum Ordinarijs committantur, qui examinatis, non autem per concursum, prouisis, siue resignatariis, & idoneis repertis parochiales huiusmodi conferant.

In prouisionibus à Sede Apostolica specialiter factis *in forma dignum*, non est necessaria, nec de iure debet fieri examinatio, quæ fit per concursum. Adeò vt familiaris Papæ, qui de eiusdem commissione examinatus & approbatus fuit Romæ, ab Ordinario debeat haberi, tanquam si fuisset approbatus & examinatus ab ipsomet Ordinario.

Archiepiscopo Cæsar-augustano, qui noluit ad examen recipere habentem titulum parochialis à Papa per obitum in curia, alias ab ipso Archiepiscopo approbatum in eadem Ecclesia: scriptum fuit, vt vel ipse cum examinatoribus examinet *in forma dignum*, vel committat Ordinario viciniori.

Resignans parochialé cuidam, qui per multos annos in curia per-

man-

mansit, petijt vt examinaretur in curia, coram deputatis examinatoribus, & hoc istis partibus concessum fuit.

Habens Parochiam, si per triennium seruiuit ab ordinario approbatus, modo non fuerint examinatores in Synodo constituti, remittatur examinandus ad ordinarium viciniorem, & simul ad eiusdem examinatores.

S. D. N. ex sententia Congregationis Concilij declarauit examen, quod ex decreto hoc faciendum est per concursum in collatione Parochialium, non oportere fieri in prouisione dignitatis nuncupatæ, licet ei sit vnita Parochialis Ecclesia, dummodo hæc vnita auctoritate Sedis Apostolicæ, ac perpetua & accessoria sit. *Supr. hoc cap. §. Examen.*

Petentibus Iesuitis, an Parochia Toletana in monasterium erecta, & vnita eorum Collegio regi possit à deputato ab ipsis, modò sit approbatus ab ordinario, censuerunt Illustrissimi Cardinales posse.

15 *Examinentur ab Episcopis.* Licet Episcopis capellanos seu coadiutores ad exercendam curam animarum deputatos à Capitulo, seu à quocunque id auctoritatis habente, examinare, nec permittitur illis absque eius approbatione curam exercere, vel Sacramenta administrare.

Hoc Decreto comprehenduntur Parochiales seculares, quarum collatio spectat ad Abbates & alios collatores inferiores.

16 *Ab eius Vicario generali.*] Vicarius Sede Episcopali vacante, in locum examinatorum absentium, vel defunctorum, alios auctoritate propria sufficere potest, sed curare debet, vt elapso anno alij in locum demortuorum sufficiantur seu eligantur in Synodo, alioquin pro legitimis non habebuntur, qui supererunt.

In permutationibus Ecclesiarum Parochialium, non requiritur examen: si tamen adsit aliqua inæqualitas numeri Parochianorum, vel permutantes non fuissent examinati eo tempore quo Parochiales adepti sunt, tunc eos examinandos esse declaratum fuit, sed absque concursu. Itemq; si fiat permutatio cum beneficio simplici, erit necessarium examen, sed non per concursum. *Supra hoc cap. §. In prouisionibus.*

17 *Non paucioribus, quam tribus.*] Tres examinatores adhiberi omnino debent in Parochialibus etiam modici valoris. *Infra hoc c. §. Tres ex illis.*

Satisfit huic decreto, si tertius examinator examinauerit, & sit præsens in approbatione, licet votum suum non applicauerit.

In examine per concursum, examinatores ex prædictis deputatis in Synodo adsint, & idem numerus à Concilio præscriptus in omnibus examinibus, tam ad minores, quam ad maiores Parochiales seruandus est.

18 *Quorum votis.*] Licet Concilium non expresserit, an vota exami-

natorum palam, aut secretè fieri debeant: magis tamen expedit vt examinatores palam inter se sua vota conferant, deinde Notario iubeant, vt in actis suis simpliciter scribat, Titium approbatum idoneum, vt Romæ fit, secus verò, reprobatum.

19 *Accedere possit Episcopus.*] In hoc casu Episcopus tantum, vel eius Vicarius habet votum decisiuum.

Episcopus non potest admittere in Parochialibus in suis manibus resignatis consanguineos, familiares, tam suos quàm resignantium, ex Bulla Pij V. anni eius 3. Kal. April.

20 *In Diœcesana Synodo.*] Eligendi sunt in illa Synodo examinatores, qui examinent promoueri volentes ad Parochiales: eligendi sunt & iudices Ecclesiastici, quibus Ecclesiæ caussæ ex Concil. Trident. Decreto committendæ sunt.

21 *Qui Synodo satisfaciant.*] Horum officium non exspirat per mortem Episcopi.

22 *Adueniente q; vacatione &c.*] Datarius testatur Papam prouidere de beneficijs vacantibus in mensibus etiam non reseruatis, Sede Episcopali vacante, licet de his nulla habeatur reseruatio, vel in corpore iuris, vel in extrauagantibus, vel in regulis.

23 *Tres ex illis eligat Episcopus.*] Hoc seruandum est tam in Ecclesijs tenuioris reditus, quam in Parochialibus modici valoris.

Concil. Trident. non statuit præcisè, vt examinatores sint tres, sed quod non possint esse pauciores tribus. Itaq; si tres sunt tantum examinatores, vota non possunt esse paria, sed singularia, quando singuli singula approbant.

24 *Nec ante, nec post accipiant.*] Quacunque etiam immemoriabili consuetudine non obstante.

25 *Idonei iudicati fuerint.*] An obtinentem beneficium curatum oporteat esse Diaconum, vel saltem Subdiaconum, cùm intra annum debeat promoueri ad Sacerdotium? Congregatio censuit non oportere.

26 *Ætate.*] Episcopo Cremonensi postulanti an ijs, qui à se scriptum Testimonium auferre volunt, quod sint idonea ætate administrandi Parochiales, dare debeat in genere, an in specie, illi Parochiæ? responsum est examinandos esse in genere.

27 *Moribus, doctrina.*] Præferendus minus doctus (modò idoneus, & quando eius mores sunt noti & approbati) doctiori, cuius vita ignoratur.

28 *Ex his q; Episcopus eum eligat.*] Non prohibetur, quòd si vnus tantum comparuerit in concursu, atq; repertus fuerit idoneus, ei debeat Ecclesia conferri. *Supr. hoc c. § Item vnico.*

29 *Magis idoneum.*] Etiam casu quo collatio pertineat ad Abbates & alios inferiores collatores.

30 *Illi, & non alteri collatio Ecclesiæ ab eo fiat ad quem spectabit.*] Constitutiones Sanctæ memoriæ Pij V. super collatione Parochialium Eccle-

Ecclesiarum 15. Kal. April. 1566. S.D.N. Gregor. XIII. audita relatione Congregat. Concilij respondit, non habere locum, nisi in ijs Diœcesibus in quibus fuit coacta Synodus Diœcesana, & in ea iuxta formam huius cap. fuerunt deputati examinatores.

31 *Si verò Iuris patronatus.*] Idem dicendum est & obseruandum in collatione & institutione Iuris patronatus mixti, scilicet partim Laici, partim Ecclesiastici.

Non habet locum hoc Decretum contra institutionem & fundationem, nam seruanda est lex in institutione & fundatione posita: attamen præsentatus est examinandus, & approbandus ab Ordinario, citra concursum, siue id repugnaret institutioni, siue fundationi.

Episcopus instituere debet in beneficio præsentatum ab Ecclesiæ Patrono, si digniorem elegerit ex approbatis ab examinatoribus.

32 *Quem patronus digniorem inter approbatos.*] Ad eundem Patronum Ecclesiæ spectabit (quando duo æquè idonei ab examinatoribus fuerint iudicati) eligere vtrum voluerit ex approbatis.

Si beneficium curatum Iurispatronatus Ecclesiastici in mensibus Apostolicæ Sedi reseruatis vacauerit; Episcopus ipse Ordinarius nulla habita ratione Patronorum, debet edicta concursus proponere, & idoneum eligere, ac Romam mittere instituendum cum fide Ordinarij; sicut fit in alijs curatis, quæ non sunt de Iure patronatus.

33 *Ab alio, quàm Episcopo hoc seruetur.*] Etiamsi institutio esset facienda à Papa, quia tunc solus Episcopus eligit. Ita Congregatio censuit, & Sanctissimus voluit, quia Episcopus melius cognoscit personas.

Si institutio istarum Parochialium de Iure patronatus Ecclesiæ ad inferiores pertineat, licet ad exemptos, etiam Abbates, nihilominus Episcopus Ordinarius debet edicta concursus proponere, & tunc inferior instituat magis idoneum approbatum ab Episcopo: quod si secus factum fuerit, collatio est nulla.

34 *Quod si Iuspatronatus Laicorum.*] Speciale est in Iure patronatus Laicorum, vt non requiratur concursus in collatione Ecclesiæ Parochialis: sed si ea sit Iurispatronatus partim Ecclesiastici, partim Laici, seruanda est forma examinis per concursum hic posita, sicut Concilium præscribit in conferenda Parochiali, quæ sit iuris patronatus merè Ecclesiastici. Idem dicendum est, quando iuspatronatus ex duabus partibus pertinet ad Laicum, & pro vna tantum ad Ecclesiasticum.

Eueniente vacatione Parochialium de Iurepatronatus Laicorum, quando plures sunt præsentati, requiritur examen per concursum inter ipsos præsentatos tantum, vt ex his qui peracto examine idonei ab examinatoribus renuntiati sunt, Episcopus eum eligat quem

ceteris

ceteris magis idoneum iudicauerit, atq; illum & non alterum instituat, iuxta hoc Decretum.

Poterit & debebit Episcopus cogere prouisos post Concilium de beneficio Iurispatronatus ad ostendendum titulum prouisionis, & eos, quos inueneri habere Parochiales huiusmodi sine approbatione, Ordinarius admittet ad nouum examen, & eis idoneis repertis dabit confirmationem.

Rector semel deputatus non poterit ad nutum amoueri à Patronis, etiamsi allegarent se esse in possessione ita faciendi, & Ius patronatus esset alicuius Communitatis, sed perpetuò illius Ecclesiæ remanebit. Hoc idem fuit declaratum in præsentatione Communitatis Campi Tosti, quæ allegabat antiquam consuetudinem amouendi Rectorem ad libitum.

35 *Non cuiquam alteri, quàm vni ex prædictis examinatis.*] Iurisdictio & quasi possessio immemorabili tempore præscripta à Capitulo exercendi curam in ciuitate, per deputandos ad id Capellanos adiutores ad nutum amouibiles, non possunt efficere quo minus deputatos post Concilium, liceat Episcopo huiusmodi examinare, & approbare.

36 *Aut appellatio.*] Datur nunc appellatio ex Bulla Pij V quæ incipit, *In conferendis*, casu videlicet eo quo Episcopus minus habilem posthabitis magis idoneis post examen per concursum debitum elegerit. Etenim ij qui reiecti fuerint, à mala electione huiusmodi ad Metropolitanum, vel, si ipse eligens fuerit Metropolitanus aut exemptus, ad viciniorem Ordinarium &c.

37 *Subreptitiæ esse censeantur.*] Examen omissum in Parochialibus per concursum vitiat collationes, & prouisiones Parochialium Ecclesiarum, factas post publicationem Concil. Tridentini, & prædictæ Parochiales ita collatæ vacant, earumq; collatio ad Sedem Apostolicam spectat.

38 *Poterit Ordinarius, si pro sua conscientia &c.*] Ex hoc verbo, *Ordinarius*, intelligitur hoc Decretum locum habere etiam in aliquibus inferioribus Prælatis: siquidem inferior Episcopo, sed qui omnimodam habet iurisdictionem Episcopalem, nec alicui subditur, sed est immediatè Sedi Apostolicæ subiectus, nullius Diœcesis proprium territorium habens, si habet ius congregandi Synodum, & legitimè constet illum congregasse & elegisse examinatores, poterit concursum instituere, examinare, ac Oeconomos Vicarios deputare, denique omnia illa, quæ per hoc Decretum Episcopo præcipiuntur, præstare.

Episcopus vacante Parochiali, proposuit edicta ex hoc cap. & infra decem dies, quatuor comparuerunt, qui adscripti fuerunt iuxta formam Concilij, sed in die pro concursu & examine deputato, duo tantum ex ipsis quatuor comparuerunt, qui examini se subiecerunt, & idonei reperti sunt: dubitatum itaq; fuit, an examen prædictum

ctum ſubſiſteret, ex quo duo alij adſcripti non fuerunt examinati, cum Concil. præcipiat, quod omnes adſcripti, examinentur? Congregatio cenſuit examen iſtud validè ſubſiſtere, quia verba Concilij intelliguntur, quatenus veniant ad examen, alias in poteſtate vnius eſſet nolle venire, impedireque ne vlterius procederetur, quod dici non debet.

Qui, cum non ſit examinatus, obtinet Parochialem (in qua virtute huius Concilij nullum ius habet) ſi examini ſe ſubijcere vult, audiendus eſt, & idoneus repertus, admittendus ſeu confirmandus.

Ex bulla Pij V. Quæ incipit, In conferendis, *deſumuntur ſequentia.*

Collationes, prouiſiones & quaſuis deputationes Parochialium Eccleſiarum ab Epiſcopis, Archiepiſcopis, & à quibuſuis alijs collatoribus tam Ordinarijs, quàm delegatis, & S. R. E. Cardinalibus, & Sedis Apoſtol. delegatis, vel Nuntijs præter & contra formam à Concil. Tridentin. traditam, præſertim in examine per concurſum faciendo præſcriptam, factas, aut in futurum faciendas, nullas, irritas & nullius valoris, vel momenti fore & eſſe, nullumque ipſis ius aut titulum etiam coloratum poſſidendi præbere volumus. Et Parochiales Eccleſias huiuſmodi, vt prius ante collationes iſtas vacabant, etiam nunc vacare, eaſq; omnes pro tempore ſic vacantes noſtræ & Sedis Apoſtolicæ, & non aliorum, quibus ius conferendi (præterquam ſi ſit Epiſcopus vel Archiepiſcopus, cui curam dicti examinis iuxta Decret. Concil. Trident. habere non debent) competit, diſpoſitioni reſeruamus.

Si Epiſcopus minus habilem, poſthabitis magis idoneis poſt examen per concurſum habitum elegerit, poſſunt ij, qui fuerunt reiecti, à mala electione huiuſmodi, ad Metropolitanum, vel ſi ipſe eligens fuerit Metropolitanus, aut exemptus, ad viciniorem Ordinarium, vti Sedis Apoſtolicæ delegatum, aut alias ad dictam Sedem Apoſtolicam appellare, & præelectum ad nouum examen coram ipſo appellationis iudice, & eius examinatoribus prouocare. Conſtito verò de prioris eligentis irrationabili iudicio, eoque reuocato; Parochialis magis idoneo per eundem iudicem appellationis auctoritate Apoſtolica (quatenus collatio ad Epiſcopum, à quo fuit appellatum, ſpectaret) conferatur, alias eidem magis idoneo per iudicem appellationis approbato conferenda remittatur ad eum, ad quem collatio, prouiſio, vel inſtitutio ſpectabit. Hæc tamen appellatio interpoſita interim non impediat aut ſuſpendat, quo minus electio per Ordinarium primo loco facta debitæ executioni demandetur, & prouiſus, ab eadem Eccleſia, cauſa appellationis huiuſmodi pendente, non amoueatur. Et ſi quis à ſententia per iudicem appellationis lata duxerit appellandum eſſe, tunc ad Sedem Apoſtolicam appellabit, ſi quid

ſecus

secus in præmissis omnibus, & singulis, actum aut intentatum fuerit irritum est inane. *Hæc bulla publicata dicitur Kal. Aprilis 1567.*

REMISSIONES.

α VIde Flam. de Resignat. l. 1. qu. 7. nu. 7. & lib. 8. qu. 9. num. 77. cum seqq. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 6. nu. 121. cum sequentib. Latè Nicol. Garsi. de Benefi. p. 9. c. 2. à n. 103. Fr Pet. de Ledesma in sum. part. 2. tract. 7. cap. 1. conclus. 7. à principio, & præcipuè diffic. 13. cum seqq.

Decisiones Illustriss. Cardinalium sacræ Congregat. adductæ à doctoribus infrà citatis.

β PRima est. Doctor siue Licentiatus in Theologia, siue in iure Canonico, & in publica Vniuersitate graduatus, non excusatur ab examine, quando petit prouideri de aliqua Ecclesia Parochiali, referunt Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 4. nu. 90. Nicol. Garsi. de Benefic. p. 9. cap. 2. num. 103. & resoluunt Lambertin. de iurepatron. p. 1. li. 2. qu. 11. art. 3. num. 5. Fusc de Visitat. lib. 2. cap. 5. num. 10. Rebuff. de priuileg. scholar. priuil. 86. num. 4. Flamin. de Resignat. lib. 8. qu. 9. num. 83. & seq. Zerol. in praxi Epis. p. 2. verbo Doctor §. 1. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepis. Curiæ Neapol. ca. 65. num. 1. ad finem, P. Lessi. de Iustit. li. 2. c. 34. n. 82. Prosper. de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarij, verbo Parochialium beneficiorum collat. q. 1. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. Collect. 15. num. 5.

γ Secunda. Hoc decretum non habet locum in resignationibus factis in manibus Papæ in fauorem, referunt Flamin. de Resignat. l. 1. quæst. 7. n. 7. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 6 n. 121. cum seqq. vbi etiam resoluit, quòd resignatarius prouisus à Papa, vel mandatum de prouidendo in forma dignum obtinens, duntaxat examinari debet absque concursu, & approbari, si idoneus repertus fuerit ad curam animarum, siue resignatarius sit præsens in Curia, siue absens in partib. de quo etiam vide Guttier. Canon. l. 2. c. 11. n. 11. Zerol. p. 1. verbo Parochia, §. 2. dub. 5. & 6. Marc. Anton. Genuens. d. c. 65. n. 1. & 2. Prosper de Augustino vbi supr. qu. 3. P. Lessi. d. lib. 2. c. 34. n. 84.

δ Tertia. In permutationibus, quæ fiunt de beneficio simplici, & curato, licèt non sit necessarius concursus, examen tamen necessarium est. In permutationibus tamen Ecclesiarum Parochialium non requiritur examen: si verò adsit magna inæqualitas numeri Parochianorum, vel permutantes non fuissent examinati eo tẽpore, quo Parochiales adepti sunt, tunc eos examinandos esse, sed absque concursu refert Gars. d. p. 9. c. 2. n. 165. & vide Flamin. d. qu. 9. n. 95. Læli. Zechi.

Zechi. de Republ. Ecclesiast. c. 28. de Parocho n. 6. Genuens. d. cap. 65. nu. 2. Prosper. de August. vbi supr. qu. 3.

ε Quarta. Examen concursus non est necessarium in dignitate, quæ Parochialem perpetuò & accessoriè vnitam habet, refert Garsi. d. p. 9. c. 2. num. 193. Anastas. Germon. de indultis Card. §. quibusuis n. 7. Stephan. Gratian. disceptat. forens. ca. 273. n. 48.

ζ Quinta. Examen concursus non debet fieri in prouisione dignitatis Abbatiæ, tametsi vnita sit ei Parochialis Ecclesia, dummodo hæc vnio auctoritate Sedis Apost. ac perpetuò, & accessorie facta sit, referunt Garsi. d. ca. 2. nu. 193. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 5. §. 7. n. 13. & gloss. 6. num. 162. Prosper. de August. d. quæst. 3. P. Lessi. d. cap. 34. num. 82.

η Sexta. In dignitatibus habentibus curam animarum in Ecclesijs Collegiatis, non est necessarium examen per concursum, quale requiritur in Parochialibus Ecclesijs, refert Garsi. d. c. n. 195.

θ Septima. Hoc decretum de concursu non habet locum in beneficijs Regularibus, quæ Regularibus conferri consueuerunt, referunt Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 6. nu. 162. Garsi. d. c. 2. num. 197. & 198.

ι Octaua. In Prioriatibus Regularibus habentibus curam animarum solutis commendari sæcularibus, non requiritur concursus, refert Garsi. d. c. 2. n. 199.

κ Nona. In Vicarijs perpetuis Parochiarum vnitarum non debet fieri concursus, sed solùm ad nominationem, seu præsentationem illorum, quorum dignitati, vel Ecclesiæ Parochialis est vnita, & annexa deputandi, & instituendi sunt, refert Garsi. d. capit. 2. numer. 289.

λ Decima. Hoc decretum habet locum etiam quod Parochiales litigiosæ sint, quando in illis summus Pontifex noluerit colliticantem subrogare, vel ius demortui in alium transferre, nisi constet sanctitatem suam voluisse dicto Decreto Concilij derogare, refert Nicol. Garsi. d. c. 2. n. 170. vide tamen Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. gl. 6. num. 142.

μ Vndecima. In Parochialibus, quas quis acquirit per regressum, non est necessarium examen, quod intelligendum, si eam possederit, secus si eam nunquam possederit, refert Nicol. Garsi. d. cap. 2. numer. 168.

ν *Vel per resignationem etiam in Curia.*] Intelligi de resignatione simplici, non verò de illa, quæ fit in fauorem, resoluit Gonzal. d. gl. 6, n. 122. & seqq.

ξ *Etiamsi ipsa Parochialis Ecclesia reseruata, vel affecta fuerit.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. In beneficijs curatis reseruatis Sedi Apostol. & quibusuis alijs, etiam ex antiqua consuetudine, Ordinarij proponunt edicta concursus, & à sede Apostolica prouisio fiat approbatio ab examinatoribus in Synodo Diœcesana deputa-

putatis, si habet fidem approbationis ab Ordinario, referunt Anast. Germ. de Indultis Cardin. §. Quibusuis, num. 17. Flam. de Resignat. lib. 10. qu. 7. num. 12. Gonzal. d. gloss. 6. num. 112. Nicol. Garsi. d. ca. 2. num. 154.

ο *Porrò Episcopus.*] Quòd hic etiam intelligatur Abbas, qui habet Ordinariam iurisdictionem, refert decidisse sacram Cardinalium Congregat. Flores Vari. li. 3. q. 24. nu. 21.

π *intra decem dies.*] Quòd etiam vltra alios decem dies poterit prorogari, sed non vltra, ex Bulla Pij V. & Concil. Cusent. & Mediolan. Prouinc. refert Zerol. in praxi Episcop. par. 1. verbo *Parochia*, §. 2 dub. 3.

ρ Sacra Card. Congregat. ita censuit: Si termino elapso alter superueniat, vt res integra sit, admittendus est, referunt Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 9. §. 1. n. 115. Nicol. Garsi. d. c. 2. n. 206.

σ *Ab Episcopo, siue eo impedito, ab eius Vicario generali.*] Quòd per hæc verba non tollatur quin coram Vicario possit fieri examen, etiam Episcopo non impedito, sed posita esse ad denotandum conuenire, quòd ab ipso Episcopo cessante impedimento fiat examen; resoluit Garsi. d. c. 2. n. 117.

τ *Caueantq; ne quidquam prorsus occasione huius examinis nec ante, nec post accipiant.*] Vide Zerol. d. verbo Parochia § 2. dub. 11. P. Soa. de Relig. li. 4. de Simonia cap. 49. n. 2. Nicol. Garsi. d. p. 9. cap. 2. num. 368. cum sequ. Vide quæ tradunt Menoch. de Præsumpt. li. 5. q. 8. num. 7. Anton. Gabr. li. 1. de Præsumpt. conclus. 13. num. 6. cum seqq. optimè Farin. cons. 75. num. 3. & 48. bene Pet. Ledesm. d. c. 1. concl. 7. propè finem.

υ Sacra Cardi. Congreg. ita censuit: Non potest Ordinarius statuere aliquod stipendium, etiam minimum, examinatoribus deputatis in Synodo pro concursu Parochialium, & si synodus diœcesana secus statuerit, decretum esse irritum, & nullum, refert Garsi. d. p. 9. c. 2. n. 374. contrarium tamen in Ecclesijs Hispaniæ communi vsu receptum esse testatur Pet. de Ledesm. d. concl. 7. propè finem, vers. *La difficuldad*, pag. 159.

φ *Peracto deinde examine, &c.*] Sequuntur decisiones Illust. Card. Sacræ Congreg. adductæ à Nicol. Garsi. in locis infrà citatis.

χ Prima. Examinatores peracto examine debent eos ex communi sententia renunciare Episcopo, quos idoneos reperient, refert Nico. Garsi. de Benef. p. 9. c. 2. n. 104.

ψ Secunda. Non spectat ad examinatores, sed ad Episc. eligere ex approbatis magis idoneum, refert Garsi. d. c. 2. n. 108.

ω Tertia. Examinatores debent solùm renunciare duos, vel tres, verbi gratia, examinatos idoneos, deinde Episcopus absq; votorum calculo, sed suo iudicio eligere debet digniorem, refert Garsi. d. c. 2. nu. 109.

αα Quarta. An si pluribus examinatis aliqui vltra dimidiam vocum fuerint

fuerint consequuti, & sic approbati, & vnus omnia suffragia prospera reportauit, Episcopus facta per examinatores relatione possit, post posito illo, in quem omnia suffragia confluxerunt, alium ex eis eligere, qui vltra dimidiam partem vocum habuerunt, cùm omnes approbati dicantur? Respondit Congregat. posse, refert Garsi. d. ca. 2. num. 109.

ββ Quinta. Licèt Concilium non expresserit, an vota examinatorum palam, aut secretè fieri debeant, magis tamen expedit, vt examinatores palam inter se sua vota conferant, deinde Notario iubeant, vt in actis suis simpliciter scribat Titium approbatum idoneum, Seium verò reprobatum, refert Garsi. d. c. 2. n. 107.

γγ *Quotcunq; ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus, &c.*] In dubio spectare ad examinatores renunciare, quis sit magis idoneus, dicit Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Parochia, §. 2. in princip. Et examinatores ab Episcopo, vel Vicario, quibus beneficia prouideri incumbit, accersitos, teneri significare, & subscribere quis sit dignus, & quis dignior, sub peccato mortali, tenent Barthol. Medin. in summ. lib. 1. cap. 14 §. 32. Fr. Ludou. Lopez in instruct. conscient. tom. 1. cap. 127. pet. Ledesm. in summ. tract. 7. cap. 1. concl. 7. d. ffic. 13.

δδ Primò præferri graduatum in aliqua scientia dicit Caputaq. decis. 277. part. 1. & Puteu. decis. 200. lib. 3. Secundò originarium ciuitatis, Bellarmin. decis. 59. & posse eligi dignum de gremio Ecclesiæ, posthabito digniore, iuxta l. in Ecclesijs, Cod. de Episcopis & clericis, resoluit Pat. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnitentiæ, lib. 30. tractatu 3. numer. 200. 3. *Præferri* magis literatum asserit Farinacius Rom. decisione 677. 4. Maiori habilitate præditum, veluti prudentia, integritate, & maturioritate, refert Farin. decis. 638. & præferri minùs dignum, quando in eo concurrunt pietatis, misericordiæ, vel vtilitatis publicæ argumenta, testatur Pat. Valer. Reginald. d. num. 200. 5. *Præferri* minus doctum, modo idoneum, quando eius mores sunt noti, & approbati, doctiori, cuius vita ignoratur, referunt Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 4. nume. 112. & Garsi. d. part. 9. cap. 2. num. 111. Et quòd peccatum mortale committatur, quando alter dignus eligitur, prætermisso digniore, tenent Sot. lib. 3. de Iust. qu. 6. art. 2. Cou. in reg. Peccatum, p. 2. §. 7. num. 4. Petr. Nauar. lib. 2. de Restit. c. 2. n. 120. Valent. 2. 2. disp. 5. qu. 7. puncto 2. §. 2. quæritur. P. Azor. inst. moral. p. 2. l. 6. c. 15. qu. 1. Pat. Valeri Reginald. d. tract. 3. nu. 195. Sayr. decis. 22. de Pœnitent. Alexan. Raudens. decis. 35. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 931 Stephan. Gratian. decis. 97. vbi resoluit, non teneri ad restitutionem, nisi quando beneficium debetur digniori, ex aliquo statuto, vel lege.

εε An prouisio Parochialis sit nulla, si examinatores relationem fecerint solùm de literatura, examen verò circa mores, ætatem, & reliqua Episcopo relinquatur? Resoluit Congre. censuisse teneri facere

relationem circa mores, ætatem, & reliqua, Nicol. Garsi. de Benef. p.5.c.7.n.11.vers. Ad tertium, & p.6.c.2 nu.238.

ζζ *Is quem patronus digniorem inter approbatos ab examinatoribus iudicabit, &c.*] Vide Nauar.cons.5. de Iurepatron. Marc. Anton. in praxi Archiep.Curiæ Neapol.c.65.num.5.Zerol.in praxi Episco.p.2. verbo Iuspatronatus §.10.Pat.Azor.instit.moral.p.2.li 6.ca.22.q.15. Alexand.Raudens.Pisana decis.33.Aloys.Ricci.in Collect.decis.p.2. Collect.278.

ηη Sacra Card.Congr.ita censuit: Si Ecclesia Parochialis sit iurispatronatus partim Ecclesiæ,partim laici, seruanda est forma examinis per concursum hic posita,quam Concilium præstitit in conferēda Parochiali,quæ sit iurispatronatus merè Ecclesiastici:& idem dicendum est, quando iuspatronatus pro duabus partibus pertinet ad laicum, & pro vna tantum ad Ecclesiasticum, referunt Gonzal. ad reg.8.Cancel.gl.6.n.135.Garsi.d.p.9.c.2.n.278.

θθ *Ab alio.*]Sacra Card.Congre.censuit verba illa, *Ab alio,* intelligenda esse de inferiori Collatore, refert Garsi.d.c.2.n.275.

ιι *Quòd si ius patronatus laicorum fuerit,&c.*] Vide Flamin.de Resignat.lib.8. qu.9. num.111. Zerol.in praxi Episcop. p. 1. verbo Parochia, §.7.pag.271.Læli.Zechi.de Repub.Ecclesiast.cap.28. nume.6. pag.325.

κκ Sacra Card.Congreg.ita censuit: Examen per concursum fieri non debet in vacatione Parochialium,quæ sunt iurispatronatus laicorum, sed sufficit, quòd deputatus à patronis examinetur ab examinatoribus in diœcesana Synodo deputatis, & idoneus iudicetur, prout statuit hic Concil. Trident.non possunt tamen patroni, quacunq; consuetudine contraria non obstante, ad nutum amouere semel institutos, & Rectorem deputatum,referunt Flamin.de Resign. lib.8.qu.9.num.111.Zechi.d.cap.28.de Parocho, nume.6.Marc. Anton.Genuens.d.cap.65.num.2.P.Lessi.de Iustit. lib.2.cap.34. n.58.& 81.Gonzal.ad reg.8.Cancel.gl.6.nu 134.Garsi.d.part.9.c.2.n.255.

λλ Sacra Card.Congr.etiam ita censuit:Veniente vacatione Parochialium de iurepatronatus laicorum, quando plures sunt præsentati, requiritur examen per concursum inter ipsos præsentatos tantùm, vt ex his,qui facto examine idonei ab examinatorib.renunciati fuerint, Episcopus eum eligat,quem cæteris magis idoneum iudicauerit,atq; illum, & non alium instituat, iuxta hoc decretum, referunt Gonzal.d.gl.6.n.138.Garsi.d.c.2.n.256.

μμ *Vlla deuolutio, aut appellatio,&c.*] Vide Azeued.ad l.1.nu.4.tit. 16.li.3.nouæ Recopil.pa.376.Gonzal.ad reg 8.Cancel.gl.9.§.1.in annot.contra nullit.n.186.& 209.& d.gl 6.nu.163.cum seqq vbi quid in secunda instantia.

νν *Alias, prouisiones omnes,&c.*] Vide Zerol.in praxi Episcop.p.1. verbo Parochia §.2.pag 270.Comprehendere etiam prouisiones Papæ dicit Garsi.d.c.2.nu.366.

ξξ Sa-

ʒʒ Sacra Card. Cong. censuit, collationem Parochialis factam sine examine per concursum, esse nullam, & irritam, & præfatas Parochiales eo modo collatas vacare; earumque collationem ad Sedem Apostol. spectare, refert *Zerol.* d. verbo Parochia §. 2. dub. 2.

CAPVT XIX.

Expectatiuis hactenus concessis vti, nulli fas esto. Reseruationes mentales, &c. nulli concedantur.

α DEcernit sancta Synodus, 1 *Mandata* de prouidendo, & gratias, *quæ Expectatiuæ dicuntur*, nemini amplius, β γ *etiam* 2 *Collegijs*, a Vniuersitatibus, Senatibus, & alijs singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, vel alio quouis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam vti licere. *b* δ *Sed nec reseruationes mentales*, nec aliæ quæcumque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas ecclesias, vel monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur, & hactenus concessa, abrogata esse censeantur.

a *Vide Sess. 25. c. 9.*

b *c. 2. de conces. præb. & c. detestandæ, co. tit. in 6.*

DECLARATIONES.

1 *Mandata quæ expectatiuæ dicuntur.*] Expectatiuæ sunt omnino sublatæ, etiamsi illæ factæ sint de consensu Ordinariorum.

Decretum hoc Expectatiuarum abrogatarum intelligi debet, vt sonat ad literam; & non debet extendi etiam ex identitate rationis.

Sua Sanctitas, ex sententia Congregationis censuit, primarias preces Cæsareæ Maiestatis non comprehendi hoc Decreto anno Domini 1575 die Ianuar. 25. sic dictum est in vna Cameracensi.

Ex hoc Decreto Expectatiuarum abrogatarum colligitur, non posse erigi ab Episcopo Canonicum supranumerarium ad futuram præbendam.

2 *Collegijs.*] Neque ipsa Capitula Ecclesiarum possunt Canonicos supranumerarios creare super futura præbenda.

REMISSIONES.

α VIde Rebuff. in praxi benefic. titul. de Rescriptis ad beneficia vacantia, optimè Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 1. procem. numer. 57.

cum multis sequentib. Corras. in Paraphrasi benefic. p.4.c.5. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.30. tract.3. à num.266.

β *Etiam Collegijs, Vniuersitatibus, &c.*] Quod si non expressisset, non comprehenderentur, resoluit Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss.37. num.22.

γ Sacra Card. Congr. ita censuit: Expectatiuæ sunt omnino sublatæ, etsi illæ factæ sint de consensu Ordinariorum, refert Gonzal. d. 1. procem. num. 63. vbi num. 64. resoluit ex hoc Decreto expectatiuarum abrogatarum colligi non posse erigi Canonicatum supranumerarium ad futuram præbendam.

δ *Sed nec reseruationes mentales, &c.*] Quòd mentalis reseruatio erat, quando Papa reseruabat beneficium, vel in specie, vel in genere, per Bullam, vel per Breue, vt personæ gratæ prouideret, quam non exprimebat, sed in mente retinebat, & sic in nullius personæ expressæ fauorem facta fuerat reseruatio, tunc enim dicebatur mentalis, quasi in mente retenta quoad prouisionem personæ, resoluit Gonzal. dict. §.1. procem. numer. 67.

CAPVT XX.

Causæ omnes ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, in prima instantia coram Ordinarijs locorum cognoscantur, & infra biennium terminentur, ex quo licebit ad alium iudicem appellare, imò & antè in aliquo casu. Causas matrimoniales & criminales solus Episcopus cognoscat, etiam casu quo controuertitur de huiusmodi causæ cognitione, &c. Legati de latere non procedant contra clericos aliasve personas ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito & negligente. Agitur de expensis Actorum, & mercede Notarij copiam Actorum dantis appellanti, &c.

1 CAusæ omnes, ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint, 2 *in prima instantia* α *coram Ordinarijs* locorum dumtaxat cognoscantur: atque omnino, *saltem* 3 β *infra biennium* à die γ *motæ litis*, a terminentur: δ *alioquin post id spatium* liberum sit partibus, vel alteri illarum iudices superiores, aliàs tamen competentes, adire, qui causam in eo statu, quo fuerit, assumant, & quamprimum terminari curent; nec antea aliis committantur, nec auocentur: ε *neque appella-*

a Infr. Sess. vlt. de Reformat. cap. 10. in fin.

pellationes ab eiſdem interpoſitæ, 4 *per Superiores* quoſcumque recipiantur; eorumve commiſſio, aut inhibitio fiat, niſi à definitiua, *vel* 5 ζ η *à definitiuæ vim habente*, θ &c. *& cuius grauamen* per appellationem 6 *à definitiua reparari nequeat.* ξ *Ab his excipiantur cauſæ*, quæ *a* iuxta Canonicas ſanctiones apud Sedem Apoſtolicam ſunt tractandæ; vel quas ex vrgenti, rationabilique cauſa iudicauerit ſummus Romanus Pontifex per ſpeciale reſcriptum Signaturæ Sanctitatis ſuæ, manu propria ſubſcribendum, committere, aut auocare. 7 π *Ad hæc*, 8 *cauſæ matrimoniales*, 9 *& criminales*, 10 *non Decani*, 11 *Archidiaconi*, 12 *aut aliorum inferiorum iudicio*, etiam viſitando, ſed Epiſcopi tantùm examini, & iuriſdictioni relinquantur; etiam ſi in præſenti inter Epiſcopum, & Decanum, 13 *ſeu Archidiaconum*, aut alios inferiores ſuper cauſarum iſtarum cognitione lis aliqua in quacunque inſtantia pendeat: coram quo, ſi pars verè paupertatem probauerit, non cogatur extra prouinciam nec in ſecunda, nec in tertia inſtantia in eadem cauſa matrimoniali litigare; niſi pars altera & ϱ *alimenta, & expenſas litis* velit ſubminiſtrare. Legati quoque, etiam de latere, Nuncij, Gubernatores Eccleſiaſtici, aut alij quarumcunque facultatum vigore, non ſolùm Epiſcopos in prædictis cauſis impedire, aut aliquo modo eorum iuriſdictionem ijs præripere, aut turbare non præſumant; ſed nec etiam contra Clericos, aliaſve perſonas eccleſiaſticas, niſi Epiſcopo prius requiſito, σ *eoque negligente*, procedant: aliàs eorum proceſſus ordinationeſve nullius momenti ſint, atque ad damni ſatisfactionem, partibus illati, teneantur. τ *Præterea, ſi quis in caſibus à iure permiſſis* appellauerit, aut de aliquo grauamine conqueſtus fuerit; ſeu aliàs ob lapſum biennij, de quo ſuprà, ad alium iudicem recurrerit; teneatur acta omnia, coram Epiſcopo geſta, ad iudicem appellationis 14 *expenſis ſuis transferre*; eodem Epiſcopo priùs admonito, vt, ſi quid ei pro cauſæ inſtructione videbitur, poſſit iudici appellationis ſignificare. Quòd ſi appellatus compareat; cogatur tunc is quoque actorum, quæ translata ſunt, ex-

a c. nec licuit, 17. diſt. c. maiores, de bapt. Vigil. Papa in epiſt. ad Eutherum infr. & Pelagius 2. in 1. epiſt. circa fi. cum ſim.

pensas, proportione sua, si illis vti voluerit, subire; nisi aliter ex loci consuetudine seruetur, vt scilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porrò ipsam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta, appellanti quanto citiùs, & ad minus intra mensem exhibere. Qui notarius si in differenda exhibitione fraudem fecerit; ab officij administratione arbitrio Ordinarij suspendatur, & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci distribuendam, compellatur. Iuxta verò, si & ipse impedimenti huius conscius, particepsve fuerit, aliterve obstiterit, ne appellanti integrè acta intra tempus traderentur; ad eandem dupli pœnam, prout suprà, teneatur: non obstantibus, quoad omnia supra scripta, 15 *priuilegijs*, indultis, concordijs, quæ suos tantùm teneant auctores, *v & aliis quibuscumque consuetudinibus.*

DECLARATIONES.

1 *Caussæ omnes.*] Caussæ omnes ad forum Ecclesiasticum pertinentes, & beneficiales in prima instantia, nunquam per signaturam iustitiæ alijs committuntur. Et si matrimoniales caussæ fuerint, Episcopis vicinioribus: sed si vel de affectis, aut reseruatis beneficijs agatur, tunc in Curia committuntur.

Prouisi per Sedem Apostolicam de beneficijs reseruatis, possunt virtute Breuium in fauorem literarum, seu nomine Cameræ Apostolicæ ad accipiendam possessionem, coram Auditore eiusdem Cameræ directarum citare, & ad iudicium coram eodem Auditore Cameræ vocare possessores talium beneficiorum, occupantes & detinentes, ac si coram Ordinario super possessorio tantum caussæ ventilarentur, & si sententia super eodem possessorio prolata fuerit, potest pars aduersa caussam in Curia committere.

2 *In prima instantia.*] Congregatio censuit, hoc non procedere in Conseruatorijs Vniuersitatum, & aliarum de quibus c.6. Sess.25.

3 *Infra biennium.*] Hoc cap. quo cauetur causas omnes à locorum Ordinarijs esse intra biennium terminandas, alioquin post id spatium liberum esse partibus, vel alteri illarum iudices superiores adire, non habet locum, si non steterit per iudicem, quo minus infra dictum tempus caussam diffiniat, sed vel ob qualitatem caussæ, vel partium cauillationes. Congregatio enim censuit, si per iudicem non steterit, partes alios Superiores adire non posse.

4 *Per superiores.*] Quando legitimè appellatur à sententia Episcopi, qui eam tulit etiam tanquam Sedis Apostol. delegatus, ex facultate Decretorum huius Concilij, nihil est derogatum iurisdictioni Metropolitanorum, *c. Licet, de off. ord.*

5 *A diffinitiuæ vim habente.*] Fuit resolutum sub die 4. Augusti 1588 quod quando fuit appellatum à diffinitiuæ vim habente, cuius grauamen per appellationem à diffinitiua reparari nequeat, & grauamen fuerit iustificatum, quod tunc Conc. non disponat, an caussa principalis remittenda sit Ordinario, sed id remanet in dispositione iuris communis.

6 *A diffinitiua reparari nequeat.*] Intelligitur etiam hoc de grauamine indebitæ carcerationis. Ideoq; Ordinarius tenetur huic appellationi deferre, & sinere processum; interim tamen eo remanente in carceribus, donec iudex appellationis caussa cognita aliud iusserit.

Metropolitanus, quando ad eum appellatur, in caussis concernentibus explicationem Decretorum Concil. Trident. à cognitione earum abstinere debet.

7 *Ad hæc, caussæ matrimoniales.*] Hoc decretum non repugnat, quin Abbatibus habentibus iurisdictionem pleno iure spirituale & temporalem, caussæ matrimoniales & criminales committi possint & debeant.

An hoc Decretum sustulerit etiam res iudicatas, quæ innitebantur priuilegijs ante Concilium ipsum obtentis? Congregatio die 9. April. 1587. in vna Salernitana censuit affirmatiuè, vid. sustulisse, quia sententia, quæ innititur priuilegio, non dat plus roboris priuilegijs, quàm de se habeant sed solùm imponit finem liti.

Constitutiones editæ in Synodo Diœcesana Hispalensi non potuerunt executioni demandari, pendente iudicio in Rota super earum nullitate, & prætensis attentatis. Hoc enim inhibuit Interpretum Congregatio; & quidem iustis admodum ex causis, videlicet, quia regulariter nullitatis exceptio retardat executionem. Et præsertim, quando nullitas prætenditur prouenire ex defectu iurisdictionis: quia donec pendet iudicium attentatorum, non potest procedi in caussa principali, suspendit enim caussam tam petitorij, quam possessorij. Tertiò, quia pendente appellatione nihil est innouandum, *toto titulo ff. lit. pen. nil inno. c. non solum, de appel in 6. cap. appellatione interposita. in princ. 2. q. 6. Doct. l. 1. C. de bon. possess.* Ita fuit resolutum in Congregatione die 26 Aprilis 1589.

8 *Caussæ matrimoniales.*] Congregatio censuit, non sustulisse Concilium immemorabilem consuetudinem, & ideo, si Archipresbyter legitimè probauerit se admittendum, hanc iurisdictionem exerceat. Sed quasi possessio immemorabilis erit probanda coram eodem Episcopo, & interim Episcopus ipse & quidem solus iurisdictionem exerceat.

9 *Et criminales*. Nisi essent in quasi possessione immemorabili, cui, in hoc, Concilium non derogauit, si huiusmodi quasi possessio probata fuerit tribus sententijs conformibus & continuis.

10 *Non Decani.*] Hoc de secularibus voluit Congregatio intelligendum, non de Regularibus. Sed per hoc non prohibetur quo minus Decani possint visitare subditos suos, aliaque obire munia.

Hoc Decretum non se extendit ad illos, qui nullius Diœceseos sunt, sicut nec ad Decanum, & Capitulum ab Ordinarij iurisdictione exemptos, nec ad eos quibus ex priuilegio Apostolico, & consuetudine etiam immemorabili caussarum & controuersiarum, contra & in ipsos, personasq; ipsis subiectas ratione contractus, cognitio competit. Itaq; Abbates, Præpositi seu Archipresbyteri nullius Diœceseos, qui Ordinarij iurisdictione ab immemorabili tempore citra funguntur, non comprehenduntur hoc Decreto.

Quando inferiores Ordinarij volunt procedere in criminalibus, si legitimè constet de immemorabili quasi possessione Archipresbyteri in cognoscendis decidendisque caussis criminalibus suorum Clericorum, Decretum hoc nō derogauit huic immemorabili quasi possessioni, vnde in ea Archipresbyter conseruandus est. Supr. hoc cap. §. *Causæ matrimo.*

11 *Archidiaconi.*] Hoc Decretum non impedit vt Archidiaconus, cui competerent omnes oblationes, quę ex benedictionibus nubentium percipiuntur, huiusmodi iurisdictiones exerceat, dummodo actus benedictionis relinquatur his, quibus ex Decret. Concil. sess. 24. c. 1. de refor. matrim. competit. *Infr. hoc c.* §. Si autem.

12 *Aut aliorum inferiorum iudicio*] Non comprehenduntur inferiores Prælati, qui sunt nullius Diœceseos. *Hoc sæpe resolutum est.*

Facta visitatione, & seruatis de iure seruandis non potest cogi vnus suam innocentiam, & ex eadem caussa coram Episcopo denuo purgare, nec debitè punitus, ab eodem denuo potest puniri.

13 *Seu Archidiaconum*] Hoc procedit in Archidiaconis & Decanis, qui sunt in Diœcesi Episcoporum; non autem in illis, qui nullius Diœceseos, & sic voluit Congregatio.

Quod Decani & ceteri hic nominati, non possint cognoscere caussas matrimoniales, hoc etiam procedit, si essent exempti.

Si autem isti Decani, Archidiaconi, & ceteri hic expressi, haberent aliquod emolumentum in benedictione annulorum pro Matrimonijs, vel alijs similibus, Concilium nihil eis præiudicauit: oportet tamen remanere saluam dispositionem cap. 1. supr. eadem sess. de ref. matrim. *paulo supr. hoc c.* §. *Archidiaconi.*

14 *Expensis suis transferre.*] Non contrariatur *c. 3. sup. sess. 13.* nam ibi non loquitur de Notario, hic verò de Notario.

15. *Priuilegijs.*] Nota Concilium dumtaxat priuilegijs & consuetudinibus Ecclesiarum derogare voluisse, ne illarum prætextu excludatur Episcopus, volens visitare, corrigere, & emendare.

REMIS-

REMISSIONES.

α *Coram Ordinariis.*] De inferioribus etiam habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem intelligi resoluunt Nau. Cons. 2. num. 4. sub tit. de foro comp. Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 1. q. 36. art. 4. Farinac. p. 4. decis. 100. Flamin. de Resignat. li. 3. q. 11. num 19. vbi num. 22. resoluit, quòd sub verbo Ordinarijs comprehenditur etiam Vicarius Episcopi, de quo etiam P. Sanch. de Matrim. li. 3. disp. 29. num. 5. & 17. Gutier. de Matrim. cap. 66. num. 14.

β *Infra biennium*] Vide Monald. Cons. decis. 94. Aloys. Ricci. in collectaneis decis. p. 4. collect. 1353. in fine, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Instantia, vers. Quartò, & vers. Sextò, tenet hoc tantùm fallere in Curia Romana, vbi lis, siue instantia nunquam extinguitur, nisi per sententiam.

γ *Mota lites.*] Quando dicatur lis mota? Vide Rebuff. in l. litis nomen 36. pag. 206. ff. de verbor. significat. Cabed. p. 2. decis. 15. numer. 11.

δ *Alioquin post id spatium, &c.*] Quòd consensus prorogandi iurisdictionem tollitur litigantibus in prima instantia, resoluit Soar. de Paz in praxi tom. 2. prælud. vlt. num. 18. cum seqq.

ε *Neque appellationes, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Appellatio, §. 1. pag. 29. Soar. de Paz in praxi, tom. 1. p. 6. in prooem. num. 25. vbi num. 26. dicit hoc decretum procedere tam in interlocutoriis latis, tam à iudice Ordinario, quàm à delegato, tam in prima instantia, quàm in secunda, quia non est correctorium iuris communis, sed potiùs declaratorium.

ζ *Vel à diffinitiua vim habente.*] Quòd sententia, per quam denegatur appellatio, sit interlocutoria, habens vim diffinitiuæ, asserit Valasc. Cons. 47. Idem de præcepto de soluendo testatur Rot. Lucens. decis. 80. Et de sententia, qua iudex pronunciauit aliquem non esse minorem, vel non habere restitutionem, & quòd ab ea possit appellari, affirmant Gamma, decis. 259. numer. 2. Viui. decis. 302. Et quòd possit appellari à sententia reiectionis probationum, admittunt Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 77. numer. 11. cum seqq. Surd. decis. 36. Et à sententia delationis iuramenti alteri parti per iudicem factæ, non diffitentur Mynsing. cent. 1. obseru. 39. Lancelot. de Attent. p. 2. cap. 12. limit. 50. numero 190. Gonzal. ad regulam 8. Cancel. Gloss. 9. §. 1. in annot. num. 195 Et quòd possit appellari à sententia missionis in possessionem, tenet Stephan. Gratian. decis. 60. Et ab omissa condemnatione expensarum, firmant Gam. dec. 65. Guid. Papæ, decis. 42. Et quòd possit etiam appellari à sententia sequestrationis mulieris, resoluit Ann. Alleg. 82. Et à sententia pronunciantis, executionem esse reuocandam probat Amatis, decis. 19. Et à sententia absolutionis instantiæ dicunt Crescent. decis. 6. Cabe. p. 2. Aresto.

32. in fine. Et à sententia legitimationis personarum, Capell. Tholos. decis. 38. Et à sententia admissionis articulorum amplectuntur Gonzal. d. §. 1. in annot. nu. 191. Stephan. Gratian. d. cap. 74. num. 15. Et ab incidentibus in caussa suspicionis officialium probat Vincent. de Franch. decis. 408.

η An ab interlocutoria, in qua iudex declarat se competentem, detur appellatio? Negant Gam. decis. 159 & 362. Marc. Anton. de Amatis decis. 86. Cabe. p. 1. decis. 156. procedit Ordin. Regia Lusitanorum, lib. 3. tit. 20. §. 9. ibi, *Porem no caso*, quæ loquitur de exceptionibus incompetentiæ de iudicio sæculari ad sæculare. Affirmant Guid. Papę, decis. 10. Mynsing. cent. 3. obser. 35. Aloys. Ricci. in Collectaneis decisionum, p. 4. Collect. 1306. in principio, Thom. Valasc. tom. 1. Alleg. iuris Alleg. 53 num. 5. vbi resoluit, quòd in causa Remissionis prouocantis ad Ordines non expedietur prouocatio à iudice, qui super ea iudicauit per grauamen, sed per appellationem, procedit Ordin. Reg. Lusitanorum, lib. 2. tit. 1. §. 28. ibi, *Posto que no caso per que saon remetidos.*

θ *Et cuius grauamen per appellationem à definitiua reparari nequeat.*] Casus damni irreparabilis vide apud Ioseph. Ludou. Perusina, decis. 83. per totam Ann. Alleg. 82. Surd. decis. 36. Zorol. in praxi Episc. p. 1. verbo Appellatio, §. 6. Quarant. in Summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. 18. auctoritas num. 20. Ignat. del. Villar. in Sylua respons. lib. 1. resp. 15 num. 6. latissimè Gonzal. ad reg. 8 Cancel. Gloss. 9. §. 1. in annot. num. 189. cum multis seqq. Steph. Grat. discept. forens. cap. 77.

ι Quòd idem resoluendum sit, & procedat hic text. quamuis tale grauamen possit reparari, sed magna cum difficultate, aut præiudicio partis asserunt Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 9. §. 1. num. 177. Bernard. Greuæ. ad pract. Cameræ Imp. lib. 1. concl. 129. nu. 6. Aloys. Ricci. Curiæ Archiep. Neap. dec. 93.

κ Quòd captura afferat damnum irreparabile, & à sententia interlocutoria, vt quis in carcerem conijciatur, potest appellari, affirmant Soar. & Donat. à Fin. tom. 2. Commun. opin. li. 9. tit. 3. num. 2. Maynard. decis. 25. lib. 2. Aloys. Ricci. in Collect. decis. p. 3. Collect. 642. vers. Primò, Cald. Pereira in l. Si curatorem verbo, Per quod, numer. 31. D. Barbos. in l. 2. ff. Soluto Matrimon. in princip. p. 2. num. 33. Prosper. de Augustino in addit. ad Quarant. in Summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. 18. Auctoritas, num. 20. lit. H. pag. 64. & 71. vbi refert sacram Cardinalium Congreg. in hæc verba censuisse: Sanctissimus D. N. audita relatione congregationis Concilij, declarauit ita esse intelligendum, & ideo ab huiusmodi grauamine appellari posse, & Ordinarium teneri processum transferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex appellationis causa cognita aliud iusserit.

λ Quòd

λ Quòd tortura afferat damnum irreparabile, tenent Ordin. Reg. Lusitan. lib. 3. tit. 69. §. 1. Hippol. in l. 1. ff. de quæstion. num. 34. Clar. libro 5. §. finali, quæst. 64. num. 27. Azeued. l. 3. num. 6. tit. 18. lib. 4. nouæ Recopil. Carau. Ritu 249. Aloys. Ricci. d. Collect. 642. vers. Secundò, & Curiæ Archiepiscop. Neapol. decis. 13. Zerol. d. verbo Appellatio, §. 9. vbi resoluit, quòd quando omnia ritè, & rectè processerunt, vt quia datæ fuerunt, & repulsa concessa, cum essent petita, & publicatus processus, & auditus reus in omnibus suis iuribus cum eius procuratore, & aduocato, & iudicia non sunt euacuata per defensiones, & alia requisita acta sunt, & videtur potiùs appellari ad dilatandum, & ad differendum sceleris punitiones, tunc non debet admitti appellatio à comminata tortura.

μ Quòd à sententia Excommunicationis per Decretum interlocutorium prolata detur appellatio, quia continet damnum irreparabile, resoluunt Duenh. Reg. 52. fallent. 2. Rebuff. ad leges Galliæ tit. de Friuolis appell. in Rub. sub Gloss. 1. in fine vers. Fallit quandò grauamen, Gonzal. d. § 1. in Annot. num. 197.

ν Quòd sententia de compromisso faciendo, vel non, contineat grauamen irreparabile, docet Montald. Cons. decis. 29. p. 2. Et de Decreto condemnationis ad triremes, idem resoluit Vincent. de Franch. dec. 139.

ξ *Ab his excipiuntur causæ, &c.*] Quid in beneficijs reseruatis ratione manus appositionis, an possit cognosci in Curia in prima instantia? Sacra Cardin. Congreg. decreuit, quòd sic, teste Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 52. num. 36. & sequenti.

ο Auditores Cameræ causas obligatione Camerali firmatas in partibus existentes auocare posse, etiamsi extra Curiam contraxerint, & licet pendeant coram Ordinarijs, resoluunt Lanc. de Attentatis, lite pendente, limit. 15. nu. 8. & cap. 20. limit. 26. Flores Vari. q. lib. 1. quæst. 12. numer. 48. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 118. in fine.

π *Ad hæc causæ matrimoniales, &c.*] Vide Gutier. pract. lib. 3. quæst. 26. num. 1. Soar. de Paz tom. 2. prælud. 1. nu. 8. vbi etiam resoluit hoc Decretum non procedere in iudicibus Ordinum Militarium, ad quos etiam pertinet cognitio causarum grauissimarum.

ρ *Et alimenta, & expensas litis velit subministrare.*] Vide Crescent. decis. 233. Aloys. Ricci. in Collect. decis. p. 4. Collect. 853. in med.

σ *Eoq; negligente.*] An propter negligentiam Episcopi deuoluatur iurisdictio ad Archiepiscopum? Affirmant Afflict. in cap. Imperialè, §. præterea, nu. 33. de prohibita feudi alienat. per Feder. Prosp. de Augustino in addit. ad Quarant. in Summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. 19 auctoritas, in fine lit. M.

τ *Præterea si quis in casibus à iure permissis, &c.*] Vide Steph. Gratian.

tian.diſcept.forenſ.cap.121. num. 15. vbi à num. 18. cum multis ſeqq. dicit, quòd hæc Concilij diſpoſitio habet locum etiam in actis factis in partibus coram iudice delegato. Et procedere in quocunque iudice cenſuiſſe Rot.in vna Maior g. Officij Pœnitentiariæ 1591. coram Illuſtriſſ. Blanchetto refert Aloyſ. Ricci. in Collect. deciſ. p.4. collect. 1356.

v *Et aliis quibuſcunq; conſuetudinibus.*] Sacram Cardin. Congreg. cenſuiſſe immemoriabiles ſub hoc Decreto non comprehendi, reſoluit Gonzal.ad reg.8. Cancel. Gloſſ.33.num.5.

CAPVT XXI.

Hoc capitulum continet aliquid particulare.

CVpiens ſancta Synodus, vt ex decretis ab ea editis nulla vmquam futuris temporibus dubitandi occaſio oriatur, verba illa, poſita in decreto, publicato Seſſione prima, ſub Beatiſſimo Domino noſtro Pio Quarto, *a* videlicet: Quæ proponentibus Legatis, ac Præſidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, ſedandas de religione controuerſias, coërcendas linguas doloſas, deprauatorum morum abuſus corrigendos, Eccleſiæ veram & Chriſtianam pacem conciliandam apta, & idonea ipſi ſanctæ Synodo videbuntur; explicando declarat, mentis ſuæ non fuiſſe, vt in prædictis verbis ſolita ratio tractandi negotia in generalibus Concilijs vlla ex parte immutaretur; neque noui quidquam, præter id, quòd à ſacris Canonibus, vel generalium Synodorum forma hactenus ſtatutum eſt, cuiquam adderetur, vel detraheretur.

a *Suprà, Seſſ. 11.*

Indictio futuræ Seſſionis.

IN ſuper, eadem ſacroſancta Synodus proximam futuram Seſſionem feria quinta poſt Conceptionem Beatæ MARIÆ Virginis, quæ erit dies nona menſis Decembris, proximè venturi, habendam eſſe ſtatuit, & decernit, cum poteſtate etiam abbreuiandi. in qua Seſſione tractabitur de ſexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus iam exhibitis, deque aliis

ad

ad eam pertinentibus. Si verò opportunum videbitur, & tempus patietur, poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari, prout suo tempore in Congregationibus proponentur.

Abbreuiata est dies Sessionis.

SESSIO XXV.

QVÆ EST NONA, ET VLTIMA SVB PIO IV. PONTIF. MAXIM. COEPTA DIE III. ABSOLVTA DIE IV. DECEMB. M. D. LXIII.

Decretum de Purgatorio.

α β γ VM Catholica Ecclesia, Spiritu Sancto edocta, ex sacris litteris, & antiqua Patrum traditione, in sacris Concilijs, & nouissimè in hac Oecumenica Synodo docuerit, a Purgatorium esse; animasque ibi detentas, fidelium suffragijs, potissimùm verò acceptabili altaris sacrificio iuuari; præcipit sancta Synodus Episcopis, vt sanam de Purgatorio doctrinam, à sanctis Patribus, & sacris Concilijs traditam, à Christi fidelibus credi, teneri, doceri, & vbique prædicari, diligenter studeant. Apud rudem verò plebem difficiliores, ac subtiliores quæstiones, quæque ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerumque nulla fit pietatis accessio, à popularibus concionibus secludantur. Incerta item, vel quæ specie falsi laborant, euulgari, ac tractari non permittant. Ea verò, quæ ad curiositatem quandam, aut superstitionem spectant, vel turpe lucrum sapiunt; tamquam scandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Episcopi, vt fidelium viuorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, Eleemosynæ, aliaque pietatis opera, quæ à fidelibus pro alijs fideli-

a 1. Cor. 3.

delibus defunctis fieri consueuerunt, secundum Ecclesiæ instituta piè, & deuotè fiant, & quæ pro illis ex testatorum fundationibus, vel alia ratione debentur, non perfunctoriè, sed à sacerdotibus, & Ecclesiæ ministris, & alijs, qui hoc præstare tenentur, diligenter, & accuratè persoluantur.

REMISSIONES.

α VIde Valuerd. Bellarmin. & Lensen. in suis tract. de Purgatorio, Castr. aduersus hæreses, verbo Purgatorium, P. Sot. de Instruct. Sacerd. lect. 1. de Purgatorio, Theodor. Peltan de Purgat. Cordub. li. 1. q. 9. de Indulgent. Greg. de Valentia, tom. 4. disp. 11. de locis seu receptaculis animarum post mortem, q. 1. puncto 1. Nicol. Diaz *en el trattado del Iuyzio final*, ca. 6. §. 2. P. Soar. tom. 4. disp. 45. sect. 1. optimè el Doctor Martin Carrillo *en la explicacion de la Bulla de los defunctos*, in princ. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 44. art. 1. *P.* Ægid. de Sacramentis, & censur. tom. 2 disp. 11.

β De loco Purgatorij, vide Valent. d. q. 1 puncto 2. P. Soar. d. dis. 45. sect. 2. D. Martin Carrillo vbi suprà, p. 1. cap. 2. P. Ægid. d. dis. 11. dub. 2 num. 17. cum seqq.

γ Quas pœnas animæ in Purgatorio patiantur, explicant Pet. Sot. lect. 2. de Purgat. Angles p. 1. Florum Theolog q. 4. de Purgat. diffi. 3. Ioann. Lensen. de fidelium animarum purgat. lib. 1. cap. 2. Viuald. in Candelabro aureo, p. 1. de *Purgat.* nume. 8. Cardin. Bellarm. lib. 2. de Purgat. cap. 10. cum quatuor seqq. P. Valent. d. disp. 11. q. 1. puncto 2. Pat. Soar. tom. 4. disp. 46. sect. 1. & 2. P. Ægid. d. disp. 11. dub. 3. num. 19. cum seqq. D. Martin Carrillo vbi suprà, p. 1. cap. 3.

De inuocatione, & veneratione, & reliquiis Sanctorum, & sacris imaginibus.

α MAndat sancta Synodus omnibus Episcopis, & cæteris docendi munus, curamque sustinentibus, vt iuxta Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ vsum, à primæuis Christianæ Religionis temporibus receptum, sanctorumque Patrum consensionem, & sacrorum Conciliorum decreta, in primis de Sanctorum intercessione, inuocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginum vsu, fideles diligenter instruant, β *docentes eos, Sanctos*

ctos, vnà cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre; bonum, atque vtile esse suppliciter eos inuocare; & ob beneficia impetranda à Deo per filium eius Iesum Christum Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor & Saluator est, ad eorum orationes, opem, auxiliumque confugere: illos verò, qui negant Sanctos, æterna felicitate in cœlo fruentes, inuocandos esse; aut qui asserunt, vel illos pro hominibus non orare; vel eorum, vt pro nobis etiam singulis orent, inuocationem esse idololatriam; vel pugnare cum verbo Dei, aduersarique honori vnius mediatoris Dei, & hominum Iesu Christi; vel stultum esse, in cœlo regnantibus voce, vel mente supplicare; impiè sentire. Sanctorum quoque martyrum, & aliorum cum Christo viuentium sancta corpora, quæ viua membra fuerunt Christi, *a* & templum Spiritus Sancti, ab ipso ad æternam vitam suscitanda, & glorificanda, à fidelibus veneranda esse: per quæ multa beneficia à Deo hominibus præstantur: ita vt affirmantes, Sanctorum reliquijs venerationem, atque honorem non deberi; vel eas, aliaque sacra monumenta à fidelibus inutiliter honorari; atque eorum opis impetrandæ causa Sanctorum *memorias frustra frequentari*; omnino damnandos esse, *b* prout iam pridem eos damnauit, & nunc etiam damnat Ecclesia. Imagines porrò Christi, Deiparæ Virginis, & aliorum Sanctorum, in templis præsertim habendas, & retinendas, eisque debitum honorem, & venerationem impertiendam, non quòd credatur inesse aliqua in ijs diuinitas, vel virtus, propter quam sint colendæ; vel quòd ab eis sit aliquid petendum, vel quòd fiducia in imaginibus sit figenda; veluti olim fiebat à Gentibus, quæ in idolis *c* spem suam collocabant; sed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad *d* prototypa, quæ illæ repræsentant: ita vt per imagines, quas osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus, & Sanctos, quorum illæ similitudinem gerunt, veneremur, id quod Conciliorum,

a 1. *Cor.* 3.
b *Coc. Nic.* 2.
c *Psal.* 134. *d.*
d *Conc. Nic.* 2. *actio* 3.

præ-

præsertim verò secundæ Nicenæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores est sancitum.

Illud vero diligenter doceant Episcopi, per historias mysterium nostræ redemptionis, picturis, vel aliis similitudinibus expressas, erudiri, & confirmari populum in articulis fidei commemorandis, & assiduè recolendis: tum vero ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum percipi; non solùm quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quæ à Christo sibi collata sunt; sed etiam quia Dei per Sanctos miracula, & salutaria exempla oculis fidelium subiiciuntur: vt pro iis Deo gratias agant, ad Sanctorumque imitationem vitam moresque suos componant, excitenturque ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit; anathema sit. In has autem sanctas & salutares obseruationes si qui abusus irrepserint, eos prorsus aboleri sancta Synodus vehementer cupit, ita vt nullæ falsi dogmatis imagines, & rudibus periculosi erroris occasionem præbentes, statuantur. Quod si aliquando historias, & narrationes sacræ scripturæ, cùm id indoctæ plebi expediet, exprimi, & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, vel coloribus, aut figuris exprimi possit. Omnis porro superstitio in Sanctorum inuocatione, Reliquiarum veneratione, & imaginum sacro vsu tollatur, omnis turpis quæstus eliminetur, omnis denique lasciuia vitetur, ita vt procaci venustate imagines non pingantur, nec ornentur, & sanctorum celebratione, ac Reliquiarum visitatione homines ad commessationes, atq; ebrietates non abutentur; quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciuiam agantur. Postremo, tanta circa hæc diligentia, & cura ab Episcopis adhibeatur, vt nihil inordinatum, aut præposterè, & tumultuariè accommodatum, nihil profanum, nihilq; inhonestum appareat, *a* cùm domum Dei deceat sanctitudo. Hæc vt fideliùs obseruentur, statuit sancta Synodus, nemini li-

a Ps. 92. 2. c. decret. de immũ. Eccl. in 6

cere

cere vllo in loco, vel Eccleſia etiam quomodolibet exempta, δ *vllam inſolitam ponere, vel ponendam curare imaginem*, niſi ab Epiſcopo approbata fuerit, nulla etiam admittenda eſſe noua miracula, ε *nec nouas Reliquias recipiendas*, niſi eodem recognoſcente & approbante Epiſcopo, qui ſimulatque de ijs aliquid compertum habuerit, ζ *adhibitis in conſilium Theologis*, & alijs pijs viris, ea faciat, quæ veritati, & pietati conſentanea iudicauerit. Quod ſi aliquis dubius, aut difficilis abuſus ſit extirpandus, vel omnino aliqua de ijs rebus grauior quæſtio incidat: Epiſcopus, antequam controuerſiam dirimat, Metropolitani, & comprouincialium Epiſcoporum in Concilio prouinciali ſententiam expectet, ita tamen vt nihil, inconſulto Sanctiſſimo Romano Pontifice, nouum, aut in Eccleſia hactenus inuſitatum decernatur.

REMISSIONES.

α VEtuſtiſſimum eſſe in Eccleſia Dei, & à ſanctis Patribus comprobatum vſum ſanctaram imaginum pictarum, earundemq; adoratio, pluribus teſtimoniis confirmatur, & reſoluunt Sim. Maiol. in tract. de ſacris imaginibus, Alphonſ. à Caſtro, lib. 8. aduersùs hæreſes, verbo Imago, Sebaſt. Medices iu Summa omnium hæreſum, p. 1. verbo Imago. Guilhelm. Duran. in Rationali diuin. offic. lib. 1. cap. 3. S manch. de Cathol. inſtit. cap. 33. à princip Barthol. à Medi. p. 1. inſtr. *de Confeſſores*, cap. 14. §. 1. poſt med. Card. Bellar. in diſp. Fidei Catholicæ controu. 7. lib. 2. Azeued. l. 8. à princi. tit. 1. lib. 1. nouæ Recop. Fuſe. de Viſitat. lib. 1. cap. 9. Fr. Hieron. Roma. lib. 4. de Republ. Chriſtiana, cap. 7. fol. 199. Nau. in Man. cap. 11. num. 21. verſ 7. & ca. 27. num. 169. Sarm. lib. 2. Selectar. cap. 14. num. 2. Valent. 2. 2. diſp 6. q. 11. puncto 6. P. Soar. in 3. p. D. Thomæ, q. 25. art. 3. diſp. 54. per ſeptem ſectiones, Vaſq. de Adorat. imag. li. 3. diſp. 3. à n. 78. P. Azor. inſt. moral. p. 1. li. 9. ca. 6. col. 855. cum ſeqq. & ca. 8. col. 864. Fr. Emman. quæſt, Regul. to. 3. q. 55. art. 1.

β *Docentes eos Sanctos vna cum Chriſto regnantes.*] Vide Nau. in tract. de Orat. notab. 1. n. 21. D. Cyprian. Epiſt. 57. & ibi latam additionem Iacobi Pamelij, num. 14.

γ *Memorias fruſtra frequentari.*] De peregrinatione ad Sanctorum memorias vide Fr. Ioſeph. de Siguenza in vita D. Hieronymi, li. 4. cap. 9. pag. mihi 451.

δ *Vllam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem*] Vide latè Thom. Sanch. in præc. Decal. lib. 2. cap. 43. nu. 6. vbi num. 7. cum Philiarch. de officio Sacerd. tom. 1. p. 2. lib. 3. ca. 9. in fine resoluit, nec in altari domus priuatæ licere eam imaginem Sancti non Canonizati tenere, si sola in eo sit, & cum lampade, & num. 10. asserit solas reliquias Sancti Canonizati posse Episcopum approbare, vt publicè venerentur.

ε *Nec nouas reliquias recipiendas.*] Sacra Cardinal. Congregat. sic censuit: Sanctorum reliquiæ antiquæ habendæ sunt in illa veneratione qua hactenus fuerunt: si verò sint nouæ, Episcopus seruet hoc Decretum.

ζ *Adhibitis in consilium Theologis.*] Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 9. cap. 8. col. 866.

De Regularibus, & Monialibus.

EAdem sacrosancta Synodus, reformationem prosequens, ea, quæ sequuntur, statuenda esse censuit.

Capvt I.

Secundùm tenorem & rigorem suæ regulæ indispensabiliter viuant Regulares, idq; obseruari curent Superiores valdè strictè.

QVoniam non ignorat sancta Synodus, quantum ex monasteriis piè institutis, & rectè administratis, in Ecclesia Dei splendoris, atque vtilitatis oriatur; necessarium esse censuit, quo faciliùs, ac maturiùs, vbi collapsa est, vetus, & Regularis disciplina instauretur, & constantiùs, vbi conseruata est, perseueret, præcipere, prout hoc Decreto præcipit: α *Vt omnes Regulares*, tam viri, quam mulieres, ad Regulæ, quam professi sunt, præscriptum vitam instituant, & componant; atque in primis; 1 *quæ ad suæ professionis perfectionem*, a vt obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac si quæ alia sunt alicuius Regulæ, & Ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum respectiuè essentiam, necnon ad commu-

a *Clem. exiui. §. cum igitur in primis, de ver. sig.*

munem vitam, victum, & vestitum conseruanda perti-nentia, fideliter obseruent. β *Omnisque cura, & diligentia à Superioribus* adhibeatur tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quàm in eorum visitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant, vt ab illis non recedatur: *a* cùm compertum sit, γ *ab eis non posse ea, quæ ad substantiam Regularis vitæ pertinent*, relaxari. si enim illa, quę bases sunt, & *b* fundamenta totius Regularis disciplinæ, exactè non fuerint conseruata; totum corruat ædificium necesse est.

a c. cum ad monasterii in fin. de sta. mona.
b c. cum Paulus, 1. quæst. 1.

DECLARATIONES.

1 *Quæ ad suæ professionis perfectionem.*] Censuit tamen Congregatio quod Ordinarius permittere debet tertiarias Moniales S. Francisci sub obedientia Fratrum Minorum, quemadmodum antè fuerunt, & prouidere vt professionem trium solennium votorum quamprimùm emittant, ex instituto religionis Sancti Francisci, cui sunt addictæ: si tamen non emiserunt, eas cogere non debet, vt habitum mutent, vel vt velo nigro vtantur, si illarum Ordo id non requirat. Postremò infra septa monasterij illas claudere debet. *Infrà, Sess. 25. de Reformat. Regul. cap. 5. §. Clausuram.*

REMISSIONES.

α *Vt omnes Regulares, &c.*] Vide optimè Nauarr. in cap. Nullum, 14. quæst. 2. num. 24. & 32. & in cap. Statuimus, 19. quæst. 3. num. 66. Frat. Emman. quæst. Regular. tom. 2. quæst. 73. artic. 3. & tom. 3. quæst. 29. artic. 14. Pat. Ribaden. in libro, quem in lucem edidit, pro defensione Societatis IESV, Capitul. 18.

β *Omnisque cura, & diligentia à superioribus, &c.*] Vide Frat. Emman. tom. 2. quæst. 4. art. 2. Et quomodo Prælati in reformatione debeant se habere, vide quæst. 73. art. 4.

γ *Ab eis non posse ea, quæ ad substantiam regularis vitæ pertinent, relaxari.*] Vide Frat. Emmanuel tom. 1. quæst. 26. articul. 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 18. numer. 390. & 396. vers. Octauum.

Capvt II.

Proprietatis vitium à monasterijs extruditor: cuncta collata legata conuenienter distribuuntur. Proprietarius biennio esto elinguis in Capitulo, & de eo taceatur.

1 α *NEmini igitur Regularium*, tam virorum, quàm mulierum, liceat β &c. *bona immobilia, vel mobilia*, cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita, *a* tamquam propria, aut etiam nomine conuentus, 2 *possidere*, vel tenere; sed statim ea 3 *Superiori tradantur*, 4 *conuentuique incorporentur*. 5 *Nec deinceps liceat Superioribus bona* stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad vsumfructum, vel vsum, administrationem aut commendam. 6 *Administratio autem bonorum* monasteriorum, seu conuentuum ad solos officiales eorundem, 7 *ad nutum Superiorum amouibiles*, pertineat. Mobilium verò vsum ita Superiores permittant, vt eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt, conueniat; 8 *nihilque superflui in ea sit*; 9 *nihil etiam, quod necessarium*, eis denegetur. ζ *Quòd si quis aliter* quidquam tenere deprehensus, aut conuictus fuerit; 10 *is biennio actiuâ & passiuâ voce priuatus sit*, atque etiam iuxta suæ Regulæ, & Ordinis constitutiones puniatur.

a c. 2. & c. cum ad monasterium, de sta. regul.

DECLARATIONES.

1 *Nemini igitur Regularium*] Regulares, tam fœminæ, quàm masculi, non possunt tenere propria, sed omnia dare debent suis Superioribus, per quos prouideatur primò vt subueniatur necessitatibus earum, vel eorum, quibus munera destinata fuerunt.

2 *Possidere vel tenere.*] Moniales tanquam proprium possidere nihil possunt etiam de eo quod suis manibus laborando acquirunt, vel eis à parentibus donatur, etiam hoc posito quod Monasterium esset pauperrimum.

3 *Superiori tradantur.*] Moniales & Regulares cæteri res etiam parui mo-

ui momenti ſibi donatas, aut alias acquiſitas, vti proprias retinere non poſſunt, ſed Superiori reſignandæ ſunt.

4 *Conuentui incorporentur.*] Quicquid ſingulæ moniales, quocunque titulo acquiſierint, totum ad Abbatiſſæ manus deferri oportet: quæ in primis ex huiuſmodi acquiſitionibus ſubueniat arbitrio ſuo neceſſitatibus illius monialis, cuius opera vel contemplatione fuerunt datæ: quod verò reliquum erit, conuertat in communem vſum totius Monaſterij, curabit vt victus monialium quotidianus, communis ſit, & in coctura, & in vſu.

In cauſſa D. Aldonzæ de Toledo, quæ viro mortuo, facta eſt monialis S. Franciſci, ſibique permittente filio reſeruauit circiter 200. aureos ad vſum ſuum, quia contra Concilium eſt moniales habere aliquid proprium, viſum eſt dandam eam pecuniam Prioriſſæ, quæ prouidebit neceſſitati ipſius Aldonzæ.

Si quis affert munera vel Eleemoſynam, vel aliquid, quod Sacrarum virginum manibus elaborandum ſit, det Abbatiſſæ, vel illis, quę ab ea præpoſitæ ſunt, modò præſente earum procuratore, neque alij det, neque cum ea quiſquam præterea alloquatur.

5 *Nec deinceps liceat ſuperioribus.*] Niſi ſoli Papæ, qui ſolet monachis concedere vim teſtandi, dummodo conſenſus ſuperioris ad illud accedat, & de modica quantitate diſponatur.

Ex diſpoſitione inferiorum Summi Pontificis, non licet regularibus poſſidere vel tenere agros, annuos reditus, aliaque bona immobilia ſuperflua, obſtante hoc Decreto.

6 *Adminiſtratio autem bonorum.*] Electio officialium, qui adminiſtraturi ſunt Monaſteriorum bona, ad Monaſterij ſpectat Superiores: & ideo licet Epiſcopus ſit eis Superior, ipſi tamen poſſunt eligere officiales, non autem id faciat Epiſcopus.

Officiales electi pro adminiſtratione bonorum Monaſterij, à Superioribus eiuſdem, poſſunt (prout magis expedire videbitur,) reditus ipſorum Monaſteriorum in loco conuenienti, etiam extra Monaſterium conſeruare, & de eiſdem miniſtrare, pro tempore neceſſitatis ipſis monialibus.

Moniales deputatæ in officiales redituum Monaſterij à ſuis ſuperioribus, illos adminiſtrare poſſunt ſine vllo peccato.

7 *Ad nutum Superiorum amouibiles pertineat.*] Ij autem ſolùm ſunt, qui diſtributionem bonorum habent, nam alios amouere non poſſunt ad nutum.

Moniales ergo illæ, quę à Capitulo ſui Monaſterij in officiales huiuſmodi eligi ſolebant, propter adminiſtrationem bonorum immobilium dicti Monaſterij, ſi dicto Monaſterio viſum fuerit, amoueri poſſunt.

Licet adminiſtrantes bona temporalia Monaſteriorum, & Officiales poſſint amoueri ad nutum Superiorum ex hoc Decreto, in eo tamen non comprehenduntur officiales qui bona temporalia non ad-

ministrant, sed hoc relinquitur dispositioni iuris communis, & statutorum sacræ religionis.

Ciuitates sunt nonnullæ, quibus à Sede Apostolica concessa fuit administratio bonorum temporalium ex custodia clausuræ, & facultate, hac adhibita moderatione, (*uti debent*, videlicet, *& quoad temporalia, & clausuram tantum*) electi ergo à ciuitate, gubernent Monasteria monialium, cum interuentu tamen & consensu Superiorum dictorum Monasteriorum, & quidem sic vt ipsi laici sint ætatis saltem 40. annorum, & prætextu talis gubernationis non possint loqui cum monialibus, aut eorum Monasteria ingredi, nisi cum necessitas sui officij id postulauerit, & tunc quoque non nisi in præsentia Superiorum ipsarum monialium.

8 *Nihilque superflui in ea sit.*] Superiorum arbitrio, & præfinitioni stare debent regulares, quo ad mobilium superfluitatem, vel conuenientiam: nisi de excessu arbitrij constiterit, habita videlicet ratione personæ, officij, & regularis status paupertatisque quam professi sunt, & cæterarum itidem qualitatum.

9 *Nihil etiam, quod sit necessarium.*] Superiore quantumuis requisito, necessaria suis regularibus negante, vel subtrahente, licet ipsis clam, vel eo inuito, illa sibi comparare seu retinere, etiamsi ideo necessaria negentur, quia Monasterij facultates non suppetunt, si præfata necessitas sit ad indiuidui sustentationem.

Superiores hoc caput declarare & interpretari non possunt.

Si moniales victui, & vitæ suæ aliter consulere non possint nisi sustentarentur artificio operum quæ manibus elaborantur ac efficiuntur, non prohibentur earum rerum emptiones & venditiones facere, modò stricta earum & honesta clausura seruetur, prout illarum instituta, & Concilij Tridentini Decreta postulant. *Infrà, c. 3. §. In prædictis.*

Præsupposito quòd Superiores Regularium non possint eis concedere licentiam possidendi immobilia superflua, iuxta nouissimam decisionem Congregationis, per talem licentiam regulares ipsa immobilia vel mobilia superflua possidentes, à culpa, vel à pœna non excusantur. Nec credendum est Superioribus asserentibus se posse concedere licentiam possidendi mobilia aut immobilia superflua.

10 *Biennio actiua & passiua voce priuatus sit.*] In omnibus actibus Capitularibus, non tamen in electionibus hoc intelligitur.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 57. art. 2. & q. 47. art. 5. & quæst. 125. art. 4. & to. 3. quæst. 29. art. 8. 10. & 12. Aloys. Ricci. in Collect. decis. parte 3. Collect. 519. Latè Fr. Ioan. de la Cruz de Statu Regilionis lib. 1. cap. 3. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 18. num. 397. cum sequentib.

β *Bona immobilia, vel mobilia.*] Sacra Cardin. Congreg. ita censuit: Regulares tam fœminæ, quàm masculi, non possunt tenere propria, sed omnia dare debent suis superioribus, à quibus primò subueniendum est necessitatibus earum, vel eorum, quibus munera destinata fuerunt. Itaque Monialibus non licet possidere propria, & si quid legatum, relictum, datum, donatum ve fuerit, vel earum labore, vel industria partum, tradi debet Abbatissæ, quæ ex eo primùm monialis ipsius, cuius causa id quæsitum est, necessitati prouidebit, reliquum conferri debet in vsum monasterij, referunt Nauar. in Comment. 2. de Regularib. num. 18. & in tract. de Redditib. Eccles. quæst. 1. num. 84. P. Azori. instit. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 19. q. 2. prope finem.

γ An liceat Monialibus fœminis nutu, & consensu superiorum retinere, & possidere redditus, siue census certos ad vitam sibi à parentibus, propinquis, vel amicis, assignatos ad suæ vitæ vsus necessarios? Vide Syluestr. in Sum. verbo Religio 6. num. 7. vers. Tertium, Cordub. tract. Casuum Conscientiæ, q. 54. Petr. Nauar. de Restitut. tom. 2. lib. 3. cap. 1. à num. 166. Barthol. Humad. l. 14. Gloss. 2. tit. 7. part. 1. Nauar. Comment. de Regular. num. 14. P. Azori. d. p. 1. lib. 12. cap. 9. quæst. 2. Latissimè Fr. Ioann. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. cap. 3. dubit. 2. vbi resoluit, religiosos habentes census, & redditus annuos, non peccare, & asserit Concilij prohibitionem habere tantum locum in redditibus, vt proprijs, & irreuocabilibus per Prælatos, & sine eorum licentia distrahendis: dicit etiam Clement. VIII. in Motu, qui incipit, Religiosæ congregationis, edito 3. Kal. Iulij anni 1594. multa vetare religiosis vtriusque sexus, exceptis Militaribus, circa largitionem munerum.

δ An Monachus factus Episcopus habeat bonorum, seu fructuum dominium, & proprietatem? Negant D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 11. ad 4. & q. 185. art. 8. Nauar. de Redditib. Ecclesiast. p. 1. defens. monitu 11. & 13. Pat. Molin. de Iustit. tractat. 2. disp. 140. ad finem, Petr. Ledesm. in Sum. p. 2. tract. 10. cap. 8. ad 4. & tract. 32. cap. 3. *del estado de los Obispos*, concl. 25. vers. *digo lo tercero*. P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 41. num. 29. & cap. 40. num. 113. Ribaden. d. cap. 18. vbi solus asserit Papam in effectu dispensare cum Religioso Episcopo, vt sit Dominus, & habeat proprietatem redditu um. Et quòd possit dispensari cum monacho in sensu diuiso, id est, faciendo de monacho non mona-

chum, & extrahendo eum à Religione, resoluunt Valent. d. tom. 3. disp. 10. q. 4. puncto 2. P. Vasquez, disp. 165. nu. 104. P. Azori. institut. mor. p. 1. lib. 12. cap. 7. P. Lessi. d. cap. 41. à num. 4. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. li. 18. num. 397. vers. neque verò, Motta lib. 2. cap. 2. §. 7. num. 10. asserentes textum in cap. Cum ad monasterium, in fine, de statu Monach. intelligi in sensu composito, id est, cum monacho manente monacho.

ε Quòd professio facta cum conditione, pacto, seu modo de retinendo, seu habendo proprio, nō valeat, sed vitietur ex tali adiectione, vtpote contra substantiam illius, resoluunt Abb. in cap. fin. nu. 7. de Condition. apposit. & in cap. fin. num. 6. Qui clerici vel vouentes, Bern. Reg. 521. Garci. Reg 320. num. 2. Mench. li. 3. de success. creat. §. 21. num. 177. Spin. in Speculo testam. Gloss. 12. nu. 12. Ceual. Comm. contra commun. quæst. 85. Fr. Ludou. Lòp. in Instruct. Conscient. tom. 2. p. 2. cap. 42. circa finem, P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 41. nu. 63. Ioan. Ramirez de Confirmat. D. Iacobi, cap. 11. à num. 18. P. Azori d. p. 1. lib. 12. cap. 5. quæst. 2. asserentes etiam, text. in d. cap. final. Qui Clerici, vel Monachi, intelligi de retentione, seu reseruatione bonorum ad vsum profitentis in domo propria, pro suis necessitatibus, tanquam obedientiarij, & ex voluntate Prælati.

ζ *Quòd si quis aliter, &c.*] Vide Nau. in cap. Non dicatis 12. q. 2. notab. 1. num. 33. 41. 48. cum seqq. & in cap. Nullum 18. quæst. 2 n. 3. cum seqq. Lud. Beia Respons. casuum consc. p. 3. casu 36. fol. 380. & p. 4. casu 17. fol. 418. & casu 32. fol. 458.

CAPVT III.

Omnia monasteria, præter monasteria Minorum de Obseruantia & Capucinorum, possunt possidere bona immobilia. Plures non recipiantur in monasteriis, quàm honestè sustentari possint ex reditibus aut Eleemosynis.

α CONcedit sancta Synodus omnibus monasteriis, & domibus tam virorum, quàm mulierum, & mendicantium, *a* exceptis domibus fratrum sancti Francisci, Capucinorum, & eorum, 1 β *qui Minorum de Obseruantia vocantur*, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apostolico non erat concessum, vt deinceps 2 *bona immobilia eis possidere liceat.* Quod si aliqua loca ex

a c. exiit qui seminat, §. porrò, de ver. sig. in 6.

præ-

prædictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint, eadem omnia illis restituenda esse decernit. *a* 3 *In prædictis autem monasteriis*, & domibus tam virorum, quàm mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, 4 *γ δ is tantum numerus* constituatur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex redditibus proprijs monasteriorum, vel ex consuetis eleemosynis commodè possit sustentari: 5 ε *nec de cetero similia loca erigantur* sine Episcopi, in cuius diœcesi erigenda sunt, licentia priùs obtenta.

a *Conc. Arelat. 4. c. 8. Conc. Maguntiacum c. 19. c. 1 & c. auctoritate, de inst. c. quoniam vt ait. de vi. & hon. cleric. c. vni. §. sanè vt hoc, de sta. reg. in 6.*

DECLARATIONES.

1 *Qui Minorum de obseruantia vocantur.*] Hi possunt perquirere & colligere quascunq; eleemosynas, exceptis pecunijs. In hac autem exceptione fratrum Minorum de obseruantia, non comprehenduntur moniales S. Claræ.

2 *Bona immobilia.*] Exequutio huius Decreti competit Episcopis, & regularibus respectiuè, *Pius V. in Bulla publicata 4. Kal. Iun. 1566.*

3 *In prædictis autem*] Monialibus quæ non habent aliunde, vnde commodè se sustentare valeant, licet artificio & manibus proprijs victum sibi quærere, dummodo honesta, & stricta earum clausura seruetur, prout à Concil. Trident. decretum est, & visum est Congregationi. *Supr huius sess. c. 2. §. si moniales.*

4 *Is tantum numerus.*] Ordinarij monialiumq; Superiores nulla tenus permittere debent, vt plures in illarum Monasterium recipiantur, quam ex proprijs monasterij reditibus vel consuetis eleemosynis possint sustentari.

In constituendo ergo numero monialium obseruari debet huius Capituli Decretum. De dotibus autem nihil certi cum eis statutum est, sed prout qualitas personarum & temporum postulabit, est faciendum: nec quod datur à moniali Monasterium ingrediente, dotis nomine propriè vocari debet, sed dicendum est, quod id tribuatur pro alimentis ac necessaria sustentatione personæ quæ monasterium ingressa est.

5 *Nec de cetero similia loca erigantur.*] Monachi non possunt Monasteria ædificare in Parochia, in qua ea non habent, sine cognitione & licentia Papæ, ex Decreto Congregationis.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in Tract. de Orat. c. 22. n. 82. Fr. Emman. qu. Regul. tom. 3. qu. 29. art. 14. P. Azor. inst. Moral. p. 1. li. 12. c. 23. quæst. 8. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. li. 1. c. 4.

β *Qui Minores de Obseruantia vocantur.*] Sacra Card. Congr. ita censuit: In hac autem exceptione fratrum Minorum de Obseruantia non comprehenduntur moniales S. Claræ.

γ *Is tantum numerus constituatur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex redditibus, &c.*] Vide c. 1. § sanè, de statu Regul. lib. 6. Nauar. in tract. de Redditib. Eccles. q. 1. monitu 62. Fr. Emman. qu. Reg. tom. 2. q. 48. art. 1. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Moniales, §. 6. pag. 255. Pat. Azor. inst. Moral. p. 1. li. 13. c. 9. qu. 1. Quarant. in Summa Bullarij verbo, Monasteria monialium, pag. 359.

δ Vtrum cum expletus est numerus personarum religiosarum, quæ alij possunt ex annuis redditibus monasterij, possit aliqua sufficienter dotata cum sua dote supra illum numerum admitti? Affirmant Nauarr. d. monitu 62. P. Soar. de Relig. tract. 3. lib. 4. cap. 9. numer. 17. Pat. Valeri. Reginal. in praxi fori pœnitential. lib. 23 num. 194. resoluentes textum in præsenti cum similibus intelligendum esse prohibere, ne quando plures fœminas monasterium alere non potest, quam in eo iam sint, non admittantur aliæ sine dote, expensis monasterij alendæ.

ε *Nec de cætero similia loca tam mulierum, quàm virorum, sine Episcopi, in cuius diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.*] Vide Frat. Emman. to. 1. q. 23. art. 7. & tom. 2. q. 49. art 3. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. li. 2. c. 8. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Monachi, §. 1. & §. 2. vbi dicit sacram Card. Congr. censuisse in hæc verba: Monachi non possunt ædificare monasteria in Parochia, in qua id non habent sine cognitione, & licentia Papæ.

CAPVT IV.

Regularis subijciens se obsequio alicuius alterius loci aut personæ, prætextu pij operis, sine Superioris licentia, puniendus est; sicut & à conuentu recedens ad superiores, nisi ab eis fuerit appellatus. Regulares studiosè viuant in communitate.

α PRohibet sancta Synodus, ne quis Regularis, sine sui Superioris licentia, prædicationis, vel lectionis, aut cuius-

cuiusuis pij operis prætextu, *a* subijciat se obsequio alicuius Prælati, Principis, vel Vniuersitatis, vel Communitatis, aut alterius cuiuscumque personæ, seu loci; neque ei aliquod priuilegium, aut facultas ab alijs super ijs obtenta, suffragetur. Quòd si contra fecerit, tanquam inobediens, arbitrio Superioris puniatur. *β γ Nec liceat regularibus* à suis conuentibus recedere, etiam prætextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui verò sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit; ab Ordinarijs locorum, 1 *tanquam desertor sui instituti puniatur*. Illi autem, qui studiorum causa ad Vniuersitates mittuntur, in conuentibus tantùm habitent: alioquin ab Ordinarijs contra eos procedatur.

a c. quanto, de off. or. Clem. ne in agro. §. quia verò, de stat. mon.

DECLARATIONES.

1 *Tanquam desertor sui instituti puniatur*. Sunt igitur tales puniendi, sed non sunt ideo excommunicati per Concilium Tridentinum.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. li. 18. cap. 28. num. 403. cum sequentib. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 6. de voto Obedientiæ.

β *Nec liceat Regularibus à suis conuentibus recedere, &c.*] Vide Nau. Comment. 2. de Regularib. n. 61. & comment. 3. n. 50. Fr. Emman. to. 1. qu. 30. art. 3. & 4. & tom. 2. q. 53. art. 10. Sayr. in Claui Regia li. 2. c. 17. nu. 37. cum seqq. P. Azor. inst. Moral. p. 1. li. 12. ca. 11. qu. 7. vers. Cæterum, & q. 8. resoluit, tutò religiosum è monasterio fugere posse, cum in eum plus æquo superior sæuierit, si certò, & euidenter constiterit de superioris sæuitia.

γ Apud Religiosos adire superiorem ob iustum grauamen ad conquerendum de illo, habere vim appellationis, neque id vetare Concilium in præsenti, docet Nauar. in cap. Non dicatis, 12. qu. 1. nu. 61. quamuis prædictus accessus ob hanc caussam ad superiorem fieret sine licentia, & consensu sui superioris, resoluit Fr. Emman. tom. 1. qu. 30. art. 3 asserens opinionem D. Bannes in 2. 2. qu. 12. art. 1. procedere posse casu, quo non constaret de iniustitia grauaminis: qui etiam Fr. Emman. d. tom. 1. qu. 29. art. 1. refert per sacram Cong. Illust.

Card.

Card. esse interpositum decretum anno Dom. 1587. vt appellatio hoc ordine prosequatur à Guardiano ad Prouincialem, à Prouinciali ad Generalem, & à Generali ad Protectorem, à Protectore ad sacram Congregat. refert etiam Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. ca. 6. dub. 4.

CAPVT V.

Adnitantur Episcopi vt procurent obseruari clausuram monasteriorum, adhibito etiam brachio seculari, si necesse fuerit. Qui ingredi valeant licitè monasteria aut egredi. Monasteria monialium exposita malorum hominum prædæ sunt intra vrbes transferenda.

a c. periculoso, de sta. mo. in 6. Decr. l. 6. de statu regularium c. 1.

α BOnifacij *a* Octaui constitutionem, quæ incipit, Periculoso, renouans sancta Synodus, 1 *vniuersis Episcopis* sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, vt in omnibus monasterijs sibi subiectis, ordinaria, in alijs vero Sedis Apostolicæ auctoritate 2 *clausuram Sanctimonialium*, vbi violata fuerit, diligenter restitui, & vbi inuiolata est, conseruari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per censuras ecclesiasticas, aliasque pœnas, quacumque appellatione postposita, compescentes, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Quod auxilium vt præbeatur, omnes Christianos Principes hortatur sancta Synodus, & sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus sæcularibus iniungit. *b* β *Nemini autem Sanctimonialium liceat* 3 *post professionem exire à monasterio etiam* ad breue tempus, quocumque prætextu, γ &c. *nisi ex aliqua legitima causa*, 4 ζ *a ab Episcopo approbanda*: indultis quibuscumque & priuilegijs non obstantibus. *c. 5.* θ *Ingredi autem intra septa monasterij* nemini liceat, ι *cuiuscumque generis, aut conditionis*, κ &c. *sexus*, ξ *vel ætatis fuerint*, 6 *sine Episcopi, vel Superioris* ο *licentia*, in scriptis obtenta, π *sub excommunicationis pœna*, ipso facto incurrenda. *d* 7 ϱ *Dare autem tantum Episcopus*, σ τ *vel Superior* licentiam debet in casibus necessarijs, neq; alius

b Concil. Cabilon. 2. c. 37. 62. & 63.

c Conc. Matiscon 1. ca. 2. Conc. Arela. c. 7.

d c. de finimus, 18. q. 2.

vllo ~~modo~~ possit, etiam vigore cuiuscumque 8 *facultatis, vel inducti* hactenus concessi, vel in posterum concedendi. *v Et quia monasteria Sanctimonialium* 9 *extra mœnia vrbis* vel oppidi constituta, 10 *malorum hominum prædæ* , & alijs facinoribus 11 *sine vllâ sæpe custodia sunt exposita*: curent Episcopi, & alij superiores, si ita videbitur expedire, vt sanctimoniales ex ijs 12 *ad noua*, vel antiqua monasteria intra vrbes, vel oppida frequentia reducantur, inuocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachij sæcularis. Impedientes vero, vel non obedientes per censuras ecclesiasticas parere compellant.

DECLARATIONES.

1 *Vniuersis.*] Episcopi, Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi & Episcopi in virtute Sanctæ obedientiæ debent publicare in suis ciuitatibus, & Diœcesibus Bullam Pij V. de clausura monialium, & efficere vt in omnibus Monasterijs clausura seruetur, iuxta formam Bullæ eiusdem.

Episcopus debet prouidere de ijs, quæ faciunt ad clausuram monialium, & alijs earum necessitatibus. Vnde & Monasteria regularibus subiecta potest visitare in his omnibus, quæ ad clausuram pertinent.

Censuit Congregatio, Episcopum Diœceseos in Monasterijs alteri Episcopo subiectis, ex Concil. Tridentino ius visitandi habere quoad clausuram, & eandem potestatem quoad alia, quam habet in Monasterijs regularibus sibi subiectis.

2 *Clausuram Sanctimonialium.*] Moniales Tertiariæ, quæ tria vota substantialia solemniter emiserunt, cogendæ omnino sunt ad obseruandum clausuram. In alijs autem Tertiarijs, quæ dicta vota non emiserunt, seruanda est præcisè Bulla Pij V. edita Anno 1566. 4. *Kalen. Iunij.* Sicque declarandum est Breue alias à Pio IV. scriptum Nuntio Hispaniarum pro Tertiarijs Hispanis, quæ ea vota non emiserunt, quatenus in eo concessit vt permanerent, prout antea vixerunt. Intelligitur tamen hæc permissio iuxta præscriptum dictæ Bullæ, quæ & generaliter in omnibus tertiarijs huiusmodi, vbicunque degentibus, deinceps obseruetur, nulla habita amplius ratione iussionis factæ ab eodem Pio V. vt ipsis tertiarijs solemniter non professis certus terminus præfigatur ad profitendum, quo elapso si non fuissent professæ, ad domos parentum propinquorumque reuerterentur. Cùm enim nulla super hac iussione fuerit promulgata Bulla, sed aliquæ tantùm literæ, partim à Congregatione Concilij, partim à nonnullis pro-

protectoribus regularium, pro quibusdam particularibus harũ Tertiariarum Monasterijs scriptæ fuerint, ob id rectius est ad præscriptum dictæ Bullæ iamdiu editæ & passim obseruatæ redire.

Moniales licet prætendant se subesse suæ propriæ Prouincialissæ, Ordinarius tamen eas coercere debet, toties quoties iudicauerit expedire, in ijs præsertim, quæ spectant ad clausuram. Concessio etiam alloquendi moniales exemptas, potius ab Episcopo, quàm ab alio concedatur.

Bulla Sanctissimi Domini nostri, de Tertiarijs, prohibet puellis, quod non possint suscipere habitum in Monasterio non clauso: si verò sit clausum, possint.

Monachæ Tertiariæ, seu de pœnitentia dictæ, quæ tria substantialia vota solemniter emiserunt, ad præcisam clausuram perpetuò seruandam, per censuras & aliarum pœnarum impositionem, & secularis brachij inuocationem, omnibusq; alijs iuris & facti remedijs omnino cogendæ sunt & compellendæ. In aliis verò, à quibus hæc tria vota non sunt emissa, seruandum est præscriptum Bullæ Pij V. editæ 4. *Kal. Iunij, Pontificatus sui anno* 1. quæ sic incipit: *Cum Pastoralis officij*: vbi vult Tertiarias non professas ab Ordinario & earum superioribus admonendas & inducendas vt profiteantur, & post professionem clausuræ se subijciant: quod si recusauerint, & inuentæ fuerint scandalosè viuere, esse seuerissimè puniendas. In eadem Bulla Pontifex imperat volentibus viuere sine professione & clausura, vt in futurum nullam personam aliam in suum Ordinem, religionem aut Congregationem recipiant.

Congregatio censuit comprehendi sub cõstitutione sanctæ mem. Pij V. *de clausura monialium, sub dato Romæ* 1566. 4. *Kalen. Iunij anno primo*, quandam religiosam domum *de paupere victu* nuncupatam, quæ castitatis simplex votum emittunt, non autem votum clausuræ & obedientiæ. Propterea Monialibus nolentibus emittere professionem, vel optantibus extra clausuram viuere, omnino interdictum fuit, & prohibitum perpetuo vt in futurum nullam aliam prorsus in suum Ordinem congregationemue recipiant. *Supra hoc c.* §. *Monacha.*

Censuit Congregatio ob caussam concedere, vt monialis possit exire à Monasterio in Ecclesiam exteriorem ipsius Monasterii, vt exercitari possit, vbi sunt reliquiæ. Hac eadem de caussa à Sede Apostolica fuit semel concessum, vt in domum parentum accedere possit saltem semel per mensem.

3 *Post professionem exire.*] Monialibus à Monasterio exire non licet, etiam cum caussa probabili, nisi adsit communis consensus Superioris regularis, & Episcopi illius.

4 *Ab Episcopo approbanda.*] Moniales subiecti potestati regularium, si sine Bulla & licentia Ordinarij egressæ fuerint, per censuras Ecclesiasticas, & alia iuris remedia, debent ipsæ & ipsarum Superiores (de quorum

quorum licentia è Monasterio fuerunt egressæ,) ab eodem Ordinario puniri: non obstantibus quibuscunque priuilegiis.

Exeundi à Monasteriis iustam caussam hanc moniales non habent, vt curam nepotum suorum gerant, etiamsi nullum alium propinquum haberent nepotes.

Ex caussa Sedes Apost. concessit quibusdam monialibus, vt transirent ad aliud Monasterium alterius ordinis, de consensu tamen Superiorum.

5 *Ingredi autem intra septa.*] S. D. N. Gregor. XIII. audita relatione Congregationis approbauit declarationem alias factam à sanctæ memoriæ Pio V. vt liceat mulieribus ingredi prima claustra monasteriorum, quando contingit viros & mulieres in publicis processionibus ire per ea ad Ecclesiam, vel in eis diuina celebrare, & non aliter.

Cadauera eorum, qui cupiunt in Monasteriis monialium sepulturæ tradi, respondit S. D. N. Gregorius poni debere in exteriori Ecclesia, non autem intra clausuram.

Præsupposita declaratione Congregationis alias edita, quòd si aliquorum est consuetudo, accedendi ad Monasteria Monialium regularibus subiecta, sine licentia Episcopi, ea debeat obseruari: Dubitatur, an eodem modo attendenda sit consuetudo post Concilium introducta, vt Ordinarii concedant licentiam ingressus ad Monasteria regularibus subiecta priuatiuè ad ipsos superiores regulares? Congregatio censuit, si consuetudo sit introducta post Concilium, quod ea debeat obseruari. Et dato, quod à superioribus regularibus huiusmodi licentiæ ingressus concedi debeant priuatiuè ad Ordinarios, an possint tamen Ordinarii aliquam super ipsarum licentiarum concessione superintendentiam habere, & qualem? Congregatio censuit, quod etiam sit seruanda consuetudo. Si autem ex aliqua causa expedire iudicaret ipsas licentias improbare, ex toto non poterit, verùm posset aliquem particularem accedentem impedire, si probabiliter sic expedire videretur.

Ingredi intra septa Monasterii, nec religiosis ipsis licet, etiam vt satisfaciant testantium voluntati, qui in Monasteriis monialium voluerunt quolibet anno anniuersarium celebrari, nam hoc casu satisfaciendum est, celebrando anniuersarium in exteriori Ecclesia.

Puella introduci potest intra claustra monasterii monialium, ad hoc vt educetur ibi, etiam absque licentia Ordinarii, quoad Monasteria regularibus subiecta, obtentis tamen licentiis ab ipsa Congregatione caussa præsupposita, non autem ex sola licentia Superiorum regularium, nec etiam de licentia Ordinarii & superiorum. Illa autem quæ habitum regularem suscipere vult & ibi permanere, potest ibidem commorari per aliquot dies, vt magis perspicere possit quid agere debeat.

Nobili

Nobili fœminæ, cuius progenitores Monasterium monialium fundarunt, concessum fuit ex magna caussa, vt etiam cum duabus alijs Matronis, bis in anno in illud ingredi possit, dummodo in eo non pernoctet.

Viduis & mulieribus nobilibus, quæ volunt ingredi Monasteria, vt in eis perpetuo viuant, retento seculari habitu, a Sede Apostolica permittitur, dummodo ingrediantur de consensu Abbatissæ, & maioris partis monialium, & licentia in scriptis à superiore habita, modestoque habitu incedant, legemque communem clausuræ obseruent: quod si semel egrediantur, in ea monasteria iterum ingredi nō permittantur. Permissum etiam quandoq; fuit, mulieribus habentibus virum absentem, ad tempus in Monasterijs monialium permanere.

Licet Episcopo vel superiori in Monasterijs sibi subiectis dare licentiam recipiendi puellas in Monasterijs & ibi commorandi, vt rectè in moribus instruantur, licet nolint religionis habitum suscipere, cum certis tamen conditionibus, non obstante Concil. Trident. hoc cap. Nec verò Concilium Tridentinum prohibet, quin puellæ in Monasterijs monialium, educationis gratia, recipi possint. Quod si forte ratio aliqua, vel statutum religionis alicuius monasterij aliter prohiberet, recipiendæ non essent vllo pacto.

Possunt Ordinarij iure proprio puellas, de quibus controuertitur, in Monasterijs collocare ad tempus, donec lites finiantur. Attamen puellæ quæ educationis gratia degunt in Monasteriis, debent ibi manere sine ancillis, nec inde exire, (nisi velint penitus amplius non admitti) & obligatæ sunt ad clausuram, & ad cetera, sicut ipsæ moniales. Idem statutum est de puellis, quæ propter tenues facultates, vel inopiam domi suæ tuto ali nequeunt; siquidem illæ, etiam victu à propinquis suppeditato, sunt in Monasteriis collocandæ. Cæterum puellæ quæ sunt in Monasteriis monialium educationis gratia, debent restitui patri, quandocunq; eas petierit.

Puellis, quæ in Monasteriis educationis gratia sunt, licentiæ dari debent inde recta ad balnea curandæ valetudinis suæ gratia exeundi, iisdemq; permitti debet, vt in idem Monasterium redire possint, si tamen recta à balneis se recipere voluerunt.

Puellæ, quæ de licentia superioris monasterii, de eo exierunt curandæ valetudinis caussa, rursus in eo admitti debent, modo ab earundem Superiore licentiam in scriptis impetrent, & Abbatissæ ac reliquarum monialium accedat consensus. Et in eo vestitu in monasterio manebunt, qui virginali modestiæ ac pudori cōueniat, nullamq; secum famulam ducant, & dum ibi erunt, seruare debent clausuræ eandem legem, quam moniales seruāt, neq; ibi permanere permitti debent vltra ætatis suæ annum 25. quo ex loco si semel exierunt, nullam postea reintrandi habeant facultatem.

Episcopus potestatem facit puellæ redeundi & commorandi in Mona-

Monaſterio, in quo aliàs commorabatur cauſſa educationis, ſi ex eo exiuit morbi ſui curandi cauſſa, modo id fecerit de eius licentia, ſed ſeruentur omnes conditiones, quæ alias in literis huiuſmodi præſcriptæ fuerunt.

In monaſterijs monialium tolerari debent puellæ, quæ delectæ ſunt ex hoſpitalibus & alijs pijs locis donec offeratur facultas eas nubendi, quæ licet inſeruiant Monaſteriis monialium, non poſſunt tamen priuatim cuiquam moniali inſeruire. Et hæ puellæ, cum producuntur in publicum, omnes proceſſionaliter incedere debent, nec comites illis moniales adiungantur, & confecta proceſſione ad Monaſterium reuertantur, & quamdiu ibi ſunt, clauſuram ſeruare teneantur, & reliquam viuendi rationem, prout ipſæ moniales, & nullas ſecum habere ancillas, nec ſingulæ inde poſſunt exire, niſi poſtea nũquam in idem Monaſterium redituræ.

Rectè curauit D. Epiſcopus Abulenſis ne Abbatiſſa & moniales quædam Bernardinæ ancillas ſeculares in habitu ſeculari agentes, & exire quandocunq; vellent ex monaſterio prætextu ſeruitij præſumentes haberent.

Puellæ, quæ propinquis & facultatibus deſtitutæ ſunt, & ideo ſine dote in Monaſterium adduci non poſſunt, ſi miſericordiæ cauſſa admiſſæ fuerunt, tolerari debent in Monaſterijs, modo ſupradictis legibus obediant, in futurum autem nullæ talis conditionis admittantur.

Neophytæ poſſunt in Monaſterijs monialium manere, ſi Ordinarij & Abbatiſſæ monialium earumque Superioris conſenſus acceſſerit, ipſæque ſolæ maneant in Monaſterijs, neque inde exeant, niſi in Monaſterium amplius poſtea non redituræ, reliquiſque in rebus omnibus, præſertim in iis, quæ ad clauſuram pertinent, leges ſeruent monialibus præſcriptas. Viduæ autem, quæ viris mortuis honeſtatis cauſſa ſe contulerunt in Monaſterium, modò ſint bonæ exiſtimationis & famæ, legibuſque ſupradictis monialium pareant, tolerari debent: de cætero tamen nullæ huiuſmodi recipi debent, niſi moniales fieri velint. At verò mulier ſecularis, quæ iam eſt intra ſepta Monaſterij, expellenda eſt, ſi iſthuc ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ingreſſa eſt, & contra maioris partis monialium intentionem.

Viduæ nobiles, quibus permittitur ingredi Monaſterium monialium, his conditionibus vti debent, vt nullas ſecum ducant ancillas, & eo animo ingrediantur, vt nolint inde amplius exire, & dum apud moniales ſunt, his clauſuræ finibus & legibus teneantur, quibus ipſę moniales.

Non poteſt Epiſcopus licentiam dare viduæ monaſterium ingredi volenti, in habitu laicali permanere, etiamſi ibi vſq; ad finem vitæ ſuæ permanere, nec amplius exire vellet, quia in iſtis nulla adeſt cauſa neceſſaria.

Mm Mu-

Mulier coniugata si sit in Monaster. monialium, & constitit quod si inde exierit, versabitur in periculo mortis, in monasterio relinqui debet, sed sine ancillis & vllo famulatu extraneo, teneturq; clausuram, & alia, prout ipsæ moniales, seruare.

Mulier, quæ venit in suspicionem adulterii apud maritum, & ob id timet ne ab eo vis aliqua inferatur, permitti debet vt ingrediatur Monasterium monialium, si modo constitutiones monasterii non repugnent, & accedat consensus Abbatissæ & monialium & ministri Prouincialis, aut alterius earum superioris, sed ingrediatur sine ancillis, & seruet clausuram, & reliqua, prout ipsæ moniales. Et caussa ingressus cessante debet inde exire, & si semel exierit, nunquam postea in idem monasterium ingredi possit. Insuper mulieres, quæ sunt in discordia cum maritis, & eorum fæuitiam timent, si sunt extra culpam, quamdiu iustam timendi causam habuerint, debent, si sunt in monasteriis, tolerari.

Caussa infirmitatis monialium, aliquando Sedes Apostolica concessit, vt secum retinere possint famulam sæcularem, cum eisdem legibus clausuræ & habitus, quibus suprà. Ordinarius tamen hanc facultatem concedere non potest, & de facto concessa reuocatur.

Illustribus puellis, quæ in monasteriis cum supradictis conditionibus educari permittuntur à Sede Apostolica, ab eadem etiam fuit aliquando dispensatum, vt famulam secularem haberent cum eisdem legibus.

De virgine vxore N. Ciuis Panormitani, quæ separata est à viro in monasterio, scribatur Archiepiscopo Panormitano, vt si exiens ibi subit vitæ discrimen, patiatur esse in monasterio, modo quantum ad clausuram attinet, seruet clausuram monialium.

Petitio Comitissæ Pignorosæ, vt propter fluxum sanguinis possit à marito separari, & cum tribus filiabus puellis in monasterio monialium habitare, reiecta est.

Nobiles & gradu superiores matronæ, quæ sunt in monasterio admissæ, omnes ancillas emittere debent, nec possunt è monasterio exire, nisi in id non rediturae, & dum in eo manent, seruare debent clausuram & reliqua sicut ipsæ moniales. Itemque de lite Comitissi Sancti Seuerini, quæ interea dum filius adolescat, voluit ingredi monasterium Neapoli: Responsum est, vt ingrediatur, nec inde exeat nisi non amplius ingredi voluerit, & quamdiu ibi erit, quoad clausuram attinet, obseruet regulam monialium.

Non licet Episcopo licentiam dare matri, sororibus, & consanguineis, monasterium ingredi, causa visitandi filiam vel sorores, quę aliqua graui infirmitate tenentur, etiam non sine mortis periculo, multo minus quando filiæ aut aliæ professionem emittunt, vel habitum suscipiunt religionis.

Secu-

Seculares omnes ab ingressu monasteriorum monialium prorsus prohibendi sunt, & monialibus expressè præcipi debet, ne in monasterium vllos seculares admittant, deinde excommunicationis pœna secularibus ipso facto incurrenda, si ausi fuerint ea monasteria introire, denuntianda est. Nihilominus caussa euidentis vtilitatis monialium licentia concedenda est ab Ordinario, procuratoribus earum in monasteria ingredi, modo ætas & morum grauitas ea sit, quę eos commendet.

Ordinarius non debet permittere mulieres, quæ inhonestè vixerint, in sacrarum virginum monasterijs permanere, & præsertim si non consueuit monasterium illud tales fœminas admittere, & prædictæ mulieres nullam à Superiore monasterij in scriptis licentiam impetrauerunt, neque Abbatissæ, neque reliquæ moniales consenserunt, neque post ingressum monasterij clausuram seruauerunt, neque aliquam viuendi rationem, quam moniales, seruant.

Quandoque fuit ex gratia à Sede Apostolica concessum, vt aliquæ mulieres semel ingrediantur septa monasterij Carthusiensis, cum licentia tamen Superiorum, caussa visitandi quandam Capellam. Quoad accessum autem ad colloquium cum monialibus ad crates, seruanda est consuetudo etiam in monasterijs subiectis regularibus, alias nemo ex consuetudine possit accedere sine licentia Episcopi.

Licentia ingrediendi obtinenda est à regularibus, quando monasteria ipsis regularibus, non autem Episcopis, sunt subiecta. Item potestas accipiendi & dimittendi facultates, ad eos pariter spectare dicitur, qui monasteria habent.

6 *Sine Episcopi vel superioris licentia.*] Cum aliquibus valde coniunctis vel alijs præcipuis personis, quæ necessitatibus monialium subueniunt, non potest Superior dispensare, vt visitent moniales in loco per Superiorem deputato intra septa monasterij, pro vt Congregatio censuit: quinimò debet cogere dictas moniales ad pręcisè seruandum Decretum Concil. Tridentin. & Bullam Pij V. de clausura monialium.

7 *Dare autem tantum Episcopus.*] Nulla est licentia danda introeundi ad tempus septa monasterij monialium, nisi in casibus necessitatis, quorum aliqui explicati fuerunt edicto Vicarij vrbis Romæ.

Episcopus concedere debet licentiam in casibus necessarijs mulieribus honestis, petentibus tamen, quæ curam habent de monasterijs Conuertitarum.

Tollantur Ecclesiæ, quæ sunt intra claustra monasterij ex Decreto Concil. Trident. & alibi collocentur.

Regulares adeuntes monasteria monialium sine licentia Episcopi, incidunt in pœnam excommunicationis, quam Episcop. suo edicto proposuit. Sic Congregatio censuit 9. April. 1587. Si tamen Regulares illi haberent ex priuilegio, quod non possent excommunica-

nicari, non erunt excommunicati, sed debebunt puniri à suis superioribus alia pœna. Et regulares sic excommunicati non possunt absolui à suis superioribus, sed ab Episcopo, qui sibi hanc facultatem reseruauit.

8 *Facultatis vel indulti.*]Mulieres cuiuscunque sint status aut conditionis, prætextu confessionalium, aut aliarum literarum Apostolicarum, ingredientes domos & monasteria Carthusiensium & aliorũ regularium ordinum, etiam mendicantium, excommunicationem ipso facto incurrunt, cuius absolutio Romano Pontifici reseruatur, excepto mortis articulo. Pius V. in constitutione regularium personarum publicata die 23. Octob. 1566.

9 *Extra mœnia vrbis vel oppidi constituta.*]Monasteria monialium extra mœnia vrbis, & oppidi (etiam posito quòd ea sint exempta & immediatè Sedi Apostol. subiecta) possunt Ordinarij tanquam Sedis Apostolicæ delegati, intra vrbis mœnia transferre, iuxta hoc Decretum.

Quando vero ex permissu Sedis Apostol. transferuntur moniales de loco ad locum, translatio debet fieri in aurora, vt non nisi à paucis conspiciantur. Deducantur autem à personis grauibus & honestis ac proximioribus seu coniunctis.

10 *Malorum hominum præda.*] Moniales quæ habent monasteria exposita excursioni Piratarum, & aliorum malorum hominum, in monasterio vrbano eiusdem ordinis collocari debent: non sunt tamen in plura vrbana monasteria distribuendæ dum proprium ædificatur, quia hoc non conuenit statutis eiusdem monasterij.

11 *Sine vlla sæpe custodia sunt exposita.*] Non habet locum hoc Decretum in illis monasterijs, quæ longè distant ab vrbibus, vel oppidis, & à frequentissimo pago circumcirca custodiuntur.

12 *Ad noua vel antiqua monasteria.*] Translatio monasterij monialium, cui imminet scandalum, est facienda ad aliud eiusdem ordinis monasterium, nec reditus monasterij translati sunt isti monasterio applicandi, sed vniendi sunt monasterio in quod fuit translatum, licet non possit de Seminario prouidere. Translatio monialium de vno loco ad alium eiusdem ordinis est facienda propter superuenientiam aëris pestilentis. Monachæ Collegij Nolani propter pestilentem quendam aquæ defluxum ex vicino monte, petierunt transitum ad aliud monasterium sub eadem regula, & fuit scriptum Episcopo Nolano, vt si ita est, benignè concederet.

Quando restaurantur monasteria, si hoc expedire probatur, permissum est, vt nouitiæ moniales ad alium locum transferantur, donec perficiatur opus.

13 *Reducantur.*] Vnio monasteriorum monialium facienda est, cùm legitima caussa subest, accedente ad id Papæ auctoritate.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in Man. cap. 27. num. 108. & in cap. Non dicatis, 12. q. 1. num. 51. & num. 72. & in comment. 4. de Regularib. num. 39. P. Azor. institut. Moral. part. 1. lib. 12. cap. 8. à princip. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Moniales, §. 3. pag. 234. & §. 16. Frat. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 2. art. 7. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 820.

β *Nemini autem Sanctimonialium liceat, &c.*] Vide Nauar. in cap. Statuimus 19. q 3. num. 47. Guttier. Canon. lib. 1. q. 14. à num. 1. Paul. Fusc de Visitat. lib. 2. cap. 18. à numer. 17. Cened. ad Sextum collect. 31. Pat. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 12. c. 8. q. 3. Latè Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 5. dub. 2. cum seqq.

γ *Nisi ex aliqua legitima causa.*] Summus Pontif. Pius V. per suam Extrauag. incip. Circa Pastoralis, statuit, vt nulla alia ex causa, vel occasione, nisi magni incendij, vel infirmitatis, lepræ, aut epidemiæ, Moniales è monasterio exire possint, latè refert Ioan. de la Cruz de statu Relig lib. 1. c. 5. dub. 4.

δ An verò liceat Monialibus exire à monasterio ob alias causas præter iam dictas? Vide Nauarr. comment. 4. de Regularib. numer. 48. & in cap. Statuimus 19. q. 3. numer. 49. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 14. à n. 7. Cened. ad Sextum collect. 31. n. 2. P. Azor. d. cap. 8. q. 2. vers. Tertiò, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Moniales, §. 16. vers. Secundò dubitatur, Frat. Ioan. de la Cruz d. dub. 4. vers. An verò liceat, vbi resoluit, illud esse licitum in causis similibus, v. g. in casu hostium inuadentium monasterium, in casu aquæductus, aut ruinæ domus, & aliorum similium, incendio, & in alijs infirmitatibus contagiosis, & nociuis communitati monialium: & in vers. Secunda conclusio, ait, quòd satis pia, & probabilis est sententia Nauarr. in d. c. Statuimus, num 4. extendens dictum Decretum Pij V. ad infirmitatem soli moniali nociuam: cui exeundo à monasterio remedium adhibetur, si alias periculum vitæ, aut grauis & diuturnæ infirmitatis probabiliter timetur.

ε An sit causa legitima ingrediendi, vt quia mater, aut soror, aut consanguinei ingredi vellent visere filiam aut sororem graui morbo laborantem? Negatiuè sacram Cardinal. Congreg. censuisse testantur Zerol. d. verbo Moniales, §. 8. vers. Secundò, Frat. Emman. tom. 1. quæst. 64. à numer. 11. Frat. Ioan. de la Cruz d. cap. 5. dub. 2. concl. 3. not. 3.

ζ *Ab Episcopo approbanda.*] An approbatio causæ ad exeundum pro monialibus Religiosis subiectis debeat fieri per suum Generalem, vel Prouincialem? Sacram. Card. Congreg. censuisse, non tantùm licentiam suorum superiorum, sed etiam Episcopi requiri, affirmat Frat. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 49. artic. 6. Sed in Hispania cùm

exeunt Moniales, solam superiorum licentiam esse necessariam testatur Frat. Ioan. de la Cruz d. c. 5. dub. 3.

η An Moniales possint transire de vno monasterio ad aliud, vel causa nouæ fundationis, vel correctionis, vel reformationis, vel præfectionis? Affirmat auctoritate Episcopi Nauarr. cons. 57. num. 6. de Regularib. & cons. 5. numer. 3. & 6. de statu monach. Sacram. tamen Congreg. censuisse, in his recurrendum esse ad Sedem Apostol. refert Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Moniales, § 16.

θ *Ingredi autem intra septa monasterij nemini liceat*] Quæ personæ ingredi possint, vide apud Motum prop. Gregor. XIII. pag. mihi 709 & Concil Brachar. 4. act. 5. de Monialib. Auiles ad cap 1. Prætor. fol. 50. num. 29. Læli. Zechi. de Casibus reseruatis casu 10. in princip. Paul. Fusc. de Visitat. lib. 2. cap. 18. à num. 24. Frat. Emman. tom. 1. q. 46. artic. 1. cum seqq. & q. 47. art. 4. cum seqq. Pat. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 13 cap. 8. quæst. 6. Frat. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. cap. 5. dub 2.

ι *Cuiuscunque generis & conditionis.*] Summus Pontifex Gregor. XIII. Bul. 40. & 41. reuocat licentias personarum, cuiusuis status, etiam Ducissarum, Comitissarum, & Marchionissarum, quarum prætextu monasteria intrare conabantur: & sub excommunicatione sibi reseruata præcipit illis, ne istarum licentiarum prætextu, monasteria monialium, vel earum loca intrare audeant: nisi in casibus necessarijs, & cum licentia superioris in scriptis iuxta hunc textum: & Abbatissis, Præsidentibus, Conuentibus, atque alijs superioribus præcipit sub excommunicatione Papæ reseruata, necnon priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum suorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ne prætextu illarum licentiarum, quemquam dicta monasteria, vel loca ingredi faciant, aut permittant, refert Frat. Ioan. de la Cruz d. dub. 2. vers. Prima Conclusio.

κ *Sexus.*] Sacra Card. Congreg. ita censuit: Mulieres, quæ sunt in discordia cum maritis, & eorum sæuitiam timent, si extra culpam sunt, quandiu iustam causam timendi habuerint, debent, si sunt in monasterijs, tolerari, in posterum verò huiusmodi mulieres non debent recipi, refert Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Moniales §. 12.

λ Item Sacra Cardin. Congreg. sic censuit: Si mulier aliqua venerit in suspicionem marito, quòd timet ne ab eo aliqua vis ei inferatur, debet permitti, vt possit ingredi monasterium Monialium, si modo constitutiones monasterij non repugnent, & accedat consensus superiorum Abbatissæ, & Monialium, & causa cessante ingressus debet inde exire, & si semel exierit, nunquam postea in idem monasterium ingredi poterit, & tenetur ad clausuram sicut aliæ moniales, & stare sine ancillis, &c. referunt Zerol. d. verbo Moniales, §. 12. & Frat. Ioan. de la Cruz d. c. 5. dub. 2. concl. 3. in fine.

μ Quæ

μ Quæ conditiones requirantur, vt puellæ educationis causa possint recipi in monasterijs Monialium, vide apud Stephan. Quarant. in Summa Bullarij, verbo Monasteria monialium, pag. 346. Fr. Ioan. de la Cruz d. dub. 2. prope finem: decem & septem decisiones sacræ Congreg. circa receptionem puellarum, & aliarum mulierum, quoad educationem, & mansionem in monasterijs, recenset Fr. Emman. tom. 1. qu. 46. art. 10. optimè Zorol. d. p. 1. verbo Moniales, §. 10. vbi asserit Sacram Cardinal. Congr. censuisse, quòd puellæ educationis gratia, licet sacro vestitu inductæ non sint, non prohibentur in monasterijs Monialium retineri cum sequentibus conditionibus. 1. Est, sine ancillis. 2. Vt si semel egrederentur, non amplius possint illuc reuerti. 3. Tenentur ad clausuram obseruandam, quemadmodum ipsæ moniales. 4. Quòd recipiantur cum licentia in scriptis superiorum. 5. Et de consensu Abbatissæ. 6. Quòd si ob ægritudinem curandam, de licentia tamen superioris, vt suprà de consensu Abbatissæ, & monialium exierint à monasterio, rursus in eo admitti debent cum licentia superioris, & de consensu Abbatissæ & monialiũ. 7. Quòd vtantur eo vestimento, quod virginali modestiæ, & pudori conueniat. 8. Quòd non sint super numerum præfixum. 9. Quòd quolibet semestri eis anticipata soluatur portio pro alimentis. 10. Quòd sit locus separatus à loco vbi degunt aliæ moniales professæ, & nouitiæ pro dormitione, & laborerio. Puellas causa educationis recipi non posse minores septennio, & maiores vigesimoquinto, dicit per sacram Cardin. Congreg. decisum Zerol. d. p. 1. verbo Moniales, §. 11.

ν An liceat mulieribus intrare monasteria Religiosorum? Negat Fr. Ioann. de la Cruz d. cap. 5. dub. 1. concl. 1. vbi refert Summum Pontif. Pium V. excommunicare cum reseruatione mulieres monasteria Religiosorum intrantes, prætextu aliquarum licentiarum, quas ibi reuocat, & asserit confirmare Greg. XIII. imponendo excommunicationem latæ sententiæ, dictum ingressum sub prætextu dictarum licentiarum permittentibus, probatque sub dictis decretis non comprehendi Imperatrices, Reginas, Infantes, & ancillas, quas secum deferunt, & concl. 3. refert, omnibus mulieribus liberè concedi cum alijs Catholicis personis licentiam accedendi ad monasteria, & loca Regularium, atque eorum claustra, quando in eis Missa, & alia diuina officia celebrantur, ac quando processiones fiunt, & quando fidelium cadauera ibi sepeliuntur, atque etiam pro eis suffragia fiunt.

ξ *Vel ætatis fuerint.*] Quòd infans discretione carens admittatur ad claustrum Monialium, resoluunt P. Henriq. in summ. p. 2. lib. 13. cap. 42. § 3. in gl. lit. S. Nau. Comment. 4. de Regularib. nu. 59. P. Paulus Comitol. Respons. Moral. li. 6. q. 19. ad finem, & q. 22. P. Azor. inst. Moral. parte 1. li. 13. ca. 8. qu. 5. Frater Ioann. de la Cruz d. cap. 5. dub. 2. concl. 3. vbi resoluit, quod Concilium excludens omnes cuiusuis

ætatis, loquitur de habentibus vsum rationis, & de illis, qui ad peccatum moueri possunt: vt sunt fatui, qui licet intrando non peccent, peccant tamen Moniales eos admittentes, & citat Nau. in ca. Statuimus 19. q. 3 nu. 59.

ο *Licentia in scriptis obtenta.*] An necessaria sit licentia in scriptis pro casibus communiter occurrentibus, vt pro ingressu Medici, Confessoris, Visitatoris, Artificis, & aliorum, quorum repentina opera passim sunt necessaria? Negat Frater Ioann. de la Cruz à concl. 3. notab. 3.

π *Et sub excommunicationis pœna.*] Quòd possint iudices Ecclesiastici omnibus magistratibus sæcularibus iniungere pœnam excommunicationis, vt præbeant auxilium brachij sæcularis, resoluunt plures Doctores, quos citaui suprà sess. 24. de Reformat. Matrimonij c. 8. num. 6.

ρ *Dare autem tantum Episcopus, &c.*] An hoc Decreto includat Episcopus ingredientes monasteria sibi non subdita sine licentia superiorum in scriptis? Affirmant Nauar. Commen. 4. de Regularibus, qu. 14. nu. 39. ad med. vers. 4. Stephan. Grat. discept. forens. c. 393. nu. 5. & 20.

σ *Vel superior*] An prouisor à Capitulo nominatus sit superior ad licentiam concedendam respectu Monialium Episcopo subditarum? Affirmat Fr. Ioan. de la Cruz. dict. c. 5. dub. 2. concl. 3. notab. 1.

τ Quòd validum sit statutum Episcopi excommunicans accedentes ad monasteria exempta Monialium subdita Regularibus, qui non subsunt iurisdictioni Episcoporum, existentia intra suam diœcesim, resoluit post Gemin. in cap. 1. § & quoniam, num 8. de statu Regul. lib. 6. optimè Stephan. Grat. discept. forens. cap. 393. num. 23. cum sequentibus, & asserit comprehendere tam subditum, quam non subditum, ex eo quod Episcopus imponens pœnam eunti ad monasterium, istud ire est delinquere, & sic delictum est factum in loco non exempto, licet sit consummatum in loco exempto, quod Ordinarius poterit punire, vide Iason. cons. 83. incip. in casu præsenti col. 2. ad med. vers. circa 2. dubium. nu. 3. lib. 3 Roland. cons. 33. nu. 16. lib. 3.

υ *Et quia monasteria Sanctimonialium extra mœnia vrbis, &c.*] Vide Zorol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Moniales, §. 17. vbi dicit Sacram. Card. Congreg. censuisse, istam translationem faciendam esse ad aliud monasterium eiusdem Ordinis, & hoc quando imminceret scandalum, vel propter supereminentem aeris pestilentis causam, quæ monasterij translatio debet fieri simul cum introitibus, & redditibus, quos illud habebat.

CAPVT

CAPVT VI.

Omnes superiores eligibiles eligantur collatione suffragiorum secretorum: Absentium vota non suppleantur: aliter eligi se permittent existat inhabilis ad omnia officia in religione obtinenda, & electio irrita, &c.

1 IN *electione Superiorum quorumcumque*, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium & Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum, quo omnia rectè, & sine vlla fraude fiant, in primis sancta Synodus districtè præcipit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta; ita vt singulorum eligentium 2 *nomina numquam publicentur*. Nec in posterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, 3 *aut alios* quoscumque Titulares ad effectum electionis faciendæ constituere, aut voces, & suffragia absentium supplere. Si verò contra huius decreti constitutionem aliquis electus fuerit; electio irrita sit; & is, qui ad hunc effectum se in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiserit; deinceps ad omnia officia, in religione obtinenda, inhabilis existat; facultatesque super his concessæ, eo ipso abrogatæ censeantur; &, si in posterum aliæ concedantur, tanquam surreptitiæ habeantur.

DECLARATIONES.

1 *In electione Superiorum quorumcumq.*] Congregatio censuit, electionem esse nullam, quando aliqui ex electoribus vnam schedulam recipiunt, vnico nomine scriptam, & nomen electi notum scribæ vel alteri, reponunt in capsula: Similiter, quando accipiunt de manu scribæ duas schedulas, & vnam, quam voluerint, reponunt, alteram scindunt. Et scriba poterit reuelare talem, qui habuit tantum vnam schedulam, vel talem, qui habuit duas. Monendus est autem sic electus, non legitimè se electum fuisse. Et si fuisset conscius fraudis, esset puniendus & admonendus, vt petat à Sanctissimo confirmationem.

In electione Abbatissarum vota oretenus accipi possunt, à Superioribus, cum duobus testibus.

Vbi sunt tres vocales, quorum vnus potest eligi in discretum, &

per consequens necesse est, vt alter aliorum duorum qui remanent, det alteri vocem suam, & ita electio non potest esse secreta; dubitatum fuit, an possit fieri electio discreti, quæ non sit contra huius decreti formam; Congregatio censuit, posse si ita status religionis permittit, &c.

Si electi fuerint in Superioribus aliqui, vt puta quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur Canonica & secreta, *cap. Quapropter, de electione.*

Electio Abbatissæ, facta per vota non secreta, per ignorantiam huius Decreti, non valet regulariter ac de more, nec Episcopus potest dispensare vt valeat. S. D. N. tamen dispensat, consideratis circumstantijs.

2 *Nomina nunquam publicentur.*] Ita strictè hoc Decretum est intelligendum, vt si post electionem factam in Bullis confirmationis seu patentibus, exprimerentur nomina eligentium, electio esset nulla.

3 *Aut alios quoscunq; titulares.*] Omnes titulares, quamuis principaliter ad effectum electionis faciendæ constituti sint, sunt tamen prohibiti sua ferre suffragia in electione superiorum: non tamen ij, qui titulares perpetuò sunt, habentes veros titulos suarum Ecclesiarum, à quarum possessione vi excluduntur, vt sunt Priores Angliæ, Vngariæ, Hierosolymæ. Procuratores verò legitimè constituti cum generali mandato ad eligendum, non excluduntur, dummodo non habeant mandatum de certa persona eligenda, tunc enim votum non esset secretum.

REMISSIONES.

VIde Nauar. Cons. 4. sub tit. de Electione, & Cons. 83. de Regularib. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 51. artic. 6. & 8. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Abbatissa, §. 6. pag. 28. P. Azori. inst. Moral. p. 1. lib. 13. cap. 10. quæst. 2. Aloys. Ricci. in Collect. decis. part. 4. Collect. 751. Quarant in Summa Bullarij verbo Abbatissa, vbi refert constitutionem Gregor. XIII. Romæ publicatam die 4. Ianuar. 1583. inci. Exposcit debitum, quæ in fine sic ait: Distinctius inhibentes omnibus, & singulis dictorum monasteriorum conuentibus, superioribus, & personis, aliquam Abbatissam, aut aliam Præfectam perpetuam, seu ad vitam, sed triennalem tantùm eligere, & præficere vllo modo studeant, vel præsumant, & administratione monasterij per triennium à die finitæ administrationis inchoandum abstineant, quo elapso iterum eligi possunt.

CAP. VII.

CAPVT VII.

Quadragenaria aut saltem trigenaria eligatur in Abbatissam aut Priorissam, quæ vni tantum præsit monasterio, cuius claustra Episcopus non ingrediatur ad votorum receptionem.

1 α ABbatissa, a & Priorissa, & quocumque alio nomine Præfecta, vel Præposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis post expressam professionem laudabiliter vixerit. 2 *Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem monasterio*, ex alio eiusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præest, videatur; ex ijs, b quæ in eodem monasterio annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post professionem rectè vixerint, Episcopo, vel alio Superiore consentiente, eligatur. c Duobus vero monasteriis nulla præficiatur. Et, si qua 3 *duo, vel plura β quocunque modo obtinet*, cogatur, vno excepto, intra sex menses cætera resignare. Post id vero tempus, nisi resignauerit, omnia ipso iure vacent. γ *Is vero, qui electioni* præest; 4 *Episcopus, siue alius Superior* claustra monasterij 5 *non ingrediatur*; sed ante cancellorum fenestellam 6 *vota singularum audiat*, vel accipiat. In reliquis seruentur singulorum Ordinum, vel monasteriorum constitutiones.

a *Conc. Carthag. 3. Conc. Agath. c. 19. c. sanctimoniales, 20. q. 1.*

b *c. indemnitatibus, de Elect. in 6.*

c *Conc. Agath. c. 57. c. vnum, 21. q. 1. Conc. Cabil. c. 12.*

DECLARATIONES.

1 *Abbatissa.*] Licet per quinquennium Abbatissa non permanserit in religione, dum tamen excedat 30. annos, si id facit ad requisitionem suarum monialium, de licentia secundæ Dignitatis Ecclesiæ Cathedralis & earum Superioris regularis (dummodo laudabiliter anno superiori se gesserit) debet confirmari per biennium in officio. Quod si confirmationi dictæ Abbatissæ deesset consensus Superioris regularium, propter absentiam, seruatis ijs quæ hoc cap. præscribuntur, ad dictam confirmationem procedendum est.

2 *Quod*

2 *Quod si his qualitatibus non reperiantur.*] Quando in monasterio non sunt moniales, quæ habeant qualitates requisitas à Concilio, vt in Abbatissam eligi possint, non est necessaria facultas Apostolica, vt egredi possit illa quæ ex alio monasterio est electa, caute tamen deducenda est ad monasterium cui est præficienda.

3 *Duo vel plura.*] Congregatio censuit, id procedere in monasterijs Canonicorum regularium, etiam vbi consuetudo immemorabilis est in contrarium, quæ reformanda est.

Episcopus benedicere debet Abbatissam, si intra annum à die, quo ad illud monasterium fuit electa, petiit ab Episcopo benedici, & si sit solitũ illis Abbatissis benedici, Episcopus benedicit Abbatissã, & cõsecrat moniales exemtas, & ad ea obseruanda cõpellit, si procrastinẽt.

4 *Episcopus siue alius Superior.*] Hic actus accipiendi vota in electione Abbatissæ delegari potest.

5 *Non ingrediatur.*] Consecratio & benedictio monialium fieri potest in Ecclesia exteriori, adhibitis ijs monialibus tantum, quæ erunt necessariæ.

6 *Vota singularum audiat.*] Superior qui electioni Abbatissarum præest, potest vna cum Vicario vel Secretario, vel alio ab Episcopo assumto, vota singularum monialium, oretenus expressa, audire.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emmanuel. quæst. Regular. tom. 1. quæst. 15. art. 3. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Abbatissa. §. 1. pag 26. P. Azori. inst. Moral. p. 1. lib. 13. cap. 10. à princ. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. num. 166. in principio, Nicol. Garsi, de Beneficijs, part. 7. cap. 4. num. 42. & 71.

β *Quocunq; modo obtinet*] Vide Flamin. de Resignationib. lib. 3. q. 18. num. 40.

γ *Is verò, qui electioni præest Episcopus, &c.*] Vide Nauar. in cap. Statuimus, 19. quæst. 3. n. 59. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Rel. li. 1. c. 5. dub. 2. concl. 3. not. 3. prope finẽ, vbi resoluit, hoc limitandũ esse, nisi Prælati prudenter iudicent non posse fieri canonicè dictam electionem ipsis non intrantibus, ob inquietudinem monialium, & suspicionem subornationis votorum inter ipsas subortæ, aut ob alias iustas caussas à superioribus prudenter arbitrandas, & ibi possunt vota recipere.

CAPVT VIII.

Monasteria non habentia Ordinarios regulares visitatores & non subdita Episcopis, singulis triennijs, sese in congregationes vnius vel diuersæ prouinciæ redigant, & deputati ibidem reforment reformanda ac visitent: negligentia omittentium id facere, digna est, cui annectatur subiectio respectu Episcopi illius diœcesis.

α MOnasteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Epi-

Episcopis non subsunt, nec suos habent Ordinarios regulares visitatores, sed sub immediata sedis Apostolicæ protectione, ac directione regi consueuerunt, teneantur infra annum à fine præsentis Concilij, & deinde quolibet triennio 1 *sese in congregationes redigere,* iuxta formam Constitutionis Innocentij III. in *a* Concilio generali, quæ incipit, in singulis, ibiq; certas regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuant. Quòd si in his negligentes fuerint, 2 *liceat Metropolitano,* in cuius prouincia prædicta monasteria sunt, tanquam sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis conuocare. Quòd si infra limites vnius prouinciæ non sit sufficiens talium monasteriorum numerus ad erigendã congregationem, possint duarum, vel trium prouinciarum monasteria vnam facere congregationem. Ipsis autem congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præsides, vel Visitatores eandem habeant auctoritatem in suę congregationis monasteria, ac regulares in eis commorantes, quam alij Præsides, ac Visitatores in cæteris habent Ordinibus: teneanturq; suę congregationis monasteria frequenter visitare, & illorum reformationi incumbere, & ea obseruare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam Metropolitano instante, prędicta exequi non curauerint; Episcopis, in quorũ diœcesib. loca prædicta sita sunt, tanquam sedis Apostolicæ delegatis, subdantur.

a c. in singulis, de sta. mo. Decretal. lib. 3.

DECLARATIONES.

1 *Sese in Congregationes redigere.*] Dubitatum fuit à quibusdam, quis numerus requireretur ad legitimè conuocandum? Congregatio censuit, quod maior pars requiratur ad congregandum, quia vniuersitas consistit saltem in duabus partibus.

Rursus ex sententia Congregationis possunt legitimè congregati requirere & monere, non autem compellere quæcunque monasteria Prouinciæ. De monasteriis verò extra prouinciam, si in ea non sit sufficiens numerus monasteriorum, idem censuit Congregatio.

Vlti-

Vltimò si monasteria sint intra limites, censuit posse deliberare & definire quæcunq; negotia videbuntur, quia potestas est penes congregationem istam.

2 *Liceat Metropolitano.*] An conuocare monasteria ad congregationem faciendam, de qua hoc c. pertineat ad Prælatos tantum, an verò ipsis renuentibus ad ipsos Capitulares. ita vt dispositio Concilij non intret, nisi data vtrorumq; negligentia? Congregatio censuit, die 5. Febr. negatiuè, quia Episcopus procedit in sæcularibus. In regularibus verò potestas congregandi spectat ad caput, quia sunt mortui mundo, & Concilium hoc vult quod metropolitanus siue Episcopus, in cuius Diœcesi sunt ea monasteria, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, &c.

REMISSIONES.

a Vide Nauar. Comment. 3. de Regularib. n. 3. vers. 6. & in cap. Statuimus, 19. q. 3. num. 22. vers. 4.

CAPVT IX.

Monasteria monialium immediatè subiecta Sedi Apostolicæ gubernentur ab Episcopis, alia autem à deputatis in Capitulis generalibus vel aliis regularibus.

MOnasteria Sanctimonialium, sanctæ Sedi Apostolicæ immediatè subiecta, etiam sub nomine Capitulorum sancti Petri, vel sancti Ioannis, vel aliàs quomodocumque nuncupentur; 1 *ab Episcopis, tanquam dictæ Sedis delegatis, a 2 gubernentur*, non obstantibus quibuscumq;. Quæ verò à deputatis in Capitulis generalibus, 3 *vel ab aliis* Regularibus, reguntur, sub eorum cura, & custodia relinquantur.

a c. cognouimus, 18. q. 2.

DECLARATIONES.

1 *Ab Episcopis.*] Moniales Sancti Spiritus in Saxonia gubernandæ sunt ab Episcopis.

2 *Gubernentur.*] Spirituali gubernio, non autem temporali.

Per hoc Decretum nulla iurisdictio concessa est Episcopis in mona-

nasteria Sedi Apostolicæ immediatè subiecta, nisi in concernentibus spiritualia, in temporalibus verò nihil agere possunt. Magistratus sæculares non debent regere monasteria monialium, quæ sunt immunia priuilegio, vel indulto Apostolico, sed sunt sub iurisdictione Ordinarii, in iis dumtaxat rebus, quæ ad veram rationem spiritualem pertinent, in reliquis verò non possunt se intromittere.

Episcopus qui est in quasi possessione visitandi moniales aliquot, potest in dicta possessione perseuerare, saluum tamen manet ius dictis monialibus in petitorio.

Episcopus visitans monasterium tanquam Abbas, non tanquam Episcopus, non acquirit possessionem visitandi Episcopo.

3 *Vel aliis regularibus reguntur.*] Ex sententia congregationis Concilii nullam auctoritatem vel iurisdictionem possunt sibi Ordinarii vendicare ex Decretis Concilii Tridentini in Confessarios monialium, quæ subiectæ sint Regularibus. *Infr. cap. 10. §. Præter.*

CAPVT X.

Mensibus singulis confiteantur & communicent Sanctimoniales, quibus dare potest Episcopus Confessarium extraordinarium vt ei peccata detegant, si confiteri sacramentaliter voluerint bis aut ter in anno, &c.

ATtendant diligenter Episcopi, & cæteri Superiores monasteriorum Sanctimonialium, vt in constitutionibus earum α *admoneantur* Sanctimoniales, *a* *vt* β *saltem semel singulis mensibus* Confessionem peccatorum faciant, & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant; vt eo se salutari præsidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter superandas. 1 γ *Præter ordinarium autem Confessorem* alius extraordinarius 2 *ab Episcopo*, & aliis Superioribus bis aut ter in anno offeratur; 3 *qui omnium Confessiones* audire debeat. δ *Quòd vero sanctissimum Christi* corpus intra chorum, vel septa monasterii, & non in publica Ecclesia conseruetur, prohibet sancta Synodus: non obstante quocumque indulto, aut priuilegio.

a *Clem. ne in agro, § sanè, de sta. mon.*

DECLA-

DECLARATIONES.

1 *Præter Ordinarium Confessorem.*] Confessores huiusmodi in monasteriis monialium quæ sunt sub cura Regularium, non sunt examinandi ab Episcopo.

Ex facultate tamen huius Decreti Episcopus potest dare confessorem monialibus subiectis Regularibus, quæ nulla ratione induci possunt, vt suis Regularibus confessoribus peccata confiteantur.

2 *Ab Episcopo.*] Hunc confessarium poterit Episcopus dare monasteriis etiam non subiectis, & quem maluerit, vel Regularem sc. alicuius Ordinis, vel etiam sacerdotem sæcularem.

3 *Qui omnium Confessiones audire debeat.*] Est in arbitrio tamen cuiuscunq; monialis, vt extraordinario confiteatur, si voluerit confiteri, quoniam est materia fauorabilis.

REMISSIONES.

α ADmoneantur.] Non esse obligatorium præceptum resoluit P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 29. n 73. in fine.

β *Vt saltem semel singulis mensibus, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Moniales, §. 7. p. 235. Fr. Emman. quæst. Regul. to. 1. quæst. 62. artic. 1.

γ *Præter Ordinarium, &c.*] Vide Nauar. Consl. 19. nume. 5. de Pœn. & Remiss. Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ, fol. 185. & sufficere, si examinatus sit à suo superiori ad audiendas Confessiones Monialium, resoluit P. Azor. inst. Moral. p. 1. li. 13. ca. 9. q. 2. vers. Quæres an Confessarij.

δ *Quod verò sanctissimum Christi, &c.*] Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 47. art. 4. p. mihi 415.

CAPVT XI.

Vbicumque imminet cura personarum sæcularium, præter eas quæ sunt de monasteriorum familia, visitet Episcopus, & Sacramentorum ministros, etiam ad nutum amouibiles, deputet, exceptis monasteriis Abbatum generalium aut Capitum Ordinum, &c.

α IN *monasteriis*, seu domibus virorum, seu mulierum,
2 *quibus imminet animarum cura personarum sæcularium,* præ-

præter eas, quæ ſunt de illorum monaſteriorum, ſeu locorum familia, perſonæ, tam regulares, quàm ſæculares, huiuſmodi curam exercentes, ſubſint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent; 3 *iuriſdictioni, viſitationi*, & correctioni Epiſcopi, in cuius diœceſi ſunt ſita. *a* Nec ibi aliqui, etiam 4 *ad nutum amouibiles*, 5 *deputentur*, niſi de eiuſdem conſenſu; 6 *ac præuio examine* per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto monaſterio Cluniacenſi cum ſuis limitibus, & exceptis etiam iis monaſteriis, ſeu locis in quibus 7 *Abbates, Generales, aut Capita Ordinum* ſedem ordinariam principalem habent; 8 *atque aliis monaſteriis*, ſeu domibus, in quibus Abbates, aut alij Regularium ſuperiores iuriſdictionem Epiſcopalem, & temporalem in parochos, & parochianos exercent: ſaluo tamen eorum Epiſcoporum iure, qui maiorem in prędicta loca, vel perſonas iuriſdictionem exercent.

DECLARATIONES.

1 *In monaſteriis.*] S. D. N. Pius V. dixit (quicquid Concilium videatur diſpoſuiſſe in hoc Decreto) excipiendas eas Eccleſias, in quibus regentes habent ſpiritualem & temporalem iuriſdictionem. Voluit tamen vt in omnibus Eccleſijs Parochialibus, in quibus cura animarum etiam laicorum exercetur, habeant Ordinarij facultatem, eas Eccleſias, & perſonas in ijſdem curam exercentes viſitandi & corrigendi, in his dumtaxat quæ ad dictam curam, & ſacramentorum adminiſtrationem ſpectant, ita vt ab hoc Decreto nullus cenſeatur exemptus.

2 *Quibus imminet animarum cura.*] Non intendit hoc Decretum priuilegiis derogare, niſi in his tantum, quæ ad curam animarum, & actualem ſacramentorum adminiſtrationem pertinent atque concernunt.

3 *Iuriſdictioni, viſitationi.*] Epiſcopus habet ius viſitandi Parochiam ſitam in ſua Diœceſi, in iis quæ ſpectant ad curam animarum, licet dicta parochia ſit ſub cura Canonicorum Regularium, Vicariumque ex ipſis Canonicis Regularibus, ab eorum Superioribus nominatum, & præuio examine per Epiſcopum ipſum, vel eius Vicarium faciendo idoneum, & approbatum, ad nutum tamen huius Superioris amouibilem, deputare debet, non ob-

ſtantibus quibuſcunq;. Equites Hieroſolymitani, quatenus beneficia curata non obtinent, ab Ordinarijs viſitari non poſſunt.

4 *Ad nutum amouibiles deputent.*] Non in omnibus monaſteriis, tam illis ſcilicet quibus à primæua eorum inſtitutione cura animarum imminet, quam iis, quibus poſtea annexa fuit, poſſunt ab Ordinariis perpetui Vicarij deputari, ſed tantum à Superioribus eorum, præuio tamen examine ipſorum Ordinariorum, iuxta præſcriptum huius Decreti.

5 *Deputentur.*] Petentibus Ieſuitis, an Parochia Toletana in monaſterium erecta, & vnita eorum Collegio, gubernari poſſit à deputato ab ipſis, modò ſit approbatus ab Ordinario, cenſuerunt poſſe; ſicut etiam monachi poſſunt, ſi ad id approbarentur.

6 *Ac præuio examine.*] Hoc Decretum habet etiam locum in Capitulis Eccleſiarum, in quibus exercetur cura animarum, licet ſint in poſſeſſione prædicta deputandi Capellanos amouibiles, aut per ſeipſos curam animarum vellent exercere, abſq; examine per Ordinarium, aut eius Vicarium faciendo, ſed electio ſpectat ad Rectorem ſiue Abbatem, approbatio ad Epiſcopum, de cuius conſenſu Vicarius amouibilis eſt deputandus.

7 *Abbates, Generales, aut Capita Ordinum.*] In monaſterio in quo Generalis alicuius religionis regularium ſedem ordinariam principalem habet, licet perſonæ ſæculares ſint in eodem monaſterio, curam animarum exercentes, quantum ad curam ipſam, & adminiſtrationem ſacramentorum ſpectat, nullam viſitationis ſuæ iuriſdictionem habent Epiſcopi Ordinarij Diœceſis illius in qua monaſterium eſt fundatum.

8 *Atque aliis monaſteriis ſeu domibus.*] Habet locum hoc Decretum etiam in Eccleſijs ſæcularibus illius oppidi ſeu loci, in quo Abbates, & alij Regulates Superiores eandem iuriſdictionem habent.

Parochiales vnitas monaſterijs quæ habent iuriſdictionem, Ordinarij viſitare poſſunt & perſonas, tantum quoad ea quæ ad curam animarum pertinent. In his quoq; Parochialibus poſſunt viſitari à ſuperioribus Regularibus Capellani ad nutum amouibiles, dummodo approbati ſint ab Ordinarijs.

REMISSIONES.

a VIde Fratr. Emmanuel. quæſt. Regular. tom. 1. quæſt. 36. articul. 4.

CAPVT

CAPVT XII.

Confirmentur Regulares sæcularibus in obseruatione censurarum Episcopalium & dierum festorum qui seruantur per diœcesim.

1 α Censuræ, & interdicta; nedum Sede Apostolica emendata, sed etiam ab Ordinarijs promulgata; 2 *mandante Episcopo*, β *à Regularibus* in eorum Ecclesijs publicentur, atque seruentur. 3 *Dies etiam festi*, quos in diœcesi sua seruandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus, 4 *seruentur*. a c. de lit. 13. dist.

DECLARATIONES.

1 *Censuræ, & interdicta.*] Interdicta non solum generalia, sed etiam Capitularia & vnius hominis, Regulares publicare & seruare debent.

2 *Mandante Episcopo.*] Sub hoc Decreto non comprehenduntur, qui nullius Diœcesis sunt.

3 *Dies etiam festi.*] Dies festi, quos clerus, & populus, ex more & instituto alicuius Ecclesiæ obseruant: Regulares etiam eorundem ritu tales dies festos obseruent, licet ex obseruatione dictorum dierum festorum ritus prædictorum in suis officijs obseruandis intactus remanere possit.

4 *Seruentur.*] Eorum Regularium ritu permanente illis diebus, quoad lectiones, Epistolas, Euangelia, & similia. In sacris verò lectionibus & concionibus, seruari debent ab ipsis illa Euangelia & Epistolæ quibus Clerus sæcularis vtitur ex more & instituto illius Ecclesiæ.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Henriq. in Sum. p. 2. lib. 13. cap. 42. §. 3. in fine, Frat. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ, fol. mihi 29. Frat. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. cap. 7. dub. 2. optimè agit colendiss. Præceptor meus D. Antonius Homem, ad c. Cùm & plantare, §. Quòd si Templarij, p. 2. de Priuil. vbi in hæc verba: Maior dubitandi ratio est, an per Conc. Sess. 25. de Regul. c. 12. & cap. 22. reuocata sint priuilegia Regularibus concessa ad celebrandum tempore interdicti, & admittendos laicos ad Diuina eodem tempore? Partem affirmatiuam constanter tuentur Nau. in Man. c. 27. numer. 190. & latius ex professo Cons. 7. de Priu. in nouis, cuius sententiam verissimam esse contendit Nic. Garsi. de Ben. p. 3. c. 2. à numer. 278. & consul os

ab Episcopo Abulensi respondisse Illustrissimos Cardinales, testatur idem Garsi. p.5.cap.8. numer. 87. vers. ad 8. vbi proposita quæstione prædicta in hæc verba responderunt: Priuilegia si ante Concilium concessa fuerunt, vtique reuocata existunt. Contrariam sententiam negatiuam, quòd Trident. Decreto specialia Regularium priuilegia, vt pro suis festis, vel alijs certis diebus non seruent interdicta, non sint reuocata, tuentur P. Henriq. lib.13. cap. 48. §. 1. Sayr. de Censur. lib.5. cap.13. numer.24. & 25. Frat. Emman. in Bullam Cruciatæ, §.5. num.15. & in addit. numer. 13. & 35. & quæst. Regul. tom.2. quæst.112. artic.1. Frat. Ioan. de la Cruz, d. cap.7. dub.2. concl.2. Hæc sapientissimus D. Præceptor.

β *A Regularibus.*] Vide Frat. Emman. quæst. Reg. tom.2. q.108. art. 2. in fine.

Capvt XIII.

Controuersias de præcedentia eu estigio componat. Exempti omnes ad supplicationes publicas accedere compellantur, exceptis quibusdam.

1 α Controuersias omnes de præcedentia, quæ persæpè cum scandalo oriuntur inter Ecclesiasticas personas, 2 *tam sæculares, quam regulares,* cùm 3 *in processionibus* publicis, tum in ijs, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & alijs similibus, β *Episcopus,* 4 *amota omni appellatione,* & non obstantibus quibuscumque, 5 γ *componat.* δ *Exempti autem omnes,* 6 ε *tam clerici* sæculares, quàm regulares, quicumque, etiam monachi, 7 *ad publicas processiones vocati* , 8 *accedere* ζ *compellantur*; ijs tantùm exceptis, η *qui in strictiori clausura* perpetuo viuunt.

DECLARATIONES.

1 *Controuersias omnes*] Controuersias omnes pendentes dirimere Episcopus hodie potest, finitas autem innouare non potest, ex Bulla Pij V. in fauorem Regularium edita.

2 *Tam regulares, quàm sæculares*] Nullæ immunitates Religioni Hierosolymitanæ concessæ obstant, quo minus eius sacerdotes inseruientes Ecclesijs, vocari debeant ad processiones, ac nisi accedant, etiam compelli.

Vbi ex consuetudine contra cap. *Statuimus, de maiori. & obed.* Canonici Diaconi antiquiores præferuntur Presbyteris iunioribus, nihil potest Ordinarius auctoritate huius decreti immutare. Et Decretum hoc, in quo decernitur omnes tam clericos sæculares, quàm regulares, & monachos ad publicas processiones vocatos venire debere, locum non habet in ijs qui perpetuò in strictiori clausura viuunt, ex quibus sunt Canonici Regulares sanctæ Crucis Conimbricensium, Carthusiensium, & Camaldulensium.

3 *In processionibus publicis.*] Ad Episcopum pertinet cum consensu Capituli constituere atque edicere, quò & quà processiones dirigi, quasve ad Ecclesias nominatim perduci debeant. Et Regulares qui non accedunt ad processiones ab ipso Episcopo indictas, ab ipso puniri possunt per censuras & pœnas arbitrarias, & alia iuris remedia.

Ordinarius potest præcipere Regularibus in sua diœcesi commorantibus, vt eant ad processiones publicas, vt putà in festo Corporis Christi, in litanijs & iubilæis publicis faciendis in plebibus, in quibus ipsi habent Monasteria, dummodo processiones sint eius generis, quòd Bulla S. D. N. mendicantibus concessa comprehendantur, & dummodo Regulares non sint ex illis conuentibus *Collegia* nuncupatis, quæ in eadem Bulla excipiuntur; Hæc Bulla incipit, *Etsi mendicantium*, Pij V. publicata 27. Kal. Iunij 1567. Excipit autem dicta Bulla illos conuentus, in quibus fratres sub arctiori clausura degunt, ita vt nec in choro cantent, nec ad mortuos accedant, sed tantum studijs & lectionibus vacent.

4 *Amota omni appellatione.*] Intellige ad effectum suspensiuum, sed cum conuenit, à sententia Episcopi bene appellari poterit ad effectum deuolutiuum.

5 *Componat.*] Id est, Breui manu, summariè, ac de plano, sine strepitu, & figura iudicij expediat vniuersa.

6 *Tam Clerici.*] Non comprehenduntur, qui sunt nullius Diœcesis, neque laicorum confraternitates, quos tamen Episcopus potest vocare, non autem compellere.

Non comprehenduntur etiam Sacerdotes nullum officium aut beneficium Ecclesiasticum in ciuitate aut diœcesi obtinentes. Et si monachi fere vltra medium milliare à ciuitate absint, non erunt compellendi ad processiones quascunque publicas pro bono publico vel honore.

7 *Ad publicas processiones vocati.*] Vocentur ad quascunque processiones publicas, & consuetas vel indictas pro bono publico, vel honore, non tamen compellendi sunt ipsi Regulares exempti (de quibus loquimur) accedere ad Ecclesias extra propria Monasteria pro celebratione orationis quadraginta horarum, sed Congregatio probauit illos, cum toti populo dicta oratio indicitur, in proprijs Ecclesijs huiusmodi orationi insistere posse.

8 *Accedere compellantur.*] Etiamsi sint sacerdotes Hierosolymitani.

Sacerdotes inseruientes Ecclesijs Religionis equitum Hierosolymitanorum compelli possunt ab Ordinario, vt ad processiones publicas accedant. *Suprà hoc c. §. Tam Regulares.*

REMISSIONES.

α VIde Menoch. Cons. 126. à num. 2. cum seqq. & per Gregor. XIII edita fuit declaratio circa præcedentiam fratrum Mendicantium, & confraternitatum laicorum in processionibus, vt patet ex eius Constit. Romæ publicata die decimoseptimo Iunij anno 1585. incip. Exposcit pastoralis officij, quam refert Stephan. Quarant. in Summa Bullarij, verbo Præcedentia, pag. 396.

β *Episcopus amota omni appellatione.*] Vide Frat. Emman. q. Regul. tom. 3 q. 37. art. 3.

γ *Componat.*] Quòd in præcedentijs, & processionibus deceat attendi consuetudo loci, asserunt Medices Marchiæ decis. 21. Seraphin. decis. 315. & decis. 663. Aloys. Ricci. in Collect. decis. p. 4. Collect. 1069.

δ *Exempti autem omnes, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Processiones, §. 2. Fr. Emman. tom. 3. quæst. 36. art. 1. Aloys. Ricci. Curiæ Archiep. Neap. decis. 90. latè Stephan. Gratian. decis. 232. Balb. decis. 339. p. 2.

ε *Tam Clerici sæculares, quàm Regulares.*] Sacra Cardin. Congreg. censuit, Clericos omnes diœcesanos, quantumuis exemptos, si beneficia etiam simplicia in diœcesi obtineant, teneri, & compelli posse ab Episcopo, vt accedant ad processiones, refert Aloys. Ricci. in Collect. decis. p. 4. Collect. 882. in principio. An procedat in Clericis nondum beneficiatis, sed tantum obtinentibus officium in Ecclesijs? Affirmat Balb. decis. 339. p. 2.

ζ *Compellantur.*] An possint compelli Monachi ab Episcopo, & censuris distringi, vt vadant ad publicas processiones? Pluries per sacram. Cardinal. Congregat. fuisse decisum non posse compelli, refert Quarant. d. verbo Præcedentia, in fine, & resoluunt Pat. Sanch. de Matrimon. lib. 7. disputat. 33. num. 23. Frat. Emman. in Sum. tom. 1. cap. 74. num. 4. Sed in Curia Episcopali Papiæ decisum fuisse posse censuris compelli, testatur Macerat. decis. 35. dub. 2. saltem pœnis pecuniarijs, asserit Stephan. Gratian. decis. 232. num. 15. Et quòd pariter compelli possint confraternitates laicorum, dicit decisum Papiæ Macerat. eiusdem Curiæ, decis. 66. & vide Sayr. decision. 5. de Officio Ordin. vbi resoluit, quòd huiusmodi confraternitates, quoad temporalia non subsunt Episcopo, secus verò quoad spiritualia.

η Qui

n *Qui in strictiori clausura.*] Vide Stephan. Gratian. decis. 235. Et quòd non procedat etiam in Regularibus, qui absunt à ciuitate vltra dimidium milliare, affirmat Aloys. Ricci. Curiæ Archiep. Neap. decis. 131.

CAPVT XIV.

De supplicio Religiosi publicè delinquentis.

1 α REgularis, *non subditus Episcopo*, qui intra claustra monasterij degit, & 2 extra ea ita notoriè deliquerit, vt populo scandalo sit; Episcopo instante, à suo Superiore intra tempus, ab Episcopo præfigendum, 3 *seuerè puniatur*, ac de punitione Episcopum certiorem faciat: *a* sin minùs, à suo Superiore officio priuetur, β *& delinquens ab Episcopo puniri possit.* *a cap. fin. §. si vero, de sta. mo.*

DECLARATIONES.

1 *Regularis, non subditus Episcopo.*] Declaratio huius Decreti extenditur ad Cruciatam, & Inquisitores, vt non possint extrahere regulares absque Superiorum consensu.

2 *Et extra ea ita notoriè deliquerit.*] Quando extra claustra regularis delinquit notoriè, dubitatum fuit, an detinendus sit in carceribus Episcopi, donec processus in curia Episcopali conficiatur, eoque compilato instante Superiore remittendus sit vnà cum processu puniendus; an potius non expectata compilatione processus, statim remittendus sit ad Superiorem vna cum his probationibus, quæ habentur? Congregatio respondit, statim remittendum esse, etiam posito quòd Superior nullam instantiam faceret.

Regulares degentes de licentia suorum Superiorum in domo ad erectionem Monasterij destinata, comprehenduntur sub dispositione Concil. Trident. hic & cap. 3. Sess. 6. adeo vt ab Episcopo, si deliquerunt, puniri & corrigi possint, si in ea domo vigeat regularis obseruantia.

3 *Seuerè puniatur.*] In posterum nemo Regularium eijciatur è Monasterio, etiamsi sit incorrigibilis, sed peccantes à Superioribus ignominia carceris castigentur, & acrius etiam (si opus fuerit) pro modo delictorum puniantur.

Intimetur per cursorem, vt nullus officialis Cameræ, Pœnitentiariæ, Contradictarum, Cancellariæ, aut cuiusuis tribunalis (sub

pœna priuationis officiorum) audeat ponere manus in supplicatione regularium virorum, & mulierum, etiam cum literis iustificationis, nisi sit à protectore subscripta.

An regulares possint ciuiliter coram Episcopo, à creditoribus suis conueniri? Et fuit responsum, quod possint conueniri; si non sint sub regulari obseruantia, *c. cognouimus*. At si sint sub regulari obseruantia, non possunt conueniri coram Episcopo, quia habent proprium Superiorem, & nihil habent cum ijs commune Episcopi, propter exemptionem, itaque coram Conseruatoribus in casibus præmissis suprà, Sess. 14. cap. 5. possunt conueniri, & ita censuit congregatio, *die 19. Iulij* 1573.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. Comment. 2. de Regul. num. 63. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 2. art. 6. & q. 63. art. 4.

β *Et delinquens ab Episcopo puniri possit.*] Quòd non per censuras, docet P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 33. num. 23.

Capvt XV.

Professio tamen validè emittitur anno decimo sexto ætatis expleto.

1 ꝏ &c. IN *quacunque Religione*, a tam virorum, quàm mulierum 2 *professio non fiat* δ *ante* 3 *decimum sextum annum* expletum; nec qui minore tempore, quàm ε ζ &c. 4 *per annum*, post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. b 5 ι *Professio autem, anteà facta*, sit nulla; nullamque indicat obligationem ad alicuius Regulæ, vel Religionis, vel Ordinis obseruationem; 6 *aut ad alios quoscumq;* effectus.

a c. *Gonsaldus*, 87. q. 2 c. *ad Apostolicam, de Regul. & c. non solum, eo. tit. in 6.*
b *c. ad nostrã, c. cum virum, & c. postulasti, eod. tit. & c. 1. eod. tit. in 6.* c.

DECLARATIONES.

1 *In quacunque religione.*] Hoc Decreto, & 19. *infrà*, §. *Quicunque regularis*, non comprehenduntur omnes regulares militares: sic etiam Rota decidit in vna Triasorensis pensionis, coram Reuerendo Seraphino 11. Decembris 1570 etenim non veniunt in odiosis.

2 *Professio non fiat ante* 16. *annum.*] An professus tacitè iam dudum, sit ve-

ſit verè profeſſus ſicut qui expreſsè poſt annum profeſſus, & tacita profeſſio ſit per hoc c. ſublata? Congregatio cenſuit eſſe verè profeſſum, ſi modo cetera adſint, quæ ius requirit ad inducendam tacitam profeſſionem, & reſpondit hanc non eſſe excluſam per dictum Decretum, ſeruato tamen ibi tempore præfixo.

Moniales quæ eius Ordinis ſunt, qui requirit profeſſionem, ſi tacitam profeſſionem emiſerint, etſi palam & expreſsè id faciendum non fuit, cogendæ non ſunt vt expreſſe profiteantur. Etenim ſingula Monaſteria liberum habent tacitè vel expreſsè profitendi.

3 *Decimum ſextum annum completum.*] Non releuat, quod moniales ſeu regulares fuiſſent deceptæ circa ætatem admiſſæ ad profeſſionem.

Corrigitur hic caput primum de Regularib. in 6. vt in minore 14. ann. &c.

4 *Per annum.*] Continuum ſc. in probatione intra clauſtra, non autem interpolatum: nec Priuilegium aliquod ſuffragatur, cum cenſeatur ſublatum, *infr. c. 22.*

An verò qui vouit ingredi religionem, & in ea perſeuerare, ſi ingreſſus intra annum probationis recedens reuerteretur ad ſeculum, ſit libera voto ex mente huius Decreti Concilij, cùm non poſſit renuntiari anno probationis, ſicut de iure communi? Congregatio declarauit, hoc Decret. Concil. nihil diſpoſuiſſe de voto, cum profeſſio non ſit valida ante expletum probationis annum.

Quia autem Canones permittunt, vt quis poſt ratum matrimonium religionem ingredi poſſit, dubitabatur quid fieret, ſi vnam religionem ingreſſus, de illa tranſeat ad aliam, aut plures, & ita tempus profeſſionis differatur? an ſc. talis compelli poſſit ad tempus hoc breuiandum, maximè cum iſte tranſitus ex vna ad aliam religionem, fieri videatur in fraudem eius qui in ſæculo remanſit? Congregatio ann. 1588. reſpondit, non poſſe compelli.

Hoc anno probationis durante ſi nouitia (curandæ valetudinis cauſſa) de licentia ſuperiorum à Monaſterio exierit, & poſtea reuertatur, eodem tempore profeſſionem emittet, perinde ac ſi nunquam egreſſa fuiſſet.

5 *Profeßio ante facta ſit nulla.*] Profeſſio facta à Moniali ante 16. annum expletum debet ab Ordinario nulla declarari.

Sed quid ſi ex inſtituto alicuius regulæ profeſſio non fiat ante 18. annum completum, (vt ſunt de S. Franciſco de Paula) an ſit eorum profeſſio nulla, ſi iam emiſerint poſt tempus Concilij, ſed ante tempus in eorum Regula ſtatutum? Siquidem ex verbis Regulæ non annullatur talis actus profeſſionis, ſed tantum imponitur pœna eum reijciendi, & eget confirmatione ſuperioris? Cenſuit Congregatio profeſſionem tenere, *argumento c. Ad Apoſtolicam, de Regul.*

6 *Aut ad alios quoſcunque effectus.*] Si mulier 12. annis maior ingrediatur Monaſterium, & intra duos menſes habitum ſuſceperit, ex-

pleto 16. anno & lapso anno probationis, professionem emittat iuxta hoc Decretum, interea verò exspectet donec annus probationis labatur, & professio sic emittatur.

Qui emisit professionem intra annum probationis, non est obligatus, neque ad Religionem in genere, neque in specie, nec etiam in foro conscientiæ illi indicta est obligatio.

Congregatio alias respondit, tacitam professionem induci per annum, & diem computandum à die post decimum sextum annum expletum eius qui Monasterium ingressus est.

Item Congregatio censuit, tacitam professionem in his Decret. 15. & 16. non esse exclusam, seruato tamen tempore ibi præfixo, & concurrentibus alijs ad tacitam professionem requisitis. *Supra hoc cap. in initio.*

In religione Sancti Basilij approbata in sui initio fiebat expressa professio trium votorum, sed tempore, quo (de cuius initio non est memoria) regulari obseruantia collabente, eius Monasteria commendata fuerunt, desijt emitti consueta professio, quia nec erat caput aliquod religionis. Dubitatur itaq; an illi, qui huiusmodi religionis habitum de manibus Commendatarij, vel Prioris, vel expressè professione suscepta per aliquot annos gestarunt, tacitè professi intelligantur quoad regulam Sancti Basilij? Congregatio censuit tacitè professos.

Congregatio coram Cardinali Alciato diffiniuit, caput hoc de Militaribus religionibus non loqui, quia in odiosis non veniunt Hierosolymitani, *Sylu. vers. relig. n. 4. Suprà hoc c. §. In quacunque.*

Licet Hierosolymitani milites dicantur regulares, idq; iuxta *Abb. rub. de regul.* tamen non comprehenduntur sub hoc cap. vnde & in his non requiritur ætas præscripta per Concilium.

Post professionem quilibet regularis etiam extra claustra degens, si moriatur cum habitu, iure omnia bona sua mobilia & immobilia acquirit Ordini, in quo professus est, & visa quadã Bulla Pij V. Paulo post Rota decreuerat in fauorem militiarum, quod ipsi per Concilij verba non comprehenderentur. At nouissimè mense Iulij 1592. censuit Congregatio, milites Hierosolymitanos è nouo ipsorum statuto inhærente hoc Decreto comprehendi.

REMISSIONES.

α Vide Frat. Emman. quæst. Regul. tom. 2. qu. 2. art. 7. & tom. 3. qu. 13. artic. 4. & qu. 15. art. 1. 2. 7. & 8. P. Azor. inst. moral. p. 1. lib. 12. cap. 4. Pat. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 18. numer. 385. cum sequentib. Petr. Ledesm. in Summ. p. 2. tract. *Del estado de los Relig. cap. 7.*

β An per Concil. in præsenti sublatæ sint tacitæ professiones? Affirmant

mant aliquas tantùm, non omnes esse abrogatas, Fr. Emman. tom. 3. q. 17. art. 1. P. Azor. d. c. 4. qu. 6.

γ An Milites in emittenda professione comprehendantur sub hoc Decreto? Affirmant Nauar. cons. 5. sub tit. de his quæ vi. Frat. Emman. in Sum. tom. 2. c. 8. num. 2. concl. 1. Stephan. Grat discep. forens. c. 363. num. 27. Negant Rot. nouiss. p. 1. decis. 191. Fr. Ludou. Beja Respons. casuum consci. p. 4. casu 28. per totum, latè Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 8. à nu. 61. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 44. n. 8. Flam. de Resign. li. 6. qu. 2. n. 117 cum seqq. vbi nu. 120. dicit Milites Hierosolymitanos comprehendi sub hoc Decreto, ex nouo ipsorum statuto, huic Decreto adhærenti.

δ *Ante decimumsextum annum expletum.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Moniales § 2. pag. 233. P. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 2. col. 1167. & lib. 13. cap. 9. col. 1316. P. Sanch. de Matrim. li. 2. disp. 24. n. 22. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 8. dub. 2. & 4. Pet. Ledesm. in Sum. p. 2. tract. *del stado de los Religiosos en comun. cap. 7.* Neq; hoc casu malitiam supplere ætatem asserit Aloys. Ricci. Curiæ Archiepis. Neapol. decis. 122.

ε *Quam per annum.*] An continuum debeat esse? Affirmant Nauar. cons. 52. sub tit. de Regularibus, num. 2. Pat. Henriqu. in Summa lib. 13. cap. 40. §. 2. in medio, Flamin. de Resignat. lib. 3. quæstion. 13. numer. 11.

ζ Quòd potest compleri extra monasterium cum licentia, resoluunt Nauar. d. cons. 52. nu. 4. & cons. 41. n. 3. de Regularib. & cons. 16. de Clericis non resid. nu. 3. Flamin. d. q. 13. num. 12. Fr. Emman. tom. 3. quæst. 15. art. 8. Fr. Beja Respons. casuum consc. p. 4. casu fin. in vltimis verbis.

η Quòd annus probationis possit impleri ab eo, qui nondum expleuerit annum decimumsextum, & vi talis probationis possit probatus admitti ad professionem expleto 16. anno, tenent Nauar. cons. 30. de Regul. n. 1. P. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 12. ca. 4. q. 9. P. Valer. Reginald. d. li. 18. nu. 385. prope finem.

θ An nouitius, etiam de consensu Prælati, & conuentus, possit renunciare anno integro probationis? Negant Nauar. cons. 33. sub tit. de Regularib. Beja d. casu fin. vers. Tertiò, vbi à princip. probat professionem nouitij ante annum probationis factam in mortis articulo esse validam: teneri tamen nouitium, si conualuerit, & ex ea infirmitate non decesserit, complere postea integrum probationis annum, & professionem de nouo emittere, vide Fr. Emman. tom. 3. q. 15. art. 6 Pet. de Ledesm. d. c. 7. concl. 2. diffic. 1.

ι *Professio autem antea facta sit nulla.*] Vide Bejam d. p. 4. casu 7. Fr. Emman tom. 3. qu. 17. art. 5. & vide ad quid P. Sanch. de Matrimon. lib. 2. disp. 24. num. 6. & lib. 7. disput. 37. num. 45. cum seq. Et quòd allegans se non esse professum, probare debeat, decidit Rot. diuers. decis. 216. par. 2. Nec in dubio professionem præsumi affirmat Pute. dec.

dec.108.lib.1. Professio verò an possit per testes probari? Vide apud Vincent. de Franch. decis. 483.

CAPVT XVI.

Renunciatio aut obligatio quæcunque, fiat intra duos menses proximos ante professionem, alioquin est nulla. Nouitij inuenti habiles sine mora admittantur ad profitendum, aut è monasterijs eijciantur. Nihil innouatur in pio instituto clericorum Societatis Iesu. Ne illaqueentur nouitij aut nouitiæ &c.

1 α β γ NVlla quoque δ *renunciatio*, 2 *aut obligatio*, ε *antea facta*, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuscumque causæ piæ, valeat, 3 *nisi* ζ *cum licentia* η *Episcopi*, siue eius Vicarij fiat 4 *intra duos menses proximos* ante professionem; ac 5 *non alias* intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione: aliter verò facta, etiam si cum huius fauoris expressa renunciatione, etiam iurata, θ *sit irrita*, 6 *& nullius effectus*. a ι *Finito tempore* nouitiatus, 7 *Superiores*, *nouitios*, 8 *quos habiles inuenerint*, 9 *ad profitendum admittant*; aut è monasterio eos eijciant. Per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innouare, aut prohibere, κ *quin Religio Clericorum Societatis Iesu*, iuxta pium eorum institutum, à sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & eius Ecclesiæ inseruire possint. λ *Sed neque ante professionem*, excepto victu, & vestitu, nouitij, vel nouitiæ illius temporis, quo in probatione est, quocunque prætextu, à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius monasterio 10 *aliquid ex bonis eiusdem* tribuatur; 11 *ne hac occasione discedere nequeat*, quod totam, vel maiorem partem substantiæ suæ monasterium possideat; nec facilè, si discesserit, id recuperare possit: quin potius præcipit sancta Synodus 12 *sub anathematis pœna dantibus*, & recipientibus, ne hoc vllo modo fiat; & 13 *vt abeuntibus ante professioné* μ *omnia restituantur*, quę sua erant. Quod vt rectè fiat, Episcopus, etiam per ν *censuras Ecclesiasticas*, si opus fuerit, compellat.

a c. eum causam, in fi. de elect.

DECLA-

DECLARATIONES.

1 *Nulla quoq; renunciatio.*] Hoc cap. non habet locum in puellis, quæ educationis gratia manent in monasterijs, neque procedit hoc cap. in testamento aut vltima voluntate, vel eleemosinis.

2 *Aut obligatio, antea facta.*] Vox *antea* respicit tempus quod secutum est ipsum ingressum. Ideoq; valida est donatio facta ante susceptionem habitæ, non autem illa quæ à tempore susceptionis præcessit duos menses qui sunt ante professionem.

Quoad decretum Concilij respondit Congregatio, se non comprehendisse quoddam depositum illarum pecuniarum, quæ dotis seu eleemosynæ nomine Monasterio dantur siue deponuntur in publico Banco, siue penes alium; qui eas Monasterio dare debeat post professionem emissam.

Improbatur pariter cautio Bancaria in euentum restitutionis, ac etiam inuentionem mutui colorati, quod parentes nouitiarum in dotem destinatam, sub nomine mutui singuli Monasterio numerarent, etenim omnibus istis modis lex Concilij circumuenitur.

Quod si renunciatio ante susceptum habitum facta fuerit, vel ante ingressum Religionis (quamuis renuntians foret acceptatus) Concilium non habet locum, loquitur enim de sumentibus habitum, vel intrantibus religionem. Sed si donatio vel Renuntiatio facta fuerit intuitu Religionis ingrediendæ: tunc tanquam facta in fraudem huius canonis, videtur subesse huic dispositioni ex sententia congregationis.

3 *Nisi cum licentia Episcopi.*] Hac licentia omissa, & professione sequuta, nulla est renunciatio.

4 *Intra duos menses proximos*] Renunciatio à Nouitiis facienda intra duos menses vltimos, antequam professio emittatur, fieri debet. Hæc verba verificantur, etiamsi vltra plures menses anni probationis professio fuerit prorogata. Neq; enim Renuntiatio facta cum licentia Episcopi, siue eius Vicarij, intra duos menses proximos, tempore quo professio emitti legitimè potuisset, censebitur inualida, ex eo quod actualis professio per aliquot menses dilata fuit.

5 *Non alias intelligatur.*] Si renuntians tempore Renuntiationis compleret 16. annum, Renuntiatio esset valida, dummodo facta sit cum licentia Episcopi, seu Vicarij, iuxta hoc Decretum intra duos menses proximos ante professionem.

6 *Et nullius effectus.*] Idem dicendum est, si Renuntians esset tacitè professus, licet renuntiasset duobus mensibus, vt hic, ante professionem expressam.

7 *Superiores, Nouitios, &c.*] Hæc verba respiciunt tantum ad habiles, non autem ad inhabiles. Et ita ex licentia S. D. N. explicante hunc textum Illustrissimo Cardinali Carauellanensi, censuit Congregatio sub

ſub die 19. Iulij 1570. quod dictum tempus nouitiatus eſt arbitrarium.

8 *Quos habiles inuenerint.*] Si inhabilitas ex infirmitate proueniat, poterit prorogari tempus, donec duret probabilis ſpes recuperandæ ſanitatis.

9 *Ad profitendum admittant.*] Fuit dubitatum, an Monialis, quæ emiſerat profeſſionem, & deinde probabiliter dubitans ſe non fuiſſe baptizatam de nouo ad cautelam baptizata fuit, debeat de nouo emittere profeſſionem, & dato quod ſic, an debeat exſpectare per annum? Fuit reſolutum ſub die 10. Decemb. 1588. profeſſionem ligare, verùm debere eam ad maiorem cautelã iterum emittere profeſſionem, exſpectato alio anno, & fuit allegatus Abbas in c. 1. & 2. de preſbyt. non baptizato.

10 *Neque aliquid ex bonis eiuſdem tribuatur.*] Ne quidem eo caſu quo aliquid tribueretur non ex puellæ bonis proprijs, ſed ex illorum bonis, qui ſunt parentes, vel conſanguinei.

11 *Ne hac occaſione diſcedere nequeat.*] Quod ſi diſceſſerit intra tempus probationis, & dos ſoluta eſſet; erit reſtituenda hæredibus vnà cum fructibus, ſi quos Monaſterium percepiſſet, deducto tamen victu, & veſtitu, non tamen pacto, quo talia diceret antequam habitum in Monaſterio ſuſciperet: *etiamſi pactum eſſet irritum, & ſi eſſet immemorabilis conſuetudo reſtituendi.* Debetur dos promiſſa monaſterio pro moniali defuncta profeſſa, non obſtantib. alimentis perſolutis eidem Moniali, dum ipſa viueret, & pacto, quod ſemper eſſent eis perſoluenda dicta alimenta, donec ſolueretur dos.

12 *Sub anathematis pœna dantibus.*] Non incurritur ipſo facto, & abſolutio non eſt reſeruata *Papæ.*

Puellæ quæ ſunt in Monaſterijs, finito tempore Nouitiatus, ſunt ad profeſſionem admittendæ, ſi habiles inueniantur, ſi verò non, eijciantur è monaſterio.

Profeſſus in vna Religione ad aliam tranſlatus, etiam ad laxiorem, auctoritate tamen Apoſtolica, non poteſt renuntiare anno probationis, vt in hoc Decreto: nec illã renunciatione per ſuperiorem facta, ad ipſam profeſſionem intra annum poteſt recipi, ſed iterum debet profiteri, iuxta formam hic traditam.

13 *Et vt abeuntibus ante profeſſionem omnia reſtituantur*] Etiam cum fructibus, ſi qui ſint, deductis tamen alimentis à Monaſterio præſtitis, *Sup. hoc c. §. ne hac occaſione.*

Si Nouitius ſit ſui iuris, & non habeat parentes, non poteſt in ingreſſu Religionis præter victum aliquid donare Religioni, amore Dei, vt Congregatio reſpondit, ex verbis expreſſis huius Decreti. Ad dubium aũt, an idem poſſit in ipſomet ingreſſu donare ſeipſum, & omnia bona ſua Religioni, vt fiebat olim, dummodo in iſtis caſib. non ſit poſita pœna excommunicationis, reſpondit ſimiliter Congregatio, omnes huiuſmodi donationes, quæ fiunt ab iis, qui vt no-

nitij

uitij fiant, ingrediuntur, animo profitendi legitimo tempore, comprehendi hoc Decreto.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. qu. Regul. tom. 3. qu. 47. art 8. P. Azor. inst. Moral. p. 1. li. 12. cap. 2. col. 1169. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 139. vers. Antequam, P. Less. eod. tract. l. 2. c. 41. dub. 4. n. 40. P. Valeri Reginald. in praxi fori pœniten. lib. 18. n. 397. Aloys Ricci. in collect. deci. p. 2. collect. 454. Ceuall. Communium contra Communes q. 806. nu. 13. cum seqq. latissimè Aluar. Valasc. de Partitione c. 16. n. 12. cum seq. Lusit. Benedict. Ægid. in Repet. l. vni. Cod. de Sacrosanct. Eccles. p. 4. §. 2. per totum.

β Hoc Decretum non procedere in Testamentis, donatione causa mortis, & codicillis, resoluunt Nauar. Comment. 2. de Regular. n. 30. Gasp. Thesaur. decis. 56. Henriqu. decis. 21. P. Azor. d. p. 1. lib. 12. ca. 2. q. 14. Fr. Emman. tom. 3. q. 16. art. 1. Aloys. Ricci. in collect. dec. collect. 584. P. Lessi. de Iustit. li. 2. c. 41. n. 40. Valasc. d. c. 16. à nu. 13. Lusit. Ægid. d. §. 2. n. 21. cum seqq. & num. fin.

γ *Renunciatio.*] Procedere in renunciatione beneficii, etiam ante ingressum, intuitu religionis facta, nisi paulò ante professionem, quando scilicet, ad illam est receptus à fratribus, & omnia sunt parata ita vt moraliter loquendo professio indubitanter sequi debeat, resoluunt Fr. Emman. tom. 1. q. 32. art. 2. Flamin. de Resign. li. 3. q. 13. n. 3. cum seqq. P. Azor. inst. Moral. p. 2. li. 7. c. 20. q. 6.

δ *Antea facta.*] Vtrùm renunciatio, seu donatio bonorum facta ab existente adhuc in sæculo, prætextu, & intuitu ingressus Religionis, stante dispositione huius cap. valida sit? Negat P. Lessi. d. lib. 2. ca. 41. n. 40. vers. Secundò. Affirmant hoc Decretum non habere locum in renunciatione facta ante susceptionem habitus, Quarant in summa Bullarij, verbo Monasteria, & conuentus, pag. 330. vers. Dubium illud. Stephan. Gratian. decis. 37. n. 2. Aluar. Valasc. d. ca. 16. nu. 22. cum seq Benedict. Ægid. in Repet. d. l. 1. p. 4 §. 2. n. 22. ad finem.

ε Vtrum Testamentum ante ingressum Religionis factum sequuta professione rumpatur? Et an ante professionem possit expresse reuocari? Vide Glos. §. Testamentum q. 34. num 2. Fachin. lib. 6. Controuers. c. 14. & 15. Carol. Tapi. ad Auth. Ingressi, verbo ideoque nec de his, à n. 64. Cod. de Sacros. Eccl. Mench. de Success. creat. li. 2. §. 20. n. 29. & de Success. progres. li. 1. §. 1. n. 52. Guttier. in c. Quamuis pactum, verbo, Dum nuptui tradebatur, num. 4. & Canon. lib. 2. ca. 1. Molin. lib. 2. de Primogen. c. 9. à n. 38. Matiens. l. 1. gloss. 3. n. 4. tit. 4. li. 5. nouæ Recopil. Cornel. ad Gom. l. 3. Tauri nu. 13. Spin. de Testam. in Gloss. Rub. p. 6. nu. 3. P. Molin. de Iustit. tract. 2 disp. 139. & disp. 604, num. 3. Ceuall. Commun. contra Communes q. 61. & q. 221. P. Azor. institut. Moral.

Moral.p.1.li.12.c.8. Castill. Quotid.lib.1.de Vsufructu cap.65.n.6.& lib.3.c.12.nu.30. plures ex antiquioribus refert Cened.ad Decretum collect.50.n.3.& ex nostris Lusitanis Gam. decis.316.nu.5.& 6.& decis.375.n.5. Cost.in ca.Si pater, verbo testatorem, num.8.& 10. Cald. Pereira in l. Si curatorem, verbo Sine curatore, nu.59. & de Nomin. quæst.6.num.5.cum seqq.& de potestate elig.cap.8.num.17. Valasc. de Partitionib.cap 16.num.14. Fr.Emman.qu.Regul.tom.3.quæst.9 artic.3.

ζ *Cum licentia.*] Quòd debeat interuenire ante actum, vel in ipso actu, affirmant iuxta Bart.doctrinam in l.si quis mihi bona, §.iussum ff. de acqu.hære. Tiraq.de iure mar.gloss.6. num.3. cum seqq. Chassan.in consuetud. Burgund.Rub.4.§.2.gloss. *Sans licence,* fol.130.& §.7.gloss. *Sicen,* fol.160. Cened.pract.& Canon.quæst.li.1.quæst.30. num.78.

η *Episcopi.*] Non sufficere superioris, tenet Fr.Emman.tom.2. qu.47.art.14.

θ *Sit irrita, & nullius effectus.*] Vide Nau.cons.7.& 8.de donation. P.Azor.Inst.Moral.p.1.lib.12.c.18.vers.52.

ι *Finito tempore.*] An professio possit differri? Vide Nau.cons.29. de Regularib.& vide quid cons.30. Fr.Emman.tom.3.q.15.art.10.in fin. & qu.17.art.6.

κ *Quin religio Clericorum Societatis Iesu.*] Vide Ioseph.Ludou.Perus.decis.77. Et quod sint veri Religiosi, tuentur P.Azor.Inst.Moral. p.1.lib.13.c.7.col.1302. Fr.Emman.tom.1.qu.56.artic.1.& Vide quid tom.2.q.47.art.16. Fr.Ioan.de la Cruz de statu Relig.li.1.c.2.concl.5. vers. Ex dictis.

λ *Sed neque ante professionem.*] Vide Fr.Emman.tom.2. q.47.artic.5. & qu.48.art.5. Valasc.de Partit.c.16.nu.32. Stephan.Grat.discept. forens.c.363.n.18. & 19.

μ *Omnia restituantur.*] Vide Zerol.in praxi Epis.p.1. verbo Moniales §.3.& p.2.eodem verbo, vers.11.pag.73.

ν *Censuras Ecclesiasticas, &c.*] Quid si hoc non fuisset expressum? Vide P.Sanch.de Matrim.li.7.disp.33. n.23.

CAPVT XVII.

Virgines volentes habitum religionis assumere, sint maiores duodecim annis; & examinentur ab Ordinario, sicut & ante emissionem professionis. Proinde Præfecta monasterio certiorem faciat Episcopum ante mensem finiti nouitiatus.

1 α LIbertati professionis virginum Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus, statuit atque decernit, vt, si puella,

ſi puella, quæ habitum regularem ſuſcipere voluerit, 2 *maior duodecim annis ſit,* 3 *non ante eum ſuſcipiat;* & *nec poſtea ipſa* vel alia 4 *profeßionem emittat,* 5 *quàm explorauerit Epiſcopus,* vel, eo abſente, vel impedito, eius Vicarius; aut aliquis eorum ſumptibus ab eis deputatus, 6 *virginis voluntatem diligenter,* 7 *an coacta, an ſeducta ſit,* an ſciat quid agat: & ſi voluntas eius pia, ac libera cognita fuerit, habueritque conditiones requiſitas iuxta monaſterij illius, & Ordinis regulam; nec non monaſterium fuerit idoneum; 8 *libere ei profiteri liceat;* 9 *cuius profeßionis tempus ne Epiſcopus ignoret,* 10 *teneatur* Præfecta monaſterio eum, ante menſem certiorem facere, quòd ſi Præfecta certiorem Epiſcopum non fecerit, quamdiu Epiſcopo videbitur, ab officio ſuſpenſa ſit.

DECLARATIONES.

1 *Liberati profeſſionis.*] Virgines antequam ingrediantur Monaſterium, adducantur ad matronas honeſtas, nec ſanguine illis coniunctas, nec aliquo modo ſuſpectas, vbi remotis omnibus earum propinquis, examinentur ab Epiſcopo earum voluntates. Etenim omnimodo libertas requiritur in Monaſticæ vitæ delectu; pro qua libertate obtenta eſt cauſſa cuiuſdam Dominæ, ad annullandam eius profeſſionem metu reuerentiali factam, anno 1586. menſe Feb.

Ex puella, cuius deliberatio in dubium reuocatur, Ordinarius diligentiſſimè quærere debet, an Deo religioſè inſeruire, atque inter moniales apud quas eſt, profeſſionem emittere, an verò nubere velit: & hoc fieri debet neceſſarijs interrogationibus, & quicquid reſpondet, deſcribi debet à publico Notario, præſentibus teſtibus idoneis, quæ quidem puella, ſi ob aliquam cauſſam probabilem videtur Ordinario non eſſe examinanda ad monaſterij crates, examinari debet in Eccleſia eiuſdem Monaſterij, vel alio religioſo loco, qui aptior & commodior videbitur. *Infr. hoc c.* §. Epiſcopo N.

2 *Maior 12. annis ſit.*] Congregatio cenſuit, non eſſe diſpenſandū, vt puellæ quæ duodecimum annum non compleuerunt, poſſint habitum in Monaſterio ſuſcipere.

3 *Non ante eum ſuſcipiat.*] Vtrumq; ſpectat ad Epiſcopum, tam ante ſuſceptionem habitus, quam ante profeſſionis emiſſionem, explorare voluntatem puellæ, non obſtante quod Monaſterium ſit Regularibus ſubiectum, vel alias exemptum à Iuriſdictione Epiſcopi.

4 *Professionem emittat.*] Non admittitur puella ad professionem ante annum decimum sextum expletum. Quod si puella in 12. ætatis anno matrimonio coniuncta, & Religionem ingressa sit, cogendus est sponsus per quatuor annos exspectare, vsq; dum illa profiteatur, nec permitti potest transire ad vota, vbi illa per annum in dicta Religione permanserit, prout responsum fuit à Sacra Congregatione anno 1580.

Virgines à quibus facienda est professio, si clausura monialium facta sit, examinandæ sunt ab Ordinario intra Monasterium ad cancellos seu crates ipsarum monialium, & clausura facta Ordinarius obtinere debet à monasterio ingressum.

Episcopo N. scriptum est ne extra cancellos monialium examinaret puellas facere volentes professionem, vel si haberet caussam iustam, vel certam suspicionem, examen faceret in Ecclesia Monasterij, vel in Ecclesia alia.

5 *Quam explorauerit Episcopus.*] Congregatio censuit, Virginum, quæ ab Ordinario examinatæ habitum Religionis susceperunt antequam profiteantur, voluntatem iterum penitus explorandã. Quo igitur tempore professionem facere volunt, etsi nullo ab Ordinario adhibito examine habitum susceperunt, tamen ab ipsis examinentur.

6 *Explorauerit Virginis voluntatem.*] Per hæc verba Congregatio rescripsit, aliquam puellam non debere admitti ante 12. annum ad habitum suscipiendum, cuius caussa requiritur voluntatis puellæ exploratio: non est autem voluntas Congregationis neq; Concilij, vt ante illam ætatem puella admittatur.

Congregatio censuit, Ordinarium non debere explorare voluntatem puellæ, quæ habitum recipit in Monasterio, ad petitionem illius qui vult illam in vxorem ducere, sed exspectandum esse tempus faciendæ professionis, & tunc, si sit suspicio quod instigetur à Monialibus, pro suo officio curabit inde educi in exteriorem Ecclesiam Monasterij, vel in aliam propinquiorem & commodiorem (prout magis conuenire iudicabit) vbi voluntatem eius explorare possit. Quod si nulla sit suspicio, & nullam aliam iustam causam subesse apparebit, tunc non aliò in loco, quam ad crates ferreas Monasterij voluntatem puellæ explorabit.

7 *An coacta, an seducta sit.*] Congreg. censuit, quod inclusa per vim in Monasterium, debet inde educi, & si quid damni ob eam caussam passa est, curari debet, vt indemnitati eius prouideatur, eorum impensis qui talem vim intulerunt, qui debent etiam seuerè castigari. Sed si puella monialis effici velit, desiderij eius compos est facienda, licet pater eius contradicat.

8 *Libere ei profiteri liceat.*] Puellis, quæ sumpserunt sacrum habitum in aliquo Monialium Monasterio, debet ab Ordinario certus dierum numerus 11. vel 20. præfigi, intra quem deliberent, vtrum velint

velint professionem emittere vel non. si noluerint, remitti poterunt ad domos consanguineorum vel affinium.

Omnis puella, præsertim tamen ea quæ inconsulto Episcopo habitum suscepit Religionis, antequam profiteatur, ab Episcopo examinanda est diligenter.

9 *Cuius professionis tempus, ne Episcopus ignoret.*] Postquam Episcopus hac de re & ingressuræ voluntate certior factus fuerit, intra 25. dies examen hoc perficere tenetur, quibus exactis amplius in eo se non intromittat. Sic sacra Congregatio.

Si Monialis, aut nouitia neget se esse professam, Ordinarius audire potest eam, etiam extra monasterium.

10 *Teneatur Præfecta Monasterio.*] Si Superior monialium alicui puellæ habitum dederit, priusquam ab Ordinario examinata fuerit, contra Decreta Concilij facit. Item si moniales professionem fecerint antequam iterum ab Ordinario examinentur, contra Concil. Trid. faciunt. Prior casus si euenerit, tenetur Ordinarius explorare voluntatem earum, quæ habitum tantum susceperunt, antequam in Religione profiteantur. Ab illis autem Sacris Virginibus, à quibus non solum habitus est susceptus, sed iam professio facta est, etiamsi examinatæ non fuerint, nihil Ordinarius præsentatus debet suscipere, sed permittat eas in suo statu permanere, prout Concil. Trid. statuit. In Abbatissas tamen animaduertere potest, debentque per eundem Ordinarium moniales, earumque superiores admoneri, ne illis virginibus dent sacrum habitum, & nihilominus patiantur in Religione profiteri, nisi prius voluntas earum perspecta sit, & explorata ab eodem Ordinario. Contrafacientes ergo poterit idem Ordinarius coercere, non solum pœnis à Conc. Trid. statutis & præscriptis, sed etiam Ecclesiasticis censuris, & alijs iuris remedijs, non obstantibus quibuscunque priuilegijs.

Sumptus à Monialibus in professione, & velo sumendo faciendi taxentur ab Ordinario, & definiantur rebus necessarijs: Pecunia verò reseruata ad earum vestitum in ingressu, detur Abbatissæ.

REMISSIONES.

α Vide Frat. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. cap. 8. in fine.

β *Nec postea ipsa vel alia professionem emittat.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Moniales, pag. 232. & pag. 258. vers. Ad 14. P. Azor. Inst. Moral. p. 1. lib. 12. c. 1. col. 1160. Frat. Emman. quæst. Regular. tom. 3. q. 12. artic. 2. nouissimè P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 4. cap. 18. numer. 32. cum seqq.

Capvt XVIII.

Anathematizantur quicunque cogentes puellam, viduam aut quamcunque mulierem ad ingrediendum monasterium, emittendam professionem, & ad id fauorem dantes, & quoquo modo eidem actui consentientes. Excipiuntur casus iuris.

α ANathemati sancta Synodus subijcit omnes, & singulas personas, cuiuscumque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam Clericos, quàm laicos, sæculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocumque 1 β &c. *coëgerint* aliquam virginem, vel viduam, aut aliam quamcumque mulierem inuitam, *a* præterquam in casibus in iure expressis, ad ingrediendum monasterium, ε *vel ad suscipiendum* habitum cuiuscunque religionis, vel ad emittendam professionem; quique consilium, auxilium, vel fauorem dederint; quique scientes eam non spontè ingredi monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere; quoquo modo eidem actui vel præsentiam, vel consensum, vel auctoritatem interposuerint. *b* ζ *Simili quoque* anathemati subijcit eos, qui sanctam virginum, vel aliarum mulierum voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi, quoquo modo sine iusta causa impedierint. Eaque omnia, & singula, quæ ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet, seruentur non solùm in monasterijs subiectis Episcopo, sed & in alijs quibuscumque. *c* Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pœnitentes, aut Conuertitiæ appellantur: in quibus constitutiones earum seruentur.

a c. de Lapsis, c. Episc. 15. q. 6. c. Impudicas, c. Si homo 27. quæst. 1.

b Cōc. Tolet. 3. c. 10. c. puella, 20. q. 2. c. vltim. 32. quæst. 2.

c Conc. Tol. 4. c. 54. in fin.

DECLARATIONES.

1 *Coëgerint aliquam virginem.*] Si Pater naturalem filiam ea lege institueret hæredem, vt in monasterium ingrediatur, & nisi ingrediatur, instituit ac fundat monasterium, filiæ verò naturali relinquit

quit pro alimentis aureos 25. videretur quidem quod filia eſſet ad ingreſſum religionis coacta, & quod locum haberet iſte præſens textus: Contrarium tamen verius eſt, quia textus hic loquitur per verbum *coëgerit*, & ſic intelligitur de vi incuſſiua, quæ non eſt in caſu prædicto, in quo non poteſt conſiderari alia cauſſa, quam inductiua. Iſta quoque filia etſi erat naturalis, nihil tamen de hæreditate paterna monaſterio ſtruendo deputata poterit ideo prętendere, quia mens teſtatoris videtur fuiſſe, vt haberet monaſterium hæredem. Et ita cenſuit Congregatio ſub die 18. Iunij 1573.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Henriq. in Summ. lib. 11. cap. 19. §. 4. verſ. Secundò, P. Soar. tom. 5. de Cenſur. diſputat. 23. ſect. 5. numer. 8. P. Azor. Inſtitut. Moral. p. 1. lib. 12. c. 5. col. 1160. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 18. num. 375. latiſſimè Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 4. cap. 4. per totum. Frat. Emman. tom. 3. quæſt. 14. art. 3. & quæſt. 17. art. 18. Frat. Ioan. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 1. cap. 8. dub. 4. verſ. Nota, Zerol. in praxi Epiſcopal. p. 1. verbo Moniales, verſ. Ad 22. pag. mihi 261. Pet. de Ledeſm. in Summa p. 2. tract. *del eſtado de los Religioſis*, cap. 5. concl 8.

β *Coëgerint.*] Vide P. Azor. Inſt. Moral. part. 1. lib. 13. cap. 9. quęſt. 2. verſ. Præterea.

γ An cogens mulierem monaſterium ingredi, excommunicetur ingreſſu non ſequuto? Negat Sayr. deciſ. 51. ſub titul. de Sentent. excommunicat.

δ An parentes, qui cogunt filios Religioſorum vitam ſuſcipere, vel qui eos ab eo vitæ genere prohibent, incidant in excommunicationem latam in hoc cap. Negat P. Azor. Inſtit. Moral. p. 2. lib. 2. c. 21. quæſt. 15.

ε *Vel ad ſuſcipiendum.*] An cogentes fœminam ad monaſterij ingreſſum, non vt profiteatur, nec vt habitum ſumat, ſed vt ibi ſæculari habitu retento educetur, donec ætatis aptæ matrimonio ſit, pœnas contentas hic incurrant? Affirmant Nauarr. conſ. 56. ſub titul. de Sentent. excommunication. in 1. edit. & conſ. 6. titul. de Regularib. in 2. edit. Pat. Soar. tom. 5. diſput. 23. ſect. 5. num. 9. Pat. Sanch. d. c. 4. numer. 12. Zerol. in praxi Epiſcop. part. 2. verbo Moniales, verſ. 13. pag. 73.

ζ *Similiquoque.*] Vide Cened. ad Decret. collect. 49. numer. 2. & ad Decretal. collect. 165. num. 5. Sayr. in Claui Regia lib. 5. c. 1. numer. 27. cum ſequentibus.

CAPVT XIX.

Modus procedendi in causa qua quis prætendit se per vim, aut ante ætatem debitam professum fuisse. Quod si habitum antea susceptum dimiserit, puniatur tanquam Apostata, & nullo religionis iuuetur priuilegio. Laxior religio non quæratur, nec occultè habitus religionis feratur.

a c. puella, 20. q. 1. c. cum virum, de reg.

1 α β QVicunque γ *Regularis prætendat*, a se per vim, & δ *metum* ingressum esse religionem; aut etiam dicat, ante ætatem debitam professum fuisse; aut quid simile, 2 *velitque habitum dimittere* quacunque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum; non audiatur, 3 ε *nisi intra quinquennium* tantùm à die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit ζ *coram Superiore suo*, & Ordinario. b Quòd si antea habitum spontè dimiserit, nullatenus ad allegandum quamcunque causam admittatur; sed ad monasterium redire cogatur, & tanquam apostata puniatur: interim verò nullo priuilegio suæ Religionis iuuetur. Nemo etiam Regularis cuiuscumque facultatis vigore 4 η θ *transferatur ad laxiorem Religionem*; nec detur licentia cuiquam Regulari ι *occultè ferendi habitum suæ Religionis*.

b Cōc. Arel. 1. c. vlt. Conc. Arel. 2. c. 25.

DECLARATIONES.

1 *Quicunque Regularis.*] Milites S. Ioannis Hierosolymitani in hoc Decreto comprehenduntur.

2 *Velitque habitum dimittere.*] De ijs, qui exire volunt, committatur Ordinario loci, simul cum Superiore monasterij, vbi emiserunt professionem.

3 *Nisi intra quinquennium.*] Non dentur prorogationes Regularibus, qui manserunt in Religione per quinquennium, vt omninò non audiantur ante Concilij confirmationem, nisi iuxta formam Concil. Trident. & fiat formularium expeditionis.

Felicis recordationis Gregor. XIII. ex sententia Congregationis Concilij declarauit eos, qui per vim & metum se Religionem professos prætenderent, nisi intra quinquennium reclamauerint, eo elapso

pso non esse audiendos, tametsi allegarent vim & metum semper durasse.

Quidam vir Hispanus propter publicum vxoris suæ adulterium illam dimisit, & ipse in partibus longinquis sub Ordinarij obedientia ex Breui Pauli IV. vitam Eremiticam per multos annos duxit, qua relicta ingressus est Religionem S. Basilij, vbi per quinquennium demoratus est, ibiq; professus: sed ante dictæ Religionis ingressum, semel adulterium commisit, & demum examinata fuit eius vita à Prælato Religionis prædictæ, cui clarè omnia sua peccata confessus est. Quibus auditis Prælatus eum habitu priuare voluit, imperans vt aut ad vxorem rediret, aut aliud remedium peteret: Congregatio autem censuit, scribendum esse Ordinario loci dictæ vxoris, qui (proùt iuris est) in isto casu procedat. Tangitur hæc quæstio per Abb. *in cap. Constitutus, & cap Veniens, de conuers coniug.*

4 *Transferatur ad laxiorem religionem.*] Si quis sit translatus ad laxiorem familiam, etiam eiusdem Religionis, debet se conformare bonæ regulæ & modo viuendi illius monasterij ad quod translatus est.

Transitus ad parem vel arctiorem Religionem non fiat nisi cognita causa transeuntis, & vitæ ac morum ratione perspecta, idque ex approbatione Capituli.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Professio, §. 2. vers. Verùm, Nauar. Comment. 4. de Regularib. n. 73. & 77 Fr. Emman. qu Regul. tom. 3. q 17 art. 17. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. li. 1. c. 8 dub. 4. vers. Secunda conclusio, P. Lessi. de Iust. lib. 2. c. 41. dub. 7. n. 63. latissimè P Sanch. de Matrim. l. 7. disp. 37.

β *Quicunque.*] Quòd quæcunq; etiam, resoluit Zerol. in praxi Epis. p. 1. verbo Moniales, vers. Ad secundum respondetur, pag. mihi 233.

γ *Regularis.*] Quòd etiam Ordinum Militarium, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 8. nu. 61.

δ *Et metum*] An professio ob metum reuerentialem parentum facta valeat? Negat Sayr. decis. 91. de Regularib. quem refert Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 932. prope finem.

ε *Nisi intra quinquennium.*] Vide Flam. de Resignat. li. 13. qu 5. nu. 45. cum seqq. Zerol. d. p 1. verbo Professio, §. 1. pag. 289. Fr. Emman. tom. 3. q. 17. art. 16. P. Azor. Instit. Moral p. 1. lib. 12. c. 4. col. 1177 Spin. in Speculo Testam. gl. 12. princ. n. 62. cum seqq. Fr. Ludou. Beja Respons. casuum conscien. p. 4. casu 18. Flores Vari. lib 3. qu. 23 n. 68. vbi resoluit, hoc Decretum non procedere, quando illud quinquenniũ semper currisset tempore inhabili, vtpotè vel durante pupillari ætate, aut durante metu, & eius causa, aut verò durante aliqua causa nullitatis irremissibilis alicuius inhabilitatis personalis.

ζ *Coram superiore suo, & Ordinario.*] Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 36. art. 3. pag. mihi 348. Ludou. Bejam Respons. casuum conscien. p. 4. casu 18. fol. 424. verso.

η *Transferatur ad laxiorem religionem.*] Vide Nau. cons. 56. sub ti. de Regularib. n. 3. P. Azor. Institut. Moral. p. 1. li. 12. c. 14. quæst. 12. vers. In Concil. Trident. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 18. c. 19. n. 412. cum seqq. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 3. collect. 521. latè Fr. Ioann. de la Cruz de statu Relig. li. 1. cap. 7. dub. 3. Sayr. decis. 55. de Regular. vbi resoluit, quòd non obstante hoc Decreto Concilij Trident. & iure communi, Generalis, & superior Religionis ad laxiorem etiam religionem de iusta causa transitum concedere potest, cùm mens, & intentio Concilij non fuerit, iuridicas tollere facultates, hæc Sayr. dicto loco.

θ An Regularis Professus in vna Religione, & strictiorem ingrediens, si ante emissam professionem redeat ad primam, intelligatur redite ex tunc, an verò ex nunc? Vide Triu. Rot. Venet. decis. 33. p. 1. vbi resoluit, quòd intelligitur redire ex tunc, non verò ex nunc.

ι *Occultè ferendi habitum suæ Religionis.*] Vide Fr. Emman. tom. 2. q. 76. art. 3. P. Soar. tom. 5. disp. 23 sect. 4. n. 34 P. Valeri. Reginal. in praxi fori pœniten. li. 18. n. 406. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. li. 1. ca. 7. dub. 4. & c. 2. dub. 4. resoluit, Episcopum monachum teneri portare habitum suæ Religionis, & peccare mortaliter, si deserat habitum suæ Religionis, non tamen manere excommunicatum tanquam apostatam. docet Pet. de Ledesm. in Summa par. 2. tract. 32. c. 3. prope finem.

Caput XX.

Abbates qui sunt Ordinum capita, & alij prædictorum Ordinum Superiores in prædicta monasteria iurisdictionem exercere consueti eam omnino exerceant, visitent loca prætacta, quorum Superiores à Capitulis generalibus, vel Visitatoribus instituantur.

α Abbates, qui sunt Ordinum Capita, ac ceteri prædictorũ Ordinum Superiores, β *Episcopis non subiecti*, quibus est in alia inferiora monasteria, Prioratusve legitima iurisdictio, eadem illa sibi subdita monasteria, & Prioratus, suo quisque loco, atque ordine, ex officio visitent, etiam si commendata existant. 1 *Quæ cùm Ordinum suorum Capitibus subsint*, declarat sancta Synodus, in ijs, *a* quæ aliàs de visitatione monasteriorum commendatorũ

a Sup. sess. 21. de refor. c. 8.

defi-

definita sunt, non esse comprehensa: teneanturque quicumque prædictorum Ordinum monasterijs præsunt, prædictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quæ sunt Ordinum Capita, iuxta sanctæ Sedis Apostolicæ, & cuiusque Ordinis constitutiones visitentur. Et quamdiu durabunt huiusmodi commendæ, Priores claustrales, aut in Prioratibus conuentum habentibus, Subpriores, qui correctiones, & spirituale regimen exercent, à Capitulis generalibus, vel ipsorum Ordinum Visitatoribus instituantur. γ *In cæteris omnibus* præfatorum Ordinum 2 *priuilegia, & facultates*, quæ ipsorum personas, loca, & iura concernunt, firma sint, & illæsa.

DECLARATIONES.

1 *Quæ, cum Ordinum suorum Capitibus subsint.*] Prioratus, qui suis capitibus subsunt, etiam qui sunt Ordinis Hierosolymitani, ab Episcopis visitari non possunt.

2 *Priuilegia, & facultates.*] Hodie ex Bulla Pij V. in fauorem Mendicantium edita, moniales omnes pleno iure Episcopo non subsunt, etenim Regulares sunt exemti & liberati à Superioritate, dominio, & iurisdictione Episcoporum, iuxta ipsorum Regularium priuilegia Apostolica. Hæc verò Bulla fuit tandem reducta ad viam iuris communis, & terminos Concilij Tridentini per Gregorium XIII.

REMISSIONES.

α VIde Pat. Azori. Institut. Moral. part. 1. lib. 12. cap. 18. vers. Sextò.

β *Episcopis non subiecti.*] An Episcopi possint visitare Ecclesias Ordinum Militarium, exigendo rationem à Rectoribus, & ab OEconomis, visitando Confratrias, & Eremitas? Negat Fr. Emman. tom. 1. q. 36. art. 3.

γ *In cæteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia, &c.*] Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 17. art. 9.

CAPVT XXI.

Monasteria collapsa restituantur, personæ non nisi Regulares iis præficiantur, quidam Commendatarij teneantur solemniter profiteri infra sex menses, aut Commendis cedere, &c.

CVm pleraq; monasteria, *a* etiã Abbatiæ, Prioratus, & Præpositturæ ex mala eorũ, quibus commissa fuerunt,

a *Conc. Lat. sub Leone X. Sess. 9. in Bulla, de Refor. Curia.*

runt, administratione, non leuia passa fuerint tam in spiritualibus, quam in temporalibus detrimenta; cupit sancta Synodus ea ad congruam monasticę vitæ disciplinam omnino reuocare. Verum adeò dura, difficilisq; est præsentium temporum conditio, vt nec statim omnibus, nec commune vbiq;, quod optaret, remedium possit adhiberi: vt tamen nihil prætermittat, vnde prædictis salubriter aliquando prouideri possit; primùm quidem confidit, Sanctiss. Romanum Pontificem pro sua pietate, & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse viderit, vt ijs, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ suos conuentus habent, 1 *α Regulares personæ, eiusdem Ordinis expreßè professæ*, & quæ gregi præire, & præesse possint, præficiantur. *α β Quæ verò in posterum* vacabunt, *γ non nisi Regularibus*, spectatæ virtutis, & sanctitatis conferantur. Quo ad ea verò monasteria, quæ Capita sunt, ac Primates Ordinum, siue Abbatiæ, siue Prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupantur; teneantur illi, qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore prouisum, *δ infra sex menses religionem* illorum Ordinum propriam solemniter profiteri, aut ijs cedere: alias commendæ prædictæ ipso iure vacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & singulis fraus aliqua adhiberi possit; mandat sancta Synodus, vt in prouisionibus dictorum monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimatur: aliterque facta prouisio surreptitia esse censeatur: nullaque subsequenti possessione, etiam triennali, adiuuetur.

a Supr. Sess. 14. c. 10.

DECLARATIONES.

1 *Regulares personæ, eiusdem Ordinis expreßè professæ.*] Quærebatur, an vbi Monasteria commendata habent certum numerum professorum & nouitiorum, quibus decedentibus, in loca præmorientium ad portiones perpetuas vacantes alij subrogantur, ius admittendi nouitios ad loca præfata, & ad alias portiones perpetuò instituendi pertineat ad Priores, & Monachos ex hoc Decreto, vel ad Commendatarios, quibus talium monasteriorum regimẽ & administratio in spi-

ſpiritualibus & temporalibus plenariè committi ſolet? Congregatio Concilij, die 14. Auguſti 1586. cenſuit, tale ius ita demum pertinere ad Commendatarios, ſi monaſteria non exiſtant ſub aliqua Congregatione, habente Regulares ſuperiores, & conſuetudo Commendatariorum excluditur.

Hoc Decretum reſtringitur ad ea monaſteria, quæ membra ſub ſe habent, non autem ad ea, quæ (licet Capita Ordinum dicantur) ſine membris tamen ſunt.

REMISSIONES.

α *Eiuſdem Ordinis expreſsè.*] Quòd extranei, id eſt, alterius religionis alumni non poſſunt aſſumi ad Prælationes illius Religionis, vbi non ſunt profeſſi, niſi id auctoritate Apoſt. concedatur, vel conſuetudine introductum ſit, vt ex certo alio gremio eligendo aſſumatur, reſoluit Frat. Emmanuel. quæſt. Regular. tom. 2. quæſt. 52. art. 8.

β *Quæ verò in poſterum, &c.*] Vide Flamin. de Reſign. lib. 4. quæſt. 5. num. 2.

γ *Nonniſi Regularibus.*] Hæc verba eſſe conſultiua, docet Stephan. Grat. diſcept. forenſ. c. 123. num. 12.

δ *Infra ſex menſes Religionem, &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 8. num. 88. Et quòd Reges Hiſpaniæ ſint adminiſtratores Ordinum Militarium, & non Magiſtri, & non faciant profeſſionem, aſſerit Fr. Emman. tom. 2. q. 122. art. 3.

CAPVT XXII.

Superiora decreta omnino obſeruentur, & quidem ſtatim vt potuerint obſeruari.

α HÆc omnia & ſingula in ſuperioribus decretis contenta, obſeruari ſancta Synodus præcipit in omnibus cœnobijs, ac monaſterijs, Collegijs, ac domibus quorumcumque monachorum, ac Regularium, nec non quarumcumque Sanctimonialium virginum, ac viduarum, etiam ſi illæ ſub gubernio militiarum, etiam Hieroſolymitanæ, viuant, & quocumque nomine appellentur, ſub quacumque regula, vel conſtitutionibus, & ſub cuſtodia, vel gubernatione, vel quauis ſubiectione, aut annexione, vel dependentia cuiuſcumque Ordinis, mendicantium, vel non mendicantium,

tium, vel aliorum Regularium monachorum, aut Canonicorum quorumcumq; β *non obstantibus* eorum omnium, & singulorum priuilegiis sub quibuscumq; formulis verborum conceptis, 1 *ac Mare magnum appellatis*, etiam in fundatione obtentis, necnon constitutionibus, & regulis etiam iuratis, atque etiam consuetudinibus, vel præscriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui verò Regulares tam viri, quàm mulieres sunt, qui sub arctiori regula, vel statutis viuunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & obseruantia sancta Synodus amouere non intendit. Et quia sancta Synodus desiderat, vt omnia, & singula supradicta quamprimùm executioni demandentur; præcipit omnibus Episcopis, in monasterijs sibi subiectis, & in omnibus alijs, ipsis in superioribus decretis specialiter commissis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & aliis superioribus Ordinum supradictorum, vt statim prædicta exequantur. Et si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Concilia prouincialia suppleant, & coërceant. Regularium verò Capitula Prouincialia, & Generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia, per deputationem aliquorum eiusdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Resp. & Magistratus, & in virtute sanctæ obedientiæ præcipit, vt velint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & cæteris Præfectis in superiùs contentæ reformationis executione suum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti; vt sine vllo impedimento præmissa rectè exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

DECLARATIONES.

1 *Ac Mare magnum appellatis.*] Omnia priuilegia Sedis Apostolicæ, etiam Maris magni, quatenus sunt contraria Concilio Tridentino, sunt sublata, & ad terminos Concilij redacta. Pius IV. in constitutione edita anno 6. Pontificatus sui.

REMIS-

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 8. art. 6. & to. 2. q. 108. art. 2. in fine, & q. 112. art. 1. & to. 3. q. 23. art. 5. & in expl. Bul. Cruciatæ, §. 5. dub. 3. fol. 33.

β *Non obſtantibus.*] Vide Fr. Emman. d. to. 2. q. 73. art. 3.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

CAPVT I.

Epiſcopi exemplo bono ſint omnibus hominibus, abſtineant ab immodica elargitione bonorum temporalium: ſimiliter & Cardinales.

α OPtandum eſt, vt ij, qui Epiſcopale miniſterium ſuſcipiunt, quæ ſuæ ſint partes, agnoſcant; ac ſe non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, ſed ad labores & ſolicitudines pro Dei gloria vocatos eſſe intelligant, *a* nec enim dubitandum eſt, & fideles reliquos ad religionem, innocentiamque faciliùs inflammandos, ſi præpoſitos ſuos viderint non ea quæ mundi ſunt, ſed animarum ſalutem, ac cœleſtem patriam cogitantes. Hæc cùm ad reſtituendam Eccleſiaſticam diſciplinam præcipua eſſe ſancta Synodus animaduertat; admonet Epiſcopos omnes, vt ſecum ea ſæpè meditantes, factis etiam ipſis, ac vitæ actionibus, quod eſt veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, ſe muneri ſuo conformes oſtendant: in primis verò ita mores ſuos omnes componant, vt reliqui ab eis frugalitatis, modeſtiæ, continentiæ, ac, quæ nos tantopere commendat Deo; *b* ſanctæ humilitatis exempla petere poſſint. β *Quapropter, exemplo Patrum noſtrorum* in Concilio *c* Carthaginenſi, non ſolùm iubet, vt Epiſcopi modeſta ſupellectili; & menſa, ac frugali victu contenti ſint; verùm etiam in reliquo vitæ genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quod à ſancto hoc inſtituto ſit alienum; quodque non ſimplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contem-

a c. magnæ, de voto, c. qualiter, & quando, de accuſ. Suprà; Seſſ. 22. de Reform. cap. 1. in prin.

b *Pſal. 101. Eccl. 3. 35. & 66. Matt. 10. & 18.*

c *Conc. Carthag. 4. c. 15. Conc. Tolet. 3 c. 7. c. Epiſcopus, 41. diſt. c. pro reuerentia, 44. diſt. Supr. Seſſ. 3.*

a Conc. Antio. c. 25. c. quisquis, c. sint manifesta, c. Episcopus. & c. res Ecclesiæ, cum seq. 12. q. 2.

b Canon. Apost. 39. & 75. dist. 86. c. est probanda.

temptum præ se ferat. *a* Omnino verò eis interdicit, ne ex redditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaresue suos augere studeant: cùm & Apostolorum *b* Canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, *γ quæ Dei sunt*, *δ ε consanguineis donent*, sed si pauperes sint, ijs, vt pauperibus distribuant; eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa: immo, quàm maximè potest, eos sancta Synodus monet, *ζ vt omnem humanum* hunc erga fratres, nepotes, propinquosq; carnis affectum, vnde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quæ verò de Episcopis dicta sunt, eadem non solùm in quibuscumq; beneficia Ecclesiastica, tam sæcularia, quàm regularia obtinentibus, pro gradus sui conditione obseruari, *c* sed & ad Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit: quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem cum vniuersalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas videri potest, non ijs etiam virtutum insignibus ac viuendi disciplina eos fulgere, quæ meritò omnium in se oculos conuertant.

c Conc. Lat. sub Leone X. Sess. 9. de Reform. Curiæ.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 20. num. 69. vers. Secundum, P. Ledesm. in Sum. p. 2. tract. 32. cap. 3. *del estado de los Obispos*, concl. 24. dub. 1.

β *Quapropter exemplo Patrum nostrorum, &c.*] Vide P. Azori. Inst. Mor. p. 2. lib. 7. c. 8. q. 1. vers. At enim contra hos, pag. 837.

γ *Quæ Dei sunt.*] Vide Innocent. in cap. Cum super, n. 3. de Causa possess. & propr. Tiraquel. de Constit. limit. 16. n. 3. Nau. Comment. 2. de Regul. num. 3.

δ *Consanguineis donent.*] Vide Ceuall. Com. contra Commun. q. 388. nu. 33. Fr. Ludou. Beiam. Respons. casuum conscient. p. 2. casu 25. fol. 240. Pat. Paul. Comitol. Respons. Moral. lib. 1. quæst. 70. num. 20. Cald. Pereira de Potestate elig. cap. 13. n. 13.

ε An Prælati possint bona Ecclesiæ suis cognatis in Emphyteusim concedere? Vide Concil. Brachar. 4. act. 5. c. 28. Menoch. Cons. 79. nu. 1. & 4. cum seqq. Surd. de Alim. tit. 8. priuil. 92. n. 2. Flam. de Resign. li. 9. q. 17. n. 124. P. Azor. Inst. Moral. p. 2. li. 9. cap. 2. Cardoso in praxi iudicum, verbo Emphyteusis, n. 21. Cald. d. cap. 13. n. 2. 8. & 11.

ζ *Vt omnem humanum, &c.*] Vide Nau. de Spolijs Cleric. §. 19. n. 2.

Capvt II.

Profeßio fidei emittenda est ab omnibus gradum aliquem hic nominatum adepturis, aut beneficium Ecclesiasticum obtenturis, ipsis Vniuersitatibus, verbi diuini interpretibus, ac Doctoribus.

a COgit temporum calamitas, & inualescentium hæresum malitia, vt nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præsidium videatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscobus, Episcopis, & omnibus aliis, qui de iure, vel consuetudine in Cōcilio prouinciali interesse debent, vt in ipsa prima Synodo prouinciali, post finem præsentis Concilij habenda, ea omnia, & singula, quę ab hac sancta Synodo definita, & statuta sunt, palàm recipiant, necnon veram obedientiam summo Romano Pontifici spondeant, & profiteantur, simulq; hæreses omnes à sacris Canonibus, & Generalibus Concilijs, præsertimq; ab hac eadem Synodo damnatas, *a* publicè detestentur, & anathematizent. Idemq; in posterum quicumq; in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposq; promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipsi interfuerint, omninò obseruent. Quòd si quis ex supradictis omnib. quod absit, renuerit, Episcopi comprouinciales statim summū Romanum Pontificem admonere sub pœna diuinæ indignationis teneantur; interimq; ab eiusdem communione abstineant. Cæteri verò omnes, siue in præsenti, siue in futurū beneficia Ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana conuenire debent, idem, vt suprà, in ea Synodo, quæ primo quoq; tempore celebrabitur, faciant & obseruent: aliàs secundū formā sacrorū Canonū puniantur. Ad hæc, oēs ij, ad quos Vniuersitatum, & 1 *studiorum generalium cura*, visitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, vt ab eisdem Vniuersitatibus Canones, & decreta huius sanctæ Synodi integrè recipiātur, ad eorumq; normam Magistri, Doctores, & alij in eisdem Vniuersitatibus ea, quæ

a c. sicut & nos excommunicamus, in 1. de hæret. c. 2. in fin. de sum. Trin. cū sim.

b Ca-

a Vide Sess. 5. c. 1. de Reform.

a Catholicæ fidei sunt, β doceant, & interpretentur, seque ad hoc institutum initio cuiuslibet anni solemni iuramento obstringant: sed & si aliqua alia in prædictis Vniuersitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis, & disciplinæ Ecclesiasticæ augmento emendentur, & statuantur. Quæ verò Vniuersitates immediatè summi Romani Pontificis protectioni, & visitationi sunt subiectæ; has sua Beatitudo per eius delegatos eadem, qua suprà, ratione, &, prout ei vtilius visum fuerit, salubriter visitari, & reformari curabit.

DECLARATIONES.

1 *Studiorum generalium cura.*] Decretum est, vt fiat Bulla, per quam in omnibus Gymnasijs lectores omnes iubeantur profiteri Catholicam fidem, iuxta tempus à Bulla præfinitum, & eos qui doctoratus insignibus ornandi sunt, non prius debere ornari, quam obseruata sit eorum fides & vita Catholica, de quibus omnibus fiat processus *in forma gratis* per promotores in Collegio, antequam approbentur ad assumtionem gradus.

Episcopus debet auctoritate propria curare, vt professio fidei iuxta formam Bullæ Pij Quarti, fiat ab ijs, qui in Gymnasijs Diœceseos suæ gradum Doctoratus deposcunt, in reliquis aliis prædicta Bulla seruetur.

Irriti sunt Doctoratus, in quibus adhibita non fuit professio fidei iuxta Bullam Pij IV. iam dictam.

Idem Pius IV. per aliam Bullam ad hanc fidei professionem teneri voluit omnes Doctores, Magistros, Regentes, & alios quoscunq; ac cuiuscunque artis & facultatis professores; siue clerici, siue laici sint, vel cuiuscunque Ordinis Regulares; qui docere vel promoueri voluerint. Vnde Ordinarij eorum locorum, vbi studia vigent, negligentes à Doctoribus hanc fidei professionem exigere puniendi sunt. Siquidem ad emittendam hanc fidei professionem tenentur omnes docentes artes liberales, qui antequam ad docendum admittantur, possunt arbitrio Episcopi prohiberi, donec de eorum moribus informationem susceperit. Idem dicendum est de his, quibus per aliquam Vniuersitatem testimonium conceditur, & hoc non solum Bullæ Pij Quarti, sed etiam Concilij Tridentini Decreto conforme est.

Congregatio censuit, Bullam Pij IV. de emittenda fidei professione editam, locum etiam habere in docentibus prima principia Grammati-

maticæ, Arithmeticæ, Musicæ, & aliarum artium, licet publicam scholam non facerent. Informationem quoq; & processum summarium, quantum Episco. sufficere videbitur, fieri necessum est.

Quo ad pœnas verò in eadem Bulla contentas, Congregatio censuit in locis in quibus non sunt Gymnasia publica, dictam Bullam non videri eas Ordinariis imposuisse, si patiantur aliquem quoquo modo docere literas, priùs quàm fidei professionem faciat.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 13. num. 163. & 164. vers. Vnde. Per schedulam Regalem Regis Philippi II latam apud Madritum mense Iulii, Anno Domini 1564. commendari Episcopis, & Prælatis huius Concilii publicationem, vt ipsum obseruent, & exequantur, & Correctoribus præcipi, vt ad id suum fauorem, & auxilium impartiantur, referunt Frat. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 63. artic. 19. Bouadil. in sua Politic. lib. 2. cap. 18. num. 194.

β *Doceant & interpretentur.*] Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 11. art. 3. P. Henriq. lib. 7. de Indulgent. cap. 29. §. 4. P. Val. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 20. num. 53. in fine, vbi resoluit, in Bulla edita in confirmationem Concilij Trid. à Pio IV. non esse sermonem de interpretationibus, quæ in scholis fiunt docendo.

CAPVT III.

Excommunicationis gladius non est temere stringendus, sed maturè, ac vbi executio realis ac personalis fieri nequit. Legatur bene ac seruetur huius capituli tenor.

1 α QVamuis a excōmunicationis gladius neruus sit Ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continendos in officio populos valde salutaris; 2 *sobriè tamen*, magnaque circumspectione exercendus est: cum experientia doceat, si temerè, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quàm formidari, & perniciem potius parere, quàm salutem. 3 β *Quapropter excommunicationes illæ*, quæ monitionib. præmissis, 4 *ad finem reuelationis*, vt aiunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, 5 *à nemine*

a c. dilecto, de sent. excom. in 6. c. mult. in prin. 2. q. 1. c. visis, in fin. 16. q. 2. c. corripiantur, 24. q. 3.

 pror-

prorsus, 6 γ *præterquam ab Episcopo*, decernantur; & tunc non aliàs, quàm ex re non vulgari, causáq; diligenter, *a* ac magna maturitate per Episcopum examinata, quæ eius animum moueat; nec ad eas concedendas cuiusuis sæcularis, etiam Magistratus, auctoritate adducatur, sed totum hoc in eius arbitrio 7 *& conscientia sit* positum: quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernēdas esse iudicauerit. In causis verò iudicialibus mandatur omnibus iudicibus Ecclesiasticis, cuiuscumque dignitatis existant, 8 *vt quandocumq; executio realis*, vel personalis in qualibet parte iudicij propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quàm definiendo, à censuris Ecclesiasticis, seu interdicto: sed liceat eis, si expedire videbitur, in causis ciuilibus, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscumq;, etiam laicos, 9 *per mulctas pecuniarias*, 10 *quæ locis piis*, ibi existentibus, eo ipso quod exactæ fuerint, assignentur, seu per captionem pignorum, personarumq; districtionem, per suos proprios, aut alienos executores faciendam, siue etiam per priuationem beneficiorum, aliaq; iuris remedia procedere, & causas definire. 11 Quod si executio realis, vel personalis aduersus reos hac ratione fieri non poterit, sitque erga iudicem cōtumacia, *b* tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo, præter alias pœnas ferire poterit. In causis quoq; criminalibus, vbi executio realis, vel personalis, vt suprà, fieri poterit, erit à censuris abstinendum, sed si dictæ executioni facilè locus esse non possit; licebit iudici hoc spiritali gladio in delinquentes vti; si tamen delicti qualitas, præcedente bina saltem monitione, etiam per edictum, id postulet. δ *Nefas autem sit* sæculari cuilibet Magistratui prohibere Ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet, aut mandare, vt latam excommunicationem reuocet, sub prætextu, quòd contenta in præsenti decreto non sint obseruata, cum non ad sæculares, sed ad Ecclesiasticos hæc cognitio pertineat. *c* 12 *Excommunicatus* verò quicumque, si post legitimas monitio-

a c. Episcopi, c. nem. Episcoporum, & c. nullus sacerdotum, 11 q. 3. c. sacro. de sent. Excom. Conc. Aurelian. 5. c. 2.

b c. si quis deinceps, in fin. 17. q. 1.

c c. rogo, cum seq. 11. q. 3. c. nulli, cū seq. c. cum desideres, & c. si cōcubinæ, de sent. Excom.

tiones non resipuerit, non solùm ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur: sed, si obdurato animo, censuris annexus, in illis e *per annum insorduerit*, etiam contra eum, tamquam de hæresi suspectum, procedi possit.

DECLARATIONES.

1 *Quamuis excommunicationis gladius.*] Episcopus in fulminandis excommunicationibus se gerere debet sicut à Concilio Tridentino statuitur, nec potest procedere, vt Apostolicæ Sedis delegatus, nisi in casibus à iure expressis.

2 *Sobriè tamen.*] Gladius excommunicationis maxima cum circumspectione est exercendus, ne despectus Ecclesiasticæ disciplinæ oriatur.

Cum Ordinarius tanquam delegatus mandat aliquid sub pœna excommunicationis (quod in defectum vel alias requiri potest) potest appellari etiam quoad effectum suspensiuum, ita vt excommunicatio postea lata, sit nulla. Congregatio enim respondit, debere ipsum tanquam delegatum abstinere ab huiusmodi præceptis, cum additione pœnæ excommunicationis, quæ non nisi in subsidium est exercenda, ab ea tamen (si cui comminetur) dari vtique appellationem.

3 *Quapropter excommunicationes illæ.*] Vicarius Generalis, & ad id facultatem habens ab Episcopo, potest sine præuia cognitione facta ab ipsomet Episcopo, excommunicationem ad finem reuelationis pro rebus deperditis decernere, dum tamen ipse Vicarius cognitionem adhibeat; & quamuis nonnulli Illustriss. DD. dubitarent ex illis verbis; *à nemine prorsus, præterquam ab Episcopo,* quia taxatiuè alios excludunt, Congregatio tamen sub die 18. Februarij, 1583. primam firmauit resolutionem.

4 *Ad finem reuelationis.*] Excommunicationes quæ ad finem reuelationis fieri solent, concedi non possunt à Commendatore Abbatiæ, hominibus sibi subiectis, quæ dicitur esse nullius diœceseos, minusque à vicinis Episcopi in iurisdictione eiusdem Abbatiæ, cum ea verè Sedi Apostolicæ subiecta, sit nullius diœceseos. Dicatur propterea, si quibus hoc remedio opus erit, confugiendum esse eis ad ipsam Sedem Apostolicam, à qua huiusmodi generis excommunicationes impetrent. *Infrà, hoc cap. §. A nemine, & §. Episcopus non potest.*

5 *A nemine prorsus.*] Vicarius tamen generalis potest has excommuni-

municationes decernere adhibita caussæ cognitione. At reliqui omnes Prælati etiam nullius Diœceseos, (etiamsi in suis territorijs iurisdictionem quasi Episcopalem haberent, etiam priuatiuè quoad Episcopum) Episcopis inferiores, qui ante Concilium huiusmodi excommunicationes concedebant vel ex iure proprio, vel ex priuilegio, vel etiam ex immemorabili consuetudine, hodie non possunt, sed tantum Episcopi. Ideo eos, qui sunt nullius Diœceseos, & quicumque alicui Episcopo non sunt subiecti, sed immediatè Sedi Apostolicę, ipsam sanctam Sedem pro his excommunicationibus adire oportet. *Suprà, hoc cap §. ad finem.*

Et hæc potestas competit Vicario Capituli Sede vacante, vt resolutum fuit die 14. Augusti 1586. quia ad Capitulum transeunt ea, quæ sunt iurisdictionis necessaria, vt est excommunicatio.

Episcopus non potest concedere excommunicationes, quæ ad finem reuelationis (vt aiunt) fieri solent, hominibus beneficij quod sit nullius Diœceseos, minusque potest concedi ab obtinente dictum beneficium: sed eis confugiendum est ad Sedem Apostolicam, si quando his excommunicationibus opus habebunt. Sic Congregatio ex sententia Pij IV. die 6. Octobris 1579. *Suprà, hoc cap. §. ad finem.*

Monitoria pro rebus deperditis ab Episcopis solis sunt decernenda, & inferiores Ordinarij, etiam exempti, & immediatè Sedi Apostolicæ subiecti ac nullius Diœceseos, ea concedere non possunt, sed ad Sedem Apostolicam pro eis est recurrendum, cùm nec Episcopis vicinioribus ea concedere permittatur. *Hoc sæpè declaratum suprà, hoc cap.*

6 *Præterquam ab Episcopo.*] Vicario etiam licet, sed ex speciali mandato, & non alias: non autem Commendatario, neque ab Episcopis in beneficijs commendatis, si nullius diœceseos erunt. *Et hoc valde sæpe.*

7 *Et conscientia sit positum.*] Episcopus non debet facultatem concedendi literas monitorias pro rebus perditis committere quibusuis foraneis personis, sed ijs dumtaxat quæ graues, honestæ & cæteris bonis qualitatibus sint præditæ.

8 *Quandocunque executio realis.*] Excommunicatio lata à iudice Ecclesiastico priusquam legitimè constet de impedimento vel perturbationibus, ob quas non potest deuenire propria authoritate ad executionem realem vel personalem, est valida, & qui tali excommunicatione ligatus existit, indiget absolutione. Debent tamen Ordinarij curare, vt in excommunicationibus proferendis obseruentur Decreta Concilij Tridentini.

9 *Per mulctas pecuniarias.*] In mulctis, quæ ex ordinatione Concilij Tridentini sunt applicandæ locis pijs, idem Concilium Tridentinum est obseruandum.

10 *Quæ locis pijs.*] Pœnæ fori Ecclesiasticæ pijs locis sunt applicandæ,

candæ, nec valet consuetudo contraria, per quam pars pœnarum applicatur Vicario, vel Cameræ Episcopali, etiam in minima parte.

11 *Quod si executio realis.*] Si sint duo in solidum obligati pro eodem debito, & contra vnum tantùm deueniri potest ad executionem realem vel personalem, non debet laxari censura (etiam ad instantiam creditoris) contra eum, circa quem non potest deueniri ad executionem realem aut personalem. Ita Congregatio die 12. Decemb. 1585.

12 *Excommunicatus verò.*] Excommunicatus tanquam contumax à contumacia si coram Ordinario compareat, & sit paratus stare iuri, debet per eundem absolui.

An si iudex deficientibus cæteris remedijs velit excommunicare Canonicos ex hoc cap. 3. necessarium sit vt ex actis constet realem & personalem executionem fieri non posse, an verò sufficiat hæc constare extra iudicium? Congregatio censuit, debere ex actis constare: sed si non sic potest constare, respondit quod sufficiat probari per nuntij relationem, alias exequi non posse.

REMISSIONES.

α Vide Quarant. in summa Bullarij, verbo Concilium prouinciale, vers. Trigesimosexto, in fine, Sayr. in Claui Regia, lib. 9. cap. 15. num 20.

β *Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis, &c*] Ad materiam literarum monitorialium generalium ad finem reuelationis sub excommunicationis pœna vide Ioan. de Neuizan. in sua Sylua nup. lib. 3. verbo Monitoriæ; Nauar. in Repet. c. Inter verba, 11. quæst. 3. concl. 6. Corol. 66. Francisc. Marc. decis. 850. 852. & 853. Achil. de Graffis, decis. 6. de Sentent. Excommun. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Excommunicatio, pag. mihi 134. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 11. P. Henriq. in Sum. lib. 5. de Excomm. cap. 18. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 59. art. 4. Prosper. de Augustino in addit. ad Quarantam in Summa Bullarij, verbo Excommunicatio ad finem reuelationis, pag. 232. & verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. 19. Auctoritas in fine, pag. mihi 77. resoluit, quòd si Episcopus monitiones excommunicationum, quæ fiunt ad finem reuelationis, denegaret, licet parti appellare ad Metropolitanum, quamuis resideat in eius arbitrio eas concedere. Vt prædictarum literarum monitorialium concessio obtineatur, quòd debent quinque concurrere, asserunt Doctores infrà citati. Primum esse, quòd nominatim contra testes non concedantur ratione formæ, nisi præuia diligentia de exequendo realiter, vel personaliter, quamuis sine Canonica monitione, non procedatur ad excommunicationem, dicit Franc. Marc. decis. 851. & 853. p. 2. per Text. in cap. constitutionem, de sentent. ex-

comm.lib.6. Secundum esse, quòd res pro qua huiusmodi literę conceduntur, non sit minimi, aut exigui momenti, refert Franc. Marc. decis.803.p.2. & Aloys. Ricci. Curiæ Archiep. Neapol. decis.90. Tertium esse, quòd contineant clausulam iustificatiuam, alias sunt inualidæ, decidit Sayr. decis.3. de Censib. & decis.3. de Clerico Excomm. minist. Quartum esse, quòd aduersarius non sit certus, alioquin via ordinaria esset expediendum, testatur Alexand. Raud. decis. 60. Quintum esse, quòd dentur hæ literæ monitoriales in subsidium, id est, deficiente alia probatione, resoluit Sayr. decis.4. de Censib.

γ *Præterquam ab Episcopo.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Vicarius, vers. 17. pag. 338. Quid in Vicarijs Episcoporum? Vide P. Sanch. de Matrim. lib.3. disp.29. num.16.

δ *Nefas autem sit, &c.*] An per hoc Decretum videantur prohibitæ tuitiuæ appellationes? Negant Barth. Humad. l.13. Gloss. 4. titul. 13. part.2. Viuald. in Candelab. p.2. in explicat. Bullæ Cœnæ Domini casu 16 à num. 114. Latissimè Azeued. l. 2. vers. Item & decimoquartò, tit.6. lib.1. Recopil.

ε *Per annum insorduerit.*] Vide Cou. in cap. Alma mater, p.1. §.7. à numer.10. Mandos. in Annal. cas. à num. 90. & in praxi tit. de Ingrat. cap.5. Duenh. Reg. 153. vers. Quartò amplia Rebuff. in Reper. cap. Postulasti de Clerico excomm. minist. à num.108. & in praxi tit. declarat. nouæ prouis. verbo Teque absoluentes, numer.10. Marant. de Ordin. iudic. p.6. cap. de contumacia, num. 35. Simanch. de Cathol. institut. cap.14. à num.2. & cap.27. num.4. Paul. Fusc. de Visitat. lib.1. cap.29. num.2. Perez l.1. vers. Et excommunicatus persistens, tit.5. & l.9. in Gloss. verbo, *estuuiere descomulgado*, titul.19. lib.8. Ordin. Humad. l.32. Gloss.2. à princip. tit.19. part.1. Salzed. in praxi cap.116. à numer.4. Azeued. ad l.14. numer.14. tit.1. lib.4. nouæ Recopil. Zerol. in praxi Episcop. p.1. verbo Clericus, pag. 78. ad finem, Frat. Emman. quæst. Regul. tom.2. quæst.103. art.3. in fine, Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. Gloss.15. num 103 cum seqq. Stephan. Gratian discept. forens. cap. 119. numer. 2. cum seqq. qui duo posteriores resoluunt, quòd si quis fuerit excommunicatus propter debitum ciuile, ob non solutionem alicuius rei, non habebit locum huiusmodi priuatio propter insordescentiam.

CAPVT IV.

Episcopi, Abbates & Generales Ordinum possunt pro sua conscientia statuere omne quod magis expedire iudicauerint circa Missarum numerosarum recitationem.

α CONtingit sæpe in quibusdam Ecclesijs vel 1 *tam magnum Missarum celebrandarum* numerum ex varijs defunctorum relictis impositum esse, vt illis pro singulis die-

diebus, à testatoribus præscriptis, nequeat satisfieri; vel Eleemosynam huiusmodi pro illis celebrandis adeo tenuem esse, vt non facilè inueniatur, qui velit huic se muneri subiicere; vnde depereunt piæ testantium voluntates; & eorum conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur. Sancta Synodus, cupiens hæc ad pios vsus relicta, quo plenius, & vtilius potest, impleri, facultatem dat Episcopis, vt in Synodo diœcesana, β *itemq; Abbatibus*, & *Generalibus Ordinum*, vt in suis Capitulis Generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in prædictis Ecclesiis, quas hac prouisione indigere cognouerint, 2 *statuere circa hæc*, *quidquid magis* ad Dei honorem & cultum, atq; Ecclesiarum vtilitatem viderint expedire; ita tamen, vt eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios vsus reliquerunt.

DECLARATIONES.

1 *Tam magnum Missarum.*] Caput hoc intelligendum est de Missis tantum, & non de aliis suffragiis.

Hoc Decretum habet locum etiam in reductione Officiorum pro defunctis.

Improbata fuit certa taxa Eleemosynarum, pro missis à testatoribus præscriptis. Non intelligitur hoc capitulum de Missis in fundatione impositis, sed de relictis.

2 *Statuere circa hoc, quicquid, &c.*] Congregatio censuit, Episcopum in Synodo Diœcesana posse constitutiones facere absq; consensu & approbatione cleri; debere tamen eum requirere consilium Capituli, licet illud non teneatur sequi, nisi in quibusdam casibus à iure expressis de Synodo.

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar. act. 4. c. 26. in fine, Seraph. dec. 611. Fr. Emman. in sum. p. 1. ca. 252. num. 13.

β *Itemq; Abbatibus & Generalibus Ordinum.*] Optimè Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Missa, §. 3. pag. 228. Fr. Emman. quæst. Reg. tom. 1. q. 43. art. 13.

CAPVT V.

Rebus bene constitutis & certum onus annexum habentibus nihil omnino detrahatur.

Ratio postulat, vt illis, quæ bene constituta sunt, contrariis ordinationibus nō detrahatur, quando igitur

ex beneficiorum quorumcumque 1 *erectione, seu fundatione*, aut aliis constitutionibus, 2 *qualitates aliquæ requiruntur*, seu certa illis onera sunt iniuncta; in beneficiorum collatione, seu in ∞ *quacumq; alia dispositione*, 3 *eis non derogetur*. β *Idem in præbendis* Theologalibus, Magistralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque ita constituta fuerint, obseruetur, vt eorum qualitatibus, vel Ordinibus nihil in vlla prouisione detrahatur: & aliter facta prouisio surreptitia censeatur.

DECLARATIONES.

1 *Erectione seu fundatione*] Habens Capellam, non tenetur promoueri ad Sacerdotium, dummodo in fundatione cautum non sit, vt Capellanus per seipsum Missas celebret: attamen interea debet curare vt per alium missæ in illa Capella celebrentur, nec erit satisfactum oneri, si missæ in alia Ecclesia erunt celebratæ.

2 *Qualitates aliquæ requiruntur.*] Congregatio censuit, non licere Episcopo post Concilium, etiam accedente Patronorum consensu derogare qualitatibus in beneficij fundatione appositis: ideoque si beneficium in fundatione certam ætatem requirat, non posse Episcopum illud ei conferre qui nequaquam fuerit huiusmodi ætatis.

Capellæ non intelliguntur habere onus celebrandi Missam, nisi ex fundatione cautum sit, *vt per seipsum, &c.*

3 *Eis non derogetur.*] Ne quidem de consensu patronorum, quorum circa hoc nulla est potestas, sed omnino obseruari debet fundatio. Itaq; sublata est facultas de qua Doctores in c. *cum accessissent, de Const. vbi Abbas, num. 5.*

REMISSIONES.

∞ *Qvacunq; alia dispositione.*] Quòd valet conditio posita in fundatione beneficij, quòd tale beneficium conferatur consanguineis, resoluunt Hoied. de Benefic. p. 1. c. 23. num. 132. & c. 24. num. 107. Lambertin. de Iure patron. p. 1. lib. 1. quæst. 9. princip. à nu. 109. & l. 1. p. 2. art. 2. quæst. 2. princip. à num. 1. Sebast. Medices de Acquir. rerum domin. Gloss. 1. p. 3. num. 352. Azeued. l. 14. num. 13. tit. 3. lib. 1. nouæ Recopil. & lib. 5. num. 2. tit. 6. eod lib.

β *Idem in præbendis.*] Vide Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. Gloss. 9. §. 2. n. 19. & vide quid Gloss. 29. num. 3.

CAPVT

Caput VI.

Præscribitur modus quem obseruare debet Episcopus visitans Capitula exempta, ac personas, cum deputatis duobus ex parte Capituli, tam in criminibus ex incontinentia, quàm aliter.

1α STatuit sancta Synodus, vt in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis Decretum sub fel. rec. Paulo III. *a* quod incipit, 2 *Capitula Cathedralium*, obseruetur, non solùm, 3 β *quando Episcopus visitauerit*, sed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicuius, 4 *contra aliquem ex contentis* 5 *in dicto Decreto procedat*: ita tamen, vt, cùm extra visitationem processerit, infrascripta omnia locum habeant: videlicet, 6 γ δ *vt Capitulum initio* cuiuslibet anni 7 *eligat ex Capitulo duos*: de quorum consilio, & assensu Episcopus, 8 *vel eius Vicarius*, *tam* 9 *in formando processum*, quàm in ceteris omnibus actibus vsque ad finem causæ inclusiuè, 10 *coram Notario tamen ipsius Episcopi*, & in eius domo, 11 *aut consueto tribunali, procedere teneatur*. ε *Vnum autem tantum sit* vtriusque votum, possitque alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiua sententia fuerint; tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant: &, si in electione tertij etiam discordent, ad viciniorem Episcopum electio deuoluatur; & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat discordia, terminetur: aliàs processus, & inde secuta nulla sint, nullosque producant iuris effectus. *b* 12 *In criminibus etiam* 13 *ex incontinentia* prouenientibus, de qua in Decreto de concubinariis, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, vbi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus sit 14. *personali detentione*, *c* possit initio solus Episcop. 15 *ad summariam informationem*, & necessariam detentionem procedere: seruato tamen in reliquis ordine premisso. In omnibus

a *Sup. sess. 6. de ref. c. 4.*

b *infr. c. 14. & sup. Sess. 24. de matr. c. 8.*

c *c. qualiter. il. 2. de accus. & c. tua. de pœn.*

nibus autem casibus ea ratio habeatur, vt iuxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur. *a* Episcopis prætereà vbique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par est; eisque in choro & in Capitulo, 16 *in Processionibus*, & alijs actibus publicis sit 17 *prima sedes*, & locus, quem ipsi elegerint, & 18 *præcipua omnium rerum agendarum auctoritas*, 19 *Qui si aliquid Canonicis* ad deliberandum proponant; nec de re ad suum, vel suorum commodum spectante agatur, *b* 20 *Episcopi ipsi* 21 *Capitulum conuocent*, 22 *vota exquirant*, & iuxta ea concludant. Absente verò Episcopo omnino hoc 23 *ab ijs de Capitulo*, ad quos hoc de iure, vel consuetudine spectat, perficiatur, 24 *nec ad id Vicarius* Episcopi admittatur. Cæteris autem in rebus 25 *Capituli iurisdictio*, *& potestas*, si qua eis competit, & bonorum administratio salua, & intacta omnino relinquatur. 26 *Qui verò non obtinent dignitates*, 27 *nec sunt de Capitulo*, ij omnes in caussis Ecclesiasticis Episcopo subijciantur: *non obstantibus, quo ad supradicta, priuilegijs*, etiam ex fundatione competentibus, 28 *nec non consuetudinibus*, 29 *etiam immemorabilibus*, sententijs, iuramentis, 30 *concordijs*, quæ tantùm suos obligent auctores: *c* saluis tamen in omnibus, priuilegijs, quæ Vniuersitatibus Studiorum generalium, seu earum personis sunt concessa. 31 *Hæc autem omnia*, & singula in ijs Ecclesijs locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarij ex constitutionibus, vel priuilegijs, aut consuetudinibus, siue Concordijs, seu quocumque alio iure maiorem habent potestatem, auctoritatem, ac iurisdictionem, quàm præsenti Decreto sit comprehensum, quibus S. Synodus derogare non intendit.

a Conc. Carth. 4. c. 35. c. Episcop. in Ecclesiis, 95. dist.

b c. nouit cũ seq. de his quæ fiunt à prał. sine cons. cap.

c iur. alleg. in meo tract. de priuilegiis scholarium, maximè priu. 64. cum seq.

DECLARATIONES.

1 *Statuit sancta Synodus.*] Decretum hoc loquitur solum de Capitulis exemptis, & ijs quæ consuetudine aut alio speciali iure se tuebantur aduersus Episcopos, ea autem iura Episcopo sunt restituta; sed illis non vtetur nisi cum consilio, & assensu duorum electorum

ex ca-

ex Capitulo, &c. Non exemta autem capitula non comprehenduntur, etiamsi multa habeant priuilegia.

2 *Capitula Cathedralium.*] Hoc Decretum non pertinet ad Ecclesiam Cathedralem tanquam cathedralem, sed tanquam exemtam: vnde Collegiata, quæ prius non erant exempta, sed in omnibus Episcopo subiecta, si postea est erecta in Cathedralem, non comprehenditur hoc Decreto.

Si Capitula, de quibus hoc Decretum & supra sess. 6. c. 4. sunt exemta à iurisdictione Episcoporum, tenentur seruare Decretum illius Concilij Prouincialis, cui interfuit Episcopus.

3 *Quando Episcopus visitauerit.*] Debere ita obseruari Congregatio Concilij censuit. *Vide quæ supra notata sunt sess. 6 cap 4.*

Circa hoc Capitulum fuerunt proposita varia dubia. *Primum.* An in visitatione Abulensis Ecclesiæ vel personarũ, Episcopus necessariò deberet assumere Notarium & Secretarium Capituli, vel potius vnũ ex suis Notarijs, quem ipse ad hoc elegisset, cum in Concilio Tridentino hoc c. 6. expresse sit dispositum, quòd acta fiant coram Notario Episcopi? *Secundum*, an Episcopus visitando, possit solus sine adiunctis Capitularibus peccata & excessus Capitulariũ (quos correctione & punitione dignos repererit) corrigere, punire, & emendare? *Tertium*, an Episcopus vel eius Vicarius, quando simul cum adiunctis Capitularibus, extra visitationem contra aliquem ex Capitularibus ad punitionem delictorum procedunt iuxta formam Cõcilij Tridentini hoc c. 6 debeat ei seruire Fiscalis ipsius Episcopi, qui crimina accuset & prosequatur? vel potius an ad hoc munus sit assumendus & nominandus alius Fiscalis ex seruitoribus vel Capellanis dictæ Ecclesiæ Abulensis?

Ad hæc ita responderunt Domini Cardinales, & quidem ad primum, quod in visitatione, de qua agebatur, proprius Notarius ab Episcopo esset assumendus, non illi tamen Capitulo suspectus. *Ad secundum*, Non teneri Episcopum in præfata visitatione adhibere adiunctos Capitulares; & aliquod crimen posse per se corrigere & punire, non tamen pœna ordinaria, sed ea quæ ad morum magis emendationem, quam punitionem respiciat. *Ad tertium*, Posse eundem Episcopum assumere fiscalem vel alium, quem ipse deputare maluerit.

Ex parte eiusdem Episcopi denuo proposita fuerant hæc dubia: *Primum est*, An Episcopus solus, absque adiunctis Capitularibus, possit Capitulum visitare. *Secundum*, Ad hæc visitandi facultas extenderetur etiam ad res & bona Capituli, eiusque administratores. *Tertium*, An huiusmodi decisio haberet locum etiam, casu quo administratio rerum & bonorum inter Episcopum & Capitulum esset communis. *Quartum*, Quatenus Episcopo competat facultas visitandi, etiam tunc, cum administratio est communis; an præscribẽdus sit modus Episcopo, ne immutet aut tollat decreta ab administrato-

ſtratoribus facta, ne eorum poteſtas, aut auctoritas labefactetur. *Quintum*, An liceret Epiſcopo exigere iuramentum à viſitatis. *Sextum*, An de rebus ſcandaloſis tantum, & publicis, an etiam ſecretis & occultis in viſitando poſſet inquirere. *Septimum*, An eſſent danda tranſſumpta eorum, quæ Epiſcopus viſitando punitione digna repeRiſſet. *Octauum*, An Capitulum poſſit viſitari ab Epiſcopo in ſua domo Epiſcopali, an in loco Capitulari tantùm. *Nonum*, An Epiſcopus viſitando poſſit recuſari, tanquam ſuſpectus. *Decimum*, An Epiſcopus viſitans, iuramentum, & acta viſitationis in ſcripturam redigere poſſit, præſertim ſi reſpiciebant perſonas Capitulares, contra quas non niſi cum adiunctis eſt procedendum, iuxta hoc cap. *Ad primum de viſitatione*, reſpondit Congregatio Epiſcopum poſſe, Quod ſi (vt prætenditur) Capitulum habet ſtatutum ab Apoſtolica Sede confirmatum. Hunc articulũ Congregatio reiecit ad Rotam, dummodo interea non retardetur viſitatio. *Ad ſecundum* reſpondit, facultatem viſitandi, etiam ad res & bona Capituli, eiuſque adminiſtratores extendi, alias eluſoria eſſet viſitatio, ſi negligentes, & bonorũ vſurpatores non caſtigaret. *Ad tertium* reſpondit, prædictum Epiſcopum etiam eo caſu, viſitare poſſe, non excedendo tamen terminos viſitationi præſcriptos. *Ad quartum*, nullum alium Epiſcopo præſcribendum modum, quam quòd iuxta viſitationis limites ſe contineat. *Ad quintum*, de iuramento, non licere in viſitatione præparatoria, ſecus in Capitulo: an autem depoſitiones teſtium ſint redigendæ in ſcripturam, Congregatio dixit maturius vtraque parte informata, ſe deliberaturam. *Ad ſextum*, reſpondit poſſe etiam in ijs. *Ad ſeptimum*, de tranſſumptis dandis, poſſe itidem in præparatoria, ſecus verò in Epiſcopali. *Ad octauum*, dixit, Epiſcopum non poſſe nec potuiſſe viſitare in domibus Epiſcopalibus, ſed cum viſitare voluerit Capitulum, accedere debere ad locum ipſum, quo Capitulares congregari & eorum actus expediri conſueuerunt, ſi tamen id congruè fieri poteſt: ſin minus, ad locum congruum & commodiorem. Sed ſemper tenetur accedere ad locum Capitularem, quoties proſequi voluerit viſitationem alicuius particularis perſonæ de Capitulo. *Ad nonum*, reſpondit ſæpe dictum Epiſcopum recuſari non poſſe, nec cum generalem viſitationem aggreditur, nec cum ad ſpecialem deſcendit, ſi modo ſine ſtrepitu & figura iudicij procedens pœnas imponit delictorum non ordinarias, ſed eas tantum, quę morum emendationem reſpiciunt, & modum corrigendi nõ excedant. *Ad decimum & vltimum* de redigendis in ſcripturam iuramento & actis viſitationis, reſpondit id non poſſe.

Congregatio cenſuit de voto Rotæ, hoc Decretum non ſolũ comprehendere Capitula exempta, ſed & omnia alia prætendentia ritè ſe poſſe tueri, non modo aduerſus viſitationem, vt c. 4. Seſſ. 6. ſed etiam aduerſus ea quæ hic diſponuntur, quando agenda ſunt extra viſitationem, ſiue vigore priuilegiorum etiam ex fundatione competentium,

tium, nec non consuetudinum etiam immemorabilium, sententiarum, iuramentorum & concordiarum, quæ tantum suos obligent auctores.

Fuit dubitatum, an portionarij, qui habent vocem in Capitulo, possent visitari ab Episcopo absq; adiunctis: & fuit resolutum quod sic, quia etiamsi habeant vocem in Capitulo, non propterea erunt de Capitulo, eo quod de Capitulo sint Canonici tantum, *Feli. in proœm. Decretal.* & habere vocem in Capitulo non operatur, quod quis sit de Capitul. *gl. & Doct. in Clem. 2. de ætat. & qualitat.*

4 *Contra aliquem ex contentu.*] Facultas procedendi contra aliquẽ ex Capitularibus exemptis pertinens ad Episcopum, & adiunctos, iuxta hoc ca. non deuoluitur ad Episcopum, si adiuncti requisiti, cum eo procedere negligant, vel recusent.

5 *In dicto Decreto procedat.*] Hæc facultas non est priuatoria ad eos qui ius habent visitandi & corrigendi, quia ijs licebit visitare seorsum ab Episcopo, & correctos ab istis non poterit Episcopus de nouo corrigere.

Hoc Decretum planè est obseruandum, etiamsi Capitulum ipsum deliquerit, vel aliquis ex Canonicis de mandato Capituli, etiamsi Canonicus extra ciuitatem delinquat, maximè degens in aliquo loco, vt purà in loco sui beneficii, vel si deliquerit intra corpus suæ Ecclesiæ.

Subcollectores Cameræ Apostolicæ ad nudum ministerium exigendi certis casibus in his partibus deputati, si sunt Canonici vel alias beneficiati, ab Episcopo visitari & corrigi non possunt. Sic responsum fuit Episcopo Segobiensi.

6 *Vt Capitulum initio cuiuslibet anni.*] Quando sc. exemptum est à iurisdictione Episcopi, & sic quæ disponuntur in hoc capitul. & c. 4. Sess. 6. habent locum tantum in Capitulis à iurisdictione Episcoporum exemptis. *Hoc hactenus sæpe declaratum est.*

Propositum fuit: An ad Episcopum vel alium superiorem pertineat facultas procedendi contra Capitulares, quando vniuersum Capitulum deliquit? Item dato quod ad Episcopum pertineat, an de consilio & assensu duorum ex Capitulo procedere teneatur, iuxta hoc cap.

Ad has duas dubitationes Sacra Congregatio Cardinalium Concil. Trident. Interpretum, sic respondendum censuit, nempe, *quoad primum*, huiusmodi facultatem procedendi pertinere ad Episcopum etiam absq; adiunctis, quando totum Capitulũ deliquit: modo delictum non sit in personam Episcopi, vel in contemptum eius, vel, vbi Episcopus habeat interesse: tunc enim ea facultas contra Capitulares procedendi deuoluitur ad proximum superiorem. *Ad secundum* verò respondit, Episcopum de consilio & assensu duorum ex Capitulo procedere non teneri.

7 *Eligat ex Cap. duos.*] In forma procedendi Episcopo hic præscripta,

pta, licet ei secum adhibere duos de Capitulo exempto, quando procedere voluerit contra aliquem ex ipsis.

Ex hoc decreto potest solus Episcopus sine adiunctis Capitularibus ad correctionem ad punitionem portionariorum procedere, etiam casu quo portionarij de consuetudine, aut ex priuil. Apostolico, vel ecclesiæ statuto in Capitulo vel semper vel plurimùm haberent vocem.

8 *Vel eius Vicarius.*] Congregatio censuit, Vicarium non teneri procedere cum adiunctis, nisi prout tenetur Episcopus.

9 *Informando processum*] Aliter tamen censuit Congregatio, quando à Capitulo vniuscuiusq; Ecclesiæ Collegiatæ non ea omnia obseruari debent, quæ decreta sunt hoc Capitulo,

10 *Coram Notario tamen ipsius Episcopi.*] Etiã in visitatione, quando est adhibendus Notarius, non tamen ad electionem Vicarij cum adiunctis. Id seruandum est tam in extraiudicialibus, quam in iudicialibus correctionibus.

Capitulo licet eligere duos Canonicos, qui cum Episcopo procedant in caussis Canonicorum, nullum tamen ius habent in electione Fiscalis, qui interuenire solet in criminibus Canonicorum reorum, sed eius electio ad Episcopum pertinet.

Excluso Notario Capituli, electio Fiscalis ad Episcopum solum pertinet: Episcopus verò potest assumere suum Fiscalem vel alium quemcumque voluerit deputare.

11 *Aut consueto tribunali.*] Ad electionem Episcopi, vel eius Vicarij, dummodo non fiat in Ecclesia, Vicarius Episcopi debet conuenire in consueto tribunali, eo casu quo procedit cum adiunctis; quod erat in Ecclesia Salamantina in claustro, dummodo sit extra corpus Ecclesiæ.

Episcopus potest sedere pro tribunali quocũnque loco Diœcesis non exempto vbi maluerit. *Ita c. Cum Episc. de off. Ordinar. in* 6.

12 *In criminibus tamen.*] Episcopus in visitatione potest inquirere de criminibus occultis, & non solummodo de publicis & notoriis.

Cum Magister Capellæ, cæterique Cantores & Organista sint de Capitulo, an istos Episcopus punire sine adiunctis possit? Congregatio censuit, nisi hæ personæ comprehendantur in confirmat onibus Apostolicis; ex Concilio in hoc c. omnes, qui non obtinent dignitates, neque sunt de Capitulo, in caussis Ecclesiasticis Episcopo subiici.

13 *Ex incontinentia.*] In crimine concubinatus potest Epis. solus ad informationes & carcerationem procedere, vbi de fuga timetur, idq; absq; monitione, & forma hic præscriptis.

14 *Personali detentione.*] Carceres pro Capitularibus delinquentib. in domo Episc. esse debent.

15 *Ad summariam informationem.*] Etiam absq; monitione illa, de qua infra c. 14.

Episco-

Epiſcopus viſitans tenetur dare tranſſumptum, ſi reperetit aliquod delictum carceratione vel caſtigatione dignum.

Mulctæ quæ exiguntur à Capitularibus non ſunt aliquibus eorũ functionibus applicandæ, veluti portionibus, ſed pijs locis.

Epiſcopi conuocare Capitulum ad libitum poſſunt, dummodo non proponant de re ad commodum ſuum vel ſuorum ſpectante; Capitulum quoque ipſum poteſt, quandocunq; voluerit, ſe congregare. *Infr. hoc c. §. Quod ſi aliquid.*

16 *In proceſſionibus.*] Ad Epiſcopum pertinet cum conſil. Capituli decernere & edicere, quo & qua dirigendæ deducendæq; ſint proceſſiones, non obſtante immemorabili conſuetudine, prout eſt in Decreto Concilij.

Hoc Capituli conſilium declarauit ætatem congregatio intelligi oportere in proceſſionibus dumtaxat publicis, non autem in priuatis. Priuatas autem proceſſiones eas intellexit, in quibus alieni ſeu externi Clerici non euocantur, ſed à Capitularib. & Cathedralibus tantum fiunt ob aliquas particulares cauſſas. Porrò in publicis proceſſionibus abſente Epiſcopo eandem facultatem habet Vicarius Generalis in proceſſionibus decernendis & dirigendis, quam Epiſcopus habere conſueuit.

17 *Sit prima ſedes.*] Per hæc verba fuit reſolutum, quod Rector, Parochialis Eccleſiæ Ripæ Tranſenenſis, qui ex immemorabili conſuetudine deferebat in publica proceſſione ſacramentum Eccleſiæ, *iuxta Clementinam vni. de reliquis, & vener. ſanct. & ſup. Seſſ. 13. Can.* 6. cedat Epiſcopo nuper electo, qui vult per ſe Sacramentum huiuſmodi deferre. Sic Congregatio cenſuit de menſe Apr. 1573.

18 *Et præcipua auctoritas.*] Non poteſt tamen ſolus Epiſcopus ſine conſilio Capituli edicere & dirigere proceſſiones, ſed tenetur illud adhibere, ſicut dicitur in hoc Decreto.

19 *Quod ſi aliquid Canonicis.*[Epiſcopo ex Decret. huius cap. quoad conuocationem Capituli ſpectat, ea dumtaxat auctoritas eſt attributa, vt eo caſu ſolo poſſit ipſe ſuo arbitrio Capitulum conuocare, vota requirere, & iuxta ea concludere, dummodo non ſit actum de re ad ſuum vel ſuorum commodum ſpectante. In reliquis Concilium ſuum vnicuiq; ius reſeruauit. Eadem tamen Congregatio cenſuit, Epiſcopum conuocare non poſſe Capitulum in illis caſibus, in quibus iudex eſſe non poteſt: Et qui de re ſpectante ad Epiſcopalem dignitatem poteſt eſſe iudex, conuocare poteſt capitulum.

20 *Epiſcopi ipſi.*] Eo caſu quo res eſſet pertinens ad commodum Epiſcopi, Concilium declarauit, quod capitulum non poteſt conuocari ſine conſenſu & præſentia Epiſcopi, reliquos autem caſus reliquit in terminis iuris veteris. In Capitulis ergo non exemptis, quæ Ordinario ſubſunt, eſt ſeruandum ius commune.

Epiſcopus controuerſiam habens cum Capitulo, non poteſt domi ſuæ Capitulum congregare, ſed debet ad aulam capitula-

tem

rem conuocare, in qua solitum est Capitulum semper conuenire.

21 *Capitulum conuocent.*] In domibus propriis posset conuocari Capitulum, casu quo non haberent Episcopi locum ad hoc specialiter deputatum & decentem, in quo solitum esset conuocare, & congregare Capitulum.

Episcopus Placentinus non potest Capitulum Ecclesiæ Cathedralis domi suæ congregare, sed idem debet in aula Capitulari conuocari, in qua antea solitum est semper Capitulum conuocari.

22 *Vota exquirant.*] Episcopus non habet vocem in Capitulo.

23 *Ab iis de Capitulo.*] Absq; consensu Episcopi.

Visitatio, ad fauorem ca.4. sess.7. & cap. huius, eatenus competit ex his Decretis, Episcopo; vt etiam liceat Decano & Capitulo Regulares personas ipsi Capitulo subiectas cumulatiuè cum Episcopo, vel seorsum etiam ab eodem (non tamen excludendo ipsum Episcopum toties quoties sua auctoritate vti voluerit) visitare, corrigere, & emendare iuxta antiquam & immemorabilem hactenus obseruatam consuetudinem.

24 *Nec ad id Vicarius Episcopi admittatur.*] Hoc intelligendum est, si Capitulum est exemptum: Et ita obseruari iussit Congregat. cum Vicario Tarantinensi.

25 *Capituli iurisdictio, & potestas.*] Declaratum fuit debere hoc fieri iuxta consuetudinem & statuta hactenus obseruata; & idcirco non poterit cogi Capitulum ad tenendum Secretarium, qui sit Clericus in sacris constitutus, sed potest habere Laicum: Punctator verò debet esse Clericus in sacris constitutus; secundum decretum Prouincialis Compostellæ, reuisum per S.D.N. anno 1565 Et si ab immemorabili tempore deputatio punctatoris ad Capitulum pertineat, ita obseruetur, quia Concilium in hoc nihil innouat.

26 *Qui verò non obtinent dignitates.*] Qui non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo Portionarii, si in Cathedrali habent stallum, in choro vestem Canonicalem, & votum consultiuum; sunt de Capitulo, & comprehenduntur hoc Decreto.

Dubium faciebat doctrina Innoc. *in c.2. ad finem, de instit.* vbi requirit quod quis habeat ius Canonici, per ea quæ cumulat Fel. Sed visum fuit Sacræ Congregat. Illustrissimorum Cardinalium, quòd propter votum consultiuum, quod habent illi portionarii, dicantur esse de Capitulo, quantum ad dispositionem huius cap. Nam qui habet vocem in Capitulo, habet ius Canonici. *Fel. in ca. cum acc. n.34. de constit.* quid autem de dignitatibus faciendum sit, tenendum est sicut per eum ibidem dicitur.

27 *Nec sunt de Capitulo.*] Etsi subsint Capitulis, vel illis inseruiant, aut famulentur foris aut in ipsa Ecclesia, quantum ad diuina & non aliter.

28 *Nec non constitutionibus.*] Congreg. censuit, non obstare, quod Vicarius Archiepiscopi possit interuenire in Capitulo, & in eo præsidere

dere, si talis facultas ei ante Concilium, ex constitutionib. aut consuetudine, vel alio quocunque iure legitimè competebat, iuxta Decretum eiusdem Concilij in fine. Præsertim si illud Capitulum nullo exemptionis, aut speciali iure iuuetur aduersus commodam subiectionem: in his tamen in quibus esset agendum in Capitulo de re spectante ad Archiepiscopum, seu suorum commodum, Congregatio æquum censuit, vt ne eius Vicarius intersit.

29 *Etiam immemorabilib.*] Derogatio immemorabilis, de qua hoc cap. extenditur ad disposita c. 4. sess. 6. supra.

30 *Concordiis.*] Re proposita à Rota, & perlata ad Illustrissimos Cardinales, & in congregatione maturata, Illustrissimi censuerant, derogationem, de qua in præsenti textu, concordias etiam à Sede Apostolica confirmatas comprehendere, quia attendenda est potius mens, quam verba legis, & ita fuerat resolutum sub die 15. Apr. 1574. Sed iterum negotium excitantibus Dominis de Rota, S.D.N. hunc textum declarauit ex congregationis sententia, cum suis derogationibus non comprehendere concordias à Sede Apostolica confirmatas.

Fuit autem propositum in congregatione, an intelligatur de concordijs confirmatis in forma communi, an verò de illis tantum, quæ ex certa scientia sunt confirmatæ? Die 13. Nouemb. 1586.

Congregatio censuit, esse præseruatas ex hoc textu, & ex c. 4. sess. 6. concordias confirmatas ex scientia cum caussæ cognitione dumtaxat.

Super interpretatione c. 4. sess. 6. & cap. 6. sess. 15. Concil. Trid. facta per Dominos de Rota instante Sacra congregatione Illustrissimorum cardinalium eiusdem concilij: Respondit sic Decanus: De ordinatione Sacræ congregationis Illustrissimorum cardinalium Concil. Trid. fuit propositum in Rota dubium; quod erat inter D. Episcopum Gadicensem, & Decanum, & capitulum eiusdem Ecclesiæ super interpretatione tam cap. 4. sess. 6. quam huius c. & partibus hinc inde informantib. fuerunt Cardinales omnes sine difficultate in voto, quòd vigore harum constitutionum possint per Episcopos & alios maiores Prælatos, capitula cathedralium & aliarum maiorum Ecclesiarum, illarumq; personæ visitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apostolica: non solum si capitula huiusmodi, ac personæ vellent se tueri exemptionibus, sed etiam consuetudinibus, sententijs, iuramentis, & concordijs, quæ tantum suos obligent auctores, non etiam successores. Itaq; Sacra Synodus comprehendit non solum capitula exempta, sed & omnia alia prætendentia se posse tueri aduersus visitationem, sub vigore constitutionum, &c. Notissimum enim est, indefinitum in lege æquipollere vniuersali, præterea satis dixisset: *nullis exemptionibus*, si nihil vltrà impedimentum exemptionis S. Synodus tollere voluisset, quod non est dicendum stantibus subsequentibus verbis, sc. *consuetudinibus, sententiis, iuramentis,*

mentis, concordiis, &c. Quam interpretationem clarissimè comprobant verba, quæ sunt initio huius capitis, sc. *Statuit S. Synodus vt in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, &c.* Quæ autem dicit (*omne*) nihil excipit aut excludit, & hoc tenendum est, etiam casu quo agendum sit extra visitationem, derogaturque priuilegiis etiam ex fundatione competentibus, necnon consuetudinibus etiam immemorabilibus, sententijs, iuramentis, & concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, sicuti dicitur in hoc capitulo.

31 *Hæc autem omnia & singula.*] S. Synodus in fauorem Episcoporum addit *omnia & singula* (de quibus hoc capitulum) locum non habere in his Ecclesijs, in quibus Episcopi, aut eorū Vicarij, ex constitutionibus vel priuilegijs aut consuetudinibus, siue concordiis seu quocunque alio iure maiorem habent potestatem, auctoritatem & iurisdictionem, quam præsenti Decreto sit comprehensum, quibus S. Synodus derogare non intendit. Ita hic in præsenti decreto dicitur. Ex quibus verbis tollitur vnum motiuum deductum per informantes pro parte eiusdem Capituli, quo dicebatur præsentis Capitis tenorem non continere derogationem statutorum dicti Capituli. Sed apertè ex verbis proximè relatis constat de contrario, cum solum præseruentur constitutiones in fauorem Episcoporum. Ex quibus infertur prædicta omnia verba multo fortius habere locum, si Capitulum neq; sit exemptum, aut consuetudinem non habeat, aut sententias, aut iuramenta, aut concordias.

REMISSIONES.

α Vide Aloys. Ricci. in collect. dec. p. 4. collect. 751. per totum, vbi in fine refert mense April. 1614. Illustriss. Card. censuisse, text. nostrum procedere etiam in portionario, ita vt Canonici possint in coniudices eligi, & huiusmodi portionarios habere ius votandi vt Canonicos, & posse agere sicut Canonicos pro concernentibus Ecclesiæ vtilitatem, resoluit Verall. decis. 91. p. 1.

β *Quando Episcopus visitauerit.*] Visitationem Capitulorum, & personarum Episcopis concessam, esse intelligendam cumulatiuè, non priuatiuè ad Abbates, & Decanos, & alios, quibus ante Concil. competebat ius visitandi, seorsum tamen ab Episcopis, per Illustris. Card. decisum referunt Stephan. Gratian. disceptat. forens. c. 154. n. 40. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 2. procem. n. 21.

γ *Vt Capitulum initio cuiuslibet anni, &c.*] An habeat locum in Capitulo exempto ab Episcopo? Affirmant Zerol. in praxi Epis. p. 1. verbo Capitulum, vers. ad 8. pag. 84. Rot. Roma. diuers. dec. 205. & 308. p. 2. quam refert Aloys. Ricci. d. Collect. 751. in prin.

δ An si Collectores Cameræ Apost. ad nudum ministerium exigendi certis casibus in partibus deputati si sunt Canonici, vel alias beneficiati ab Episcopo visitari & corrigi possint? Sacram. Card. congre-

gregationem censuisse Episcopum non posse, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 51. num. 82.

ε *Vnum autem tantum sit.*] Quid si discordent? Vide Guttier. pract. lib. 1. q. 94.

ζ *Non obstantibus, quoad supradicta, priuilegijs.*] Locum non habere in concordijs Sede Apostol. ex certa scientia confirmatis, docet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 25. num. 14.

CAPVT VII.

Accessus aut regressus ad beneficia ecclesiastica tolluntur. Coadiutor quomodo, cui, & ex qua causa concedendus.

CVm *a* beneficijs ecclesiasticis ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem referunt, sacris constitutionibus sint odiosa, & Patrum decretis contraria; nemini in posterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium ecclesiasticum cuiuscumque qualitatis concedatur: nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocque decretum in quibuscumque beneficijs ecclesiasticis, ac in quibuscumque personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus locum habeat. 1 *In Coadiutorijs* quoq; cum futura successione idem posthac obseruetur, vt nemini in quibuscumque beneficijs ecclesiasticis permittantur. Quòd si quando ecclesiæ Cathedralis, aut monasterij vrgens necessitas, aut euidens vtilitas postulet Prælato dari Coadiutorem, is non aliàs cum futura successione detur, quàm hæc causa prius diligenter à Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita, & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ à iure, & decretis huius S. Synodi in Episcopis, & Prælatis requiruntur: aliàs concessiones super his factæ surreptitiæ esse censeantur.

a c. ad Apostolicam 8. q. 1. c. ex transmissa, & c. ad extirpandas successiones, de fil. presb. c. consuluit. de iurepatro. c. ad hæc, de decis. Conc. Rom. tempore Hilarij c. 5.

DECLARATIONES.

1 *In Coadiutorijs*] Episcopo cuidam petenti, vt posset facere Coadiutorem in Abbatia, quam in Episcopatus resignatione retinuit, concessum est, vt eligat Vicarium ad vitam, vel coadiutorem; & cæt. cum non obstet præsens capitulum.

REMISSIONES.

α VIde Flam. de Resign. lib. 6. q. 5. num. 96. P. Azor. inst. moral. part. 2. lib. 9. c. 21. col. 883.

β De Coadiutoria vide Quintanad. Ecclesiast. lib. 2. à numer. 30. cum seqq. Latissimè Nicol. Garsi. de Benefic. p. 4. c. 5. per totum.

γ Quando concedi soleant Coadiutoriæ, vide Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. gl. 5. §. 9. num. 43. cum seqq.

δ *In Coadiutorijs. &c.*] Vide P. Azor. d. p. 2. li. 3. c. 2. col. 257. & vide quid Gonzal. d. gl. 5. num. 33. & 34.

CAPVT VIII.

Beneficiati sint hospitales. Hospitalia regantur prout fert fundatio, patiuntur prouentus, ac bona. Episcopus ad hæc aduigilet, contra tamen fundationem nihil agat, quam obseruari curet, adhibitis pœnis.

α ADmonet sancta Synodus quoscumque Ecclesiastica beneficia, sæcularia, seu regularia obtinentes, *a* vt hospitalitatis officium, à sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum prouentus licebit, promptè, benigneque exercere assuescant; memores, eos, qui hospitalitatem amant, *b* Christum in hospitibus recipere. Illis verò, quæ hospitalia vulgo nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, senum, pauperumve vsum præcipuè instituta, 1 *in commendam*, administrationem, aut quemcumque titulum, aut etiam ecclesijs suis vnita, obtinent; vel si Ecclesiæ Parochiales, hospitalibus fortè vnitæ, aut in hospitalia erectæ, earumque patronis in administrationem concesse sint; præcipit omnino, vt impositum illis onus, officiumve administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, *c* iuxta Constitutionem Concilij Viennensis, alias in hac eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. innouatam, quæ incipit, Quia contingit. β *Quod si hospitalia* hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fue-

a c. 1. & c. quiescamus, 42. dist. c. Archid. 25. dist. c. volumus. 89. dist. c. quia, ad fi. & c. Mos. 12. qu. 2. c. quoniam. 16. q. 1.

b Matt. 25.

c Clem. quia contingit, de relig. domi. & sup. Sess. 7. cap. vlt.

fuerint instituta; nec in loco, vbi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpaucæ reperiantur; mandat adhuc, vt fructus illorum in alium pium vsum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco, & tempore vtilior, conuertantur, provt Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum vsu peritiores sint, per ipsum deligendis, magis expedire visum fuerit: nisi aliter fortè, etiam in hunc euentum, 2 *in eorum fundatione*, aut institutione fuerit expressum: quo casu, quod ordinatum fuit, obseruari curet Episcopus, aut, si id non possit, ipse, provt suprà, vtiliter prouideat. Itaque si prædicti omnes, & singuli, cuiuscunque Ordinis, & Religionis, & dignitatis, etiam si laici fuerint, qui administrationem hospitalium habent, non tamen regularibus subiecti, vbi viget regularis obseruantia, ab Ordinario moniti, hospitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, necessarijs, re ipsa obire cessauerint; non solùm per Ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia ad id compelli possint, sed etiam hospitalis ipsius administratione, curave perpetuò priuari possint; alijque eorum loco ab ijs, ad quos spectabit, substituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt, quæ nulla eis remissione, aut compositione indulgeatur, in foro conscientiæ teneantur; nec administratio, seu gubernatio huiusmodi locorum vni & idem personæ vltra triennium deinceps committatur; nisi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obstante, quoad omnia supradicta, quacumque vnione, exemptione, & consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu priuilegijs, aut indultis quibuscumque.

DECLARATIONES.

1 *In commendam.*] Hospitalia, ob rationabilem caussam quandoque à Sede Apostolica ad quatuor menses tantummodo commendantur, cum clausula, *quod omnes fructus in vsus pauperum conuertantur.*

Petenti Cardinali de Pisis, vt Hospitale Placentinum vacans mor-

te eius familiaris, sibi solùm ad sex menses commendaretur, Congregatio censuit dandum, & custodiendum ad quatuor menses per Breue, cum onere tamen vt postea de idoneo viro prouideatur ex hoc Decreto, & modo interim ipse nullos inde fructus percipiat, sed omnes in vsum Hospitalis conuertat.

Congregatio censuit, comprehendi Hospitale, cuius à 300. annis citra collatio & institutio in perpetuum titulum dari consueuit, quia Concilium excipit vnum casum duntaxat, videlicet quando aliter in fundatione cautum reperitur.

2 *In eorum fundatione, vel institutione.*] Congregatio Concil. die 4. Febr. 1581. censuit posse, & debere admitti id quod aliter fieri cautùm est in fundatione.

REMISSIONES.

α AN possit aliquis compelli ad hospitalitatem? Vide Laram in l. si quis à liberis, §. & si impubes, num. 37. Menoch. de Arbitr. casu 182. numer. 43. P. Henriq. p. 2. sum. pag. mihi 1147. Tiraq. de Pœnis temp. causa 44. num. 10. Spin. in Speculo Testam. gl. 6. princ. num. 8.

β *Quod si hospitalia, &c.*] Vide Frat. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 84. artic. 2. vers. Secundum, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Hospitale, num. 8.

CAPVT IX.

Quomodo probandum ius patronatus: cui deferendum, similiter etiam vetitæ nonnullæ accessiones, quædam verè minimè. Legatur & teneatur hoc capitulum.

α &c. SIcuti, legitima patronatuum iura tollere, piasque fidelium voluntates in eorum institutione violare, æquum non est: sic etiam, vt hoc colore beneficia ecclesiastica in seruitutem, quod à multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. ζ η *Vt igitur debita in omnibus* ratio obseruetur, decernit sancta Synodus; vt titulus Iuris patronatus sit ex *a* fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, & alijs iure requisitis 1 *ostenditur*; siue etiam 2 θ *ex multiplicatis* præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, ι *qui hominum memoriam* excedat, aliasve secundùm iuris dispositio-

a *Sup. sess. 14. de ref. c. 12. c. pia mentis, cum seq. 16. q. 1. & c. nobis, de iu. patro.*

sitionem. In ijs verò personis, seu Communitatibus, x *vel Vniuersitatibus*, in quibus id ius plerumque 3 *ex vsurpatione potius quæsitum* præsumi solet, plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur, 4 nec *immemorabilis temporis probatio* aliter eis suffragetur, quàm si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, etiam continuatæ, non minori saltem, quàm quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, 5 *authenticis scripturis probentur.* 6 *Reliqui patronatus* omnes in beneficijs, tam sæcularibus, quàm regularibus, seu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscumque alijs beneficiis, in Cathedrali, 7 *vel Collegiata* Ecclesia; seu facultates, 8 *& priuilegia concessa* tam in vim patronatus, quam alio quocumque *iure nominandi, eligendi, præsentandi* ad ea, cum vacant (λ *exceptis patronatibus*, super Cathedralibus Ecclesiis, competentibus, & exceptis alijs, quæ ad Imperatorem & Reges, seu regna possidentes, μ *aliosque sublimes, ac supremos Principes*, iura Imperij in dominiis suis habentes, pertinent; & *a* quæ in fauorem Studiorum generalium concessa sunt) in totum prorsus abrogata, ν *& irrita*, cũ quasi possessione inde secuta, intelligantur. Beneficiaque huiusmodi, tanquam libera, à suis collatoribus conferantur; ac prouisiones huiusmodi plenum effectum consequantur. *b* Ad hæc liceat Episcopo, præsentatos à patronis, si idonei non fuerint, repellere 10 *Quod si ad inferiores institutio pertineat*; 11 *ab Episcopo tamen*, iuxta alias statuta ab hac sancta Synodo, examinentur: alioquin institutio ab inferioribus facta, 12 *irrita sit, & inanis.* ξ *Patroni autem beneficiorum*, cuiuscumque Ordinis, & dignitatis, etiam si Communitates, Vniuersitates, Collegia quæcumque Clericorum, vel laicorum existant in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcunque beneficiorum, etiam si verè de iure patronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, 13 *nulla ve causa*, vel occasione se ingerant; sed illos liberè Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacumque consuetudine, distribuendos dimittant.

a Nota praed. 19. sess. 24.

b Sup. sess. 24 de ref. c. 13. & sess. 14. de ref. c. 13.

Nec dictũ ius patronatus venditionis, aut alio quocunque titulo in alios contra Canonicas ſanctiones transferre præſumant: 14 *ſi ſecus fecerint*, excommunicationis & interdicti pœnis ſubijciantur; & dicto Iure patronatus, ipſo iure priuati exiſtant. Inſuper acceſſiones, per viam vnionis factæ de beneficijs liberis, ad Eccleſias Iuris patronatui, etiam laicorum, ſubiectas, tam ad parochiales, quam ad alia quæcumque beneficia, etiam ſimplicia, ſeu dignitates, vel hoſpitalia, ita vt prædicta beneficia libera eiuſdem naturæ cum ijs, quibuſcum vniuntur, efficiantur, atque ſub Iure patronatus conſtituantur; hæ ſi nondum plenarium ſortitæ ſunt effectum, vel deinceps ad cuiuſuis inſtantiam fient; quacumque auctoritate, etiam Apoſtolica, conceſſæ fuerint, ſimul cum vnionibus ipſis per ſurreptionem obtentæ intelligantur: non obſtante quacumque in ijs verborum forma, ſeu derogatione, quę habeatur pro expreſſa: nec executioni ampliùs demandentur; ſed beneficia ipſa vnita, cùm vacauerint, liberè, vt anteà conferantur. a Quę verò à quadraginta annis citrà factę, effectum & plenam incorporationem ſunt conſecutæ; hæ nihilominus ab Ordinarijs, tanquam à Sede Apoſtolica delegatis, reuideantur & examinẽtur: ac quæ per ſurreptionem vel obreptionem obtẽtæ fuerint, ſimul cum vnionibus irritæ declarentur, ac beneficia ipſa ſeparentur, & alijs conferantur. Similiter quoq; patronatus quicunque in Eccleſijs, quibuſcunque alijs beneficijs, etiam dignitatibus antea liberis, acquiſiti à quadraginta annis citrà, & in futurũ acquirendi, ſeu ex augmento dotis, ſeu ex noua conſtructione, vel alia ſimili cauſa, etiam auctoritate Sedis Apoſtolicæ, ab ijſdem Ordinarijs, vti delegatis, vt ſuprà, qui nullius in his facultatibus aut priuilegijs impediantur, 15 *diligenter cognoſcantur*: & quos non repererint ob maximè euidentem Eccleſiæ, vel beneficij, ſeu dignitatis neceſſitatem legitimè conſtitutos eſſe, in totum reuocent; atque beneficia huiuſmodi ſine damno illa poſſidentiũ, & reſtituto patronis eo, quod ab eis idcircò datum eſt, in priſtinum libertatis ſtatum reducant:

a *Sup. ſeſſ. 7. de ref. c. 6.*

cant: non obſtantibus priuilegijs, conſtitutionibus, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

DECLARATIONES.

1 *Oſtendatur.*] Non eſt ſatis aſſerenti, ſibi competere Ius patronatus ex fundatione vel dotatione; quòd vna præſentatio de Anno 1554. & altera 1561. effectum ſortitæ fuerint, ſed oſtendatur, prout Congregatio cenſuit, die 4. Februarij 1581. *Infrà, hoc c. §. multiplicatis,*

Item cenſuit, non poſſe patronum repelli à ſua quaſi poſſeſſione præſentandi, ſi adhibita cauſſæ cognitione ſuper Iure patronatus, poſt Concilium Ordinarius à Patrono præſentatum admiſiſſet, etiamſi poſt obitum eiuſdem præſentati de validitate Iuris patronatus iterum contigerit dubitari: ſecus autem, ſi ſimpliciter Patroni præſentatio abſque cauſſæ cognitione admiſſa fuiſſet. Item cenſuit, tum demum debere intelligi adhibitam fuiſſe cauſſæ cognitionem in probando Iure patronatus, cùm ſeruata fuerit forma à Concilio tradita. *Infrà, hoc cap §. diligenter.*

2 *Multiplicatis præſentationibus.*] Ius patronatus ex ſolis præſentationibus continuis vltra hominum memoriam probatur, licet in eis nulla fuerit facta mentio de fundatione, aut dotatione.

Hoc decretum Concilij habet locum & in petitorio, & in poſſeſſorio, vnde admittenda non eſt præſentatio, aut præſentati inſtitutio facienda, niſi prius cognito Iure patronatus ex Decreto Concil.

3 *Ex vſurpatione potius quæſitum.*] Quoad vſurpationem bonorum Eccleſiaſticorum, quæ præſumitur in Dominis Oppidorum & terrarum habentibus perpetuam iuriſdictionem, Congregatio Concilij cenſuit, Barones, & alios Dominos iuriſdictionem perpetuam habentes comprehendi hoc Decreto.

4 *Nec immemorabilis temporis.*] Ad probandum priuilegium patronatus in Conuentuali Eccleſia ex cauſſa fundationis, & dotationis, & quidem in eius limine fundationis conceſſum fuiſſe, ſufficit immemorabilis, iunctis multiplicatis præſentationibus, quæ ſecundum formam Concilij hoc cap. effectum ſortitæ fuerunt. Sic enim Congregatio die 4. Decembris 1586. cenſuit ex verbis Concilij, etiam caſu quo ſuper hoc nullum fuerit priuilegium, aut nullum reperietur fundationis inſtrumentum.

Congregatio cenſuit, vt ad conficiendam immemorabilem conſuetudinem concurrant anni elapſi vſque ad terminum controuerſiæ motæ, non tantum tempus diuerſum ad publicationem Concilij attendendum ſit.

5 *Authenticis scripturis probentur.*] Non possunt repelli probationes oblatæ à Patronis, vt eorum patronatus declaretur esse ex Concilio: saluis tamen exceptionibus tam huius Decreti, quam iuris communis, Probatio ergo quæ fit per solos testes & non per authenticam scripturam reijcitur.

6 *Reliqui Patronatus.*] Congregatio die 4. Decembris 1586. censuit, esse sublatos patronatus ex priuilegio, non autem ex fundatione & donatione.

7 *Vel Collegiata Ecclesia.*] Si de beneficiis simplicibus agatur, præsentatio non potest institui à Canonicis, priusquam fuerint examinati ab Episcopo, & idonei reperti. Si vero de parochialibus Ecclesiis agatur, seruanda est forma examinis quæ præscribitur Sess. 24. cap. 16.

8 *Et priuilegia concessa.*] Super hæc verba fundabat se quidam Episcopus dicens ius eligendi (quod ex consuetudine competebat cuidam Capitulo cuiusdam Ecclesiæ Collegiatæ ad Canonicatus vacantes) per Concilium hoc esse sublatum, quod factum est, & fuit ab Illustrissimorum Congregatione reprobatum, nam Textus iste restringit se ad ius eligendi in iure patronatus electiuè, nō autem in aliis electionibus, quæ de iure communi Capitulis competunt cum Prælato inferiori.

9 *Iure nominandi, eligendi, præsentandi.*] Hoc ius præsentandi v.g. ad mansionarios, tantum censendum est esse ex priuilegio, quando Capitulum non fundauit, nec dotauit, vel habet immemorabilem, ideo sublatum est hoc Decreto. Qui dicit se habere Ius patronatus ex priuilegio, admittendus est ad probandum immemorabilem.

Ius patronatus ex priuilegio Episcopi concessum, in cuius pacifica possessione extitere prætensi patroni per 140. annos, cùm constet de titulo ex priuilegio inualido, centenaria possessio prodesse non potest, & hoc, ob malam fidem.

10 *Quod si ad inferiores institutio.*] Quando Concilium hic se remittit ad statuta alias in hac sancta Synodo, intelligit Textum. Sess. 7. capit. 13. vt sit sensus: Beneficium Iuris patronatus, quando est simplex, licet possit ab inferiore institui, tamen semper Episcopi requirit examen. Sic Congregatio die 18. Iunij 1573.

Congregatio censuit, cognitionem validitatis & inualiditatis Iurispatronatus controuersi, ad Episcopum duntaxat, non autem ad inferiores, qui ius habent instituendi, pertinere, secus verò si huiusmodi inferiores Ordinarij in eo loco haberent iurisdictionem.

11 *Ab Episcopo examinentur.*] Etiamsi institutio pertineret ad monachos. Non tamen comprehendit beneficia simplicia, quorum collatio liberè pertinet ad inferiores, sed bene se extendit ad omnia bene-

beneficia, pro quibus facienda est præsentatio, electio, seu manutentio inferioribus collatoribus.

Abbates, & alij ex fundatione exemptionem prætendentes in Ecclesiis suis, coram se præsentatos instituere non possunt absque Episcopi examine. Congregatio enim Concilij illud censuit, ab Episcopo fieri debere, si nihil aliud obijciatur, quàm dicta exemptio: & aliter factam institutionem, irritam esse & nullam ex hoc capite. Et quia dicti Abbates prætendunt in dictos huiusmodi à se ad patronorum præsentationem institutos, omnimodam iurisdictionem habere, seque illorum Ordinarios esse, & ideo dictam declarationem sibi non obesse, quò minus absque Episcopi examine & approbatione præsentatos instituere possint; Congregatio censuit eis obesse eam, etsi Ordinarij institutorum sint, & in eos iurisdictionem habeant, alias eam irritam esse institutionem.

12 *Irrita sit & inanis.*] Non sufficit, quòd præsentatus fuerit aliàs examinatus, & approbatus ab alio Ordinario ad aliquod beneficium Curatum, sed de nouo oportuit eum esse examinatum.

13 *Nullave caussa, vel occasione se ingerant*] Qui tempore, quo se ingerit, & fructus exigit, non est in actu præsentandi, sed est Patronus in potentia, (vtpote de patronorum familia) non habet locum in hoc capitulum, sed is alia pœna puniri poterit, quia bona aliena inuasit, vel surripuit. Sic Congregatio censuit, in vna Murana. Quod si ipse patronus vellet à præsentato conducere bona Iuris patronatus (etenim verbum, *ingerere*, sonat rem agi per viam illegitimam, titulus verò locationis est legitimus) maior pars Illustrissimorum respondit hoc capitulum habere locum etiam eo casu.

14 *Si secus fecerint, excommunicationis, &c.*] Pœnæ appositæ in hoc Decreto referuntur non solum ad alienantem bona beneficij patronatus, sed etiam ad vsurpantem fructus illius.

15 *Diligenter agnoscantur.*] Si Ordinarius post Concilium cognouit de Iure patronatus, & admisit post Concilium, non potest patronus repelli à sua quasi possessione præsentandi, si Ordinarius voluerit cognoscere, propter obitum illius præsentati: secus autem, si simpliciter eius præsentatio fuisset admissa absque caussæ cognitione.

REMISSIONES.

a Vide Matthæ. Soares practica & Ordine visitandi, cap. 6. num. 1. Cabed. de Patronat. Regiæ Coronæ, c. 34. Latissimè Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. Gloss. 18. nu. 19. cum multis seqq. nouissimè P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. num. 210.

Deci-

Decisiones Illustriss. Cardin. adductæ à Gonzalez locis infrà citatis.

β PRima. Hoc Decretum Concilij habet locum in petitorio, & in possessione. Vnde admittenda non est præsentatio, aut præsentati institutio facienda, nisi priùs verificato iure patronatus ex decreto Concilij, refert Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. Gloss. 18. num. 23.

γ Secunda. Non potest repelli à sua quasi possessione præsentandi, si adhibita causæ cognitione super iurepatronatus post Concil. Ordinarius à patrono præsentatum admisisset, etiamsi post obitum eiusdem præsentati, de validitate iurispatronatus contigerit dubitari, secus autem si simpliciter patroni præsentatio absque causæ cognitione admissa fuerit, refert Gonzal. d. Gloss. 18. num. 26.

δ Tertia. Iuspatronatus ex solis præsentationibus continuis vltra hominum memoriam probatur, licet in eis nulla fuerit facta mentio de fundatione, aut dotatione, refert Gonzal. d. Gloss. 18. num. 46.

ε Quarta. Pro forma requiritur, vt probatio fiat per Authenticas scripturas, & regula est constituenda, quòd probatio per testes non sufficiat, refert Gonzal. d. Gloss. 18. num. 79. & num. 82. resoluit, quod si per testes probaretur esse deperditas scripturas, & deponerent de tenore illarum, in quibus continebantur continuatæ præsentationes, quòd tunc satisfieret menti Concilij, vide tamen Steph. Grat. discep. forens. cap. 168. num. 21.

ζ *Vt igitur debita in omnibus, &c.*] Quibus modis probetur Iuspatronatus, vide Mascard. de Probat. Conc. 956. & concl. 1216. Farin. decis. 540. nu. 2. & dec. 542. num. 3. Zerol in praxi Episcop. p. 1. verbo Iuspatronatus, pag. 180. Aloys. Ricci. in Collect. decis. p. 1. Collect. 58. An sufficiat fama, Mascard. concl. 753. num. 47.

η An debeat patronus probare bonam fidem? Vide Spin. in Speculo Testam. Gloss. 4. princip. num. fin. Valasc. consult. 163. nu. 9. cum seqq. Gonzal. d. Gloss. 18. num. 48. vbi quid si constet de inualido titulo, vel de iniusto principio.

θ *Siue etiam ex multiplicatis præsentationibus, &c.*] Vide Menoch. Cons. 336. & lib 3. de Præsumpt. quæst. 90. num. 3. cum seqq. Mascard. concl. 103. nu. 9. Gonzal. d. Gloss. 18. num. 44 cum seqq. Caual. decis. 17. p. 1. vbi resoluit, ad minus debere esse tres, nec omnes necessarias esse de tempore immemoriabili decidit Aloys. Ricci. decision. 29.

ι *Qui hominum memoriam excedat.*] Quot annorum debeat esse tempus immemoriale ad probandum Ius patronatus? Per spatium sexaginta annorum probari tenent Osasc. dec. 150. Vinc. de Franch. decis. 166. Spatium tamen centum annorum desiderari asserunt Capell. Tholos. decis. 440. Faria. in decis. nouiss. 584.

10 An patronus, qui eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi poſt Concil. ſi de nouo vacet beneficium, & iterum præſentet, teneatur ad inſtantiam fiſci de nouo docere de titulo, vel prius debet fieri inſtitutio & manuteneri in poſſeſſione? Patronum eſſe manutenendum in quaſi poſſeſſione ſaluis iuribus fiſco in peritorio, decidit Aloyſ. Ricci Curiæ Archiep. Neap. deciſ. 63.

κ *Vel vniuerſitatibus.*] Vide Aloyſ. Ricci. in Collect. deciſ. p. 4. Collect. 1240.

λ *Exceptis patronatibus, &c.*] Vide Gutier. pract. li. 3. q. 13. num. 72. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloſſ. 24. num. 160. & vide quid gloſſ. 18. n. 97. cum ſeqq.

μ *Alioſq; ſublimes ac ſupremos principes.*] Qui ſint iſti magnates, vide Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gl. 18. num. 66. cum ſeqq. & gloſſ. 24. à nu. 160.

ν *Et irrita, &c.*] Vide Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. Gloſſ. fin. num. 47. & 48.

ξ *Patroni autem beneficiorum.*] Vide Spin. in Speculo Teſta. Gloſſ. 4. princip. num. 91.

CAPVT X.

Præter Ordinarios locorum quædam perſonæ qualificatæ deſignentur à Capitulis, coram quibus ac eorum ſubſtitutis cauſæ Eccleſiaſticæ ſpirituales tractentur. Breuiter terminentur cauſæ.

QVoniam ob malitioſam petentium ſuggeſtionem, & quandoque ob locorum longinquitatem, perſonarum notitia, quibus cauſæ mandantur, vſque adeo haberi non poteſt, hincque interdum iudicibus, non vndequaque idoneis, cauſæ in partibus delegantur: ſtatuit ſancta Synodus, in ſingulis Conciliis prouincialibus aut diœceſanis aliquot perſonas, quæ qualitates habeant, *a* iuxta Conſtitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit, Statutum, & 1 *alioquin ad id aptas deſignari*, vt præter Ordinarios locorum iis etiam poſthac cauſæ Eccleſiaſticæ ac ſpirituales, & ad forum Eccleſiaſticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, ſi aliquem interim 2 *ex deſignatis mori contigerit*, 3 *ſubſtituat Ordinarius loci* cum Conſilio Capituli alium in eius locum, vſque ad futuram prouincialem aut diœceſanam Synodum; ita vt habeat

a c. ſtatutum de reſcr. in 6. vide poſt finẽ huius libri.

habeat quæque diœcesis quatuor saltem aut etiam plures probatas personas, ac vt suprà qualificatas, quibus huiusmodi causæ à quolibet Legato, vel Nuncio, atque etiam à Sede Apostolica committantur: alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad summũ Romanum Pontificem transmittant, delegationes quæcumq; aliorum iudicum, alijs quàm his factæ, surreptitiæ censeantur. Admonet dehinc sancta Synodus tam Ordinarios, quàm alios quoscumq; iudices, *a* vt terminãdis causis, quanta fieri poterit breuitate, studeant, ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte iudicij differenda, modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

a Vide Sess. 24. c. 20. c. finem litibus, & c. fi. de do. & contu. c. 2. de re iud. & c. constitutus, de procur.

DECLARATIONES.

1 *Alioquin ad id aptas designari.*] Harum personarum qualificatarum nominationem ad Episcopum quidem principaliter, non tamẽ priuatiuè ad alios spectare, congregatio respondit. Et si is qui tempore commissionis causarum reperiebatur constitutus in dignitate, & designatus inter iudices synodales, commissionem resignauerit; poterit de eadem causa cognoscere, quia sufficit ab initio fuisse capacem. Sic fuit dictum die 2. Martij 1587.

2 *Ex designatis mori contigerit.*] Habet hic Textus etiam locum in diuturna absentia, quæ æquiparatur morti.

3 *Substituit Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in eius locum.*] Congregatio censuit, consilium Capituli requiri pro forma. Ordinarius ergo non poterit illud præterire, attamen non tenebitur illud sequi.

CAPVT XI.

Ecclesiarum bona non elocentur cum præiudicio successorum, quocunque indulto non obstante. Iurisdictiones quoque Ecclesiasticæ non locentur, & concessæ elocari, irritantur, &c.

a &c. MAgnam Ecclesijs perniciem afferre solet, cùm earum bona, *y repræsentata pecunia*, in successorum præiudicium aliis locantur. Omnes igitur hæ locationes,

ones, si anticipatis solutionibus fiant, *a δ nullatenus in præiudicium* successorum validæ intelligantur; quocumque indulto, aut priuilegio non obstante, nec huiusmodi locationes in Romana Curia vel extra eam confirmentur. Non liceat etiam 1 *iurisdictiones Ecclesiasticas*, seu facultates nominandi aut deputandi Vicarios in spiritualibus, locare; nec conductoribus per se aut alios ea exercere, aliterq; concessiones, etiam à sede Apostolica factæ, surreptitiæ censeantur. Locationes verò rerum Ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, 2 *quas ε à triginta annis citra*, 3 *ad longum tempus*, seu, vt in nonnullis partibus, ad viginti nouem, seu bis viginti nouem annos, vocant factas; Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Ecclesiæ & contra Canonicas sanctiones contractas fuisse iudicabunt.

a c. de precariis, 11. q. 2. & c. 2. de precar.

DECLARATIONES.

1 *Iurisdictiones Ecclesiasticas.*] Sub ijs comprehenduntur etiam iurisdictiones damnorum datorum.

2 *Quas à 30. annis citra.*] Intelligendum à 30. annis citra, vsque ad confirmationem Concilij.

3 *Ad longum tempus.*] Dominus proprietatis, si tempus præfixum, esset finitum, ita vt deberet confirmare Emphyteusim, continuetur, si electi deputati à Synodo, vel ipsa Synodus Prouincialis iudicauerint non esse locationem factam in damnum monasterij, ipse autem D. curare debet, vt quamprimum fiat hoc iudicium.

REMISSIONES.

α Vide P. Rebello de Obligat. iust. p. 2. lib. 14 q. 5. à num. 4. P. Vale. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 25. ca. 43. n. 539.

β Vtrùm valida sit per priores saltem tres annos locatio, de rebus Ecclesiæ vltra triennium, facta in Lusitania, & vbi extrauagans Paulina recepta est? Affirmat P. Rebello, d. lib. 14. q. 6.

γ *Repræsentata pecunia.*] Ante diem solutam intelligit Gutier. de Iuram. Confirmat. p. 3. cap. 3. nume. 2. vide quid D. Barbos. in l. si filiofam. §. vlt. num. 27. ff. soluto mat. Valasc. de iure Emphyt. quæst. 10. num. 5. Zerol. in praxi Episco. part. 1. verbo Alienatio rerum Eccles. vers. ad 7. pag. 14. nouissimè Cald. Pereira de Renouat. quæst. 20. num.

num.3. & de Emptione, cap.26. num.8. vbi etiam an locatio iudicetur vsuraria, si ob repræsentatam solutionem conductor dimidium lucri faciat.

δ *Nullatenus in præiudicium successorum, &c.*] An Prælatus vel beneficiarius succedens in officio vel beneficio teneatur stare locationi per suum prædecessorem factæ? Negant, si Prælatus vel beneficiarius nomine proprio locet redditus suæ dignitatis, vel beneficij in suam vtilitatem, ad tempus iure vel Synodali constitutione permissum, ipseque ante tempus locationis expletum decedat, secus pro illo anno cœpto; & quando terræ essent satæ, & fructus pendentes de proximo colligendi, per gloss. receptam in cap. fin. ne Prælati vices suas, Cou. Vari.lib. 2.cap.15.num.6.Molin.de Primog. lib.1.cap.21.à princip. Caroc.de Locato,p.3.tit.de rebus Ecclesiæ locandis, quæst.1.cum seqq. Mich.Grass.tom.2.Commun.opin.lib.4. tit.43.num.40.pag.656.& ibi Viui.nu.123.pag.661. Spin.in Speculo Testam.Gloss.19.in princip.n.41.Cardoso in praxi iudicum, verbo fructus,num.23.& verbo Locatio,num.6.Steph.Gratian.discept.forens.cap.37.à num.18.Rip.obseru.115.Balb.decis.229. Statil. Pacif. decis.192.Card.Pute.decis.176.lib.1.Aloys.Ricci.in Collect.dec.p.4. Collect.1007.& Collect.1055.in fine, remissiuè Gutier.de tutel. p.2. cap.20.num.10.P.Molin.de Iustit.tract.2.dis.492.vers. Quòd denique, Flamin.de Resignat.lib.1.quæst.16. nume.47. D.Barbos.d.§. vltim.à num.17.Morl.in Emporio iuris, p.1.tit.10.quæst.2.num.20. P.Valer.Reginald.in praxi fori pœniten.lib.25.ca.43.num.538. cum seqq.ex antiquioribus plures refert Cened.ad Decretal. Collect. 76. num.5.D.Mart.de Iurisdict.p.4.casu 48.num.8.& in votis nouis.decis.voto 180.Cardin.Thusc.verbo locatio,concl.419.Cardin. Mantic.de Tacitis & ambig.conuent.lib.5.tit.13.num.21.Cald.quæst.forens.lib.2.q.32.

ε *A triginta annis citra.*] Vide Cened.ad Decretal.Collect.162.nu. 3. in fine.

CAPVT XII.

a Conc. Matiscon.2. c.5. Conc. Ticin. vers. in sacris Exod. 22. 23. Leu.27. Numer.18. Tob.3 Mal.3.c. decimas, 16.q.1.c. decimas, cum seq. 16.q.7.c. parochianos, c. ex transmissa, & c. tua, de deci.

Decimarum solutiones fiant: impedientes fieri, excommunicentur, nec absoluantur nisi plena restitutione secuta. Subueniendum rectè est, tenuioribus qui præsunt Ecclesiis.

α NOn a sunt ferendi, qui varijs artib. decimas, Ecclesiis obuenientes, subtrahere moliuntur, aut qui ab alijs soluendas temerè occupant & in rem suam vertunt: cum decimarum solutio debita sit Deo, & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt.

Præ-

Præcipit igitur sancta Synodus omnibus, 1 *cuiuscumq; gradus* & conditionis sint, 2 *ad quos decimarum solutio spectat*, vt eas, ad quas de iure tenentur, in posterum Cathedrali, aut quibuscumq; alijs Ecclesijs vel personis, quibus legitimè debentur; 3 *integrè persoluant*. *a* Qui verò eas aut subtrahunt, aut impediunt, excommunicentur; nec ab hoc crimine, β *nisi plena restitutione* secuta, absoluantur. Hortatur dehinc omnes & singulos, pro Christiana charitate, debitoq; erga Pastores suos munere, vt de bonis sibi à Deo collatis, Episcopis & Parochis, qui tenuioribus præsunt Ecclesijs, largè subuenire ad Dei laudem, atq; ad Pastorum suorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

a *c. omnes decimæ, 16. q. 7. c. peruenit, c. non est, c. tua & c. in quibusdam, de deci. Clem. 1. eod. tit.*

REMISSIONES.

α Vide Fr. Ioan. de la Cruz, de statu Relig. lib. 2. cap. 19. dub. 4. per totum.

β *Nisi plena restitutione.*] Vide nouissimè P. Sanch. in præcepta Decal. lib. 2. cap. 20. num. 19.

CAPVT XIII.

Quarta funeralium soluatur omnino loco cui hactenus solita est pendi, non obstantibus quibuscunque.

α DEcernit *b* sancta Synodus, quibuscumque in locis, *iam* 1 β *ante annos quadraginta*, Quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali aut Parochiali Ecclesiæ 2 *solita esset persolui*, 3 *ac postea fuerit ex quocumq; priuilegio*, aliis monasteriis, hospitalibus, aut quibuscumque locis piis concessa, eadem posthac integro iure & eadem portione, quæ anteà solebat, Cathedrali seu Parochiali Ecclesiæ persoluatur: non obstantibus concessionibus, gratiis, priuilegiis, etiam Mari magno nuncupatis, aut aliis quibuscumque.

b *de sepult. extra, in 6. & in Clem.*

Rr DE-

DECLARATIONES.

1 *Iam ante 40. annos.*] Non comprehenduntur monasteria ędificata à 40. annis citra, aut quæ indies ædificantur, præsupposito quod huiusmodi monasteria sunt eius religionis, cui à Sede Apostolica indultum sit, vt quartam funeralium non teneatur Episcopo soluere.

A dispositione igitur Concil. Trid. in hoc cap. non sumitur argumentum quod à monasterijs ædificatis ab annis 40. citra non persoluatur quarta funeralium Episcopo, nisi monasteria per Sedem Apostolicam ad solutionem huiusmodi quartę partis funeralium non teneantur. Item Monast. fratrum Minorum S. Francisci de obseruantia à 30. annis fabricari cœptum, post hoc Decretum non debet soluere quartam funeralium Cathedrali, prout Congregatio censuit, huiusmodi Monasteria non comprehendi vel teneri quartam funeralium persoluere Episc. præsertim præsupposito priuilegio quod Iulius Tertius concessit religioni fratrum Minorum S. Francisci.

2 *Solita esset persolui.*] Regularibus, qui sunt in quasi possessione non soluendi quartam Episcopo seu Parocho, non incumbit onus probandi ante 40. annos non solui solitam ab eorum monasterijs, sed onus probandi Regulares ante 40. annos esse solitos soluere, spectat ad prætendentes Episcopos seu Parochos.

3 *Ac postea fuerit ex quocunq; priuilegio.*] Idem si ante 40. annos; dummodo Priuilegium non sit in vsu.

In priuilegijs, quæ S. D. N. mendicantibus concessit, ea mens fuit, vt Parochi inuitentur, quartæ funeralium ante 40. annos cum Cathedrali Episcopo incumbere. Non potest autem Episcopus applicare fabricæ suæ Ecclesiæ census, quos Rectores Ecclesiarum possident, nec prohibere quin dicti Rectores accipiant sponte oblata ab hæredibus defunctorum.

REMISSIONES.

α VIde Petr. de Perus. in tract. de Canonica Paroch. Bertachin. de Episcop. p. 4 lib. 4. num. 40. Pet. Gregor. Syntagm. lib. 2. ca. 25. n. 10. Chopin. de sacra polit, tit. 7. n. 13. & 14. Gutier. de Iuram. conf. part. 2. ca. 4. nu. 2. Cardin. Thusc. tom. 6. verbo Quarta, concl. 21. Fr. Emm. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 39. art. 2. Latè Fr. Ioan. de la Cruz, de statu Relig. lib. 2. cap. 19. dub. 5.

β *Ante annos quadraginta.*] Sacra Cardin. Congregat. censuit, non comprehendi in dictis verbis Concil. Monasteria ædificata à quadraginta annis citra, vel quæ in dies ædificantur, &c. refert Fr. Ioan. de la Cruz, d. dub. 5. concl. 2. in fine.

CAPVT

CAPVT XIV.

Datur salutaris ac expeditus modus procedendi contra pestem fæculentam & luculentam clericorum concubinariorum per ipsos Episcopos, siue illi Clerici sint in beneficio siue non.

α QVàm turpe, ac Clericorum nomine, qui se diuino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitiæ sordibus immundoque concubinatu versari, satis res ipsa, communi fidelium omnium offensione, summoque Clericalis militiæ dedecore, testatur. *a* Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitæ integritatem ministri Ecclesiæ reuocentur; populusque hinc eos magis discat reuereri, quo illos vita honestiores cognouerit: prohibet sancta Synodus quibuscumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres de quibus possit haberi suspicio, in domo *β vel extrà detinere,* aut cum ijs vllam consuetudinem habere audeant: *γ alioquin pœnis,* 1 *à sacris Canonibus* vel statutis Ecclesiarum impositis, puniantur. 2 *Quòd si à Superioribus moniti,* 3 *ab ijs se non abstinuerint,* 4 *δ tertia parte fructuum,* obuentionum, ac prouentuum beneficiorum suorum quorumcumque, & pensionum ipso facto sint priuati: quæ fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin verò in delicto eodem cum eadem vel alia fœmina perseuerantes, secundæ monitioni adhuc non paruerint, non tantùm fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur; sed etiam à beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam vti Sedis Apostolicæ delegatus, arbitrabitur, suspendantur; & si ita suspensi nihilominùs eas non expellant, aut cum ijs etiam versentur, tunc beneficijs, portionibus, ac officijs & pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis perpetuò priuentur, atque inhabiles ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, bene-

a Suprà, sess. 24. c. 8. refor. Concil. Carthag. 3. c. 18. Conc. Nicænum, cap. 3. Concil. Matiscon. 1. c. 1. Concil. Arelat. 2. cap. 3. Conc. Tolet. 2. c. 3. Concil. Braccar. 1. c. 15. Conc. Turonens. 2. c. 10. 11. & 12. Concil. Maguntiacum, c. 49. c. interdixit, 32. dist. c. cum omnibus, c. volumus, & c. fœminas, 81. dist. c. 1. cum multis seqq. de cohabit. Cler. & mulier.

 ficijs,

ficijs, ac officijs in posterum reddantur, donec post manifestam vitæ emendationem ab eorum Superioribus cum ijs ex causa visum fuerit dispensandum. Sed si, postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint, præter prædictas pœnas, *a* excommunicationis gladio plectantur. Nec quæuis appellatio, aut exemptio 5 *prædictam executionem* impediat aut suspendat: supradictorum que omnium cognitio, 6 *non ad Archidiaconos*, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat: qui sine strepitu, & figura iudicij, & sola facti veritate inspecta, procedere possint. 7 *Clerici verò beneficia Ecclesiastica*, aut pensiones non habentes, iuxta *b* delicti & contumaciæ perseuerantiam & qualitatem ab ipso Episcopo carceris pœna, suspensione ab Ordine ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, alijsve modis, iuxta sacros Canones, puniantur. *c Episcopi quoque*, quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinuerint; & à Synodo prouinciali admoniti, se non emendauerint; *c* ipso facto sint suspensi: & si perseuerent, etiam ad Sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpæ etiam per priuationem, si opus erit, in eos animaduertat.

a c. 2. cum seq. de cohab. Cler. & mul. c. si cõcubinæ, de sent. Excom. Conc. Aurel. 3. c. 4.

b Sup. c. 6. & in alijs locis supra alleg. Cõc. Tolet. 4. c. 41.

Vide 8. Tolet. cap. 6. c c. quorundam, 34. dist. Concil. Aurel. 5. cap. 3.

DECLARATIONES.

HOc Decretum de concubinatu & alijs impudicitiæ sordibus Clericorum, non procedit in simplici incontinentia absque qualitate concubinatus.

1 *A sacris Canonibus.*] Patroni possunt (si ad eos spectat præsentatio alicuius beneficij, per concubinarium detenti) vel alij laici parochiani pro suo interesse, in quo ab his percipiunt Sacramenta, accusare eos.

Quinimò potest Ordinarius procedere contra ipsos de iure non exspectata forma huius Textus & vi huius literæ, est enim intolerabile peccatum.

2 *Quod si à Superioribus moniti.*] Specialiter monendi sunt, non autem

tem solùm generaliter, puta per edictum. Et hæ monitiones ex hoc Decreto non sunt faciendæ tantùm in visitatione, sed & in alijs quoque temporibus fieri debent. At tempus, quod inter vnam & aliam monitionem intercedere debet, arbitrio Episcopi relinquitur.

Poterit Episcopus contra omnes procedere, etiam incarcerando, quando timetur de fuga, iuxta traditã formam in cap. 6. huius Sessionis, idque absque monitione.

3 *Ab ijs se non abstinuerint.*] Episcopus procedere potest per denuntiationem ex officio, vel alio, qui sibi placuerit, modo.

4 *Tertia parte fructuum.*] Si resignatio parochialis verè fuit Romæ expedita, antequam Ordinarius resignantem, titulo ac beneficio dictæ parochialis priuaret, eadem dicta resignatio suum effectum sortiri debet, nec eam potest Ordinarius infringere, nec aliquam Ecclesiæ pensionem imponere. Itaque pœna quæ statuitur in hoc capitulo non transit ad successorem in beneficio, si concubinarius iure priuatus beneficio illud resignat.

5 *Prædictam executionem impediat.*] Prædictam executionem exemptio aut appellatio ante vel post diffinitiuam sententiam suspendere non potest.

6 *Non ad Archidiaconos.*] Congregatio censuit, hoc non habere locum in immemorabili.

7 *Clerici verò.*] Si Clerici concubinarij, notorij sunt, etiam hodie ipso iure à diuinis suspensi (prout in vetere iure) sunt.

REMISSIONES.

α VIde Bernard. Diaz in pract. c. 73. Clar. §. Fornicatio, num. 9. vers. Clericus autem concubinarius, Guid. Papæ, decis. 558. Hieron. de Monte Vari. iuris, q. 18. num. 48. Humad. l. 32. Gloss. 5. num. 6. tit. 5. p. 1. & l. 43. Gloss. 2. num. 3. titul. part. 1. Perez, l. 23. vers. Quæri tamen potest, tit. 3. lib. 1. Ordin. Matiens. l. 6. Gloss. 2. à num. 23. titul. 8. lib. 5. nouæ Recop. Menoch. de Arbit. casu 418. Rebuff. de concord. tit. de Publicis concub. vers. Prima ergo pœna, Petr. de Bollo in OEcon. Eccles. classi. 1. cap. 4. à §. 5. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Concubinarij, §. 3. pag. 60. P. Comitol Respons. Moral. lib. 1. q. 57. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 3. num. 154. vers. Decimum. Aloys. Ricci. in coll. decis. p. 4. Collect. 857. Th. Valasc. tom. 1. Alleg. 34. numer. 7. optimè Petr. de Ledesm. p. 2. sum. tract. 27. cap. 18.

β *Vel extra detinere.*] Quod procedit in simplici incontinentia absque qualitate concubinatus, resoluunt Nau. Cons. 4. sub tit. de Adulter. Sayr. decis. 4. sub eod. tit. quem refert Aloys. Ricci. in Collect. decis. p. 4. Collect. 821. in fine, dicit probabile, sed contrarium probabilius, Petr. de Ledesm. d. cap. 18. diffic. 3.

γ *Alioquin pœnis.*] An pecuniarijs? Affirmat Aloys. Ricci. Curiæ Archiep. Neap. dec. 99.

δ *Tertia parte fructuum.*] An etiam distributionum quotidianarum? Affirmant Sayr. decis. 7. de verbor. signific. quem refert Aloys. Ricci. in Collect. 857. vers. Amplia, 2. Petr. de Ledesm. d. cap. 18. diffic. 2.

ε *Episcopi quoque, &c.*] Vide P. Soar. tom. 5. de Censur. disp. 31. sect. 5. ad fin. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 32. tract. 2. num. 65. vers. Item ex Concilio, P. Ægid. de Conink de Sacram. & Censur. tom. 2. disp. 15. suspens. 27.

CAPVT XV.

Contra Clerici filios.

a Concil. 9. Toletan. in c. 10. c. grauius animaduertit. c. propo suisti, 92. dist.

b Ab Alexand. 3. partu, 19. c. 3. & in Concil. 2. Lateran. c. 14. c. 2. & per totum, de fil. presbyter.

1 VT *a paternæ incontinentiæ* memoria à locis Deo consecratis, quos maxime puritas, sanctitasque decet, 2 α *longissimè arceatur*; β *non liceat* γ & cæt. *filijs Clericorum*, 3 *qui non ex legitimo* nati sunt matrimonio, 4 *in Ecclesijs*, vbi eorum patres 5 θ *& cæt. beneficium aliquod Ecclesiasticum* 6 *habent, aut habuerunt*, 7 *quodcumque etiam dissimile beneficium obtinere*, 8 *b* ο & cæt. *nec in dictis Ecclesijs* 9 *quoquo modo ministrare*, 10 *nec pensiones super* fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel aliàs obtinuerunt, habere. 11. *Quodsi in præsenti pater, & filius* 12 σ *in eadem Ecclesia beneficia* τ *obtinere* 13 *reperiantur*; 14 υ *cogatur filius suum beneficium resignare*, aut cum alio permutare extra Ecclesiam 15 *intra trium mensium spatium*: aliàs ipso iure eo priuatus existat, & super ijs quæcumque dispensatio surreptitia censeatur. φ *Ad hæc, reciprocæ* resignationes, si quæ posthac à parentibus Clericis in fauorem filiorum fient, vt alter alterius beneficium consequatur: in fraudem huius Decreti, & canonicarum sanctionum factæ omnino censeantur: nec collationes secutæ, vigore huiusmodi resignationum, seu aliarum quarumcumque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis Clericorum filijs suffragentur.

DECLA-

DECLARATIONES.

1 *Vt paternæ incontinentiæ.*]Hoc Decretum à iure communi differt in quinque: Primò: quod non ſolum ratione ſucceſſionis, (prout de iure communi,) ſed etiam ob incontinentiæ memoriã inualuit hæc prohibitio. Secundo: quòd ratione talis memoriæ legitimè arceatur quis non ſolùm immediatè, prout de iure communi, ſed etiam mediatè. Tertiò: quòd non ſolum prohibetur ſucceſſio in beneficio eodem, ſed & in alio quocunque, etiam diſſimili, dummodo ſint in eadem Eccleſia. Quartò: quòd non ſolùm prohibetur filius obtinere beneficium in eadem Eccleſia in qua Pater obtinet, ſed etiam miniſtrare, cum iure communi tantùm Pater miniſtrare prohibeatur. Quintò: quòd nec penſiones ſuper fructibus beneficiorum, quos parentes eorum obtinuerunt, vel obtinent, habere poterunt filij.

2 *Longiſſimè arceatur.*]Hunc Textum ſacra Congregatio cenſuit, procedere non ſolùm in filio reſpectu patris, ſed etiam in nepote reſpectu aui, propter verbum, *longiſsimè*, quod excludit omnem perſonam etiam mediatam, vt dictum eſt. Vide infrà, hoc cap. §. *Stante.*

3 *Qui non ex legitimo matrimonio nati ſunt.*] Filij illegitimi clericorum non prohibentur à Concilio Tridentino cum patribus habitare.

4 *In Eccleſiis, vbi eorum Patres*] Filij Presbyterorum Decreto hoc Concilij Trid. nõ prohibentur retinere beneficium legitimè obtentum in eadem Eccleſia, in qua fuit beneficiatus pater eorũ, qui ante publicationem eiuſdem Concilij è vita migrauit, quia hoc Decreto tantum prohibentur in futurum obtinentes.

Illegitimus, cuius Pater fuit Rector Eccleſiæ matricis, poteſt Eccleſiam filialem obtinere dependentem, ſeu alias illi vnitam, in qua etiam eadem matrix habet quædam iura Parochialia, ſaluo hoc Decreto, niſi vnio facta ſit per viam ſubiectionis Eccleſiæ matricis. Quod ſi beneficia ſunt vnita æquè principaliter, tunc illegitimi obtinere non poſſunt: ſi verò non ſunt vnita æquè principaliter ſed acceſſoriè, tunc poſſunt, ſi tamen dictæ Eccleſiæ vnitæ non tenentur miniſtrare in principali.

Habens Canonicatum in Eccleſia, in qua Pater eius ſimiliter Canonicatum obtinuit, non poteſt in eadem Eccleſia de Canonicatu ad dignitatem aſcendere.

Pater, qui eſt Coadiutor filij in Canonicatu, cedere tenetur omne ius filio, poſſet tamen ſibi aliquem ſeruare fructum aut penſionem.

Non ſunt tolerandi in Eccleſia, ſed expellendi Canonici illegitimè ex presbyteris & ſolutis mulieribus nati. Non comprehenditur

hoc Decreto is qui literis Apostolicis non expeditis, nec possessione secuta, cessit in fauorem alterius in manibus Pontificis. Secus autem dicendum est de eo qui literas expediuit, possessionem accepit per procuratorem, quamuis numquam in Ecclesia ministrasset, nam per prouisionem acquiritur ius in re, & causatur vitium in persona filij per Patris intitulationem. Abbas in c. *Transmissa, num. 6. de filiis Presb.*

5 *Beneficium aliquod Ecclesiasticum.*] Concilium Tridentinum non prohibet, quin Pater & Filius possint celebrare Missam in eadem Ecclesia, dummodo ambo non obtineant beneficia in ea, sed id fiat ab altero caussa legati, quod legatum sit Missam celebrantibus.

Ad Episcopum N. scribatur, vt desinat molestiam exhibere presbytero N. illegitimo celebranti missam ob quoddam legatum in eadem Ecclesia, in qua Pater celebrat ob deuotionem, cum neuter habeat beneficium, quia hic casus non est prohibitus à Concilio.

6 *Habent, vel habuerunt.*] Non dicitur ille habuisse, ad hoc vt comprehendatur sub hoc capitulo, qui prouisus, sed literis non expeditis, & possessione non habita cessit alteri. *Suprà, hoc c. Non sunt.*

Hæc verba, *habent vel habuerunt*, intelliguntur de futuro, scilicet post publicationem Concilij, non autem ante Concilium. Congregatio censuit, eum comprehendi hoc Decreto qui per procuratioñe acquirit ius in re, hæc enim caussat vitium in persona filij per patris institutionem. Si verò per solam publicationem Pater obtinuerit beneficium, cum vel literas non expediuerit, nec possessionem ceperit, secus censuit Congregatio, quia ante literarum confectionem gratia non est perfecta, sed informis.

Præsumpta dispensatio, quæ fundatur in Regula de Triennali, non habet locum contra hoc Decretum, quia dicta Regula requirit titulum coloratum, *vt latè in c. 4. Sess. 7.*

7 *Quodcunq; etiam dissimile.*] In Ecclesiis quæ dicuntur esse sorores aliarum Ecclesiarum (sicut sunt aliquæ in Hispania) in quarum altera residens præsupponitur residere in principali, non potest Pater residere in vna, & filius in altera.

Cum Patre habente præbendam Theologalem in Ecclesia in qua eius filius illegitimus Canonicatum detinebat, & cum filio qui suum Canonicatum dimittere tenebatur; ob suarum virtutum merita & testimonium ipsius Episcopi fuit dispensatum, dum modò idem Pater abstineret ab Ecclesia, sed legeret per substitutum ab Episcopo eligendum cui assignetur aliqua portio arbitrio eiusdem Capituli & Episcopi.

8 *Nec in dictis Ecclesiis quoquomodo ministrare.*] Dubitatum fuit, an filius illegitimus laicus, qui in Ecclesia in qua Pater beneficiũ habet,

non habet portionem, sed vt Cantor musicæ tantummodo in Ecclesia cantat, prohibeatur cantare per istum textum? Congregatio die Decemb. 1574. censuit affirmatiuè, quia Concilium dicit, *quoquomodo ministrare*, eadem enim ratio est, siue ministret in officio, siue in beneficio. *Inf. hoc c. §. Quoquomodo.*

Filius Clerici hoc Decreto non prohibetur, quo minus tanquam Capellanus amouibilis deseruire possit atq; obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius Pater nunquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, licet pro Capellano amouibili inseruierit in eadem Ecclesia.

In ciuitate Leodinensi sunt plures Collegiatæ: Decani & Canonici vigore cuiusdam statuti accedūt per certas processiones in certis festis diebus anni ad Cathedralem, & ibi canunt vnum Versiculum, seu Collectam: hoc stante, fuit pluries dubitatum, an valeat electio facta de filio illegitimo ad Decanatum vnius illarum Ecclesiarum Collegiatarum, cum prædicta teneatur præstare in Cathedrali, in qua Pater eius Canonicus fuit? Congregatio censuit, filium prædictum illegitimum, incapacem esse huius Decanatus, quia quoquo modo inseruire dictæ Ecclesiæ videtur.

9 *Quoquo modo ministrare.*] Non solum filius non potest retinere beneficia in ea Ecclesia, in qua pater obtinuit, sed nec canere in eadem Ecclesia, tanquam Musicus simplex. *Sup. hoc c. §. Nec in dictis.*

10 *Nec pensiones.*] Idem decretum locum non habet in ijs filijs Presbyterorum, qui pensiones super beneficio à patre obtento ante Concilium Tridentinum, & illius confirmationem obtinuerunt.

Cum filio obtinente pensionem in Ecclesia N. in qua Pater habuit Canonicatum, quem resignauit, fuit dispensatum.

Filius illegitimus Presbyteri dimidium beneficium habens in illa Ecclesia in qua Pater eius olim beneficium habuit, non potest ascendere ad integram portionem.

Filius Presbyteri illegitimus nō potest obtinere beneficium, quod olim pater eius absq; legitimo titulo, & minus pacificè aliquamdiu possedit, die 4. Septemb. 1586.

11 *Quod si in præsenti.*] In petitione presbyteri N. de resignatione Canonicatus nepoti coadiutori, quæ ideo fit, vt eius filius possit obtinere eum quem habet in eadem Ecclesia Canonicatum, visum est dandum spatium sex mensium filio ad permutandum, ita tamen vt interim ab Ecclesia omnino abstineat.

Illegitimo N. habenti beneficium Patrimoniale, quod permutari non potest in Ecclesia, in qua idem pater habet, sed non seruit, vtpotè iacens in lecto Paralyticus, concessum est, vt retineat, quia non potest permutare.

Spurij petentes in posterum pro transitu ad honorem, afferant Testimonium & Episcopi commendationem, & maioris partis sui Capituli.

Postulantibus, dum viuit alter, vel pater, vel filius, vt alterutet possit ire ad aliam Ecclesiam, & altero mortuo, de consensu Episcopi & Capituli liceat alij ad primam Ecclesiam redire, non cõcessum est.

Stante supradicta declaratione, vid. quod Concilium non comprehendat nepotem legitimum ex filio seu filia illegitimis respectu beneficij, quod auus obtinuit, dubitatum est, an etiam procedat viuente ipso auo, adeò vt nepos ex filia illegitima, siue illa viuat, siue non, possit obtinere pensionem super beneficio Parochiali, quod auus possidet? Congregatio die 13. Maij 1586. censuit affirmatiue vt arceatur memoria prioris incontinentiæ, licet quidam Illustrissimi dicerent contrariam opinionem esse de iure veriorem, ex sententia Rotæ.

Cardinali N. dubitanti an nothi Parochias obtinere possint, visum est respondendum Concilium Tridentinum de hoc non esse loquutum.

12 *In eadem Ecclesia beneficia obtinere.*] Idem esset si vnum tantum, sed esset in persona patris & filij cum alternatiua residentia.

Dicitur & aliud obtinere resignatarius cum reseruatione tituli & denominationis, necnon fructuum pro resignante, perinde ac si resignasset. Vnde resignatarius censetur priuatus titulo, si post publicationem Concilij intra tempus hic præscriptum non resignauit; si tamen eius viueret beneficiatus, in ea Ecclesia verè beneficiatus est, licet reseruatis fructibus vt suprà: secus verò si eius Pater in eadem Ecclesia beneficiatus ante prædictam publicationem Concilij fuisset mortuus: Tunc enim eueniente morte resignantis, illud beneficium plenè possidere potest, fructusque inde percipere pleno iure, & tuta conscientia tanquam ante Concilium acquisitos.

13 *Reperiantur.*] Etiamsi esset factus coadiutor, teneretur intra sex menses à die mortis patris resignare.

14 *Cogatur filius suum beneficium resignare.*] Si fieret locus regressui, & qui regressum habet, nollet consentire; oblata prius resignatione cum honesta pensione & non acceptata, admittitur resignatio, & regressus suspenditur vtique ad cessum vel decessum resignatarij.

Filius omnino cogendus est resignare beneficium, quod obtinet in illa Ecclesia, in qua Pater obtinuit, quia filius semper repræsentat incontinentiam paternam. Hoc tamen moderatum quandoq; fuit de consensu Ordinariorum, si Pater resignasset sua sponte suum beneficium.

15 *Intra trium mensium spatium.*] Filij intra trium mensium spatium resignare debent sua beneficia: quod adeò verùm est, vt si post dictos tres menses non resignauerint, nihil eis prosit hoc decretum.

REMIS-

REMISSIONES.

α *Longißimè arceatur.*] Si per triginta annos alius mediatè successerit, quòd videtur filium posse in eo succedere, docet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 5. n. 33.

β *Non liceat.*] An liceat illa beneficia, quæ pater ante hanc Constitutionem dimisit, obtinere? Affirmat & resolutum fuisse refert Farin. dec. 81.

γ *Filijs clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio.*] Quòd filius natus ex legitimo matrimonio potest obtinere beneficium patris, resoluunt Fr. Emman. in summ. tom. 1. ca. 29. nu. 4. vers. *Lo primero*, Veg p. 1. cap. 36. casu 18. vers. *Lo quarto*, Garsi. de Benefi. p. 7. c. 3. num. 18.

δ An prohibitio hæc procedat in filijs naturalibus, procreatis ante clericatum? Affirmat Balb. decis. 29.

ε An procedat in illegitimo Religioso? Negat Sayr. dec. 4. sub tit. de filijs presbyter.

ζ An habeat locum in nepotibus legitimis filiorum ex filio illegitimo, respectu beneficij aui? Affirmant Rebuff. Rojas, & Mier. quos refert Garsi. d. c. 3. n. 21. Salzed. in pract. c. 48. lit. A. P. Lessi. de Iusti. li. 2. c. 34. nu. 91. Negant Nauar. cons. 9. num. 9. sub tit. de filijs presbyt. Spin. in Speculo Testam. gl. 3. à num. 23. Sayr. de Censur. lib. 6. cap. 10. nu. 46. & decis. 9. de filijs presbyt. Balb. decis. 21. P. Azor. inst. Moral. part. 2. lib. 6. c. 4. quæst. 17. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 397. num. 6.

η An è conuerso prohibeatur pater succedere in beneficio filij? Negant Rebuff. in praxi tit. de Dispensat. super defectu natalium, n. 29. Fr. Emman. d. c. 29. n. 4. in fine, Quintanad. Ecclesiast. li. 2. n. 95. Nicol. Garsi d. c. 3. nu. 28.

θ *Beneficium aliquod habent.*] Quòd pater clericus habens facultatem transferendi pensionem, potest illam transferre in filium illegitimum, resoluunt Gig. de Pensionib. q. 86. n. 5. Flam. de Resign. li. 6. q. 4. nu. 21. & 22. Gonzal. ad reg. 8. Canc. gl. 5. §. 5. nu. 22. & 23. P. Azor. Inst. Mor. p. 2. li. 8. c. 8. q. 7. Nicol. Garsi. d. c. 3. n. 34. Steph. Grat. discep. forens. cap. 397. num. 1. & 7. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1367. in fine.

ι Clericum non prohiberi obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius pater nunquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium intitulatum, licet pro Capellano inseruierit in eadem Ecclesia, resoluunt Nicol. Garsi. de Benef. p. 7. cap. 3. nu. 72. Steph. Gratian. discep. forens. cap. 397. nu. 24. cum seqq. Nec prohiberi obtinere Canonicatum, qui erat portio tempore quo pater illum obtinebat, refert Achill. de Gras. decis. 1. de filijs presbyter. Nec prohiberi succedere in Capellania,

quæ

quæ fundari solet, maximè in Hispania, absq; aliqua Episcopi vel alterius superioris auctoritate, vt in illis succedant clerici de parentela, asserit Gonzal. d. gl. 5. n. 33. & seq.

Decisiones Illustriss. Cardinal. adductæ per Garsiam locis infrà citatis.

κ PRima. Congregatio Concilij censuit, Canonicum illegitimum, cuius pater possessionem alterius Canonicatus in eadem Ecclesia apprehendit, licet in dicta Eccles. non ministrauerit, nec aliquid perceperit ex fructibus ipsius Canonicatus, comprehensum esse decreto Concil. sess. 25. cap. 15. Illum verò, cuius pater sola Romani Pontif. signatura sibi obtinuit conferare Canonicatum eiusdem Ecclesiæ, sed neque literas Apost. expediuit, neque vnquam habuit possessionem, non comprehendi, refert Garsi. de Benef. par. 7. cap. 3. nu. 55.

λ Secunda. Non dicitur habuisse, ad hoc vt comprehendatur sub hoc cap. ille, qui fuit prouisus, & literis non expeditis, & possessione non habita, cessit alteri, refert Garsi. d. c. 3. nu. 50.

μ Tertia. Filius presbyteri illegitimus non potest obtinere beneficium, quod olim pater suus absque legitimo titulo, & minus pacificè possedit, refert Garsi. d. c. 3 nu. 59.

ν Quarta. An illegitimus obtinere possit Ecclesiam filialem, quando eius pater obtineret matricem? Fuit dictum posse, quando obtinentes filiales non tenerentur ministrare in matrice, refert Garsi. d. c. 3. n. 63. vbi etiam dicit procedere quoad Ecclesias filiales, quæ sunt beneficia de per se, & distincta à matricibus, & n. 65. resoluit quòd si vnio facta sit accessoriè, & pater habuit, seu habet Ecclesiam, seu beneficium principale, filius potest obtinere vnitam, tanquam Vicarius perpetuus, seu tanquam Vicarius temporalis.

ξ Quinta. Item fuit quæsitum, an filius illegitimus per Concil. hoc cap. excludatur, ne possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius pater habuit solam sedem in choro, ratione dignitatis, quam in alia Ecclesia obtinebat? Congregatio respondit excludi, & refert Garsi. d. c. 3. num. 66.

ο *Nec in dictis Ecclesiis quoquo modo ministrare.*] Neque Missam ibi celebrare, aut Epistolam canere, neq; Sacristæ aut Cantoris officio fungi posse resoluunt Nau. cons. 1. q. 17. sub tit. de Constitut. Sayr. decis. 1. sub eod. tit. quem refert Aloys. Ricci. in collect. dec. p. 4. collect. 1367. vers. Tu amplia, Steph. Grat. discep. forens. c. 397. n. 26. cũ seqq. vbi n. 28. testatur, quòd nec etiam Antiphonam in ea canere ratione oneris beneficij alterius Ecclesiæ annexi, de quo etiam Aloys. Ricci. Curiæ Archiep. Neap. decis. 3.

π Sacra Card. Congr. ita censuit: Concil. Trid. non prohibet, quin pater & filius possint celebrare Missam in eadem Ecclesia, dummodo ambo

ambo non obtineant beneficium in ea, sed id fiat ab altero deuotionis gratia, ab altero causa legati, quod relictum sit Missam celebrantibus, refert Nicol. Garsi. d. c. 3. n. 73.

ρ Item censuit filios illegitimos clericorum non prohiberi à Conc. Trid. cum patribus habitare, refert Garsi. d. c. num. 74.

σ *In eadem Ecclesia beneficia obtinere.*] Sacra Card. Congr. ita censuit: Idem esset, si vnum tantùm, sed esset in persona patris & filij cum alternatiua residentia, quo casu fuit decretum, quòd pater in totum cederet filio totum ius, quod haberet, reseruata sibi pensione, & perpetuò abstineret à seruitio.

τ *Obtinere.*] An collatio ei facta sit ipso iure nulla? Affirmat Sayr. decis. 1. de Constitut.

υ *Cogatur filius.*] Vide Flamin. de Resign. li. 3. qu. 18. num. 38.

φ *Adhæc reciproca, &c.*] Vide Nauar. cons. 5. de Renun. Fr. Emman. in sum. par. 1. c. 56. n. 9. & faciunt quæ scribit Flamin. de Resign. li. 14. quæst. 9.

CAPVT XVI.

Beneficia habentia annexam curam animarum non conuertantur in simplicia. Vicario, in quem translata fuerit cura animarum aßignetur congrua portio, & reapplicetur animarum cura cum titulis.

STatuit sancta Synodus, vt Ecclesiastica beneficia sæcularia, quocumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæua eorum institutione, aut aliter quomodocumque retinent, 1 *illa deinceps in simplex beneficium,* etiam assignata Vicario perpetuo congrua portione, 2 *non conuertantur*: non obstantibus quibuscumque gratijs, quæ suum plenarium effectum non sunt consecutæ. In ijs verò, in quibus contra earum institutionem, seu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore, reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario, quocumque nomine is appelletur, non fuerit assignata, ea quamprimum, & ad minus intra annum à fine præsentis Concilij, arbitrio Ordinarij, *a* iuxta formam decreti sub fel. rec. Paulo III. assignetur. Quod si id commodè fieri non possit, aut intra dictum terminum factum non erit:

a Sup. sess. 7. de ref. c. 7.

erit: cùm primùm per cessum vel decessum Vicarij, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacauerit, beneficium curam animarum recipiat, ac Vicariæ nomen cesset, 3 *& in antiquum statum restituatur.*

REMISSIONES.

QVomodocunque retinent.] Vide Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Vnio. §. 3. pag. 348.

CAPVT XVII.

Episcopi vbique viuant tanquam Patres & Pastores secundum gradus sui decorum, nullibi autem indignè se demittant.

NOn potest sancta Synodus non grauiter dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status *a* oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter dehonestare; qui cum Regum ministris, Regulis, & Baronibus in Ecclesia, & extra, indecenti quadam demissione se gerunt, & veluti inferiores ministri altaris, nimis indignè non solùm loco cedunt, sed etiam personaliter illis inseruiunt. Quare hæc, & similia detestatur sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliaque generalia, *b* atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorum, & grauitatem pertinentes renouando, præcipit, vt ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant; mandans eisdem, vt tam in Ecclesia, quàm foris suum gradum, & Ordinem præ oculis habentes, vbique se Patres, & Pastores esse meminerint; reliquis verò tam Principibus, quàm cæteris omnibus, vt eos paterno honore, ac debita reuerentia prosequantur.

a Vnde Conc. Agat. ca. 23. nec Episc. posteriore sinit, priori præponi, & 3. Bracar. c. 24. c. quanto, de off. ord. & supra sess. 24. de reg. c. 4.

b Sup. c. 6. c. Valentinian. 63. dist. c. Ep. in Ecclesiis 95 dist. c. quis dubitet, c. duo sunt, cum seq. 95. dist. & c. solitæ, de maio. & obed.

CAPVT

CAPVT XVIII.

Canones exactè seruentur ab omnibus indistinctè: si quando in eis dispensandum, id validè, maturè, & gratis fiat, alioquin dispensatio sit surreptitia.

SIcut publicè expedit, legis vinculum quandoque relaxare, vt pleniùs, euenientibus casibus, & necessitatibus, pro communi vtilitate satisfiat: sic frequentiùs legem soluere, exemploq; potius, quàm certo personarum, rerumq; delectu, petentib. indulgere, nil aliud est, quàm vnicuiq; ad leges transgrediendas adire. *a* Quapropter sciant vniuersi, sacratissimos Canones exactè ab omnibus, & quoad eius fieri poterit, indistinctè obseruandos. Quòd si *α vrgens, iustaq; ratio*, & maior quandoque vtilitas postulauerint, cum aliquibus dispensandum esse, *b* id *β causa cognita*, ac summa maturitate, atque gratis, à quibuscumque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterq; facta dispensatio surreptitia censeatur.

a *c. si Romanor. 19. dist. c. si quis omnẽ; 1. q. 7. c. 1. de constit.*
b *c. 1. de voto.*

REMISSIONES.

α *VRgens, iustaque.*] Ad dispensationem debere cum legitima auctoritate concurrere rationabilem causam, iuxta viri boni arbitrium, resoluunt P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. li. 13. c. 19. nu. 194. cum seqq. Fr. Ioa. de la Cruz de statu Relig. li. 2. c. 1. dub. 1.

β *Causa cognita.*] Vide P. Sanch. de Matr. li. 3. dis. 8. n. 3. & li. 8. disp. 27. n. 10.

CAPVT XIX.

Quicunq; Domini temporales locum ad monomachiam concedentes sint ipso facto excommunicati, & priuati certis priuilegiis ab Ecclesia obtentis. Ipsi quoque duellantes & eorum patrini grauibus pœnis plectuntur.

α &c. DEtestabilis *a* duellorũ vsus, fabricante diabolo, introductus, vt cruenta corporum morte, anima-

a *c. 1. de torneamen.*

animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur: Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio nomine Domini temporales; qui locum ad *a* monomachiam in terris suis ζ *inter Christianos concesserint*; eo ipso sint excommunicati, ac iurisdictione, & dominio ciuitatis, castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, priuati intelligantur: &, si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. 1 *Qui verò pugnam commiserint*, & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam η *incurrant*, & vt homicidæ, *b* iuxta sacros Canones, puniri debeant. Et si in ipso conflictu decesserint, perpetuò θ *careant ecclesiastica sepultura*. Illi etiam, 2 *qui consilium* in causa duelli, tam in iure, quam facto dederint, aut alia quacumq; ratione ad id quemquam suaserint, nec non spectatores, excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur: non obstante quocunq; priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

a de ea & Nicolaus 1. decretorum suorum titul. 12.

b c. 2. de cler. pugnan in duel. de torneam. per totum, & toto tit. de homi.

DECLARATIONES.

1 *Qui verò pugnam.*] Qui ex condicto & statuto tempore, & in loco consueto commiserit duellum, etiamsi nulli patrini socijue ad id vocati fuerint, vel loci securitas habita, nullæue prouocatoriæ literæ aut denunciationes cartulæq; præcesserint, censuris & pœnis à Concil. Trident. impositis perinde tenentur, ac si publico & consueto abusu singulare certamen iniuissent, iuxta Bullam Gregorij XIII. incipientem, *Ad tollendam detestabilem duellorum*, publicatam 9. Decembr. 1582.

2 *Qui consilium.*] Locorum Domini si certamen huiusmodi ex condicto huiusmodi permiserint, aut, quantum in se fuerit, non prohibuerint, omnesq; illud fieri mandantes, instigantes, auxilium, consilium & fauorem dantes: equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia subsidia scienter subministrantes: aut ex proposito spectatores, vel socios quouis modo se præbentes, eisdem pœnis subiaceant, etiãsi illi, qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnam non commiserint, si per ipsos non steterit, quo minus illa committeretur. Ita Greg. XIII. in eadem iam dicta Bulla. Attamen S. D. N. Greg.

Greg. XIII. audita relatione respondit postmodum hoc Decretum in duellis solemnibus, & publicis, non autem in priuatis habere locum. Nouissimè pro hac materia videnda est Bulla S.D.N. Clementis VIII. edita Kal. Septemb. 1592. quæ incipit, *Detestabilis duellorum vsus.*

REMISSIONES.

α VIde Ordina. Regiam Lusitanorum lib. 5. tit. 43. Syluest. Caiet. Armil. & alios Summistas verbo Duellum, Salzed. ad Bern. in pract. cap. 106. Azeued. l. 16. n. 18. tit. 8. lib. 8. nouæ Recop. Nau. consi. 1. & 2. de Purgat. vulgari, Bannes in 2. 2. q. 64. art. 7. dub. 3. Mench. Illustr. c. 49 n. 11. cum seqq. Valent. 2. 2. disp. 3. qu. 17. puncto 1. Farin. in praxi crim. lib. 4. q. 119. n. 28. & consi. 9. lib. 1. Fr. Emm. q. Regul. tom. 3. q. 61. art. 1. vers. 12 Zerol. in praxi Episco. verbo Duellum, Quarant. in Summa Bullarij cum addit. Prosper de Augustino verbo Duellum, pag. mihi 218. Sayr. in Claui Regia, li. 7. c. 13. n. 11. cum seqq. & de Censur. l. 3. c. 31. à n. 29. nouissimè Pet. Caball. in tract. de omni genere homicidij, à nu. 76. cum multis seqq. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 117. n. 4. Et ex doctissimis Religiosis Societatis Iesu vide P. Henriq. in Sum. l. 13. c. 39 §. 3. P. Paul. Comitol. Resp. Mor. li. 6. q. 13 cum seqq. P. Molin. de Iust. tract. 3. dis. 17. P. Mart. Delr. Disquisit. Magic. l. 4. c. 4. q. 4. sect. 2. optimè P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. li. 21. c. 7. à n. 73. nouissimè P. Sanc. in Præcepta Decalogi, li. 2. c. 39. n. 19. cum seqq.

β Constitutionem Clem. VIII. incip. Illius vices, quam edidit anno Dom. 1591. renouare Bullam quandam de hac re editam à Pio IV. & confirmare alteram Greg. XIII. incip. Ad tollendum, editam anno Incarnat. 1582 9. Dec. refert latè, & eleganter P. Valeri. Regin. d. lib. 21. n. 82. cum seqq. vbi resoluit, Greg. XIII. in prædicta Bulla extendere impositas in Concilio in præsenti pœnas aduersus omnes illos, qui non publicè quidem, priuatim tamen ex condicto, statuto tempore, & in loco conuento monomachiam commiserint, etiamsi nulli patrini, socijve ad id vocati fuerint, nec loci securitas habita, nullæ prouocatoriæ literę, aut denunciationis chartulæ pręcesserint. Quas etiam pœnas extendere testatur contra locorum dominos, si certamen ex condicto permiserint, aut quantum in se fuerit, non prohibuerint, nec non contra eos omnes, qui duellum huiusmodi fieri mādauerint, instigauerint, auxilium, consilium, vel fauorem dederint, aut equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia subsidia, scienter subministrauerint, aut ex cōposito spectatores, vel socios, si sequouis modo præbuerint, etiamsi illi, qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnam non commiserint, per se ipsos nō steterit quominus illa committeretur.

γ Vtrum liciti sint conflictus illi particulares, qui inter hostes solent fieri tempore belli, inter vnum, & vnum, decem, & decem, &c. Vide Caiet. 2.2.q.95.in fin. Petr. à Nauarra.li.2.de Rest.c.3.n.295. & 296. P. Sanch. in præcepta Decalogi li.2.c.39.à.nu.12.P. Vale. Regin. d.li.21.num.79.

δ Vtrùm Concilium in præsenti procedat, quando duellum fuerit commissum in loco priuato, & non turo, sine patrinis, socijsve ad id vocatis, ac sine prouocatorijs literis, & chartellis, ac etiam pugna non perfecta? Affirmant P. Val. Regin. in citato loco, Ioseph. Ludo. Perus. decis.11. Aloys. Ricci. in collect. decis. p.3. collect. 616. Farinac. d. cons.9.n.34. Quarant. d. verbo Duellum, ver. Nouissimè, vbi refert ita declarasse S. D. N. Clement. VIII. die 2. Septembr. 1592. Negant, resoluentes, Concil. in præsenti de solo Duello solemni, quod auctoritate publica, & patrinis fiebat, loquutum fuisse Bouadil. in sua Polit. li.2.c.14.n.41.& post Naua. & P. Soar. P. Sanch. d.c.39.n.22.

ε An pro honoris defensione duellum licitum sit? Negant Bernard. Græuæ ad pract. Cameræ Imper. lib.2. concl.100. consid.1. P. Valeri. Regin. d.li.21.n.80. vbi etiam resoluit, nulla vnquam de causa licitum fuisse duellum suscipere.

ζ *Inter Christianos concesserunt.*] An procedat inter infideles? Negãt P. Mar. Delr. d. qu.4.n.16. P. Sanch. d. ca.39.nu.29. vbi secus dicit, si Christiano pugnaturo cum infideli in suo Regno locum concederet.

η *Incurrant.*] Vide P. Valer. Regin. d. li.22.n.76. post princip. vbi resoluit, non obstare quod Concilium in præsenti vtatur verbis imperatiui modi, quæ videri possunt significare non sententiam latam, sed ferendam per iudicem, quia ea non diriguntur ad iudicem, vt censeantur requirere illius actionem, sed ad reum, quæ per imperium efficax ligauit.

θ *Careant Ecclesiastica sepultura.*] Morientes in duello sepultura priuari, resoluunt D. Martin. Carrillo *en la Explicacion de la Bulla de los defunctos*, par.2.c.4.n.55. P. Valer. Regin. d. lib.22. num.76. vers. Accedit.

Caput XX.

Cogantur omnes Principes Catholici conseruare omnia sancita quibus immunitas ecclesiastica declaratur, à prædictorum Principum Officialibus minimè lædenda, sed bene conseruanda.

CVpiens sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solùm restitui, sed etiam perpetuò sartam tectam à quibuscumque impedimentis conseruari, præter ea quæ de Ecclesiasticis personis constituit,

stituit, seculares quoque Principes officij sui admonendos esse censuit; confidens eos, vt Catholicos, quos Deus sanctæ fidei Ecclesięque protectores esse voluit, ius suum Ecclesiæ restitui, non tantùm esse concessuros, sed etiam a subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & superiores Ordines reuerentiam reuocaturos; nec permissuros, vt Officiales, aut inferiores magistratus, Ecclesiæ & personarum ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, *& Canonicis sanctionibus constitutam*, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua violent; sed vnà cum ipsis Principibus debitam sacris summorum *b* Pontificum, & Conciliorum constitutionibus obseruantiam præstent. Decernit itaque & præcipit, *c* sacros Canones, & Concilia generalia omnia, nec non alias Apostolicas sanctiones, in fauorem ecclesiasticarum personarum, libertatis Ecclesiasticæ, & contra eius violatores editas, quæ omnia præsenti etiam decreto innouat, exactè ab omnibus obseruari debere. Propterea que admonet Imperatorem Reges, Resp. Principes, & omnes, & singulos, cuiuscumque status, & dignitatis extiterint, vt, quo largiùs bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctius, quę Ecclesiastici Iuris sunt, tanquàm Dei præcipua, eiusque patrocinio tecta, venerentur; nec ab vllis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, alijsve dominis temporalibus, seu magistratibus, maximeque ministris ipsorum Principum lædi patiantur; sed seuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictionem impediunt, animaduertant: quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, ecclesiarumque protectionem existant; *d* imitantes anteriores optimos, religiosissimosque Principes, qui res Ecclesiæ sua inprimis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria vindicarunt. Adeoque ea in re quisque officium suum sedulò præstet: quo cultus diuinus deuotè exerceri, & Prælati, cæterique Clerici in residentijs, & officijs suis, quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ędificatione populi, permanere valeant.

a c. Concil. §. hinc, 11. dist. 1. quis dubitet. c. duo sunt, & c. fi. 96. dist.

b Tij 11. epist. 2.

c c. peruenit. 86. dist. c. si quis suadente. 17. q. 4. toto tit. de immun. eccle. c. quāquā, de censi. in 6. c. felicis, de pœ. eo. lib. Concil. Ticinēs. vers. statuimus; & vers. sancimus, Concil. Aquisgran. c. 9. Concil. Lateranens. sub Leone X. Sess. 9. & 10.

d c. Valentinian. 63. dist. c. ecclesiæ, in c. fin. 87. dist. c. Constantin & c. vlt. 96. dist.

REMISSIONES.

a ET *Canonicis sanctionibus constitutam.*] Verùm exemptio Clericorum, quoad forum sit iuris humani, an Diuini? Vide Couar. Pract. c. 31. numer. 2. Medin. in Cod. de Restitut. q. 15. Chassan. ad consuetud. Burgund. Rub. 1. §. 3. fol. 30. numer. 27. cum sequentib. Mench. Illustri. cap. 22. n. 8. & de successs. creat. §. 22. n. 58. Nau. in cap. Nouit. notab. 3. n. 52. de Iudic. Perez l. 1. tit. 3. lib. 1. Ordin. pag. 55. Humad. l. 14. tit. 1. part. 6. gloss. 2. n. 6. Surd. cons. 301. n. 46. & 55. Anastas. Germon. de Sacrorum Immunit. lib. 3. cap. 15. à num. 15. Farin. in praxi crimin. q. 8. n. 2. Flamin. de Resign. lib. 7. q. 9. n. 5. Garsi. de Nobilit. gl. 9. n. 1. Morl. in Emporio iuris p. 1. tit. 2. quæst. 12. Ceuall. Commun. contra Comm. q. 550. Soar. de Paz tom. 2. prælud. 2. n. 2. P. Molin. de Iust. tract. 2. disp. 31. concl. 1. & 3. Valas. cons. 100. n. 8. Pat. Azor. Instit. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 12. P. Paul. Comit. Resp. Moral. lib. 1. q. 92. Sayr. in Claui Regia, lib. 12. c. 8. n. 16. cum seqq. D. Mart. de Iurisdict. p. 4. casu. 64. num. 1. Castill. Quotid. lib. 2. cap. 5. n. 29. cum seqq. Cened. ad Decretum collect. 37. nu. 1. & Canon. q. lib. 1. q. 4. per totam. Ex nostris Lusitanis Fr. Emman. q. Regul. tom. 2. q. 62. art. 2. Cabed. part. 2. decis. 83. n. 10. nouissimè Cald. Pereira in Comment. ad leg. vni. Cod. ex Delictis defunct. p. 1. n. 54. Frat. Anton. de Sonsa in Relect. de Censuris Bullæ Cœnæ, c. 19. disput. 91.

CAPVT XXI.

POstremo S. Synodus, omnia, & singula, sub quibuscumque clausulis, & verbis, quæ de morum reformatione, atque Ecclesiastica disciplina, tam sub fel. rec. Paulo III. ac Iulio III. quàm sub Beatissimo Pio IV. Pontificibus Maximis, in hoc a sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse, vt in his salua semper auctoritas Sedis Apostolicæ, & sit, & esse intelligatur.

a *Supr. Sess. 7. de reform. in princ.*

Decretum de continuanda Sess. in diem sequentem.

Cum ea omnia, quæ in præsenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est, commodè expediri non possint; propterea iuxta id quod in generali Congregatione à Patribus statutum fuit, ea quæ supersunt, in diem crastinam, hanc eandem Sessionem continuando, differuntur.

CON-

CONTINVATIO SESSIONIS DIE IV. DECEMB.

Decretum de Indulgentijs.

CVM poteſtas conferendi Indulgentias à CHRISTO Eccleſiæ conceſſa ſit; atque huiuſmodi poteſtate, diuinitus ſibi tradita, antiquiſſimis etiam temporibus illa vſa fuerit: ſacroſancta Synodus Indulgentiarum vſum, Chriſtiano populo maximè ſalutarem, & ſacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Eccleſia retinendum eſſe docet, & præcipit; eosque anathemate damnat, qui aut inutiles eſſe aſſerunt, vel eas concedendi in Eccleſia poteſtatem eſſe negant. In his tamen concedendis moderationem, iuxta veterem, & probatam in Eccleſia conſuetudinem, adhiberi cupit; ne nimia facilitate eccleſiaſtica diſciplina eneruetur. Abuſus verò, qui in his irrepſerunt, & quorum occaſione inſigne hoc Indulgentiarum nomen ab hæreticis blaſphematur, emendatos, & correctos cupiens, præſenti decreto generaliter ſtatuit, prauos quæſtus omnes pro his conſequendis, vnde plurima in Chriſtiano populo abuſuum cauſa fluxit, omnino abolendos eſſe. Ceteros verò, qui ex ſuperſtitione, ignorantia, reuerentia, aut aliundè quomodocumque prouenerunt, cùm ob multiplices locorum, & prouinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas commodè nequeant ſpecialiter prohiberi; mandat omnibus Epiſcopis, vt diligenter quiſque huiuſmodi abuſus Eccleſiæ ſuæ colligat, eosque in prima Synodo Prouinciali referat: vt aliorum quoque Epiſcoporum ſententia cogniti, ſtatim ad ſummum Romanum Pontificem deferantur: cuius auctoritate, & prudentia, quod Vniuerſali Eccleſiæ expediet, ſtatuatur; vt ita ſanctarum Indulgentiarum minus piè, ſancte & incorruptè omnibus fidelibus diſpenſetur.

REMISSIONES.

a Vide Angles in Floribus Theologicarum quæst. c. de Indulgent. Nau. in particulari opere, P. Valent. tom. 4. disp. 7. q. 20. P. Soar. tom. 4. prope finem, P. Henriq. in Summa p. 1. lib. 7. de Indulgent. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 7. à num. 94. cum seqq. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & Censuris tom. 2. disput. 12. Bald. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 1. lib. 6. de Indulgent.

De delectu ciborum, ieiunijs, & diebus festis.

Insuper hortatur sancta Synodus, & per sanctissimum Domini nostri atque Saluatoris aduentum Pastores omnes obtestatur, vt tanquam boni milites illa omnia, quæ sancta *a* Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum mater, & magistra, statuit, nec non ea, quæ tam in hoc Concilio, quàm in alijs œcumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus sedulò commendent; omniq́ue diligentia vtantur, vt illis omnibus, & ijs præcipuè sint obsequentes, quę ad mortificandam carnem conducunt, vt ciborum delectus, & ieiunia; vel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, 1 *vt dierum festorum deuota, & religiosa celebratio*; admonentes populos crebrò, *b* obedire Præpositis suis: quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient; qui verò contemnunt, Deum ipsum vltorem sentient.

a c. nõ decer. 12. dist. Vigil. in ep. ad Eutherum in fi. Felix 1. in epist. 3.

b c. qui suis 93. distinct. c. quia frater 7. q. 1. Luc. 10.

DECLARATIONES.

1 *Vt dierum festorum deuota & religiosa celebratio.*] Nihil innouandum in consuetudine hucusque tolerata in nundinis, quæ non sunt solemnes, sed fiunt peractis sacris in festo alicuius Sancti, ante eius Ecclesiam, extra tamen atrium.

De Indice librorum, & Catechismo, Breuiario, & Missali.

SAcrosancta *c* Synodus in secunda Sessione, sub Sanctissimo Domino nostro Pio IV. celebrata, delectis qui-

c Sup. Sess. 18. in princ.

quibusdam Patribus commisit, vt de varijs censuris, ac libris, vel suspectis, vel perniciosis, quid facto opus esset, considerarent; atque ad ipsam sanctam Synodum referrent: audiens nunc, huic operi ab eis extremum manum impositam esse; nec tamen, ob librorum varietatem, & multitudinem, distinctè, & commodè possit à sancta Synodo dijudicari; præcipit, vt, quidquid ab illis præstitum est, Sanctissimo Romano Pontifici exhibeatur; vt eius iudicio, atque auctoritate terminetur, & euulgetur. Idemque de *a* Catechismo à Patribus, quibus illud mandatum fuerat, 1 *& de Missali*, & Breuiario fieri mandat. *a Vide Sess. 24. c. 7.*

DECLARATIONES.

De Missali.

1 *Et de Missali*] Pius V. in Bulla posita in Missali Romano, ex Decreto Concil. Triden. à se restituto, sustulit omnes alias ceremonias, preces & ritus ex alijs Missalibus, quantumuis vetustis hactenus obseruari consuetos, derogans consuetudini etiam immemorabili.

Celebrantes cum alio Missali, quàm cum hoc reformato, qui alias ex dicta Bulla tenentur, incurrunt in peccatum mortale, si scienter & absque iusta & rationabili caussa id faciant.

De loco Oratorum.

DEclarat S. Synodus, ex loco assignato Oratoribus, tam Ecclesiasticis, quàm sæcularibus, in sedendo, incedendo, aut quibuscumque alijs actibus, nullum cuiquam eorum factum fuisse præiudicium; sed omnia illorum, & Imperatoris, Regum, Rerumpublicarum, ac Principum suorum iura, & prærogatiuas illæsas, & saluas esse, in eodemque statu permanere, provt ante præsens Concilium reperiebantur.

De recipiendis, & obseruandis Decretis Concilij.

Tanta fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inueterata malitia, vt nihil tam clarum in fide nostra asseren-

asserenda vmquam fuerit, aut tam certò statutum; quod non, humani generis hoste suadente, illi errore aliquo contaminauerint: ea propter sancta Synodus id potissimum curauit, vt præcipuos hæreticorum nostri temporis errores damnaret, & anathematizaret; veramque & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, ptovt damnauit, anathematizauit, & definiuit. Cumque tamdiu tot Episcopi, ex varijs Christiani orbis prouincijs euocati, sine magna gregis sibi commissi iactura, & vniuersali periculo ab Ecclesijs abesse non possint; nec vlla spes restet, hæreticos, toties, fide etiam publica, quam desiderarunt, inuitatos, & tamdiu expectatos, huc amplius aduenturos; ideoque tandem huic sacro Concilio finem imponere necesse sit: superest nunc, vt Principes omnes, quod facit, in Domino moneat ad operam suam ita præstandam, vt, quæ ab ea decreta sunt, ab hæreticis deprauari, aut violari non permittant; sed ab his, & omnibus deuotè recipiantur, & fideliter obseruentur. Quod si in his recipiendis 1 *aliqua difficultas oriatur*; aut aliqua inciderint, quæ declarationem, quod non credit, aut definitionem postulant, præter alia remedia, in hoc Concilio instituta, confidit S. Synodus Beatissimum Romanum Pontificem curaturum, vt vel euocatis ex illis præsertim prouincijs, vnde difficultas orta fuerit, ijs, quos eidem negotio tractando viderit expedire, vel etiam Concilij generalis celebratione, si necessarium iudicauerit, vel commodiore quacumq; ratione ei visum fuerit, prouinciarum necessitatibus pro Dei gloria, & Ecclesiæ tranquillitate consulatur.

DECLARATIONES.

De recipiendis, & obseruandis Decretis Concilij.

1 *Aliqua difficultas oriatur.*] Caussis grauibus quæ committuntur in Rota apponatur hæc clausula, quæ in caussa Salamantinensi prius apposita fuit, scil. *committatur in Rota, cum facultate inhibendi, præuia tamen matura caussæ cognitione. & Decretis Concilij in hac parte editis diligenter prius consideratis, & discussis in Rota.*

Decre-

Decreta & literæ Congregationis Concilij ſemotis litibus ſunt executioni demandandæ, nec ſuper his, ſententia vel Decretum aliquod eſt iterum faciendum.

S.D.N. Gregorius XIII. reducit ad terminos Decretorum Concilij eas tantum materias, de quibus Concilium diſpoſuit: eas autem de quibus Conc. nihil decreuit, reliquit in terminis in quibus erat ante Conc. & ideo ſi qua ipſis Regularibus priuilegia eo tempore indulta fuerunt, quæ Decretis Conc. non aduerſantur, Sanctitas ſua non ſuſtulit.

In vna Piſcienſi, Rota auocauit ad ſe quaſi poſſeſſionem: oppoſuit ſe Præpoſitus, qui cum Abbate de Florentia litigabat ſuper iure viſitationis de Decreto Concilij, c. 8. Seſſ. 21. Congregatio conſulta reſpondit, licuiſſe Rotæ auocare ſibi quaſi poſſeſſionem, & poſſe procedere in cauſa ad vlteriora.

Cum dicitur: *ante publicationem Concilij*, non intelligitur in aliqua particulari Diœceſi, ſed ante Kal. Maij, 1564. ſecundum declarationem Pij IV. modo accedant reliqua.

S.D.N. Gregorius XIII. voluit illas tantum declarationes Pij IV. ſaluas eſſe, de quibus literæ Apoſtolicæ iam expeditæ, vel ſupplicationes ſignatæ & regiſtratæ fuerunt.

Epiſcopo Leodienſi, qui quæſiuit, an publicatio Concilij Tridentini facta in Vrbe, liget Leodienſes, vbi nec hodie per Epiſcopum publicatum fuit? Reſpondit Congregatio ligare debere, modo concurrant quæ ſupra, Seſſ. 24. de Reform. Matrim. 1. §. *Poſt triginta dies.*

De recitandis Decretis Concilij, ſub Paulo III. & Iulio III. in Seßione.

Quoniam *a* diuerſis temporibus, tam ſub fel. rec. Paulo III. quàm Iulio III. multa in hoc ſacro Concilio, quoad dogmata ac morum reformationem, ſtatuta & definita ſunt; vult ſancta Synodus, vt illa nunc recitentur & legantur.

a Suprà, Seſſ. 1. 6. 7. 13. & 24.

Recitata ſunt.

De fine Concilij, & confirmatione petenda à Sanctißimo Domino noſtro.

Illuſtriſſimi Domini, Reuerendiſſimique Patres, Placetne vobis, vt ad laudem Dei omnipotentis huic ſacræ OEcumenicæ Synodo finis imponatur? & omnium & ſingulorum, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub S.D.N. Pio IV. Romanis Pontificibus, in ea decreta & definita ſunt, *b* confirmatio nomine ſanctæ

b Iuxta Gelaſ. Pap. ſuper Conc. Chalced. & Pelagium PP 2. in Epiſt. Decret. & Marcel. in Epiſt. decretali, ad Epiſc. Antioch. prouin. & Concil. Chalc. Act. 3. & Nicol. 1. apud Gratianum, d. 19. Si Romanorũ.

huius Synodi per Apostolicæ Sedis Legatos, & Præsidentes à Beatissimo Romano Pont. petatur.

Responderunt, PLACET.

Postmodum Illustrissimus & Reuerendissimus Cardinalis Moronus, primus Legatus & Præsidens, benedicens sancta Synodo, dixit: POST GRATIAS DEO ACTUS REVERENDISSIMI PATRES ITE IN PACE. *Qui responderunt*, AMEN.

ACCLAMATIONES PATRVM IN FINE CONCILII.

CARDINALIS A' LOTHARINGIA.

Beatissimo Pio Papæ, & Domino nostro, sanctæ Vniuersalis Ecclesiæ Pontifici, multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRVM.

Domine Deus, Sanctissimum Patrem diutissimè Ecclesiæ tuæ conserua multos annos.

Card. Beatissimorum summorum Pontificum animabus, Pauli III. & Iulij III. quorum auctoritate hoc sacrum generale Concilium inchoatum est, pax à Domino, & æterna gloria, atq; felicitas in luce Sanctorum.

Resp. Memoria in benedictione sit.

Card. Caroli V. Imperatoris, & Serenissimorum Regum, qui hoc vniuersale Concilium promouerunt & protexerunt, memoria in benedictione sit.

Resp. Amen, Amen.

Card. Serenissimo Imperatori Ferdinando, semper Augusto, Orthodoxo, & pacifico, & omnibus Regibus, Rebuspub. & Principibus nostris, multi anni.

Resp. Pium, & Christianum Imperatorem Domine conserua: Impe-

Imperator cæleſtis terrenos Reges, rectæ fidei conſeruatores, cuſtodi.

Card. Apoſtolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Præſidentibus, cum multis annis magna gratia.

Resp. Magna gratia: Dominus retribuat.

Card. Reuerendiſſimis Cardinalibus, & Illuſtribus Oratoribus.

Resp. Magnas gratias, multos annos.

Card. Sanctiſſimis Epiſcopis vita & felix ad Eccleſias ſuas reditus.

Resp. Præconibus veritatis perpetua memoria: Orthodoxo Senatui multos annos.

Card. Sacroſancta OEcumenica Tridentina Synodus: eius fidem confiteamur, eius decreta ſemper ſeruemus.

Resp. Semper confiteamur, ſemper ſeruemus.

Card. Omnes ita credimus: omnes idipſum ſentimus: omnes conſentientes & amplectentes ſubſcribimus. Hæc eſt fides B. Petri & Apoſtolorum, hæc eſt fides Patrum, hæc eſt fides Orthodoxorum.

Resp. Ita credimus, ita ſentimus, ita ſubſcribimus.

Card. His decretis inhærentes, digni reddamur miſericordiis & gratia primi & magni ſupremi Sacerdotis Ieſu Chriſti Dei, intercedente ſimul inuiolata Domina noſtra ſancta Deipara, & omnibus Sanctis.

Resp. Fiat, Fiat. Amen, Amen.

Card. Anathema cunctis hæreticis.

Resp. Anathema, Anathema.

Poſt hæc mandatum fuit à Legatis, & Præſidentibus ſub pœna excommunicationis omnibus Patribus, vt, antequam diſcederent è ciuitate Tridentina, ſubſcriberent manupropria decretis Concilij; aut ea per publicum inſtrumentum approbarent: qui omnes deinde ſubſcripſerunt, & fuerunt numero CCLV. videlicet Legati IV. Cardinales II. Patriarchæ III. Archiepiſcopi XXV. Epiſcopi CLXVIII. Abbates VII. Procuratores abſentium cum legitimo mandato XXXIX. Generales Ordinum VII.

LAVS DEO.

Concordat cum Originali: in cuius fidem subſcripſimus;

Ego Angelus Maſſarellus, Epiſcopus Theleſinus, ſacri Concilij Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comenſis, eiuſdem Concilij Notarius.

Ego Cynthius Pamphilus, Clericus Camerinenſis diœceſis, eiuſdem Concilij Notarius.

CONFIRMATIO CONCILII.

Os Alexander. S. Laurentij in Damaſo Diaconus Cardinalis, de Farneſio, S. R. E. Vicecancellarius, fidem facimus & atteſtamur, qualiter hodie, die Mercurij, XXVI. Ianuarij, M.D.LXIV. Pontificatus Sanctiſſimi D. noſtri D. Pij, diuina prouidentia Papæ Quarti, anno quinto, in Conſiſtorio ſecreto, apud S. Petrum, Reuerendiſs. DD mei, Cardinales Moronus & Simoneta, nuper reuerſi à ſacro Concilio Tridentino, cui vti Sedis Apoſtolicæ Legati præerant, petierunt ab eodem Sanctiſs. D. noſtro vt infrà.

Beatiſſime Pater, in decreto ſuper fine Concilij OEcumenici Tridentini, pridie Nonas Decembris præteriti publicato, ſtatutum fuit, vt per Sanctitatis Veſtræ & Sanctæ Sedis Apoſtolicæ Legatos & Præſidentes peteretur nomine dicti Concilij à Sanctitate Veſtra confirmatio omnium & ſingulorum, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub Sanctitate Veſtra in eo decreta & definita ſunt. Quapropter nos Ioannes Cardinalis Moronus & Ludouicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati & Præſidentes eramus, volentes exequi, quod in dicto Decreto ſtabilitum fuit, humiliter petimus

mus nomine dicti Concilij OEcumenici Tridentini, vt Sanctitas Veſtra dignetur confirmare omnia & ſingula, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub ſanctitate Veſtra in eo decreta & definita ſunt.

Quibus auditis, Sanctitas ſua, viſo & lecto tenore dicti Decreti, & habitis votis Reuerendiſſ. DD. meorum Cardinalium, reſpondit per hæc verba.

Petitioni, nomine Concilij OEcumenici Tridentini ſuper eius confirmatione per dictos Legatos nobis factæ annuentes, omnia & ſingula, quæ in dicto Concilio tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. prædeceſſoribus noſtris, quàm Pontificatus noſtri tempore decreta & definita ſunt, auctoritate Apoſtolica, etiam de Venerabilium fratrum noſtrorum Cardinalium conſilio & aſſenſu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus, atque ab omnibus Chriſti fidelibus recipi & inuiolabiliter obſeruari mandamus, in nomine Patris, & filij, & Spiritus Sancti. AMEN.

Ita eſt.

A. Cardinalis

Farneſius, Vicecancell.

BVLLA S. D. N. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ QVARTI,

SVPER CONFIRMATIONE OECVMENICI GENERALIS CONCILII Tridentini.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

BEnedictvs Deus & Pater Domini noſtri Iesv Christi, pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis: qui reſpicere dignatus Eccleſiam ſuam ſanctam tot procellis & tempeſtatibus agitatam atque vexatam; & grauiùs in dies laborantem, apto tandem ei ſubuenit optatoque remedio. Ad plurimas & pernicioſiſſimas hæreſes extirpandas, ad corrigendos mores, & reſtituendam Eccleſiaſticam diſciplinam, ad pacem & concordiam Chriſtiani populi procurandam indictum iampridem in ciuitate Tridentina OEcumenicum & generale Concilium à piæ memoriæ Paulo III. prædeceſſore noſtro, & ſeſſionibus aliquot habitis cœptum fuerat; ab eius autem ſucceſſore Iulio in eamdem vrbem reuocatum, poſt alias ſeſſiones celebratas, varijs impedimentis & difficultatibus obiectis, ne tum quidem peragi potuerat: itaque diutiùs intermiſſum fuerat, non ſine maximo mœrore piorum omnium, cùm quotidie magis Eccleſia eiuſmodi remedium imploraret. Nos autem poſt ſuſceptum Sedis Apoſtolicæ regimen, tam neceſſarium ac ſalutare opus, ſicut Paſtoralis ſolicitudo monebat, diuinæ miſericordiæ fiducia perficere aggreſſi, adiuti pio ſtudio cariſſimi in Chriſto filij noſtri Ferdinandi

Roma-

Romanorũ Imperatoris electi, & aliorum Christianorum Regum, Rerumpublicarum, ac Principum, tandem consecuti sumus; quod nec diurnis nec nocturnis curis elaborare destitimus, quodq; à Patre luminum assiduè precati sumus. Cùm enim eam in vrbem vndique ex Christiani nominis nationibus conuenisset, nostris conuocata litteris, & sua etiam ipsorum pietate excitata, Episcoporum & aliorum insignium Prælatorum maxima, & OEcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios & sacrorum litterarum scientia, diuinique & humani iuris cognitione præstantes viros, præsidentibus ipsi Synodo Sedis Apostolicæ Legatis, nobis adeò Concilij libertati fauentibus, vt etiam de rebus Sedi Apostolicæ propriè reseruatis liberum ipsi Concilio arbitrium per litteras, ad Legatos nostros scriptas, vltrò permiserimus, quæ de Sacramentis & aliis rebus, quæ quidem necessariæ visæ sint, tractanda, definienda & statuenda restabant, ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus, & emendandos mores à sacrosancta Synodo summa libertate, diligentiaque tractata, & accuratè ac maturè admodum definita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis, Concilium tanta omnium, qui illi interfuerunt, concordia peractum fuit, vt consensum eum planè à Domino effectum fuisse constiterit: idque in nostris atque omnium oculis valdè mirabile fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplicationes statim in alma hac Vrbe indiximus, quæ magna cleri & populi pietate celebratæ fuerunt; laudesque & gratias diuinæ maiestati meritò persoluendas curauimus: cùm eiusmodi Concilij exitus spem magnam & propè certam attulerit, fore, vt maiores in dies fructus ad Ecclesiam ex ipsius decretis constitutionibusque perueniant. Cùm autem ipsa sancta Synodus pro sua erga Sedem Apostolicam reuerentia antiquorum etiam Conciliorum vestigijs inhærens, decretorum suorum omnium, quæ nostro & prædecessorum nostrorum tempore facta sunt, confirmationem à nobis petierit, decreto de ea re in publica

blica Sessione facto: Nos, ex Legatorum litteris prius; deinde post reditum eorum, ex ijs, quæ Synodi nomine, diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re cum venerabilibus fratribus nostris, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, sanctique Spiritus in primis auxilio inuocato, cùm ea decreta omnia Catholica & populo Christiano vtilia ac salutaria esse cognouissemus; ad Dei omnipotentis laudem, de eorumdem fratrum nostrorum consilio, & assensu in Consistorio nostro secreto illa omnia & singula auctoritate Apostolica hodie confirmauimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda ac seruanda esse decreuimus; sicut harum quoque litterarum tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & suscipi obseruarique decernimus. Mandamus autem in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis à sacris Canonibus constitutis, alijsque grauioribus, etiam priuationis, arbitrio nostro infligendis, vniuersis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis & alijs quibusuis Ecclesiarum Prælatis, cuiuscumque status, gradus, Ordinis & dignitatis sint, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, vt eadem decreta & statuta in Ecclesijs suis, ciuitatibus & diœcesibus, in iudicio & extra iudicium diligenter obseruent, & à subditis quisque suis, ad quos quomodolibet pertinent, inuiolabiliter faciant obseruari: contradictores quoslibet & contumaces, per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas etiam in ipsis decretis contentas, appellatione postposita, compescendo: inuocato etiam, si opus fuerit, brachij sæcularis auxilio. Ipsum verò carissimum filium nostrum Imperatorem electum, cæterosque Reges, Respublicas, ac Principes Christianos monemus, & per viscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi obtestamur, vt, qua pietate Concilio per Oratores suos affuerunt, eadem pietate, ac pari studio, diuini honoris & populorum suorum salutis causa, pro Sedis quoque Apostolicæ & sacræ Synodi reuerentia, ad eiusdem Concilij exe-

exequenda & obseruanda decreta, Prælatis, cùm opus fuerit, auxilio & fauore suo adsint, neque aduersantes sanæ ac salutari Concilij doctrinæ opiniones à populis ditionis suæ recipi permittant, sed eas penitus interdicant. Ad vitandum præterea peruersionem, & confusionem, quæ oriri posset, si vnicuique liceret, prout ei liberet, in decreta Concilij commentarios & interpretationes suas edere, Apostolica auctoritate, inhibemus omnibus, tam Ecclesiasticis personis, cuiuscumq; sint Ordinis, conditionis & gradus, quàm laicis, quocumq; honore ac potestate præditis; Prælatis quidem sub interdicti ingressus Ecclesiæ, alijs verò quicumque fuerint, sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, ne quis sine auctoritate nostra audeat vllos commentarios, glossas, annotationes, scholia, vllumue omnino interpretationis genus super ipsius Concilij decretis quocumque modo edere, aut quidquam quocumque nomine, etiam sub prætextu maioris decretorum corroborationis, aut executionis, aliove quæsito colore, statuere. Si cui verò in eis aliquid obscurius dictum & statutum fuisse, eamque ob causam interpretatione aut decisione aliqua egere visum fuerit; ascendat ad locum, quem Dominus elegit, ad Sedem videlicet Apostolicam, omnium fidelium magistram, cuius auctoritatem etiam ipsa sancta Synodus tam reuerenter agnouit. Nos enim difficultates & controuersias, si quæ ex eis decretis ortæ fuerint, nobis declarandas & decidendas, quemadmodum ipsa quoq; sancta Synodus decreuit, reseruamus, parati, sicut ea de nobis meritò confisa est, omnium prouinciarum necessitatibus ea ratione, quæ commodior nobis visa fuerit, prouidere: Decernentes nihilominus irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Vt hæc autem ad omnium notitiam perueniant, neve quis excusatione ignorationis vti possit: volumus & mandamus, vt hæ litteræ per aliquos curiæ nostræ Cursores in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi, tunc, cùm in eis

populus, vt Miſſarum ſolemnibus interſit, congregari ſolet, palàm & clara voce recitentur, & poſtquam recitatæ fuerint, ad valuas earum Eccleſiarum, itemq; Cancellariæ Apoſtolicæ, & in loco ſolito Campi Floræ affigantur; ibique, vt legi, & omnibus innoteſcere poſſint, aliquantiſper relinquantur. Cum autem inde amouebuntur, relictis de more ibidem exemplis, in alma Vrbe ad impreſſionem tradantur, quò commodiùs per Chriſtiani nominis prouincias & regna diuulgari poſſint. Tranſſumptis quoque earum, quæ manu alicuius publici Notarij ſcripta, ſubſcriptaue & ſigillo ac ſubſcriptione alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munita fuerint, fidem ſine vlla dubitatione haberi, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reſeruationis, voluntatis, mandatorum & decretorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo Tertio, Septimo Kalen. Feb. Pontificatus noſtri anno quinto.

EGO PIVS, CATHOLICÆ ECCLESIÆ EPISCOPVS.

Ego F. Card. Pisanus, Episcopus Ostien. Decanus.
Ego Fed. Card. Cæsius, Episcopus Portuen.
Ego Io. Card. Moronus, Episcopus Tuscalan.
Ego A. Card. Farnesius, Vicecan. Episcopus Sab.
. . . .

. . . .
Ego R. Card. S. Angeli, Maior Pœniten.
. . . .
. . . .
. . . .
Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Io. Michael, Card. Saracenus.
. . . .
Ego Io. B. Cicada, Card S. Clementis.
Ego Scipio, Cardin. Pisarum.
Ego Io. Cardinalis Romanus.
Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego Clemens, Card. Aracæli.
Ego Ia. Card. Sabellus.
. . . .

. . . .
Ego B. Cardinalis Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Simoneta.
. . . .

. . . .
Ego F. Card. Pacieccus, y de To.
Ego M. A. Card. Amulius.
Ego Io. Franc. Card. de Gambara.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego M. S. Card. Const.
Ego Alph. Card. Gesualdus.
Ego Hip. Cardinalis Ferrar.
Ego Franciscus, Card. Gonzaga.
. . . .
Ego Gui. Asc. Diac. Cardinalis Cam.
Ego Vitellotius, Cardin. Vitellius.
. . . .

. . . .
. . . .
. . . .

Ant. Florebellus Lauellinus.
H. Cumyn.

LEO DECIMVS IN CONCILIO LATERANENSI.

Sessio X.

Os, ne id quod ad Dei gloriam, & fidei augmentum, ac bonarum artium propagationem salubriter est inuentum, in contrarium conuertatur, ac Christi fidelium saluti detrimentum pariat, super librorum impressione curam nostram habendam fore duximus, ne de cætero cum bonis seminibus spinæ coalescant, vel medicinis venena intermisceantur. Volentes igitur de opportuno super his remedio prouidere, hoc sacro approbante Concilio, vt negotium impressionis librorum huiusmodi eo prosperetur feliciùs, quo deinceps indago sollertior diligentiùs & cautiùs adhibeatur: statuimus & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, nullus librum aliquem, seu aliam quamcumque scripturam, tam in Vrbe nostra, quam alijs quibusuis ciuitatibus & diœcesibus imprimere seu imprimi facere præsumat, nisi prius in Vrbe per Vicarium nostrum, & sacri Palatij Magistrum: in alijs verò ciuitatibus & diœcesibus per Episcopum, vel alium habentem peritiam scientiæ, libri seu scripturæ huiusmodi imprimendæ, ab eodem Episcopo ad id deputandum, ac Inquisitorem hæreticę prauitatis ciuitatis, siue diœcesis, in quibus librorum impressio huiusmodi fieret, diligenter examinentur, & per eorum manu propria subscriptionem sub excommunicationis sententia, gratis & sine dilatione imponendam, approbentur. Qui autem secus præsumpserit, vltra librorum impressorum amissionem, & illorum publicam combustionem, ac centum ducatorum fabricæ Principis Apostolorum de Vrbe sine spe remissionis solutionem, ac anni continui exercitij impressionis suspensionem, excommunicationis sententia innodatus existat; ac demum ingrauescente contumacia, taliter per Episcopum suum, vel Vicarium nostrum respectiuè per omnia iuris remedia castigetur; quod alij eius exemplo similia minimè attentare præsumant.

SIXTI QVARTI CONSTITVTIO PRIOR *de festo Conceptionis immaculatæ Virginis ex lib. 3. Extrauagantium communium, tit. de Reliquijs & veneratione Sanctorum.*

CVm præexcelsa meritorum insignia, quibus Regina cælorum, virgo Dei genitrix gloriosa, sedibus prælata æthereis, sideribus quasi stella matutina perrutilans, deuotæ considerationis indagine perscrutamur, & intra pectoris arcana reuoluimus, quòd ipsa, vtpote via misericordiæ, mater gratiæ, & pietatis amica, humani generis conso-

consolatrix, pro salute fidelium, qui delictorum onere grauantur, sedula oratrix & peruigil ad Regem quem genuit, intercedit: dignum, quin potiùs debitum reputamus, vniuersos Christi fideles, vt omnipotenti Deo (cuius prouidentia eiusdem Virginis humilitatem ab æterno respiciens pro concilianda suo auctori humana natura, lapsu primi hominis æternæ morti obnoxia, eam sui Vnigeniti habitaculum sancti Spiritus præparatione constituit, ex qua carnem nostræ mortalitatis pro redemptione populi sui assumeret, & immaculata Virgo nihilominus post partum remaneret) de ipsius immaculatæ Virginis mira conceptione gratias & laudes referant, & instituta propterea in Ecclesia Dei, & Missas & alia diuina officia dicant & illis intersint, indulgentijs & peccatorum remissionibus inuitare, vt exinde fiant eiusdem Virginis meritis & intercessione diuinæ gratiæ aptiores. Hac igitur consideratione inducti, eiusdem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, auctoritate Apostolica hac in perpetuum valitura constitutione statuimus & ordinamus, quòd omnes & singuli Christi fideles vtriusque sexus, qui Missam & Officium Conceptionis eiusdem Virginis gloriosæ, iuxta piam, deuotam & laudabilem ordinationem dilecti filij Magistri Leonardi de Nogarolis clerici Veronensis, Notarij nostri, & quæ desuper à nobis emanauit, Missæ & Officij huiusmodi institutionem, in die festiuitatis Conceptionis eiusdem Virginis Mariæ, & per Octauas eius deuotè celebrauerint & dixerint, aut illis Horis canonicis interfuerint: quoties id fecerint, eamdem prorsus indulgentiam & peccatorum remissionem consequantur, quam iuxta felicis recordationis Vrbani 4. in Concilio Viennensi approbatæ, ac Martini 5. & aliorum Romanorum Pontificum prędecessorum nostrorum constitutiones consequuntur illi, qui Missam & horas Canonicas in festo Corporis & Sanguinis Domini nostri Iesu Christi à primis Vesperis, & per illius Octauas, iuxta Romanæ Ecclesiæ constitutionem, celebrant, dicunt, aut Missæ officio & Horis huiusmodi intersunt, pręsentibus perpetuis temporibus valituris. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1476. 3. Kalend. Martij, Pontificatus nostri Anno 6.

Constitutio altera.

Graue nimis gerimus & molestum, cùm sinistra nobis de quibusdam Ecclesiasticis personis referuntur. Sed in eorum, qui ad euangelizandum verbum Dei sunt deputati, excessibus prædicando commissis, eo grauius prouocamur, quo illi periculosius remanent incorrecti: cùm facilè deleri nequeant, qui multorum cordibus sic publicè prædicando diffusius & damnabilius imprimuntur errores. Sanè cùm sancta Romana Ecclesia de intemeratæ semperque Virginis Mariæ conceptione publicè Festum solemniter celebret, & spe-

ciale ac proprium super hoc officium ordinauerit: nonnulli, vt accepimus, diuersorum Ordinum prædicatores, in suis sermonib⁹ ad populum publice per diuersas ciuitates & terras affirmare hactenus nõ erubuerunt, & quotidie prædicare non cessant, omnes illos, qui tenent aut asserunt eandem gloriosam & immaculatam Dei genitricem absque originalis peccati macula fuisse conceptam, mortaliter peccare, vel esse hæreticos: eiusdem immaculatæ conceptionis Officium celebrantes, audientesque sermones illorum qui eam sine huiusmodi macula conceptam esse affirmant, peccare grauiter; sed & præfatis prædicationibus non contenti, confectos super his suis assertionibus libros in publicum ediderunt, ex quorum assertionibus & prædicationibus nõ leuia scandala in mentibus fidelium exorta sunt, & maiora meritò exoriri formidantur indies. Nos igitur huiusmodi temerarijs ausibus, ac peruersis assertionibus ac scandalosis, quæ exinde in Dei Ecclesia exoriri possunt, quantum nobis ex alto conceditur, obuiare volentes, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra merâ deliberatione & certa scientia, huiusmodi assertiones prædicatorum eorundem & aliorum quorumlibet, qui affirmare præsumerent, eos qui crederent aut tenerent eandem Dei genitricem ab originalis peccati macula in sua conceptione præseruatam fuisse, propterea alicuius hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare: aut huiusmodi Officiũ conceptionis celebrantes, seu huiusmodi sermones audientes, alicuius peccati reatum incurrere, vtpote falsas & erroneas, & à veritate penitus alienas, editosque desuper libros prædictos id continentes, quo ad hoc, auctoritate Apostolica, tenore præsentium reprobamus & damnamus: ac motu, scientia, & auctoritate prædictis statuimus & ordinamus, quòd prædicatores verbi Dei, & quicumque alij, cuiuscumque status, gradus aut Ordinis ac conditionis fuerint, qui de cætero ausu temerario præsumpserint in eorum sermonibus ad populum, seu alias quomodolibet affirmare, huiusmodi sic per nos improbatas & damnatas assertiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere vel habere, postquam de præsentibus scientiam habuerint; excommunicationis sententiam eo ipso incurrant, à qua ab alio quàm à Rom. Pontifice (nisi in mortis articulo) nequeant absolutionis beneficium obtinere. Item motu, scientia & auctoritate similibus, simili pœnæ ac censuræ subijcientes eos, qui ausi fuerint asserere, contrariam opinionem tenentes, videlicet gloriosam virginem Mariam cum originali peccato fuisse conceptam, hæresis crimen vel peccatum incurrere mortale; cum nondum sit à Romana Ecclesia & Apostolica Sede decisum: non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis contrarijs quibuscumq;, quibus communiter vel diuisim à Sede Apostolica indultum existat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam ac expressam, ac de verbo ad verbum de in-

de indulto huiusmodi mentionem. Et ne de præmissis aliquando valeant ignorantiam allegare, volumus, quòd locorum Ordinarij requisiti, præsentes litteras in Ecclesiis, consistentibus in eorum ciuitatibus, & suarum diœcesum locis insignibus, dum maior ibi multitudo populi ad diuina conuenerit, sermonibus ad populum mandent & faciant publicari. Præterea quia difficile foret præsentes litteras ad singula loca, in quibus expediens fuerit, deferre: etiam volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd earumdem litterarum transumpto, manu publici Notarij confecto, & authentico alicuius prælati Ecclesiastici sigillo munito, vbiq; stetur, prout staretur eisdẽ originalibus litteris, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reprobationis, damnationis, statuti, ordinationis, voluntatis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum: Anno incarnationis Dominicæ 1483. pridie Nonas Septemb. Pontificatus nostri Anno 13.

Concilium Lateranense sub Innocentio III. Can. 10.

CVm sæpè contingat, quòd Episcopi, propter occupationes multiplices, vel inualetudines corporales, aut hostiles incursiones, seu occasiones alias (ne dicamus defectum scientiæ, quod in eis est reprobandum omnino, nec de cætero tolerandum) per se ipsos non sufficiunt ministrare populo verbum Dei, maximè per amplas diœceses & diffusas: generali constitutione sancimus, vt Episcopi viros idoneos ad sanctæ prædicationis officium salubriter exequendum assumãt, potentes in opere & sermone, qui plebes sibi commissas vice ipsorum, cùm per se idem nequiuerint, solicitè visitantes, eas verbo ædificent & exemplo, quibus ipsi cùm indiguerint, necessaria ministrent, ne pro necessariorum defectu compellantur desistere ab incepto. Vnde præcipimus, tam in Cathedralibus, quàm in aliis conuentualibus Ecclesiis, viros idoneos ordinari, quos Episcopi possint Coadiutores & cooperatores habere, non solùm in prædicationis officio, verumetiam in audiendis confessionibus, & pœnitentijs iniungendis, ac cæteris, quæ ad salutem pertinent animarum. Si quis autem hoc neglexerit adimplere, districtæ subiaceat vltioni.

Lib. 1. Decretalium, tit. de electione & electi potestate.

CAPVT VII.

CVm in cunctis sacris ordinibus, & Ecclesiasticis ministeriis sint ætatis maturitas, grauitas morum, & litterarum scientia inquirenda; multo fortius in Episcopo hęc oportet inquiri, qui ad alio-

rum curam positus, in se ipso debet ostendere, qualiter alios in domo Dei oporteat conuersari. Ea propter, ne quod de quibusdam pro necessitate temporis factum est, trahatur à posteris in exemplum; præsenti decreto statuimus, vt nullus in Episcopum eligatur, nisi qui iam trigesimum annum ætatis exegerit, & de legitimo matrimonio sit natus: qui etiam vita & scientia commendabilis demonstretur.

Lib. 3. Decretal. de Clericis non residentibus.

CAPVT III.

QVia nonnulli modum auaritiæ non ponentes, dignitates diuersas Ecclesiasticas, & plures Ecclesias parochiales, contra sacrorum Canonum instituta nituntur accipere; vt cùm vnum officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vendicent plurimorum: ne id de cætero fiat, districtius inhibemus. Cum igitur Ecclesia vel Ecclesiasticum ministerium committi debuerit, talis ad hoc persona quæratur, quæ residere in loco, & curam eius per seipsam valeat exercere. Quòd si aliter actum fuerit, & qui receperit, quod contra sacros Canones accepit, amittat; & qui dederit, largiendi potestate priuetur.

In Sexto, De electione & electi potestate.

CAPVT XIV.

LIcet Canon à felicis recordationis Alexandro Papa tertio, prædecessore nostro, editus, inter cætera statuerit, vt nullus regimen Ecclesiæ parochialis suscipiat, nisi vigesimum quintum ætatis annum attigerit, ac scientia & moribus commendandus existat; quodque talis ad regimen assumptus huiusmodi, si monitus non fuerit, præfixo à Canonibus tempore in Presbyterum ordinatus, à regiminis eiusdem amoueatur officio, & alij conferatur. Quia tamen in obseruatione Canonis memorati se multi exhibent negligentes, nos periculosam illorum negligentiam volentes iuris executione suppleri, præsenti decreto statuimus, vt nullus ad regimen parochialis Ecclesiæ assumatur, nisi sit idoneus moribus, scientia & ætate: Decernentes, collationes de parochialibus Ecclesiis, iis qui non attigerint vigesimum quintum annum de cætero faciendas, viribus omnino carere. Is etiam qui ad huiusmodi regimen assumetur, vt gregis sibi crediti diligentius curam quærere possit, in parochiali Ecclesia, cuius rector is extiterit, residere personaliter teneatur. Et intra annum à sibi commissi regiminis tempore numerandum, se faciat ad sacerdotium promoueri. Quòd si intra idem tempus promotus non fuerit: Ecclesia sibi commissa (nulla etiam

etiam præmissa monitione) sit præsentis constitutionis auctoritate priuatus. Super residentia verò, vt præmittitur, facienda, possit Ordinarius gratiam dispensationis ad tempus facere, prout causa rationabilis id exposcit.

Lib. 3. Decretal. De præbendis & dignitatibus.

CAPVT XXIX.

GRaue nimis est & absurdum, quòd quidam Ecclesiarum prælati, cùm possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promouere, assumere non verentur indignos, quibus nec morum honestas, nec literarum scientia suffragatur, carnalitatis sequentes affectum, non iudicium rationis. Vnde quanta Ecclesijs damna proueniant, nemo sanæ mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo mederi, præcipimus, vt prætermissis indignis, idoneos assumant, qui Deo & Ecclesiis velint & valeant gratum impendere famulatū; fiatq; de hoc in prouinciali Concilio diligens inquisitio annuatim: ita vt qui post primam & secundam correptionem fuerit repertus culpabilis, à beneficiis conferendis per ipsum Concilium suspendatur, instituta in eodem Concilio persona prouida & honesta, quæ suspensi suppleat defectum in beneficijs conferendis. Et hoc ipsum circa Capitula, quæ in his deliquerint, obseruetur. Metropolitani verò delictum, superioris iudicio relinquatur ex parte Concilij nuntiandum. Vt autem hæc salubris prouisio pleniorem consequatur effectum, huiusmodi suspensionis sententia, præter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprij Patriarchæ, minimè relaxetur, vt in hoc quoque quatuor Patriarchales sedes specialiter honorentur.

Lib. 3. Decretal. de præbendis & dignitatibus.

CAPVT XXVIII.

DE multa prouidentia fuit in Lateranensi Concilio prohibitum, vt nullus diuersas dignitates Ecclesiasticas, vel plures Ecclesias Parochiales reciperet, contra sacrorum Canonum instituta: alioquin recipiens sic acceptum amitteret, & largiendi potestate conferens priuaretur. *Cap. Quia nonnulli, supr. Sess. huius, c. 2.* Quia verò propter præsumptiones & quorundam cupiditates, nullus hactenus, aut rarus de prædicto statuto fructus prouenit: nos euidentius & expressius occurrere cupiētes, præsenti decreto statuimus, vt quicumque receperit aliquod beneficium, curam habens animarum annexam, si prius tale beneficiū habebat, eo sit ipso iure priuatus: & si fortè illud retinere contenderet, etiam alio spolietur. Is quoque, ad quem prioris spectat donatio, illud post receptionem alterius liberè conferat, cui meritò viderit conferendum: & si vltra sex menses conferre distulerit, non solùm ad alios secundum Lateranensis Concilij statutum eius collatio deuo- *1. Decretal. de Conc. præben. c. nulla.*

luatur, verùm etiam tantum de suis cogatur prouentibus in vtilitatem Ecclesiæ, cuius est illud beneficium, assignare, quantum à tempore vacationis ipsius constiterit esse perceptum. Hoc idem in personatibus esse decernimus obseruandum: addentes, vt in eadem Ecclesia nullus plures dignitates aut personatus habere præsumat, etiam si curam non habeant animatum. Circa sublimes tamen & litteratas personas, quæ maioribus beneficijs sunt honorandæ, cùm ratio postulauerit, per Sedem Apostolicam poterit dispensari.

In Sexto, tit. 16. De Officio Ordinarij.

CAPVT III.

ORdinarij locorum subditos suos, plures dignitates vel Ecclesias quibus animarum cura imminet obtinentes, seu personatum aut dignitatem cum alio beneficio, cui cura similis est annexa, districtè compellant, dispensationes, auctoritate quarum huiusmodi Ecclesias, personatus seu dignitates canonicè tenere se asserunt, intra tempus pro facti qualitate ipsorum Ordinariorum moderandum arbitrio exhibere. Quòd si fortè iusto impedimento cessante, nullam dispensationem intra idem tempus contigerit exhiberi, Ecclesiæ beneficia, personatus, seu dignitates, quæ sine dispensatione aliqua eo ipso illicitè detineri constabit, per eos, ad quos eorum collatio pertinet, liberè personis idoneis conferantur. Cæterum si dispensatio exhibita sufficiens euidenter appareat, exhibens nequaquã in beneficijs huiusmodi, quæ canonicè obtinet, molestetur. Prouideat tamen Ordinarius, qualiter nec animarum cura in eisdem Ecclesiis, personatibus, seu dignitatibus negligatur: nec beneficia ipsa debitis obsequiis defraudentur. Si verò de dispensationis exhibitæ sufficientia dubitetur, super hoc erit ad Sedem Apostolicam recurrendum: cuius est æstimare, quem modum sui beneficij esse velit. In conferendis insuper personatibus, &c.

In Sexto, De priuilegijs.

VOlentes libertatem (quam nonnullis Apostolica Sedes priuilegio exemptionis indulsit) sic integram obseruari, vt & illam alij non infringant, & ipsi eius limites non excedant, declaratione irrefragabili definibus, quòd quantumcumque sic exempti gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, siue contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, ritè possunt coram locorum Ordinarijs conueniri, & illi quoad hoc suam in ipsos iurisdictionem (prout ius exigit) exercere.

Nunquid ergo carent omnino in his commodo libertatis? non vtique, quia nec coram Ordinarijs ipsis, dummodò sit in loco exempto commissum delictum, vel contractus initus, aut res litigiosa, nec

vbi

Vbi domicilium habent, si alibi delinquant vel contrahant, aut res ipsa consistat, conueniri possunt aliquatenus super istis: nec domiciliorum prætextu, locorum diœcesani (si vbi deliquerunt, vel contraxerunt, aut res ipsa consistit, illi conueniantur) remittendi eos illuc, vel ipsis vt illic respondeant, iniungendi habeant aliquam potestatem, saluis nihilominus casibus alijs, in quibus eos Episcoporum iurisdictioni subesse Canonica præcipiunt instituta. Et idipsum decernimus circa illos, quibus vt non nisi sub vno iudice teneantur de se conquerentibus respondere, Apostolico priuilegio est concessum. In eos autem, quibus ne interdici, suspendi, vel excommunicari à quoquam valeant, à Sede Apost. est indultum (sicut sunt religiosi quamplures) in quorum priuilegijs continetur, nequisquam Episcopus vel Archiepisc. monast. suorum monachos pro vlla causa, vllove loco interdicere, suspendere, vel excommunicare præsumat: ijdem Ordinarij iurisdictionem suam quantum ad ista vbicunque illi fuerint, penitus exercere nō possint: nisi forsan ipsi monachi ad monast. suorum Prioratus, Ordinarijs ijsdem subiectos, fuerint destinati. Tunc enim etsi liberè possint ad eadem monastria reuocari, ac tam illorum quàm ipsorum Prioratum monachi reputentur, cùm non sit inconueniens, aliquem vtrobique locum habere monachicum) vnum alteri subesse monasterio, vel ab ipso noscitur dependere, ratione tamen eorundem Prioratuum dicti Ordinarij sua iurisdictione in ipsis etiam quoad præmissa) quamdiu morantur in illis) licitè vti possint.

In Clementinis lib. 3. tit. De religiosis domibus.

QVia contingit interdum, quòd xenodochiorum, leprosariarum, eleemosynariarum, seu hospitalium rectores, locorum ipsorum cura postposita, bona, res & iura ipsorum interdum ab occupatorum & vsurpatorum manibus excutere negligunt: quinimò ea collabi & deperdi, domos & ædificia ruinis deformari permittunt: & non attento quòd loca ipsa ad hoc fundata & fidelium erogationibus dotata fuerunt, vt pauperes infectique lepra reciperentur inibi, & ex prouentibus sustentarentur illorum, id renuunt inhumaniter facere, prouentus eosdem in vsus suos damnabiliter conuertentes: cum tamen ea quæ ad certum vsum largitione sunt destinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium (salua quidem Sedis Apostol. auctoritate) conuerti. Nos incuriam & abusum huiusmodi detestantes hoc sacro Concilio approbante sancimus, vti, ad quos id de iure vel statuto in ipsorum fundatione locorum apposito, aut ex consuetudine præscripta legitimè, vel priuilegio sedis Apostolicæ pertinet, loca ipsa studeant in prædictis omnibus salubriter reformare: ac occupata, deperdita & alienata indebite, in statum reduci debitum faciant: & ad ipsarum miserabilium personarum

receptionem & sustentationem debitam, & iuxta facultates & prouentus locorum ipsorum, rectores prædictos compellere non omittant. In quo si fortè commiserint negligentiam vel defectum, Ordinarijs locorum iniungimus, vt etiam si pia loca prædicta exemptionis priuilegio munita consistant, per se ipsos vel alios impleant omnia præmissa & singula, & rectores eosdem vtique non exemptos, propria; exemptos verò & alios priuilegiatos Apostolica ad id auctoritate compellant. Contradictores cuiuscumque status aut conditionis existant, aut præbentes eisdem circa præmissa consilium, auxilium vel fauorem, per censuram Ecclesiasticam, & alijs iuris remedijs compescendo: nullum tamen per hoc exemptionibus seu priuilegijs ipsis quoad alia præiudicium generando. Vt autem præmissa promptius obseruentur, nullus ex locis ipsis secularibus Clericis in beneficium conferatur: etiam si de consuetudine (quam reprobamus penitus) hoc fuerit obseruatum: nisi in illorum fundatione secus fuerit constitutum, seu per electionem sit de rectore locis huiusmodi prouidendum. Sed eorum gubernatio viris prouidis, idoneis, & boni testimonij committatur, qui sciant, velint & valeant loca ipsa, bona eorum ac iura vtiliter regere, & eorum prouentus & reditus in personarum vsum miserabilium fideliter dispensare, & quos in vsus alios bona prædicta conuertere præsumptio verisimilis non existat: in quibus sub obtestatione diuini iudicij illorum, ad quos dictorum locorum commissio pertinet, conscientias oneramus. Illi etiam quibus dictorum locorum gubernatio seu administratio committetur, ad instar tutorum & curatorum iuramentum præstare, ac de locorum ipsorum bonis inuentaria conficere, & Ordinarijs, seu alijs quibus subsunt loca huiusmodi, vel deputandis ab eis, annis singulis de administratione sua teneantur reddere rationem. Quòd si secus à quoquam fuerit attentatum, collationem, prouisionem, seu ordinationem ipsam carere decernimus omni robore firmitatis. Præmissa verò ad hospitalia militarium Ordinum, aut Religiosorum etiam aliorum, extendi minimè volumus. Quorum tamen hospitalium rectoribus in sanctæ obedientiæ virtute mandamus, vt in illis secundum suorum Ordinum instituta & antiquas obseruantias prouidere pauperibus, & hospitalitatem debitam in illis tenere procurent: ad quod per Superiores eorum arcta districtione cogantur, statutis aut consuetudinibus quibuslibet non obstantibus in præmissis. Cæterum nostræ intentionis existat, quòd si quæ hospitalia, altare vel altaria, & cœmeterium ab antiquo habentia, & presbyteros celebrantes, & Sacramenta Ecclesiastica pauperibus ministrantes, seu si parochiales rectores consueuerint in illis exercere præmissa, antiqua consuetudo seruetur, quoad exercenda & ministranda spiritualia supradicta.

Concilium Lateranenſ. ſub Innocent. III. cap. 21. De pœn. & Remiſſ. c. Omnis.

OMnis vtriuſque ſexus fidelis, poſtquam ad annos diſcretionis peruenerit, omnia ſua ſolus peccata confiteatur fideliter, ſaltem ſemel in anno proprio ſacerdoti, & iniunctam ſibi pœnitentiam ſtudeat pro viribus adimplere; ſuſcipiens reuerenter ad minus in Paſcha Euchariſtiæ Sacramentum, niſi fortè de conſilio proprij ſacerdotis ob aliquam rationabilem cauſam ad tempus ab eius perceptione duxerit abſtinendum: alioquin & viuens ab ingreſſu Eccleſiæ arceatur, & moriens Chriſtiana careat ſepultura. Vnde hoc ſalutare ſtatutum frequenter in Eccleſijs publicetur, ne quiſpiam ignorantiæ cœcitate velamen excuſationis aſſumat. Si quis autem alieno ſacerdoti voluerit iuſtâ de cauſa ſua confiteri peccata licentiam prius poſtulet & obtineat à proprio ſacerdote, cùm aliter ille ipſum non poſſit ſoluere vel ligare.

Lib. 3. Clem. De vita & honeſtate Clericorum.

QVoniam qui abiectis veſtibus proprio congruentibus Ordini, alias aſſumere, & in publico portare rationabili cauſa ceſſante præſumit, profeſſorum illius Ordinis prærogatiua ſe reddit indignũ, præſenti conſtitutione ſancimus, quòd quicumque Clericus virgata vel partita veſte publicè vtetur (niſi cauſa rationabilis ſubſit) ſi beneficiatus extiterit, per ſex menſes à perceptione fructuum beneficiorum quæ obtinet, ſit eo ipſo ſuſpenſus. Si verò beneficiatus non fuerit, in ſacris tamen Ordinibus citra ſacerdotium conſtitutus, per idem tempus reddatur eo ipſo inhabilis ad Eccleſiaſticum beneficium obtinendum.

Idem quoque cenſemus de Clericis alijs, veſtem talem, ſimul & tonſuram publicè deferentibus clericalem. Dignitatem verò, perſonatum, ſeu beneficium aliud obtinens cui cura immineat animarum, nec non cæteri in ſacerdotio conſtituti, ac Religioſi quilibet, quos oportet per decentiam habitus extrinſeci morum intrinſecam honeſtatem oſtendere, ſi (præterquam ex cauſa rationabili) publicè veſtem ferant huiuſmodi, aut infulam, ſeu pileum lineum publicè portent in capite, ſint eo ipſo, beneficiati videlicet à perceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinent, ſuſpenſi per annum, cæteri verò ſacerdotes & Religioſi quilibet per idem tempus reddantur inhabiles ad quodcumque beneficium Eccleſiaſticum obtinendum. Sed & tales & cæteri quicumque Clerici vtentes epitogio ſeu tabardo foderato vſque ad oram, & ita breui, quòd veſtis inferior notabiliter videatur; epitogium ipſum ſeculares Clerici & Religioſi, adminiſtrationem habentes, teneantur intra menſem dare pauperib. cæteri verò religioſi adminiſtrationem non habentes, intra idem tempus illud

illud teneantur suis Superioribus assignare, in pios vsus aliquos conuertendum, alioquin beneficiati suspensionis, cæteri verò inhabilitatis pœnas prædictas per idem tempus se nouerint incurrisse.

Huic insuper adijcimus sanctioni, vt Clerici, præsertim beneficiati, caligis scacatis, rubeis, aut viridibus publicè non vtantur.

Lib. 3. Decretal. De Ecclesiis ædificandis.

CAPVT III.

AD audientiam nostram noueris peruenisse, quòd villa quæ dicitur H. tantum perhibetur ab Ecclesia Parochiali distare, vt tempore hiemali cum pluuiæ inundant, non possint Parochiani sine magna difficultate ipsam adire: vnde non valent congruo tempore Ecclesiasticis interesse officijs. Quia igitur dicta Ecclesia ita dicitur redditibus abundare, quòd præter illius villæ prouentus ministerillius conuenienter valet sustentationem habere, mandamus, quatenus si res ita se habet, Ecclesiam ibi ædifices, & in ea sacerdotem, sublato appellationis obstaculo, ad præsentationem rectoris Ecclesiæ maioris cum Canonico fundatoris assensu instituas, ad sustentationem suam, eiusdem villæ obuentiones Ecclesiasticas percepturum; prouidens tamen vt competens in ea honor pro facultate loci matrici seruetur, quod quidem fieri posse videtur, cum eiusdem villæ Dominus viginti arras terræ frugiferæ velit ad vsus sacerdotis conferre. Si verò persona matricis Ecclesiæ virum idoneum præsentare distulerit, vel opus illud voluerit impedire, tu nihilominus facias idem opus ad perfectionem deduci, & virum bonum appellationis cessante diffugio instituere non omittas.

Lib. 1. Clement. De ætate & qualitate & ordine præficiendorum.

VT ij, qui diuinis Cathedralibus vel Collegiatis, secularibus vel regularibus Ecclesijs sunt mancipati officijs, vel mancipabuntur in posterum, ad suscipiendos sacros Ordines propensius inducantur: Statuimus, vt nullus de cætero in huiusmodi Ecclesijs vocem in Capitulo habeat (etiamsi hoc sibi ab alijs liberè concedatur) nisi saltem in subdiaconatus Ordine fuerit constitutus. Illi verò qui dignitates, personatus, officia, vel præbendas, quibus certi Ordines sunt annexi, pacificè nunc obtinent in eisdem Ecclesiis vel obtinuerint in futurum, nisi (iusto impedimento cessante) ad huiusmodi Ordines se promoueri fecerint intra annum, ex tunc donec ad eos promoti fuerint, nullo modo vocem in Capitulo habeant earundem; ipsisq; distributionum, quæ dantur ijs qui certis Horis intersunt, pars dimidia subtrahatur. Non obstantibus quibuslibet consuetudinib. vel statutis. Pœnis alijs, quæ contra tales promoueri ad

Ordi-

Ordines recusantes statuuntur in Iure; nihilominus in suo robore permansuris.

In Sexto, lib. 2. tit. De appellationibus.

ROmana Ecclesia & infra. Cum suffraganeorum Rhemensis Ecclesiæ, suorumq; Officialium (qui generaliter de causis ad ipsorũ forum pertinentibus, eorum vices supplendo cognoscunt) vnum & idem consistorium siue auditorium sit censendum: ab ipsis Officialibus, non ad dictos suffraganeos (ne ab eisdem ad se ipsos interponi appellatio videatur) sed de iure ad Rhemensem est curiam appellandum. Ab Archidiaconis verò, alijsq; inferioribus Prælatis suffraganeis subiectis, eisdem & eorum Officialibus, ad suffraganeos ipsos debet, & non ad eandem curiam (omissis dictis suffraganeis) appellari, nisi aliud Rhemensi Ecclesiæ de consuetudine cõpetat in hac parte. Cum autem ad præfatam curiam ab eorundem suffraganeorum vel suorum Officialium audientia fuerit appellatum, Rhemensis Archiepiscopus (qui pro tempore fuerit) vel Officialis ipsius nullatenus in appellationis causa interpositę ante definitiuam sententiam citent partes, nec etiam alijs illam committent, appellationis eiusdem causa probabili seu legitima non expressa.

Si verò vocatis partibus, vel nullatenus, aut non intra decem dies post interlocutoriam vel definitiuam sententiam appellatum fuisse, seu aliquid aliud simile, sicq; non esse per appellationem ad eundem Archiepiscopum vel eius Officialem deuolutum negotium, proponatur, ijdem (nisi prius ipsis constiterit, causam ipsam ad eos totaliter fuisse delatam) prohibere, ne in causa illa, vel ne ad executionem procedatur sententiæ, non præsumant.

Quod si obijciatur ex iniusta causa, seu minus legitima, ante sententiam appellationem interpositam extitisse, & ex eo non esse appellationem huiusmodi admittendam: nequeunt prædicti Archiepiscopus vel eius Officialis prohibere, ne procedatur in causa, nisi prius appellatione recepta velut emissa ex causa probabili, cognoscere incipiant de causa huiusmodi, an sit vera. Si autem post sententiam in casibus à iure prohibitis (vtpotè à sententia super manifesto & notorio crimine, vel de quo quis in iure confessus extitit promulgata) vel consimilibus appellatum fuisse dicatur: possunt, ne sententia executioni mandetur, (postquam cognoscere cœperint, vtrùm sit recipienda vel non appellatio ab eo interposita) inhibere. In alium quoque qui circa rem, de qua inter appellantem & appellatum controuersia vertitur, aliquid post eorum inhibitionem attendat: non valent occasione huiusmodi iurisdictionem aliquam vendicare. Cum verò is qui ad Rhemensem curiam super aliqua causa vocem appellationis emittit, nihilominus in causis alijs Ordinarij sui iurisdictioni subijciatur. Rhemensis Archiepiscopus vel Officialis ipsius

nequa-

nequaquam iurisdictionem ipsam in alijs impediant, vt ab eiusdem Ordinarij potestate totaliter eximant taliter appellantem. Debet autem ad eos ab Episcopis præfatæ prouinciæ super causis, in quibus temporalem iurisdictionem exercent, nisi fortè de consuetudine aut priuilegio, siue iure alio speciali sit appellandum ad alium, appellari. Sententias quoque interdicti vel suspensionis seu excommunicationis in appellantem ab eo, à quo appellatum proponitur, promulgatis, nullatenus, nisi vocatis partibus, & de appellatione legitimè cognito, reuocent aut denuntient esse nullas. Cũ autem ad Rhemensem Archiepiscodum ab audientia suffraganei sui super aliqua causa fuerit ante sententiam appellatum: idem Archiepiscopus (postquam de appellatione cognita constiterit eam minus rationabilem extitisse) causam ad eundem suffraganeum remittere non postponat.

Bonifac. VIII. in Sexto, De Clericis coniugatis.

17. q. 4. c. Si quis suadente. In 6. De foro comp. c. 2.

CLerici qui cum vnicis & virginibus contraxerunt, si tonsuram & vestes deferant clericales, priuilegium retineant Canonis ab Innocent. II. prædecessore nostro editi in fauorem totius Ordinis clericalis. Et cùm iuxta Parisiense Concilium, nullus Clericus distringi debeat aut condemnari à iudice seculari, præsenti declaramus edicto, huiusmodi Clericos coniugatos pro commissis ab eis excessibus vel delictis trahi non posse criminaliter aut ciuiliter ad iudicium seculare, nec ab ipsis secularibus iudicibus eos debere personaliter, vel etiam pecunialiter (ne per vnam viam concedatur eisdem iudicibus, quod per aliam denegatur) vllatenus condemnari. In cæteris autem, vel nisi, vt præmittitur, tonsuram vel vestem deferant clericales, etiam in præmissis eos gaudere nolumus priuilegio clericali.

Gregor. X. in generali Concil. Lugdunensi in 6. Decretal. tit. De censibus & exactionibus.

CAPVT II.

Ibid. c. 1.

EXigit peruersorum audacia, vt non simus sola delictorum prohibitione contenti, sed etiam pœnam delinquentibus imponamus. Constitutionem itaque felicis recordationis Innocentij Papæ IV. prædecessoris nostri, editam super non recipiendis in pecunia procurationibus, ac super receptione munerum visitantibus, eorumque familiaribus interdicta, quam multorum fertur temeritas præterire, volentes inuiolabiliter obseruari, eam decernimus pœnæ adiectione iuuandam: Statuentes, vt vniuersi & singuli, qui ob procurationem sibi ratione visitationis debitam exigere pecuniam, vel etiam à volente recipere, vel alias constitutionem ipsam recipiendo mune-

munera, siue visitationis officio non impenso procurationem in victualibus, aut aliquid aliud procurationis occasione, violare præsumpserint, duplum eius quod receperint Ecclesię à qua id receptum fuerit, intra mensem reddere teneantur. Alioquin ex tunc Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, duplum ipsum vltra prædictum tempus restituere differentes, ingressum sibi Ecclesiæ sentiant interdictum. Inferiores verò ab officio & beneficio nouerint se suspensos, quousque de duplo huiusmodi grauatis Ecclesiis plenariam satisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantium remissione, liberalitate seu gratia valitura.

Concilium Lateran. sub Innoc. 3. c. 8. & lib. 5. Decretalium, De accusationibus & inquisitionibus.

QValiter & quando * quomodo debeat Prælatus procedere ad inquirendum, & puniendum subditorum excessus, ex auctoritatibus noui & veteris Testamenti colligitur euidenter, ex quibus posteà processerunt Canonicæ sanctiones, sicut olim apertè distinximus, & nunc sacri approbatione Concilii confirmamus. Legitur enim in Euangelio, quòd villicus ille qui diffamatus erat apud dominum suum, quasi dissipasset bona ipsius, audiuit ab illo: Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ, iam enim non poteris villicare. Et in Genesi Dominus ait: Descendam & videbo vtrùm clamorem, qui venit ad me, opere compleuerunt. Ex quibus auctoritatibus manifestè comprobatur, quòd nō solùm cùm subditus, verùm etiam cùm prelatus excedit, si per clamorem & famam ad aures superioris peruenerit, non quidem à maleuolis & maledicis, sed à prouidis & honestis: nec semel tantùm, sed sæpè (quod clamor innuit, & diffamatio manifestat) debet coram Ecclesiæ senioribus veritatem diligentiùs perscrutari, vt si rei poposcerit qualitas, Canonica districtio culpam feriat delinquentis, non tanquam sit auctor & iudex, sed quasi deferente fama, vel denuntiante clamore, officii sui debitum exequatur. Licet autem hoc sit obseruandum in subditis, diligentiùs tamen obseruandum est in prelatis, qui quasi signum sunt positi ad sagittam. Et quia non possunt omnibus complacere, cùm ex officio teneantur non solùm arguere, sed etiam increpare; quin etiam interdum suspendere, nonnunquam verò ligare, frequenter odium multorum incurrunt & insidias patiuntur: Ideo sancti Patres prouidè statuerunt, vt accusatio Prælatorum non facilè admittatur, ne concussis columnis corruat ædificium, nisi diligens adhibeatur cautela, per quam non solùm falsæ, sed etiam malignæ criminationi ianua præcludatur. Verùm ita voluerunt prouidere Prælatis, ne criminarentur iniustè, vt tamen cauerent, ne delinquerent insolenter, contra morbum vtrumque inuenientes congruam medicinam, videlicet vt criminalis accusatio, quæ ad diminutionem ca-

*quando.

Luc. 16.

Gen. 18.

Thren. 3.

pitis (id est, degradationem) intenditur, nisi legitima præcedat inscriptio; nullatenus admittatur. Sed cùm super excessibus suis quisquam fuerit infamatus, ita vt iam clamor ascendat, qui diutius sine scandalo dissimulari non possit, vel sine periculo tolerari, absq; dubitationis scrupulo, ad inquirendum & puniendum eius excessus, non ex odii fomite, sed charitatis procedatur affectu, quatenus si fuerit grauis excessus, etsi non degradetur ab Ordine, ab administratione tamen amoueatur omnino: quod est secundum Euangelicam sententiam à villicatione villicum amoueri, qui non potest villicationis suæ dignam reddere rationem. Debet igitur esse præsens is contra quem facienda est inquisitio, nisi se per contumaciam absentauerit: & exponenda sunt ei illa capitula de quibus fuerit inquirendum, vt facultatem habeat defendendi seipsum. Et non solùm dicta, sed etiam nomina ipsa testium sunt ei, vt quid & à quo sit dictum appareat, publicanda: nec non exceptiones & replicationes legitimæ admittendæ, ne per suppressionem nominum infamandi, per exceptionem verò & exclusionem, deponendi falsum audacia prębeatur. Ad corrigendos itaq; subditorum excessus, tanto diligentius debet Prælatus assurgere, quanto damnabilius eorum offensas desereret incorrectas: contra quos, vt de notorijs excessibus taceatur, & si tribus modis possit procedi, per accusationem videlicet, denunciationem, & inquisitionem eorum, vt tamen in omnibus diligens adhibeatur cautela, ne fortè per leue compendium ad graue dispendium veniatur: sicut accusationem legitima præcedere debet inscriptio, sic & denunciationem charitatiua admonitio, & inquisitionem clamosa insinuatio præuenire, illo semper adhibito moderamine, vt iuxta formam iudicii, sententiæ quoq; forma dictetur. Hunc tamen ordinem circa Regulares personas non credimus vsquequaq; seruandum, quę cum causa requirit, facilius & liberiùs à suis possunt administrationibus amoueri.

Lib. 5. Decretal. De priuilegiis & exces. priuileg. cap. 16. Innoc. 3. Episcopo Lingonensi.

CVm capella ducis Burgundiæ gaudere dicatur huiusmodi priuilegio, quòd nullus Archiepiscopus vel Episcopus in personas Canonicorum eiusdem cappellę suspensionis vel excommunicationis, aut interdicti sententias audeat promulgare: quidam capellæ supradictæ Canonici, qui parochiales Ecclesias à te tenent, occasione priuilegii prælibati in his etiam quarum iurisdictio ad te pertinet, ita se dicunt exemptos, vt quantumcunque grauiter interdum excedant, tuæ correctioni recusent & sententiæ subiacere. Quocirca mandamus, quatenus in quantum exempti sunt eiusdem ratione capellæ, Apostolicis priuilegiis deferas reuerenter; sed in quantum ratione parochialium Ecclesiarum, vel alias iurisdictionem tuam respi-

respicere dignoscuntur, officij tui debitum in eosdem liberè prosequaris.

In 6. tit. De consuetudinibus.

CONsuetudinem, quam in vestra Ecclesia seruatam asseritis tanto tempore, quòd in contrarium memoria non existit, videlicet quòd ipsius Ecclesiæ Canonici duos personatus, aut duas dignitates, vel præposituras, seu administrationes, aut duo officia, vel eorum alterum cum reliquo, in simul & præbendam, possint in ea licitè absque dispensatione Sedis Apostolicæ obtinere: corruptelam (cùm sacris sit inimica Canonibus, & de ambitionis radice processerit) meritò reputantes: eam auctoritate Apostolica reprobamus: vosque ad ipsius obseruantiam, etiam si iuramento firmata extiterit (cùm iuramentum iniquitatis vinculum non existat) decernimus non teneri.

Statuentes, vt (cùm vnum officium vix dignè valeat aliquis adimplere) nulli liceat de cetero nisi vnicum personatum, vel dignitatem, aut præposituram, siue administrationem, vel officium perpetuum, quocumque nomine censeantur, cum præbenda insimul absque dispensatione dictæ Sedis in eadem Ecclesia obtinere, vel iam obtenta tenere. Quòd si à quoquam secus præsumptum fuerit, irritum sit omnino.

In Sexto, tit. De statu Regularium.

PEriculoso & detestabili quarundam monialium statui (quæ honestatis laxatis habenis, & monachali modestia, sexusque verecundia impudenter abiectis, extra sua monasteria nonnunquam per habitacula sæcularium personarum discurrunt, & frequenter intra eadem monasteria personas suspectas admittunt, in illius, cui suam integritatem voluntate spontanea deuouerunt, grauem offensam, religionis opprobrium & scandalum plurimorum) prouidere salubriter cupientes præsenti constitutione perpetuò irrefragabiliter valitura, sancimus, vniuersas & singulas moniales præsentes atque futuras, cuiuscumque Religionis sint vel Ordinis, in quibuslibet mundi partibus existentes, sub perpetua in suis monasterijs debere de cætero permanere clausura: ita quòd nulli earum Religionem tacitè vel expressè professæ, sit vel esse valeat quacumque ratione vel causa (nisi fortè tanto & tali morbo euidenter earum aliquam laborare constaret, quòd non posset cum alijs absque graui periculo seu scandalo commorari) monasteria ipsa deinceps egrediendi facultas: nullique aliquatenus inhonestæ personæ, nec etiam honestæ (nisi rationabilis & manifesta causa existat, ac de illius, ad quem pertinuerit, speciali licentia) ingressus vel accessus

pateat ad easdem: vt sic à publicis & mundanis conspectibus separatæ, omnino seruire Deo valeant liberius, & (lasciuiendi opportunitate sublata) eidem corda sua & corpora in omni sanctimonia diligentius custodire. Sanè vt hoc salutare statutum commodius valeat obseruari, districtius inhibemus, ne in monasterijs Ordinum non mendicantium aliquæ recipiantur de cetero in sorores, nisi quot poterunt de ipsorum monasteriorum bonis siue prouentibus absque penuria sustentari: si secus actum fuerit, irritum decernentes.

Verùm quando Abbatissa vel Priorissa cuiusuis monasterij, pro feudo quod monasterium ipsum tenet ab aliquo Principe seu domino temporali, sibi debebit homagium, vel fidelitatis sacramentum præstare (nisi quod per procuratorem illud præstet, possit efficere apud eum) de monasterio cum honesta & decenti societate exire poterit eo casu licenter, homagio facto quamprimùm commodè poterit, seu fidelitatis præstito sacramento, ad ipsum monasterium è vestigio reuersura: sic quod in fraudem residentiæ siue morę claustralis nihil fiat omnino.

Porrò ne moniales causam seu occasionem habeant euagandi; Principes seculares ac alios dominos temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ IESV CHRISTI, eisdem in remissionem peccaminum nihilominus suadentes, quòd Abbatissas ipsas & Priorissas, ac moniales quascunque monasteriorum suorum curam, administrationem, negotia ve gerentes, quibuscumque nominibus censeantur, per procuratores in suis tribunalibus seu curijs litigare permittant: ne pro constituendis procuratoribus (qui atornati in aliquibus partibus nuncupantur) seu alijs huiusmodi easdem oporteat euagari. Si qui verò contra præsumpserint, exhortationi huiusmodi rationabili atque sanctæ obtemperare nolentes, cùm sit iuri contrarium, quòd mulieres (præsertim religiosæ) per se ipsas litigare cogantur, & à via deuiet honestatis, & periculum animarum inducat, ad hoc per suos Ordinarios ecclesiasticos censura ecclesiastica compellantur. Episcopis autem & alijs prælatis superioribus & inferioribus quibuscumque iniungimus, quòd & ipsi causas seu negotia, quę pręfatę moniales habebunt agere coram ipsis, aut in curijs eorundem, siue sint homagia, fidelitatis sacramenta, lites, vel quidquid aliud ipsa per procuratores earum fieri faciant & tractari.

Et quoniam parum esset condere iura, nisi essent qui ea executioni debitè demandarent, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis & Episcopis vniuersis districtè in virtute sanctæ obedientiæ, sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ pręcipiendo mandamus; quatenus eorum quilibet in ciuitate ac diœcesi propria in monasterijs monialium sibi ordinario iure subiectis, sua; in ijs verò quæ ad Romanam immediatè spectant Ecclesiam, Sedis Apostolicæ auctoritate; Abbates verò, & alij tam exempti quàm

non

non exempti prælati ecclesiarum, monasteriorum, & Ordinum quorumcumque, in monasterijs huiusmodi sibi subiectis, de clausura conuenienti, vbi non est, ipsorum monasteriorum expensis, & fidelium eleëmosynis, quas ad hoc procurent diligentius facienda, & de ipsis monialibus includendis, quamprimum commodè poterunt, prouidere procurent; si diuinæ ac nostræ indignationis voluerint acrimoniam euitare: contradictores atque rebelles per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo: inuocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij secularis. Per hoc autem in monasterijs exemptis Ordinarij locorum, quo ad alia, nullam sibi credant iurisdictionem vel potestatem aliquatenus attributam.

Innocent. 3. in Concil. Lateranensi c. 12. & lib. 3. Decretal. de stat. monachorum.

IN singulis regnis siue prouincijs fiat de triennio in triennium, saluo iure diœcesanorum Pontificum, commune Capitulum Abbatum atque Priorum, Abbates proprios non habentium, qui non consueuerunt tale Capitulum celebrare, ad quod vniuersi conueniant, præpeditionem Canonicam non habentes, apud vnum de monasterijs ad hoc aptum; hoc adhibito moderamine, vt nullus eorum plus quàm sex euectiones, & octo personas adducat. Aduocent autem charitatiuè in huius nouitatis primordijs duos Cistertiensis Ordinis Abbates vicinos, ad præstandum sibi consilium & auxilium opportunum, cùm sint in huiusmodi capitulis celebrandis ex longa consuetudine plenius informati. Qui absque contradictione duos sibi de ipsis associent, quos viderint expedire. Ac ipsi quatuor præsint Capitulo vniuerso, ita quòd ex hoc nullus eorum auctoritatem prælationis assumat: Vnde, cùm expedierit, prouida possint deliberatione mutari. Huiusmodi vero Capitulum aliquod certis diebus continuè iuxta morem Cistertiensis Ordinis celebretur, in quo diligens habeatur tractatus de reformatione Ordinis & obseruantia Regulari: & quod statutum fuerit, illis quatuor approbantibus, ab omnibus inuiolabiliter obseruetur, omni excusatione & contradictione ac appellatione remotis, prouiso nihilominus, vbi sequenti termino debeat Capitulum celebrari: & qui conuenerint, vitam ducant communem, & faciant proportionabiliter simul omnes communes expensas: ita quòd si non omnes potuerint in eisdem, saltem plures simul in diuersis domibus commorentur. Ordinentur etiam in eodem Capitulo religiosæ ac circumspectæ personæ, quæ singulas abbatias eiusdem regni siue prouinciæ, non solùm monachorum, sed etiam monialium, secundùm formam sibi præfixam, vice nostra studeant visitare, corrigentes & reformantes, quæ correctionis & reformationis officio viderint indigere; ita quòd si rectorem loci cognouerint ab administratione penitus amouendum, denuncient Episcopo

proprio, vt illum amouere procuret; quòd si non fecerit, ipsi visitatores hoc referant ad Apostolicæ Sedis examen. Hoc ipsum regulares Canonicos secundum Ordinem suum volumus & præcipimus obseruare. Si verò in hac nouitate quidquam difficultatis emerserit, quod per prædictas personas nequeat expediri, ad Apostolicæ Sedis judicium absque scandalo referatur, ceteris irrefragabiliter obseruatis, quæ concordi fuerint deliberatione prouisa.

Porrò diœcesani Episcopi monasteria sibi subiecta ita studeant reformare, vt cum ad ea prædicti visitatores accesserint, plus in illis inueniant quod commendatione, quàm quod correctione sit dignum; attentissimè præcauentes, ne per eos dicta monasteria indebitis oneribus aggrauentur. Quia sic volumus superiorum iura seruari, vt inferiorem nolimus iniurias sustinere. Ad hoc districtè præcipimus tam diœcesanis Episcopis, quàm personis quæ præerunt Capitulis celebrandis, vt per censuram Ecclesiasticam, appellatione remota, compescant aduocatos, patronos, vicedominos, rectores & consules, magnates & milites, seu quoslibet alios, ne monasteria præsumant offendere in personis ac rebus. Et si forsitan offenderint, eos ad satisfactionem compellere non omittant, vt liberius & quietius omnipotenti Deo valeant famulari.

In Sexto, tit. De rescriptis.

STatutum quod circa iudices à Sede Apostolica deputandos nuper edidimus, cùm quædam contenta in eo, quæ pro communi vtilitate credebantur inducta (sicut experientia docuit) tendere dignoscantur ad noxam, sanctione præsenti, quam irrefragabiliter obseruari mandamus, suadente vtilitate in melius duximus reformandum. Sancimus igitur, vt nullis nisi dignitate præditis, aut personatum obtinentibus, seu Ecclesiarum Cathedralium Canonicis, causæ auctoritate litterarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum eius de cetero committantur; nec audiantur alibi quàm in ciuitatibus vel locis insignibus, vbi possit commodè copia peritorum haberi.

FINIS.

PRÆ-

PRÆTERMISSÆ DECLARATIONES.

PARTIM EX MANVSCRIPTIS, IMPRESSISque *exemplaribus à* XXI. *Martij* CIↃ. IↃXCI. (*ordine Sessionum tamen capitumq; Concil. Trid. seruato*) *partim ex alijs fidelibus manuscriptis, ac vno præsertim à viro probè erudito in ipsa vrbe descripto.*

SVPPLETÆ.

Concil. Trid. Sess. 4. in decret. de edit. & vsu sacrorum librorum.

ET, *si regulares fuerint, vltra examinationem.*) Congregatio Concilij censuit idem in concionibus obseruandum, etiamsi concionatores ab Ordinario fuissent approbati.

Eadem §. qui autem scripto eos communicant.

Vel euulgant.) Etiam lectiones, annotationes, disputationes conciones & alia similia, necnon tractatus pertinentes, tum ad deuotionem, tum ad quietationem conscientiarum stimulatorum fratrum & alia huiusmodi, quæ sibi inuicem communicant fratres.

Sessio 5. De Reformat.

CAPVT I.

COngregatio Concilij censuit, quando clericus secularis idoneus pro Theologali præbenda non reperitur, collationem illius suspendendam esse, donec inueniatur idoneus Theologus secularis, cui fieri possit, & interim nullum esse deputandum custodem, aut curatorem fructuum ipsius Canonicatus, sed eos omnes tradendos superiori alicuius ordinis, qui curet, vt aliquis Theologus ex suis Regularibus publice in Cathedrali Ecclesia doceat sacram scripturam, prout mandatur Decreto Concil. cap. 1. Sess. 5. eiq; inprimis necessaria subministret ex dictis fructibus, quod reliquum fuerit in vsum Monasterij conuertat. *Phanensis 24. Maij 1591.*

Congregatio Concilij censuit, erectionem præbendæ Theologi non habere locum in ea, quę vigore statuti assequenti Canonico optatur, sed illam præbendam, quam dimiserit Canonicus, qui nouissimè optat, huic muneri affectam, & vnitam remanere. *Lunensis 6. Iulij 1591.*

11. Ianuar. 1594. Congregatio Concilij censuit tempus, horam, & materiam Sacræ Scripturæ, super qua legendum sit, remitti arbitrio Ordinarij.

14. Martij 1598. Congregatio Concilij censuit, si stipendium pro lectore sacræ Theologiæ iam ante Concilium fuit, vt proponitur in Cathedrali, deputatum, non esse necesse ex Decret. Concil. erigere præbendam Theologalem.

Astensis 12. Febr. 1601. Congregatio Concilij censuit, obtinentem præbendam Theologalem non esse admittendum ad ius optandi competens Canonicis.

An si canonicatus omnes consistant in quotidianis distributionibus ipsæ præbendæ erunt intelligendæ, & sic quoque Congregatio censuit.

Se coram Episcopis præsentare] poterit Ordinarius si sibi videbitur etiam ab eis exigere professionem fidei.

Sessio 5.

CAPVT II.

Nullius 3. Iulij 1591. CONgregatio Concilij censuit, cogendos esse curatos ad subeunda per seipsos, & non per substitutos ea munia, ad quæ tenentur, tolerandos autem, vt per substitutum suppleant in illis tantum casibus, quibus expressis verbis Canonum, Decretorum ve Concilij permissum est eis, vt per Vicarios coadiutores, vel substitutos possint officio suo fungi.

Sessio 6. De Reformat.

CAPVT II.

CONgregatio Concil. censuit rectores habentes Parochianos intra & extra ciuitatem, licet hi qui extra sunt, plures & magni numeri sint, qui per Vicarios amouibiles regebantur oportere residere in loco, in quo sita est Ecclesia Parochialis, & ideo si ea intra mœnia ciuitatis sit, ibi ipsos residere oportere. Quod si Parochiani, qui extra ciuitatem habitant ob locorum distantiam vel difficultatem patiuntur incommoda in percipiendis sacris & diuinis officijs audiendis, succurrendum illis esse remedio, c. ad audientiam de Ecclesiæ dif. & decreti Concilij Sess. 21. c. 4. Quod si essent duæ Ecclesiæ intus & extra, & vna tantum parochia, rectorem debere residere in Ecclesia quæ est intra ciuitatem.

Sessio 6. De Reformat.

CAPVT III.

AN milites Hierosolymitani comprehendantur Decret. Concilij etiam vbi de eis non fit expressa mentio. Respondit Congregatio comprehendi, nisi specialiter priuilegijs post Concilium muniantur.

CAP.

CAPVT IV.

Congregatio censuit de voto Rotæ hoc decretum non solum comprehendere capitula exempta, sed etiam omnia alia pretendentia se posse tueri aduersus visitationem siue vigore consuetudinum, siue sententiarum, siue iuramentorum, siue concordiarum, quæ tantum suos obligent authores non etiam successores, quo minus à suis Episcopis, &c.

An derogatio de qua in Sess. 25. cap. 6. extendatur etiam ad disposita in hoc cap. 4. Congregatio respondit extendi.

Suos obliget authores.] Videtur Rota, decidisse hæc verba non referri ad concordias sed ad iuramenta.

Authoritate Apostolica.] Concordiæ confirmatæ, etiam quando Ordinarius visitat tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, non censentur sublatæ.

Hoc decreto prohibetur quod Decanus & Capitulum habens ius sibi legitime competens, non possit visitare ipsum Capitulum, singularesque personas sibi subiectas cumulatiue cum Episcopo, seorsum tamen ab eodem, nec potest, si quis in visitatione legitime fuerit punitus & correctus ab ipso decano, Episcopus denuo punire & corrigere super eodem.

Item censuit congregatio Episcopum in visitatione Capituli posse solum aliquod crimen corrigere & punire non tamen ad pœnam ordinariam, sed eam pœnam quæ magis emendationem morum respiciat; cum finis visitationis sit potius emendatio quam punitio. Item si compilato processu & formato iudicio contra aliquem capitularem in visitatione Episcopus voluerit procedere, censuit congregatio seruandam esse formam traditam in c. 6. Sess. 25. vt non solus sed additis deputatis Episcopus procedat.

In territorio de Couarrunias exstat Collegiata insignis omni modo exẽpta à visitatione Abbatis. Quæritur quis istorum Episcopusne in cuius diœcesi prætenditur esse Abbatia, an ipse Abbas iuxta formam Concilij possit visitare, corrigere, & etiam extra visitationem iuxta c. 6. Sess. 25. Item is qui debuerit visitare obseruet formam Concilij assumendo duos electos de Capitulo. Item expositum fuit, quod est aduertendum, quod lis pendet in Rota, an Abbatia sit in diœcesi Burgensi nec ne.

Congregatio censuit Concilium d. c. Sess. 6. & cap. 4. Sess. 25. nullum ius dedisse Abbati visitandi Collegiatam, quia dicta Capitula loquuntur de Episcopo tantum: Ideo Episcopum posse visitare iuxta d. c. 4. non obstante exemtione etiam immemoriali, quia prædicta Capitula sublata sunt, Si modo dicta Collegiata est in diœcesi Burgensi, nec in actu visitationis tenetur Episcopus assumere duos de Capitulo. d. c. 4.

Præsupposito statuto inter Dominum Archiepiscopũ Hispalensem & Capitulum ipsius à Sede Apostolica confirmato, de cuius validitate videndum erit in iudicio ordinario. Congregatio censuit Dominum Archiepiscopum in visitatione qua fit inquisitio quæ vocatur præparatoria, non posse recipere iuramentum à visitatis, nec procedere ad capturam, nec mandare vt detur copia testiũ, nec procedere ad vllum genus pœnarum posse, aut visitare solum sine adiunctis, iuxta formam cap. 4. Sess. 6. Quod si compilato processu, formatoque iudicio prout iuris fuerit, contra aliquem Capitularem in casu quo contra accusatum de crimine comprehensum in iudicio statuto siue concordia ad pœnam voluerit procedere, seruandam esse concordiam non posse Dominum Archiepiscopũ visitare in domo sua Episcopali, sed cum visitare voluerit Capitulum debere accedere ad locum solitum, quo scilicet Capitulares congregari & eorũ actus expedire consueuerunt, si id tamen commode fieri poterit, sin minus, ad locum congruum & communem, sed non teneri accedere ad locum Capituli quoties prosequi velit visitationem alicuius particularis personæ de Capitulo. Si tamen Capitulum occasione visitationis ipse conuocare voluerit, non posse extra locum solitum iubere illud congregari, vt dictum est.

Congregatio censuit, licere alieno Episcopo exercere pontificalia in aliena Ecclesia & ordinare clericos eiusdem diœcesis de licentia Ordinarij & cum litteris dimissoriis suorum Ordinariorum. Idem etiam licere de licentia Capituli sede illa Episcopali vacante. Nec obstare cap. 10. Sess. 7. quia voluit tantum coarctare hanc facultatem post annum; nec verisimile est, quod voluerit abrogare ius vetus & tollere facultatem & iurisdictionem datam Capitulo. Nec obstare hoc decretum quia dicit, sine licentia Ordinarij quia Capitulum hoc casu vice Ordinarij fungitur: Nec obstant verba illa, subditos & subiectos, quia litteræ dimissoriales suorum Ordinariorum fecerunt illos subiectos.

Poterit etiam ille Episcopus ordinare familiares triennales eiusdem Episcopi, in cuius diœcesi exercet Pontificalia, si ille idem Episcopus qui hanc facultatem exercendi pontificalia dedit, expresse etiam dedit licentiam huic familiari, vt posset ordinari ab eo, cum talem familiarem Concilium habeat pro subdito illius Episcopi, & sicut Episcopi verè subditum ordinare potest, sic & istum.

Potest Abbas Benedictinus scilicet ex priuilegio hanc facultatem habens exercere pontificalia, & solemnem benedictionem populo dare in suo monasterio & Ecclesia in qua habet hanc iurisdictionem: extra vero veluti benedictiones dare, reconciliare Ecclesias & cœmiteria non nisi de licentia Ordinarij loci.

DE CONFIRMATIONE.

CAPVT III.

ORdinarium.] Abbas habens ex priuilegio sedis Apostolicæ vt sacramentum Confirmationis possit conferre. S.D.N. Gregorius audita relatione Congregationis annuit quod possit, de licentia tamen Ordinarij. Extraordinarium vero cui Papa concederet, S. D. N. Gregorius ex sententia Congregationis respondit Abbatem priuilegiatum omnia quæ spectant ad Episcopum posse exercere, præterquam Chrisma & sacros ordines conferre non posse & sacramentum Confirmationis administrare, cum ea quæ sunt ordinis requirant specialem mentionem, nec inferioribus Prælatis inueniuntur concessa, & licet exceptio firmet regulam non tamen ampliat vltra eius naturam vt comprehendat ea quæ sunt alias reseruata, & de quibus est facienda specialis mentio, prout est confirmare.

An scholares vniuersitatum quibus ex indulto Apostolico concessum est vt possint nominari ad beneficia vacatura secundo & tertio donec qui seniores sunt, assecuti ætatem legitimam 80. florenos auri de camera in fructibus beneficiorum deductis omnibus percipere valeant. S. D. N. Gregorius respondit ex sententia Congregationis hanc receptionem nominationem intelligi de compatibilibus beneficiis.

Commendæ perpetuæ.] Commendæ quæ ad sex menses in Ecclesiis curatis fieri poterant ab Ordinariis c. nemo de Elect. in 6. amplius post Concilium locum non habent in eis deputari Vicarij ad formam c.18. Sess. 24.

Congregatio Concilij declarando supradictum S. D. N. responsum intellexit regulam de triennali non defendere eos, qui beneficia incompatibilia post Concilium obtenta simul retinuerunt contra decretum cap. 4. Sess. 7. nec etiam eos qui beneficia ante Concilium obtenta ratione incompatibilitatis vel alias dimittere teneantur non obstantibus dispensationibus iuxta terminos cap.17. Sess.24. & c.15. Sess 25.

Congregatio Concilij censuit, obtinentem Parochialem vna cum canonicatu ex dispensatione Apostolica ante Concilium obtenta potuisse post Concilium absque alia dispensatione optare præbendam pinguiorem.

Episcopus cum examinaret vniones iuxta dispositionem huius decreti & in Ses.21. c.9. ante quadraginta annos in eius diœcesi factas, & quę prius non tamen ante dictum tempus 40. annorũ sortitę effectum fuerant interesse prætendentes vigore suarum prætensarũ appellationũ impediunt Episcopũ ab huiusmodi examine? Respondit

Con-

Congregatio Concilij casum hunc omissum à Concilio, Ideo ex decretis eiusdem non posse quidquam attentari in eos c. 7.

Congregatio Concilij censuit, nominationem vicariorum ad tempus in beneficiis curatis spectare ad monasterium; perpetuorum vero in vim constitutionis Pij V. spectare ad Episcopos. Fuit in congregatione Concilij dubitatum an vicarius perpetuus constitutus vigore huius decreti subire deberet aliqua onera saltem pro rata per constitutionem Pij V. de vicarijs perpetuis S.D.N. Gregor. XIII. audita relatione Congregationis declarauit Bullam Pij V. vt omnia onera incumbentia ipsi parochiali, in qua erit vicaria perpetua, pertineant ad ipsum vicarium solum, nulla autem ex parte ad Ecclesiam seu monasterium aut locum pium, quibus erat vnita ipsa parochialis.

Censuit Congregatio in parochialibus, quæ non sunt vnitæ monasteriis, sed earum membra, aut quomodolibet dependentes sunt, nec Concilium, nec constitutionem Pij V. de vicariis perpetuis disposuisse, an vnus vel duo regulares esse debeant. Ideo hos casus relinquendos esse institutioni cuiusque religionis, nisi aliud Sanctissimus decernat.

Actum est in congregatione Concilij an essent constituendi vicarij perpetui in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis curam animarum habentibus, & eam per temporarios mercenarios exercentibus.

Congregatio censuit, nihil per legem generalem statuendum esse, sed singulis casibus, qui occurrerint prouidendum, prout magis expedire videbitur.

Seßio 7. De Reformat.

CAPVT III.

Nullius 4. *Sept.* 1591. Congregatio Concilij censuit, ad obtinendam in Cathedrali vel collegiata dignitatem non curatam, requiri ætatem annorum 22. completam.

CAPVT IV.

11. *Ianuarij* 1594. Congregatio Concilij censuit Episcopum ex caussa posse dispensare, vt quis possit obtinere duo beneficia difformia sub eodem tecto, dummodo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem prouisi.

CAPVT V.

CONgregatio Concilij censuit, si aliqua Abbatia nullius diœcesis existat, non posse Episcopum viciniorem ibi conferre Sacramentum confirmationis, & exercere Pontificalia, absque Abbatis ex-

pressa licentia, sed esse in facultate ipsius Abbatis conuocare, quem maluerit Catholicum antistitem, saluo tamen maiori iure Episcopi vicinioris, si aliunde id sibi competat, verum posse Episcopum viciniorem visitare beneficia secularia, & Clericos seculares dictæ Abbatiæ, illosque culpabiles repertos corrigere, & Episcopum viciniorem dici tantum illum, cuius Cathedralis Ecclesia sit Abbatiæ proximior, non autem locis dictæ Abbatiæ subiectis.

CAPVT VII.

Congregatio Concilij censuit, si beneficium liberum, siquidem vnitum sit Monasterio Monialium, Vicarium in eo constituendum esse perpetuum, vel amouibilem à Monialibus præsentandum, & ab Episcopo approbandum, iuxta ca. 7. Sess. 7. si verò non sit vnitum, sed pertineat ad collationem Monialium, & per personas seculares deseruire sit solitum, esse vtique conferendum à Monialibus illi, qui ab Episcopo præuio examine per concursum fuerit approbatus. Quod si de iure patronatus Monialium fuerit, seruandum esse, quod statuit Decretum Concilij cap. 18. Sess. 24. vers. si vero iurispatronatus Ecclesiastici: nempe vt si institutio ad Episcopum pertineat, is, quem Moniales digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicauerint, Episcopo præsentent, vt ab eo instruatur, si vero institutio ab alio, quam ab Episcopo erit facienda, Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem Patronus ei præsentet, ad quem spectat institutio. *Patauiens. Iulij* 1591.

Congregatio Concilij censuit, constitutionem sanctæ memoriæ Pij Quinti, de Vicarijs perpetuis, ita esse intelligendam, vt omnia onera, incumbentia Parochiali Ecclesiæ, in qua fuerit erecta Vicaria perpetua, pertineant ad Vicarium perpetuum solum, nulla autem ex parte ad Ecclesiam, seu Monasterium, aut alium locum pium, quibus vnita fuerit ipsa Parochialis. *27. Martij* 1594.

CAPVT VIII.

Congregatio Concilij censuit, posse Episcopum visitare quascunque Ecclesias seculares, intra fines suæ Diœceseos existentes vigore cap. 8. Sess. 7. etiamsi ad Regulares pertineant, & ab eis dependeant, dum tamen per seculares eis deseruiatur. *12. Februarij.* 1596.

Item Monasteria quæcunque commendata, in quibus non viget Regularis obseruantia, ac beneficia tam curata, quam non curata secularia, & regularia qualitercunque commendata vigore cap. 8. Sess. 21. Præterea tam beneficia curata vnita quibuscunque Monasteriis, & locis pijs ex cap. 7. Sess. 7. quam etiam personas exercentes curam animarum in Monasterijs Regularium, quibus etiam cura imminet iuxta ca. 11. Sess. 25. de Regul. Ecclesias autem militum Hierosolymitano-

tanorum esse exemptas priuilegijs summi Pontificis à visitatione Episcopi, præterquam si fuerint curata, tunc enim cum huiusmodi priuilegia excipiant ea, quæ respiciunt curam animarum, & Sacramentorum administrationem, quoad hoc, posse vtiq; visitari ab Episcopis, &c.

Item nullam pœnam incurrit Episcopus non vtendo iurisdictione sibi in exemptos à Concilio tributa, sed in illis tantum casibus, quib. decreta Concilij vtuntur verbis præceptiuis seu obligatorijs, incurrere peccatũ mortale, & in casibus in quibus dispositio Concilij non absolutè adimit exemptis hanc iurisdictionem, sed tantum si Ordinarij velint, Ordinarijs volentibus exercere possunt, exempti verò in casibus, in quibus Concilium hanc iurisdictionem exemptis adimit & præcipit Episcopis vti soli ipsi exerceant, non possunt.

Præsupposito ex declaratione congregationis quod Episcopi non solum per seipsos, sed etiam per illorum in spiritualibus generales Vicarios munus visitationis possunt exercere, an Vicarij eo casu specialem in scriptis facultatem habere debeant, & de illa prius & per authentica documenta ipsis Abbatibus, superiorib. vel eorum Officialibus & subditis, dimisso sibi illorum exemplo de verbo ad verbum fidem facere teneantur, & donec istud fecerint libere & licitè eis valeant resistere.

Congregatio censuit, opus esse speciali in scriptis facultate, de eaq; etiam huiusmodi fidem esse faciendam.

Congregatio censuit, licere Episcopo visitare capellaniam Iurispatronatus Laicorum, etiam Iurispatronatus Regum ex priuilegio sibi concesso, quia in sua diœcesi, nec Iuspatronatus quanquam Regum obstare, nisi in fundatione id expressum sit, sed si probetur capellaniam exemptam, tunc Episcopus visitet tanquam sedis Apostolicæ delegatus ex hoc c. 8.

Concilium hic non videtur sustulisse neque rem iudicatam neq; concordiam.

Exclusis.] Etsi iureiurando solemniter cessisset exemptæ Ecclesię, quæ in sua diœcesi reperitur, quia Ordinarius non potest se eximere à præceptis quæ continentur & in hoc & in alijs decretis Concilij.

De hoc in vna Barensi sancti Nicolai.

Capvt X.

Taurinensis 27. Augusti 1592. Congregatio Concilij censuit, non posse Capitulum, vel eius Vicarium sede Episcopali vacante, infra annum literas dimissorias non arctatis concedere.

16. Decembris 1599. Congregatio Concilij censuit, licere Vicario Capituli sede Episcopali quamuis adhuc intra annum vacante, concedere Oratori, vtpote arctato dimissorias ad ordines, &c.]

Vica-

Vicarius Capituli ſede vacante infra annum poteſt concedere dimiſſorias ad primam tonſuram ei qui eſt præſentatus à patronis laicis ad beneficium Eccleſiaſticum Iuriſpatronatus ipſorum, vt illud obtinere valeat.

Hoc cap. cenſuit Congregatio non procedere in inſignito ſolo charactere primæ tonſuræ.

Si in maioribus ordinibus.] Ad minores ſic promotus, poteſt in ſuſceptis ordinibus miniſtrare & beneficium obtinere.

CAPVT XI.

Facultates de promouendo à quocumq;.] Intelliguntur à ſede Apoſtolica conceſſæ, non ab Ordinarijs quæ appellantur literæ dimiſſoriæ.

CAPVT XIII.

Congregatio Concilij cenſuit, Canonicum ſemel ab examinatoribus vrbis, cum Canonicatum adeptus eſt, examinatum, & idoneum repertum, ſi eo dimiſſo, alium Canonicatum obtinuerit, non eſſe iterum examinandum. *Ianenſis 6. Iulij* 1592.

Congregatio Concilij cenſuit, prouiſum Apoſtolicum apprehendentem poſſeſſionẽ beneficij literis non expeditis, ex Iulij tertij conſtitutione amittere beneficium, ſiue ius illud habens, ac ad illa obtinenda Decreto inhabilem effici. *Placentinenſis* 1. *Iulij* 1593.

Congregatio Concilij cenſuit, in prouiſione beneficiorum ſimplicium, quorum collatio libere ſpectat ad collatorem inferiorem, non requiri approbationem Epiſcopi, prout requiritur in inſtitutione, vt dicitur ex *cap.* 13. *Seſſ.* 7. *De Reform.* *Tertia Ianuar.* 1594.

Congregatio Concilii cenſuit, eum, qui ad dignitatem approbatus eſt, examini nihilominus ſubijciendum tam eius Epiſcopi, qui non contulit dignitatem, quam eius, qui contulit, niſi tamen ſtatim cum collatione dignitatis examinatus, & ordinatus fuerit. 30. *Ianuarij* 1596.

Qui admittuntur in Eccleſiis patrimonialibus aut receptitiis, tam numeratis quam innumeratis ad beneficia ſeruitoria, non poſſunt admitti niſi præuio examine & approbatione Epiſcopi iuxta hoc decretum. In illis Eccleſiis, in quibus occurrente vacatione Canonicatus Canonicus ad illum præſentari debeat, & ab inferiori inſtitui, antiquior penſionarius ad penſionem antiquorum beneficiatus ad beneficium antiquior exſpectans, cenſuit Congregatio non ſufficere aliquem examinatum & approbatum fuiſſe ab Epiſcopo, quando admiſſus ad exſpectandum iuxta diſpoſitionem huius decreti, ſed neceſſarium eſt in quolibet aſcenſu nouum examen.

Epiſcopus cui commiſſum eſt examen per litteras Apoſtolicas alicuius, qui beneficium ſimplex obtinuit, poterit illud delegare non obſtante quod fuerit in litteris eius conſcientia onerata.

Cogni-

Cognitio vero an beneficium ſit vel ne de Iurepatronatus, ſpectat ad habentem ius inſtituendi.

Ita alias in vna Vercellenſi.

CAPVT XIV.

AN Canonici Regulares, qui de conſenſu & mandato ſuorum Superiorum Regularium aliquibus Parochialibus Eccleſijs ſuis Monaſterijs vnitis præficiuntur, ſi delictum, curam animarum, aut adminiſtrationem non concernens Sacramentorum commiſerint, poſſint ab Epiſcopo puniri, &c.

Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe ab Epiſcopo puniri, ſed à ſuis ſuperioribus Regularibus tantum.

Seßio 13. De aſſeruando Euchariſtiæ Sacramento.

CAPVT VI.

IN Eccleſijs Parochialibus ſemper Euchariſtia reſeruari debet, in aliquo mundo, ſingulari & ſignato loco, vt infirmis ſuccurri poſſit, nec conſuetudo excuſat contraria, nec Paupertas Eccleſiæ, niſi forte ſubeant periculum à manu ſacrilega, contra quod periculum ſatis cautum eſſe non poſſit per quamuis diligentem cuſtodiam.

Seßio 13. Canon. 9.

18. *Februarij* 1598. Congregatio Concilij cenſuit, procedi non poſſe aduerſus eum, qui tribus ab hinc annis ab A. C. excommunicatus ad hanc vſq; diem in excommunicatione permanſit, præterquam in feſtis Paſchalibus, in quibus anno ab A. C. abſolutionem obtinuit.

21. *Maij* 1601. Congregatio Concilij cenſuit, non ſatisfacere præcepto Eccleſiæ eum, qui ſanctiſſimum Euchariſtiæ ſacramentum ſuſcipit, ante, vel poſt diem Paſchatis non de manu Parochi; ſed Regularium habentium à ſede Apoſtolica priuilegium miniſtrandi hoc ſacramentum, præterquam in die Paſchatis.

Seßio 13. De Reformat.

CAPVT I.

7. *Martij* 1596. CONgregatio Concilij cenſuit, non poſſe Epiſcopum in viſitatione recuſari, tanquam ſuſpectum, dum tamen in ea proceſſum non complicet, & ſe intra viſitationis terminos contineat.

24. *Aprilis* 1597. Congregatio Concilii cenſuit, Epiſcopum non poſſe in viſitatione imponere pœnas ordinarias delictorum, ſed tantum extraordinarias, quæ magis morum emendationem, ac correctionem, quam ordinariam delicti vindictam reſpiciant.

2. *Ianuarij* 1601. Congregatio Concilii cenſuit, non licere Epiſcopo viſitationem aggre-

aggredienti proponere edicta, quibus subditi iubeantur crimina detegere, multoq; minus proposita pœna excommunicationis.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum visitationem aggredientem, atq; etiam in præparatoria inquisitione non posse vti suspectum recusari, nec probatione, vel allegatione suspicionis, quo minus pœna extraordinaria, quæ morum correctionem & emendationem respiciat, visitatos afficere possit, impediri. *25. Maij 1601.*

Congregatio Concilii censuit, in visitatione, quando fit inquisitio, quæ præparatoria vocatur, non licere Episcopo ad detegenda visitandorum peccata per edicta publica monere homines sub excommunicationis pœna ad reuelandum, neq; in ea exigere iuramentum à visitatis, ceterum cum visitare voluerit illos, qui sunt de Capitulo, teneri ad locum Episcopum accedere, vbi Capitulares se congregare consueuerunt, si id commode fieri possit, sin minus ad locum congruum, non tamen teneri accedere ad locum Capituli, quoties prosequi voluerit visitationem alicuius particularis personæ de Capitulo, & si Epis. visitauerit ad morum correctionem, & emendationem, vtiq; non posse non compilato processu, nec seruatis de iure seruandis pœnam ordinariam infligere. *26. Augusti 1594.*

Appellari non potest.] Intelligitur etiam de indebita carceratione, & ideo ab huiusmodi grauamine appellari potest, & Ordinarius tenetur huic appellationi deferre, & sincere processum transferre ad Iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec Iudex appellationis causa cognita aliud iusserit.

Quare authoritas delegata, quæ Episcopis à Concilio tribuitur, non aufert ius illorum ad quos legitimè interposita appellatione alias causa deuolueretur.

Capvt IV.

Constitutis.] Non comprehenduntur Prælati mendicantium regularium, cum non habeant nomen dignitatis.

Nec debent interesse in examine processus, sed tantum in solemni & actuali degradatione, tanquam assistentes seu assessores.

Et possunt ab Ordinario assumi aliæ personę in dignitate Ecclesiastica constitutæ & non diœcesanæ, scientia sacræ Theologiæ commendabiles.

Capvt V.

Congregatio Concilii censuit, subditum Episcopi excommunicatum ab eo, & à Vicario vrbis & delegatione Papæ absolutum, posse appellare ab ipsius Episcopi pronuntiatione, qui vigore Decreti Con. cap. 5. Sess. 13. absolutionem obtentam subreptitiam, & obreptitiam declarauit. *Martis Politani 15. Maij 1591.*

Seßio 14. De partibus & fructu Sacramenti pœnitentiæ.

CAPVT III.

EGo te absoluo.] Congregatio censuit, intelligi in forma solita & consueta ab Ecclesia, quæ debet extendi secundum consuetudinem & stylum.

Seßio 14. de Sacramento Pœnitentiæ & casuum reseruatione.

CAPVT VII.

CVstoditum semper fuit.] Congregatio censuit, sacerdotem alioquin idoneum si tamen ad audiendas confessiones approbatus non sit iuxta c. 15. Sess. 23. non posse valide à peccatis mortalibus absoluere pœnitentem in articulo mortis constitutum, vbi Parochus præsens iam perhibeatur Sess. 14. de sacramento pœnitentiæ & de reseruatione, paratusq; sit infirmi audire confessionem illumq; absoluere, neq; vlla subsit causa Parochum ipsum recusandi.

Nullius 3. Aprilis, 1593. Congregatio Concilij censuit, illos qui confessiones audiunt, posse virtute Iubilæi indicti à summis Pontificibus cum facultate absoluendi à quibuscunq; casibus, absoluere à casibus Episcopo reseruatis, sed non virtute priuilegiorum Regularibus, seu confraternitatibus concessorum.

16. Februarij 1594. An qui semel in vno tempore Paschatis peccata fuerit confessus pœnitentiario deputato, in vim decreti Concil. Trident. *c.* 8. *Sess.* 14. dicatur satisfecisse præcepto Ecclesiæ contento in c. omnes vtriusq; sexus, extra. de pœnit. & remiss. Omnes Illustriss. Domini fuerunt illius sententiæ, videatur satisfecisse.

12. Maij 1594. Congregatio Concilij censuit, non posse Regulares absoluere à casibus Episcopo reseruatis, in vim priuilegiorum eis ante Concilium concessorum, neq; audire confessiones personarum secularium, nisi prius fuerint approbati ab Ordinario.

Seßio 14. De Reformat.

CAPVT I.

Nullius 3. Februarij 1593. Congregatio Concilij censuit, ca. 1. Sess. 14. de Reform. habere locum in suspensionibus, & prohibitionibus tam temporariis quam perpetuis, & temporalem prohibitionem, & suspensionem dici eam, vbi ex delicto occulto extraiudicialiter procedit Episcopus ad suum beneplacitum prohibendi, vel suspendendi.

CAPVT

CAPVT II.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum exercentem Pontifica- 6. *Iulij*
lia in aliena Diœcesi de Ordinarij loci expressa licentia, posse Or- 1595.
dines conferre etiam suis proprijs Diœcesanis, non obstante Conci-
lio *c.5. Sess 6. de Reform.*

In loco exempto intra fines certæ Diœceseos exsistenti non pos- 1. *Iulij*
se Episcopum Diœcesanum etiam à superiore loci exempti Ordina- 1597.
rio accersitum Pontificalia exercere, nisi de licentia Episcopi loci, in-
tra cuius fines locus huiusmodi exemptus fuerit constitutus.

Episcopus.] Concilium Lateranense nouissimum permisit Cardi-
nales in Ecclesijs suis istos habere Episcopos pro suffraganeis *ibi Sess. 9. de Cardin. omni conatu suis prouideant debite inseruire Cathedralibus dignos & idoneos vicarios seu suffraganeos, prout consuetudo fuerit cum digna & competenti mercede.* Pius V. publicationes circa Concilium Tridentinum decreto suo consistoriali sanciuit huiusmodi Episcopos non esse creandos, neque in suffraganeos dandos, nisi Ecclesijs Cathedralibus, & illis, quæ solent habere, & cum certo stipendio perpetuo ad minus ducentorum aureorum de Camera super fructibus illius Ecclesiæ qui propria authoritate ab Episcopo percipi possunt, & quod nullibi poterit Pontificalia exercere sine expressa licentia sedis Apostolicæ, nisi in illa diœcesi cui datus est in suffraganeum.

CAPVT III.

Congregatio Concilij censuit, decretum Concilij c.3. Sess. 14. non 9. *Martij*
comprehendere examinatos, & promotos à prædecessoribus 1597.
Episcopis, nisi post promotionem noua caussa superuenerit.

CAPVT IV.

Congregatio Concilij censuit, non posse ex decreto Concilij c. 4. 27. *Iunij*
Sess. 14. etiam extra visitationem corrigere, & punire Clericos se- 1596.
culares exemptos ab Episcopo, & alteri inferiori Ordinario seculari
intra Diœcesim exsistenti subiectos, quam sententiam Sanctissimus
ad se relatam approbauit.

CAPVT V.

Congregatio Concilij censuit, conseruatorias regularibus conces- 28. *Ianua-*
sas, quas Concilium Tridentinum *c. 5. Sess. 14.* saluas esse voluit, *rij* 1594.
non fuisse sublatas ex decreto Concilij *c. 20. vers. 24.*

Et regularium loca.] S. D. N. Gregorius XIII. concessit omnibus regularibus, quod in omnibus Italiæ ciuitatibus conseruatorem se-

mel eligant, & coram eo tantum conueniantur, neque illis liceat ab eo recedere, & ad alium conseruatorem transire eorundemque nomina intra mensem Episcopis locorum Ordinarijs indicarent, alioquin coram ipsis Ordinarijs conueniri possunt.

Hospitalitatem seruantia.] Sub his verbis excluduntur Abbates & conuentus sancti Antonij Viennensis & aliorum similium.

Litteræ cancellariæ concessæ vniuersitati vel regularibus vel alijs quos hoc Decreto Concilium voluit esse saluos, non sunt sublatæ altero decreto Concilij Sess. 24. c. 20.

CAPVT VI.

IN *sacris fuerint.*] Dubitatur vtrum eo ipso quod clericus in sacris constitutus, non detulit vestes clericales, iuxta consuetudinem Prouinciæ & statuta Episcopi, sit suspensus etiam ipso iure pro prima vice, vel saltem suspendi debeat ab ipso iuxta hoc decretum. Congregatio respondit quod necesse est vt præcedat monitio Episcopi, quæ sufficiat etiam per edictum publicum, postquam quis deprehensus fuerit non deferre honestum habitum clericalem suo ordini & dignitati congruentem & iuxta Episcopi ordinationem, non erit quidem ipso iure statim suspensus, sed poterit & debebit Episcopus eum etiam pro prima vice suspendere ad tempus, eius arbitrio.

CAPVT VII.

R*Epellendo.*] Congregatio censuit, hoc etiam habere locum cum agitur de repellendo vi illata Patri.

21. Iunij 1599. Congregatio Concilij censuit, ex homicidio mere casuali, cum nulla penitus fuerit admissa culpa, & in quo non dabatur opera rei illicitæ, nullam oriri irregularitatem.

CAPVT VIII.

HOc decretum Concilij loquitur de ijs, qui virtute priuilegij animaduertere volunt in non subditos. Episcopus loci delicti innititur iuri communi c. postulasti & c. vlt. de for. compet. non priuilegio de quo loquitur concilium, sic fuit responsum Episcopo, qui dubitabat vigore huius decreti procedere contra forensem qui commiserat in sua diœcesi delictum.

CAPVT XI. in fine.

20. Nouēb. 1600. COngregatio Concilij censuit, milites regulares militiæ sancti Iacobi, & Spatha aliosque huiusmodi non emittentes omnia tria vota substantialia, videlicet paupertatis, castitatis, & obedientiæ, non esse incapaces beneficiorum secularium, siue simplicium, siue curatorum, neque etiam pensionum.

CAPVT

CAPVT XII.

NEc sunt sublatæ institutiones, quæ ex immemoriali consuetudine ante Concilium ad inferiorem spectabant, & dummodo ad inferiores ipsos institutio hæc alias legitimè spectet & pertineat, ita vt non descendat ab aliquo Iurepatronatus quod decreto Concilij sublatum sit, prout disponitur Sess. 7. cap. 13. Sess. 24. c. 8. & Sess. 24. cap. 9.

CAPVT XIII.

I*Ntelligatur.*] Non sunt sublatæ Iurisdictiones, veluti si fundator capellæ reliquerit institutionem Capitulo.

Seßio 21. de Reformat.

CAPVT I.

COngregatio Concilij censuit, non posse Cancellarios pro expeditione literarum collationis, vel institutionis, quorumcumque beneficiorum, vel pro deputatione Vicariorum in illis, accipere, nisi mercedem suo labori conuenientem, quæ tamen scriptura, sigillo, & cæteris computatis vnum aureum non excedat, dummodo tamen ipsis Cancellarijs salarium vllum pro officio exercendo constitutum non sit, & ex pecunia, ad quam acceperunt, nihil prorsus emolumenti collatores, aliquo modo directe vel indirecte percipiant. *24 Ianuarij 1594.*

Item Episcopo Massariensi idem Gregorius declarauit non posse exigere annatam pro confirmatione vel benedictione Abbatissę, vel pro collatione alicuius beneficij de mensa Episcopali, vel dimidiam annatam, si beneficium esset Iurispatronatus.

CAPVT II.

COngregatio Concilij censuit, tutum etiam in conscientia eum, qui beneficium, ad cuius titulum erat promotus, resignauit, & aliud ex caussa permutationis obtinuit, tacendo in resignatione, quod erat promotus ad titulum primi beneficij, dummodo secundum beneficium sit æquiualens primo. *Cameritensis 1. Iulij 1593.*

Congregatio Concilij censuit, non expedire, vt ad titulum patrimonij quis ad sacros Ordines promoueatur, nisi certi redditus ad honestam promouendi sustentationem sufficientes super certis redditibus fuerint in forma legitima, & valida assignati. *6. Februarij 1597.*

Congregatio Concilij censuit, posse Episcopum in summa clericorum penuria ob necessitatem Ecclesiæ ordinare ad Subdiaconatum suos clericos, cum assignatione perpetua fructuum aliquorum bonorum, quorum fructus sufficiant ad eorum sustentationem. *13 Februarij 1598.*

Congregatio Concilij censuit, posse aliquem ad sacros Ordines promoueri ad titulum bonorum immobilium, & annuorum reddittuum, qui ei donentur, si tamen Episcopus iudicauerit eum assumendum, pro necessitate suarum Ecclesiarum, donationesque huiusmodi bene, & absque vlla fraude in forma valida fiant, ac bona, & redditus donati huiusmodi promouendo sufficiant ad vitam honeste sustentandam, & nullo modo possint alienari absque licentia Epi- *10. Aprilis 1598.*

ſcopi, donec ille beneficium ſufficiens adipiſcatur, vel aliunde habeat vnde commode viuere poſſit.

Poſſidere.] Quæritur an obtinens Parochialem Eccleſiam inſufficientem ad victum, teneatur promoueri ad ſacerdotium infra annum iuxta c. licet, cum Concilium videatur declaraſſe d. c. licet intelligi de beneficio Eccleſiaſtico ſufficienti ad victum; imo prohibet poſſe promoueri ad ſacros Ordines. Congregatio cenſuit non teneri, ſed tamen expedire eum debere dimittere. Sanctitas ſua probauit hanc ſententiam vt demittat.

Quod ſi beneficium eſſet litigioſum & curam animarum haberet, tamen obtinens ſacros Ordines ſuſcipere debet, ſi modo liberum curæ habeat exercitium.

Poſſit.] Quidam reſignauit Canonicatum, vt intra menſem teneretur docere, quod aliunde commodeque, &c. Moritur infra menſem, Ordinarius voluit beneficium conferre per obitum. Reſpondit Congregatio non poſſe, quia affectum eſt, cum ſemel Papa poſuit manus.

Habent etiam locum omnia hic, etiamſi beneficia eſſent Iuriſpatronatus.

Hoc decretum prohibet reſignationes voluntarias, non autem priuationes.

Congregatio Concilij reſpondit non poſſe Capitula ſede vacante poſt annum non arctatis concedere dimiſſorias ordinandis ad titulum patrimonij ſiue penſionis, ſed hanc facultatem eſſe reſeruandam iudicio proprij Epiſcopi.

Clerici regulares, qui ante profeſſionem factam ad ſacros Ordines promouentur, ipſo facto ſuſpenſi ſunt, & ita ordinum ſuſceptorum actus exercendo fiunt irregulares. Ita Pius V. in extrau. Romanus Pontifex ſacrorum publicata pridie Idib. Octobris 1568.

CAPVT III.

Elborenſis Iulij 1591. CONgregatio Concilij cenſuit, ſcribendum ad Archiepiſcopum, à Decreto, quo Epiſcopus exſequutus Decretum Concilij c. 3. Seſſ. 21, vel. 3. Seſſ. 22. tertiam partem fructuum præbendarum in diſtributiones quotidianas conuertit, non dari appellationem ad effectum ſuſpenſiuum.

Melitenſis 9 Aprilis 1592. Congregatio Concilij cenſuit, vigore Concilij non poſſe conuerti in diſtributiones tertiam partem reddituum beneficij ſimplicis.

15. Aprilis 1592. Congregatio Concilij cenſuit, detractionem tertiæ partis ex fructibus præbendarum, ac dignitatum faciendam, ex c. 3. Seſſ. 21. & conuertendam in diſtributiones quotidianas, fieri debere non ex vna, & altera tantum pinguiori præbenda, ſed ex omnibus præbendis, & dignitatibus Eccleſiæ.

Eandem autem aſſignationem diſtributionum quotidianarum ex tertia parte fructuum, dignitatum, & præbendarum, fieri debere detra[illegible]s penſione, & alijs legitimis oneribus, quamdiu durauerint.

Vnum-

Vnumquemq; percipere debere tantum de distributionibus, quãtum de sua præbenda fuit detractum, & eum, cui plus ablatum de præbenda pinguiori, plus de distributionibus percipere debere, cui autem nihil ablatum est, nihil esse dandum.

Congregatio Concilij censuit, non posse ab Episcopo beneficiis simplicibus nouum onus imponi. 1. Iulij 1597.

Et fit hæc deductio de dignitatibus, quorum fructus sunt illius Ecclesiæ, in cuius choro hæ dignitates sedem habent secus vero si nullos fructus perciperent ex illis Ecclesiis, sed haberent proprios & distinctos à mensa capitulari.

Congregatio Concilij censuit, vt sic quilibet Canonicus tantum accipiat de quotidianis distributionibus, quantum in eas contulit de tertia parte suæ præbendæ, ad portionem contribuendam, tam ex hoc c. quam ex c. 3. Sess. 22. tenentur etiam & compelli possunt Canonici, qui in sacris non existunt. Nec excludantur à contributione huius tertię partis hi, qui essent Episcopi vel residerent in parochiali.

Quando Episcopus vsus est remedio huius capitis tertij Sess. 21. in detrahenda tertia parte ex dignitatibus, non potest ex remedio capitis tertij Sess. 22. in detrahenda alia tertia parte ex dignitatibus, & nihil dandum eis, qui nihil contulerunt.

Nec potest deducere hanc tertiam partem, nisi ex canonicatibus & aliis beneficiis in Cathedrali vel Collegiata vel aliis vnitis, neque extra Ecclesiam Cathedralem vel Collegiatam hoc decretum habet locum.

Congregatio Cõcilij censuit, quod Ecclesia matrix seu parochialis nõ acquirit iuspatronatus in Ecclesia fundata iuxta suos limites, nisi de suo aliquid cõtulerit, nec obstat si diceretur, quod oblationes futurę sunt loco dotis, quia ad hoc vt acquiratur Ius patronatus requiritur quod assignatio dotis fiat tempore fundationis & nõ post. Etiã limitatur, quia Ecclesia ex necessitate populi constituitur, vt in d. c. ad audientiam, quo casu erunt loco dotis, & sic dotans, & rector Ecclesiæ matricis erunt ambo patroni, vt in d. c. ad audientiam.

Dotãs insufficiẽter, quod arbitrabitur Ordinarius nõ acquirit iuspatronatus, sed dicitur benefactor, quãdo occurrũt plures in dotationẽ, licet ęqualiter nõ cõtribuant, oẽs efficiuntur patroni, etsi sufficientẽ dotẽ ex se singuli non conferant, dummodo Ecclesia habeat dotem competentem; quia ex quo ille qui plus contulit, admisit alium, videtur illi communicare ius sibi competens in illo patronatu.

Ex quib. Congregatio respõdit Episcopo mõtis regalis, quod si ipse iudicauerit dotẽ, quæ à quodã laico promittebatur iunctis obuentionibus, nã ex necessitate populi cõstituẽda erat Ecclesia, esse sufficiẽtẽ pro ecclesia parochiali de nouo erigẽda in terminis huius decreti illã erigat, & presbytero qui nominatur, si per examẽ illũ idoneũ ad Ecclesiã regendã inuenerit, conferat sine concursu, pro hac prima vice.

Censuit Congregatio dignitati curatæ vniri posse aliã dignitatem

ex causa paupertatis iuxta hoc decretum etiam in Sess.24.c.13.eamq; vnionem facere posse Abbatem si sibi facultatem vniendi legitimè præscripsit, aut ex priuilegio in Ecclesia sibi pleno iure subiecta, iurisdictionem quasi Episcopalem habet in omnibus & per omnia, alioquin vnionem faciendam esse per Episcopum cum consensu ipsius Abbatis & Capituli.

CAPVT IV.

28. Aprilis 1594. Congregatio Concilij censuit, Episcopum in vim Concilij Tridentini c 4. *Sess.21.* non posse erigere coadiutoriam, sed vtiq; cogere Rectorem, ad adiungendum sibi tot sacerdotes, quot sufficiunt Ecclesiæ Sacramentis ministrandis.

29. Iunij 1600. Congregatio Concilij censuit, si in oppido est Ecclesia Parochialis absq; fonte baptismali, & Archipresbyteratus ab illa separatus cũ fonte baptismali, ita demum Archipresbyteratum, cui alias cura non incumbit animarum, esse curatum, si tenentur homines oppidi pro pueris baptizandis solum Archipresbyterum adire, & ille tenetur id sacramentum adeuntibus ministrare.

22. Septẽbris 1600. Congregatio Concilij censuit, ex ea sola caussa, quod populus alicuius Parochialis adeo sit numerosus, vt vnus Rector non possit sufficere sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo, minime quidem licere ordinario nouam Parochiam erigere, nisi & alia concurrant, quæ exprimuntur constitutione fel. rec. Alex. Tertij, quę incipit ad audientiam, & innouatur Decreto Concilij cap.4. Sess.21. v. in his vero, sed ob huiusmodi magnam multitudinem debere ordinarium vti remedio dict.ca.4. in princ. scilicet cogendo Rectores, vt tot sibi sacerdotes adiungant, quot sufficiant ad sacramenta exhibenda & cultum diuinum celebrandum.

An vt quæstores arceantur possint Ordinarij de facultate à Superioribus Regularium Eleemosynæ quærendæ concessa aliquam cognitionem & qualem habere. Congregatio censuit ex Concilio, non prohiberi regulares mendicantes quo minus Eleemosynas quærant non tamen alios eorum nomine, & quoquo modo posse quæritare, illo tamen ex loco vbi sint sita monasteria, Eleemosynas per eandem diœcesim quæritantes, teneri ad ostendendum Ordinario licentiam suorum superiorum.

Sessio 22. De celebrat. Missæ.

Elborensis 9. Septembris 1592. Congregatio Concilij declarauit, caput vnicum de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ Sess.22. in ea parte, in qua disponitur, extra Ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria sacrificium Missæ celebrari non debere, non derogasse priuilegio introducto in fauorem Episcoporum per cap. vltimum de priuil in 6.

Item

Item non posse Parochos recipere aliquid etiam à sponte danti- *1. Febr.*
bus pro administratione Sacramentorum : pro eleemosyna autem, 1593.
quod sponte offeretur, posse accipere.

An si regulares aliqua indecentia aut prohibita in Ecclesijs suorum ordinum habeant, ex Concilio Prouinciali possit Ordinarius etiam contra ipsos regulares, eorumque Ecclesias prout eis videbitur, etiam per viam interdicti, vel censurarum prouidere. Respondit Congregatio posse, dum tamen ad interdictum non procedat, nisi rite & rectè obseruatis omnibus à Iure requisitis.

CAPVT III.

Congregatio Concilij censuit, posse Canonicos per mediaria *Sauonensis.*
Ecclesiæ inseruire, iuxta Decretum Episcopi, dum tamen toto *Iulij* 1591.
anno vltra bimestre non absint ab Ecclesia, & etiam eo tempore distributiones quotidianas minimè percipiant.

Congregatio Concilij censuit, non posse Ordinarium pro lucran- *Elbonensis.*
da tertia parte præbendæ in distributiones ex Decret. Concil. cap. 3. 29. *Septē-*
Sess. 22. de Reform. conuersæ dignitatibus præscribere certam serui- *bris* 1593.
tij & Officij formam præter solitam.

Congregatio Concilij censuit, distributiones quotidianas ita di- 23. *Aprilis.*
uidendas esse, vt quilibet Canonicus deseruiendo lucrari possit ex 1594.
illis id totum, quod de tertia parte suę præbendæ detractum in ipsas distributiones conuersum fuerit.

Congregatio Concilij censuit, si Præpositura Cathedralis, à qua 10. *Aprilis.*
post Concilium tertia pars fructuum detracta, & in distributiones 1598.
quotidianas cõuersa, proponitur, nõ sit de corpore Capituli, id quod ex dicta tertia parte Præpositus non inseruiens amiserit, fabricæ Ecclesiæ si indulgeat, vel alteri pio loco arbitrio Episcopi esse applicandum iuxta Decretum c. 3. Sess. 22.

Dignitates & officia obtinentes in Ecclesia Cæsaraugustana de quibus in hoc capitulo comprehenduntur sub dispositione Concilij c. 12. vers. præterea obtinentib. Sess. 24. vt ad præstandum seruitium nouem mensium iuxta Iuris decentem formam possint compelli.

Competens seruitium quod præstare tenentur obtinentes dignitatem, & beneficia in Ecclesia Cæsaraugustana non ad eum plane modum accipiendum est, quo præscribitur à Concil. Trid. in cap. 12. vers. præterea obtinentibus Sess. 24. sed Archiepiscopum posse & debere, circumscripto alio eius decreto, à quo ex parte dignitatum appellatum fuit, aliter quidem seruitium illi competens & congruum statuere, nempe ex hoc c. Cæterum oportere Archiepiscopum arbitrium suum pro muneribus & oneribus ipsis dignitatibus & officijs incumbentibus moderari, simulque rationem habere habitantium extra claustrum in præscribendis horis, quibus interesse quisque teneatur, iuxta autem horas & dies seruitij ad hunc modum determinati, diuidendas esse distributiones ex tertia parte quorumcumque

fructuum & prouentuum earundem dignitatum & officiorum desumptas, deductis tamen pensionibus, alijsque legitimis oneribus, quamdiu durauerint; Quæ quidem distributiones, ab illis, qui principaliter statuto tempore non deseruiunt, amittantur, & fabricæ Ecclesiæ aut alteri pio loco, iuxta decretum eiusdem ca. 3. applicentur, obtinentesque huiusmodi dignitates & officia licet in commodum perinde atque alij eiusdem Ecclesiæ Canonici admittendi sunt & ad missas in altari maiori celebrandas.

Sed fabricæ Ecclesiæ) hoc habet locum in dignitatibus, personatibus & officijs, neque comprehendit canonicatus, vel aliud distributionum genus, habet etiam locum, quod hic disponitur, quando non adest illa ratio, quod nullæ vel ita tenues distributiones essent, vt in cap. 3. Sess. 21 sed in odium non residentium applicandum fabricæ: non obstat aliqua consuetudo, qua cauetur, vt deseruientibus portiones non seruientium accrescant.

An ratione visitationis Archidiacono incumbentis ratione suæ dignitatis possit abesse vltra tres menses concessos à Concilio. Congregatio censuit posse.

An vero pro tempore dictæ absentiæ vltra tres menses ex causa visitationis possit lucrari fructus sui Archidiaconatus, qui lucrifiunt per interessentiam.

Congregatio censuit posse, dũmodo dari consueuerint absentibus legitima causa, non tamen lucrari distributiones mere quotidianas.

An durante ea visitatione lucrari etiam possit fructus illius canonicatus quem obtinuit, vel ex dispensatione vel ex Ecclesiæ illius consuetudine; stante quod fructus canonicatus distincti sunt à fructibus præbendæ Archidiaconatus.

Congregatio respondit non posse nisi pro tribus mensibus vacationis & à Concilio permissis, nec tamen de lucrandis fructibus locum habent, nisi exstet Ecclesiæ consuetudo, vt Archidiaconus visitans nihil fructuum percipiat, quam consuetudinem censuit Congregatio saluam remanere.

CAPVT IV.

Eadem Ian. 1597.

Congregatio Concilij censuit, non licere Episcopo post Concilium etiam accedente patronorum consensu derogare qualitatibus in beneficij fundatione appositis, ideoque si beneficium in fundatione certam ætatem requirat, non posse Episcopum illud, quamuis Patronus consenserit, ei conferre, qui nequaquam fuerit huiusmodi ætatis.

Hoc decretum cõprehendit omnia beneficia quę ordinẽ requirũt.

Regulari.] Sed non loquitur de monasterijs regularium.

Habent.] Neque consultiuam vocem, neque assistentiam, neque sedem in Capitulo.

CAPVT

CAPVT VII.

AVditores legatorum, alijque Iudices Apoſtolici à Legatis & Nuntijs delegati, quibus iuxta facultatem illis conceſſam committunt audiendas & cognoſcendas cauſas appellationum ab Ordinarijs ad Sedem Apoſtolicam interpoſitarum, debent ſeruare hoc Decretum Concilij ſuper inhibitionibus, iuxta formam c. Romana de appell. in 6. decernendis.

CAPVT VIII.

ITem Epiſcopum poſſe viſitare confraternitates perſonarum ſecularium in Eccleſiis Regularium exemptorum exſiſtentes, non autem eorum Capellas, vel altaria, quæ intra eaſdem Eccleſias conſiſtunt.

In vna Lucana Societatis Sanctæ Crucis cenſuerunt domini mei illuſtriſſimi omnia hoſpitalia viſitari poſſe ex Concilio tanquam loca pia, licet non ſint Eccleſiaſtica authoritate inſtituta.

CAPVT IX.

COngregatio cenſuit per adminiſtratores confraternitatis Roſarij rationem ſingulis annis, ſtatis temporibus reddendam eſſe, ad id deputatis, & cum his etiam Epiſcopum ſeu eius vicarium adhibendum eſſe.

Conſuetudinibus etiam immemorabilibus, vt hæc derogatio aliquid operetur. Clem. enim quia contingit de religioſis domibus, ſuſtulit conſuetudinem & priuilegia, & ita cenſuit Congregatio in vna Cordubenſi.

Eccleſiæ.] Abbates, Abbatiſſas & Præpoſitas regulares qui liberam adminiſtrationem ſuarum Eccleſiarum ex immemorabili conſuetudine habent, non teneri Congregatio cenſuit reddere rationem fabricarum ſuarum, nec comprehendi hoc decreto vt Epiſcopus poſſit rationem exigere.

An quæcunq; vſurpatio bonorum iuriumq; cuiuſcumq; beneficij vel loci pij, ſubijciat vſurpantem anathemati, & alijs pœnis hic appoſitis. Congregatio reſpondit ſubijcere.

Seßio 23. De Sacramento Ordinis.

CAPVT IV.

AN furioſus habens dilucida interualla ad ſubdiaconatus ordinem promotus, continuo teneatur, & dato quod non teneatur, an ſit ei concedenda diſpenſatio, vt poſſit contrahere matrimonium.

Congregatio reſpondit aut tempore ſuſceptionis agitabatur, & non teneri, niſi ante furorem intentionem ſuſcipiendi habuerit, aut non conſtat ſanæ aut inſanæ mentis tunc eſſet, vt idem teneri. Ad ſecundam, nullam eſſe rationem diſpenſationis concedendæ.

Seſſ.

Sess. 23. De Reformat.

CAPVT I.

2. Iun. 1595. Congregatio Concilij censuit, non licere Parochis causa studiorum à suis Parochialibus Ecclesiis post Concilium abesse, & Episcopum licentias ad id concedere posse, easq; si concessæ fuerint, non suffragari.

23. Sept. 1596. Congregatio Concilij censuit, si Ecclesia Parochialis Rectoris habitatione caret, debere vtique, & posse Rectorem compelli ad habitandum intra limites Parochiæ in loco propinquiori.

Congregatio censuit solam distantiam loci, etiam cum æqua causa discedendi, non excusare Parochum, vt possit abesse à sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtenta, nisi talis necessitas repente se offerat, quæ non patiatur dilationem huiusmodi licentiam petendi, quo casu quamprimum de discessu & de necessitate Ordinarium certiorem faciendum esse, vt de causa cognoscere possit.

Nec Parochus habens iustam causam abeundi extra parochiam per duos menses aut tres, satisfacit suæ conscientiæ, si petit licentiam, iurans se grauamen habere, quod non expedit manifestare, vt sic petita licentia abesse possit, licet Episcopus non concedat. Similiter abesse non potest in casu quo causam rationalem expressit quam vir bonus & æquus rationalem iudicat, sed rigidus Prælatus minus æquam iudicat, & licentiam denegat, vel quia mouetur suspicione, quæ ficta sit, cum tamen sit vera, sed habere posse recursum ad superiorem.

Nec est liber à culpa, & à pœna amissionis fructuum qui veluti per quatuor mensium spatium ex vrgenti admodum causa ad curandam suam valetudinem morbo graui instanti; pro huiusmodi absentia non petijt licentiam ab Episcopo; qui bona fide putauit euidentiam causæ satis esse, nisi periculum fuisset in mora petendi licentiam, vt supra dictum est.

Nec sufficit licentia tacita, sed oportet vt sit expressa iuxta formam Concil. Trident. Fructus amittuntur dumtaxat pro rata illius temporis, quo quis abest sine licentia.

Nec potest componi restitutio debita fructuum male perceptorum, cum obtinentibus Bullam Cruciatæ vel vigore aliorum priuilegiorum & facultatum obtentarum post Concilium.

An Episcopus procedens per subtractionem fructuum aduersus Parochos non residentes iuxta hoc decretum §. eod. omnino teneatur obseruare eadem interualla, eamdemq; ratione, quæ contra Episcopos non residentes statuitur c. 1. Sess. 6. Congregatio censuit Episcopum quoties in opem omissæ residentiæ vult Parochis substituere partes fructuũ quos residendo suos fecerũt debere obseruare, quoad interualla & quoad quotas præscriptum Conc. c. 1. Sess. 6. in exc-

executione autem facienda super illis fructibus, quos eidem Parochi pro rata temporis absentiæ suos non fecerunt, nec tuta conscientia retineri possunt, ex decreto Concil. c. 1. §. Si quis autem Sess. 24. Episcopum non debere sequi interualla, de quibus in c. 1. Sess. 6.

Priuationem.] Intelligendum exclusiuè vsq; ad priuationem dum tamen præcesserint tria edicta publica & lapsi sint sex menses, iuxta c. tua de clericis non residentibus.

An in præsentia, in qua Episcoporum copia haberi non potest, dispensandum sit, vt in loco duorum Episcoporum, qui in consecratione Episcopi interesse debent subrogentur duo Abbates, duoue alii dignitates Ecclesiasticas habentes. Congregatio dixit posse dispensari, & maior pars Theologorum, qui consulti fuerunt, sic responderunt faciendum, & ita Pius V. dispensauit.

CAPVT IIII.

Congregatio Concilij censuit, quamuis ordinandorum genus, ætatem, & conditionem diligenter inquirere debeat, iuxta c. 7. Sess. 13. non tamen eos ab ordinatione, nisi aliud Canonicum obstet impedimentum, qui à Iudæis originem trahunt, vel quorum maiores &c. — *Nullius* 3. *Iulij* 1591.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum posse alienos Clericos ordinare, si habeant literas dimissoriales proprij Ordinarij, licet Episcopus literas dimissoriales concedens alia legitima caussa, quam ægritudinis, expressa in cap. 3. Sess. 23. de Reform. fuerit impeditus. — *Calagiuritanensis* 27. *Augusti* 1592.

CAPVT V.

An approbatus ad dignitatem ordines sacros annexos habentem alia indigeat approbatione ad suum ordinem suscipiendum. Congregatio respondit eum, qui ad dignitatem approbatus est examini nihilominus subijciendum esse, tam eius Episcopi qui non cōtulit dignitatem, quam eius qui contulit, nisi tamen statim cum collatione dignitatis examinatus & ordinatus fuerit iuxta præscriptum huius decreti.

CAPVT VI.

Congregatio Concilij respondit, nullam esse à Tridentin. Concil. præstitutam ætatem tonsuræ, & quatuor minoribus ordinibus, sed eam attendendam, quæ à sacris Canonibus præscribitur. — *Grossetanensis* 20. *Maij* 1592.

Licet Clerici in minoribus duntaxat ordinibus constituti, nisi beneficium Ecclesiasticum habeant, aut Clericalem habitum, & tonsuram deferentes, alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruiant, vel in seminario, aut aliqua schola, vel vniuersitate de licentia Episcopi versen- — 21. *Ianuar.* 1594.

versentur, fori iudicis Laici declinare non possint, non tamen propterea Congregatio Concilij censuit obstare Episcopo, quo minus iure suo in huiusmodi Clericos delinquentes, si adhuc Clerici permanent, possit animaduertere.

11. Iulij 1595. Congregatio Concilij censuit, vt Clericus fori priuilegio gaudeat, requiri & sufficere ea, quæ aliquo ex infra prædictis capitibus sigillatim sunt annotata, quod obtineat beneficium Ecclesiasticum: Quod Clericalem habitum, & tonsuram deferens alicui Ecclesię de mandato Episcopi inseruiat: Quod clericalem habitum, & tonsuram deferens in aliquo seminario de licentia Episcopi degat.

Quod in habitu, & tonsura incedens in aliqua schola de licentia Episcopi versetur.

Quod habitum, & tonsuram gestans in aliqua vniuersitate de licentia Episcopi versetur.

Si verò, quæ in aliquo ex capitibus comprehensa sunt, in Clerico concurrant, sed aliqua occasione habitum à se gestari solitũ, ad breue tempus deposuerit, non ideo fori priuilegium amittere. An verò habitus sit Clericalis ad iudicis Ecclesiastici cognitionem pertinere; quibus autem casibus Clericus ex decreto Concilij fori priuilegio non gaudet, nullam requiri monitionem, vt illud amittat.

18. Septem. 1595. Congregatio Concilij censuit, Clericum prima tonsura insignitum habitum Clericalem, & tonsuram deferentem, nec alicuius Ecclesiæ seruitio de mandato Episcopi descriptum, licet fori priuilegio non gaudeat, gaudere tamen beneficio cap. Odoardus.

Super c. 6. Seß. 23.

18. Decembris 1595. Congregatio Concilij censuit, obtinere pensionem haberi pro Clerico beneficiato ad effectum priuilegij fori.

16. Martij 1596. Congregatio Concilij censuit, ad beneficium simplex sufficere annum 14. inceptum, licet non completum.

19. Decem. 1596. Congregatio Concilij censuit, Clericum primæ tonsuræ, qui post dimissum habitum & tonsuram Clericalem deliquit, & pro eo delicto in curia seculari citatus fuit, deinde re assumpto habitũ & tonsura Ecclesiæ seruire cœpit, iuxta c. 6. Seß. 23. non posse iudicem Laicum processui finem imponere, & contra illum realiter procedere.

17. Augusti 1600. Congregatio Concilij censuit, sæpius eiusdem Concil. Decret. nihil noui iuris inductum est, quoad ætatem obtinentium Canonicatus in Collegiatis Ecclesijs, ideo sufficere ad huiusmodi Canonicatus obtinendos ætatem 14. annorum.

Vtrum Clericus in minoribus ordinibus constitutus clericalem habitum & tonsuram deferens, quod alteri Eccl. quam cui de mandato Episcopi asscriptus fuerit, inseruierit, gaudeat priuilegio fori. Congregatio respondit gaudere.

Clericus promotus ad quatuor minores ordines, non fuit ab Episcopo asscriptus alicui Ecclesiæ ad inseruiendum, iuxta text. in c. 6. & 16. Seß. 23. Congregatio Concilij censuit non teneri.

CAP.

CAPVT VII.

CONgregatio Concilij censuit, quamuis ordinandorum genus, ætatem, & conditionem diligenter inquirere debeant iuxta c. 7. Sess. 13. non tamen eos ab ordinatione, nisi aliud canonicum obesset impedimentum, qui à Iudæis originem trahunt, vel quorum maiores, etsi hæretici fuerint, emendatos tamen esse constet, & reincorporatos Ecclesiæ vnitati, & pro culpa huiusmodi ad mandatum Ecclesiæ pœnitentiam recepisse, quam vel perfecerunt, vel perfectioni eius insistunt, aut paratos fuisse ad recipiendum eandem iuxta constitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit, statutum id tamen intelligendum esse, nisi aliter priuilegio Apostolico aut confirmatione caueretur. *Pacensis 12 Iunij 1591.*

CAPVT VIII.

DE mandato S. D. N. Sixti V. auditi fuerunt procuratores ordinum super declaratione à fel. record. Greg. 13. etiam ex sententia Congregationis edita, quod regulares teneantur recipere ordines sacros, vel dimissorias ab Episcopis, in quorum diœcesi sunt monasteria in quibus ipsi tunc degunt.

Idem Sanctissimus ex sententia dixit regulares posse concedere dimissorias ad Episcopum diœcesis, quod si abfuerit ad quemcumque, dummodo ab Episcopo qui ordines contulerit, examinentur quoad doctrinam.

Suspensus.] an c. 8. Sess. 23. corrigat constitutionem Pij V. cum sacrorum: ita vt qui receperunt sacros ordines ab alieno Episcopo sine aliqua licentia, vel dimissoria, & postea fuerunt à proprio Episcopo absoluti à suspensione, in quam propter peccata inciderunt, sint tuti in conscientia, an vero in dictis casibus non occultis egeant absolutione Pontificis: forte enim Concilium procedit solum in eo, qui sine legitima quidem licentia imo vel sine licentia, & sine testimonio proprij Episcopi de moribus & sufficienti litteratura ab alieno Episcopo ordines susceperit: eadem dispositio est circa dispensationem in prædictis casibus. Congregatio respondit esse tutius, nisi tempore, quo durabat suspensio in ijsdem ordinibus ministrassent, quo casu irregularitatem incurrissent à qua solus Papa dispensat: sicq; Concilium non corrigere constitutionem Pij V. circa irregularitatem, quia nihil de regularitate disposuit, tantum de suspensione, cuius absolutio nec reseruanda erat Papæ per dictam Constitutionem, sicq; vno verbo suspensio non inducit reseruationem, irregularitatis est reseruatio: quia d. c. 8. sic dicit, & sic concludit casum quando sine licentia à Papa &c.

An Episcopus ordinans alienos subditos sæculares cum dimissorijs proprij Episcopi asserentis eos examinatos fuisse & idoneos repertos: teneantur huiusmodi attestationi deferre, vel

etiam

etiam possit eosdem ordinandos examinare. Congregatio respondit esse arbitrarium, & ideo posse, sed non teneri.

Præsupposito quod Abbates & perpetui commendatarij monasterij Sanctæ Mariæ Ordinis S. Benedicti nullius diœcesis sint, à Iurisdictione Episcopi exemptæ, & Sedi Apostolicæ immediatè subditi, quibus etiam ex priuilegio Apostolico concessa fuit cura, regimen Iurisdictio & omnimoda administratio dicti Monasterij personas corrigendi, castigandi, & visitandi propria authoritate.

Item præsupposita Congregationis declaratione alias edita quod Superiores regulares dimissorias ad ordines concedere possint regularibus dicti sui monasterij. Congregatio censuit si constat monasterio, & monachis speciali priuilegio à Sede Apostolica huiusmodi facultatem nominatim esse tributam, posse vtique Commendatarium dimissorias litteras concedere, alias nequaquam.

CAPVT IX.

26. *Maij* 1594. DVbitatum fuit, An Episcopus, qui decreto Conc. *cap.* 9. *Sess.* 23. familiarem suum sibi non subditum, & per triennium secum commoratum ordinat, collato ei statim reipsa beneficio, possit postea cum eodem, quoad temporum interstitia, dispensare, in casibus tamen comprehensis c. 11. 13. eiusdem Sess. Congregatio Concilij censuit posse.

An sufficiat aliquem obtinere in aliena Diœcesi beneficium simplex? Congregatio Concil. censuit sufficere, quod beneficium sit simplex.

Statim.] In incontinenti, & sic censuit Congregatio quod Episcopus, qui contulit primam tonsuram familiari suo non subdito, qui tamen per triennium secum commoratus fuerit, non dicatur satisfecisse huiusmodi decreto, per collationem beneficij illi factam infra annum & in vndecimo mense post datam tonsuram.

CAPVT X.

Æserniensis 24. *Maij* 1591. COngregatio Concilij censuit oratorem pro obtinendis dimissorijs posse adire etiam eum Episcopum, in cuius Diœcesi beneficium obtinet Ecclesiasticum.

30. *Martij* 1594. Congregatio Concilij censuit, Abbates etiam benedictos, vel habentes facultatem à Sede Apostolica faciendi omnia, quæ facere possunt Abbates benedicti, non posse primam tonsuram & quatuor Ordines sæcularibus, etiam quod habeant literas dimissorias suorum Ordinariorum conferre.

23. *Aprilis* 1594. Stante declaratione sacræ Congregationis Tridentin. Concil. ex mente felicis recordationis, Sixti Quinti, facta videl. quod superiores Regulares possint suis subditis itidem Regularibus, qui habentes qualitates requisitas Ordines suscipere voluerint, literas dimisso-

missorias concedere, ad Episcopum tamen Diœcesanum, & si is absuerit, ad quemcumq; alium Episcopum, dum tamen ab ipso Episcopo, qui ordines contulerit, examinentur, quoad doctrinam. Quæsitum fuit, quid esset obseruandum si Epis. quidem adfuerit, sed minime ordinationes voluerit habere.

Congregatio Concilij rem ad S.D.N. Clementem VIII. relatam censuit in casu, quo Episcopus fuerit præsens, & noluerit habere ordinationes, idem prorsus obseruandum esse, quod declaratum fuit seruari debere, si Episcopus fuerit absens, ita tamen si susceptio Ordinum data opera non fuerit dilata in id tempus, quo Episco. Diœcesanus nullas esset habiturus ordinationes.

Congregatio Concilij censuit, Regulares superiores posse suo subdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requisitis ordines suscipere voluerit, literas dimissorias concedere, ad Episcopum *Die 3. Iulij 1599.* tamen Diœcesanum, nempe illius Monasterij, in cuius familia ab ijs, ad quos pertinet is regularis, positus fuerit, & si Diœcesanus abfuerit, vel non esset habiturus ordinationes, vel Episcopalis sedes vacaret, ad quemcumque alium Episcopum, dum tamen ab eo Episcopo, qui ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem dimissoriarum in id tempus, quo Episc. Diœcesanus vel absfuturus, vel nullas habiturus esset ordinationes. Verum cum à superioribus regularibus Episcopo Diœcesano absente vel ordinationes non habente, literæ dimissoriæ dabuntur, in eis vtiq; huiusmodi causam absentiæ Diœcesani, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimendum esse.

Congregatio Concilij censuit, Priorem S. Ioannis Hierosolymitani in locis nullius Diœceseos, in quibus ipse iurisdictionem ordinariam quasi Episcopalem habet, si priuilegium à sede Apostolica etiam ante Concilium obtinuerit conferendi primam tonsuram, & quatuor minores ordines, posse vtique suis subditis duntaxat regularibus primam tonsuram, & quatuor minores ordines conferre. *23. Augusti 1599.*

Posse etiam si dicto priuilegio fulciatur ad quemcumque Catholicum antistitem eosdem subditos regulares dimittere, ad primam tonsuram, & quatuor minores ordines promouendos.

Item posse aliquem Catholicum antistitem accersere, qui ipsis subditis regularibus primam tonsuram & quatuor minores in dictis locis conferat, aliaque ibidem Pontificalia exerceat, Chrismatisque sacramentum conferat licentia alterius minimè requisita, neq; huic rei obstare Decretum cap. 5. Sess. 6.

Quinimò minime obstante dict. c. 5. Sess. 6. eundem antistitem ab eo accersitum in eisdem locis posse seculares, in quos Episcopalem iurisdictionem Prior habuerit, ad sacros ordines promouere, si literas dimissorias Episcopi, cuius Cathedralis Ecclesia Prioratui proximior fuerit, legitime confectas secum attulerint.

Nullius diœcesis.] Quod si non constat esse infra fines alicuius diœcesis Episcopus vicinior concedat: tonsuratus vero ab Abbate non benedicto, vel non habente hanc potestatem ex priuilegio Sedis Apostolicæ debet iterum tonsurari, sic etiam qui esset tonsuratus, quatuorve ordines minores suscepisset ab Abbate non benedicto, vel alio qui talem potestatem habet ex priuilegio Sedis, tamen ante Concilium, cum huiusmodi priuilegia in hoc decreto sublata censeantur.

Vicarii Ecclesiæ Cathedralis sede vacante vel alii inferiores concedentes dimissorias incidunt in pœnas de quibus hic, non autem in pœnam excommunicationis in c.10. Sess.7. quia illud cap. 10. fuit hic tantum expressum ad pœnas vicariorum deputatorum in Cathedralibus, si concedens incideret in excommunicationem ita vt vicarius alias deputatus: sed voluit concedentes incurrere tantum in illas pœnas, de quibus hic excepto Capitulo Cathedrali vt in d. cap.10. Session.7. licet forte esset etiam dubium an vicarios Capituli Cathedralis concedentes voluerit Concilium subire illas pœnas cap.10.

Abbas Sanctæ Mariæ de succursu ordinis montis Oliueti an potuerit in loco ordinariæ suæ iurisdictionis conferre minores ordines tribus regularibus Sancti Augustini à suis Superioribus ad hunc effectum demissis per priuilegium Iulii 2. qui Prælatis dictæ congregationis concedit vt habeantur pro benedictis, ita vt non incurrant pœnas, quæ in d. Sess.23. cap 8. & 10. & Sess.14. cap.2. habentur. Congregatio Concilii censuit non obstare, quod non sit benedictus, quia ex priuilegio Iulii 2. habetur in omnibus pro benedictis, non potuisse tamen conferre minores ordines dictis regularibus, absque consensu Episcopi loci, vt habetur supra in cap. vltim. Sess. 6. non tamen incurrisse pœnam d. cap. 10. in fine, quia loquitur tantum de concedentibus dimissorias. Item illud cap. 2. Session. 14. quia loquitur in Episcopis nullius, &c. Non item illud c.8. quod loquitur quando sine testimonio Ordinarii, sed in pœnam c. fin. Sess. 6. eo quod sine licentia Ordinarii loci contulit ordines & licet d. c. loquatur, de Episcopo tamen Congregatio censuit multo magis habere locum in Abbate & cum simpliciter d. c. dicat suspensus ab exercitio Pontificalium, intelligi absolute, non autem per annum dumtaxat, quia quando voluit per annum suspendi tantum illud expressit. dd. cc. 2. & 8. sicque Abbas iste tantum erit suspensus ab exercitio illorum actuum, quos pontificiali dignitate & authoritate exercebat, nempe à collatione ordinis & similium non autem censebitur suspensus à diuinis, quia vti religiosus sacerdos celebrare poterit. Ac consequens erit, vti postea celebrauit Missam, non ideo sit effectus regularis, tamen indigeat rehabilitatione ad exercenda pontificalia, à quibus fuit suspensus.

CAPVT

CAPVT XI.

COngregatio Concilij censuit, facultatem remittendi interstitia Episcopo competentem, ex caussis comprehensis in c. 11. & 14. Sess. 23. transire in Vicarium Capituli, sede vacante. *Astoricē sis 21. Aprilis 1591.*

Congregatio Concilij censuit, homines Religionis Illyricę, quamuis Latini Idiomatis rudes, si tamen linguam Illyricam intelligant posse ad ordines promoueri, nisi Canonicum obsistat impedimentum, non obstante cap. 11. Sess. 23. & constitutione sanctæ mem. Sixti Quinti. *Sebricensis 20 Sept. 1591.*

Congregatio Concilij censuit, Episcopi Vicarium habentem generale mandatum in forma, posse absente Episcopo concedere dimissorias ad Ordines, atque item remittere interstitia, ideò quantum ad hoc pertinet, Oratores, nisi aliud obstet, esse rite promotos, sed ex eo, quod eodem die oratores minores Ordines susceperint, ita demum esse male promotos, si regionis consuetudine receptum non sit, vt ipsi minores Ordines eodem die conferantur. *5. Martij 1597.*

Episcopi.] An liceat Vicario Generali absente Episcopo suo, vti facultate concessa Episcopo in hoc decreto & in sequenti c. 13. circa restrictionem temporum ordinandorum. Congregatio respondit posito quod generalis vicarius habeat generale mandatum in forma, posse.

Congregatio Concilij censuit, remissionem interstitiorum, etiam quoad Regulares, ex caussis tantum à Concilio expressis faciendam pertinere ad Episcopum ordinantem eum, tamen hac in re debere, quoad caussas, deferre iudicio & attestationi superioris Regularis Ordinandi. *31. Martij 1597.*

Congregatio Concilij censuit, Episcopum ita demum interstitia minorum Ordinum posse remittere, si ei magis expedire visum fuerit, ceterum vbicunque sanctus esse putauerit illa remittere, quatuor minores ordines non aliter potest eadem die vni conferre, quod si ita in loco hodie consueuerit. *31. Maij 1597.*

CAPVT XII.

COngregatio Concilij censuit, sufficere annum 25. fuisse cœptum, vt quis ad presbyteratus ordinem, ceteris requisitis concurrentibus, promoueri possit. *7. Septemb. 1594.*

Congregatio Concilij censuit eos, qui ad subdiaconatus ordinem quatuor temporibus quadragesimæ promoti fuerunt, posse anno subsequenti eisdem quatuor temporibus quadragesimæ ad Diaconatum promoueri, licet annus naturalis integer tunc lapsus non fuerit, cum futuro anno Paschæ festum celerius, quàm superiori celebretur. *Valentinæ 1. Febr. 1593.*

CAPVT XIII.

Perceperint.] Quod si habent præbendas huiusmodi ordines requirentes, etiamsi essent Sacerdotes placuit Congregationi vt isti Diaconi & Subdiaconi in Missa solemni ministrantes essent Sacerdotes, melius esse, vt ipsi post vel ante Missam celebrent, quam Eucharistiam solum recipiant de manu Sacerdotis.

CAPVT XIV.

AN obtinens parochiale beneficium vbique censendus sit idoneus, & absque alia Episcoporum approbatione audire possit confessiones tantum eorum, qui non habent huiusmodi priuilegium, sed ex Parochorum consensu. Respondit Congregatio non posse.

Nec Hierosolymitanæ militiæ Sacerdotes, si Parochi non sint, possunt audire confessiones, nec alia Sacramenta ministrare, nisi ab Episcopo sint approbati. Ita responsum fuit Maletanensi Episcopo.

An saltem prouisus de parochiali Ecclesia per concursum censendus sit approbatus idoneus minister ad audiendas confessiones in illa diœcesi, in qua illam parochialem obtinet.

Congregatio censuit censeri duntaxat in ea ciuitate vel oppido vbi sita est Parochialis non autem passim per totam diœcesim.

An eo casu dimissa parochiali, haberi etiam nihilominus debeat idoneus, vt verbum in d. decreto *beneficium obtineat* extendatur, *vel obtinuit*. Congregatio respondit non haberi.

CAPVT XV.

30. Martij 1594. COngregatio Concilij censuit, in Monasterijs ac etiam Collegijs Regularium, vbi Regularia instituta seruantur, posse Prælatos Regulares, siue aliorum religiosorum confessores absque licentia Episcopi confessiones eorum secularium, qui sunt vere de familia, & continui commensales, non tamen illorum, qui tantum deseruiunt in Monasterijs audire, &c.

28. Aprilis 1594. Congregatio Concilij censuit, Regulares Confessarios ad audiendas secularium confessiones semel ab Episcopo in ciuitate, & Diœcesi sua præuio examine approbatos, ab eodem Episcopo iterum non esse examinandos, verum etiam ab Episcopo successore de nouo examinari posse.

Item Regularem, si ab Episcopo ad audiendas confessiones absolute, & simpliciter idoneus repertus fuerit, non autem ad tempus approbari debere, atque semel ab eo ad id muneris præuio examine approbatum, non posse ab eodem iterum examinari, nisi noua caussa superuenerit.

CAPVT

CAPVT XVI.

Congregatio Concilij censuit, ius concedendi literas commendatitias, sine quibus ex decreto Concilij capite decimo sexto, Sessione vigesima tertia, Clericus peregrinus ad diuina celebranda, & Sacramenta administranda admitti non debet, esse obtinendas ab eo, qui huiusmodi Clerici Ordinarius fuerit. *1 Iul. 1597.*

Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse admittere Sacerdotes exteros, habentes literas dimissorias suorum Ordinariorum, ad Sacramenta administranda, dummodo illi vere idonei sint. *13 Januar. 1594.*

An Episcopus loci Ordinarius prohibere possit, ne Regulares in eorum Ecclesijs, sacerdotes seculares exteros diuina officia celebrare permittant, nisi prius ab ipso Episcopo visis literis commendatitijs ipsi sacerdotes admissi fuerint. *12. Nouẽbris 1594.*

Congregatio Concilij censuit posse.

Interdicatur.] An obtinens beneficium, illud dimittere potest acceptando illud beneficium compatibile siue incompatibile contra voluntatem Superioris primi beneficij. Congregatio censuit huiusmodi dubitationis solutionem non pertinere ad Congregationem sed petendam esse ex dispositione Iuris communis, quamquam Congregatio visa est inclinare cum Hostiensi in c. admonet de Renunt. quod non sit in vsu.

Etiam exemptos subditos comprehendit decretum, dummodo sint in diœcesi Episcopi non autem in locis exemptis. Nec Archidiaconi in eorum districtu Iurisdictionis habent hanc facultatem.

CAPVT XVII.

Bigami.] An Episcopus sua authoritate ordinaria potuerit cum suo subdito vero bigamo, qui alias cum duabus virginibus & successiuis temporibus, quæ modo defunctæ sunt, matrimonium legitime contraxerat & consummauerat, dispensare vt possit primam tonsuram & simplicia beneficia accipere, hæcque eidem conferre prvt contulit; & dato quod non potuerit, an aliquas & quas censuras & pœnas incurrit, tam Episcopus, quam sic promotus. S. D. N. Sixtus ex sententia Congregationis respondit, quoad Episcopum esse suspensum ab executione ordinum susceptorum, beneficium amisisse & fructus perceptos non fecisse suos.

CAPVT XVIII.

Congregatio Concilij censuit, Canonicos ab Episcopo electos ad Seminarij administrationem ad præscriptum Concil. cap. 18. *Papiẽsis 7. Iun. 1591.*

Seſſ. 23. verſ. quæ omnia, eſſe perpetuos, nec poſſe amoueri, niſi ex iuſta, & legitima cauſſa.

Murani 21. Sept. 1591. Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe Epiſcopum vnire ſeminario ex beneficia, quorum collatio ad ſe pertinet.

Troiana 29. Nou. 1592. Si bona in Diœceſi Troiana exſiſtentia ſint propria aliquarum Eccleſiarum ibidem ſitarum, quæ tanquam membra ſubiectæ, aut vnitæ ſint Abbatijs, & Monaſterijs in alia Diœceſi exſiſtentibus, Congregatio Concilij cenſuit, pro ſeminario ratione præfatorum bonorum debere ſolui Epiſcopo loci, in quo ipſa bona cum Eccleſijs ſita ſint, niſi conſtiterit bona fuiſſe prius applicata ipſis Abbatijs, & Monaſterijs, & deinde ædificatas fuiſſe Eccleſias, quia tunc contributio pro ſeminario eſſet facienda Epiſcopo loci, in quo ipſæ Abbatiæ, & Monaſteria exiſtunt.

Capuana 16. Decēb. 1592. Congregatio Concilij cenſuit, ſi fructus, & redditus Canonicatuum conſiſtunt in diſtributionibus quotidianis, quæ dari ſolent duntaxat diuinis perſonaliter intereſſentibus, non teneri Canonicos ad Seminarij contributionem.

13 Ianuar. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, vnionem ab Epiſcopo factam ſeminario abſque conſilio quatuor deputatorum, iuxta præſcriptum Concil Trident. *c. 18. Seſſ. 24. de Reform.* minime valere.

3. Martij 1594. Congregatio Concilij cenſuit, in vnionibus beneficiorum faciendis Seminario, ſatis eſſe ſeruare formam traditam à Concil. *c. 18. Seſſ. 23. de Reform.* nec requiri conſenſum Capituli.

30. Martij 1594. Congregatio Concilij cenſuit, titularem occaſione contributionis per eum factæ ſeminario, non poſſe detrahere ex penſione, quam ſoluit, niſi pro rata penſionis, & ad eam rationem, ad quam ipſe titularis contribuit.

18. Iunij 1594. Congregatio Concilij cenſuit, ſuper Hoſpitali, quod neque in titulum, neque in adminiſtrationem datur, ſed mere laicale eſt, non poſſe taxam ratione ſeminarij imponi.

2. Auguſti 1596. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopos in taxis faciendis pro ſeminario poſſe, ſeruata tamen forma tradita à Concil. c. 18. Seſſ. 23. onerare beneficia, nedum in dimidia decima habito reſpectu ad antiquam taxam, verum etiam in maiori, prout beneficiorum, & locorum habito reſpectu iuſtum & æquum viſum fuerit.

5. Martij 1597. Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe vniri beneficia ſeminario, ſi iuxta formam ipſius Concilij vnionis tempore minime erectum fuerit, vtpote nec Magiſtris, nec ſcholaribus in eo actu exſiſtentibus.

18. 1597. Congregatio Concilij cenſuit, ſi Epiſcopus beneficia ſimplicia, ſeruata forma Concilij, Seminario vniuerit ante eorum vocationem, etiam in menſe reſeruato, vnionem debere effectum ſortiri.

14 Auguſti 1597. Congregatio Concilij cenſuit, decretum *cap. 18. Seſſ 23. verſ. deinceps,* non comprehendere ſcholaſtrias exiſtentes in loco, in quo minime erigendum eſt ſeminarium.

Con-

Congregatio Concilij censuit, de cetero ad obuiandum fraudibus oportere decerni, vt non possint etiam ante vacationem vniri seminario beneficia, quæ obtineant personæ, quæ vel ob familiaritatem Cardinalium, vel aliam rationem tales sint, vt quocumq; modo decedant, certum sit ea fore affecta sedi Apostolicæ. *22. Febr. 1601.*

Nonnullis Episcopis conquerentibus de paupertate Seminarij ex Concilij taxa. S. D. N. respondit ex sententia Congregationis seruandum esse decretum Sanctæ Mem. Pij V. & nisi possint erigere Seminarium iuxta formam Concilij, instituant scholam ex commodiori modo, quo potuerint.

Sess. 24. De Reformat. Mat.

Congregatio Concilij censuit, Matrimonium coram Parocho & testibus contractum, nisi aliud obstet, validum esse, quamuis Parochus inuitus interfuerit, & alia de caussa, quam vt Matrimonio interesset à contrahentibus accersitus fuerit, dum tamen ad actum Matrimonij vere, & formaliter fuerit adhibitus. *Vlixbonensis 19. August. 1591.*

Congregatio Concilij censuit, matrimonium contractum non præmissis denuntiationibus, nisi aliud obstet, irritum non esse. *Mediolanensis 28. Sept. 1591.*

A. cum N. coram Parocho, & testibus contraxit Matrimonium, per verba de præsenti, sed hac tamen conditione inquit A. *si id saluo honore meo fieri potest, & si fratribus meis placuerit*, deinde non exspectato conditionis euentu copulam habuit cum N. effectu maritali, & copula sciturjam à multis: Quæritur, *An per hac sit iam firmatum verum matrimonium de præsenti, nec oportet exspectare conditionis euentum?* Et ratio dubitandi est, quoniam contractus ille coram Parocho, & testibus, cum fuerit per appositam conditionem suspensus, non potuit habere vim Matrimonij rati de præsenti, sed sponsalium de futuro, & copula cum effectu maritali subsequuta, quamuis ostendat, recessum fuisse à conditione, tamen non sufficit ad Matrimonij veritatem, nisi de præsenti contrahatur coram Parocho, & testibus, qui interfuerunt quidem contractui antea inito, sed qui non habuit vim Matrimonij de præsenti, sed sponsalium de futuro. Concilium autem Tridentinum videtur exigere, vt non solum de futuro, sed etiam de præsenti, coram Parocho, & testibus contrahatur. *Veneta 20. 17. Octobr. 1592.*

Congregatio Concilij censuit, in casu proposito Matrimonium valere, nec requiri, vt de nouo coram Parocho, & testibus contrahatur. Sed S.D.N. Clem VIII. mandauit isti casui tantum esse respondendum, cæteros autem casus iuxta qualitates ipsorum esse considerandos.

Congregatio Concilij censuit Matrimonium contractum coram Parocho non sacerdote valere. *Abulensis 1. Decemb. 1593.*

Congregatio Concilij censuit, Matrimonium factum coram Sacerdote à proprio parocho deputato, & coram testibus vtique valere. *28. Ianua. 1594.*

3. Martij Congregatio Concilij censuit, Matrimonium factum coram Parocho denunciato excommunicato vtique valere.
1594.

8. Iun. 1594 Congregatio Concilij censuit, matrimonium contractum non adhibito Parocho & testibus, esse nullum: item censuit sponsalia per verba de futuro post contractum per copulam subsequutam non transire in matrimonium.

16. Febr. An validum censeri debeat matrimonium celebratum in Parochia mulieris coram sacerdote habente licentiam à Parocho viri, & præsertim cum parochiæ viri, & mulieris sint in diuersis Diœcesibus constitutæ?
1595.

Omnes fuerunt eius sententiæ, vt matrimonium celebratum coram sacerdote de licentia Parochi viri, in parochia mulieris, etiamsi in diuersis Diœcesibus ipsæ Parochiæ constitutæ sint, valeat.

19. Decem. Congregatio Concilij sæpius declarauit, sponsalibus per verba de futuro contrahendis, nullam formam præscripsisse Concilium, ideoque eo modo contrahi posse, quo poterant ante ipsum Concilium.
1596.

13. Ianuar. Congregatio Concilij censuit, sponso & sponsæ licet corrupto, vel corruptæ in primis nuptijs esse impertiendam benedictionem.
1594.

31. Augusti 1595. Congregatio Concilij censuit, consuetudinem ab his quorum nuptiæ benedicuntur, aliquid recipiendi, demum esse obseruandam, si ab initio pro fidelium voluntate nulla exactione, aut compulsione fuerit introducta, & nec etiam à sponte dantibus quicquam recipiatur; antequam benedictionem sacerdos libere fuerit impertitus.

An sit pro matrimonio iudicandum si duo contraxerunt ex libero vtriusque consensu coram Parocho alieno, propterea quod vel eorum Parochus esset publicus hæreticus, vel profugus quia Ecclesia parochialis carebat suo rectore, S. D. N. Gregorius 13. ex sententia Congregationis declarauit iudicandum esse contra matrimonium, posse tamen eos iterum valide contrahere coram proprio parocho, vel alio Sacerdote de consensu Ordinarij, nisi tamen adsit aliud legitimum impedimentum.

Quid de prole suscepta in matrimonijs clandestinis, si ea dissolui debeant, sit statuendum. Congregatio Concilij censuit illegitimam esse, nisi iterum contracta sint matrimonia seruata forma Concilij & aliter valide.

Qui clandestine contraxerunt possunt si pariter dissentiant, inuicem se disiungere, licet consummauerunt, & aliquamdiu cohabitauerunt; sed grauiter arbitrio Ordinarij sunt puniendi; sed non inhabiles ad contrahendum cum aliis, nec possunt cogi ad inuicem contrahendum seruata forma Concilij nisi sponsalia per verba de futuro cum iuramento contraxissent, tunc seruandum ius commune.

Præ-

Præsupposito quod rector habeat parochianos in duabus diœcesibus & quidem in vna ipsarum Ecclesia parochialis cum maiori parochianorum parte existat, in altera sit domus rectoris, in qua domo modo ipse, modo eius Capellanus residere consueuit: si alienus Sacerdos absque debita licentia parochianos eius matrimonio coniunxerit, ac propterea in suspensionem inciderit ex Concilio Sess. 24. c. 1. de Reform. Matr. vers. quod si quis parochus; an absolutionem obtinere debeat ab Ordinario in cuius diœcesi habet domum propriam: maximè si parochiani sic coniuncti fuissent eiusdem diœcesis. Congregatio censuit, absolutionem huiusmodi spectare ad Episcopum Forosemproniensem, cuius diœcesis esse dicuntur sponsi sic matrimonio coniuncti, & non ad Episcopum Senogalensem, cuius diœcesanus erat Sacerdos, qui coniunxit.

An sit matrimonium, si duo contrahunt per verba de præsenti proprio parocho præsente, & aliis requisitis non omissis: cui contractui parochus formaliter adhibitus non fuit, sed dum forsan conuiuij, aut confabulationis, aliudue tractandi causa adesset, audit huiusmodi contractum fieri, & postea alter contrahentium velit ab huiusmodi contractu ratione huius defectus resilire. Respondit Congregatio posse nisi alia interueniant, quæ parochum à contrahentibus adhibitum fuisse arguant, qui diceretur adhibitus vt supra, quamuis ex alia causa erat vocatus, dummodo sit adhibitus vt supra, quamuis ex alia causa ad illum actum.

Statuitq; benedictiones.] Petenti an ob difficultatem exigendi id, quod parocho debetur ante benedictionem ex laudabili consuetudine, possint cogi coniuges ad illud deponendum, contra Abb. in c. ad Apost. num. 2. & 4. in fin. Congregatio respondit petitioni indignæ non esse respondendum.

Qui alias quam præsente Parocho.] Verba hæc sunt intelligenda adhuc ad sacerdotium non promoti, nempe quia adhuc non fuerit elapsus annus, qui conceditur sibi à iure ad faciendum se ad illud promoueri, iuxta Text. licet Canon. de Elect. in 6. & ita fuit in Congregatione resolutum & S. D. N. Clemens VIII. approbauit hanc resolutionem.

CAPVT II.

Congregatio Concilij censuit, speciem cognationis spiritualis inter susceptum de sacro fonte baptismatis, & filium filiamve suscipientis esse sublatam Decreto Concilij cap. 2. Sess. 24. *10. Aprilis 1598.*

Congregatio Concilij censuit, eum, qui tanquam testis solummodo interfuit baptismati filij N. neque suscepit, leuauit, vel aliud simile ministerium præstitit, nullam propterea contraxisse cognationem spiritualem, ideo enim N. nisi aliud impedimentum obstiterit, vxorem ducere posse, & in sic contracto matrimonio debere perseuerare. *5. Martij 1597.*

Tarraconensis 29. Septembr. 1593. Congregatio Concilij censuit, cognationem ex confirmatione ortam, quæ dirimat matrimonium postea contractum, contrahi solummodo inter confirmantem, & confirmatum, illiusque Patrem, & Matrem, & tenentes.

4. Decembris 1597. Congregatio Concilij censuit, si tempore Matrimonij contracti inter N. & Martham, in ætate minus legitima, malitia ætatis defectū in Martha suppleuisset, ex eo vtrinq; non consummato ortum esse impedimentum publicæ honestatis iustitiæ, quod fortius vinculum est, quam id, quod prouenit ex sponsalibus de futuro, quod si malitia ætatis defectum non suppleuit, huiusmodi Matrimonium, si modo forma seruata Concilij contractum fuit, resolui in sponsalia de futuro, ex quibus etiam oritur vinculum publicę honestatis iustitię, licet debilius, quam illud, quod inducitur ex Matrimonio ratæ non consummato: itaq; vtroq; casu, vt N. cum sorore Marthæ matrimonium contrahere legitime queat, opus esse Apostolica dispensatione.

21. Maij 1601. Congregatio Concilij censuit, sponsalia per verba de futuro contrahi posse, quandocunque ante contractum matrimonium, per verba de præsenti mutuo contrahentium consensu dissolui, atq; vbi sic dissoluta fuerint, nullum hodie inducere impedimentum.

CAPVT III.

Vbi sponsalia.]Scilicet per verba de futuro, non autem de præsenti: Ita esse intelligendum declarauit Pius V. in quadam Bulla sub data Kal. Iun. 1568. dispositio etiam huius decreti retro trahitur prout supra in præcedenti decreto de cognatione spirituali dictum fuit. Ita declarauit Gregorius XIII. ex voto Congregationis.

Quacumq; ratione valida non erunt.]Si sponsalia soluuntur de cōsensu. Congregatio censuit esse valida.

Præsupposita declaratione per constitutionem Pij V. super hoc decreto censuit Congregatio oriri impedimentum iustitiæ publicæ honestatis ex sponsalibus per verba de præsenti etiam nulliter contractis, omissa forma decreti Concilij Trid. c. 1. huius Sess.

Sponsalia de præsenti ante ætatem etiam vnius secuta carnali copula, non transeunt in matrimonium,

Item Congregatio censuit, ex matrimonio per verba de præsenti, copula non secuta, non oriri affinitatem remanet tamen impedimentum hoc vlterioris gradus ex declaratione Pij V. sub datū Kal. Iulii 1568. & ita etiam fuit decretum per Congregationem 17. Aprilis 1586. & de ordine Sanctissimi præter Cardinales interfuerunt omnes priores ordinum & tres Reuerendissimi.

An ex matrimonio contracto per verba de præsenti non consummato oriatur affinitas vel impedimentum iustitiæ publicæ honestatis.

Con-

Congregatio respondit non esse impedimentum affinitatis, sed impedimentum iustitiæ publicæ honestatis & fortius & maius vinculum, quam impedimentum iustitiæ publicæ honestatis ex sponsalibus de futuro, & hoc Concilij decretum non loquitur de hoc impedimento sed de illo tantum ex sponsalibus de futuro ex quibus gradus istius impedimenti colligitur non intelligi ad primum gradum redactos, sed tantum illos qui contrahunt ex sponsalibus de futuro, vt per Bullam felicis recordat. Pij Quinti, sub datum Romæ.

CAPVT IV.

Congregatio Concilii censuit, affinitatem superuenientem etiam per illicitum coitum dissoluere sponsalia, quæ fuerint contracta de futuro, & peracta pœnitentia, vel parte illius posse incestuosum ab Episcopo dispensari, vt cum alia contrahat. *Anglonen-sis 26. Augusti 1593.*

Congregatio Concilii censuit, scribendum Episcopo, potuisse Ioannem Antonium Oratorem mortua eius prima vxore, accipere in vxorem Ioannam licet fuerit vxor Angeli, qui tertio aut quarto consanguinitatis gradu, coniunctus erat cum Diamante prima vxore Oratoris, cum tantum affinitatis genus sublatum fuerit, ideo declarandum impedimentum huiusmodi hodie non obstare. *Caputa-quensis 16. Decembris 1593.*

Congregatio Concilii censuit, affinitatem ex illicita copula prouenientem restrictam esse ad secundum gradum decret. Concilii ca. 4. Sess. 24. de Reform. Matrim. *19. Decembris 1596.*

Congregatio Concilii censuit, ad dignoscendum, an subsit impedimentum affinitatis prouenientis ex fornicatione, attendendũ esse gradum remotiorem, ideoque quemadmodum inter eos, qui tertio gradu affinitatis ex fornicatione procedentis cõiunguntur matrimonio post concilium, quod huiusmodi impedimentum ad primum & secundum gradum restrinxit, licite contrahitur: ita etiam contrahi potest inter eos, qui simul secundo, & tertio gradibus, huiusmodi affinitatis ex fornicatione inductæ coniunguntur: item censuit omissionem à denuntiatione non reddere matrimonium nullum. *Die 31. Martij 1597.*

In matrimonio contracto inter hæreticum & Catholicum & è conuerso qui essent aliquo gradu cognationis vel affinitatis coniuncti, quamuis pro istorum parte supplicaretur, qui tamen etiam legitimo impedimento cessante Catholicus cum hæretico contrahere non potest, licet contractum valeat, iuxta glossam communiter receptam in c. cum oportet 28. quæst. 1. nullo modo videtur dispensandum, ne huiusmodi exitialibus matrimoniis sedes Apostolica authoretur, quia potius partes Ordinarii sunt, talia matrimonia irrita & nulla declarare & Catholicis matrimonia contrahendi legitimam cum Catholicis licentiam & fauorem impetrare, inuocato auxilio brachii sæcularis.

An ex

An ex clausula illa, ex quauis matrimoniali dispensatione apponi solita, videlicet, dummodo propter hoc mulier rapta non fuerit, possit Ordinarius denegare executionem matrimonij, si rapta tamen à raptore separata nõ fuerit & in loco tuto & libero constituta raptorem habere in virum consentiat, prout requiritur decreto Concilij.

Congregatio censuit, dispensationem esse subreptitiam: ideo Episcopum debere executionem matrimonij denegare.

An Ordinarius possit denegare executionem obtentæ dispensationis, donec raptor decenter Iudicis arbitrio reipsa raptam dotauit, iuxta decretum prædictum. Congregatio Concilij censuit, Episcopum executionem legitimæ dispensationis denegare posse, donec raptor effectualiter raptam decenter dotauerit iuxta præsens decretum Concilij.

CAPVT VII.

CONgregatio censuit, ideo non videri matrimonium nullũ, quia fuerunt prætermissa ea, de quibus in hoc decreto.

CAPVT VIII.

IV*dices sæculares.*] Non possunt inhibere Iudicibus Ecclesiasticis, vt seruetur forma trium admonitionum.

Decretum de eijciendis mulieribus, non intelligitur de viris.

CAPVT X.

PRæterea ab aduentu D. N. Iesu Christi, vsque ad diem Epiphaniç, & à feria quarta cinerum, vsque ad octauam Pascatis, conuiuia nuptiarum, solemnitates, traductiones ad domum & carnalem copulam decret. Conc. primo cap. Sess. 24. de Reform. Matrim. prohiberi, sed matrimonium coram Parocho, & testibus, eo tempore contrahi posse.

Sess. 24. De Reformat.

CAPVT I.

19. Decembris 1596. CONgregatio Concilij censuit, Commendatarios Abbatiæ curam iurisdictionalem tantum, non autem Sacramentalem habentes, nullo Concilij decreto ad residentiam adstringi, neque si non resideant pœnis ab eo in non residentes constitutis arceri.

Ianuarij 1597. Congregatio Concilij censuit, Regulares in Ecclesijs suorum ordinum prædicare volentes, non teneri ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantum à suis superioribus de vita, moribus, & scientia examinari, & approbari debere, ac ab eis habere licentiam, & cum ea se per-

ſe perſonaliter coram Epiſcopo præſentare, ab eoque petere benedictionem, tametſi eam minime obtinuerunt.

CAPVT II.

COngregatio Concilij cenſuit, Regulares, qui ſubduntur Capitulis generalibus, non poſſe cogi ab Epiſcopo ad intereſſendum Synodo, niſi tantum in caſu expreſſo *cap. 2. Seſſ. 24. De Reform.* *26. Augusti 1594.*

Congregatio Concilij cenſuit, electionem Synodi Prouincialis factam à prædeceſſore, ligare etiam ſucceſſorem. *6. Aprilis 1595.*

item non teneri venire ad Conc. Prouinciale, alios exemptos, quã eos, qui de iure, vel conſuetudine intereſſe debent: ſed Capitula Eccleſiarum Cathedralium particulariter eſſe inuitanda. *19. Aprilis 1596.*

Præterea ad obſeruationem decretorum Concilij Prouincialis omnes eſſe obligatos, qui Epiſcopali iuriſdictioni ſubduntur, atque item exemptos in caſibus, in quibus à iure communi, & Concilij decretis ſpecialiter Epiſcopis, aut Concilio Prouinciali in ipſos poteſtas tributa eſt, contra inobedientes autem iuris remediis eſſe procedendum.

Item Abbates Commendatarios Capitulorum deputatos, vocem duntaxat conſultiuam in Concilio Prouinciali habere: Epiſcoporum vero Procuratores poſſe etiam deciſiuam habere ſi Concilio Prouinciali placuerit, cæterum Laicos, qui inuitati ad Synodum Prouincialem intereſſe poſſunt, in ea votum duntaxat conſultiuorum habere.

Congregatio Concilii cenſuit, capitula collegiatarum, quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentia ad Synodum Prouincialem eſſe vocanda. *19. Decembris 1596.*

CAPVT III.

COngregatio Concilij cenſuit, obtinentem legitimè præbendam & Parochialem ante Concilium, poſſe poſt Concilium vtramque beneficium retinere, dummodo in Parochiali reſideat. *28. Aprilis 1594.*

Hoc caput dum de ſubminiſtrandis victualibus diſponit, non habere locum in viſitatione Cathedralis Eccleſiæ cenſuit Congregatio.

Congregatio cenſuit, munera nulla poſſe accipere, ſed victualia tantum, vel eorum loco procuratorium ſi viſitati ita elegerint. Congregatio cenſuit, nullum certum tempus à Concilio fuiſſe præſcriptum intra quod teneatur Epiſcopus ſuam viſitationem concludere, ſed relictum eius arbitrio, quod tamen debet eſſe moderatum & diſcretum.

Epiſcopo ſibi petente declarari, quem ordinem debeat habere Epiſcopus cum ſuo Capitulo, an cum Notario vel ſine, vel cum iuramento, ne detur occaſio litibus & ſumptibus. Congregatio reſpon-

dit

dit seruandum esse eum ordinem quem constituit decretum Concilij Sess. 6. cap. 4. & Sess. 21. cap. 6. Si modo Capitulum sit exemptum ab Ordinario quod si illud subiectum sit, tunc seruandum ordinem positum præsenti cap. vbi de Notario & dispositionibus, & de actis expresse dispositum est.

An Episcopus constituere possit suum Archidiaconum ad visitationem expediendam, & præscribere comitatum & equitatum ne oneri sit Ecclesijs, quas visitauerit. Congregatio respondit posse.

Congregatio censuit, licuisse Archiepiscopo Tranensi in actu visitationis Ecclesiæ Sancti Iacobi Ecclesiæ exemptæ exquirere ab illius Ecclesiæ clericis titulos beneficiorum & dimissorias, quarum virtute fuerint ordinati, nisi aliter idem Archiepiscopus exquisierit & viderit, posse item compellere ad exhibendas huiusmodi dimissorias & titulos.

Pensionarius non tenetur contribuere pro mercede concionatoris, præsertim vbi est consuetudo, quod populus talem impensam facere soleat.

Pensionarij nulla ex parte contribuere debent pro mercede quæ prædicatoribus soluitur.

Decretum Clementis II. de sepult. de hora prædicandi quod regulares possint prædicare populo verbum Dei, hora illa dumtaxat excepta, in qua locorum Prælati voluerint vel coram se facere solemniter prædicare. S. D. N. respondit non esse in vsu.

An vigore huius cap. teneatur Ordinarius prohibere regularibus, ne in Ecclesiis suorum Ordinum prædicent, causam allegare, aut iustificare, & quæ legitima censeatur. Congregatio censuit, non teneri.

CAPVT IV.

11. Iunij 1596. Congregatio Concilij censuit, esse in electione Episcopi vel deputare in sua Cathedrali Prædicatorem, etiam quod populus illum ab immemorabili tempore eligere consueuisset, vel præteritam nominationem ipsi populo relinquere, ita vt si Episcopus Prædicatorem eligat, populum ad Eleemosynas Prædicatori erogandas non compellat, verum si populum prædictum facultate eligendi Prædicatorem vti permiserit, tunc populum ad solitas Eleemosynas præstandas Episcopus cogere poterit.

Die 4. Septembris 1597. Congregatio Concilii censuit, in alijs Ecclesijs quam Cathedralibus non esse sublatam consuetudinem immemorabilem præsentandi, vel nominandi pro eis Prædicatorem Episcopo.

CAPVT

CAPVT VI.

Congregatio Concilij censuit eos, qui non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, & in Cathedralibus vel Collegiatis Ecclesiis beneficia obtinent, proprie comprehendi Decreto eiusdem Concilij cap. 6. Sess. 24. vers. qui vero. *Nullius 18. Augusti, 1599.*

Absolutus vel dispensatus à proprio Episcopo in materia delicti perpetrati coram duobus vel tribus testibus, quod tamen non fuit notorium non est tutus in conscientia, quia Concilium vtitur verbo *occulti*, quod proprie loquendo dicitur quod probari non potest, Abb. in c. vestra de cohabit. Cleric. eo quod duo testes probare possunt & verba Concilij secundum proprietatem sunt accipienda.

Idem respondit de illis qui occasione dictorum occultorum ab officio inquisiti, sed quia non potuerunt delicta probari, rei ipsi nõ fuerunt absoluti nec definitiuè nec alio modo, sed simpliciter dimissi recepta promissione de se præsentando: non posse istos vti huius canonis beneficio, quia causa fuit deducta ad forum contentiosum, sicq; sufficit sola deductio, quidquid inde sequitur.

Item Congregatio censuit, si is clericus peruenit iam ad ætatem legitimam, posse Episcopum cum illo dispensare tam super irregularitate, quam super suspensione ex delicto tamen occulto prouenienti, quia se fecit promoueri non in ætate legitima, si necdum ad legitimam ætatem peruenit Clericus Episcopum non posse, sed petendam absolutionem à Sede Apostolica.

CAPVT VIII.

Congregatio Concilij censuit, Pœnitentiarium dum confessiones audit, in Ecclesia censeri præsentem, etiam in processionibus, & orationibus. *Giennensis 4. Septembris 1591.*

Congregatio Concilij censuit, institutionem officij pœnitentiarij ad solum Episcopum absq; consensu Capituli pertinere, collationem autem præbendæ pœnitentiariæ vnitæ ab illo fieri debere. *23. Iunij 1594.*

Congregatio Concilij censuit, pœnitentiarium ad præscriptum Concilij institutum ante vacationem prębendę ei officio vnitæ, neq; vocem in Capitulo, neq; in choro sibi vendicare posse, minusq; habendum interim esse pro Canonico, præbendam autem ipsi officio vniendam integram, atq; Canonicalem esse debere. *31. Maij 1596.*

Congregatio Concilij censuit, si collatio sit communis inter Episcopum, & Capitulum, & vacatio præbendæ pœnitentiarij contingat in quatuor mensibus inferiorum collatorum, electionem personæ pœnitentiarii ad Episcopum, & Capitulum simul, quemadmodum ante Concilium, pertinere. *Ianuarij 1597.*

Congregatio Concilii censuit, pœnitentiarium non posse absol- *17. Iulij*

uere à casibus Episcopo reseruatis, nisi Episcopus ipse hanc ei tribuerit facultatem.

1. Martij 1598. Congregatio Concilij censuit, & declarauit, pœnitentiarium ab Episcopo ad præscriptum Concilij institutum teneri officium exercere, etiam ante vacationem præbendæ ipsi officio vnitæ.

12. Februarij 1601. Congregatio Concilij censuit, tam Theologi, quam Pœnitentiarij præbendam, etiam postquam est effectum sortita, non subiacere optioni.

7. Iunij 1601. In Cathedrali Vercellensi sunt 24. Canonici, quorum duodecim ex designatione Episcopi sunt Sacerdotes, sex Diaconi, & alij sex subdiaconi.

Ex consuetudine illius Ecclesiæ Canonici habent duplicem optionem, alteram Præbendæ temporalis. Nam Canonicus retento titulo optat Præbendam temporalem vacantem alteram tituli. Nam inferioris ordinis Canonici optant titulos ordinis superioris, & ita Diaconus potest optare titulum sacerdotalem Canonici Sacerdotis defuncti.

Fuit dubitatum an præbenda pœnitentiarij defuncti possit optari, & Congregatio respondit non posse.

Nunc quæritur, an ordo Sacerdotalis, cuius erat Pœnitentiarius, possit optari à Canonico ordinis inferioris, adeo, vt præbenda Pœnitentiarij debeat postea obtineri à Canonico ordinis inferioris.

Congregatio Concilii censuit, non posse.

In omnibus Cathedralibus.] Congregatio censuit, hoc decretum intelligi tantum de Cathedralibus, & in alijs Ecclesijs Collegiatis non habere locum. Item Pœnitentiarium teneri confessiones audire in Ecclesia, aliàs priuari posse.

Congregatio Concilij censuit, defectum ætatis 40 annorum non obstare vbi alias aptior pro loci qualitate non reperitur.

Præsupposito iuxta decisionem Congregationis alias editam, posse Canonicum ex consuetudine Ecclesiæ in eadem obtinere dignitatem, an obtinens Canonicatum, cui post Concilium iniunctum est munus pœnitentiarij possit vigore dictæ consuetudinis obtinere etiã dignitatem in eadem Ecclesia: Congregatio censuit, non posse.

CAPVT IX.

4. Decembris 1597. Congregatio Concilij censuit sæpius, Ecclesias seculares nullius Diœceseos, quantumcumque exemptas, & sedi Apostolicæ immediatè subiectas, earumque Prælatum secularem habentem in eas iurisdictionem quasi Episcopalem, posse ab Episcopo, cuius Cathedralis Ecclesia est proximior, visitari vigore decreti *capitis noni, Sess. 24.*

Congregatio Concilij censuit, Episcopum legitime impeditum posse ex facultate sibi à Conc. Trid. tradita in hoc c. 9. Sess. 24. Ecclesias quæ nullius diœcesis sunt, per suum Vicarium generalem visitare.

CAPVT X.

IN eadem materia correctionis vbi Episcopus etiam sine processu & sine scriptis carcerat subditos & diu tenet carceratos, potest Metropolitanus cognoscere de prætenso excessu in corrigendo, si carcerati appellauerint ad eum; & dummodo interim non impediatur aut suspendat executionem eorum quæ ab Ordinario decreta fuerunt, vt hic & Sess. 22. c. 1.

Fuit dubitatum an Episcopus visitans possit allegari suspectus, & fuit resolutum die 6. Octobris 1588. quod non possit, si voluerit visitare ad correctionem & non compilato processu, quo casu non potest infligere pœnam ordinariam: Sed si voluerit visitare compilato processu & imponere pœnam ordinariam fuit dictum quod sicut in isto casu dabatur appellatio de iure, ita etiam poterat allegari suspectus, nam c. istud non habet locum in tali casu, nempe quando non compilato processu & ad pœnam ordinariam Episcop. procedebat.

CAPVT XII.

COngregatio Concilij censuit, scribendum ad nuntium Hispaniarum, ei, qui professionem fidei non emisit, possessionem non suffragari, quo ad fructus faciendos suos tantum, quoad cæteros autem effectus commodo possessionis, & cæteris iuribus, si quæ habet non priuari. *2. Septembris 1591.*

Congregatio Concilij censuit, non licere Capitulo aliquo prætextu distributiones quotidianas donare, aut remittere alicui, qui ab Ecclesiæ seruitio abfuerit, quin imo eum, qui illas receperit, teneri ad earum restitutionem, nec illas suas facere posse. *Oxoniensis 12. Nouembris 1592.*

Congregatio Concilij censuit, statutum excludens à perceptione fructuum, & distributionum quotidianarum eos Canonicos, qui nouem menses integros Ecclesiæ non inseruierint, non habere locum quo ad Canonicum, per quem non stetit, quo minus toto requisito tempore inseruierit. *Sarzanensis 6. Iulij 1592.*

Congregatio Concilij censuit, cap. 12. Sess. 24. in ea parte, in qua dicitur, quod omnes Canonicatus debeant habere annexum ordinem Presbyteratus, Diaconatus, vel Subdiaconatus, non comprehendere Canonicatum iurispatronatus laicorum, ante Concilium fundatum, in cuius fundationis limine fuerit appositum pactum, quod descendentes à fundatore possent dictum Canonicatum obtinere, licet non sint sacerdotes, neq; in sacris ordinibus constituti, sed tantum simplices Clerici, donec deuenerint ad ordinem sacerdotalem. Ideo in hanc sententiam erunt dandæ literæ ad Vicarium Placentini, coram quo casus hic contingit. *Placentinensis 29. Nouembr. 1592.*

1. Februa-rij 1593. Congregatio Concilii censuit, neq; Episcopum, neq; Capitulum debere exigere rationem redditionis administrationis, tempore quo recitantur horæ Canonicæ, & diuinæ celebrantur.

Calag. 19. Iulij 1593. Congregatio Concilij censuit, minime potuisse Episcopum statuere, vt Decanus primam obtinens dignitatem in Ecclesia Collegiata sanctæ Mariæ, teneatur contra consuetudinem dictæ Ecclesiæ inseruire in Diaconi officio sacerdoti celebranti, nisi Decanus vltra dignitatem Decanatus obtineret in eadem Ecclesia etiam præbendam onus hoc canendi Euangelium annexum habentem: tunc enim ad onus prædictum etiam subeundum cogendum fore.

28. Aprilis 1594. Congregatio Concilij censuit, in obtinente dignitatem nullam habentem principaliter curam animarum, sed tamen per vnionem Parochialium, quæ ipsi dignitati accessoriæ sunt vnitæ, non requiri, vt attigerit vigesimum quintum annum.

25. Octobr. 1594. Congregatio Concilii censuit, quod si quis indebite coniectus fuerit in carcerem, vtique distributiones quotidianæ ei debeantur: pariter censuit, quod fructus massæ grossæ tamdiu debeantur, quamdiu per sententiam non constiterit, iuste illum in carcere detineri.

23. April. 1595. Congregatio Concilij censuit, prouiso de dignitate, vel Canonicatu, qui fidei professionem non emisit, possessionem ad fructus faciendos suos minime suffragari.

18. Apr. 1595. Congregatio Concilii censuit, docentes Ius Canonicum in publica vniuersitate, priuilegijs de percipiendis in absentia suarum præbendarum fructibus gaudere, & potiri, quamuis præbendæ, quas obtinent, sitæ sint in Cathedrali eiusdem ciuitatis, in qua publici lectoris munere funguntur.

2. Iunij 1595. Congregatio Concilij censuit, duos ex Canonicis, qui inseruientes Episcopo à chori seruitio absunt, lucrari quidem fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas.

8. Iunij 1595. Congregatio Concilij censuit, à mandato de residendo in visitatione edicto non dari appellationem ad effectum suspensiuum, sed deuolutiuum tantum.

27. Aprilis 1595. Congregatio Concilij censuit, illa verba Concilij, quæ habentur in *cap. 12. Sess. 24.* eiusdem Concilij, videlicet possessio eis non suffragetur, intelligenda esse, quo ad fructus percipiendos, & faciendos suos, ideoq; omissionem professionis fidei non priuare Canonicum supra narratis possessionis effectibus, sed ipsum, & vocem in Capitulo, & ius procedendi à die adeptæ possessionis habere, nisi aliud obstet, quamuis professionem fidei minime emiserit.

13. Septem. 1595. Congregatio Concilij censuit, Canonicum absentem studiorum caussa percipere quidem fructus præbendæ, non aũt distributiones quotidianas, quod si in huiusmodi distributionibus omnes Capituli redditus consistant, percipere etiã distributiones demta tertia parte,

quæ

quæ inseruientibus accrescit, nullo autem casu debere ipsum Canonicum percipere distributiones missis, aut defunctorum anniuersarijs applicatas.

Congregatio Concilij censuit, Canonicos Episcopum in visitatione comitantes, percipere quidem debere fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas in illis Ecclesijs, in quibus fructus præbendæ sunt distincti à quotidianis distributionibus, vniuersi Capituli redditus constent percipere debere ipsas distributiones dimissa tertia parte, quæ inseruientibus accrescit, verum huiusmodi dictis de caussis absentes nullo modo posse percipere eleemosynam pro anniuersarijs vel missis relictam, aut elargitam, nisi ipsi Ecclesiæ per se seruitium præstiterint. *5. Decembris 1596.*

Congregatio Concilij censuit, Canonicum in publica vniuersitate sacram scripturam legentem debere vtique, etiamsi non resideat, percipere fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas, quod si omnes redditus Capituli huiusmodi distributionibus constent, debere percipere distributiones, dimissa altera ex tribus partibus, quæ inseruientibus accrescit. *27. Febr. 1597.*

Congregatio Concilij censuit, nullam requiri Episcopi licentiam, vt Canonici tribus mensibus præmissis à residentia abesse possint. *9. Martij 1597.*

Congregatio Concilij censuit, decret. cap. 12. versiculo distributiones, Sessione 24. sublatam esse consuetudinem percipiendi distributiones in absentia, etiam immemorabilem. *1. Iulij 1597.*

Non licere Canonicis prætextu immemorabilis consuetudinis vltra tres menses quotannis ab ecclesia abesse, neque eo trimestri tempore posse absentes distributiones quotidianas percipere, quippe quod huiusmodi immemorabilis consuetudo vtroque casu sublata est decret. cap. 12. Sess. 24. *17. Iulij 1597.*

Congregatio Concilij censuit, ad obtinendum in Cathedrali Canonicatum, cui est annexus ordo Subdiaconatus, sufficere, quem esse constitutum in tali ætate, vt intra annum possit promoueri ad Subdiaconatum. *18. Deceb. 1597.*

Congregatio Concilij censuit, distributionem Ordinum in Ecclesia Cathedrali, non adhibito Capituli consilio, quemadmodum Concilium mandat decret. *cap. 12. Sess. 24.* esse nullam. *2. Ianuar. 1598.*

Congregatio Concilij censuit, minime esse necesse, Archidiaconos, qui cura animarum omníque prorsus iurisdictione carent, nulsque ex Archidiaconatu fructus percipiunt, esse præditos qualitatibus, quæ habentur ex c. 12. vers. Archidiaconi, Sess. 24. *10. Aprilis 1598.*

Congregatio Concilij censuit, Canonicum tribus mensibus permissis ab Ecclesia abesse volentem, minime teneri petere vel obtinere licentiam ab Episcopo, cæterum quota pars Canonicorum ab Ecclesia eodem tempore possit abesse, ne debito seruitio ipsa Ecclesia destituatur, Episcopi iurisdictionem atque arbitrium esse. *Nullius die 5. Iulij 1599.*

Comensis 5. Iulij 1599. Congregatio Concilij iam pridem declarauit, Canonicos collegiatarum Ecclesiarum etiam in oppidis non insignibus exsistentium teneri ad residentiam, nisi essent collegiatæ Rurales prorsus destitutæ, aut in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitum esset residere, & quarum Canonicatus ea essent fructuum tenuitate, vt qui eos obtinuerint, nec ex eis ali possint, nec aliunde habeant vnde commode viuant.

Vltima, Ianuarij 1601. Congregatio Concilij censuit, Episcopum priuilegio sacris Canonibus concesso posse vti opera duorum Canonicorum, eosque dum illi inseruient debere percipere fructus præbendę, amissis distributionibus quotidianis, si distributiones quotidianæ semotæ sint à fructibus præbendæ. Quod si omnes fructus in quotidianis distributionibus constent, debere percipere earum duas partes amissa tertia, quæ accrescit inseruientibus.

12. Febr. 1601. Congregatio Concilij censuit, ad obtinendam Parochialem oportere eum, cui confertur, attingere vigesimum quintum annum, atque intra annum à die collationis debere ipsum ad Presbyteratus ordinem se facere promoueri; quemadmodum expresse cauetur constitutione Gregorij Decimi in generali Lugdunensi Concilio edita, cui inhæret Tridentinum Concilium Decreto, cap. 3. Seſſ. 7.

Fructuum.] De omnibus fructibus tam præbendæ quam residentiæ Canonici missi ab ipsis Episcopis ad limina Apostolorum eorum nomine, vel comitantes ipsos Episcopos ad eadem limina lucrantur distributiones ex Decreto S. D. N. Sixti V.

Congregatio censuit, non posse confici ex horis, quibus Canonici residentes absunt à choro, dies, vt ex diebus & horis confici possunt menses absentiæ, de quibus in hoc Decreto, neque ad constituendum seruitium nouem mensium, colligendas esse punctaturos, quasi ij qui nouem partes punctaturarum ex duodecim quæ ex seruitio totius anni conflantur deseruiendo tulerint, seruitio nouem mensium debito satisfecerint, sed ipsos dies residentiæ & seruitij siue continui siue interpellati numerandos esse, vt compleant numerum dictorum nouem mensium. Et Capellani deseruientes capellis mercenarijs licitè gaudeant Eleemosynis tempore infirmitatis.

CAPVT XIII.

Nullius 29. Aprilis 1593. Congregatio Concilij censuit, cap. 13. Seſſ. 24. dum prohibet Parochiales posse vniri Monasterijs, intelligendum esse de Parochialibus, quę actu, non autem de illis, quæ habitu tantum supra hominum memoriam Parochiales exsistunt.

30. Martij 1594. Congregatio Concilij censuit, valorem centum Ducatorum, qui ex decreto *c. 13. Seſſ. 24. de Reform.* debent remanere Rectori Parochia-

rochialis Ecclesiæ, quæ pensione grauatur, esse intelligenda iuxta morem cuiusque regionis.

Congregatio Concilij censuit, non posse ab ordinarijs fieri vniones Parochialium Ecclesiarum, obstantibus Collegijs secularium, seu Regularium personarum, obstan. Decret. eiusdem Concilij cap. 13. Sessio 24. de Reformat. & si factæ fuerint, nullas esse vniones, &c. *18. Martij 1598.*

Parochiales.] Quæ actu, non autem quæ habitu tantum parochiales existent, ita enim Congregatio Concilij censuit.

CAPVT XIV.

INterponatur.] Neque hoc Decreto neque Bulla Pij Quinti super hac eadem re edita comprehenduntur statuta Ecclesiastica deseruiendi per annum, vel aliquod tempus & nihil percipiendi interim de massa grossa nisi peracto integro Decreto seruitio, idque post obitum hæredibus deberi, cum potius sit differre quam auferre.

Vt laudabiles.] Sed non censentur laudabiles, quæ sunt pro instauratione vel reparatione mensæ capitularis, cederent tamen in vtilitatem Capitularium singulorum, sed si exstat talis consuetudo, vt fructus, puta cuiuslibet præstimonij dimidiandi, postquam vacauit, cederent in vtilitatem mensæ Capitularis, talis vtique consuetudo per hoc decretum non est sublata.

Et ita censuit Congregatio in vna Burgensi.

Item censuit Congregatio in vna Paleatina consuetudinem, qua id quod à recepto in Canonicum soluebatur, conuertatur in reparationem & instaurationem molendinorum mensæ Capitularis etiam ab hoc Decreto reprobatam.

CAPVT XV.

COngregatio Concilij censuit, verba illa, *liceat Episcopis cum consensu Capituli*, contenta in cap. 15. Sess. 24. esse intelligenda de consensu Capituli illius Ecclesiæ, in qua fit reductio Præbendarum. *Mediolanensis 4. Decembris 1592.*

Distributiones quotidianæ.] Idem licere censuit Congregatio, quando nullæ sunt distributiones & præbendæ tenues vel è contra; sic etiam vt huiusmodi vnio iuxta formam præscriptam fieri possit pro distributionibus quotidianis, dummodo tenues sunt præbendæ; Secus seruandum esse decretum, Sess. 21. cap. 3.

Congregatio censuit, proposito quod dignitas Archidiaconatus non habeat votum in Capitulo, nec redditus ex mensa Capitulari, sed duntaxat stallum in choro, non licere Episcopo per vnionem cuiuscunque beneficij simplicis illius tenuitati prouidere.

Liceat Episcopis.] Capitulum sede Episcopali vacante non potest supprimere quodcunque beneficium & sibi vnire.

Hoc decretum non habet locum in suppressionibus ad tempus sed perpetuis.

Hoc decretum locum non habet, si solitæ distributiones sunt tenues, tunc Episcopus duntaxat vti potest remedio c.3. Sess.21.

CAPVT XVI.

Panormitana 31. Apr. 1592. Congregatio Concilij censuit, ex Decreto Concilij cap. 16. Sess. 24. à Capitulo sede vacante vnum tantum Vicarium esse eligendum, cæterum non esse eo Decreto sublatam consuetudinem duos, aut plures eligendi, præsertim immemorabilem.

14. Febr. 1594. Congregatio Concilij censuit, exsistentibus Doctoribus in Capitulo, necessario vnum ex illis in Vicarium esse eligendum, alioquin deputationem ad Metropolitanum deuolui.

28. April. 1594. Congregatio Concilij censuit, Capitulum ad libitum posse amouere Vicarium, alias per ipsum electum, & confirmatum, tenerique intra octo dies alium constituere, alioquin deuolui ius deputandi Vicarium ad Metropolitanum, ac si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, ad antiquiorem Episcopum.

9. Septembris 1594. Congregatio Concilij censuit, non esse de necessitate, vt Vicarius eligatur de gremio Capituli, cæteris tamen paribus præferendum esse Capitularem, & exsistentibus Doctoribus, vel Licentiatis in iure Canonico eligendum in Vicarium Doctorem, siue Licentiatum in ipso iure Canonico, alias sufficere vt eligatur, qui quantum fieri possit, idoneus sit.

12. Nouēbris 1594. Congregatio Concilij censuit, emolumenta tempore vacationis sedis Episcopalis obuenientia ex iurisdictione & sigillo, aut alias vndecunque quæ ad Episcopum Ecclesia non vacante pertinuissent, ad Capitulum minime spectare, nisi ex Apostolico priuilegio illi concessa fuissent, sed deberefuturo Episcopo reseruari, ex his tamen emolumentis deducendum esse rationabile salarium Vicario constituendum, & persoluendum, quod si ex priuilegio Apostolico Capitulo competerent, non posse Canonicos, si Regulares sint, & tria vota emiserint, inter se illa diuidere.

8. Aprilis 1595. Congregatio Concilij censuit, Episcopum per se rationem administrationis officij gesti à Vicario Capituli, sede vacante constituto, exigere, atque alicuius delicti compertum punire auctoritate sibi tributa decreto Conc. 16. Sess.24.

22. 1599. Congregatio Concilij censuit, licere Vicario Capituli sede vacante instituere præsentatum à patronis.

Octo dies.] Capitulum ad libitum potest amouere Vicarium alias per Episcopum electum, aut confirmatum, dummodo intra octo dies alium constituat, alioquin deuoluit ius deputandi Vicarium ad Metropolitanum.

Con-

Congregatio censuit Episcopum in Capitulo exemto si velit rationem exigere ab Officialibus ex gremio Capituli deputatis sede vacante, eorum officij & administrationis, non teneri procedere cum adiunctis ex forma, c.6. Sess.25. nisi vellet criminaliter ad eorum punitionem & correctionem procedere.

Censuit Congregatio facta electione Officialium non posse ad libitum eos reuocare & nouos constituere, nisi vel OEconomum vel illos Officiales quos etiam viuente Episcopo Capitulum possit deputare.

Item Capitulum sede vacante potest facta mentione Vicarij vel aliorum Officialium illos cogere ad reddendam rationem administrationis, eosque pro culpa punire, non tamen impedire futurum Episcopum, quin ex hoc Decreto ab eisdem exigat rationes actionum, quas sede vacante fecerint & eos punire, etiamsi à Capitulo fuerint absoluti.

CAPVT XVII.

Congregatio Concilij censuit, consuetudine permittenti, vt in eadem Ecclesia dignitas cum Canonicatu per eundem obtineri, & retineri possit, non censeri derogatum ex decreto Concilij Tridentini *cap.17. Sess.24. de Reform.* vbi disponitur habenti beneficium competens, non posse conferri alterum. *13. Ianuarij 1594.*

Congregatio censuit, quod si habenti vnum beneficium sufficiens, aliud sufficiens ab Episcopo fuerit collatum, habita pacifica possessione secundi, vacat primum sufficiens. *28. Ianuarij 1594.*

Congregatio Concilij censuit, obtinenti Canonicatum, cui post Concilium munus sit iniunctum Pœnitentiarij, non posse in eadem Ecclesia vna cum dicto Canonicatu obtinere dignitatem, in vim consuetudinis Ecclesiæ permittentis Canonicum posse retinere Canonicatum cum dignitate. *27. Martij 1594.*

Congregatio Concilij censuit, qui dispensatus est ad beneficia, dummodo plura simul non sint, non posse obtinere plura, quam vnum, quamuis illud ad vitam obtinentis honeste sustentandam non sufficeret. *1. Iulij 1595.*

Congregatio Concilij censuit, Episcopum habenti, vnũ simplex beneficium, quod non sufficiat ad eius sustentationem, posse ad eius simile conferre, sed non posse plura simplicia, vsque ad eius sufficientem sustentationem eidem conferre. *11. Iulij 1596.*

Congregatio Concilij censuit, obtinentem beneficium simplex ad sui sustentationem sufficiens, posse quidem institui ad aliud simplex beneficium itidem sufficiens in eadem Ecclesia, in qua primum exsistens, sed adepta pacifica possessione secundi vacare primum. *28. Februarij 1598.*

Nominatus à Rege Galliæ ad Episcopatum Mallunensem vacantem per obitum, petitum expediri vna cum retentatione duorum monasteriorum, quæ in commendam obtinet vt detur retentio, quia istæ commendæ in Gallia nullam nunc curam, nullamq; iurisdictionem habent aut exercent. S. D. N. putauit compatibiles cum Episcopatu.

CAPVT XVIII.

Foresem proniensis 19. Aug. 1591.

Congregatio Concilij censuit, licuisse Episcopo secundum ea, quæ proponuntur eligere ex duobus inhabilibus inhabilem, quamuis vnum duntaxat suffragium examinatorum tulerit, illum tamen amplius erudiri curabit Episcopus.

Vrbinatẽsis 4. Maij 1592.

Congregatio Concilij censuit, à reprobatione Examinatorum dari appellationem ad effectum deuolutiuum à die scientiæ.

Nullius 29. Ianuarij 1593.

Congregatio Concilij censuit, verba illa, *ab alio* posita in cap. 18. Sess. 24. de Reform. vers. cum vero, &c. intelligenda esse de inferiori collatore.

Saonensis 1. Februarij 1593.

Congregatio Concilij censuit, examinatores synodales durare, donec alij in synodo deputati fuerint, verum si anno elapso aliqui ex eis mortui fuerunt, officium omnium expirare.

Montisregalis 6. Augusti 1593.

Congregatio Concilij censuit, etiam in iure patronatus, quod pro duabus partibus pertinet ad laicos, & pro vna ad Ecclesiasticos, seruandum esse concursum ex Decreto cap. 18. Sess. 24.

Congregatio censuit illum, qui termino elapso comparuit, minime esse admittendum ad concursum Parochialis.

6. Augusti 1593.

Congregatio Concilij censuit, examinatores minime quidq; etiam post examen accipere posse.

Ciuitatẽsis 26. Augusti 1593. 11. Ianuarij 1594.

Congregatio Concilij censuit, ad patronum parochialis Ecclesię, quæ Iuris patronatus Ecclesiastici sit, si institutio ad Episcopum pertineat, spectare, eligere digniorem inter probatos ab examinatoribus Synodalibus: si autem institutio non ad Episcopum, sed ad alium spectet, debere Episcopum eligere digniorem, & hunc teneri ipsum Patronum præsentare.

28. Aprilis 1594.

Congregatio Concilij censuit, Vicarios perpetuos in Parochialibus Capitulo vnitis, non esse præuio concursu instituendos.

28. Aprilis 1594.

Congregatio Concilij censuit, si institutio ad Parochiales Ecclesias Iurispatronatus Ecclesiastici facienda sit à summo Pontifice, ius eligendi digniorem ex approbatis ab examinatoribus Synodalibus spectare ad Episcopum, sicuti pari modo electio spectat ad eundem Episcopum quando ab eodem Pontifice collatio Parochialium facienda sit.

14. Iulij 1594.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse occurrente vacatione beneficij curati, vocare & admittere ad concursum possidentem aliud beneficium curatum, sed nõ potest sine concursu, & beneficium,

ficium, quod possidet, obtinuerit ille per concursum, & postquam vacauerit primum beneficium per adeptam possessionem pacificam alterius curati, poterit Episcopus iterum ponere edicta pro cõcursu.

Congregatio Concilij censuit, inferiorem Episcopo, qui omnimodam iurisdictionem habeat Episcopalem, nec alicui subdatur, & sit immediatè subiectus Sedi Apostolicæ, nullius Diœceseos proprium habeat territorium, habeatq; ius congregandi Synodum, & legitime constet illam congregasse, & delegisse examinatores, vtiq; posse concursum instituere, examinare, & approbare, & Oeconomos, ac Vicarios deputare, omniaq; alia agere, quæ *c.18. sess.24. de reform.* continentur. *5. Decemb. 1594.*

Congregatio Concilij censuit, quod si plures fuerint præsentati super parochiali de Iure patronatus Laicorum existente, requiratur examen per concursum inter eos præsentatos tantum, vt ex his, qui peracto examine idonei ab examinatoribus Synodalibus renuntiati fuerint, Episcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudicauerit, atque illum, & non alterum instituat. *Die 16. Ianuar. 1595.*

Congregatio Concilij censuit, in collatione Canonicatus, quamuis ei vnita sit parochialis, non oportere obseruari formam examinis per concursum. *30. Ianu. 1596.*

Congregatio Concilij censuit, si ex duobus concurrentibus ad Parochialem vacantem, & à tribus examinatoribus Synodalibus examinatis, alter eorum ab omnibus tribus fuerit approbatus, alter vero ab vno approbatus, & à duobus reprobatus, debere vtiq; Episcopum tanquam magis idoneum eligere illum, quo omnia suffragia pro se tulisse proponitur, itaque in hunc modum ad electionem procedentem, atq; approbato petenti acta omnia ab ipso Episcopo esse exhibenda. *18. Apr. 1595.*

Congregatio Concilij censuit, Decretum cap. 18. Sess. 24. de Reform. vers. si vero iurispatronatus, non habere locum aduersus Parochialis institutionem, vel fundationem vestigare præsentati idoneitatem si præscripta fuerit, eam vtiq; omnino esse obseruandã, ceterum iuspatronatus debet hoc casu ab ordinario examinari, & approbari citra concursum, quamuis lex fundationis repugnaret. *Die 6. April. 1598.*

Congregatio Concilij censuit, examinatores synodales debere renuntiare quotquot idoneos repererint ad vacantem Parochialem Ecclesiam gubernandam, sed ad Episcopum, non autem ad eosdem examinatores pertinere, iudicare, quis inter eos sit magis idoneus. *5. April. 1598.*

Congregatio Concilij censuit, non pertinere ad examinatores, sed solum Episcopum, iudicare, quis ex cõcurrentibus ad Parochialem vacantem sit magis idoneus. *Conchẽsis 1599.*

Congregatio Concilij censuit, beneficia curata iurispatronatus Ecclesiastici esse conferenda præuio concursu, ad eumque omnes, qui concurrunt esse admittendos, tametsi à Patronis non fuerint nominati, ideoq; appellationem præsentatorũ ab ipsis Patronis Eccle- *22. April. 1599.*

siasticis prætendentium alios ad concursum admitti non debere, concursum, dummodo alias legitime constitutus, & habitus fuerit, impedire non potuisse.

29. Iun. 1600. Congregatio Concilij censuit, inter plures à Patrono ad Parochialem iuris patronatus laicorum cumulatiuè præsentatos, obseruandam esse formam examinis per concursum.

29. Iun. 1600. Congregatio Concilij censuit, in collatione Parochialium, quæ iure deuolutiuo conferuntur, seruandam esse formam examinis per concursum, quia Patronus non læditur, & quia sublato obstaculo præsentationis, & iuris patroni illa vice exclusi, res cedit ad ordinarij potestatem.

7. Augusti 1600. Congregatio Concilij censuit, à reprobatione examinatorum, qui aliquem ex concurrentibus ad Parochialem Ecclesiam vacantem minus idoneum renuntiarunt, dari appellationem ad effectum deuolutiuum, non autem suspensiuum.

26. Ianu. 1601. Congregatio Concilij censuit, beneficia curam animarum habentia, quæ vere sint dignitates, non subiacere concursui.

24. Maij 1601. Congregatio Concilij censuit, relatione examinatorum renuntiantium vnum ex approbatis idoneum quoad scientiam tantum, & quoad vitam, & mores approbationem reijcientium, ad Vicarium Archiepiscopi, non esse satisfactum decreto d. cap. 18. sess. 24. vers. peracto.

CAPVT XIX.

Cōchensis 9. Sept. 1592. Congregatio Concilij censuit, exspectatiuas concessas fecilis recordationis Sixto V. & Gregorio XIII. cùm paucissimæ sint (nempe, quia mandata sunt de prouidendo, videntur posse dici per obitum concedentis reuocata) non debere à S. D. N. per regulam generalem, sed specialiter reuocari, illas scilicet, quæ non fuerunt sortitæ effectum, neque super his lites pendeant. S. D. N. Congregationis sententia audita, cum paucæ sint exspectatiuæ concessæ, inclinauit nolle eas reuocare.

CAPVT XX.

21. Martij 1597. Congregatio Concilij censuit, caussam etiam criminalem aduersus Clericum, quamuis consentientem, non posse absq; speciali commissione Papæ signata in prima instantia à D. A. C. cognosci, nisi Episcopus quoque consentiat.

22. Ianu. 1598. Congregatio Concilij censuit, Decreto eiusdem Concilij cap. 20. vers. ad hæc, Sess. 24. non esse sublatam immemorabilem consuetudinem, secundum quam inferiores Episcopo cognouerint caussas Matrimoniales, & criminales, ideoque si huiusmodi immemorabilem consuetudinem tribus sententijs conformibus probauerint, non esse impediendos eam exercere.

Cæte-

Cæterum antequam huiusmodi probationem per tres sententias conformes ad præscriptum iuris legitime præstiterint, Episcopum, intra cuius Diœceseos fines inferior exsistit, debere huiusmodi iurisdictionem exercere.

Congregatio Concilij censuit, vnicam sententiam, quæ transitum fecerit in rem iudicatam, ad effectum decisionis Congregationis Concilij tribus æquipollere. *12. Febr. 1598.*

Congregatio Concilij censuit, grauamen indebitæ carcerationis esse ex his, quę per appellationem à diffinitiua reparari nequeunt, ideoque ab eo ante diffinitiuam appellare licere ex Decreto cap 20. circa principium, & ordinarium teneri huic appellationi deferre, & sinere processum transferri ad iudicem appellationis: interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex approbationis caussa cognita aliud iusserit. *6. Martij 1598.*

Congregatio Concilij censuit, iurisdictionem criminalem, quam N. Archipresbyter prætendit sibi, ademptam esse, nisi probaret per tres sententias conformes, se ab immemorabili tempore eam iurisdictionem exercuisse: interim vero, quod huiusmodi probationem per tres sententias conformes præstiterit, Archiepiscopum intra cuius Diœceseos fines Archipresbyteratum exsistere proponitur, debere eam iurisdictionem exercere. *18. Martij 1598.*

Congregatio Concilij censuit, Archipresbytero, qui nullius Diœceseos exsistat & omnimodam iurisdictionem quasi Episcopalem habeat, dispensationes matrimoniales atque literas in forma significauit, pro suis subditis committendas esse. *Nullius 5. Iulij 1599.*

Sessio 25. De Regul.

CAPVT III.

Congregatio Concilii censuit, posse Episcopum compellere regulares ad publicas processiones accedere recusantes, facultate sibi tributa Decreto Concil. c 13. Sess. 25. de regular. & controuersias præcedentiæ amota omni appellatione componere, ad præscriptum dicti c. 13. obseruata tamen quoad Regulares, & cõfraternitates, constitutione sanctæ mem. Gregor. XIII. hac de re edita. *Nullius 21 Mart. 1591*

Congregatio Concilii censuit in exemptione Fratrum Minorum de obseruantia, quæ habetur in Decret. c. 3. Sess. 25. dę Regul. exceptis domibus non comprehendi Moniales S. Claræ. *Hispalẽsis 26. Martij 1591.*

Licet noua monasteria erigi sine consensu Episcopi non possint, fabricæ tamen eorum iam ceptæ sine licentia perfici possunt.

CAPVT V.

Congregatio Concilii censuit, Episcopum non posse impediri à Regularibus, quo minus ingrediatur septa Monasterii ipsis Regularibus subiecti, ad effectum videndi, si clausula seruata fuerit, necne. *28. Aprilis 1594.*

Con-

19. *Iunij* 1597. Congregatio Concilij censuit, licentias ingrediendi intra septa Monasteriorum monialium Regularibus secularibus, ex vera tantum necessitate concedendas, spectare dumtaxat ad ipsos superiores Regulares.

Die 17. Iulij 1597. Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse moniales Regularibus subiectas in ijs, quæ clausuram concernunt, toties visitare, quoties vere cognouerit expedire.

17. *Iulij* 1597. Congregatio Concilij censuit, facultatem concedendi licentiam accedendi ad colloquium cum monialibus Regularibus subiectis, spectare ad ipsos superiores Regulares, nisi esset consuetudo legitimè præscripta, vt huiusmodi licentia etiam, quoad Monasteria, quæ Regularibus subsunt, ab Episcopo tantum, vel ab Episcopo, & superiori Regulari coniunctim obtineretur, tunc enim consuetudinem esse obseruandam.

24. *Febr.* 1598. Congregatio Concilij censuit, non esse permittendum quampiã mulierem, tametsi Regia dignitate insignitam, vel ex Regia stirpe profectam, fundatricemve, Monasteria Religionis fratrum minorum S. Francisci de Paula intrare.

CAPVT VI.

Congregatio Concilij censuit, omnes Titulares, quamuis pluraliter ad effectum electionis constituti non sint, prohibitos esse decreto cap. 6. Sess. 25. de reg. ferre suffragia in electione superiorum. Non tamen eos, qui titulares perpetui sint, habentes vero titulos suarum Ecclesiarum, à quarum possessione vi excluduntur, vt sunt Priores Angliæ, Vngariæ, Hierosolomitani.

Item ex decreto d. cap. 6. non esse prohibitum superioribus ordinum, quibus id ex regula conceditur, vt aliquem fratrem idoneum sui loco delegent, seu mittant ad Capituli generalis celebrationem, vt suo nomine electionem faciat, si ex institutis & decretis Religionis suæ, licet superioribus absentibus & legitime impeditis, mittere alium ad Capitulum generale, qui suo loco & nomine in electione suffragium ferat.

Et Abbatissarum.] In electione Abbatissæ de qua hic Episcopus potest cum suo Vicario vel Secretario, vel alio ab ipso sumpto vota singularum monialium oretenus expressa audire.

CAPVT IX.

Episcopus non habet Iurisdictionem in moniales, quæ priuilegio vel indulto Papæ sunt immunes, nisi in ijs quæ ad clausuram & ad spiritualium rerum curam pertinent.

Sanctissimum Christi corpus.] Eucharistia non in choro monialium reseruetur, sed in choro exteriori non obstante quacumque consuetudine contraria.

CAP.

CAPVT X.

Congregatio Concilii censuit, iurisdictionem tributam Episcopo Decreto Concil. cap. 11. Session. 25. de Regul. in personas exercentes curam animarum, & administrationem Sacramentorum, in Monasterijs Regularium, quibus incumbit animarum cura, competere etiam Præpositis iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus. *Cisterciensis 7. Aprilis 1592.*

Item eam iurisdictionem esse cumulatiuam, cum ea, quæ competit superioribus Regularibus, cæterum si Præpositi Decreta, hac in re à superioribus Regularium Decretis discrepent, præualere vtique & obseruanda esse Decreta Præpositi.

Congregatio Concilii censuit, ea verba Abbates Generales, posita in c. 11. Sess. 25. de Regul. esse coniunctim intelligenda, ita vt ea exceptio loquatur de Abbatibus, qui iidem sint generales. *Cauriensis 5. May 1592.*

Congregatio Concilii censuit, Episcopos non posse visitare Ecclesias Parochiales, in quibus Abbates iurisdictionem Episcopalem & temporalem in Parochiam & Parochianos exercent, nisi Episcopus maiorem in illis locis, & personis iurisdictionem exerceat. *20. Nou. 1592.*

Congregatio Concilii censuit, nominationem Vicariorum secularium amouibilium in beneficiis curatis vnitis spectare ad Episcopos, Vicariorum verò Regularium in vim certæ constitutionis à Pio V. emanatæ spectare ad eos, in quorum Ecclesiis vnitis ipsi Vicarii ponentur, illosque non esse præuio concursu, sed tantum examine, & approbatione Episcoporum deputandos: & quando dicti Regulares in Vicarios deputabuntur, ipsos teneri cum alio Regulari cohabitare. *5. Februar. 1595.*

Congregatio Concilii censuit, Episcopum posse ex *cap. 7. Sess. 7.* visitare Ecclesias Parochiales vnitas Monasterio Canonicorum Regularium, tametsi generalis in eo Sedem ordinariam principalem habeat. *2. Martij 1595.*

Congregatio Concilij censuit, exercentes curam animarum in Parochialibus Hierosolymitanæ Religionis teneri accedere ad Congregationes, quæ iussu Episcopi ad casus conscientiæ disserendos habentur. *18. Martij 1598.*

Congregatio Concilij censuit, exceptionem positam in cap. 11. Sess. 25. de Regul. vers. & exceptis, procedere quoad regulares Ecclesias, in quibus duo Abbates Regulares commorantur, & quæ dependent à Monasteriis, in quibus Abbates generales aut capita ordinum sedem ordinariam principalem habent, etiamsi in illis Ecclesiis Regularibus dependentibus non vigeat regularis obseruantia, ideoque Episcopum ab huiusmodi Ecclesiarum visitatione debere omnino abstinere. *2. Sept. 1599.*

Præuio examine.] Etiamsi essent in possessione immemorabili aliter faciendi.

Ordi-

Ordinarius non habet ius visitandi capita Ordinum licet annexam habeant curam animarum, nec membra proxima capiti.

CAPVT XII.

22. Aprilis 1599. Congregatio Concilij censuit, licere diebus festis dare operam rebus ad victum necessariis, ac tempore perituris, præsertim tẽpore vindemiarum, ac messium, ac recollectionis fructuum, vel vbi necessitas vigeat, aut suadeat pietas.

Die 3. Iun. 1600. An in die festi ab Episcopo constituti, & à Regularibus seruandi ex Decreto Concilii cap. 12. Sess. 25. de Regul. permanere debeat regularium ritus in eorum Ecclesijs, quoad Episcopales, Euangelia, & similia.

Congregatio Concilii censuit, debere permanere, sed in sacris Concionibus, & lectionibus seruari ab ipsis debere illa Euangelia, & Apostolicas, quibus clerus secularis vtitur pro more, & instituto illius Ecclesiæ.

Salamantina 10. Ianuar. 1604. Pro parte Episcopi Salamantinensis, Ecclesiæ à Sacra Rituum Congregatione quæsitum fuit, an ceremoniale Episcoporum nuper editum, tollat immemorabiles Ecclesiarum consuetudines.

Eadem sacra Rituum Congregatio respondit vt alias, sæpe ceremoniale præceptum tollere abusus, non autem immemorabiles Ecclesiarum consuetudines, maxime si Consuetudo immemorabilis legitime præscripta sit? Et ita censuit, & declarauit die 10. Ianuarij, 1604.

A regularibus in eorum Ecclesiis publicentur.] Improbatur vero, imo contra bullam in cœna Domini, quod possint publicare monitiones, siue bullas sine expressa licentia Ordinarij.

Exstant Perusij quamplurima collegia, quæ collegia artes vocantur, & inter cætera reperiuntur collegia Macellariorum, Aromatariorum & Pullariorum, & ista tria collegia per plures annos vendiderunt plus offerenti facultatem vendendi diebus festis, & sic ille solus, qui plus offerebat, vendebat, nempe vnus pro quolibet exercitio seu collegio, & istud pretium semper conuerterunt in luminaria & collationes hominibus dictorum collegiorum, dum eunt ad dicta luminaria, & hoc habent ex antiquissima consuetudine, verum cum tractetur de vendendo merces diebus festis, & sic de non sanctificando dies festos, quæsitum fuit an sapiat aliquid peccati vel tolerari possit. Congregatio censuit tolerari posse, cum talis consuetudo non sit nutritiua peccati, sed inducta propter necessitatem & ideo excusatur, atq; ita tenent communiter Summistæ.

CAPVT

CAPVT XIII.

Congregatio Concilii censuit, si Monachi, seu Regulares fere vltra medium miliare à Ciuitate distant, non esse vtique compellendos ab Episcopo accedere ad processiones, non obstante Decreto c.13.Sess.25.de Regul. *Cesenatēs. 5. Maij 1592.*

Congregatio Concilii censuit, Episcopum ex *ca.13.vers.25.de Regul.* controuersias super præcedentia in processionibus, & aliis similibus ortas inter personas Ecclesiasticas, tam seculares quam Regulares componere. *14. Febru. 1594.*

Congregatio Concilii sæpius declarauit in Conciliis Prouincialibus attendendum esse præeminentia Episcoporum tempus ordinationis, non autem dignitatem Ecclesiarum, vel earum ordinem, & præeminentiam. *19. Aprilis 1596.*

Item Commendatarios Monasteriorũ, siue Abbatiarum in Conciliis Prouincialibus inter Abbates esse recipiendos, eisq; Canonicos Cathedralis esse præferendos, quando capitulariter procedunt, sed extra hunc casum Abbates titulares, vel habentes vsum mitræ debere præcedere Commendatarios, post hos locum obtinere dignitates & post dignitates collocandos esse Procuratores Ecclesiarum Cathedralium.

Congregatio Concilii censuit, sacerdotes nullum officium, aut beneficium Ecclesiasticum in ciuitate vel Diœcesi obtinentes, seu habentes non esse ab Episcopo compellendos ad vllas processiones accedere. *9. Maij 1597.*

Congregatio Concilii censuit, Episcopum posse compellere Canonicos, & alios presbyteros beneficia, vel officia Ecclesiastica obtinentes, vt accedant ad omnes & quascunque processiones publicas, vel indictas, pro bono publico vel honore. *17. Iulij 1597.*

Congregatio Concilii censuit, Regulares, quantumuis exemptos teneri accedere ad omnes & quascumque processiones publicas, & consuetas, vel indictas, pro bono publico vel honore. *22. Ianua. 1598.*

Congregatio Concilij censuit, Regulares degentes in Monasteriis quæ per dimidium miliare distant à ciuitate, non teneri, nec ab Episcopo compellendos esse accedere ad processiones. *21. Maij 1601.*

An antiquitas monialium à tempore ingressus & suscepti habitus regularium, an vero emissæ professionis computari debeat. Congregatio censuit attendendum esse tempus professiones.

Exemptis in processionibus locum assignandum, quem habere volent.

CAPVT XIV.

AN regulares degentes de licentia superiorum suorum in domo ad erectionem monasterij destinata comprehendantur

sub

ſub diſpoſitione Concilij hic, & in c.3.Seſſ.6.ita vt ab Epiſcopo ſi deliquerint, puniri & corrigi poſſint. Congregatio cenſuit comprehendi, ſi in ea domo non viget regularis obſeruantia. Vide Seſſ. 7. & 8.

CAPVT XV.

Lucenſis 6. Augusti 1593. Congregatio Concilii cenſuit, ex profeſſione, ſiue tacite ſiue expreſſe intra annum probationis emiſſa; non obligari aliquem, neq; in ſpecie, neq; in genere Religioni.

Neapolitana 9. Sept. 1593. Congregatio Concilij cenſuit Oratricem aſſerentem habitum per eam geſtum, diſtinctum fuiſſe diſtinctione patenti ab habitu profeſſas fieri ſolitis immiſcuiſſe, minimè tacitam emiſiſſe profeſſionem.

22. *Septem.* 1594. Congregatio Concilij cenſuit eum, qui emiſit profeſſionem intra annum, nec deinde emiſit tacitam, non eſſe obligatum ad religionem, neq; in genere, neq; in ſpecie.

14. *Augusti* 1597. Congregatio Concilij cenſuit, moniales nullo pacto ad profeſſionem admittendas, niſi per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterint, quemadmodum diſertis verbis cauetur decreto 15. *Seſſ.25. de Reg.* neq; vllam rationem habendam contrariæ conſuetudinis etiam immemorabilis, vtpotè ſublatæ *decret. c. 22. Seſſ.25.*

Itidem moniales virgines, quas ſolas conſecrare fas eſt, ante 25. annum completum non eſſe conſecrandas.

17. *Nou.* 1597. Congregatio Concilij cenſuit, annum probationis ad emittendam profeſſionem in Religione debere eſſe continuum, non autem interpollatum.

3. *Iunij* 1599. Congregatio Concilii cenſuit, etiam milites Hieroſolymitanos hodie debere antequam profeſſionem emittant, per annum in probatione manere, poſtquam eorum conſtitutiones, quoad hoc, ad Tridentini Concilij Decreta ſunt relatæ, & à ſede Apoſtolica confirmatæ.

Poſt profeſſionem vero quilibet regularis etiam extra clauſtra degens, ſiue moriatur cum habitu ſiue ſine, cuncta bona ſua mobilia & immobilia acquirit ordini, in qua profeſſus eſt, vide bullam Pij V.

Puella ex illegitimo & damnato coitu nata, nullo Concil. decreto habitum religionis ſumere, in eoq; profiteri prohibetur.

CAPVT XVI.

3. *Martij* 1594. Congregatio Concilij cenſuit, decretum Con. Trid. *c. 16. ſeſſ. 25. de Reg.* non habere locum in donationibus, & renunciationibus factis ante ſuſceptionem habitus.

17. *Octobr.* 1594. Congregatio Concilii cenſuit, renunciationem factam cum licentia Epiſc. ſiue eius Vicarii intra duos menſes proximos tempore, quo profeſſio emitti legitime potuiſſet, non cenſeri inualidam ex eo, quod ipſa actualis profeſſio per aliquot menſes dilata fuerit.

Con-

Congregatio Concilij censuit, tempus anni ad emittendam pro- *31. Maij*
fessionem à Concilio Tridentino præfixum, posse arbitrio superioris Regularis prorogari. *1597.*

Congregatio Concilij censuit, Decretum cap. 16. in principio, *22. Ian.*
non vendicare sibi locum in testamentis, atque alijs vltimis voluntatibus. *1598.*

Congregatio Concilij censuit Decretum Concilij cap. 16. Sess. 25. *18. Martij*
de Regularibus, non vendicare sibi locum in donationibus, vel re- *1598.*
nuntiationibus ante habitus susceptionem, etiam animo & proposito religionem ingrediendi factis.

Congregatio Concilij censuit, Decretum cap. 16. Sess. 25. de Reg. *15. Ianuarij*
in princ. vendicare sibi locum etiam in his, quæ excedunt annum 16. *1601.*
& illa verba ante facta, quæ ibidem habentur non referri ad ætatem renunciantis, sed ad duos menses proximos ante professionem.

Cum dubitatur an puella sit legitime professa, & an donatio facta monasterio fuerit libera & valida: Episcopus debet eam amouere à monasterio in loco tuto & neutri parti suspecto collocare, ibiq; eam diligenter interrogare.

Ad profitendum admittant.] Fuit dubitatum, an monialis, quæ emiserat professionem, & deinde probabiliter dubitans non fuisse baptizatam, denuo ad cautelam baptizata fuit, debeat denuo emittere professionẽ, & dato quod sic debeat exspectare per annum. Respondit & resolutum fuit professionem primam eam ligare, verum debere eam ad maiorem cautelam iterum emittere professionem non exspectato alio anno, & fuit alleg. Abb. c. 1. & 2. de presb. non bapt.

CAPVT XVII.

Congregatio Concilij censuit, explorationem voluntatis puel- *Burgensis*
larum profiteri volentium ad præscriptum Decreti c. 12. Sess. *21. Sept.*
25. de Reg. vtroque tempore, scilicet ingressus, & professionis, *1591.*
faciendam, ad Archiepiscopum pertinere, quamuis Monasterium ab eius iurisdictione exemptum exsistat.

Quam explorauerit Episcopus.] Per hoc decretum Episcopi debent illas bis examinare, primo ante susceptionem habitus, deinde ante professionem, virgines quibus est facienda professio, si clausura monialium facta sit, examinandæ sunt ab Ordinario intra monasterium ad cancellos seu crates ipsarum monialium, & clausura facta Ordinarius abstinere debet à monasterij ingressu.

Virginis voluntatem.] Per hæc verba Congregatio rescripsit aliquam puellam non debere admitti, ante duodecimum annum ad habitum suscipiendum, quia cum requiratur voluntatis exploratio, nõ est eius voluntas neque consilium ante illam ætatem.

CAPVT XIX.

Nullius 1. *Decē.* 1593 CONgregatio Concilij censuit, Regularem deducentem intra quinquennium nullitatem professionis, teneri eam probare coniunctam coram proprio superiori Regulari illius Monasterij, in quo professionem emisit, & coram Ordinario illius loci, vbi exsistit Monasterium, in quo professus est.

8. *Martij* 1598. Felicis recordationis Gregorius XIII. ex sententia Congregationis Concilij declarauit eos, qui per vim, & metum se Religionem professos prætenderent, nisi intra quinquennium reclamauerint, eo lapso non esse audiendos, tametsi allegarent vim, & metum semper durasse.

Die 6. *Mart.* 1598 Congregatio Concilij censuit, in causis nullitatis professionis, quę infra biennium ab Ordinario, & superiore regulari non terminantur, esse locum Decreto Concil. cap. 20. Sess. 25. in princ. vers. atque omnino.

CAPVT XXI.

6. *Iunij* 1600. COngregatio Concilij censuit, si beneficium huiusmodi sit seculare, nihil subesse difficultatis, vt Michael non teneatur habitum Religionis suscipere, & profiteri: quod si à principio fuerit Regulare, & postea immutauerit statum concurrentibus his, quæ à iure communi requiruntur ad inducendam huiusmodi mutationem, itidem cogi oratorem non posse, vt habitum Religionis assumat, in eaque profiteatur. Quod si beneficium sit regulare taleque nunc permaneat, collationem Oratori, qui secularis est, tanquam de seculari factam viribus carere.

Infra sex menses religionem.] Prioratus ob non susceptionem habitus & professionem non emissam infra tres menses restituendus, & prior ipse redarguendus.

CAPVT XXII.

PEr hanc derogationem maris magni non possunt Regulares, cuiuscumque ordinis illi sunt in casibus Episcopis reseruatis absoluere, prout etiam annotatum est c. 2. Sess. 14. de seruandis in doctrina illius Sacramenti.

Decreta huius Concilij nihil derogant priuilegijs Religiosorum, nisi quatenus Concilio ipsi sunt contraria.

Sessio 25. De Reformat.

CAPVT II.

ITem per eandem bullam de supradictis omnibus debet fieri summarius processus circa Religionem fidemq; Catholicam istorum, quantum Episcopo sufficere videbitur.

CAPVT

CAPVT III.

IN causis verò iudicialibus.] Excommunicatio lata à Iudice Ecclesiastico priusquam legitimè constet de impedimento vel perturbationibus propter quas non potest deuenire propria authoritate ad executionem realem vel personalem; est valida, & qui tali excommunicatione ligatus existit, indiget absolutione, debent tamen Ordinarij curare vt in excommunicationibus proferendis obseruetur decretum à Concil. Trid. hoc c.

An possit Episcopus delegare Vicarijs foraneis facultatem concedendi literas monitoriales pro rebus deperditis, vel subtractis, non obstante Decreto c.3. Sess. 25. dum tamen expresse, & in specie huiusmodi facultas tribuatur. *6. Iunij 1592.*

Congregatio sibi certò persuadet, per Episcopum id non, nisi personis circumspectis, & grauibus, quorum nouerit prudentiam, & iudicium esse commissum.

Congregatio Concilij censuit, si iuxta cap.3. Sess. 25. de Reform. literis monitorialib. ad finem reuelationis, quę etiam pro rebus subtractis ferri possunt; relaxatis, propalatum aliquid reuelans fuerit. Posse actorem contra eos, qui aliquo iudicio laborauerint, siue caussa fuerit ciuilis, siue criminalis, iudicium experiri, in eoq; si legitimè probauerit obtinere, & si exsequutionem iudicati neq; realem, neq; personalem habere voluerit, tunc, & non prius licere Iudici spirituali gladio excommunicationis, si caussæ qualitas id expostulauerit, in eos condemnatos vti. *Taurinen. 27. Augusti 1592.*

Congregatio Concilij censuit, Abbati alijve inferiori, quamuis nullius Diœceseos exsistat, & iurisdictionem quasi Episcopalem obtineat, post Conciliũ non licere excommunicationes, quæ pro rebus deperditis, vel subtractis fieri solent, decernere, sed debere eius subditos ad eas obtinendas sedem Apostolicam adire: idemque esse obseruandum, si huiusmodi inferior intra fines alicuius Diœceseos exsistens iurisdictionẽ quasi Episcopalem priuatiue ad Episcopum habeat, sitq; priuilegio sedis Apostolicæ immediatè subiectus, nam ius huiusmodi excommunicationes decernendi in eius subditos, neq; ad ipsum, neq; ad Episcopum pertinere, sed adire sedem Apostolicam oportere. Quod si inferior iurisdictionem quidem quasi Episcopalem in certa parte Diœceseos habuerit, sed appellationes ab eo ad Episcopum deuoluantur, hanc facultatem in illius subditos ad Episcopum etiam pertinere, nisi vbi ea iurisdictio esset inferiori per priuilegium quæsita, ex tenore priuilegij aliud resultaret. *22. Ianu. 1598.*

Congregatio Concilij censuit, si sunt duo in solidum obligati in forma Cameræ pro eorum debito, & contra vnum tantum possit deueniri ad exequutionem realem, vel personalem, non posse contra alterum, contra quem non potest fieri exequutio realis vel personalis, ad instantiam creditoris in subsidium relaxari censuras. *Vlt. Iunij 1600.*

CAPVT IV.

3. *Martij* 1597. CONgregatio Concilij censuit, ex decreto Concilij cap. 4. Sess. 25. non licere Episcopo reducere onera missarum beneficio in fundatione apposita.

28. *Ian.* 1600. Congregatio Concilij censuit, redditus pia testantium voluntate pro missarum celebratione alijsque pijs vsibus relictos, posse ab Episcopo in distributiones quotidianas, neque alium vsum, quantumuis pium, nullo modo conuerti.

Vt eorum semper defunctorum.] Hæc dictio *semper* non refertur neque ad tempus, neque ad diem, sed intelligi debet *semper singulis missis* quas iure reductionis celebrari contigerit.

Commemoratio fiat.] Hic satisfit per intentionem applicationis Missarum per preces, quæ offeruntur in secundo memento, & per collectas fieri possunt. Religiosi, qui ob paupertatem Sacerdotum, Missarũ oneri satisfacere nequeunt in suis Capitulis prouincialibus, pro vt magis expedire iudicauerint prouidere poterunt.

CAPVT VI.

22. *Iunij* 1593. CONgregatio Concilij censuit, non ex eo, quin portionarij integri, & dimidij habent vocem in Capitulo, illos esse Capitulares, sed tunc inter Capitulares censeri debere, cum ex Apostolico priuilegio, vel ex cõsuetudine, aut Ecclesiæ statuto inter Capitulares connumerentur: Ideo si ipsi talibus facultatibus non potiantur, Episcopus poterit contra illos non cum adiunctis solum procedere.

28. *Apr.* 1594. Congregatio Concilij censuit, concordiæ confirmatæ à Papa in forma communi, cum qua concurrat consuetudo immemorabilis, fuisse à Conc. Trid. *c. 6. sess. 25. de Reform.* derogatum.

1. *Iulij* 1597. Congregatio Concilij censuit, Episcopum in Synodo Diœcesana posse constitutiones facere absque consensu & approbatione Cleri, debere tamen eum exquirere consilium Capituli, licet illud non teneatur sequi, nisi in quibusdam casibus à iure expressis.

13. *Augusti* 1599. Congregatio Concilij censuit, Decretum d. cap. 6. Sess. 25, habere locum in his tantum Capitulis, quæ exemptione, consuetudine, aut alio speciali iure se tuebantur aduersus iurisdictionem Episcopi, tanquam adepta esset Capitulis tantum huiusmodi exemptio, aut aliud ius speciale quo ante Concilium nitebantur, tum etiam iurisdictionem quam in Capitulares ante Concilium exercebant, Episcopo esse restitutam, qui tamen non aliter ea vti planè debet, aut potest, quam cum consilio & assensu duorum Canonicorum à Capitulo ad præscriptum eiusdem Concilij electorum.

De

De quorum consilio & assensu, Concilium & assensus duorum Canonicorum à Capitulo pro caussis criminalibus electorum, ab Episcopo quærendum non est, si Capitulum totum deliquerit aut illi duo electi.

In loco decenti custodiantur, licet Canonici sint custodiendi in loco decenti, carcer tamen debet esse in domo episcopali, & non in Ecclesia.

Dubitatum fuit an decretum Concilij hoc c. quo conceditur facultas Episcopis cõuocare Capitulum nisi de re ad suum vel suorum commodum spectante agatur, sit intelligendum, quando res ad se vel ad suos suo priuato nomine pertinet: an verò etiamsi pertinet natione dignitatis Episcopalis. Congregatio censuit quod Episcopus conuocare non possit Capitulum in illis casibus, in quibus Iudex esse non potest, & si de re spectante ad episcopalem dignitatem potest esse Iudex, conuocare potest. Capitulum Abb. in c. venerabili de Cens. in fin.

Capitulum N. prætendit Episcopum non posse visitare personas Capitulares alibi quam in loco vel Camera Capituli: Congregatio censuit in loco decenti.

CAPVT VIII.

Q*Vi eorum institutioni proximior sit.*] In hospitalibus in quibus non habentur laborantes proprio morbo iuxta proprium institutum hospitalis, licet videantur recipiẽdi proximiori morbo laborantes, iuxta verba Concilij non tamen eijciendi sunt, si qui alioquin pauperes diuerso morbo laborantes aut alij miserabiles reperiantur: Cùm vere mens Concilij fuerit prouidere, ne qui possidẽt hospitalia omnes fructus in vsus proprios conuertant, sub prætextu quod non inueniantur infirmi secundum primam institutionem hospitalis.

CAPVT IX.

AN. c. 9. Sess. 25. in ea parte, in qua requirit pleniorem & exactiorem probationem Iurispatronatus ijs personis, seu communitatibus, in quibus vsurpatio plerumque præsumitur, nec vult immemorabilem aliter suffragari, nisi præsentationes etiam continuatæ non minori, quam 50. annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint authenticis scripturis probentur, requirat pro forma, quod probatio fiat per authenticas scripturas, ita vt probatio pro testes excludatur. *Nulli.* 25. *Oct.* 1592.

Congregatio Concilij censuit probationem debere fieri per authenticas scripturas, ita vt probatio per testes regulariter excludatur.

Congregatio Concilij censuit, si Iuspatronatus ex augmento dotis concessum fuerit super 40. annos, ante diem Kalend. Maij 1564. illud 14. *Febr.* 1594.

illud nō fuisse abrogatum, aut irritum factum à decret. Concil. Trid. *c.9. sess.25. de Reform.* si verò concessum sit à 40. an. citra, esse diligenter ab Ordinario vti delegato Sedis Apostolicæ cognoscendum, & si non repererit, illud ob maximè euidentem Ecclesiæ necessitatem, legitimè esse constitutum, reuocandum esse, reddito tamen Patronis eo, quòd ab illis idcircò datum est.

23. *Iun.* 1594 Congregatio Concilij censuit, Ius patronatus ex fundatione, vel dotatione probari etiam ex multiplicatis præsentationibus per tempus, supra hominum memoriam tametsi nullum instrumentum fundationis, vel dotationis ostendatur, & quanquam etiam in dictis præsentationibus nulla apparet mentio factæ fundationis, & dotationis.

25. *Octobr.* 1594. Congregatio Concilij censuit, Ius patronatus ex fundatione, vel dotatione probari etiam, quod nullum instrumentum fundationis, vel dotationis ostendatur, ex multiplicatis presentationibus, per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, ita tamen, vt in ijs personis, in quibus ius plerunque ex vsurpatione quæsitum præsumi solet, vltra immemorabilis temporis probationem, præsentationes etiam continuatæ non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur.

13. *Febr.* 1598. Congregatio Concilij censuit, Decret. c.9. Sess. 25. eiusdem Concilij requirens, vt patronatus sit ex fundatione vel dotatione, quæ iuxta formam ibidem præscriptam probari debeat, vendicare sibi locum tam in petitorio, quam in possessorio.

Item patronatus ex priuilegio ante Concilium cōcessos, esse eodem decreto sublatos, tametsi inserta esset ipsi priuilegio clausula, vt perinde habeantur, ac si essent ex fundatione, vel dotatione.

10. *April.* 1598. Congregatio Concilij censuit, Decretum eiusdem Concil. cap. 9. Sess. 25. in principio habere locum tam in petitorio quàm in possessorio.

Ex fundatione vel dotatione.] Congregatio Concilij censuit hæc verba accipienda esse disiunctiue, nam sufficit alterum probare, scilicet vel titulum ex authentico documēto, siue multiplicatas præsentationes vt in Concilio.

Ius patronatus acquisitum per augmentum tertiæ partis dotis, ante quadraginta annos à die Confirmationis Concilij numerādos, validum est, si vero est acquisitum intra annos quadraginta, Episcopus ibi tamquam Apostolicæ Sedis Legatus illud examinare debet, & quod repererit in euidentem Ecclesiæ dignitatem factum reuocabit, restitui tamen debet patronis id, quod hoc nomine datum fuit prout in fine huius decreti statutum est.

Ex authentico documento.] Iuspatronatus probatum solo documento fundationis, absque aliqua præsentatione non tollitur à Cōcilio, vide decis. Rotæ de præbend. in nouis, nisi tantum tempo-

ris

tis prætermisset, quantum iure requiritur ad præscribendam Ecclesiæ libertatem.

Per antiquissimum temporis cursum.] Hæc verba censuit Congregatio die 4. Febr. 1581. intelligenda esse pro vt de iure.

Qui hominum memoriam excedat.] Requiritur tempus immemorabile, quod si probandum est per testes sexaginta annos, per scripturam centum. Rota sic tenet.

Reliqui patronatus.] An patronatus in Ecclesia conuentuali censeri debeant, sublati hoc vers. reliqui. Congregatio die 4. Decembr. 1586. censuit esse sublatos patronatus ex priuilegio, non autem ex fundatione & dotatione. Ius præsentandi v. g. ad mansionarios datum Capitulo censendum est esse ex priuilegio, quando Capitulum non fundauit nec dotauit, nec habet immemorabilem. Ideo sublatum est hoc decreto.

Ius præsentandi ex priuilegio Episcopi concessum, in cuius pacifica possessione existere probant patroni per 140. annos cum constet de titulo ex priuilegio inualido, centenaria possessio prodesse, non potest ob malam fidem. Ideo per hoc decretum sublatum remanet dubium, an immemorabilis prosit propter clausulam derogatiuam in fine c. quæ referenda sit etiam ad Iuspatronatus ex priuilegio, sed in hoc subsistit Congregatio 1573.

Quæ vero à quadraginta annis.] Isti quadraginta anni numerandi sunt à die confirmati Concilij, nam licet à die quo vellet Ordinarius inquirere super validitate Iurispatronatus essent transacti 40. anni hoc nihil eximit.

Interea tamen dum fit examen nullus est in sua quasi possessione turbandus.

In totum reuocent.] Iuspatronatus minus legitimè constitutum Episcopi reuocent, soluto tamen patronis quidquid Ecclesiæ ratione augendæ dotis datum fuerat.

CAPVT X.

AD id aptas designare.] Quorum nominationem ad Episcopum quidem principaliter, non tamen priuatiuè ad alios spectare Congregatio respondit.

An is qui tempore commissionis reperiebatur constitutus in dignitate & designatus inter Iudices Synodales, si dignitatem resignauerit, possit de eadem causa cognoscere, vel potius qui eam dignitatem obtinuit vel neuter.

Congregatio censuit die 21. Maij 1587. etiamsi eam resignasset de eadem causa cognoscere posse, quia sufficit ab initio fuisse capacem.

CAPVT II.

COngregatio Cōcilij censuit, neque cōstitutionem Pauli II. neq; Cōcil. Trid. decretum derogasse dispositioni c. Terulas 12. q. 2. *11. Ianuar. 1596.*

Non liceat etiam.] Iurisdictionē Ecclesię locari prohibetur, quod procedit etiam in quolibet minimo officio Iurisdictionem habente, non obstante quacumque consuetudine contraria.

CAPVT XII.

19. Decem. 1596. CONgregatio Cōcilij censuit, si decimæ sint impositæ rei, quia ab initio fuerunt concessæ, vel traditæ cum ea conditione, & onere, vt ex eis decimę soluantur, tunc ad quoscunque peruenerint, etiam mendicantes, teneri eas soluere; si vero debeantur pro administranda cura animarum, tunc quia Parochi his mendicantibus aliqua Sacramenta non administrant, mendicantes ad eas non teneri, si tamen à solutione decimarum Sedis Apostolicæ priuilegiis eximantur.

19. Iunij 1597. Congregatio Concilij censuit, obtinentem Canonicatum in Cathedrali Ecclesia etiam ante factam Ordinum distributionem, in ea saltem ætate oportere esse constitutum, vt intra annum ad Subdiaconatum possit promoueri.

Qui ex antiqua consuetudine non soluebat decimas, ex hoc decreto ad eas soluendas cogi non potest.

CAPVT XIII.

Rossanēsis 21. Sept. 1591. COngregatio sæpius respondit, Decreto Concilii cap. 13. Sess. 25. non cōprehendi Monasteria ædificata à 40. annis citra, vel quæ indies ædificantur, præsupposito, quod sit eius Religionis, cui à sede Apostolica indultum sit, vt quartam funeralium non teneantur soluere Episcopo.

3. Martij 1584. Congregatio Concilij censuit. Concilium Tridentinum *ca. 13. Sess. 25. de Reform.* non sustulisse priuilegium, supra 40. annos, ante Concilium certis religionibus concessum, ad percipiendum quartam funeralium.

Cathedrali.] Non potest Episcopus applicare fabricæ Ecclesiæ suæ census & libellos, quos rectores Ecclesiæ possident, nec prohibere, quin dicti rectores accipiant sponte oblata ab hæredibus defunctorum.

Congregatio censuit onus probandi professionē solutionis quartæ funeralium, ante quadraginta annos ipsius Cathedralis Episcopo incumbere.

CAPVT XIV.

POena de qua in vers. quod si à Superioribus moniti &c. non habet locum in Clericis, si primo deliquerint, etiamsi edicta generalia Ordinarij præcesserint, sed incurritur vbi Clericus secundo deliquit. Pro primo puniri debet alijs pœnis à sacris canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis, & demum si monitus fuerit & quidem

quidem speciali admonitione secundo delinquat, priuatus tertia parte fructuum, non tamen distributionibus quotidianis, quas ratione Canonicatus vel dignitatis diuinis interessendo percipit præter fructus præbendæ distinctæ; eadem pœna censetur repetita in vers. Si vero in delicto eodem, &c. Sin autem secundæ monitioni non paruerit, suspendendus est ab administratione beneficiorum, & cum non possit interesse choro amittit etiam distributiones quotidianas.

CAPVT XV.

Congregatio Concilij caussa alias mature discussa censuit, Nepotem legitimum ex filio illegitimo non comprehendi Decreto cap. 15. Sess. 25. *Brachare͂sis 17. Octobris 1592.*

Congregatio Concilij censuit, Decretum Concilij cap. 15. Sess. 25. de Reform. disponere tantum circa reciprocas resignationes post ipsum Concilium in fauorem filiorum faciendas. *Calag. 1. Iulii 1593.*

Congregatio Concilii censuit, re mature discussa, patrem legitimum nulla indigere dispensatione ad obtinendum immediate beneficium filij, licet filius, quamuis legitimus, dispensatione egeat ad obtinendum immediatè beneficium patris. *22. Decẽbris 1594.*

Congregatio Concilii censuit, Decretum cap. 15. Sess. 25. minime prohibere, vt nepos illegitimus ex filio illegitimo beneficium, quod auus habuit obtinere non possit. *1. Martii 1598.*

CAPVT XVI.

Congrua portione.] Congrua portio fuit declarata esse 24. aureorum singulis annis.

CAPVT XVII.

Congregatio Concilij censuit, decretum c. 17. qui v. non obtinent dignitates, Sess. 25. præseruare nedum dignitates, quę habent administrationem cum iurisdictione, sed etiam illas dignitates, quæ pro talibus habentur in Ecclesia, quam sententiam Sanctissimus ad se relatam approbauit. *22. Augusti 1596.*

FINIS.

INDEX RERVM ET VERBORVM IN CONCILIVM TRIDENTINVM COPIOSISSIMVS.

B.

au-

Com-

D.

E.

Ex-

Libro-

Nuptię

P.

X.

FINIS.

INDEX DECRETORVM CONCILII TRIDENTINI.

Dere-

FINIS.

INDEX

INDEX
CAPITVLORVM
CONCILII TRIDENTINI.

Docet

Non

FINIS.

ORDO LEGENDI DECRETA REFORMATIONIS PER

CONCILIVM TRIDENTINVM FACTA DISTINCTVS PER TITVLOS ET CAPITA.

Ddd	Cap. 2.

		Seff.	Cap.	Reform.
Cap. 2.	*De residentia & honestate Episcoporum.*			
	Eadem sacrosancta.	6.	1.	
	Cum præcepto, vsque, Eadem omnino.	23.	1.	
	Non potest.	25.	17.	
Cap. 3.	*De beneficiorum pluralitate Episcopis prohibita.*			
	Nemo.	7.	2.	
	Cum Ecclesiasticus vsq; Hæcque.			
	Quoniam pleræque, vsque In parochial.	24.	17.	
	Adhæc in posterum, vsque In iis.	eius. eius.	13. eod.	
Cap. 4.	*De officio Episcopi in prædicando.*			
	Quia verò.	1.	2. in princ.	
	Prædicationis.	24.	4.	
Cap. 5.	*De officio Episcopi in ordinando.*			
	Episcopi.	23.	3.	
	Quoniam.	21.	1.	
	Ordinationes.	23.	8.	
	Episcopus.	14.	3.	
	Episcopus.	23.	9.	
	Nulli Episcopo.	6.	5.	
	Et quoniam.	14.	2.	
	Abbatibus, vsque, Nec ipsi.	23.	10	
	Facultates de promouendo à q.	7.	11.	
	Nec ipsi, vsq; Pœnam quoque.	23.	10.	paulò post init.
Cap. 6.	*De officio, iure, & authoritate Episcopi in visitando.*			
	Patriarchæ.	24.	3.	
	Beneficia.	7.	7.	
	Capitula.	6.	4.	
	Quæcunque in diœcesi.	21.	8.	
	Locorum ordinarij.	7.	8.	
	Quæ alias.	24.	9.	
	Ecclesiarum prælati.	6.	3.	
	Episcopi vt aptius.	24.	10.	
	Omnes Ecclesiarum prælati.	14.	4.	

Cap.

		Seſſ.	Cap.	Reform.
	Non liceat.	7.	10.	
	Pœnam quoque.	23.	10.	ſub fin.
Tit. 7.	*De Parochis.*			
Cap. 1.	*Qui & quales creandi parochi.*			
	Inferiora beneficia.	7.	3.	
	Expedit maximè.	24.	18.	
	Præſentari.	7.	13.	
	Decernit ſancta Synodus.	24.	19.	
	Prouiſi etiam. vſque, Neminem etiam.	eiuſ.	12.	paulò poſt init.
Cap. 2.	*De reſidentia parochorum.*			
	Epiſcopis inferiores.	6.	2.	
	Eadem omnino.	23.	1.	ſub fin.
	In ijs quoque ciuitatibus, ac locis.	24.	13.	poſt med.
Cap. 3.	*De beneficiorum curatorum pluralitate prohibita.*			
	Quicumque de cætero.	7.	4.	
	Ordinarij locorum.	eiuſ.	5.	
	Cùm Eccleſiaſticus.	24.	17.	
	Epiſcopi, etiam.	21.	4.	
Cap. 4.	*De vnione beneficiorum, ſiue curatorum vel non curatorum, cum curatis, ſiue non curatorum inter ſe.*			
	Vt etiam Eccleſiarum.	21.	5.	
	In parochialibus, vſque, In ijs.	24.	13.	in med.
	Et quia iure optimo.	14.	9.	
	In vnionibus.	24.	13.	in med.
	Vniones perpetuæ.	7.	6.	
Cap. 5.	*De officio parochorum, in prædicando & Sacramenta adminiſtrando.*			
	Archipresbyteri. vſque, Quæſtores.	5.	2.	paulò poſt init.
	Prædicationis. vſque, Ijdem.	24.	4.	
	Vt fidelis populus.	eiuſ.	7.	
	Quia illiterati.	21.	6.	
Cap. 6.	*De Parochialibus Eccleſiis, earumque prouentibus ſeruandis.*			
	Statuit ſancta Synodus.	25.	16.	
	Decernit ſancta Synodus.	eiuſ.	13.	
	Cùm illud.	21.	7.	
Tit. 8.	*De Canonicis.*			

Cap. 1.

		Seſſ.	Cap.	Reform.
Cap. 1.	*Qui & quales ad dignitates & Canonicatus Eccleſiarum, tam Cathedralium quam Collegiatarum, vocari & admitti debeant.*			
	Cùm dignitates, vſque, Præterea obtinentibus.	24.	12.	
	Ratio poſtulat.	25.	5.	
Cap. 2.	*De reſidentia Canonicorum.*			
	Præterea, obtinentibus, vſque, Omnes verò.	24.	12.	in med.
	Cum beneficia.	21.	3.	
	Epiſcopi.	22.	3.	
Cap. 3.	*De officio & moribus Canonicorum.*			
	Quicunque.	eiuſ.	4.	
	Omnes verò.	24.	12.	ſub fin.
Cap. 4.	*De modo augendi præbendas æquo tenuiores.*			
	In Eccleſijs.	eiuſ.	15.	
Cap. 5.	*Canonicorum mali mores quòd Epiſcopi authoritate corrigi poſsint & debeant.*			
	In pluribus.	24.	14.	
	Capitula.	6.	4.	
	Statuit ſancta Synodus.	25.	6.	
Tit. 9.	*De vita Religioſorum.*			
Cap. 1.	*Qui, quales, quomodo ad beneficia regularia debeant promoueri.*			
	Regularia.	14.	10.	
	In electione.	25.	6. de Regul.	
	Abbatiſſa.	eiuſ.	7.	
	Cum pleraque.	eiuſ.	21.	
Cap. 2.	*De reuocanda vita religioſorum ad monaſticam diſciplinam.*			
	Quoniam.	eiuſ.	1.	
	In quacunque.	eiuſ.	15.	
	Nulla quoque.	eiuſ.	16.	
	Libertati.	eiuſ.	17.	
	Anathemati.	eiuſ.	18.	
	Quicunque.	eiuſ.	19.	
	Quia verò Regulares.	14.	11.	
	Prohibet.	25.	4.	

		Seff.	Cap. Reform.
	Bonifacij.	eiuf.	5.
	Nemini.	eiuf.	2.
	Concedit.	eiuf.	3.
	Regularis.	eiuf.	14.
	Cenfuræ.	eiuf.	12.
	Controuerfias.	eiuf.	13.
	Monafteria Sanctimonialium.	eiuf.	9.
	Attendant.	eiuf.	10.
	In monafterijs.	eiuf.	11.
	Abbates.	eiuf.	20.
	Monafteria omnia.	eiuf.	8.
	Hæc omnia.	eiuf.	22.
Tit. 10.	*De fideli administratione hofpitalium.*		
Cap. vnic.			
	Curent ordinarij.	7.	15.
	Illis vero.	25.	8. pauld poft init.
Tit. 11.	*De Quæftoribus Eleemofynarijs.*		
Cap. vnic.			
	Quæftores verò.	5.	2. in fin.
	Cum multa.	21.	9.
Tit. 12.	*De Iurepatronatus.*		
Cap. vnic.			
	Nemo.	14.	12.
	Non liceat.	eiuf.	13.
	Sicut legitima.	25.	9.
Tit. 13.	*De tollendis quibufdam quæ omnium Ecclefiarum debitam adminiftrationem euertunt aut dedecent.*		
Cap. 1.	*De tollendis regrefsibus & coadiutorijs.*		
	Cum in beneficijs.	24.	7.
Cap. 2.	*De tollendis locationibus bonorum Ecclefiæ quæ fiunt repræfentata pecunia.*		
	Magnam Ecclefijs.	eiuf.	11.
Tit. 14.	*De his qui funt initiandi facris.*		
Cap. 1.	*De tonfurandis, & ad minores ordines promouendis.*		
	Prima tonfura.	23.	4.
	Minores.	eiuf.	11.
	Ad minores. vfque, Hi vero.	eiuf.	5. in pr.

Nul-

		Cap.	Seß.	Reform.
	temporibus solenniter matrimonium celebrandi.			
	Capita nouem, ordine continuo.		24.	Proximè post Canones.
Tit. 18.	*De his qui bona Ecclesiæ subtrahunt, aut sibi sumunt.*			
Cap. vnic.				
	Si quem clericorum.		22.	11.
	Non sunt ferendi.		25.	12.
Tit. 19.	*De sublatis duellis.*			
Cap. vnic.				
	Detestabilis.		eiuſ.	19.
Tit. 20.	*De officio Christianorum principum & potestatum in tuenda immunitate Ecclesiarum.*			
Cap. vnic.				
	Cupiens.		eiuſ.	20.
Tit. 21.	*De officio eorundem in recipiendo & obseruando ac obseruari procurando decreta generalis Concilij Tridentini.*			
Cap. vnic.				
	Tanta fuit.		eiuſ.	sub finem.

F I N I S.

APPROBATIO.

Hunc indicem Decretorum Reformationis à sancta Synodo Tridentina factorum, olim legitima authoritate Virduni impressum, nunc vtiliter denuò imprimendum censuimus, præsertim à nobis auctum & recognitum, ita vt omnia ea decreta hic bona methodo repræsententur, nullo prætermisso. Duaci, 1608. 18. Augusti.

Bartholomæus Petrus S. Theol. Doct. & in Vniu. Duac. Prof.

CANO-

CANONES, ET DECRETA SACROSANCTI OECUMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENT. IUXTA ORDINEM

titulorum Decretal per A. Barbosam.

Liber Primus.

De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

Ongruunt huic ti. decreta Seſſ. 3. de Symb. Fidei, & ſeſſ. 4. de Canonicis ſcripturis, ac de editione, & vſu ſacrorum librorum. Et Seſſ. 5. de peccato originali. Et Seſſ. 6. de Iuſtific. Ac Seſſ. 25. de Purgatorio.

Cap. Tanta in Decreto de indulgent. Seſſ. 25.

Cap. Cogit. 2. Seſſ. 25. de Reformatione.

Cap. Cum dignitates 12. §. Prouiſi Seſſ. 24. de Reform.

De Conſtitutionibus.

Congruit huic tit. Cap. Sicuti publicè 18. Seſſ. 25. de Reformat.

De Reſcriptis.

Congruunt huic tit. cap. Quoniam 2. Seſſ 14. de Reformat.

Cap. Diſpenſationes 5. & cap. In commutationibus 6. Seſſ. 22. de Refor.

Cap. Quoniam ob malitioſam 10. Seſſ. 25. de Reformat.

De Electione.

Congruunt huic tit. cap. ad Cathedralium 1. Seſſ. 7. de Refor.

Cap. Quicunque poſthac 2. Seſſ. 22. de Reformat.

Cap. Si in quibuslibet Seſſ. 24 de Reformat.

Cap. Cum dignitates 12. Seſſ. 24. de Refor.

Cap. Inferiora 3. Seſſ. 7 de Reformat.

Cap. In electione 6. & cap. Abbatiſſa 7. Seſſ. 25. de Regularibus.

Cap. Expedit. ſeſſ 24.

De ſupplenda neglig. Prælat.

Congruunt huic tit. Cap. Eadem 1. §. In Monaſteriis. Et cap. 2. §. Si quæ verò Seſſ. 5. de Reformatione.

Cap. Cauſæ omnes 20. §. Legati Seſſ. 24. de Refor.

Cap. Capitulum Sede vacante 16. verſ. Etſi Eccleſia Seſſ. 24. de Reform.

Cap. Monaſteria 8 verſ. quòd ſi in his Seſſ. 25. de Regularibus.

Cap. Hęc omnia 22. verſ. Et quia, & cap. Regulares 14. Seſſ. 25. de Regularib.

Cap. Quicunque ſeſſ. 21.

De Temporibus ordinat. & qualitate ordinand

Congruunt huic tit. cap. Ad ma-

iores 9. cap. Non liceat 10. cap. Facultates de promouendo 11. cap. Facultates de non promouendo 12. Sess. 7. de Reform.

Cap. Et quoniam 5. Sess. 13. de Reformat.

Cap. Ordinationes, sess. 23.

Cap. Cum non liceat, sess. 23.

Cap. Abbatibus, sess. 23.

Cap. Cum non doceat 2. Sess. 21. de Refor.

De Scrutinio in ordine faciendo.

Congruunt huic tit. cap. Sancta Synodus 7. & cap. Cum nullus 16. Sess. 23. de Reformat.

De Ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum,

Congruunt huic ti. cap. Quicunque posthac 2. Sess. 22. de Reform.

Cap. Nullus in posterum 12. Sess. 13. de Reformat.

Cap. Expedit 18. Sess. 24. de Refor.

Cap. Cum pleraque 21. Sess. 25. de Regularib.

Cap. Nullus prima, Sess. 23.

Tota Sess. 23. de Reform. agit de Sacram. Ordinis.

De sacra Vnctione.

Congruunt huic tit. Canon 1. 2. & 3. de Confirmatione Sess. 7.

Cap. Visum est cum tribus seqq. Sess. 14. de Sacram. Extremæ Vnctionis.

De filijs presbyterorum.

Congruit huic tit. c. Vt paternæ 15. sess. 25. de Refor.

De Clericis peregrinis.

Congruunt huic tit. c. Quanta 5. Deinde sess. 22. de Obseruandis & euitandis in celebratione Missæ.

Cap. Cum nullus 16. vers. Nullus præterea sess. 23. de Reformat.

De Officio & potestate Iudicis delegati.

Cap. Insuper, sess. 14. & magna pars Cap. proximè annotatorũ sub Officio Ordinarij, vtpotè cui Concilium plurima tanquã Sedis Apostol. delegato committit.

De Officio Ordinarij.

Congruunt huic tit. c. Eadem 1. prope finem vers. Et ne sub specie, &c. Quia verò 2. sess. 5. de Reform.

Cap. Ecclesiarum prælati, 3. c. Capitula 4. sess. 6. de Refor.

Cap. Ordinarij locorum, 5. ca. Vniones 6. c. Beneficia 7. ses. 7. de Reformat.

Cap. Eadem 1. in princip. sess. 13. de Reformat.

Cap. Episcopus quoscunque 3. & c. Omnes Ecclesiarum 4. sess. 14. de Reform.

Cap. Quicunq; in diœcesi 8. & ca. Episcopi etiam 4. & c. Quia illiterati 6. sess. 21. de Refor.

Cap. Episcopi etiam 3. c. Administratores 9. c. Cum ex notariorum 10. sess. 22. de Refor.

Cap. Vt fidelis 7. cap. Apostolus 8. c. Episcopi vt aptius 10. sess. 24. de Reformat.

Cap. Monasteria Sanctimonialium 9. c. In monasterijs 11. sess. 25. de Regularib.

Cap. Prædicat. sess. 24.

De Maioritate & obedientia.

Congruunt huic tit. cap. Statuit sancta Synodus 6. vers. Episcopis, cap. Non potest 17. cap. Postre-

Postremo 21. sess. 25. de Refor.
Cap. Controuers. sess. 25. de Regu.

De Pactis.

Congruit huic tit. 6. Nulla quoq; renunciatio sess. 25. de Regular.

Liber secundus.

De foro competenti.

Congruunt huic tit. c. Quoniam, 6. c. Causæ Episcoporum 8. sess. 13. de Refor.
Cap. Causæ criminales 5. c. Causæ omnes 20. sess. 24. de Reform.
Cap. Nullus prima tonsura 6. sess. 23. de Refor.
Cap. Non liceat, §. & sic. sess. 7.
Cap. Præterea, § quia, sess. 14.

De Ferijs.

Congruunt huic ti. c. Ab aduentu 10. sess. 24. de Refor.
Cap. Mandat post med. ver. Omnis ibi & Sanctorum celebrationes sess. 25. de Inuocat. venerat. & reliquijs Sanctorum.
Cap. Censuræ 12. sess. 25. de Regularibus.
Cap. Insuper hortatur sess. 25. In decreto de Indulg.

De Testibus.

Congruit huic ti. c. Testes sess. 13. de Reform.

De Appellationibus.

Congruunt huic tit. ca. Eadem 1. prope finem vers. In causis, ca. A sententia 2. c. Reus 3. sess. 13. de Refor.
Cap. Legati 7. sess. 22. de Reformat.
Cap. Episcopi vt aptius 10. §. Nec in his, ca. Expedit 18. vers. Nec prædictorum, cap. Causæ omnes sess. 24. de Reformat.
Cap. Quàm turpe 14. vers. Nec sess. 25. de Refor.

Liber Tertius.

De vita & honestate Clericorum.

Congruunt huic tit.
Cap. Sacrosancta vni, ver. Episcopos sess. 1.
Cap. Cum propriè procem. cap. Quia verò 6. sess. 14. de Reformatione.
Cap. Nihil est sess. 22. de Reformatione.
Cap. Cum dignitates 12. sess. 24. de Reform.
Cap. Optandum 1. sess. 25. de Reformat.

De Cohabitatione Clericorum & mulierum.

Congruit huic tit. c. Quàm turpe 14. sess. 25. de Reform.

De Clericis coniugatis.

Congruunt huic ti. c. Nullus prima 6. §. In clericis verò, cap. Vt Sanctorum 17. in fine sess. 23. de Reformat.

De clericis non residentibus.

Congruunt huic tit. c. Eadem sacrosancta 1. c. Inferiores 2. sess. 6. de Reform.
Cap. Inferiora 3. sess. 7. de Refor.
Cap. Cum beneficia 3. sess. 21. de Reform.
Cap. Episcopi etiam 3. sess. 22. de Reform.
Cap. Præcepto 1 sess. 23. de Refor.
Cap. Cum dignitates 12. §. Preterea & §. Distributiones sess. 24. de Refor.

De

De Præbendis & dignit.

Congruunt huic tit. cap. Nemo 2.cap.Inferiora 3. ca. Quicunque 4.cap.Ordinarij 5.sess.7.de Reformat.

Cap.Et quia iure 9. cap. Regularia 10.sess.14. de Refor.

Cap.in Ecclesiis 13. c. Cùm Ecclesiasticus 17. sess. 24. de Reformat.

Cap. Ratio postulat.5. ca. Statuit 16.sess.25.de Reformat.

Et quoad decreta de vnione loquentia cap. Vniones 6. sess. 7. de Refor.

Cap. Et quia 9. sess. 14. de Reformatione.

Cap. Vt etiam 5.sess.21.de Refor.

Cap. Quoniam pleræq; sess. 24. de Refor.

Cap. Sicuti 18.vers. Insuper ses. 25. de Refor.

De Clerico ægrotante.

Congruit huic tit.ca. Cùm in beneficiis 7. vers. In coadiutoriis sess.25.de Refor.

De Institutionibus.

Congruunt huic tit.cap. Præsentati 13.sess.7.de Reform.

Cap.Concedit 3.vers.In prędictis sess.25.de Regul.

De Concessione præbendæ, & Ecclesiæ non vacantis.

Congruunt huic tit. cap. Cùm in beneficiis 7.sess.25.de Refor.

Cap.Decernit S.Synodus 19. sess. 24.de Reformat.

Ne sede vacante aliquid innouetur.

Congruunt huic tit.cap. Non liceat 10.sess.7.de Refor.

Cap. Abbatibus 10. vers. Pœnam sess.23.de Refor.

Cap.Capitulum sede vacante 16. sess.24 de Reform.

De his quæ fiunt à prælatis sine consensu Capituli.

Congruit huic tit. c. Statuit 6. sess.25.de Reform.

Vt Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.

Congruit huic tit.cap. Quoniam pleræq; 13. vers. Ad hoc in posterum sess.24.de Refor.

De Rebus Ecclesiæ alienandis, vel non.

Congruunt huic ti.c.Magnam 11. sess.25.de Refor.

Cap. Si quem Clericorum 10. sess. 22.de Refor.

De sepulturis.

Congruit huic tit. c. Detestabilis 19.in med.sess.25. de Reform.

Cap.Decernit.sess.25

De Parochis & alienis parochianis.

Congruunt huic tit. ca. Episcopi etiam 4.sess.21.de Refor.

Cap. Quanta 1.§.Moneant ses.22. de obseruandis & euitandis in celebratione Missæ.

Cap. Quoniam pleræque 13. vers. In parochialibus & vers. In his quoque.

Cap. Prædicationis 4. vers. Moneatque sess.24. de Reformat.

De Decimis.

Congruit huic tit. cap. Non sunt ferendi 12.sess.25.de Reform.

De Regularibus & transeuntibus ad Religionem.

Tota sessio 25. de Regul.

Congruunt huic tit. c. Quia vero Regulares 11. sess. 14. de Reformat.

Cap. Quoniam cum seqq. sess. 25. de Regularib.

De statu Regularium.

Congruunt huic tit. cap. Abbatissa 7. cap. Monasteria Sanctimonialium 9. c. Attendat 10. c. In quacunq; 15. cap. Libertati sess. 25. de Regularib.

De statu Monachorum.

Congruunt huic tit. cap. Nemini 2. c. Monasteria omnia 8. cum seq. sess. 25. de Regular.

De Religiosis domibus.

Congruunt huic tit. cap. Curent 15. sess. 7. de Reform.

Cap. Admonet 8. sess. 25. de Refo.

De iure patronatus.

Congruunt huic tit. c. Nemo etiam 12. c. Non liceat 13. sess. 14. de Refor.

Cap. Si quem clericorum 11. vers. Quòd si sess. 22. de Reform.

Cap. Patriarchæ 3. vers. Patroni, c. Expedit vel porrò vers. Si verò sess. 24. de Refor.

Cap. Sicuti 9. sess. 25. de Reform.

De Censibus exactionibus, &c.

Congruit huic tit. cap. Patriarchę vers. Interimq; sess. 24. de Reform.

De Celebratione Missarum.

Congruunt huic tit. se. 13. 21. & 22.

Cap. Sacrosancta vers. Episcopos sess. 2.

Cap. Quanta sess. 22. de obseruandis & euitandis in celebratione Missæ.

Cap. Qui piè 14. vers. Curet sess. 23. de Reformat.

Cap. Cum dignitates 12. vers. Omnes verò sess. 24. de Reform.

Cap. Contingit sæpe 4. sess. 25. de Reform.

De Baptismo.

Congruit huic tit. sess. 7.

De Reliquijs, & veneratione Sanctorum.

Congruit huic tit. c. Mandat sancta Synodus sess. 25. in fine.

De obseruatione ieiuniorum.

Congruit huic tit. c. Insuper hortatur, in decreto de Indulgentijs sess. 25.

De Ecclesiis ædificandis vel reparandis.

Congruunt huic tit. c. Cùm illud quoque 7. cap. Episcopi etiam sess. 21. de Refor.

Cap. Concedit 3. in fin. sess. 25. de Reform.

De Immunitate Ecclesiarum.

Congruunt huic tit. cap. Quanta 22. vers. ab Ecclesijs, sess. 22. de obseruandis & euitandis in celebratione Missæ.

Cap. Cupiens 20. sess. 25. de Refo.

Liber quartus.

De sponsalibus & Matrimoniis.

Congruunt huic tit. sess. 24. de Sacram. Matrim.

Cap.

Cap. Iustitia publicæ honestatis 3.c. Multi sunt qui vagantur; c. Ita plerumque sess. 24. de Refor. Matri.

De Clandestina desponsat.

Congruit huic ti. cap. 1. sess. 24. de Ref. Matr.

De Cognatione spirituali.

Congruit huic tit. c. Docet experientia 2. sess. 24. de Ref. Matr.

De Consanguinitate, & Affinitate.

Congruunt huic tit. c. Si quis intra gradus 5. c. Preterea 4. se. 24. de Ref. Matrim.

De Matrimonio contra interdictum Ecclesiæ.

Congruit huic tit. c. 1. vers. Qui aliter sess. 34. de Reform. Matr.

Liber quintus.

De Simonia.

Congruunt huic ti. ca. Quoniam ab Ecclesiastico sess. 21. de Ref.

Cap. In pluribus Ecclesiis 14. cap. Expedit 18. vers. Caueantq; se. 24. de Ref.

Ne prælati vices suas, &c.

Congruit huic tit. cap. Magnam vers. Non liceat sess. 25. de Ref.

De Magistris.

Congruunt huic ti. c. Eadem Sacrosancta 1. sess. 5. de Reform.

Cap. Prædicationis 4. vers. Iidem etiam sess. 24. de Refor.

Cap. Cùm adolescentium ætas 18. sess. 23. de Ref.

De Homicidio.

Congruit huic ti. cap. Cùm etiam qui per industriam 7. sess. 14. de Ref.

De pugnantibus in duello.

Congruit huic tit. c. Detestabilis sess. 25. de Refor.

De Adulteriis.

Congruit huic ti. cap. Graue peccatum 18. sess. 24. de Refo. Matrim. vbi etiam de Concubinis.

De Raptoribus.

Congruit huic tit. cap. Decernit sancta Synodus 6. sess. 24. de Ref. Matr.

De Clerico venatore.

Congruit huic tit. c. Cùm dignitates 12. vers. Vestitu sess. 24. de Ref.

De Clerico per saltum promoto.

Congruit huic ti. c. Qui piè 14. in fine sess. 23. de Reform.

De eo, qui furtiuè ordines suscepit.

Congruit huic ti. c. Ordinationes 8. vers. Quòd si quis sess. 23. de Refor.

De priuilegiis.

Congruunt huic ti. c. ecclesiarum prælati 3. sess. 6. de Refo.

Cap. In exemptorum causis 14. sess. 7. de Refor.

Cap. Insuper 5 c. Præterea quia 8. sess. 14. de Refor.

Cap. Quoniam priuilegia 11. sess. 24. de Ref.

De

De Pœnis.

Congruit huic tit. cap. Cùm verò tam grauia 4. sess. 13. de Refor.

De Pœnitentiis, & remissionibus.

Congruunt huic tit. de Sanctissimo Pœnitentiæ Sacra. sess. 14.
Cap. Quia verò sess. 5. in fine.
Cap. Cùm multa 9. sess. 21. de Reform.
Cap. Quamuis presbyteri 15. sess. 23. de Reform.
Cap. Apostolus monet 8. c. liceat Episcopus 6. sess. 24. de Refor.
Cap. Cum Catholica in decreto de Purgatorio, & ca. Cùm potestas in decreto de Indulgentijs sess. 25.

De sententia excommunicationis.

Congruunt huic tit. cap. si quem clericorum 11. sess. 22. de Refor.
Cap. Ita plerumq; sess. 24. de Refor.
Cap. Quamuis excommunicationis gladius sess. 25. de Reformat.
Cap. Censuræ 12. ca. Anathemati 18. sess. 25. de Regul.

De verborum significat.

Congruunt huic ti. c. cupiens 20. sess. 25. de Refor. & cap. Tanta vers. Quòd si in his ead. sess. prope finem.

FINIS.

RERVM PRAECIPVARVM ET MAGIS NOTABILIVM IN HOC TOTO DECLARATIONVM & remissionum opere contentarum clarissimus & fidelissimus.

A.

Bene-

Causse

pis,

Re-

De

Homi-

I.

 ſpicue

Licen-

dum

Est re-

habet

repro

Finis Indicis Declarat. & Remission.

CENSV-

CENSVRA

EX COMMISSIONE REGII SENATVS CASTELLÆ.

IVssv Regij Senatus, qua potui dexteritatē perlegi librum cui titulus eſt: *Deciſiones & declarationes Illuſtriſsimorum Cardinalium ſacri Concilij Interpretum, quæ in quarto volumine deciſionum Rotæ Romanæ habentur*, editum à doctiſſimo Patre Magiſtro F. Petro Vincentio de Marcilla, Cæſaraugustano, Ordinis S. Benedicti, eiuſdemque Magiſtro generali, & in Alma Vniuerſitāte Compoſtellana ſacræ Theologiæ Primario prælectore, ac etiam Iuris Pontificij Candidato. Qui liber non tantum immunis eſt à quauis erroris, ſeu falſitatis nota, concorſq; propriis Archetypis à quibus eſt extractus, verum etiam eius Author ita prudenter ſe gerit, in omnimoda obſeruantia, & humili obedientia decreti Pii Papæ IV. prohibentis quoduis interpretationis genus propria authoritate emittendum ſuper decreta Concilii Tridentini, vt neque in iota vno ipſum in ea re defeciſſe ſentiam. Quo fit, vt ſatis tute ac ſumma cum legentium, præſertim Iuri communi incumbentium vtilitate, opus præfatum in publicum prodire, ad idque à Regio Senatu licentiam obtinere iure optimo mereatur: In Conuentu noſtro victoriano Madriti die nono menſis Iunii anno Domini 1609.

F. Franciscvs de Tamato.

APPRO-

APPROBATIO.

ECISIONES istas Sacræ Congregationis, iam antea in quarto volumine decisionum Rotæ Romanæ impressas, & postea R. P. M. VINCENTII DE MARCYLLA ordinis nostri Magistri Generalis, & in Academia Compostellana primarij quondam in Theologia professoris studio, vna cum Concilio Sacrosancto editas; nunc iterata cura eximij D. M. N. IOANNIS GALLEMART, Catechistæ Regij, secunda emendatione cum Concilij decretis coniunctas, cum archetypis suis vnde desumptæ sunt, accurate couenire inuenio. Et in ijs edendis exacte obseruatum est Pij quarti P. M. decretum de non edendo priuata authoritate in Sacrum Concilium quocumq; interpretationis genere. Nihil enim hic præter Illustriss. Cardinalium Declarationes suis quasque capitulis subiunctas, summa tamen diligentia à mendis perpurgatas, Concilij decretis additum est; Opus absque dubio maximæ vtilitatis omnibus fidelibus, quibus genuina maximi doctissimique Concilij sententia in summa debet esse veneratione.

F. LEANDER DE S. MARTINO, *Benedictinus congregationis Hispanicæ, S. Theologiæ Magister, & in alma Academia Duacena linguæ Sanctæ Professor Regius.*

APPRO-

APPROBATIONES SVPER REmiss. August. Barbosæ.

LICENCAS

VIstas as informações que se tiuerão neste conselho podese imprimir este liuro na forma em que esta, & depois de impresso torne a este Conselho para se conferir com o original; & se dar licença para correr, & sem ella não carrerá Lisboa aos 4. de Dezembro de 617.

Bertolameu da Fonsequa. Antonio Diaz Cardoso Fr. Manoel Coelho. Ioanno Alures Brandano. Dom. Francisco de Bragança.

POdese imprimir este liuro, aos 5. de Decembro de 617.

Damiano Viegas.

DAm licenca ao Supplicante Agustinho Barbosa para poder mandar imprimir as Remissoens, & Allegacones de Doctores ao Concilio Tridentino, visto a que tem do Sancto Officio, & do Ordinario, & depois de impresso tornará a està Mesà para se taxar, & sem isso nano correrà, a 7. de Decembro de 617.

Aluaro Lopez Moniz. Luis Machado.

CATA-

CATALOGVS
LEGATORVM,
PATRVM,
ORATORVM,
&
THEOLOGORVM:

Qui ad sacrosanctam oecumenicam Tridentinam Synodum conuenerunt à principio vsque in finem, quæ fuit die IV. Decembris, M. D. LXIII. sub Pio IV. Pontifice Maximo: Quorum Nomina, Cognomina, Patriȩ & Dignitates infra continentur.

Cardinales Legati.

Hercules Gonzaga S.R.E. Presb. Card. tituli sanctæ Mariæ nouæ, Mantuanus, obiit Tridenti die secunda Martij, 1563. & sepultus est Mantuæ.

Hieronymus Seripandus S.R.E. Presb. Card. tituli sanctæ Susannæ, Neapolitanus, obiit Tridenti, die XVII. Martij 1563. & ibi sepultus in Ecclesia S. Marci Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, quorum olim fuerat Generalis.

Ioannes Moronus S. R. E. Card. Episcopus Prænestinus, Mediolanensis, in demortui Card. de Mantua locum missus.

Stanislaus Hosius S.R.E. Presb. Card. tit. S. Laurentij in Palisperna, Polonus, VVarmiensis.

Ludouicus Simoneta S.R.E. Presb. Card. tit. S. Cyriaci Thermis, Mediolanen.

Marcus Syticus S.R.E. Diaconus Card. Basilicæ duodecim Apostolorum, de Altaemps, Germanus.

Bernardus Nauagerius S. R. E. Presb. Card. tit. S. Nicolai inter imagines, Venetus, in demortui Cardinalis Seripandi locum missus.

Cardinales non Legati.

Carolus à Lotharinga S.R.E. Presb. Card. tit. S. Apollinaris, Princeps & Archiepiscopus Rhemensis, Gallus.

Ludouicus Madrutius S. R. E. Diaconus Card. electus Episcopus Tridentinus, Germanus.

Oratores, quorum nomina hic describuntur iuxta eorum loca quæ in eadem sacrosancta Synodo habuerunt.

Oratores Ecclesiastici sedebant à manu dextrâ Legatorum, videlicet.

Antonius de Muglitio, Morauus, Archiepiscopus Pragensis, Orator Cæsareus.

Georgius Drascouitius, Crbatus, Episcopus Quinque ecclesiensis, Orator Cœsareus pro Regno Hungariæ.

Valentinus Herbutus, Polonus, Episcopus Præmissiensis, Orator Serenissimi Regis Poloniæ.

Marcus Antonius Bobba, Casalensis; Episcopus Augustensis in Pedemontio, Excellentissimi Ducis Sabaudiæ Orator, nunc Cardinalis.

Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Episcopus Cortonensis, Orator Excellentissimi Ducis Florentiæ; missus in locum Ioannis Strozij.

Frater Martinus Royas Portalrubeo, Hispanus, Orator Religionis Ierosolymitanæ.

Oratores sæculares sedebant à manu sinistrâ Legatorum.

Sigismundus à Tuun, Tridentinus, Orator Cæsareus.

Ludouicus de Lansac.
Renaldus Ferrerius Præsidens in Parlamento Parisiensi, &
Guido Faber, Iudex maior Tolosæ, } Oratores Christianissimi Galliarum Regis.

Ferdinandus Martineus Mazcarenius, & Orator Serenissimi Regis Portugaliæ.

Nicolaus de Ponte, Doctor, & Eques, &
Matthæus Dundalus, Eques, } Oratores Serenissimi Dominij Venetorum.

Melchior Lussi, Eques auratus, Orator septem Cantonum Heluetiorum.

Augustinus Paungartner I. V. D. de Monachio, Orator Excellentissimi Alberti, Ducis Bauariæ.

Claudius Fernandez Quingnonij, Comes Lunensis, Orator Regis Catholici in locum Illustrissimi Ferdinandi de Aualos Marchionis Piscariæ missus, obijt Tridenti die XX. Decemb. 1563. post finem Concilij, ibique sepultus est.

Hic separatim ab alijs Oratoribus sedebat apud Reuerendissimum Thelesinum Secretarium sanctæ Synodi, ob contentionem super præcedentia ortam inter ipsum & Oratores Regis Christianissimi.

Patriarchæ.

Antonius Helius, Iustinopolitanus, Ierosolymitanus.
Daniel Barbarus, Venetus, electus Aquilegiensis.
Ioannes Triuisanus, Venetus, Venetiarum.

Archie-

Archiepiscopi Pauli tertij.

Ferdinandus Annius, Neapolitanus, Archiepisc. Amalphitan. nunc Episcop. Bouinus.

Petrus Landus, Venetus, Archiepisc. Cretensis.

Petrus Antonius de Capua, Neapolitanus, Archiepiscopus Hidruntinus.

Marcus Cornelius, Venetus, electus tunc Archiepiscopus Spalatrensis.

Sebastianus Leccauella, Græcus, Ord. Præd. olim Archiepiscop. Naxiensis, nunc Episcop. Lateranens.

Petrus Guerrero, Hispanus, Archiepisc. Granatensis.

Antonius Altouitus, Florentin. Archiepisc. Florentinus.

Cæsar Cibo, Genuensis, Archiepisc. Taurinensis. obijt Tridenti die 26. Decembr. 1562.

Archiepiscopi Iulij tertij.

Paulus Æmilius Verallus, Romanus, olim Archiepiscop. Rossanen. nunc Episcop. Caputaquen.

Ioan. Brunus de Olichinio Macedo, Regni Seruiæ Primas, Archiepiscop. Antibaren.

Ioan. Baptista Castaneus, Roman. Archiepisc. Rossanen.

Ioan. Baptista Vrsinus, Romanus, Archiepiscop. S. Seuerinæ.

Archiepiscopi Pauli quarti.

Ludouicus Beccatellus, Bononien. Archiepisc. Ragusinus.

Mutius Calinius, Brixiensis, Archiepiscop. Iadrensis.

Sigismundus Saracenus, Neapolitanen. Archiepiscop. Materanus.

Antonius Parrages de Castilegio, Hispanus Archiepiscopus Calaritanus.

Iulius Pauesius, Brixiensis, Ord. Præd. Archiepisc. Surentinus.

Bartholomæus de Martyribus Lusitanensis, Ord. Præd. Archiepisc. Braccaren.

Augustin. Saluago, Genuensis, Ord. Præd. Archiepisc. Genuen.

Archiepiscopi Pij quarti.

Philippus Mocenicus, Venetus, Regni Cypri Primas, & legatus natus, Archiepisc. Nicosien.

Guilielmus d'Auanson, Gallus, Archiepisc. Ebreduren.

Antonius Caucus, Venetus, Archiepisc. Corcyrensis.

Germanicus Bandimus, Senensis, electus Archiepisc. Senarum.

Marcus Antonius Columna, Romanus, Archiepiscop. Tarentinus, nunc Cardinalis tit.

Gaspar de Fosso, Consentinus, Ord. S. Francisci de Paula, Calaber, Archiepiscop. Rheginus.

Antonius de Muglitio, Morauus, Orator Cæsareus, Archiepiscopus Pragensis.

Maximus de Maximis, Romanus, Archiepiſcop. Amalphitanus.
Gaſpar Ceruantes de Garta, Hiſpanus, Archiepiſcop. Meſſanenſis, nunc Salernitanus.
Leonardus Marinus, Genuenſis, Ord. Præd. Archiepiſcopus Lancianenſ.
Octauianus Præconius, Meſſanenſis, Ord. Min. Conuent. S. Franciſci Archiepiſcop. Panormitan.
Nicolaus de Pelue, Gallus, Archiepiſcop. Senonenſis.
Antonius Iuſtinianus, Chienſis, Ord. Præd. Græcus, Archiepiſcopus Naxien.
Antonius Puteus, Nicien. Archiepiſcopus Barenſis.

Epiſcopi Leonis decimi.

Vincent. Nicoſantius de Fano, Epiſcop Arbenſis.
Ioannes Franciſcus de Fiſco, Ianuen. Epiſcop. Andrienſ.
Ioannes Thomas de ſancto Felicio, Neapolitan. Epiſcopus Cauen. ſenior.

Epiſcopi Adriani ſexti.

Quintius de Ruſticis, Romanus, Epiſcop. Milleten.

Epiſcopi Clementis ſeptimi.

Lucas Byzantius de Catharo, Epiſc. Catharen.
Aloyſius Piſanus, Venetus, Epiſcop. Patauinus, nunc Cardinalis.
Alexander Piccolhomineus, Senen. Epiſc. Pientin.
Dionyſ. Græcus, Ord. Min. S. Franciſci de Obſeruan. Epiſcop. Millopotamen.
Gabriel de Veneur, Gallus, Epiſcopus Ebroicenſis.
Gulielmus de Montbas, Gallus, Epiſcopus Lectorenſ.

Epiſcopi Pauli tertij.

Antonius à Camara, Sabaudus, Epiſcopus Bellicen.
Nicolaus Maria Caracciolus, Neapolitanus, Epiſcop. Catanien.
Bernardus Bonioannes, Romanus, Epiſcop. Camerinen.
Fabius Mirtus, Neapolitanus, Epiſc. Caiacen.
Scipio Bongallus, Romanus, Epiſcop. ciuitatis Caſtellanæ.
Georg. Cornelius, Venetus, Epiſcop. Taruiſinus.
Vincentius Durantius, Brixienſis, Epiſcopus Thermularum.
Mauritius de Petra, Papien. Epiſcopus Vigleuen.
Martius de Martijs, Medices, Florentinus, Epiſcopus Marſicen.
Ioann. Vincent. Michaëlius, Barolitanus, Epiſcop. Minerbinen.
Gabriel de Bouueri, Gallus, Epiſc. Andegauen.
Leonardus Haller, Germanus, Epiſcop. Philadelph.
Ludouicus Vanninus de Theodolis, Forliuien. Epiſcop. Britonorien. Obijt Tridenti die 11. menſis Ianuar. 1563.

Ægidius

Ægidius Falcetta, Cingulanus, Episc. Caprulanus, nunc Britonoriensis.
Iulius Contarenus, Venetus, Episcopus ciuitatis Bellunen.
Thomas Casellus, Rossanen. Ord. Præd. Episc. Canen. iunior.
Hippolytus Ariuabenus, Mantuanus, Episc. Hieragetren.
Hieronym. Machabæus, Romanus, Episcop. Castrensis.
Petrus Augustinus, Hispanus, Episcop. Oscen. & Iacensis.
Iacobus Naclantus, Florentinus, Ord. Præd. Episc. Clodien.
Bartholomæus Sfrigo, Cretens. Græcus, Episcopus Castellanetens.
Thomas Stella, Venetus, Ord. Præd. Episc. Iustinopolitan.
Petrus du Val, Gallus, Episcopus Sagiensis.
Ioann. Antonius Pantusa, Consentinus; obijt Trident. die 27. Octobris, 1562. Episcopus Litterensis.
Ioannes Baptista de Grossis, Mantuanus, Episc. Regiensis.
Ioannes Xuarez, Lusitanus, Ord. S. Augustini, Episcopus Conimbricens.
Philippus Riccabella, Recanaten. Episcop. Recanaten.
Io. Iacobus Barba, Neapolitan. Ord. Sanct. Augustini, Episcopus Interamnen.
Michael à Turre, Vtinen. Episcop. Ceneten.
Pompeius Zambeccarius, Bononien. Episc. Sulmonen.
Ioan. Beroaldus, Panormitan. Episc. S. Agathæ.
Antonius Scarampus, Aquensis, Episc. Nolanus.
Antonius de Comitibus, Genuen. Ord. Præd. Episc. Brugnacen.
Cæsar Foggia, Rossanen. Episc. Vmbriaticen.
Cæsar Comes à Gambara Brixien. Episc. Tortonen.
Io. Baptista de Bernardis, Lucen. Episc. Adiacen.
Martinus Perezius de Ayala, Hispanus, Episc. Segobiensis.
Nicolaus Psalme, Gallus, Episc. Verdunen.
Alphonsus Rosetus, Ferrarien. Episcopus Comaclen. nunc Ferrariens.
Iulius Parisianus, de Tolentino, Episc. Ariminen.
Bartholomæus Sebastianus, Hispanus, Episc. Pacten.
Francisc. Lambertus, Sabaudus, Episc. Nicien.
Maximilianus Doria, Genuen. Episc. Naulen.
Eustachius du Bellay, Gallus, Episc. Parisien.
Bartholom. de Capranica, Roman. Episc. Carinen.
Ennius Massarius de Narnia, Episcop. Feretranus.
Achilles Brancia, Neapol. Episc. Chironen.
Albertus Diuinius de Gliricis, Ord. Præd. de Carnaro, Episcopus Veglen.
Ioan. Antolinez de Bricianos de la Ribera, Hispanus, Episcopus Iuuenacen.
Tristanus de Bizot, Gallus, Episc. Xantonen.

Marcus Gonzaga, Mantuanus, Episcop. Aufferen.
Ascanius Gherardinus de Amelia, Episcop. Cattacon.
Baldouinus de Baldouinis, Pisanus, Episcop. Auersanen.
Petrus Francisc. Pallauicinus, Genuen. Episcop Alerien.
Ægidius Fuscararius, Bononien. Ord. Præd. Episcop. Mutinen.
Timotheus Iustinian. de Chio, Græcus, Ord. Præd. Episcop. Calamonensis.
Didacus de Almansa, Hispanus, Episcop. Corien.
Lactantius Rouerella, Ferrarien. Episcop. Asculanus.
Ambrosius Monticula, Lunensis Sarzanen. Episc. Signinus.
Sebastianus Gualterius, Romanus, Episc. Viterbien.
Honoratus Fascitellus, Monachus Ord. S. Benedicti, Neapolitanus, qui obijt Romæ in mense Martio 1564. Episcop Insulanus.
Petrus Camaianus, Aretinus, Episc Ferularum.
Horatius Græcus, Troianen. Apulus, Episc. Lesinen.
Fabius Cupallata, Placentius, Episc. Lacedonen.
Caspar de Casal, Lusitanus, Ord. sancti Augustini, Episcopus Leirien.
Bernardinus de Cuppis, Roman. Episcop. Auximanus.
Ioan. de Moruiliter, Gallus, Episc. Aurelian.
Iulius Gentilius, Torionen. Episc. Vulturarien.
Adrianus Fusconius, Romanus, Episc Aquinus.
Antonius de S. Michaele, Hispanus, Ord. S. Francisci de Obseruant. Episc Montis Marani.
Hieronym. Melchiorius Recanaten. Episc. Maceraten.
Petrus de Petris de Monte, Aretinus, Episc. Lucerinus.
Cæsar Iacumellus, Roman. Episc. Bellocastren.
Iulius Gritus, Venetus, Episc. Parentinus.
Iacobus Siluerius Piccolhomineus, de Cælano, Episcopus Aprutinus.
Ludouicus de Bresze, Gallus, Episc. Melden.
Iacobus Magnanellus, Senen Episc. Crossesan.
Io. Andr. Cracius de Tibure, Episc. Tiburtinus.
Francisc. Richardotus, Burgund. Episc. Atrebaten.
Carolus Cicada, Genuen Episc. Albinganen.
Francisc. Maria Piccolhomineus, Senen. Episc. Ilcinen.
Accisculus Moya de Conteras, Hispanus, Episcopus Vicen.
Galeatius Roscius de Interamna, qui obijt Tridenti die 16. Octobr. 1563. Episc. Assisien.
Iacobus Maria Sala, Bononien. Episc. Viuarien.
Gabriel de Monte S. Sabini, Episcopus Hesinus.
Marianus Sabellus, Romanus, Episcop. Eugubinus.
Agapitus Bellhomo, Romanus, Episc. Casertanus.
Iulius Cananius, Ferrarien. Episc. Hadriensis.

Iulius Galletus, Pisanus, Episcopus Alissanen.
Hieronymus Burgensis, Gallus, Episcopus Catalonen.

Episcopi Pauli quarti.

Scipio Astensis, Ferrarien. Episc. Casalen.
Didacus Sarmiente de Soto maior, Hispanus, Episcopus Astoricen.
Thomas Goduclus, Anglus, Episcopus Assaphen.
Faustus, Caffarellus, Romanus, Episcopus Fundanus.
Bellisarius Baldinus, Neapolitanus, Episc. Latinen.
Vrbanus Vigerius de Ruere, Genuen. Episc. Senogallien.
Iacobus Surerus, Græcus, Episc. Milopotamen. iunior.
Io. Baptista Osius, Romanus, Episc. Reatinus obiit die 12. Nouembris, 1562.
Marcus Laureus, Tropiensis, Ord. Præd. Episcopus Campanien.
Franciscus de Beauquere, Gallus, Episcopus Metensis.
Io. Franciscus Commendonus, Venetus, Epis. Zazynthen. nunc Cardinalis.
Carolus de Grassis, Bononien. Episcopus Montis Falisci.
Arias Gallego, Hispan. Episcopus Gerunden.
Hieronymus Gallego, Hispanus, Episc. Oueten.
Hercules Rettinger, Germanus, Episc. Lauentinus.
Iulius de Rubeis, Polian. Episcopus S. Leonis, obiit Romæ in mense Martio, 1564.
Io. de Munnatones, Hispanus, Ord. sancti Augustini, Episc. Segorbien.
Franciscus Balneo, Hisp. Episcopus Auriensis.
Vincentius de Luchis, Bononien. Episcopus Anconitanus.
Pompeius Piccolhomineus de Aragonia, Episc. Tropien.
Petrus Barbadicus, Venetus, Episcopus Cursolen.
Franciscus Bachodius, Subaudien. Episcopus Gebennen.
Carolus de Angennes, Gallus, Episcopus Cenomanen.
Hieronymus de Nichisola, Veronen. Ord. Præd. Episcopus Theanen.
Marcus Antonius Bobba, Casalen. Episcopus Augusten. nunc Cardinalis.
Iacobus Lomellinus, Messanen. Episcopus Mazarien.
Donatus de Laurentiis, de Asculo, Apulus, Episc. Arianen.
Petrus Contarenus, Venetus, Episcopus Paphen.
Petrus Danesius, Gallus, Episcopus Vauren.
Hieronymus Sauorgnanus, Foroiulien. Episcopus Sibinicen.
Philippus du Bec, Gallus, Episcopus Veneten.
Carolus de Roue, Gallus, Episcopus Suession.
Georgius Drascouicius, Croatus, Episcopus Quinque ecclesien.
Franciscus de Aguirre, Hisp. Episcopus Crotonen.

Andreas de Cuesta, Hispanus, Episcopus Legionen.
Antonius Gorroinero, Hispanus, Episcopus Almerien.
Antonius Augustinus, Hispanus, Episc. Ilerden.
Angelus Massarellus, Septempedanus, Episc. Thelesinus.
Antonius Ciurelia, Barensis, Episcopus Buduensis.
Dominicus Casablancha, Messanen. Ord. Præd. Episcopus Vicensis.
Petrus Faunus Costacciarius, Episcopus Aquen.
Io. Carolus Bouius, Bononien. Episcopus Ostunen. nunc Archiepiscopus Brundusinus.
Hugo Boncompagnus, Bononien. Episcopus Vestanus: nunc Card. Card. tit. S. Sixti.
Saluator Pacinus de Colle, Episcopus Clusinus.
Lupes Martinez, Hispanus, Episcopus Elnen.
Carolus de Espinay, Gallus Episcopus Dolen.
Ægidius Spifame, Gallus, Episcopus Niuernen.
Antonius Sebauianus Minturnus, de Traiect. Episcopus Vxentin.
Bernardus del Bene, Florentinus, Episcopus Nemausen.
Dominicus Bollanus, Venetus, Episcopus Brixien.
Io. Antonius Vulpius, Comen. Episcopus Comen.
Ludouicus de Ginolhac, Episcopus Tutellen.
Philippus Maria Campegius, Bononien. Episcopus Feltren.
Ioannes de Quighonnes, Hispanus, Episcopus Calaguritan.
Didacus Couarruuias de Leyua, Hispanus, Episc. Ciuitaten.
Philippus Gerius, Pistorien. Episcopus Isclanen. nunc Assisien.
Io. Antonius Facchinettus, Bononien. Episcopus Neocastren.

Episcopi Pii quarti.

Ioannes Fabricius Seuerius, Neapolitanus Episc. Aceren.
Martinus Rithouius, Flander, Episcopus Ipren.
Antonius Hauetius, Ord. Præd. Flander, Episcopus Namurcens.
Constantinus Bonnellus, Ferretran. Episc. ciuitatis Castelli.
Iulius Superchius, Ord. Carmelitarum, Mantuanus, Episc. Accien. nunc Caprulan.
Matthæus de Concinis, Florentinus, Episcopus Cortonen.
Nicolaus Sfondratus, Mediolanen. Episcopus Cremonen.
Ventura Buffalinus, Romanus, Episcopus Massanen.
Ludouicus de Bueil, Gallus Episcopus Vencien.
Hieronymus Galleratus, Mediolanen. Episcopus Sutrinus.
Io. Petrus Delphinus, Venetus, Ord. Canonicorum Regularium, Episc. Zacynthi, & Cephaloniæ secundus.
Io. Andreas Bellonius, Messanen. Episcopus Massalubren.

. . . .

Federicus Cornelius, Venetus Episcopus Bergomen.
Stephanus Bouther, Gallus Episcopus Corisopiten.
Io. Paulus Amanius, Cremen. Episcopus Anglonen.

Ale-

Alexander Sfortia de ſancta Flora, Epiſcopus Parmen. nunc Card. tit. ſanctæ Mariæ in via.
Antonius de Cirier, Gallus, Epiſcopus Abrincen.
Andreas Mocenicus, Venetus, Epiſcopus Nimoſien.
Benedictus Saluinus, Firmanus, Epiſcopus Verulanus.
Gulielmus Caſſador, Hiſpanus, Epiſcopus Barcinonen.
Petrus Gonzalez de Mendoza, Hiſpanus, Epiſcopus Salmantin.
Martinus de Corduba de Mendoza, Hiſpanus, Ord. Præd. Epiſcopus Dertuſen.
Iulius Magnanus, Placentinus, Ord. Min. Conuent. S. Franciſci, Epiſcopus Caluen.
Valentinus Herbutus, Polonus, Epiſcopus Præmiſilien.
Simon Aleotus, Foroiulien. electus Foroiulien. mortuus eſt Tridenti, die 20. Auguſti, 1562. Epiſcopus Foroiulien.
Petrus de Xaque, Hiſpanus, Ord. Præd. Epiſcopus Niochen.
Proſper de Rebiba, Meſſanen. Epiſcopus Troianus.
Melchior Auoſmediano, Hiſpanus, Epiſcopus Guadicen.
Hippolytus de Rubeis, Parmenſis Epiſcopus Papienſis.
Didacus de Leon, Hiſpanus, Ord. Carmelitarũ, Epiſcopus Columbrien.
Annibal Sarracenus, Neapolitan. Epiſc. Licien.
Paulus Iouius, Comenſis, electus Epiſcopus Nucerien.
Hieronymus Triuiſanus, Venetus, Ord. Præd. mortuus eſt Tridenti die 9. Septembris, 1562. Epiſcopus Veronen.
Hieronymus Raggazonus, Venetus, Epiſcopus Famaguſtan.
Romulus de Valentibus, de Trebia, Epiſcopus Conuerſan.
Lucius Maranta, Venuſinus, Epiſcopus Lauellen.
Simon de Nigris, Genuen. Epiſcopus Sarazanen. mortuus Cardinalis.
Theophilus Gallupus Tropien. Epiſcopus Oppidon.
Iulius Simonetta, Mediolanen. Epiſcopus Piſauren.
Petrus de Albret, Gallus, Epiſcopus Conuenarum.
Iacobus Guidius, Volaterranus, Epiſcopus Pennen. Adrien.
Didacus Ramirez, Hiſp. Epiſcopus Pampilonen.
Franciſcus del Gado, Hiſpanus, Epiſcopus Lucenſis.
Ioannis Clauſſe, Gallus, Epiſcopus Senecen.
Iacobus Gibertus de Nogueras, Hiſpanus, Epiſc. Aliphan.
Ioannes Annius, Neapolitanus, Epiſcopus Hipponen. & Coadiutor Bouinus.
Antonius Maria de Saluiatis, Romanus, Epiſc. S. Papuli.
Matthæus Priulus, Venetus, Epiſcopus Æmonien. nunc Vincentinus.
Thomas Lilius, Bononien. Epiſcopus Soranus.
Hieronymus Guerrinus, Feretranus, Epiſcopus Imolen.
Thomas Oyerllaithe, Hibernus, Epiſcopus Roſſen.
Franciſcus Valete, Epiſcopus Vabien.

Fabius Pignatellus, Neapolitanus, Episcopus Monopolitan.
Carolus de Vicecomitibus, Mediolanen. Episc. Vintimilien. mortuus Card. tit.
Ioannes Colosuarinus, Hungarus, Ord. Præd. obiit Tridenti die 24. Nouembris, anno 1562. Episcopus Canadiensis.
Andreas Duditius Bardellatus, Hungarus, Epis. Thinien. nũc Quinque ecclesien.
Spinellus Bencius, Politianus, Episcopus Montispolitiani.
Franciscus Abondius, Castilioneus, Episcopus Bobien. nunc Cardinalis tit.
Stanislaus Faleschi, Polonus, Episc. Theodosien.
Eugenius Ohairt, Hibernus, Ord. Præd. Episcopus Agaden. Donaldus Magongial, Hibernus; Episcopus Rapoten.
Guido Ferrerius, Pedemontanus, Episcopus Vercellen. nunc Card. tit.
Io. Baptista Sighicellius, Bononien. Episc. Fauentinus.
Sebastianus Vantius, de Arimino, Episcopus Vrbeuetanus.
Io. Baptista Lomellinus, Messanen. Episcopus Gardien.
Io. Baptista Milanesius, Florentinus, Episcopus Marsican.
Augustinus Mollignatus, Vercellensis, Episc. Triuicanen.
Carolus Grimaldus, Genuen. Episcopus Sauonen.
Fabricius Landrianus, Mediolanen. Episcopus S. Marci.
Bartholomæus Ferrantius, Amerinus, Episcopus Amerinus.
Petrus Fragus, Hispan. Episcopus Vsellen.
Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Episcopus Cortonen.
Franciscus Contarenus, Venetus, Episc. Paphen.
Ioannes Delphinus Venetus, Episc. Torcellanus.
Alexander Molus, Comen, Episc. Minoren.
Hieronymus Vielmus, Venetus, Ord. Præd. Episc. Argolicen.
Franciscus Raguseus, Ord. S. Francisci de Obseruantia Episc. Marchanen.

Abbates.

Hieronymus Gallus, Abb. Clarauallen.
Simplicianus, Abb. Sancti Saluatoris Papiæ, de Vultulina, Congregationis Cassinen.
Stephanus Catanius, Nouarien. Abb. S. Mariæ Gratiarum Placentin. diœc. Congregationis Cassinen.
Augustinus Loscus, Hispanus, Abb. sancti Benedicti de Ferraria, Congregationis Cassinen.
Eutychius Cordes, Antuerpiens. Abb. sancti Fortunati apud Bassianum, Congregationis Cassinen.
Claudius Sainctes, Gallus, Abb. Lunequillan.
Cosmas Damianus, Hortulan. Hispanus, Abb. Villæbertrandi.

Generales.

Vincentius Iustinianus, Genuensis, Generalis Ord. Prædicatorum.

Fran-

Franciscus Zamora, Hispanus Generalis Ord. Min. de Obseruantia.
Antonius de Sapientibus, Augustanus, Generalis Ord. Min. Conuentualium.
Christophorus Patauinus, Generalis Ord. Eremitarum sancti Augustini.
Io. Baptista Migliauica, Asten. Generalis Ord. sanctæ Mariæ Seruorum.
Stephanus Fazinus, Cremen. Prouincialis Lombardiæ, pro Generale Carmelitarum.
Iacobus Lainez, Hispan. Præpositus Generalis Societatis Iesu.
Thomas .... ciuitatis de Castello, Generalis Capucinorum.

Doctores legum pro sacro Concilio.

Gabriel Paleottus, Bononien. Auditor Rotæ, nunc Cardinalis tit. sancti Nerei & Achillei.
Scipio Lancillotus, Romanus, Aduocatus Consistorialis.
Io. Baptista Castellius, Bononien. Promotor.
Michael Thomasius, Maioricen. Doctor Decretorum.

Theologi à summo Pontifice missi.

Frater Petrus de Soto, Ordinis Prædicatorum, Hispanus, obiit Tridenti, mense Aprili, 1563.
Alphonsus Salmeron, Hispanus, Societatis Iesu.
Franciscus Torensis, Doctor Theologus, Hispanus.
Antonius Solisius, Doctor Theologus, Hispanus.
Frater Camillus Campegius, Papien. Inquisitor Ferrariæ, Ord. Prædic.
Frater Hieronymus Brauo, Hispanus, Ordin. Prædic.
Frater Adrianus Valenticus, Venetus, Ordin. Prædic. in demortui F. Petri de Soto locum, nunc Illustrissimi Dominii Veneti Inquisitor Generalis.

Doctores Theologicæ facultatis Parisiensis missi à Carolo nono Galliarum Rege Christianissimo.

Nicolaus Maillard, Decanus facultatis Parisiensis.
Ioannes Peletier.
Antonius Demochares.
Nicolaus de Bris.
Iacobus Hugonis Franciscanus, idem etiam procurator Reuerendissimi Ioannis Vrsini Episcopi Trecorensis.
Simon Vigor.
Richardus du Pré.
Natalis Paillet, obiit Tridenti 7. Kalend. Decemb. 1562.
Robertus Fournir.

Antonius

Antonius Coquier.
Lazarus Bloychot.
Claudius de Saintes, Canonicus Regularis.

Theologi missi à Philippo Rege Catholico.

Cosmas Damianus, Hortulanus, Electus Abb. Villæ Bertrandi.
Ferdinandus Tritius, Doctor Theologus, Canonic. Caurien.
Ferd. Vellosillus, Doctor Theologus, Canonicus Saguntinus.
Thomas Dassio I.V.D. Canonicus Valentinus.
Licentiat. Antonius Couarruuias, Auditor Granaten.
Ferdinandus Mencacensis, Decretorum Doctor.
Frater Ioannes Ramirez, Hispanus, Minister prouin. Diui Iacobi.
Frater Alphonsus Contreras, Commissarius Ord. in curia Regis Hispaniæ.
Frater Michael de Medina, Hispanus, Ordinis Minor. sacræ Theologiæ Doctor.
Frater Ioannes Lobera, Hispanus, sacrę Theologiæ Lector Salmanticæ, missus in societatem Ministri prouincialis Diui Iacobi submemorati.
Cosmas Palma Fonteyus, sacrę Theologię Doctor, Hispanus: Hortolani Abb. descrip. & comes.
Frater Ioannes Gallo, Hispanus, Ord. Præd.
Frater Petrus Ferdinandez, Hispanus Ord. Præd. in societate Magistri Gallo.
Frater Desiderius de S. Martino, Panorm. Ord. Carmelitan.
Michael Baius ab Atho, sacræ Theologiæ Doctor.
Ioannes Hessels, à Louanio, sacræ Theologiæ Doctor.
Cornelius Iansenius, Hulstensis, sacræ Theologiæ Doctor.

Theologi missi à Rege Portugalliæ.

Frater Franciscus Foriero, Ordinis Prædicatorum.
D. Iacobus à Payua de Andrade, Lusitanus, Doctor Theologus.
D. Melchior Cornelius, Decretorum Doctor, Senator Regis Portugalliæ.

Ab excellentissimo Duce Bauariæ.

Ioannes Cuuillonius, Flander, ex Societate IESV.

Procuratores Episcoporum absentium.

Merchantus Doctor Theologus, pro illustriss. Cardinal. de Mendoza, Episcopo Burgen.
Io. Gothardus Cler. sæc. Germanus, pro Reuerendiss. Episcopo Ratisbonen.
Georgius Hochenuarter Cleric. sæcul. Doctor Theologus, Suffraganeus, pro Reuerendiss. Episcopo Basileensi.
Frater Felicianus Ninguarda à Morbiuio, Ord. Prædic. pro Illustrissimo Domino Salisburgen. Orator.

Petrus

Petrus Cumel, Doctor Theologus, Canonicus Malacitanus, pro Re-
uerendiss. Malacitano.
Ioannes Delgadus, Doctor Theologus, Canonicus Tudensis, pro
D. Ioanne de S. Æmiliano Reuerendiss. Episcopo Tudensi.
Gaspar Cardillus, Villalpandeus, Segob. Doctor Theologus, pro Re-
uerendiss. Episc. Abulen.
Frater Ioannes de Ludenna, Doctor Theologus, Ord. Præd. pro Re-
uerendiss. Episcopo Saguntino.
Frater Franciscus Orantes, Lector Vallisoleti, Ord. Minorum, pro
Reuerendiss. Episcopo Palentino.
Cæsar Ferrantius Suessanus, Doctor Theologus, pro Reuerend. E-
piscopo Suessano apud Reuerendissimum Ilerdensem.

Procuratores Ordinum.

Ioannes Coutigon. Doct. Gallus, Prior & Procurator Ordinis Clu-
niacensis.
Nicolaus Boucherat, Gallus, Prior monasterij de Recluso, procura-
tor Generalis Ordinis Cisterciensis.

Theologi seculares & Doctores Iuris Canonici.

Georgius Girard. Gallus, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. An-
degauensi.
Gentianus Heruetus, Gallus, cum Illustriss. & Reuerendiss. Cardina-
le à Lotharingia.
Franciscus Sancius, Decanus facultatis Theologiæ, & Canonicus
Salmanticen. cum Reuerendiss. Salmanticen.
Matthæus Guerra, Consentius, Calabr. Presb. sæcularis, cum Reue-
rendiss. Episc. S. Marci.
Federicus Pendasius, cum Illustriss. Card. de Mantua, Legato S. Con-
cilij.
Io. Franciscus Lombardus, cum Illustriss. Card. Seripando, Legato
Sacri Concilij.
Petrus Morcatus, Theologus, cum Reuerendiss. Vicensi.
Trigillus, Doctor Theologus, Canonicus Legionen. cum Reueren-
diss. Legionen.
Sobanus, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Legionen.
Antonius Leitonius, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Corym-
bricensi.
Petrus Fontidonius, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Salman-
tino.
Ioannes Viletta, Doctor Theologus, cum Reuerendissim. Barci-
nonen.
Ioannes Fonseca, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Archiepi-
scopo Granaten.
Michael Oroncuspe, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Episc.
Pampilon.

Alphon-

Alphonsus Fernandez de la Guerra, Hisp. Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Guadixien.
Michael Ytero D. V. I. cum Reuerendiss. Episc. Pampilonen.
Iosephus Puebla, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Episc. Ciuitaten.
Ioannes Chacon, Doctor Iuris Canonici, cum Reuerendiss. Episc. Almerien.
Antonius Garsias, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Episcopo Oueten.
Benedictus Arias Montanus, Ord. S. Iacobi, Doctor Theologus, cũ Reuerendiss. Segobien.
Ioannes Barcelona, Theologus, cum Reuerendissimo Episcopo Vscellen.

Doctores Galli Ordinis S. Benedicti.

Ioannes Corthougne, Doctor Theologus.
Ioannes de Verdun, Doctor Theologus.

Theologi Ordinis Fratrum Prædicatorum.

Angelus Ciosus, Florentinus, cum Illustrissimo Card. Mantuano Legato.
Seraphinus de Caballis, de Brixia, Prouincialis Terræ sanctæ cum Reuerendissimo suo Generali.
Heliseus Capys, Venetus, Theologus, cum Reuerendissimo Archiepisc. Pragen.
Petrus Aridien. Gallus, cum Reuerendiss. D. Cenomanen.
Bernardus Bernardi, Gallus, Inquisitor Auinione, Vicarius cong. Franciæ, cum Reuerendiss. D. Nemausensi.
Ioannes Matthæus Valdina, cum Reuerendiss. D. Tarentino.
Petrus Martyr, Coma, Hispan. cum Reuerendiss. D. Gerundensi.
Petrus Zatores, Hisp. cum Reuerend. D. Dertusensi.
Antonius de Grosupto, cum Reuerend. D. Viglianensi.
Aurelius de Chio, cum Reuerend. D. Spalattensi.
Adrianus Valenticus, Venetus, cum Reuerend. D. Nicosiensi.
Marcus Medices, Veronen. cum Reuerend. D. Ceneten.
Benedictus Herba, Mantuanus, cum Reuerend. D. Brixiensi.
Michael de Ast, Genuensis, Prior sancti Laurentij.
Constantinus Coccianus, Isorella, cum Reuerendissimo D. Monte Politiano.
Henricus de S. Hieronymo, cum Reuerend. D. Braccarensi.
Ludouicus de Soto maior, cum Reuerend. D. Georgio de Tayde.
Baptista de Lugo, cum Reuerendiss. D. Veronensi.
Hieronymus Barolus, Papien.

Nomina Fratrum Theologorum Beati Francisci de obseruantia, cum suo Generali.

Aloysius de Burgo nouo, Italus, sacræ Theologiæ Lector Bononien. Commissarius Generalis, nunc Ordinis Generalis.

Thomas

Thomas de Soglianor, Italus, Prouin. Bononiæ Minister.
Antonius de Padua, Lusitanus, Ordinis Secretarius.
Bonifacius Raguscus, Apostolicus Prædicator, Terræ S. Gubernator, nunc Episcopus de Stagno in Dalmatia.
Angelus de Petriolo, Italus, Lector sacræ Theol. Perusiæ.
Angelus Iustinianus, Italus, Lector sacræ Theologiæ Ianuæ.
Vincentius de Messine, Italus, sacræ Theologiæ Lector Neapoli.
Iulius Passitanus, Vrceanus, Italus, sacræ Theologiæ Lector Bergoni.
Iacobus Alani, Gallus, Theologus, cum Reuerendissimo Episc. Veneten.

Nomina omnium Theologorum Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, existentium in sacro Concilio, cum Reuerend. patre Generali.

Marcus Antonius Gambaronus à Lugo, socius Religionis.
Bartholomæus Golphus de Pergula, Prædicator illustris.
Ioannes Tertius, Bergomen. Lector Theologiæ publicus in Gymnasio Papiensi.
Clemens Thomasinus de Florentia, Regens in Conuentu sanctæ Crucis de Florentia.
Augustinus Balbus à Lugo.
Ioannes Baptista Chisulphus, Ordinis scriba.
Antonius de Grignano, Regens S. Antonij de Patauio.
Lucius Augusiola Placentinus, Regens S. Francisci Bononiæ.
Maximianus Benianus, Cremen. Orator pro Religione, & Inquisitor Paduæ.
Octauianus Charus de Neapoli, Regens S. Laurentij de Neapoli.
Antonius Posius de Monte Ilcino, Regens in conuentu duodecim Apostolorum Romæ.
Bonauentura Meldulen. Regens in conuentu Parmæ.
Martialis Peregrinus, Calaber, Regens in conuentu Ferrariæ.
Antonius à Cubalo. Feltren.
Andreas Schynopius, de Amandula, cum Reuerendissimo D. Cathanzario.
Balthazar Crispus, Neapolitanus, cum Reuerendissimo D. Tropien.

Theologi Ordinis Fratrum Eremitarum Sancti Augustini.

Thadæus Perusinus, cum Reuerendissimo D. Saluiato, nunc Procurator Generalis.
Ioannes Paulut Recanatensis, cum Reuerendiss. D. Quinque ecclesien. Oratore pro Regno Hungariæ.
Simon Florentinus, cum Illustriss. Card. Seripando. Legato.

Cherus-

Cherubinus Lauosius de Cassia, cum Reuerendiss. D. Vercellen.
Gabriel Verratellus, Anconitanus.
Ambrosius Veronensis, Prior conuentus S. Marci in vrbe Tridentina.
Ioannes Baptista Burgos, Valentinus, Hispanus.
Antonius Mondulphensis, qui est cum Reuerendissimo D. Pragen. Oratore.
Ægidius Volaterranus, cum Reuerendiss. Episc. Thininien.
Eugenius Pisaurensis in præterita Quadragesima Concilij Prædicator celeberrimus.
Adamantius Florentinus, qui est cum Illustr. Card. Madrutio.
Aurelius Corinaltensis, cum D. Oratore Heluetiorum.
Balthassar Massanus cum Reuerendiss. Episc. Catanien.
Sebastianus Fanensis, eiusdem Ordinis scriba.
Christophorus de Sanctotis, Burgensis Hispanus.
Simon de Brazzolatis, Patauinus.
Angelus Ferrus, Venetus, cum Reuerend. D. de Osma.
Petrus Lusitanus, cum Reuerend. D. Leiriens.

Theologi Ordinis Fratrum Carmelit.

Io. Iacobus Cherecatus, Vincentinus, Prouincialis Venetiarum, nunc Procurator Generalis Ordinis.
Theodorus Masius, Mantuan. cum Reuerendissimo D. Cremonensi.
Siluester, Confessor Illustriss. Card. Mantuani.
Lucretius Asolanus, cum Reuerendissimo D. Patriarcha Venetiarum.
Nicolaus Gallus, cum Reuerendiss. patre Generali.
Eraldus Gallus, cum Reuerendiss. patre Generali.
Laurentius Lauretus, Venetus, cum Reuerendissimo patre Generali.
Angelus Ambrosianus, Venetus.

Theologi Ordinis Fratrum Seruorum.

Stephanus Bonuntio, Aretinus.
Amans, pro congregatione Seruorum, cum Reuerendissimo D. Sibinicen.

Officiales Sacri Concilij Tridentini.

Episcopus Cauensis, Commissarius.
Episcopus Thelesinus, Secretarius.
Lodouicus Bondonius, Magister Cærimoniarum.
Antonius Manellus, Depositarius.

Cantores Sacri Concilij.

Simon Bartholinus, Perusinus.
Ioannes Eloysius de Episcopis, Neapolitanus.
Bartholomæus Conte, Gallus.
Matthias Albo, de Fulgineo.

Fran-

Franciſcus Buſtamante, Hiſpanus.
Ioannes Antonius Latinus, Beneuentan.
Franciſcus Druda, Callienſis.
Lucas Longinquus, Giſonen.
Petrus Scorteccius, Aretinus.

Notarij.

Marcus Antonius Peregrinus, Comenſis &
Cynthius Pamphilus, de S. Seuerino.
Hieronymus Gambarus, Brixienſis Forenſis.

Curſores Sanctiſſ. D. N. & ſacri Concilij.

Nicolaus de Matthæis, & Iacobus Carra } Allobroges.

NVMERVS PRÆLATORVM CVIVSCVMQVE NATIONIS,

Qui ad œcumenicam Tridentinam Synodum conuenere.

Prælati	Itali	187.	per Procuratores	2.
	Galli	26.	per Procuratores	1.
	Germani	2.	per Procuratores	4.
	Hiſpani	31.	per Procuratores	4.
	Luſitani	3.		
	Græci	6.		
	Poloni	2.		
	Vngari	2.		
	Angli	1.		
	Hiberni	3.		
	Flandri	2.		
	Croati	1.		
	Moraui	1.		
	Illyrici	3.		

F I N I S.

BVLLA S. D. N. D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IV.

Super declaratione temporis ad obseruanda decreta sacri œcumenici & generalis Concilij Tridentini.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS SERVORVM DEI,

Ad perpetuam rei memoriam.

ICVT ad sacrorum Conciliorum decreta ac Canones, auctoritas atq; confirmatio Apostolicæ Sedis & debet & solet accedere, ita si qua super eis exorta sit dubitatio, eiusdem Sedis iudicio & declaratione tollenda est. Ad aures nostras peruenit, multos esse qui dubitent, ex quo tempore cœperunt decreta sacri generalis Concilij Tridentini ad reformationem & ius positiuum dumtaxat spectantia, eos ad quos pertinent obligare, illa præsertim, quæ tempora certa præstituunt ad prouinciales diœcesanasque Synodos celebrandas, ad sacros Ordines suscipiendos, ad Religionem profitendam, ad parochiales ecclesias, aliaque beneficia Ecclesiastica, quæ eiusdem Concilij decretis retineri prohibitum sit, resignanda, & ad complures huiusmodi exequendas, ac alias omnes ad prædictam reformationem iusque positiuum tantum spectantes, quæ obseruari aut euitari debeant. Nos itaque, vt omnis controuersia dubitatioque tollatur, Motu proprio eam rem prout rationi, iuri & æquitati conuenire censuimus, duximus declarandam. Nam etsi ipsius Concilij decreta, etiam de venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & assensu, in Consistorio nostro secreto confirmata à nobis fuerunt sub finem Mensis Ianuarij, & ab eo etiam tempore apud hanc sanctam Sedem obseruari cœperunt: quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter emendateque imprimendis necessario consumptum fuit, & iure etiam communi sancitum est, vt Constitutiones nouæ vim non nisi post certum tempus obtineant, æquum nobis & iustum visum est, prædicta decreta omnia ad dictam reformationem, iusque positiuum dumtaxat spectantia, Kalend. Maij proxime præteriti omnes obligare cœpisse, neque post eam diem excusationem cuiusquam, quod ea ignorauerit, admittendam, atque ita Apostolica auctoritate declaramus ac definimus, & ab omnibus iudicari debere mandamus atque statuimus. Decernentes irritum & inane, si quid secus à quoquam, quacumque dignitate, auctoritate & potestate prædito, contigerit iudicari. Non obstantibus constitutioni-

tionibus & ordinationibus Apostolicis; alijsque in contrarium facientibus quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, definitionis, mandati, statuti, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Rom. apud S. Petrum, Anno incarnat. Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, Quintodecimo Kalend. Augusti, Pontificatus nostri an. 5.

Fed. Card. Cæsius.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

ANNO à Natiuitate Dom. Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, Indictione septima, die vero vigesima mensis Iulij, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & Domini nostri, Domini Pij, diuina prouidentia Papæ IV. anno quinto, retroscriptæ litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis Basilicarum Principis Apostolorum de Vrbe, & S. Ioan. Lateran. necnon Cancellariæ Apostol. & in Acie Campi Floræ, per nos Iacobum Carra, & Iulium Parinum, Prælibati S.D.N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

MOTVS PROPRIVS S. D. N. D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAP. IV.

Per quem deputantur octo Reuerendis. Cardinal. qui faciant obseruari reformationes ab ipso editas, necnon decreta sacri, œcumenici, & General. Concil. Trident.

PIVS PAPA IV.

MOTV proprio, &c. Alias Nos nonnullas cõstitutiones & ordinationes, reformationem maioris Pœnitentiarij, ac sacræ Pœnitentiariæ nostræ, ac Vicarij nostri, ac eius officij, necnon Camerarij & Cameræ Apostolicæ, ac illius causarum Auditoris, necnon palatij Apostolici causarum Auditorum; ac Gubernatoris, & Capitolinæ curiarum, & Contradictarum, aliorumque almæ Vrbis nostræ ac Romanæ Curię tribunalium & officiorum concernẽtes, edidimus: quæ tamen (vt intelleximus) ab eorumdem officiorum & tribunalium præfectis ac officialibus minus diligenter obseruantur. Cùm autem enixæ nostræ voluntatis sit, illa, vt

& pariter decreta sacri Concilij Tridentini, in his quæ ad eorum officia spectant, ab eisdem omnino obseruentur: Nos propterea considerantes, parum esse iura condere, nisi sint qui ea excutioni demãdari faciant, & in præmissis, provt ex debito pastoralis officij nobis (meritis licet imparibus) iniuncti obligamur, salubriter, & vtiliter prouidere, præfatasque constitutiones & ordinationes, ac decreta Concilij, quas & quæ hic haberi volumus pro expressis, inuiolabiliter obseruari volentes: Venerabili Fratri nostro Ioanni Episcopo Tusculan. Morono, Ioan. Michaeli S. Anastasiæ Saraceno, ac Io. Baptistæ S. Clementis Cicadæ, necnon Michaeli S. Sabinæ Alexandrino, Clementi S. Mariæ in Ara cæli, & Ludouico S. Cyriaci in Thermis Simonetæ, ac Carolo S. Martini in montibus Borromæo presbyteris, necnon Vitellotio S. Mariæ in Porticu Vitellio nuncupatis, titulorum, diacono, Cardinalibus committimus & mandamus: quatenus ipsi, seu eorum maior pars, coniunctim vel diuisim, eorum arbitrio, etiam tamquam executores dictarum litterarum, constitutionum, & decretorum prædictorum, constitutiones, & ordinationes, ac decreta præfata iuxta tenores eorum, ac litterarum desuper confectarum, per quoscumque Pœnitentiariæ, Vicariȩ, & Camerȩ, ac Rotæ curiarum, ac tribunalium prædictorum iudices & officiales, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac priuationis officiorum, & alijs eisdem Cardinalibus bene visis, etiam pecuniarum, eo ipso incurrendis pœnis, firmiter obseruari faciant & cum effectu: nisi tam in executione dictorum Concilij, quam dictarum litterarum nostrarũ, aliqua dubietas aut difficultas emerserit: quo casu ad nos referant, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis, ac eos, qui litteris & decretis prædictis, & eorumdem Cardinaliũ mandatis non paruerint, ex tunc, provt ex eadem die, & è contra, illorum officijs priuatos, necnon ad illa & alia Romanæ curiæ officia in posterum obtinenda inhabiles, ac ipsis ab eisdem officijs sic priuatis, illa tamquam per priuationem vacantia à Datario nostro vendi, & à quibusuis personis idoneis pro pretio conuenienti emi, libere & licite posse auctoritate nostra curent, nuntient, decernant, ac declarent, provt nos harum serie nuntiamus, decernimus & declaramus. Non obstantibus quibusuis constitutionibus Apostolicis, ac Pœnitentiariæ & curiarum, necnõ tribunalium prædictorum statutis, &c. etiam iuramento, &c. roboratis, priuilegijs quoque, indultis & litteris Apostolicis illis, ac dictis Officialibus & Tribunalibus sub quibuscumq; tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam motu simili, &c. & alias quomodocumq; concessis, &c. Quibus omnibus, &c. illorum tenores, &c. hac vice latissimè derogamus, eaque aduersus præmissa nullatenus suffragari volumus: ceterisq; contrarijs quibuscunque.

Placet, Motu Proprio. I.

Dat. Romæ, apud S. Marcum, 4. Non. Aug. Ann 5.

BVLLA

BVLLA S. D. N. D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IV.

Contra quoſcumque, eccleſias & beneficia Eccleſiaſtica quæcumq; in confidentiam retinentes ſiue recipientes.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS SERVORVM DEI,

ad perpetuam rei memoriam.

OMANVM Pontificem in excelſa militantis Eccleſiæ ſpecula conſtitutum, vigiles mentis oculos non ſolum in abſentium extendere, ſed potiſſimum in præſentium domeſticorumque fratrum, & filiorum ſuorum mores diligenter perſcrutandos, aliquando reflectere, ac eos, præſertim quos in Apoſtolicę ſolicitudinis partem euocauit Altiſſimus, nedum ab omni pactionis illicitæ contagione, verum etiam ab eius omnimoda ſuſpicione vacuos & immunes conſeruare decet, vt qui cæteros illuſtris officij ſublimitate antecellunt, eoſdem priſca etiam illa morum integritate præſtare dignoſcantur. Sane, licet dudum, cum certam Simoniacæ prauitatis ſpeciem, quam beneficiorum confidentiam vocant, in Ro. Cu. atque adeo in ſacrum venerabilium fratrum noſtrorum, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, collegium, quaſi per cuniculos irrepſiſſe, ac nonnullos ex ipſis fratribus nimia quadam facilitate, ſeu potius importunis amicorum familiariumque precibus adductos beneficia Eccleſiaſtica in confidentiam huiuſmodi recepiſſe, & frequenter recipere intelleximus, hanc illicitam beneficentiæ exercendæ, ſeu amicitiæ colendæ viam à tanto ſaltem Collegio prorſus eliminare cupientes, eoſdem fratres in Conſiſtorio noſtro ſecreto non ſemel admonuerimus, huic aliena beneficia cuſtodiendi modo ne aſſueſcerent, neve, illa hoc pacto reciperent, vtque ſic recepta dimitterent. Nihilominus nuper ad aures noſtras peruenit, eorum aliquos, monitionis noſtræ, immò potius ſuimet oblitos, ea quæ cuſtodienda receperant, beneficia nondum tamen dimiſiſſe. Et inſuper illos, & nonnullos alios, etiam Patriarchas, Archiepiſcopos, & alios Epiſcopos, ac etiam Cameræ Apoſtolicæ Clericos, eccleſias, monaſteria, dignitates; & alia beneficia huiuſmodi, in ſui fauorem reſignat, eſſe, vel alias dimiſſa acceptaſſe, aut de illis, per obitum vel alias vacantibus à nobis & prædeceſſoribus noſtris, ſeu etiam ab ordinarijs, & alijs inferioribus, collatoribus, etiam ad patronorum præ-

præſentationem , ad alterius commodum ſibi prouideri obtinuiſſe, illaque ac etiam alia aliter vacantia , ſibi, in titulum , commendam vel adminiſtrationem, aut alias dicta auctoritate conceſſa , quandoque in reſignantium vel cedentium , ſeu etiam aliorum fauorem ceſſiſſe, vel alias dimiſiſſe. Ac ſibi propterea penſiones annuas , ac fructus, redditus, & prouentus eccleſiarum, monaſteriorum , dignitatum, & aliorum beneficiorum huiuſmodi, in toto , vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas & illos transferendi, ac etiam collationem, prouiſionem, præſentationem , & aliam diſpoſitionem beneficiorum eccleſiaſticorum, ad earumdem eccleſiarum , monaſteriorum , & dignitatum Prælatos pro tempore exiſtentes, ac alios huiuſmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentium, nec non regreſſus, ſiue acceſſus, & ingreſſus ad acclefias , etiam Cathedrales, monaſteria ac alia diuerſa beneficia Eccleſiaſtica , ſibi reſeruari procuraſſe, & obtinuiſſe , ad hoc videlicet , vt confidentes ſic decimarum Apoſtolicarum, vel communis dicti Collegij , & annatæ, aliorumque iurium dictæ Cameræ debitorum , ſolutionem eludant integriſque beneficiorum , etiam in menſibus Apoſtolicis vacantium aut alias diſpoſitioni Sedis Apoſtolicæ generaliter reſeruatorum, collationibus, ac interdum vt beneficia ipſa , tempore procedente, in aliquorum , tunc forſan de iure inhabilium , & incapacium , vel nondum adhuc natorum, fauorem cedantur, ſeu reſignentur , vel vt perſonæ inhabiles & incapaces huiuſmodi , etiam laici , penſionibus ac fructibus , redditibus & prouentibus Eccleſiaſticis fruantur & gaudeant , ſeu potius illis & facultate transferendi prædicta abutantur in animarum ſuarum periculum , & pernicioſum exemplum.

Quare nos hanc Cardinalium eorumdem , in monitionibus noſtris parendo incuriam , & tam illorum quam cæterorum Prælatorum , etiam clericorum , ac aliorum quorumcumque indignam fallaciam conniuentibus oculis diutius minimè diſſimulandam , ſed huic errori , ne radices altius agat , occurrendum tandem eſſe cenſentes. Et quoniam hanc ipſorum , qui , monitioni noſtræ non parentes , beneficia huiuſmodi in confidentiam , vt præfertur , retinuerunt , & fructus ex eis indebite vel percipiendo , vel per alios nomine ſuo etiam per ſimulatas illorum locationes , & fictas de receptis quietantias , ac donationes , & remiſſiones percipi ſinendo , grauiter exceſſerunt Cardinalium metam , potius ex immoderata erga ſuos indulgentia , quam aliquo præceptorum noſtrorum ſpretu proceſſiſſe facilè reputamus , idcirco omnes & ſingulas , eccleſias , etiam Metropolitanas, & alias cathedrales , ac monaſteria , etiam conſiſtorialia, prioratus , præpoſituras , præpoſitatus , dignitates etiam maiores, & principales , etiam conuentuales , perſonatus , adminiſtrationes, & officia , cęteraquę beneficia Eccleſiaſtica , cum cura & ſine cura, ſæcula-

sæcularia & quorumuis Ordinum regularia, etiam de iure patronatus etiam laicorum etiam nobilium & illustrium, etiam ex fundatione & dotatione existentia per eiusdem Romanę Ecclesię etiam Episcopos Cardinales, & quoscumque alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam eiusdem Cameræ Clericos, in titulum, commendam vel administrationem, aut alias in huiusmodi confidentiam iure prohibitam, cuiusuis personæ, vt præfertur, contemplatione vel intuitu, quouis modo recepta, illorum liberam collationem & dispositionem nobis & Sedi Apostolicæ harum serie reseruantes, ipso iure à die receptionis eorumdem vacauisse & vacare, ac fructuum & pensionum reseruationes ac facultates transferendi, & collationis beneficiorum concessiones, eis, vt præmittitur, factas, ac regressus siue accessus, & ingressus concessas huiusmodi, cessasse, & cessare, ac extinctos esse. Et eosdem Cardinales, seu quosuis alios, à prima die receptionis beneficiorum huiusmodi citra fructus, redditus, & prouentus earumdem ecclesiarum, monasteriorum, dignitatum & aliorum beneficiorum, ac pensiones prædictas indebite percipere, suosque facere non potuisse, neque debuisse, sed illos omnes & singulos ad Cameram eamdem deuolutos fuisse & esse, illique deberi, ac ipsos Cardinales, & alios ad quorum manus quomodolibet peruenerunt, & eorum hæredes, ad integram illorum restitutionem, in vtroque foro teneri, & ad id opportunis iuris remediis compelli debere, auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus & declaramus.

Et insuper vniuersis & singulis, tam eiusdem Rom. Ecclesiæ Cardinalibus etiam Episcopis, quam Prælatis & Clericis, & aliis prædictis, præsentibus & futuris, ne deinceps vllo vmquam tempore, aliquas Ecclesias, monasteria, dignitates, vel alia beneficia etiam de dicto iure patronatus, vti præfertur, existentia, aut fructus vel pensiones, aut regressus, seu accessus, in confidentiam prædictam, aut ad effectum reseruationum huiusmodi, sibi postmodum cedentibus procurandarum, recipere præsumant: Cardinalibus, vero, & aliis Prælatis huiusmodi, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interdicti ingressus Ecclesiæ, reliquis vero sub maioris excommunicationis latæ sententiæ pœna, per contra facientes eo ipso incurrenda, à qua nisi à nobis, aut Rom. Pontifice pro tempore existente, præterquàm in mortis articulo constituti, absolui nequeant, districtius inhibemus.

Ac quascumque, collationes, prouisiones, præfectiones, commendas, reseruationes, facultates, etiam transferendi, ac regrediendi, siue accedendi & ingrediendi, ac alias dispositiones, de ecclesiis, monasteriis, dignitatibus, & aliis beneficiis, eorumque fructibus & beneficiorum

collationibus per nos & alios Romanos Pontifices successores nostros, etiã Motu proprio, seu Consistorialiter, aut etiam per Ordinarios & alios inferiores collatores, & ad patronorum eorumdẽ præsentationem, & alias quomodolibet cũ interuentu confidentiæ huiusmodi, expresse, siue occulte, ac de iure præsumpte & alias contra præmissa pro tẽpore factas, nullas & inualidas, nulliusq; roboris vel momenti fore, neque cuiquam suffragari. Sed ecclesias, monasteria dignitates, ac alia beneficia huiusmodi, ipso iure vacare, ac nostræ & Sedis Apostolicæ dispositioni reseruata, fructusque & pensiones Cameræ Apostolicæ applicatos, vt præfertur, esse & censeri. Sicque in præmissis omnibus & singulis, per quoscumque Iudices, & Commissarios, etiam ipsius Ecclesiæ Romanæ Cardinales, sublata eis quauis aliter interpretandi & iudicandi facultate, etiam per præsumptiones & coniecturas legitimas, & eorum arbitrio (cum alias confidentias huiusmodi in lucem erui & probari non posse constet) procedendo, iudicari & definiri debere: Ac quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari contigerit, irritum & inane similiter decernimus: Non obstantibus fe. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilii generalis de duabus diætis, ac aliis constitutionibus Apostolicis necnon Collegii præfati, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionẽ. Et ne quispiam vllo vmquam tempore præsentium ignorantiã prætendere possit, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsę pręsentes litteræ ad Basilicæ Principis Apostolorũ de Vrbe valuas, per aliquẽ ex Cursoribus nostris, illarum copia ibi affixa & dimissa, & etiam in Cancellaria Apostolica de more publicentur, ac in eiusdem Cancellariæ Quinterno, ad maiorem partium, illas in iudicio producere volentium, commoditatem, describantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reseruationis, declarationis, inhibitionis, decreti & voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romę apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimosexagesimo quarto, Decimoseptimo Kal. Nouemb. Pontificatus nostri Anno quinto.

Visa de Curia M. de Enciso.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

ANNO à Natiuitate Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimo

geſimo quarto, Indictione ſeptima, die vero quarta menſis Decembris, Pōtificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri Domini Pij, diuina prouidentia Papæ Quarti, anno quinto, ſupraſcriptæ litteræ Apoſtolicæ publicatæ & affixæ fuerunt ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac in Acie Campi Floræ, dimiſſis ibidem in ſupraſcriptis locis ſupraſcriptarum litterarum copiis affixis, vt moris eſt, per nos Iulium Parinum, & Bernardinum Andreutium, prælibati Sanctiſſimi Domini noſtri Papæ Curſores.

Antonius Clerici Magiſter Curſorum.

BVLLA S. D. N. D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IV.

Super forma iuramenti profeſſiōis fidei.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS SERVORVM DEI AD *perpetuam rei memoriam.*

NIVNCTVM nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officium requirit, vt ea quæ Dominus omnipotēs, ad prouidā Eccleſiæ ſuæ directionē, ſanctis Patribus, in nomine ſuo congregatis diuinitus inſpirare dignatus eſt, ad eius laudē & gloriam incunctanter exequi properemus. Cū itaq; iuxta Concilii Trid. diſpoſitionē omnes, quos deinceps Cathedralibus & ſuperioribus eccleſiis præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, Canonicatibus, & aliis quibuſcumq; beneficiis Eccleſiaſticis, curam animarū habentibus, prouideri continget, publicam Orthodoxę fidei profeſſionē facere, ſeque in Romanę Eccleſię obedientia permanſuros ſpōdere, & iurare teneantur: Nos volentes, etiam, per quoſcūque quibus de monaſteriis conuentibus, domibus, & aliis quibuſcumq; locis, Regulariū quorumcumque Ordinum, etiam Militiarū, quocumque nomine vel titulo prouidebitur, idē ſeruari, & ad hoc, vt vnius eiuſdem fidei profeſſio vniformiter ab omnibus exhibeatur, vnicaque & certa illius forma cunctis innoteſcat, noſtræ ſollicitudinis partes in hoc alicui minime deſiderari, formam ipſam præſentib. annotatam publicari, & vbique gentium per eos ad quos ex decretis ipſius Concilii & alios prædictos ſpectat, recipi & obſeruari, ac ſub pœnis per Conciliū ipſum in contrauenientes latis, iuxta hanc & non aliam formā, profeſſionem prædictam ſolemniter fieri, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium diſtricte præcipiendo mandamus, huiuſmodi ſub tenore: Ego N. firma fide credo & profiteor omnia & ſingula, quæ conti-

continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Rom. eccleſia vtitur videlicet: Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, viſibilium omnium & inuiſibilium. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, Filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia ſæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, Genitum, non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt: qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cælis. Et incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria virgine, & homo factus eſt, Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus & ſepultus eſt, reſurrexit tertia die ſecundum Scripturas: & aſcendit in cælum, ſedet ad dextram Patris: & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum Dominum & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit, qui cum Patre & Filio ſimul adoratur & cõglorificatur, qui locutus eſt per Prophetas. Et vnam ſanctam Catholicam & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor vnum Baptiſma in remiſſionem peccatorum: & exſpecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſæculi. Amen. Apoſtolicas & Eccleſiaſticas traditiones, reliquaſque eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes & conſtitutiones firmiſſime admitto & amplector. Item ſacram Scripturam iuxta eum ſenſum quem tenuit & tenet ſancta mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu & interpretatione ſacrarum Scripturarum, admitto, nec eam vmquam niſi iuxta vnanimem conſenſum patrum accipiã & interpretabor. Profiteor quoque, ſeptem eſſe vere & proprie Sacramenta nouæ legis à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiã conferre, & ex his Baptiſmum, Confirmationem & Ordinem, ſine ſacrilegio reiterari nõ poſſe. Receptos quoque & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus, in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio & admitto. Omnia & ſingula quæ de peccato originali & de iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita & declarata fuerunt, amplector & recipio. Profiteor pariter, in Miſſa offerri Deo verum proprium, & propitiatorium ſacrificium, pro viuis & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe vere, realiter & ſubſtantialiter Corpus & Sanguinem, vna cum anima & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fierique conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in Corpus, & totius ſubſtantiæ vini in Sanguinem, quam conuerſionem Catholica Eccleſia Tranſſubſtantiationem appellat. Fateor etiam, ſub altera tantum ſpecie, totum atque integrum Chriſtum, verumque Sacramentum ſumi. Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, Animaſque ibi detentas fidelium ſuffragiis iuuari. Similiter & Sanctos vna cum Chriſto regnantes, venerandos atque inuocandos eſſe, eoſque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas. Fir-

miſſime

missime assero, imagines Christi, ac Deiparæ semper virginis, necnon aliorum Sanctorum, habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque vsum Christiano populo maxime salutarem esse, affirmo. Sanctam Catholicam & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem & magistram agnosco; Romanoque Pontifici, beati Petri, Apostolorum Principis, successoris, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiã spondeo, ac iuro. Cetera item omnia à sacris Canonibus, & œcumenicis Conciliis, ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita & declarata in dubitanter recipio atque profiteor, simulque contraria omnia atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, & reiectas & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicã fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram & inuiolatam, vsque ad extremum vitæ spiritum, constantissime (Deo adiuuante) retinere, & confiteri, atq; a meis subditis, vel illis quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voueo, ac iuro, Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia. Volumus autem quod præsentes litteræ, in Cancellaria nostra Apostolica, de more legantur: & vt omnibus facilius pateant, in eius Quinterno describantur, ac etiam imprimantur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, Idibus Nouembris, Pontificatus nostri Anno Quinto.

Fe. Cardinalius Cæsius.

Cæ. Glorierius.

Lectæ & publicatæ fuerunt suprascriptæ litteræ Romæ, in Cancellaria Apostolica, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, die vero Sabbati, nona Mensis Decembris. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Pij, Papæ Quarti, Anno quarto.

A. Lomellinus Custos.

DECLA-

DECLARATIO,

Quod gratiæ de non residendo, & percipiendo fructus ratione studij, non valeant sine consensu Ordinarij.

SANCTISSIMVS in Christo Pater, & Dominus noster, Dominus Pius, diuina prouidentia Papa IV. ad cuius aures nuper peruenit, nonnullos curata, vel alios sacros Ordinis, aut personalem residentiam requirentia beneficia obtinentes, sub prætextu quod litteris operam dare cupiebant, post cõfirmationem Concilii Tridentini, per Sanctitatem suam factam, & publicatam secum, vt litterarum studio in loco vbi illud vigeat generale, actu insistendo ratione beneficiorum per eos obtentorum huiusmodi vsque ad quinquennium vel aliud tempus tunc expressum, dummodo intra primum illius annum subdiaconi fierēt, ad reliquos ordines promoueri teneantur, & tam iidem interim, quam alii, etiam ad eosdem ordines vel eorum aliquē seu aliquos promoti, quod similiter studentes beneficiis per eos obtentis per Vicarios idoneos per locorum Ordinarios, etiam congrua fructuum beneficiorum huiusmodi portione illis assignata, vel alias deputandos in diuinis deseruiendo, animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera supportando, vsque ad simile tempus personaliter in eisdem beneficiis residere non tenerentur, & nihilominus interea omnes eorumdē beneficiorum fructus percipere possent, per ordinariam Sanctitatis suæ Signaturam, seu Pœnitentiariæ suæ officium dispensari, sibiq; pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his vel fraudi, vel circumuentioni locum, præsertim quo ad absentes à Romana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non potest, quantum humana ratione prouideri potest, relinquere volens, Concilii etiam Tridentini decretis inhærendo, huiusmodi dispensationes & indulta hactenus concessa ac tam ipsius Pœnitentiariæ quam Apostolicas & alias desuper confectas, & conficiendas litteras, processusque habitos, & habendos per easdem dictis absentibus nullatenus suffragari, nisi singulorum Ordinariorum locorum in quibus singula beneficia huiusmodi consistunt, consensus gratis præstandus ad id accedat, Apostolica auctoritate declarauit, decernens irritum, &c.

Placet, publicetur & describatur. I.

LECTA & publicata fuit superscripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, die vero Veneris, Vigesimaquarta mensis Nouembris, Pōtificatus præfati S. D. N. Papæ Annoquinto.

A. Lomellinus Custos.

BVLLA

BVLLA S. D. N. D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IV.

Super reſidentia Prælatorum, Parochialium, & aliorum curam animarum habentium, & reſidere debentium.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS SERVORVM DEI,

Ad perpetuam rei memoriam.

N ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula, meritis licet inſufficientibus, diuina diſpoſitione conſtituti, cunctos non ſolùm vigilantiæ noſtræ commiſſos Dominicos greges, ſed etiam ſingulorum Paſtorum ſuorum actus intenſa noſtræ mentis acie colluſtrantes, ſtudium efficax, operamq́; ſedulam ad hoc omnino ſtatuimus adhibere, vt quemadmodum operoſum ſacri Concilij Trid. progreſſum, felicemq́; exitum, Domino cooperante, præſtitimus, ita ſanctiſſima illius decreta, ipſorum præſertim, qui in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem vocati ſunt, Paſtorum officium concernentia non tepide neque diſsimulanter, exequamur. Sane licet in Concilio præfato ſaluberrima fuerit ordinatione decretum, quod omnes, & ſinguli venerabiles fratres noſtri, Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, & alij beneficiati, apud Eccleſias ſponſas ſuas reſidere teneantur, nonnulli tamen, quod nõ ſine animi noſtri mœrore referimus, adeo ſui gregumq́; quos olim deperditos Saluator noſter proprio ſanguine redimere dignatus eſt, ſibi creditorum obliti ſunt: vt etiam nunc in Alma Vrbe, vel alibi commorantes, & ſacroſancta ſpiritualis matrimonij inter eos ſuaſq́; Eccleſias ſolemniter contracti, iura confundentes, ſponſas ſuas in longa quaſi viduitate relictas, ac prædictas eccleſias quomodocumq́; ſibi conceſſas inuiſere, & apud illas, vt probos, & prouidos patresfamilias decet, reſidere nõ curent, in perditionem animarum ſuarum, & ſubditorum ſuorum, ac pernicioſum exemplum, & ſcandalum plurimorum: Nos hanc illorum contumaciam alicuius, etiam temporalis pœnæ metu frangendam ſeu conuincendam eſſe cenſentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus & ſingulis Patriarchis Primatibus, Archiepiſcopis & Epiſcopis præfatis, ac alijs quibuſcumque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia fulgentibus, prædictas eccleſias in cõmendam, vel adminiſtrationem, aut aliquo quouis nomine obtinentibus, & alijs quibuſcumque beneficiatis curam animarum habentibus, qui iuxta decreti ſuper reſidentia in Concilio prædicto promulgati te-

norem,

honorem, personalem in suis ecclesijs residentiam facere tenentur, in virtute sanctæ obedientiæ & vltra pœnas in dicto decreto Concilij contentas, etiam sub priuationis eorum à regimine, & administratione ecclesiarum suarum, ac alijs nostro, & pro tempore existentis, Romani Pontificis, successoris nostri, arbitrio imponendis pœnis, districte præcipiendo per Apostolica scripta mandamus, quatenus omni mora cessante in eisdem suis ecclesijs iuxta formam, & tenorem dicti Concilij personaliter resideant. Et nihilominus, si quos mandato nostro huiusmodi, quod absit, non parere contigerit, ne etiam tales absentes melioris in hac parte conditionis, quam ceteri in suis ecclesijs residentes existant, hac nostra perpetuo valitura sanctione per præsentes statuimus & ordinamus, quod deinceps omnia & singula mobilia, immobilia, etiam in Vrbe, vel eius districti existentia & se mouentia, res & bona, iura & actiones cuiuscumque qualitatis, quantitatis, & valoris, ac vbicumq; locorum consistant, ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos & alios quoscunque etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu & præeminentia præfulgentes, ecclesias prædictas in titulum vel commendam siue administrationem, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios quoscumque beneficiatos curam animarum habentes, qui extra predictas Ecclesias & diœceses, etiam in Rom. Curia aut alibi degentes, & iuxta decretum & formam Concilij huiusmodi nō residentes decesserint, pertinentia, & per illos suarum ecclesiarum, ac quorumcunq; monasteriorum, Prioratuum, Præposituraruin, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, sæcularium & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, redditum, & prouentuum Ecclesiasticorum: Necnon pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, redditibus, & prouentibus reseruatarum, & assignatarum occasione quæsita, etiam facultatem specialem de illis, aut eorum parte testandi, & alias libere disponendi à nobis & quibusuis alijs Romanis Pontificibus, prædecessoribus, & successoribus nostris etiam cum clausulis, quod facultates huiusmodi reuocari nequeant, alijsq; irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum litterarum desuper confectarum de rebus & bonis huiusmodi iam disposuerint, tamquam spolia, ad Cameram Apostolicam legitimè pertineant, liceatque dilectis filijs, moderno, & pro tempore existenti Commissario nostro generali, & suis, dictæq; Cameræ deputatis, in euentum decessus huiusmodi, solitum inuentarium super rebus & bonis præfatis conficere, illaq; prout de reliquis Clericorum spolijs fieri solet, ad dilecti filij nostri, moderni, & pro tempore existentis generalis Thesaurarij manus redigere, dictæq; Cameræ applicare, cuiusuis licentia desuper minime requisita. Ac facultates, & desuper confectas litteras prædictas, etiam motu & scientia similibus, etiam in recompensam laborum & obsequiorum, etiam nobis, & Ecclesiæ Romanæ, dictæq; Sedi impensorum, quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores

præsen-

præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, in euentum obitus huiusmodi etiam si in Vrbe, aut eius districtu, vel alibi extra suas Ecclesias, vt præfertur, contigerit, ex nunc prout ex tunc & è contra, in dictæ contumaciæ pœnam eiusdem potestatis plenitudine & tenore reuocamut, cassamus & annullamus. Ac tam eas, quam earum prætextu quomodolibet, pro tempore condita factaque testamenta, codicillos, legata, donationes & alias dispositiones quaslibet etiam ad pias causas, vel in remunerationem seruitiorum, nulla & inualida, nulliusque roboris vel momenti fore neque quidquam contra præsentium tenorem suffragari. Et sic per quoscumque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, in quauis instantia, sublata eis & eorum ciuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definiri debere. Ac quidquid secus à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Per hoc autem nostris & Romanorum Pontificum, prædecessorum nostrorum, ordinationibus, reseruationibus: & decretis, quoad Prælatorum, & aliorum, beneficiatorum, etiam in suis Ecclesijs, aut diœcesibus residentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus & extendimus ad habentes Ecclesias in Vrbis districtu, ibiq; residentes ac decedentes, spolia Cameræ Apostolicæ applicata, hactenus emanatis, nullatenus præiudicare, neque quidquam in eis alterare intendimus, sed ea in suo robore, vt antea, manere volumus, præterquam, quoad eos qui in suis Ecclesijs iuxta formam prædicti Concilij resederint, & specialem licentiam testandi habuerint, hanc enim tantum saluam eis esse volumus. Ita vt generalis licentia testandi eis, quamquam residentibus, minime suffragetur, sed sola speciali, si quam habuerint tueri se possint. Ceterum, vt præceptum, mandatum, statutum ordinatio, reuocatio, cassatio, decretum, & alia præmissa, præsentesq; litteræ ad eorum quorum interest notitiam deducantur, nullusque possit aliquam illorum ignorantiam prætendere, vel excusationem allegare, sed illa perpetuo firma & illibata permaneant, volumus & mandamus, quod eędem pręsentes in Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ nostræ valuis, ac Acie campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris affixę copia illarum ibi dimissa, ab ea die omnes perinde arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Non obstantibus præmissis, ac in fauorem curialium per fel. rec. Sixtum IV. Leonem X. Iulium III. & quoscumque alios Rom. Pont. prædecessores nostros, ac etiam per nos editis, & approbatis: necnon alijs litteris, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisq; contrarijs quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri præcepti, mandati, statuti ordinationis, reuocationis, cassationis, annullationis, decreti, ampliationis, extensionis, intensionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum

Petri

Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, septimo Kal. Decemb. Pontificatus nostri Anno quinto.

Ca. Glorierius.

Visa de Curia M. de Enciso.

H. Cumyn.

ANNO à Natiuitate Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, Indictione septima, die vero quarta mensis Decembris Pont. Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ quarti, Anno quinto, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixę & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ dimissis in præfatis locis præsentium retroscriptarũ litterarum copijs, affixis, vt est moris, per nos Iulium Parinum, & Bernardinum Andreutium, prælibati sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

MOTVS PROPRIVS S. D. N. D. PII PAPÆ IV. SVPER EXECVTIONE Concilij & litterarum eiusdem Sanctiss. contra Archiepiscopos, Episcopos, Pręlatos, & alias personas Ecclesiasticas, non residentes in eorum Ecclesijs.

PIVS PAPA IV.

MOTV proprio, &c. Cum tam per sacrosanctum œcumenicum Concilium Tridentinum, quam etiam per nostras litteras siue Bullas etiam desuper emanatas, & inter alias sub dat. Romæ, apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M.D.LXIIII. septimo Kal. Decembris, Pontificatus nostri anno quinto, mandatum sit omnibus Episcopis, Archiepiscopis, & alijs, quibus animarum cura cõmissa est, oues suas agnoscere, pro eis sacrificium offerre verbique diuini prædicatione Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium exemplo pascere, pauperum, aliarumq; miserabilium personarum curam paternam gerere, & signanter munera pastoralia, & eis diligenter incumbere & assistere, aliaq; facere, quæ in d. S. Concilio & in dictis nostris literis siue Bullis continentur. Quæ omnia nequaquam ab eis præstari & adimpleri possunt, cum gregibus suis non inuigilant neque assistunt, sed mercenariorum more o-

ues

ues ſuas deſerūnt: & propterea debuiſſent, & deberent omnes & ſinguli Epiſcopi, Archiepiſcopi, & alij in dignitatibus Eccleſiaſticis conſtituti & præfecti, & quibus animarum cura exiſtit, iuxta diuina præcepta, & prædicti œcumenici Concilij, ac prædictarum noſtrarum literarum ſeu Bullarum vim, formam, continentiam & tenorem ad eorum reſpectiue Eccleſias, diœc. ac alia beneficia quibus perſonalis reſidentia requiritur, ad effectum in eis perſonalem reſidentiam facien. ſeſe contuliſſe, ac omnia & ſingula in eiſdem præceptis Concilio & litteris ſiue Bullis reſpectiue contenta adimpleuiſſe & obſeruaſſe. Attamen, ſicut accepimus, multi & multi præfatorum præceptorum & mandatorum contemptores, animarumq; ſuarum propriæ ſalutis immemores, & in dictis dignitatibus Eccleſiaſticis quibus cura animarum imminet, ac Epiſcopalibus & Archiepiſcopalibus reſpectiue cōſtituti præmiſſa facere & adimplere hactenus minime curarunt, ſed diſtulerunt & differunt in graue animarum ſuarum, gregumq; ſibi commiſſorum periculum, & ouium ſuarum perniciosum exemplum & ſcandalum, ſententias, cenſuras, & pœnas propterea ſibi inflictas temere, & damnabiliter incurrendo. Quæ omnia cum non ſint conniuentib. oculis aut impune prætermittenda, ſed grauiter, vt cæteris tranſeant in exemplum, cum iam per tot menſes inobedientes fuerint, cenſuras præfatas ſuſtinen. Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, deque poteſtatis noſtræ plenitudine Dilecto filio noſtro Alexandro Riario, Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori cui alias etiam, ſeu prædeceſſori ſuo viuæ vocis oraculo commiſimus, vt dictos Epiſcopos, Archiepiſcopos & alias perſonas Eccleſiaſticas animarum curam haben. non reſid. pœnas præfatas in dicto Concilio & litteris ſiue Bullis noſtris contentas, incurriſſe declararet, & ad illarum effectualem executionem, aliaq; grauiora procederet, viuæ vocis oraculo commiſimus. Tamen quia nonnulla monitoria contra certos Epiſcopos & alias perſonas præfatas in vim commiſſionis noſtrę huiuſmodi ſibi factæ tunc decreuerat & relaxauerat, ne in poſterum de illius iuriſdictione dubitari contingat, denuo eidem Auditori noſtro nunc officium Auditoratus exercen. auctoritate noſtra committimus, & mandamus, quatenus ſtatim tam contra Epiſcopos, Archiepiſcopos, & alios quoſcumq; Prælatos, tam in Vrbe quam alibi & vbiq; locorum exiſtentes, & in proprijs diœc. non reſiden. conſtituto ſibi, quantum ſufficere videbitur ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſola veritate inſpecta & manu regia, de inobedientia propria vſq; ad ſententiam excluſiue procedat, & deinde nobis referat, vt nos in Conſiſtorio noſtro ſecreto de fratrum noſtrorum conſilio, vt moris eſt, ad ſententiam priuationis & depoſitionis Prælatorum inobedientium huiuſmodi procedere valeamus, prout procedere intendimus: quo vero ad alios curam animarum habentes, vſque ad ſententiam incluſiue procedat & exequatur iuxta formam & tenorem dicti Concilij & litterarum noſtrarum prædictarum cum eiſdem facultatibus, vt ſupra, ac alia faciat & exe-

 quatur,

quatur, prout in dictis literis siue Bullis continetur, cum potestate citandi, inhibendi, excommunicandi, suspendendi à diuinis, declarandi, interdicendi, aggrauandi, carcerandi, & brachium sæculare, decernendi, relaxandi & exequendi, aliaq; faciendi necessaria quomodolibet & opportuna. Contrarijs quibuscumq; non obstantibus, & quod præsentis nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, ac vbiq; fidem faciat, in iudicio & extra, regula contraria, & alijs quibuscumque, omnibus expresse derogamus, non obstantibus.

Placet, Motu Proprio. I.

Præsentetur. *Amerin. Regens.*

BVLLA S. D. N. PII, PAPÆ IV. REVOCATORIA PRIVILEGIORVM, EXEMptionum, immunitatum, facultatum, conseruatoriarum, indultorum, confessionalium, Maris magni, & aliarum quarumcumq; similium gratiarum, quibuscumq; locis & personis concessarum, in his, in quibus statutis & decretis sacri Concil. Trid. contrariantur.

PIVS EPISCOPVS,

SERVVS SERVORVM DEI,

ad perpetuam rei memoriam.

IN Principis Apostolorum Sede, meritis licet imparibus, diuina dispositione constituti, nihil neq; vniuersali Ecclesiæ, curæ & solicitudini nostræ commissæ, salubrius, neq; iniuncto nobis Apostolicæ seruitutis officio decentius præstare possumus, quam quod prouidentiæ nostræ ministeria œcumenicum Concilium Tridentinum, sicut nostris potissimum auspicijs, summaq; sanctorum Patrum concordia per Dei misericordiam feliciter absolutum fuit: ita, per vniuersos, qui Christiana pietate censentur, vbiq; suspiciatur, & remotis, quibuslibet obstaculis, ab omnibus æqualiter obseruetur. Cum itaq; in eodem Concilio quam plura salubria & ad vniuersalem morum reformationem valde vtilia decreta atque statuta, maturo præsentium ipsorum examine præcedente sunt edita, quibus multa atque diuersa priuilegia, exemptiones, immunitates, dispensationes, facultates, conseruatoriæ, indulta, & vt vocant, confessionalia, & Mare magnum, & aliæ gratiæ, quæ varijs tam Cathedralibus, etiam Metropolitanis, quam collegiatis Ecclesijs, monasterijs, conuentibus & alijs religiosis, etiam Fratrum mendicantium domibus & Ordinibus, nec non sancti Spiritus in Saxia, sancti Ioannis Lateranensis, ac Incurabilium de Vrbe, sancti Antonij Viennen. & sancti Bernardi Iuren. alijsque Hospitalibus, Militijs, eorumque Capitulis

pitulis & conuentibus, ac Vniuerſitatibus, etiam Studiorum gene-ralium collegijs, tam ſæcularibus quam Eccleſiaſticis, Confraterni-tatibus, Societatibus, & tam Principis Apoſtolorum de Vrbe, quam alijs Fabricis, ſanctæ Cruciatæ alijſque pijs locis & operibus, necnon Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Prælatis, Abbatibus, Abba-tiſſis, Prioribus, Præpoſitis & alijs Eccleſiaſticis, tam ſæcularibus, quam diuerſorum Ordinum & militiarum regularibus, ac etiam laicis cuiuſcunque dignitatis & ſtatus ac gradus & excellentiæ, ac etiam Ducali, Regia Imperali dignitate fulgentibus vtriuſque ſexus perſonis, necnon aliquibus Notarijs, & etiam de latere Legatis, at-que Nuncijs, tam perpetuò, quam ad tempus per plures Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos & Sedem Apoſtolicam, eiuſque Legatos hactenus, etiam Motu proprio & ex certa ſcien-tia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſeu etiam Imperato-rum, Regum, Ducum & aliorum Principum contemplatione & intuitu, etiam de fratrum conſilio, diuerſimodi, varijſque tempo-ribus in genere vel ſpecie, ex quauis etiam honeſta cauſa conceſ-ſa, & etiam pluries confirmata & innouata fuerunt, in pleriſque con-trariantur. Nos, quibus in primis cordi eſt, tam ſancta & Eccleſiæ Dei ſaluberrima decreta ſuos, vt par eſt, effectus vbique conſe-qui, & ab omnibus obedienter obſeruari, priuilegiorum, exemptio-num, immunitatum, facultatum Conſeruatoriarum, Indultorum, Confeſſionalium, Maris magni, & aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcunque Apoſtolicarum & aliarum litterarum deſuper confectarum, proceſſuumque decretorum, & aliorum inde ſecuto-rum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis & plene inſertis habentes: Motu proprio & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine quod eadem omnia & ſingula priuilegia, exemptiones, immunitates, fa-cultates, diſpenſationes, Conſeruatoriæ, Indulta, Confeſſiona-lia, Mare magnum, aliæ gratiæ in his omnibus & in ſingulis, in quibus illa ſtatutis & decretis Concilij huiuſmodi contrariantur, ipſo iure reuocata, caſſata, & annullata, ac ad ipſius Concilij ter-minos atque limites reducta ſint & eſſe cenſeantur, nec quidquam aduerſus ipſa decreta & ſtatuta, quominus vbique & apud omnes obſeruentur, in aliquo ſuffragari poſſe, ſed ea perinde haberi & re-putari debere, ac ſi nunquam emanaſſent, auctoritate Apoſtoli-ca, tenore præſentium declaramus ac etiam ſtatuimus & ordina-mus. Decernentes nihilominus, omnia & ſingula quæ vigore pri-uilegiorum, exemptionum, immunitatum & diſpenſationum, fa-cultatum, Conſeruatoriarum, Indultorum, Confeſſionalium, & aliarum quarumcunque gratiarum huiuſmodi, poſt id tempus quo Concilium obligare cœpit, facta & geſta quomodolibet fuerunt & in poſterum fient, in his in quibus dicti Concilij decretis aduer-ſantur, nulla, inualida & irrita eſſe & cenſeri, ac nemini, etiam quan-

cumlibet, vt præfertur, qualificato tam in foro (quod aiunt) fori quam conscientiæ suffragari posse & debere. Et ita per quoscunque locorum Ordinarios, aliosque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam sanctę Romanæ Ecclesię Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in vtroque foro iudicari & definiri debere, ac quidquid secus, à quoquam, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, statuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. Romæ, apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quinto. Tertio decimo Kalend. Martij. Pontificatus nostri Anno sexto.

Cæ. Glorierius.

P. Episcopus Narnien.

H. Cumyn.

ANNO à Natiuitate Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquinto, Indictione sexta: Die vero vigesimaquarta mensis Februarij, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris & D. nostri Domini PII diuina prouidentia Papæ Quarti, Anno eius sexto, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in Acie Campi Floræ, & valuis Cancellariæ Apostolicæ, per nos Nicolaum de Matthæjs & Camillum Cherubinum S.D.N. Papæ cursores.

Philibertus Chapuis, Magister Cursorum.

ORA-

ORATIO, HABITA IN SESSIONE NONA, ET VLTIMA ſacri Concilij Tridentini.

CELEBRATA DVOBVS CONTINVIS diebus, tertia & quarta Decemb. M. D. LXIIII. PIO IV. PONT. MAX.

A. R. P. D. HIERONYMO RAGAZONO *Veneto, Epiſcopo Nazianzeno & Coadiutore Famaguſtano.*

Hic ſummatim recenſentur omnia in Concilio Tridentino definita, quæ & ad pie credendum & ad bene viuendum pertinent.

AVDITE *hæc omnes Gentes, auribus percipite omnes qui habitatis orbem. Tridentinum Concilium iam diu cœptum, aliquando intermiſſum, diſtractum varie atque diuulſum, nunc demum, ſingulari Dei omnipotentis beneficio, ſumma atque incredibili omnium Ordinum ac nationum voluntate, connectitur atque perficitur. Dies hæc quidem feliciſſima Chriſtiano populo illuxit, in qua templum Domini diſturbatum frequenter ac diſſipatum reficitur & abſoluitur: & nauis hæc vna bonorum omnium ex maximis ac diuturnis turbinibus atque fluctibus tuta in portu collocatur, quam vtinam conſcendere nobiſcum ij voluiſſent, quorum in primis gratia hæc ipſa nauigatio inſtituta fuit: atque ædificij huius conſtruendi participes exiſterent, qui hoc nobis negotium exhibuerunt; maioris nunc profecto lætitiæ cauſam haberemus. Sed noſtra id certe culpa non accidit.*

NOS *vrbem hanc in Germaniæ faucibus, id eſt, in domus illorum fere limine poſitam elegimus: nos cuſtodiam nullam nobis, ne ſuſpicionem illis aliquam minus liberi loci daremus, adhibuimus: nos eam fidem publicam illis conceſſimus, quam ſibi ipſi compoſuerunt: nos hic illos perdiu expectauimus; neque hortari ac rogare vnquam deſtitimus, vt ad veritatis lucem cognoſcendam accederent. Verum illis etiam abſentibus ſatis, vt puto, à nobis conſultum eſt. Etenim, cum duo eſſent, in quibus ægris atque infirmis illorum animus medicina fuit adhibenda: alterum fidei Catholicæ ac vere Euangelicæ illis in rebus quæ in dubium ab ipſis vocantur, quæque opportunæ his temporibus viderentur, explicata & confirmata, diſiectis omnibus ac diſſipatis errorum tenebris, doctrina: alterum diſciplinæ Eccleſiaſticæ, cuius potiſſimum deprauatione*

illi se à nobis fuit defecisse affirmant, restitutio? vtrumque, quantum in nobis fuit, pro temporum horum ratione, cumulate præstitimus.

PRINCIPIO enim sancta hæc Synodus (facta ex laudabili maiorum nostrorum consuetudine suæ fidei professione) vt quoddam quasi fundamentum futuris actionibus poneret, & quibus testimonijs atque præsidijs in dogmatibus sanciendis nitendum esset, ostenderet, veteris ac noui Testamenti libros, qui essent sine vlla dubitatione recipiendi, antiquorum Conciliorum probatissimorum exemplo, pie & prudenter enumerauit: ac, ne de verbis quidem vlla ex varijs versionibus oriri posset difficultas, certam ac definitam de Græcis & Hebraicis translationem approbauit. Hinc omnium hæresum caput atque arcem aggrediens de humanæ naturæ corruptis initijs ea statuit, quæ veritas ipsa, si loqui posset, exprimeret. De iustificatione deinceps (res magna, & cum antiquis, tū à nostri temporis hæreticis mirū in modum oppugnata) ea definit, quibus & perniciosissimis eo in genere opinionibus occurreretur, & recte sentiēdi ratio miro quodam ordine, atque admirabili sapientia (vt in illis Dei spiritum facile agnoscas) demōstraretur. Præstantissimo hoc post hominū memoriam decreto hæreses fere vniuersæ iugulantur, & quasi caligo Sole discutiuntur ac dispelluntur: eaque claritas isque splēdor veritatis apparet, vt tantum lumen quin videat, dissimulare iam nemo possit. Subsecuta est salutaris septem diuinorum Ecclesiæ Sacramentorum tractatio: primum simul de omnibus, post de vnoquoque separatim. Hic vero quis nō videt; quam distincte, explicate, abundanter, illuminate & (quod caput est) vere tota cœlestium horum mysteriorum ratio contineatur? Quis in tam magna multiplicique doctrina quid aut sequendum aut fugiendum sit, potest vllo modo desiderare? Quis in illis omnibus errandi locum aut occasionem inueniet? Quis denique de Sacramentorum horum vi atque virtute dubitare in posterum poterit, cum gratiā illam, quæ illis ipsis quibusdam quasi stillicidijs in fidelium quotidie mentes illabitur, tunc nobis affuisse tam copiose perspiciatur? Accesserunt ad hæc de sacrosancto Missæ sacrificio, & de Communione sub vtraque specie & paruulorū decreta: quibus quidem nihil sanctius, nihil vtilius, vt de cœlo lapsa, nō ab hominibus composita videatur. Adiungetur his hodie certa de Indulgentijs, de Purgatorio, de Sanctorum Veneratione, Inuocatione, Imaginibus & Reliquijs doctrina, quæ non solum hæreticorum fraudibus & calumnijs obsistetur, sed piorum etiam Catholicorum cōscientijs plane satisfiet.

HÆC de rebus ad salutem nostram pertinentibus, quæ dogmata appellantur, & fauste ac feliciter erunt peracta: neque aliud quidquam præterea eo in genere à nobis hoc tempore expectabatur.

IN eorum autem quibusdam administrandis cum nonnulla essent quæ nō rite omnino ac recte seruarētur, accuratissime, Patres amplissimi, curastis, vt pure illa & caste, atq; ex more institutoq; maiorum tractarentur. Itaomnē superstitionem, omnem quæstum, omnem (vt dicūt) irreuerentiam à diuina Missarum celebratione abstulistis: vagis, ignotis & criminosis sacerdotibus sanctū hoc offerre sacrificium interdixistis: rei huius sacratissimæ vsum à priuatis domibus & profanis in sacra & religiosa loca

loca reuocastis: molliores cantus & symphonias, deambulationes, colloquia, negotiationes à templo Domini summouistis. ita Ecclesiastico vnicuique gradui leges illæ à vobis præscriptæ sunt, vt tradito illis diuinitus ordine, abutendi nullus vtique locus relinquatur. Ita nonnulla Matrimonij impedimenta, quæ ansam quasi quamdam ad violanda Ecclesiæ præcepta dare videbantur, remouistis: facilem veniæ consequendæ viam minus legitime connubij fœdus ineuntib. interclusistis. Quid de furtiuis tenebricosisque matrimoniis commemorem? Equidem ita sentio, si aliæ nulla causa conuocandi Concilium fuisset, (quæ multæ & maximæ fuerunt) propter vnam hanc id omnino fuisse faciendum. Nam cum res hæc ad omnes spectet, neque vllus in orbe terrarũ vniuerso angulus reperiatur, quem labes hæc non inuaserit; curandum merito fuisset, vt communi huic malo, communi etiam consilio prouideretur. Innumerabilium, Patres sanctissimi, & grauissimorum delictorum ac scelerum occasio prudentissima ista vestra ac prope diuina sanctione penitus ablata est, & Christianæ reip. gubernationi sapientissime consultum. Accedet ad hæc vtilis inprimis ac necessaria multorum in Purgatorij, Sanctorum Venerationis, Inuocationis Imaginum & Reliquiarum, atque indulgentiarũ ratione abusuum interdictio, qui rerum ipsarum pulcherrimam faciem iniquinare atque turpare mirum in modum videbantur.

ALTERA *vero pars, in qua de labenti ac prope cadenti Ecclesiastica disciplina fulcienda erat agendum, diligentissime etiam absoluta fuit atque perfecta. Eligentur in posterum ad Ecclesiastica munera obeunda, qui virtute, non ambitione, præstent; quique populi commodis, non suis inseruiant; & prosint potius, quam præsint. Enuntiabitur atque explanabitur frequentius & studiosius verbum Domini, omni ancipiti gladio penetrantius.*

ADERVNT *suis gregibus & inuigilabunt Episcopi, cæterique, quibus animarum cura commissa est, neque extra creditam sibi custodiam vagabuntur. Nihil cuiquam proderunt aut ad impure & flagitiose viuendum, aut ad male & perniciose viuendum priuilegia: nullum sine pœna crimen nulla sine præmio virtus relinquetur. Pauperum & mendicantium sacerdotum multitudini optime prouisum est: certæ vnusquisque ecclesiæ, statutoque operi, vnde ali possit, ascribetur.*

AVARITIA, *quo nullum vitium est teterius, præsertim in domo Dei, ab ea omnino tolletur: gratis Sacramenta omnia, vt par est, conferentur. Ex vna ecclesia plures, ex pluribus vna, vt populi commodum & ratio postulabit, constituetur. Eleemosynarum quæstores, (vt appellant) qui sua, non quæ Iesu Christi quærentes, magnum nostræ religioni damnum magnam infamiam afferebant; ex omni hominum memoria (quod summæ felicitatis loco ponendum est) penitus euellentur. Hinc nostra præsens calamitas sumsit exordium: hinc serpere infinitum malum, manareque in dies latius non desistebat: neque occurri illi adhuc multorum Conciliorum cautionibus ac prouisionibus potuit. Quamobrem quis non nisi sapientissime factum dixerit, vt membrum hoc in quo sanando diu ac multum frustra laboratum est, ne reliquo corpori noceret, excideretur.*

PORRO Deo cultus tribuetur potius & accuratius, atque ita, qui ferunt vasa Domini, mundabuntur, vt ad sui imitationem alios trahant in quo præclare illud fuit excogitatũ, vt qui sacris essent initiandi, ij morib. atq; litteris in vnaquaq; ecclesia à prima ætate instituerentur, vt quoddam quasi virtutum omnium seminarium illud existeret. Iam vero prouincialibus Synodis restitutis, Visitationibus ad populorum vtilitatẽ, non ad querelam & sumptum renouatis: tradita Pastoribus regendi suos, atque pascendi commodius facultate: Pœnitentia publica in vsum reuocata: Hospitalitate tũ Ecclesiasticis hominibus, tũ piis locis indicta: in Curatis sacerdotiis inferendis memorabili ac pœne cœlesti ratione cõstituta: beneficiorũ (vt aiunt) pluralitate sublata: hæreditaria sanctuarij Dei possessione prohibita: modo excommunicationibus imposito ac terminato: primis iudiciis ijs in locis vbi lites oriuntur, assignatis: singularibus certaminibus interdictis: omnium hominum, ac sacrorum in primis luxuriæ, cupiditati, atque licentiæ freno quasi quodam, quod excuti non facile possit, iniecto: Regibus ac Principibus sui muneris diligenter admonitis: aliisque rebus huiusmodi prudentissime sancitis, quis non videt vestras vos, P. optimi, hac etiam in re partes cumulatissime executos? Actũ sæpe est in superioribus Conciliis de fide nostra explicanda, moribusque corrigendis: sed nescio an vmquam diligentius atque distinctius. Hic, præsertim hoc biennio, ex omnium populorum ac nationum, in quibus Catholicæ religionis veritas agnoscitur, non solum Patres, sed Oratores habuimus. At quos viros? Si doctrinã spectemus, eruditissimos: si vsum, peritissimos: si ingenia, perspicacissimos, si pietatem, religiosissimos, si vitã, innocẽtissimos Numerus hic quoq; fuit, vt, si præsentes Christiani orbis cõsiderentur angustiæ, frequentissima hæc omniũ, quæ antea fuerũt, Synodus appareat. Hic singula omniũ vulnera detecta, mores expositi fuere: nihil dissimulatum est: nostrorũ aduersariorum argumenta & rationes ita tractatæ, vt eorum tum causa, nõn nostra, agi videretur. Tertium nonnulla, atque etiam quartum discussa: summa sæpe contentione certatum: eo scilicet consilio, vt quemadmodum igne aurum, ita quibusdam quasi luctationibus veritatis vires ac nerui probarentur. Quæ enim inter idem sentientes idemque spectantes, discordia potuit existere?

QVÆ cum ita sint, licet optandum (vt initio dicebam) summopere fuisset, vt vna cũ illis hæc agerentur quorum potissimũ causa tractata sunt: absentium tamen etiam incolumitati atq; saluti ita prouisum est, vt alia ratione prouideri, si affuissent, nõ potuisse videretur. Legant illi quæ de fide nostra statuimus, vt Christianum hominẽ decet, humiliter: &, si lumen eis aliquod fulserit, ne faciem auertant: &, si vocem Domini audierint, corda sua nõ obdurent. Ac, si ad communẽ matris Ecclesiæ complexum, vnde se illi distraxerunt, redire voluerint, clementiam sibi omnem ac misericordiam tribuendam nõ dubitent. Sed præcipua illa ratio est, P. A. dissentientes à nobis animos conciliandi, consentientes in fide atq; officio retinẽdi; si quæ hoc in loco verbis sanciuimus, re ipsa in nostris ecclesiis præstemus. Leges etsi optimæ sunt, muta tamẽ res est. Quid Hebræo populo Dei ipsius ore latæ leges profuerũt? Quid Lycurgi leges Lacedæmoniis; Solonis

lonis

lonis, Athenienſibus; ad libertatem retinendam, quam ob cauſam erant conſcriptæ, vtilitatis attulere? Sed cur externa atq; antiqua nimis commemoro? Quæ ad bene beateque viuendum inſtituta atq; præcepta ex vnius Chriſti Domini noſtri vita atque doctrina deſiderare aut poſſumus aut debemus? Quid item fuit à maioribus noſtris omiſſum, quod cum ad rectè ſentiendum, tum ad præclare agendum pertineret? Medicamentum quidem ſalutare compoſitũ ac paratum tamdiu habemus: verum, ſi morbum debet expellere, ſumendũ eſt, ac per venas in omne corpus diffundẽdum. Poculo hoc ſalutis nos primum inebriemur, cariſſimi, & viuæ atque loquentes leges ſimus, & norma quaſi quædã ac regula, ad quam aliorũ actiones & ſtudia dirigantur: atq; ita ſibi vnuſquiſq; perſuadeat, nihil è Chriſtianæ reip. commodo ac dignitate ſucceſſurum, niſi, quantum in ſe ſit, ſtudioſe præſtiterit.

ID curandum nobis cum antea fuit: tum multo erit in poſterum accuratius. Etenim, ſi magiſtri noſtri ac Saluatoris exemplo facere prius debebamus, quam docere: poſtquã docuimus, quin faciamus, quæ eſſe potuerit excuſatio? Quis ferre nos ac pati potuerit, ſi, cum non furandum eſſe demonſtrauerimus, ipſi furemur? ſi cũ non mœchandum, mœchemur? Sanctos à ſancto Concilio: innocentes atque integros ab integritatis præceptis & innocentiæ: firmos in fide atq; conſtantes à fidei noſtræ firmata doctrina diſcedere minime conuenit. Ac tales quidem exſpectant nos populi noſtri, qui noſtrũ iam diu reditum ſuſtinentes, ea ſe ipſi ratione conſolabantur: fore, vt hanc temporis vſurã maiori præſentes ſtudio ſarciremus. Sed fiet id à vobis, vt ſpero, Patres ſanctiſſimi, diligenter: & quemadmodũ hoc in loco feciſtis, ita etiam domi ſatis Deo atque hominibus facietis. Nunc (quod huius temporis eſt) Deo primum ipſi maximo atq; immortali, maximas atque immortales gratias & agamus & habeamus, qui non ſecundum peccata quæ fecimus nos, neque ſecundum iniquitates noſtras retribuit nobis: ſed diem hunc lætiſſimum, quem videre multi concupiuerunt, nobis non ſolũ videndum, ſed etiam celebrandum, incredibili cum totius Chriſtiani populi aſſenſu atque approbatione, ſua magna benignitate cõceſſit. PIO deinde IIII. ſummo noſtro atque optimo Pontifici gratiæ perpetuæ ac ſingulares habendæ ſunt: qui, cum primum beati Petri ſedem aſcendit, tanto Synodum hanc inſtaurandi deſiderio exarſit, vt in eo ſuas omnes curas & cogitationes defigeret. Nũcios ſtatim, viros probatiſſimos, ad indicendũ illis nationibus atq; prouinciis Concilium miſit, pro quorum inprimis ſalute conuocabatur. Hi Aquilonis partes prope omnes peragrarunt, rogarunt, obſecrarunt, obteſtati ſunt: tuta omnia atque amica promiſerunt: atq; id etiam egerunt, vt in Angliam traiicerent: Legatos poſtmodum pietate ac doctrina præſtantiſſimos, cum intereſſe illi Synodo, vt mirum in modum cupiebat, nõ poſſet, huc miſit: ex quibus duos (quorum memoria in benedictione eſt) ſtatuta die, tametſi nulli fere Epiſcopi conueniſſent, hic eſſe voluit. Hi, atq; additus eis paulo poſt tertius, nouem menſes, atq; eo amplius, iuſtum ad Synodum inſtituendam Epiſcoporum numerũ hoc in loco nihil agentes exſpectauerũt: cum interea nihil aliud. Pontifex ipſe aut ageret aut meditaretur, quã vt Patres quamplurimi-

quam optimi, & quamprimũ huc accederent, & Chriſtiani nominis Reges omnes ac Principes ſuos huc Oratores miterent: vt communi omniũ voto atq; conſilio communis hęc cauſa grauiſſima omnium atque maxima tractaretur. Quid vero poſtea omni cura, ſollicitudine, ſumptibus prętermiſit, quod ad Concilij huius amplitudinem, libertatem & commodũ pertinere aliquo modo videretur? O ſingularem Paſtoris ac Patris noſtri pietatem atque prudentiam: ô ſummam etiam eiuſdem felicitatẽ, cuius auctoritate atque auſpicijs iactatum hoc diu & agitatum Concilium conſtitit & conquieſcit. Te Paulum III. te Iulium, mortuos appello: quamdiu, quantoque ſtudio videre, quod nos videmus, exoptaſtis, quot in eam rem ſumptus, quot labores inſumſiſtis? Quamobrem vere tibi atque ex animo, PIE ſanctiſſ. ac beatiſſ. gratulamur, quod tantam tibi lętitiã, tantam tuo nomini laudem (id quod maximum diuinę in te beneuolentię argumentum eſt) Dominus reſeruauit, quem nos precibus omnibus, ac votis ſupplices oramus, vt te nobis incolumem, pro Eccleſię ſuę ſanctę commodo atque ornamento & quam citiſſime reddat & quam diutiſſime conſeruet. Sereniſſimo etiam Imperatori gratias agere & gratulari iure optimo debemus. Ille potentiſſimorum Cęſarum, qui propagandę Chriſtianę religionis miro quodam deſiderio flagrarunt, animum, vt locum, referens, vrbem hanc ab omni periculo liberam conſeruauit, & nos vt tutam tranquillamque pacem traheremus, ſua vigilantia perfecit, magnamque noſtris animis ſecuritatem, aſſidua trium ſuorum Legatorum ſummorum virorum pręſentia ac prope pignore, attulit. Ille de noſtris his rebus pro ſua eximia pietate ſollicitus mirifice fuit.

ILLE à ſe atque à nobis diſſentientes homines, ex obſcuriſſimis, in quibus verſantur tenebris, eruere, atque ad ſanctę huius Synodi clariſſimam lucem aſpiciendam adducere maximopere laborauit. Regũ prȩterea Chriſtianorum ac Principum, in Concilio hoc ampliſſimis ſuis legationibus ornando, & ſuos veſtrę auctoritati faſces ſubmittendo, pia maxime volũtas grata nobis memoria proſequenda eſt. Iã vero quis eſt, illuſtr. Legati & Cardinales, qui ſe vobis debere plurimum non fateatur. Vos noſtrarum actionũ duces optimi ac moderatores extiſtis. Vos, ne noſtra aut in dicendo libertas violari aliquis ex parte videretur, incredibili patientia ac diligentia curaſtis. Vos nulli corporis labori, nulli animi cõtentioni peperciſtis, vt ad optatũ res exitũ, quod alij multi veſtri ſimiles fruſtra tentauerunt, quamprimum perduceretur. In quo pręcipuam quamdã ac propriam lętitiam habere tu MORONE illuſtriſſ. atque ornatiſſime debes? qui cum vigeſimo ab hinc anno primum pręclaro huic ędificio lapidem poſueris, extremam nunc manum poſt alios multos huic operi architectos adhibitos, feliciter pro ſumma tua ac prope diuina ſapiẽtia, impones. Factũ hoc tuum egregium ac ſingulare omnium ſermone perpetuo celebrabitur, neque vlla vmquam ętas de tuis his laudibus conticeſcet. Quid de vobis dicam, Patres ſanctiſſ. quam bene de Chriſtiana republ. veſtris his prȩſtantiſſimis actionibus meruiſtis? quanta veſtrum vniuſcuiuſq; nomini commendatio, quanta gloria à Chriſtiano populo vniuerſo tribuetur? Vos vere patres, vere paſtores & agnoſcẽt omnes & prędicabunt: vo-

bis

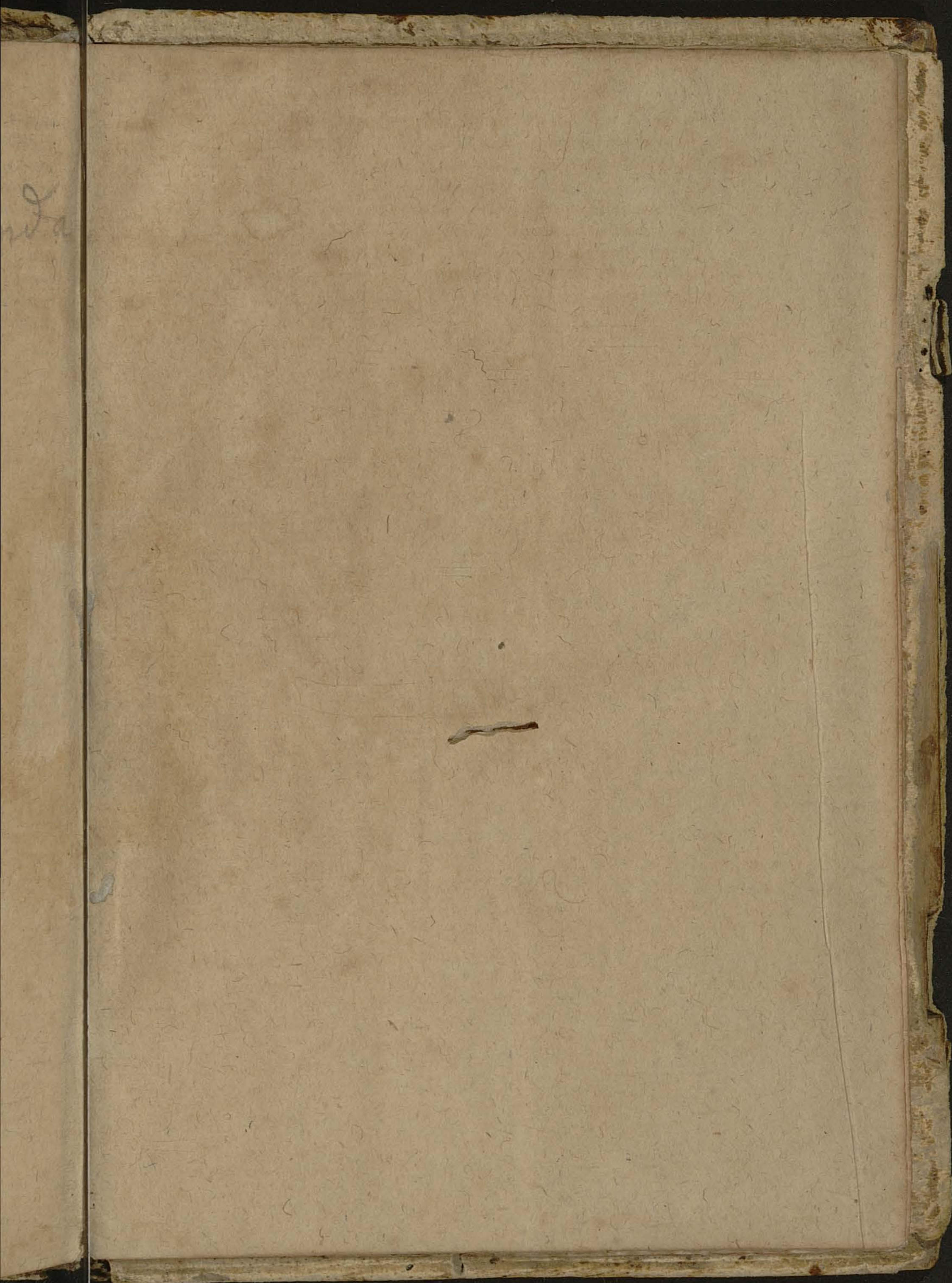
bis suam vnusquisque vitam atque salutem acceptam libentissime referet. O diem illam populis nostris iucundissimam atque lætissimã, in qua primum reuisere illos nos atq; amplecti à templi Domini ædificatione redeuntes contigerit.

SED *fac, tu Domine Deus noster, vt tam eximiæ de nobis opinioni egregijs factis respondeamus, & semen hoc, quod in agro tuo seminauimus, vberem fructum afferat, fluatq; vt ros eloquium tuum: atq; quod fore aliquando pollicitus es, fiat temporibus nostris, vt vnum sit omnium ouile, & vnus pastor, atque is potissimum* PIVS IIII. *in tui nominis gloriam sempiternam. Amen.*

FINIS.

Fol. 263. Cap. 1.
Fol. 530. Cap. 1. 2.
Fol. 534. advertant hic pundta
Fol. 550. Cap. 8.

a [illegible] Conc[illegible]
14 Tridenti
L.1.

Concilium
Tridentin.
Amann.